

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

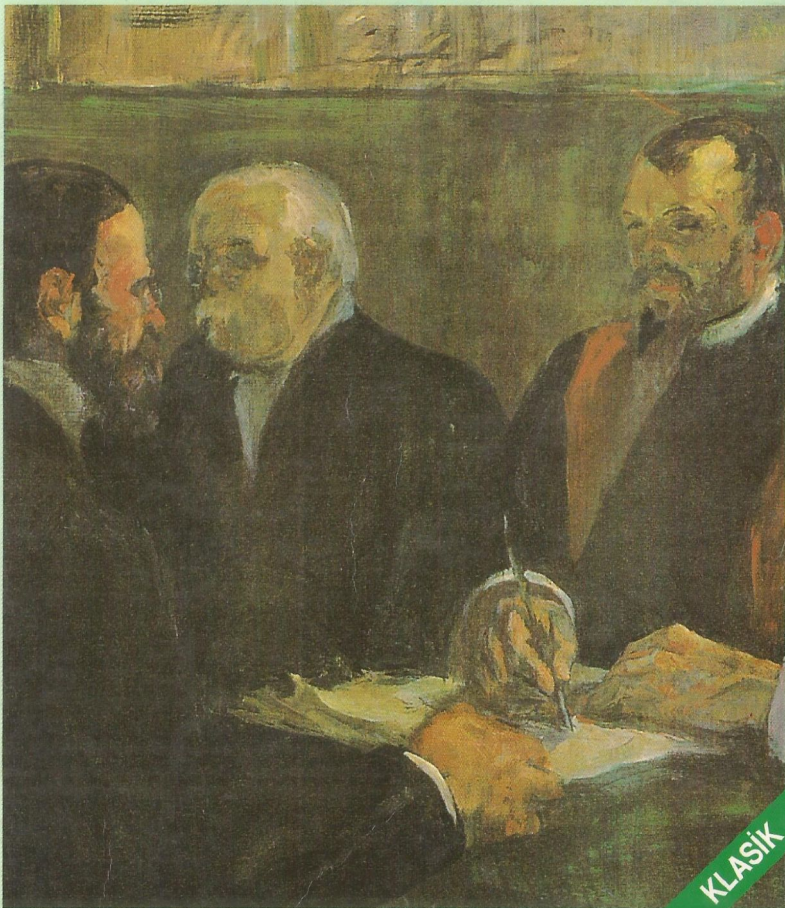
Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

SINCLAIR LEWIS

Seni Sevmek Kaderim

KLASİK

S. LEWIS

İDA
YAYINLARI

DÜNYA KLASİKLERİ DİZİSİ

KATİPSİNAN YOKUŞU NO: 6 KADIRGA - İSTANBUL

TELEFON: (0212) 516 23 60

SINCLAIR LEWIS

SENİ SEVMEK KADERİM

(CASS TİMBERLAN)

ÇEVİREN
VAHDET GÜLTEKİN

İDA
YAYINLARI

SENİ SEVMEK KADERİM • Sinclair Lewis • İDA YAYINLARI •
Dizgi-Baskı: Hünkâr Ofset • Kapak Filimleri: Ebru Grafik •
Katipsinan Yokuşu No: 6 Kadirga-İstanbul Tel: (0212) 516 23 60 •
Baskı Tarihi: 1995

SINCLAIR LEWIS

**SENİ SEVMEK
KADERİM**

SINCLAIR LEWIS

SINCLAIR LEWIS Amerika'nın en büyük edebiyat ödülü olan Pulitzer Armağanı 1926'da kendisine verildiği zaman almadı. "Bu gibi ödüllerin isabetli bir seçmeyle verildiğine inanmıyorum," diyordu.

Ondan dört yıl sonra, 1930'da, dünyanın en büyük edebiyat ödülü olan Nobel Armağanı'nı kazanınca, böyle bir inatçılık göstermedi, kabul etti. Çünkü, kendi deyişiyle "Nobel dünya çapında bir olay" idi, seçenlerin tarafsızlığına inanıyordu. Öyleyken, yine de, bu ödülü alırken söylenmesi âdet olan söylevinde, "Amerika'da benden çok daha değerli yazarlar var," diyor, Dreiser, Cabell, Cather, Upton Sinclair'leri sayıyordu.

Sinclair Lewis, Nobel Edebiyat Armağanı kazanan ilk Amerikan yazarıdır. İsveç Akademisi o yıl dünya çapında en çok belirtilmeye değer yazar olarak onu seçerken hiç de isabetsiz davranmamıştı, çünkü Sinclair Lewis Amerika'nın olduğu gibi dünyanın da "edebiyata yeni bir şey getirmiş" yazarlarından biriydi.

Onun getirdiği, içlilik, içtenlikti. Savaş sonrasında yetişen birçok yazarlar gibi, romanı fikre boğmuyor, fikre yer vermekle birlikte, bunun yanıbaşında, hatta üstünde, duyguyu tutuyor, duyguyu da içinden geldiği gibi anlatıyordu.

Sinclair Lewis gözlerini Amerika'nın o günkü yaşayışına çevirmiş bakarken herşeyden önce, zaaflarıyla, kuvvetli

yanlarıyla, İnsan'ı görüyordu. Yine o sıralardaki birçok yazarlar gibi bir davayı savunmaya kalkmıyor, böylece kuruluğa, katılığa düşmekten kurtuluyordu. Ona "bir dediği bir dediğine uymuyor" diyenler oldu. Bunlar, sanatkârın duyduğu gibi, gördüğü gibi yazmasını anlayamayanlardı.

Sinclair Lewis bir romanında Amerikan hayatının bir sahnesini, orada yaşayanların birkaçını ele alıp topluma çeşitli yanlarıyla, insanları değişik yaratılışlarıyla gösteriyor, duygularını, düşüncelerini anlatıyor, karşısındakine duyuruyordu. Başka bir romanında başka bir sahneyi, başka insanları kalemine doluyordu. Bunu yaparken hiçbir amaç gütmüyor, yalnız şakacı bir arkadaş haliyle, ötekini-berikini iğnelemekten de geri kalmıyordu. Onun bu alaycı, hicivli sözlerine, herşeyi olduğu gibi gösteren gerçekçi görünüşe, toplumun kötü yanlarını, kötü kişilerini alaya alışına kızanlara da sadece şaşıyordu.

– "Doğruya kızılır mı?" der gibiydi.

* * *

Sinclair Lewis 7 Şubat 1885'te Amerika'da Minnesota eyaletinde Sauk Center şehrinde doğdu. Babası doktordu, annesi de Kanadalı bir doktorun kızıydı. Sinclair daha ortaokuldayken yazmaya başladı. Yale Üniversites'i'nde okurken bir edebiyat dergisinin yazı işleri müdürlüğünü yaptı. Bir ara, New York'a gidip serbest yazar olarak çalışmaya başladı. O sırada, başka bir hevese kapıldı: Panama Kanalı'nın açılmasında çalışmaya gitti, iş bulamadı, yeniden Yale'e dönüp öğrenimini tamamladı. Sonra yine New York'a gitti, sırasıyla birçok gazetelerde, yayınevlerinde çalıştı.

1914'te, otuzuna basarken Sinclair Lewis'in hayatında iki büyük olay oldu: evlendi, ilk kitabı "Our Mr. Wrenn" de o yıl çıktı. Ne yazık ki ilk evliliği pek uzun sürmedi: 1925'te ayrıldılar. Sinclair Lewis'in bu ilk karısı Grace Hegger'den olan oğlu Wells de İkinci Dünya Savaşı'nda öldü.

Yazarın 1914'te başlayan romancılık hayatı da aynı yolda uzun süre gitmedi. Gitmediği de iyi oldu diyebiliriz, çünkü onu bir Sinclair Lewis yapan sanatı 1920'den sonra girdiği yeni çığır olmuştu.

O zamana kadar "beğendirmeye çalışarak" kalem oynatan yazar ondan sonra "kendi keyfine göre, içten geldiği gibi" yazmaya başladı ki "Main Street" (Anacadde) bu çalışmasının ilk eseri oldu.

1921 yılının Amerika'da en çok satılan kitabı olan bu roman kısa bir zamanda yazarını bütün dünyaya tanıttı. Ondan sonra, bir-iki yıl arayla birbirinin ardı sıra gelen yeni romanları: "Babbitt", "Arrowsmith", "Mantrap" (en çok satılan) kitapları arasında, hep en başta, ya da başlarında gelmiştir.

Sinclair Lewis bunların hemen hepsinde bugünün mad-deci hayatında katılaştan, dar kalıplar içinde kasılıp kalan insanın daha geniş âlemlere, manevi değerlere, huzur içinde bir yaşayışa can atışını anlatmak istemiştir. Bu arada Amerikan hayatını -yukarıda söylediğimiz gibi- hic-veden tarafları epey gürültü koparmış, birçok zümreler ona düşman kesilmişlerdir.

Sinclair Lewis'in ele aldığı çeşitli konular içinde, insanı aşk yönünden eleyen, aşk bakımından zaaflarını ortaya koyan en güçlü romanlarından biri de dilimize "Seni Sevmek Kaderim" adıyla çevrilen "Cass Timberlane"dir.

Bu roman Amerika'da 1945'te çıkmış, aynı yıl çıkan "Amber" in ortalığı kasıp kavurduğu sırada bile "en çok satan" romanların arasında hemen "Amber" den sonra gelecek kadar büyük bir satış rekoruna ulaşmıştır. Daha sonraki yıllarda da tekrar basılmış, bütün dünya dillerine çevrilmiştir. Aşkın kısıkcı içinde kalan, kıskançlığın cenderesinde ezilen, herşeye rağmen sevdiğini yine de seven, kusurlarını hoş gören bir adamın duyguları bu romanda yazarın harikulâde uslûbuyla anlatılmıştır.

* * *

Sinclair Lewis 10 Ocak 1951'de Roma'da öldü. Kızıl saçlı, pembe tenli, çok canlı, hareketli, neşeli bir adamdı. Hayatı çalışmayla eğlenme arasında eşitçe ikiye bölünmüştü: roman yazarken herşeyden elini-eteğini çeker, odasına kapanarak çalışırdı. Eserini tamamlayınca da kendini eğlenceye, spora verir, aşağı-yukarı bir-iki yılını da böyle geçirirdi. Son eseri -yirmiikinci romanı- olan "World So Wide" (Dünya Öyle Geniş ki!) 1951'de ölümünden sonra çıkmıştır.

V.G.

KARI - KOCALAR İÇİN BİR ROMAN

P.M.R.'ye

Bu romanın geçtiği yer, Orta Minnesota'da, küçük Grand Republic şehri tümüyle hayalidir, kitaptaki bütün kişiler gibi.

Yalnız, biliyorum ki kişileri "birilerine" benzetenler olacak; Minnesota eyaletinin çeşitli şehirlerindeki çeşitli kimseler oldukları birer birer ileri sürülecek.

Bu gibi yorumların hepsi yanlıştır. Gene de bunlar öyle inandırıcı olacaktır ki yazarın kendisi bile adlarını hiç işitmediği bir yargıcı, doktoru, bankeri, bir ev kadını nasıl da gerçeğe uygun olarak çizdiğini görünce şaşırarak, ya da pek sevdiği kimseleri ne kadar zehirli bir dille anlattığının ileri sürüldüğünü görünce üzülecek.

Sinclair Lewis

JIINY MARSHLAND'A: "Ayağa kalk!" denilinceye kadar, yargıca fena halde uyku basmıştı.

Bn. Tilda Hattr'in Grand Republic şehri belediyesi aleyhine açtığı dâva, ağır-aksak ilerleye ilerleye, yan sokaklardan birinin yaya kaldırımına dair tanıkların dinlenilmesine gelmişti.

Dâvacının avukatı Belediye'yi müthiş ihmalcilikle suçluyor, 1941 yılının 7 şubat günü akşam saat dokuzu otuz yedi geçe, değilse de, o sıralarda, dâvacının ayağı kayıp düşmesine sokak ortasında el-âleme rezil olmasına, müthiş de canı yanmasına yol açan buz parçasını yaya kaldırımında bırakmış olmaktan dolayı Belediye'yi sorumlu tutuyordu. Bu buz parçasının Clipper Hırdavat Mağazası'ndan ne kadar ileride pusu kurmuş olduğu konusunda bitmez-tükenmez kanıtlara başvurulmuştu.

O mayıs gününde, sokağın gürültüsü gelmesin diye, bütün gün pencereler hiç açılmamış, mahkeme salonu tıpkı sınıf gibi kokmuştu.

Yargıç Timberlane uykudan bitiyordu ama, insan uykusunda kötü bir horlamayı nasıl duyarsa o da bunları öyle duyuyordu.

Minnesota eyaleti Yirmiikinci Adliye Bölgesi mahkeme üyelerinden sayın Cass Timberlane genç bir yargıçtı. Kırk-bir yaşındaydı. Bir dönem Meclis'te bulunduktan sonra,

Adalet kürsüsünde ilk yılıydı. Ağırbaşlı bir yargıçtı; yasaları herşeyden üstün tutardı.

Bilgili bir adamdı, vücutça da uzun boylu bir Kızılderili'ye benzerdi. Ama o sırada, bıraksalar ya balık tutmayı, ya da serin bir meşin divana uzanıp uyumayı daha çok isterdi.

Evet, hele uyumak!

Salondaki dinleyicilerin hepsi, beşi de, esneyip duruyorlardı, bir yandan da çiklet çiğniyorlardı.

Dâvacının vekili, B. Harvey Plint, Grand Republic'in en somurtuk avukatıydı; orta yaşlı, suratsız bir adamdı. Yayvan yayvan, ikide-bir "E... Ö..." diye, dura dura konuşur, tavana baka baka düşünürdü.

İşte şimdi de Tilda Hatter'i sorguya çekiyordu:

– "E... Bayan Hatter, söyler misiniz bize... Ö... o akşam sokağa niçin çıkmıştınız... yani, nasıl oldu da öyle bir havada... Sanırım ki şimdiye kadar dinlediğimiz bütün tanıkların birleştikleri bir nokta var... Evet, yani... Ö... o akşam hava pek müsait değilmiş ama, ana caddelerin temizlenmesine elvermeyecek kadar da değil..."

Belediye avukatı: "Konumuzun dışına çıkıyor!" diye, atıldı.

B. Plint uysal davrandı:

– "Başka şekilde söyleyeyim," dedi.

Bir söylediğini başka başka söylemeye pek meraklıydı ama, gittikçe daha çetrefil konuşuyordu.

Onların yukarısında, Kızılderililerin Demir Bulut Reisi gibi kurulmuş, yalın kudret timsali halinde oturan, milletin genç babası Yargıç Timberlane gelmiş-geçmiş bütün cumhurbaşkanlarının adlarını içinden ezbere okumaya baş-

ladı: Bu tılsım onu uyanık tutmaya yarardı. Hemen hemen hiç şaşırmadan sıraladı; yalnız, Martin Van Buren'le Mil-lard Filmore'da tökezledi ki bunu da haklı görmek gerek. Ama, uykusunu gene açamamıştı.

Bn. Hatter'in nutuk verir gibi anlattıklarından bir ke-limeyi kaçırmadan, Sayın Yargıç bu sefer Minnesota'nın il-lerini –seksenyedisini birden– hem de il merkezleriyle bir-likte, saymaya başladı.

"Olmsted-Ruchester"e gelmişti, baktı Bn. Hatter gene mumya sandığına çekilmiş, görevli de bir tanığa yemin et-tiriyor. İşte sayın yargıcı uykudan uyanıklığa çeken bu oldu.

Kendi kendine: "Bu küçücük şehirde nasıl oldu da şim-diye kadar görmedim ben bu kızı? Şehirde bunun kadar güzel üç-dört kız ya vardır, ya yoktur..." diyordu.

İnsana yarı alışmış atmaca gibi bir kızdı bu. Yirmiüç-yirmidört yaşında vardı; pek uzun boylu değildi; gülümsüyor, gözleri ıslıl-ıslıl yanıyordu. Yanaklarının parlaklığı yandan vuran aydınlıkta biraz yumuşuyordu ama, nârin, çekme burnunda, dağınık parlak saçlarında karşısındakilere mey-dan okur gibi bir hal vardı. Arkasındaki kurşuni kostüm hali-vakti yerinde olduğunu gösteriyordu ki hali-vakti ye-rinde olmak da Grand Republic'de sayılır bir kimse olmak demektir.

Timberlane, içinden: "Bu yavruyla tanışmalı" diyordu...

Timberlane ki dilde derli-topluluk, açıklık tarafılsıydı; yaban ördeği avında ustaydı; iyi satranç oynardı, La-tinceyi de iyi bilirdi. Evli değildi; daha doğrusu, geçenlerde karısından pek acı bir şekilde boşandıktan sonra daha ev-lenmemişti.

Genç kadın sandalyeye, mezartaşına konan serçe gibi, ilişmişti.

Avukat Plint, yanık bir sesle, "Lütfen bize... Ö... adınızı, soyadınızı, işinizi, nerede oturduğunuzu söyler misiniz, lütfen?" dedi.

– "Adım Jinny Marshland... Virginia Marshland. Fli-egend Fantazi Kutu, Mukavva Oyuncak Fabrikası'nda res-samlık yapıyorum. Getir-götür işlerine de bakarım... Her işi yaparım."

– "Nerede oturuyorsunuz, lütfen?"

– "En çok Pioneer Falls'da. Orada doğdum, büyüdüm, bir süre de orada okudum. Ha, burada, Grand Republic'de mi nerede oturuyorum? Batı Flandrau Caddesi'nde 179/1 numarada. Bayan Hatter'le birlikte oturuyorum."

B. Plint, yıldızların yüzyıllardan beri geçtikleri yollardan bile kuşkulu olan bir kimse haliyle, telâşlandı:

– "Yani Bayan Hatter'in yanında kiracı olarak ka-lıyorsunuz, değil mi?"

– "Evet, efendim."

Jinny'yle Yargıç Timberlane bakiştılar.

Cass Timberlane kızın sesinden pek hoşlanmıştı. Doğma-büyüme Grand Republic'liydi, orasını çok severdi; bu şehrin kırküç bin kızının ev hanımlığına, dürüstlüğüne, namusluluğuna hayrandı ama, çoğunun demir üzerinde törpü sesi gibi bir sesi vardı ki buna pek canı sıkılırdı. Jinny Marshland'ın sesi o kadar hafif, kıvrak, pürüzsüzdü ki!

"... Ben bir kıza sırf ayak bileklerinin güzelliğinden, se-sinin berraklığından dolayı âşık olabilirim. Eskiden beri derim ya; bütün aşk romanlarında en büyük yanlış şudur: Bir kızın biçimli bir burnu, kaymak gibi bir derisi var diye sanırlar ki onunla yaşamak... evet, sevişmek hoş olur. Bu deliliktir ki, üstün insanları (yani yargıçları) bile, gönülleri

kısır, saksağan gibi kızların peşine düşürür. Kadınların evlilik hayatlarında, nasıl umduklarını bulamadıklarını boşanma dâvalarında az mı gördüm!"

B. Plint'in içi içini yiyordu:

– "Peki, Ö... Bayan.... Bayan Marshland... A, evet, öyle ya! Hâ, ne diyordum? Evet, Bayan Marshland, tanık olarak dinlenen birçok kişinin dediğine göre, o akşam Bayan Hatter'in evinde eğlenti varmış. Eğlenti değilse bile bir alay misafir varmış; yenilmiş, içilmiş. Şimdi bizim öğrenmek istediğimiz şu: Hiç, şöyle... e... şey... sarhoş edici bir içki içildi mi? Yani, daha çok Bayan Hatter öyle bir şey içti mi?"

– "Hayır, bir kadeh kokteyl içti yalnız. Ben içerim, ara-sıra içki içerim ama, Bayan Hatter ağzına bir damla koymaz."

Belediye avukatı Charles Sayward da uyukluyordu, burada hemen ayağa kalktı:

– "Bu sözlerin kaale alınmamasını istiyorum. Sadece bir söylenti... Konu dışı da..."

Yargıç Timberlane, pek ağırbaşlı bir tavırla: "Önerinizi gözönünde tutmak zorundayım, Bay Sayward," dedi. "Yalnız, kelimeler üzerinde biraz fazla durmuyor musunuz?"

– "Bendenizin naçizane anlayışına göre, mahkeme usulleri baştan başa kelimeler üzerinde durmak demektir, Sayın Yargıç."

Funda Klübü'nün golf alanında birbirlerini "Charles", "Cass" diye çağırırlardı.

– "Şurasını da bilirsiniz ki, Sayın Belediye Dâvavekili, biz Ortabatılılar, İngiltere'nin o heybetli mahkemeleri kadar, bizim geleneğe bağlı Doğu mahkemeleri kadar resmiyet gözetir olmamakla övünürüz. Daha ileri giderek, biz insan

olduğumuzu mahkemede bile unutmayız, diyebilirim. Hele böyle bir günde... Belki farkında değilsiniz, Sayın Belediye Dava vekili, bugün bunaltıcı bir hava var, insana uyku basıyor... Ne diyordum? Evet: onun için şu jüriye..."

Timberlane burada dönüp, can sıkıntısından hafakanlar basan, gene de bunu hiç belli etmeyen sabırlı adamlara bakarak, gülümsedi:

– "Dâvanın niteliğini anlatmaya yarar her söze müsâde ederiz. Bununla birlikte..."Bu sefer de Jinny'ye gülümsedi: "... Kendinize göre yorumlara kalkmadan, yalnız sorulara karşılık verseniz daha iyi edersiniz sanırım. Bayan Marshland. Öneri kabul olunmuştur. Devam edin. Bay Plint."

Avukat sordu, Jinny gene mahkemenin emrine pek kulak asmadan uzun uzun anlattı ama, Cass Timberlane'e şimdi salon serinlemiş gibi gliyordu; dâva da canlanmış, bir anlam kazanmış gibiydi.

Kendisi kırkbir yaşındaydı, kız da çok-çok belki yirmidört, ama, Timberlane gençlik taşlamakta ayak diriyor, kızın üzerine titreyen Henry Plint'e, şu sümsük, züppe (resmî kayıtlara göre de, yirmibeş yaşında olan) Charles Sayward'a düşman gibi bakıyordu.

Jüriyi de Asurlulardan kalma kırık-dökük kabartma bir duvar resmi gibi görüyor, sinirleniyordu.

Keskin kenarlı meşe kürsünün üzerinden eğilip Jinny'ye "Bana bak, Biz burada ne saçmalar gevelersek geveleyelim jüri gene şu Hatter denen kadının tazminat olarak istediği paranın aşağı-yukarı yarısını verecek. Onun için, gel biz bunlara boş verelim, beraber çıkıp gidelim. Seninle konuşmak istiyorum. Göreceksin bak ben istersem pek havaî bir adam, iyi bir arkadaş olabilirim"

demek istiyordu ama, sonradan düşündü ki kızı böyle tavlayamazdı. Jinny onu yargıç olarak, saygıdeğer bir kimse olarak görüyordu; kendisini alıp dansa götüren, kulağının dibinde fıs-fıs dil döken delikanlı hayranlarından daha kalandor buluyordu.

Cass Timberlane şöyle bir doğrulup kendine çeki düzen verdi, sağ elinin işaret parmağını allâmeler gibi yanağına dayadı, kesik kesik öksürüp sesini ayarladı, kızın hatırı için tam bir yargıç tavrı takındı. Bir yandan da, acaba başarabildim mi diye, yukarıdan aşağı, kıza doğru bakıyordu.

Jinny, B. Plint'in sorması üzerine, anlatıyordu:

Tilda Hatter'in evinde yatıp kalkıyormuş, ayrıca yeme içme için de para veriyormuş. Sanayi krallarından Wargate'in kâtibi Tracy Oleson da, kütüphaneci Lyra Coggs da, Elino Roskinen'le daha üç delikanlı da orada kalıyormuş. Çok ince ruhlu, sanatkâr kimselermiş. Yo, sahi, sarhoş olduklarını hiç görmemiş, Tilda Hatter pis bir puz parçasına bastı kaydıysa demek ki kim bassa kayar düşermiş. Evet, Fliegend Fabrikası'nda çalışmaktan memnunmuş. Pek öyle ressam sayılmazmış ama, (bunu söylerken sırtıyordu) Bay-Bayan Fliegend'ler çok iyi insanlarmış. Öğretmenlikten daha çok seviyormuş bu işi; çünkü okulda insan çok ağırbaşlı görünmek zorundaymış.

Konuşması pek o kadar serbest değildi; yalnız, çok neşeli, içten gelme bir hali vardı. Onun böyle, uzun uzun konuşması usule aykırıydı ama, ne yapsın ki, Belediye Avukatı Sayward onu usulü dairesinde sorguya çekmeye çok uğraşmış, sonra bakmış ki başa çıkamayacak, kendi haline bırakmıştı. Şimdi yargıç Timberlane'e, çaresiz kalmış bir kimse haliyle, gülümseyerek bakıyordu.

Jüri üyeleri kıza, sanki hepsinin de akrabasıymış gibi pek ahbapça bakıyordu. Avukat Plint'e de bu kıza iş var gibi geliyordu. Yalnız, bu duygu ona nasıl, nereden gelmişti, bilmiyordu.

Bir, zabıt kâtibi George Hame'in kılı kıpırdamamıştı. İnce kâğıttan defterine çabuk çabuk birşeyler karalıyordu. Onun için her ses, her davranış; öldürülen içki kaçakçılarının karılarının çığlıkları da, muhasebe defterindeki hileleri anlatan hesap uzmanlarının mırıldanışları da, Fin göçmenlerinin, Leh göçmenlerinin homurdanışları da birdi. Onca söylenenlerin hiç önemi yoktu; bunları not edebiliyormuydu, o buna bakardı. Bay Yargıç, kürsüdeki daha beşinci ayında, karşısına tanık olarak gelmiş pestenkerani bir kıza, mesleğine hiç yakışmaz bir şekilde, abayı yakmış ona neydi!

Zaten kadınlardan sıtkı sıyrılmıştı. Bir karısı vardı, durmadan çocuk çıkarıyordu. Bu zincirleme usulü çocuk üretiminden George kendini ancak tesadüf kabilinden sorumlu görürdü. Sonra, onaltı yıldır zabıt kâtipliği yapıyordu, onun için tanıklar, ister güzel olsun, ister çirkin, besleyici ama, bıkkınlık veren şu adalet çorbasının içinde patates parçalarından başka bir şey değildi.

Jinny Marshland söyleyeceklerini bitirdi. Cass Timberlane'e gülümsedi, Tilda Hatter'e gülümsedi, dereden akıntıya doğru zıplayan alabalık gibi, dışarı kaçiverdi.

Dâva gene gevelenmeye başladı. Timberlane de Minnesota illerini saymasına koyuldu. Uyku da yeniden öyle bastırmıştı ki omuzları ağrıyor, gözlerine toz dolmuş, şişmiş gibi geliyordu. Sağ eliyle –oduncu eli, avcı eli gibi o kocaman eliyle– arkasındaki nefti ceketin yakasını ağır ağır sıvazladı, bin zahmetle temizlediği koyu mavi boyunbağını düzeltti.

Daha yarım saat öncesine gelinceye kadar bu mahkeme salonuna baktıkça koltukları kabarıyordu. Odanın ortasına doğru gemi başı gibi uzanan şu yüksek, meşin koltuğunun yanbaşındaki dikili duran ipekli Amerikan bayrağı, tepesindeki küçük altın kartal başı, arkasındaki meşe kaplamanın üzerine kakılmış Minnesota arması, insanın içine huzur veren kurşuni mermer badanalı duvarlar, ağrı, sancı çekenlerin rahatsız yapılarına sert gelmekle birlikte, pırıl pırıl yanan şu meşe sıralar ne zaman gözüne çarpsa Cass Timberlane'in göğsü kabarırdı. Bunların arasında kendini emniyette, iş başında bulurdu; çünkü burası onun işyeri, çalışma odası, tezgâhıydı; o burada, insanların ilerlemesine, yükselmesine yardımı dokunan bir sanatkâr gibi, bir bilgin gibi çalışırdı.

Cas Timberlane'i herkes görevine düşkün bir yargıç bilirdi ama, o gün her zamanki gibi tam dörtte değil, dörde beş kala oturumu kapadı. Dayanacak hali kalmamıştı artık.

Öyleyken, gene de, kendini açık havaya atmadan önce, yarım saat daire işleriyle uğraştı. Bu odasını çok sevdi. Buraya yeni atanıp odayı devraldığı vakit de içeride ağırbaşlı, oturaklı bir hal vardı: Hukuk kitaplarıyla örülmüş sarp bir kaya, uzun bir meşe masa, bir dizi siyah meşin koltuk. Bunlara o da, ayrıca, Holmes, Cardozo, Brandeis gibi büyük yargıçların çerçeveli resimlerini, bir de 1939'da Dr. Roy Drover'le vurdukları yabanördeği demetini katmıştı. Döşekli yazı masasının üzerinde güzel bir pirinç hokka vardı ama, hiç kullanmazdı; bir de, gene pirinçten, kocaman bir çakmak; bunu da hiç sevmezdi ama, birinin hediyesi idi.

Bir ilâm varmış, onu imzaladı; Amerikan uyruğuna geçmek isteyen bir İsveçliyle konuştu. Derken, genç avukat

Vincent Osprey -Yale Hukuk Fakültesi öğrenimiyle aşağı-yukarı Harvey Plint'in somurtukluğuna yakın bir suratsızlığı birleştiren bir delikanlı- bir kadın getirdi:

Kocasını aleyhine açtığı boşanma dâvasına yakında bakılacakmış, şöyle uzun uzadıya danışmak istiyormuş. Hayır, öğüt istemiyormuş; onu kocasından daha kuvvetli öpen biri varmış, kocasını bir an önce başından defedip de ona varmak istiyormuş.

Öyle ama, Minnesota'nın birçok adliye bölgelerinde karı-koca dâvaları da doktor muayenesi gibi, öğüt verme, bilgi verme yoluna dökülür. Cass Timberlane de öyle yaptı:

– "Kadın olsun, erkek olsun, bir insanın bütün ömründe gerçek dostu olarak ancak ancak dört-beş dostu vardır, Bayan Nelson. Onlardan birini kaybetmek bir kimse için can yoldaşını kaybetmek demektir. Bilmem çok mu laf ettim?"

– "Bence öyle..."

– "Peki, Bayan Carlson..."

– "Nelson."

– "Nelson. Bakın size ne söyleyeceğim. Boşanma çocuklar için korkunç bir şeydir. Çocuğunuz var mı?"

– "Nelson'dan yok."

Yargıç Timberlane genç avukata bir göz attı, başını salladı.

Vincent Osprey kadına: "Peki, Bayan Nelson, siz artık gidin!" diye bağırdı. "Bay Yargıç'ın size söyleyeceği bu kadar."

Kadın gidip de ikisi yalnız kalınca Cass Timberlane avukata döndü. Vincent Osprey'in onun hayranlarından olduğu açıkça görülüyordu.

– "İş yok, Vince. Kendi haline bırak. Kadın bir kez aklına koymuş, ne yapıp yapıp yeni bir kocaya varacak. Yoksa, boşanmanın ne ayıp bir şey olduğuna dair ben ona adamakıllı bir nutuk geçirdim. Karı-kocadan biri ötekine eza-cefa ediyorsa, birbirlerinden son derece bıkkınlık getirdilerse –ki, bu daha beterdir– o zaman boşanmalarına kolaylık gösteririm. Bunun dışında, boşunma kötü şeydir, Vince. Sen Cerise'i sakın boşama... Çok savurgan diyorsun, olsun."

– "Hiç merak etme, hoca; boşayacağım falan yok. Deli gibi seviyorum kızı."

– "Ne mutlu sana! Bereket versin ki işime bağlıyım, onunla avunuyorum; yoksa, benim için yaşamının tadı kalmazdı. Tıpkı, yurdunu satmış bir adamın savaş bitince duyduğu boşluk gibi. Blanche benden boşandı-boşanalı... a, vallahi, Vince, şu ufak-tefek başarılarımı anlatacak kimsem yok, ayol. Cerise'e de, sana da öyle gıpta ediyorumki! İşin kötüsü, Blanche'ın yerini alabilecek bir kız bulamayacağım gibi geliyor bana."

Cass bunları söylerken içinden; "Alt tarafı Jinny Marshland da gelip-geçici kadınlardan biri," diyordu.

Vincent Osprey, alçak sesle: "Peki ama, Christabel Grau ne oluyor, hoca?" diye sordu. "Ben sizi yarı nişanlı sayıyordum."

– "Ah, Chris çok iyi bir kız. İşte, asıl mesele o ya. Anlaşılan ben öyle birini istiyorum ki, beni aptal sayacak kadar zeki olsun; bana hiç ihtiyaç duymayacak kadar kendi-başına-buyruk olsun; bana mıymıntı diyecek kadar canlı, cesur olsun. Benim kafamdaki kadın bu, Vince; benim kaderim bu."

GRAND REPUBLIC şehri Minneapolis'in 130 kilometre kuzeyinde, Duluth'tan yüz kilometre kadar ilerdedir, seksenbeş bin kişilik nüfusu vardır. Pek de ufak bir yer değildir: Renoir soyadını taşıyan biri bulunacak ara sıra öğretim tarzından dolayı çatışma, çekişme çıkacak kadar büyük bir şehirdir; sonra, birçok milyoneri, bir de kenar mahallesi vardır. Koca Kartal Irmağı'nın Sorshay Irmağı'yla birleştiği vâdidedir. Sorshay Irmağı da, Mississippi'ye dökülür.

Grand Republic, bundan iki kuşak önce işitilmemiş derecede büyük hırsızlıklarla, orman, maden, verimli toprak hırsızlıklarıyla zengin olmuştu. Şimdi, bunlar hemen hemen bitti, şehir bol yeşillikli, sâkin bir yer olarak kaldı. İleride, ismi-var cismi-yok bir kasaba mı olacak, yoksa büyük bir şehir mi, bunu kendisi de bilmiyor. Yalnız, Grand Republic'te hayli özel otomobil var. Onun için, Cass Timberlane'in bahar günlerinde mahkemeye evi arasındaki iki kilometrelik yolu yürüye yürüye gitmesini tuhaf karşılayanlar olmuş, ona "acayip adam" damgası başlıca bundan dolayı vurulmuştu.

New York'tan Wargate'lere gelin gelmiş bir kadın vardı, Bn. Kenny Wargat, o öyle söylerdi:

– "Sizin Grand Republic şaşkın gençlikten hemen ihtiyarlığa atlamış birine benziyor; ağırbaşlı ortayaşlılığı hiç yaşamamış," derdi.

Yalnız, Cass Timberlane de, arkadaşları da, orasını kendi memleketleri olarak sevdikleri için, başka türlü dü-

şünüyorlardı: Grand Republic, düşüp kalktıktan, görüp geçirdikten sonra şimdi yeni bir şehir olarak kurulmaya başlamıştı. Bağrında her çeşit insanı barındıracak, komşu hatırı bilir, dürüst kimselerden meydana gelme, bambaşka bir şehir olacaktı.

Cass, akşamları, Varennes Bulvarı'ndan yürüye yürüye evine gelirken çokluk bunları düşünürdü. O günse, bu düşünceler arasında ikide-bir aklına Jinny Marshland geliyor, onu mahkemedeki haliyle gözünün önünde görür gibi oluyordu.

Kendi kendine hâlâ: "Grand Republic gibi böyle küçük bir yerde nasıl oldu da şimdiye kadar ben bu kızı görmedim?" deyip duruyordu.

Öyle diyordu ama, pek de iyi biliyordu ki toplantılarda o istediği kadar Orta-Batı Amerika'daki demokrasiyi övedursun, kibarlarla halk arasındaki ayrılık orada da Londra'daki kadar büyüktü. Kamyon şoförü müteahhit Boone Havock'la Eitelfritz Birahanesi'nde buluştukları zaman (sık sık da buluşurlardı) onu "Bonne" diye çağırabilirdi ama, evinden içeri adım atamaz, onun gittiği kiliseye dünyada gidemezdi. Hele Bonne'un sığınağına! Şehir Klübü'ne kamyon şoförü de giremezdi, onbin dolardan az geliri olan bir İskandinav da, Fin de, Yahudi de. Bunlar ancak, rengârenk –ithal malı– camlarla süslü pencerelerden içeri şöyle bir bakabilirlerdi, o kadar.

Lucius Fliegend, Jinny'nin çalıştığı fabrikanın sahibi, şu hoş, akli-başında ihtiyar Yahudi bile Şehir Kulübü'ne yazılamazdı, öğleleri oynadığı satrancı ancak Atlet Klübü'nde oynayabilirdi. Cass, demokrasi yolunda çalışanlardandı sözde; yargıç olduğundan beri Atlet Klübü'ne bir kez bile gitmemişti. Bunun hemen çaresine bakacaktı; yarından tezi yoktu.

Sonra, o savurgan, gürültücü Blanche'tan boşandığınan beri öyle yalnızdı ki! Onun bu yalnızlığına, göklere fişekler uçuran dünyadaki şaşkınlığına bir Jinny Marshland deva bulabilir miydi acaba?..

Cass Timberlane burada kendi kendini payladı:

Jinny belki de gramofonla dans eden bir oyuncu kızdı; böyle hoş bir kızın işi yoktu da kırk yaşındaki bekâr erkeklerin derdine deva olmayı düşünenecekti! Jinny'nin içinde bir şefkat, bir asalet vardı. Cass bunu sezmişti ama, bizim yargıcı ne yapsındı o?

Kısacası, Cass Timberlane o akşam eve dönerken bu düşüncelerle kendini yiyip bitiriyordu. Boşuna değil, eski şairler gibi, yeni ruhbilimciler de insanların bir görüşte âşık olabileceğine inanıyorlar.

* * *

Cass'ın evi kimi vakit "Bergheim" diye anılırdı, kimi vakit de "Eisenherz Baba'nın Evi". Bu evi Radisson'a gelip yerleşenlerin en kodamanı Simon Eisenherz, 1888'de, yazları oturmak için yaptırmıştı –o zamanlar oraları şehirden hayli uzak görülürdü– 1929'da da Cass'ın babası Owen ölmüş, kırk-ellibin dolarlık bir servetle ev de karısı Marah ile oğlu Cass'a kalmıştı.

Karanlık, biraz da korkunç bir evdi. Annesi de orada ölmüştü. Bunun üzerine Cass karısı Blanche'ı bu eve getirmişti. Kendisi orasını ne kadar severse karısı o kadar sevmiyordu. Çocukluğunda Cass burasını peri sarayı gibi görür, kuvvet, güzellik yuvası sayardı. Böyle bir yeri bütünyle Timberlane'ler gibi fânilerden birine verirler miydi hiç! Bugün bile içinde öyle bir duygu vardı.

Cass Timberlane'in zabıt kâtibi bu ev için "Sarayın tah-tadan örneği" derdi ki doğruydu. Yuvarlak bir kulesi, sekiz köşe bir limonluğu vardı. Buraya şimdi "güneş odası" di-yorlardı. Evin dışı nefti boyalıydı. Neden? Hiç! Eskiden beri nefti boyalıydı da ondan. Kapının kemerlerinin üzerini bahçe gibi süs çiçekleri sarmıştı, pencerelerden ikisi yu-varlak, biri üçköşeydi, camları da yakut kırmızısı.

Bu alelâcayip evle alay ederek ne söylenirse, Cass: "Doğru!" derdi ama, orasını gene de severdi.

Siyah-beyaz mermer döşeli yoldan kapıya doğru ge-lirken baktı, basamaklardan birinde kapkara bir kedi yav-rusu oturuyor. Yabancı bir kedi.

– "Miyav!" dedi.

Yalvarır gibi değil, iki eşit kimse arasında ahbapça ko-nuşur gibi. Sonra da Cass'a öyle bir baktı ki, adamın onu, biraz birşey içirmek üzere, içeri çağırmasını bekliyor gi-biydi.

Cass kediye çok severdi. O köhnemiş insan düşmanı Stephen öleli beri de, altı aydır, kedi almamıştı. Şu ufacık maskarayı alıp evin kedisi yapmak için can atıyordu. Pek kapkara bir şeydi; kömür gibi. Kara olmayan bir gözleriydi ama, onlar da kurum lekesi gibi kirli sarıydı.

Cass Timberlane, akşamları, mahkemeden gelince şu eski evin sessizliği, yalnızlığı sinirine dokunuyordu. Bu ke-diyi alacak olursa o geldiği zaman hayvan solmuş halıların üzerinde oynardı.

– "E, nasılsın, dostum?" dedi.

Kedicik iyiymiş. Biraz süt, kaymak falan yok muymuş acaba?..

– "Yo, kedicik, çalmam seni. Kimbilir, belki de şimdi bir çocuk arayıp duruyordur. Doğru olmaz seni içeri çağırırsam."

Kedi yavrusu hiç de öyle, yalancıkıtan utanır gibi yapıp, çocukça birşeyler söylemeye kalkışmadı. Yalnız, o kaygan, güvenilir bakışıyla Cass'a: "Sen benim Tanrımsın, bütün Tânrıların üstündesin," dedi.

Sonra da cilvelendi, o kapkara ufacık eliyle bir sineğe pençe atıp yakaladı, başını kaldırıp baktı:

– "Buna ne dersiniz?" diye sordu.

Cass açıkça söyledi:

– "Sen zaten insanı günaha sokmak için yaratılmışsın, pek de şirin şeysin."

Elini kürek gibi yaptı, kediye ayaklarının altından alıp kaldırdı, o kıoca meşe kapıdan içeri soktu, loş taşlıktan geçirdi, geniş mutfağa götürdü, aşçıbaşı Bn. Higbee'ye uzattı.

Bn. Higbee, altmış yaşında, "habeşi" denen cinsten bir kadındı, yani pek o kadar kara suratlı değildi: Webb Wargate yazları Florida'ya gidip yandıktan sonra ondan daha arap oluyordu.

Hoş, aklıbaşında bir kadındı; yüreği sevgi, bağlılık doluydu. Hiçbir bakımdan gülünç bir insan değildi. Orta tabakadan herhangi bir Amerika'lıdan farkı yoktu; dili de ancak Ohio'dan gelme birinin diline çalıyordu.

Şunu da söyleyeyim ki Bn. Hibgee pek zeki bir kadın değildi. Bn. Boone Havock'tan, Bn. Vincent Osprey'den de ancak iki kat zekiydi. Cass Timberlane zabıt kâtibi George Hame'den, kadın ahabası Christabel Grau'dan daha çok onun aklına güvenirdi.

Bn. Higbee kara kedi yavrusunu aldı, gerdanını okşadı:

– "Bizim mi?" diye sordu.

– "Öyle sanırım. Çaldım."

– "Vallahi, kara kedi uğur mu getirirmiş, uğursuzluk mu getirirmiş, ikisinden biri ama, hangisi, unuttum, öyle derler. Bir deneyelim bakalım. Adı ne?"

– "Dişi mi, erkek mi acaba? Dişi galiba, ha?"

– "Bakayım. Hıň, dişi."

– "Kleo desek? Kleopatra'dan. Mısırlılar kediye taparlarmış. Sonra, Kleopatra da, zayıf, esmer, yezit bir şeymiş... tıpkı bizim bu kedi gibi."

Cass Timberlane bunları söylerken aklında Kleopatra değil, Jinny Marshland vardı. Onu hatırladığı için de keyfi kaçmıştı.

Aşçı kadın: "Güzel!" dedi. "Bana bak, Kleo, yarın senin şu pirelerini güzelce bir temizlerim, boş yere kaşınıp durma."

Cass şaşaladı:

– "Piresi mi var! İlâhi, Bay Yargıç, dişi yaratıklara siz hep böyle üstün-körü mü bakarsınız?"

– "Hep değil. A! Bayan Higbee, biliyor musun ben bu akşam yemeğe evde değilim... Dr. Brover'lerdeyim."

– "Biliyorum. Tavuk var. Kaymaklı dondurma var. Bayan Christabel Grau da var. Pek erken dönemezsiniz."

– "Ya! Bu ziyafet üzerine bana vereceğin başka bilgi var mı?"

– "Hayır. Şu Kleo'ya bakın hele! Buz dolabının yerini daha şimdiden öğrendi!"

* * *

Cass Timberlane ayarındaki insanlar –gelirleri yılda yedibin doları hayli aşan kimseler– arasında âdetti: Akşam ziyafetlerine, Londra'da olduğu gibi, ille smokinle gidilecekti.

Hoş, böyle siyah-beyaz giyinip salına salına yürümek Cass'ın hoşuna da gidiyordu ya.

Yatak odasında hayli oyalandı. Jinny'yi pek öyle düşler kurarak düşünmüyordu ama, hiç de aklından çıkmıyordu. Canlı bir kız bu odayı gül gibi yapardı, ne yalan söyleyelim: Alışkanlıktan, ihmalden, pek çok eşya miras kalmaktan dolayı oda sandukaya dönmüştü. Küçük pencere, ince-uzun bir odaydı; bir de ocağı vardı ama, yıllarca önce duvar örülmüştü.

Geniş karyola ağır siyah cevizdendi, üzeri üzüm salkımlarına benzer meleklerle, meleklerle benzer üzüm salkımlarıyla oyma işlemeliydi. Yatağın üzerine sarı bir keten örtü yayılmıştı. Tuvalet masası da siyah cevizdendi, üzerinde de mezar kapağını andıran bir mermer vardı. Elbise dolabı yan yana konulmuş üç mumya sandığını andırıyordu ama, o kadar bile neşe vermiyordu insana. Ayrıca bir alay hukuk, iktisat, tarih kitaplarından da geçiliyordu.

– "Pek kasvetli bir oda. Boşuna değil, Blanche hep pembe odada yatardı."

Cass'ın kulağına ahbapça, tıpkı konuşur gibi bir "Miyav" geldi.

Nazenin Kleo evi gezmeye yukarı çıkmıştı. Her kedi şereflelendirmeye karar verdiği evin kıyısını-köşesini tanımak ister ama, kimi vakit koltukların altına falan girmekten sakınır. Şikâyetçi, ters kediler de vardır, boyuna söylenir dururlar. Kleo ise yeni evinden pek hoşlanmış gibi konuşuyordu.

Daha pek ufacık şeydi ama, çok şeytandı. O eski yatak örtüsüne baktı, püsküllerine el attı. Odada, tik ağacından, Çin işi eski bir sandalye vardı, o zamana kadar kimse oturmamıştı, birazcık akli olan kimse para verip de al-

mazdı; onun çevresinde dolaştı. Elbise dolabına baktı, bir ayakkabı bağıyla oynamaya başladı, bağ onun ayağına çelme takıp düşürmeye kalkıştı.

Kleo, en sonunda, Cass'a bakıp: "Mükemmel, güzel!" dedi, çıkıp başka odaları gezmeye gitti.

Evin içi öyle sessizdi ki Cass onun makamlı kedi dilini daha hayli zaman duydu, ta kurşuni odaya girinceye kadar. Kurşuni oda evin altı yatak odasından sonuncusu, en büyüğüydü.

Derken, Cass yerinden fırladı: Uzun uzun acıklı bir miyavlama duymuştu. Sofadan telâşla koştu.

Kleo, bir köşeye büzülmüş, Cass'ın annesinin, kızken Marah Nord denen o sessiz, suratsız kadının öldüğü yatağa, öyle, bakıyordu.

Hayvancağız tir-tir titriyor, inler gibi mırıldanıyordu. Cass'ın yüreği sızlamıştı. Eğilip aldı, boynuna yerleştirdi.

Kleo önce yine titredi; sonra, beyi onu alıp kendi odasına götürünce, Mısırlıların dilinden daha eski bir dille, sıkıla sıkıla bir şeyler mırıldanmaya başladı.

Cass Timberlane: "Bu evde hortlak çoktur, Kleo." dedi. "Onları defetmek sana düşüyor. Sonra, bir de ona. Ha-yaletler arasında yaşadığım yetişir artık."

DR. DROVER'İN evine, oradaki ziyafetin, kafasında tasarladığı eğlencelerine doğru yola koyuldu.

Varenner Bulvarı'ndan aşağı indi, şehrin en koddamanlarının evlerini geçti; Webb Wargate'in evi kırmızı damlı Tours tarzı bir şatoydu; dillere destan müteahhit Boone Havock'un evi tuğladan beyaz sütunlu, Georgia tarzında bir konaktı; şu siyah granit kuleli, bembeyaz, sömürge evlerinin azmanında da birbirlerine dış bileyen iki banker –Norton Trock'la John William Pratt- oturuyordu.

Babasından miras kalmamış olsaydı Cass, o yargıç maaşıyla, bu mahallede oturamazdı. Şehrin kibar mahallesiydi. Londra'nın Mayfair'i gibi bir yer. Orada yalnız din ileri gelenleri, milletvekilleri otururdu, hepsi de Cumhuriyetçi'ydi, hepsi de golf oynardı. Bunlar orada, demokrasi dalgaları arasında, altın bir odada yaşar gibiydiler.

Sola döndü, Schoolcraft Yolu'na saptı. Burası pek öyle ekabir yeri değildi ama, gene de ileri gelen papazlar, Cumhuriyetçi'ler otururdu.

Arkadaşı Dr. Roy Drover'in evi buradaydı. Sert tuğladan, dört köşe bir yapıydı. Roy'un, hem de sık sık, dediği gibi, bundan daha hoş ne evler vardı ama, şehirde baştan başa havalandırma düzeni olan bir bu evdi; sonra, bodrum katında Grand Republic'in, dolayısıyla bütün Amerika'nın en büyük fırını, en güzel oyun salonu vardı. Bu-

raya "cümbüş salonu" da derlerdi: Kırmızı, gümüşü boyanmış bir içki tezgâhı, bilardo masası, dans yeri, bir de atış yeri vardı.

Belki avukat Bradd Criley bir yana, Dr. Drover Yargıç Cass Timberlane'in en iyi arkadaşıydı.

Roy Drover ondan iki yaş büyüktü; o da Bradd'dan iki yaş büyük. Çocuklukta dört yaş ara bir kuşak gibi gelir ama, ortaokul yıllarında Cass, Roy, Bradd içtikleri su ayrı gitmeyen üç arkadaş, ortalığı kasıp kavuran arsız bir çete olmuşlardı. Grand Republic'ten yürüye yürüye gidilebilecek kadar uzaklıkta ne kadar küçük baş hayvan varsa hepsine bela kesilmişlerdi. ldrmekten yle zevk alıyorlardı ki! Önceleri kurbağa öldürdüler, zararsız, ürkek yılanları öldürdüler, tarla farelerini de öldürdüler; sonra sonra, yaşları ilerleyip de av tüfeği kullanacak çağa gelince, başladılar rdeleri, çullukları, tavşanları öldürmeye.

Daha yaşlandıkça ayrı ayrı bir uygarlık, bir olgunluk gösterdiler. Bradd Criley saçları dalgalı, boyunbağına pek meraklı şık bir delikanlı olmuştu. Güzel dans ediyordu, kızları baştan çıkarıyordu. Kadınları mahvetmede doğuştan yeteneklerine azimle çalışmayı da katıyordu.

Cass Timberlane kendini okumaya vermiş, az-çok uslanmıştı.

Bir, Roy Drover değişmem şti. Doktor çıkmış, hastalığı şıp diye bulan bir hekim, usta bir cerrah olmuştu; parayı nereye yatıracağını da pek iyi bilmiş, kırkına varmadan yükünü tutmuştu; yleyken, gene de yabani bir küçük çocuk olarak kalmıştı. Cerrahlık etmeyi daha çok isterdi ama, Grand Republic gibi küçük bir şehirde kendini hekimliğin birtek koluna büsbütün veremezdi; her hastalığa bakan doktor olup çıktı.

Kırküş yaşındaydı, ellisinde gösteriyordu. İri-yarı bir adamdı. Cass'ın boyundaydı ama, ondan daha geniş yapıydı. 1870 süvarilerinin bıyıkları gibi, uzun siyah bir bıyığı vardı; sesi papazların sesi gibi heybetliydi; yüzü de iriydi ama, buruşuk içindeydi.

Bir bakıma, doktor falan değildi. İnsanlara zerre kadar değer vermezdi. İsterdi ki herkes onun konağına, Arrowhead Göl Bölgesi'ndeki "Roy'un Durağı" denilen balık avı kulübesine, bir de Florida'ya uçakla gidip gelmesine hayran kalsın, üst yanı umurunda değildi. Florida'ya gittiğinde, kavga-gürültü arasında kumar oynar, kendilerine artist süsü verip şu kurnaz Dr. Drover'i bal gibi aldatan manikürcü kızlarla düşüp kalkardı; üstelik, bunu karısından saklamak zahmetine bile girmezdi.

Sarhoş olunca -pek sık sık da sarhoş olmazdı ya, hele ertesi gün ameliyat yapacaksa hiç içmezdi- evet, sarhoş olunca, kapıcılarla, şoförlerle dövüşür, hepsini yere sererdi, her seferinde de devriye gezen polis onu hoşgörürdü, çünkü kendilerinden sayardı; öyle ya, doktor da polis gibi toplumun yararına çalışan bir adam değilmiydi?

Poker oynardı, hem de sık sık, hem de gece oldukça geç vakitlere kadar. Aşağı-yukarı hep de kazanırdı. Norton Trock'la ortaklaşa para yatırdığı topraklardan epey servet edinmişti; onun için, iki oğlunun da kendisi gibi yoksul, mağdur bir doktor olmak zorunda kalmayacaklarına, efendice ona-buna faizle para verip geçinebileceklerine emindi.

Roy'la o saz benizli karısı Lilian, Grand Republic'te Mutlu Çiftler'in en güzel örneği sayılırdı. Lilian kocasını görünce yılan görmüş gibi olurdu; onun içten gelen ama, kısa süren sarılmaları aklına geldikçe tüyleri ürperirdi.

"Oğlanları inşallah beğendiği insanlara benzetmez," diye dua ederdi. Dr. Drover'in beğendiği insanlar hiçbir saçmalıkları olmayan sağlam, akıllı, başarılı kimselerdi.

* * *

Cass Timberlane'e ara-sıra nur iner gibi olur, ortalığı daha açıkça görürdü. O zamanlar anlardı ki, Roy Drover, onun ne kadar en iyi arkadaşı olursa olsun, gene de en azılı düşmanıydı. Yıllardan beri Cass'ın okuma merakıyla, yasalara karşı gösterdiği bağlılıkla, kazançlı işlere para yatırmayı bilmeyişiyle alay eder dururdu. O gece Cass içini çekerek: "Jinny Marshland'la tanışacak olsa kimbilir onunla da nasıl alay ederdi!" diyordu.

Ne var ki, kendini tanıdığından beri Roy onun en yakın arkadaşıydı. Bu arkadaşlığı bozmak için ortaya bir nedende çıkmamıştı. Sonra, oğlun babasına, eski öğrencinin eski öğretmenine karşı hep duyduğu gibi o da bu büyüğüne karşı içinde tuhaf bir korku duyar, "Ondan üstün olduğumu gösterip onu kışkandıracak birşey yap-sam!" diye can atardı. Milletvekili seçilince, yargıç olunca bile koltukları pek o kadar kabarmamıştı da, ördek avında Roy'dan daha iyi nişan aldığını gördükçe geh-geh ge-ğirirdi.

* * *

Sofrada sekiz kişiydiler, sonra da ayrı ayrı iki briç masası kurdular. Drover'ler, Cass'la Christabel Grau; Bonne Havock'lar, bir de Don Pennloss'lar.

Chris Grau bir vagon fabrikatörünün kızıydı, küçük yaşta babasından öksüz kalmıştı. Oradakilerin en gen-ciydi. Ötekiler hep karı-koca oldukları için, Cass da yalnız kalmasın diye, dördüncü bir kadın olarak çağırmışlardı.

Tombul, sevimlice, otuzbeşlik, hiç evlenmemiş bir taze-
zeydi; daha birkaç ay öncesine kadar da, evlâdına pek
fazla düşkün bir annenin baskısı altında yaşamıştı. Cass
Timberlane'le iyi ahbaptılar; kız, sonunda, Cass'ın onu
sevip alacağına inanmıştı. Rose Pennloss'la —şu durgun
ama, hoş bir adam olan tahıl tüccarı Donald'ın karısı,
Cass'ın kız kardeşiyle— birbirlerini severlerdi; ikisi de bir-
birlireni kendi haline bırakırdı.

O gecenin baş misafirleri -ipek kuşaklı ağasıyla çifte
gerdanlı hanımsultanı- Boone Havock'la o, papağan sesli,
iri-kıyım karısı Queenie'ydi. İkisi de Dr. Drover'den az-çok
daha sözü geçer, hele çok daha zengin kimselerdi; söy-
lediğine göre Boone bütün Minnesota'nın başta gelen
onaltı kodamanından biriydi.

Hırdavatçılıkla başlamış, meyhanelerde sırnaşıkları
kapı dışarı etme işlerinde, madenlerde çalışmış, bir ara
boksörlük de etmişti. Daha doğrusu, boksörlüğü hiç bı-
rakmamıştı. Demiryolu müteahhitliğinde, köprü kurma,
fabrika yapmada başarısı, çeliğin nasıl kullanılacağını bil-
mesinden çok, ona-buna yumruk sallamaktan ileri ge-
liyordu. Ne olursa olsun, Blue Ox National Bank'ın hisse
senetlerinin çoğu onundu. Banka müdürü Norton Trock'un
o çit çıkarmayan kurşuni kadife kaplı odasına yerlere
kadar kapanarak, telâşla buyur ederlerdi.

Queenie Havock'un sesi kadar cırlak bir ses Grand Re-
public'te başka kimsede yoktu. Sesi gibi saçları da çatal-
çataldı; burnu da öyle. Öyle de katı yürekli, ters, kendini-
beğenmiş, çaçaron, şirret bir cadalozdu ki ahali onu ko-
nuşurken: "A, ayol! Queenie şaka olsun diye mahsus öyle
görünüyor; yoksa, çok iyi yüreklidir!" derlerdi.

Yalan da değildi. Queenie şakadan hoşlanırdı ama, ayı şakasından.

* * *

New York'taki, Hollywood'daki içki alemlerini ayıpladıklarına göre, Grand Republic'lilerin pek o kadar içmemeleri beklenirdi ama, hayli içerlerdi. O akşam da, daha sofraya oturmadan, Chris Grau'la Roy Drover bir yana, hepsi üçer kokteyl yuvarlamıştı. Roy dört tane.

Sofrada da, briçten baş kaldırabildikleri kısa aralarda hep içinde bulundukları zümrenin, çağın sorunlarını konuşular.

Cass'la kız kardeşi Rose lafa karışmıyorlarsa da bu lafları o kadar kanıksamışlardı ki dinlemekten canları sıkılmıyordu. Konuştukları o kadar harci alem şeylerdi ki dört yıl sonra savaş bile bunları pek değiştirmeyecekti: Hizmetçi, çamaşırcı hiç bulunmuyormuş. Kimsenin evinde artık hizmetçi yokmuş. Olanlar da avuç dolusu para veriyorlarmış, karşılığında ancak hakaret görüyorlarmış. Bugünkü çocuklar hiç laf dinlemiyorlarmış. Gece çok geç yatıyorlarmış. Onlar çocukken erkenden, hem de seve seve yatarlarmış. Savaş Hitler'le İngiltere arasındaymış. Amerika karışmayacakmış. Zaten savaş 1942 haziranına kadar bitecekmış.

Cass yeniden evlenmeliymiş elbet. Onun Chris Grau'yu seçtiği, çoktan –hiç olmazsa– öptüğü de belliymiş.

* * *

Cass Timberlane kaç kere Jinny Marshland'ın lafını açmak istemişti ama, vergi işleriyle, CostaRica olaylarıyla bu kız arasında bir bağlantı bulamamıştı ki. En sonunda, damdan düşer gibi açtı:

– "Bakın, bugün mahkemede ne hoş bir şey oldu!"

Roy Drover dudak büktü:

– "Sen hâlâ yargıçlık mı ediyorsun? Demek devlet sana hâlâ, avukatın biri geçirince, "Konu dışına çıkıyorsun!" diye bağırman için para veriyor?"

– "Sanırım. Her neyse, yaya kaldırımında geçmiş saçma bir olayın davasını görüyorduk, can sıkıntısından patlamak işten değildi, bereket versin tanıklardan biri harikulâde güzel bir kızdı..."

Boone Havock, böğürür gibi: "Anladık!" dedi. "Kızı odana aldın, baş başa konuştun!"

Karısı: "A! o nasıl söz!" diye atıldı. "O senin gibi ah-laksız değil, mendebur!"

Bu sırada Chris Grau: "Eyvah! Vakit ne de çabuk geçmiş!" diye haykırdı. "Onbiri çeyrek geçiyor. İstersen seni de evine bırakayım, Cass?"

DROVER'LERDEN çıkınca Chris: "Arabayla seni evine kadar götürürüm," dedi. "Kibarca çağıracak olursan, içeri girip bir kadeh bir şeyde içerim."

Cass: "Yok!" dedi. "Ne yapalım biliyor musun: Senin arabayla ben seni evine kadar götüreyim. Sonra ben yürüye yürüye benim eve döneyim."

– "Yürüye yürüye mi? Döner misin? Gecenin bu saatinde? Dört kilometreye yakın yol, ayol!"

– "Dört kilometre yol yürüyen yok mu?"

– "Golf oynarken yürünür."

– "Peki öyleyse, Roy'dan bir baston isteyeyim, bir de sütün kutusu, bastonla kutuya vura vura dönerim."

– "Ben senin kadar ters adam görmedim, Cassy!"

Cass Timberlane'in köle gibi Cassy diye çağrılmak sinirine dokunurdu. Chris'i evinde görmeyi de hiç istemiyordu; çünkü, adeti, yatmadan önce bir-iki saat tek başına oturmayı severdi. Hele o gece yani arkadaşı Kleo'ya hal-hatır soracaktı. Sonra biraz da düşünmek istiyordu; hiç olmazsa, ne düşünmek istediğini düşünecekti. Onu da bırakın, yalnızlıktan dert yananların çoğu gibi o da yalnız kalmaktan hoşlanırdı.

Chris üstelemedi. Cass da bilirdi ya: Chris farfaracı, titiz, meraklı bir kızdı ama, erkeğinin istediğini yerine getirmekten de haz ederdi.

Christabel Grau, otuziki yaşında, saçlarına ak düşmüş, yuvarlacık, yumuşacık, pembe-beyaz bir kız-oğlan-kızdı. Jinny Marshland, tıpkı şu Kleo gibi, zayıf, içi içine sığmaz, şeytan bir kedi yavrusuyla, Chris ocağın önündeki halının üzerine kıvrılmış yatan, mırıldayan sakın tekir bir kediye.

Evine yaklaşıyorlardı. Chris, onda pek görülmeyen sinirli bir halle, ağız aradı:

– "Bu gece pek yavan konuştular, değil mi?"

– "Yo, bence gene her zamanki gibiydiler."

– "Hayır, sence de hiç de öyle değil. Bilmem neden, bu gece sen onlara küçük görür gibi bakıyordun. Farkına vardım, şaştım. Yo, hepsi çok şeker insanlar, çok yaman insanlar. Vallahi, Mayos Hastanesi'nde bile Roy kadar yaman bir doktor yoktur. Ne var ki, hep aynı şakaları yapıyorlar.

"Sonra, yufka yürekli görünmekten de korkuyorlar. Roy, Florida kıyılarında topladığı kavkıları çok sever ama, bunu dünyada açıkça söylemez. Boone'da da Beethoven plakları var, bir genç kız gibi onlara tutkunmuş. Queenie söylüyor, oturur saatlerce dinlermiş, o ağır kuartetleri bile; kendisine sorarsan o bu plakları sözde gösteriş için saklıyormuş. Burada hepimiz sığındığımız kovuktan dışarı çıkmaya o kadar korkuyoruz ki! Öyle değil mi?"

Cass: "Evet, evet," dedi ama, Chris'in söylediklerinin bir kelimesini işitmemişti.

– "Gene de burayı çok seviyorum."

– "Evet."

Chris şehrin eski kesiminde, vadide, Beltrami Caddesi'nde, dededen kalma konağın en üst katında oturuyordu. Cass de o caddedeki bir evde doğmuştu. Kırk yıl önce orası kibarlar mahallesinin kalesiydi; zenginler, ileri gelenler hep orada otururlardı.

Cass'ın şimdiki evi eski bir yapıydı ama, Ottawa Tepeleri'ndeki öteki evler hep 1900'den sonra yapılmıştı. Bu yeri köşklerin sütunlarına, Fransız çiftliklerinde görülen o heybetli kulelerine falan diyecek yoktu ama, Beltrami Caddesi'ndeki eski yapıların yanında ambar gibi kalıyorlardı. Beltrami Caddesi'ndeki evlerin herbirinde ortalama yirmiiki tane oymalı oluk ağzı vardı. Hele birinin üç katlı bir kulesi vardı ki ortasından da süslü bir baca çıkardı. Bu kutsal ocakların birçoğu vergiden kurtulmak için yıktırılmış, kadınlar da ya manastır olmuştu, ya ticaret okulu, ya da Kadınlar Birliği.

Grand Republic'in bu ekabir mahallesi yetmiş yıl içinde öyle bir yıkıntı haline gelmişti ki püften dokuları o yapılardan daha dayanıklı çıkıp seksen yıldan çok yaşayanlar granit bir şatonun şimdi sonradan-görmelerin özentili kızlarına okul olduğunu gördükçe aralarında, sanki korkuyla: "A! o ev buraların taşı, toprağı kadar eskidir! Aşağı-yukarı yetmiş yıllıktır," diye fısıldaşıyorlardı.

Yalnız, Chris Grau, annesi öldükten sonra, o üç-kat-bir bodrum evlerini pek ustalıkla yedi daireye bölmüş, en üst katı kendine alıkoyup ötekileri kiraya vermişti.

Dr. Roy Drover: "Chris tam iş kadını," diyordu ki onun dediğine inanmak gerekti, çünkü bilmediğı yoktu.

Cass "bir saniye içeri girip bir kadeh bir şey içecekti" ama, üzerine bir gevşeklik geldi; kendini evinde gibi gördü. Bu leylak kokulu odada biraz daha kalmak istiyordu.

Odada bir kadın havası vardı ama, bir kuntluk da vardı. Duvarlar tatlı sarıydı, koltuklar da mavi keten kaplıydı, küme küme çiçek vardı, bir de Felemenk tuğlasıyla örölü ocak. Yeni çıkan bütün kitaplar da oradaydı. Chris bunların çoğunu okumaya başlamıştı.

Cass'a büyük bir bardak kokteyl yaptı ama, hiç bunun üzerinde konuşmadan. Enfes bir Bourbon şarabı vardı onda. İyi kadındı, akıllı kadındı. Gelip onun koltuğunun kenarına oturdu -koltuk da tam Cass'ın gömülebileceği kadar çukurdu- saçlarını sıvazladı, hiç karıştırmadan; sonra da Cass'ın "Acaba bu gece okşanmak hoşuna gidiyor mu, gitmiyor mu?" diye düşünmesine kalmadan, kalktı gitti kendi koltuğuna oturdu.

Derin derin düşünür gibi bir halle: "Evet," dedi, "hepimiz müthiş basittik bu gece. Niye paylamadın bizi?"

– "Deli güllâbisi değilim ben, Chris. Her insan neyse odur. Hukukla uğraşa uğraşa öğreniyoruz. Eski arkadaşlara konuşmasını öğretmeye kalkacak kadar densiz değilim ben."

– "Büyük bir bilgin, dürüst bir adam gibi görünmeye çalışıyorsun ama, gerçekte sen tanıdığın herkese derin bir sevgi besliyorsun."

– "Pek içli bir adamsın de de bari tamam olsun, Chris."

– "E, değil misin? Kedi bile seviyorsun."

Cass: "Yo, hiç sevmem!" dedi ama, içinden de: "Niye böyle yalan söylüyorum?" diyordu.

Chris: "Cassy, ben..." dedi, sonra düzeltti: "A! afedersin, Cass!"

Cass gene içinden: "Niye alındığımı bile o saat anlıyor, ben burnuna sürtüp göstermek zorunda kalmadan," diyordu. "Bu kızı alırsam çok sağlam, rahat bir hayat yaşarım. O benim buz gibi köhne evime sıcaklık getirir. Bir-birimiz için yaratılmışız biz. İkimiz de, derbeder değiliz ama, sıkıya da pek gelemeyiz. Dur bakayım: Chris ben-den dokuz yaş küçük olacak."

Chris konuşuyordu:

– "Deli güllabisi dedin de aklıma geldi: Ben umudumu kesmeden, kesmeyeceğim de, bir gün olacak, sen mutlaka ya Senato'ya seçilceksin, ya da Yargıtay'a. Halka yararı dokunabilecek bir adam daha yoktur şu Amerika'da senin üstüne."

– "Hayır, hayır, sırf hayal bu seninki, Chris. Pes-tenkerani hukukçunun biriyim ben, o kadar. Bilirsin, kürsüye kuruldu mu yargıçların hepsi olduğundan daha heybetli, daha şaşıaalı görünür."

– "Yo, müsaade edemem senin böyle..."

– "Kaldı ki, ben Washington'da kendimi kaybolmuş gibi görüyorum. Zümrüdüankalar arasında kara tavşana kim metelik verir!"

Chris: "Zümrüdüanka nedir?" diye sordu.

– "Hınğ? Vallahi bilmiyorum. Kuş galiba."

– "Dur sözlüğe bakayım."

Cass: "Sonra bakarsın," dedi. "Ben şimdi seninle iki la-kırdı etmek istiyorum."

– "Bana sorarsan kalkıp gitme vaktin geldi!"

Sinsi sinsi, içten-gelme gülümsediler. Hele Chris'in ondan sonra söyledikleri Cass'a kendi benliğinden kopmuş gibi geldi; o kadar yakın, o kadar candan.

– "Belki de Blanche'ın gözü çok yükseklerdeydi de, Washington'dan sen onun için hoşmanmadın. Ne baş belası kadındı o senin için!"

– "Şehirden hoşlanmadım değil. Akşamları ahali ağaçlar altında geziniyor, tıpkı kasabalardaki gibi. Yalnız, ne var: Ben burada kendimi Grand Republic'ten bir parça gibi görmek istiyorum. Yeni bir Atina diyebileceğimiz yerin kuruluşunda birkaç taş da ben koyayım istiyorum. Şu kuzey toprakları beni çeken, anlıyor musun: gür, temiz... Sonra,

şu batıya doğru alabildiğine uzanan pırıl-pırıl göller, insana ürpertiler veren çayırlar... Burası yeni çeşit insanlara yeni çeşit bir yurt olabilir; gel gör ki, kurulmaya daha başlanmadı bile."

– "A! evet, biliyorum."

Cass içinden: "Burasını o da seviyor," dedi. "Kökü var onun bu topraklarda. Blanche'ın havaya uzanmış duyurgaları vardı yalnız. Hıň... Otuziki yaşında. Yarım düzüne bile çocuk doğurabilir. Çevremde çocuklar isterim; yalnız Higbee, Kleo, radyo, satranç tahtası değil."

Chris gelip önünde diz çöktü, iki eline sarıldı ama, bunu pek öyle birdenbire coşarak yapmış değildi.

– "Elbette sen daha iyi bilirsin," dedi. Pek candan konuşuyordu. "Benim seni Senato üyesi görmek isteyişim neden? Sırf Grand Republic'in seninle göğsü kabarmak da ondan."

Gözleri gözlerindeydi, dudakları da dudaklarından pek uzak değildi. Çok tatlı bir sesle konuşuyordu:

– "Belki de bu düşüncem saçma, Cass. Çünkü şehrin seninle çoktan göğsü kabarıyor, daha ne kadar kabarmak! Şu dakikada benim de öyle göğsüm kabarıyor ki!"

Üzerinde bir elma çiçeği kokusu vardı. Cass ona doğru eğildi. Chris hiç kıınıldamadı ama, kendini ona verir gibiydi. Eli yumuşacık göğsüne gitmiş, dudakları aralanmıştı.

O sırada Cass'ın kulağına, uzaktan uzağa, ürkmüş bir kedi yavrusunun sızlanışı geldi: Kibarca ama, zorlu bir sızlanış...

Farkında olmadan, ayağa kalkmıştı. "İyi geceler!" der gibilerden bir şeyler kekeleydi, dışarı fırladı.

Şimdi, "O minik kara Kleo bakalım ne saçmalıklar yaptı!" diye, acele acele eve gidiyordu.

GECE*NİN* iğneleyici serinliğinde, asker gibi yürüyerek, sekiz sokak aşır, tepeye doğru çıkmaya başlayıncaya kadar, içindeki telâş geçmişti. Grand Republic'in ünlü karaağaçları, akçağaçları yeni yeşermiş, sokaklara cana yakın bir hal gelmişti. Kirazlar, beyaz leylâklar, dişbudaklar hep çiçek içindeydi. Yol boyunca, karanlık kuytu köşeler, dimdik çıkıp, dönemeçlerde kayboluveren arayollar, tuğla duvarların, çitlerin ortasında kapılar vardı: Bunlar, gece vakti, Cass Timberlane'e tuhaf geliyordu.

Apaçık görünen bir hayat değildi bu; ne var, ne olacak, diye insana merak veren bir hayattı. Çayıra kurulmuş, iyi yanları da, kabuk bağlamış günahları da ortada, dümdüz, dörtköşe bir şehir değildi burası.

Yokuş yukarı çıkarken görüyordu: Vâdinin karşı yakasındaki çiftliklerden kimisinde, daha yatmamışlardı, ışık vardı; Chippewa Caddesi'nden aşağı inen otobüsçülerin ışıkları da görünüyordu.

Cass şimdi, şehrin akşam hayatının can sıkıcı –Meclis koridorlarında milletvekillerinin, poker masasında gazete muhabirlerinin konuşmaları kadar sıkıcı– olduğunu aklından çıkarmış, bu sadeliği sevmeye başlamıştı. Yalnız, şimdi de böyle yapayalnız oluşunun kendisi için ne kadar tehlikeli olduğu üzerinde düşüncelere dalmıştı. Chris Graher an onu kapıp evlenebilirdi. Bunu düşündükçe de sinirleniyordu.

– "Yo, ben bir daha evlenemem. İyi bir koca olamam artık ben. Çok ağırbaşlı oldum, ya da çok yavan. Kendimi hukuka fazla verdim."

– "Yok, canım? Sahi mi?"

– "Evlenmeliyim. Böyle tek başıma yapamam ben. Hayatın anlamı kalmıyor, insanın hediye vereceği, hediye vermesi gerekirken vermeyeceği birisi olmadıkça."

– "Bir daha evlinirsem, bu sefer yürütürüm sanıyorum. Şimdi kadınları birazcık daha iyi tanıyorum. Blanche incik-boncuk seviyormuş, aldırmamalı, gülüp geçmeliydim. Hem sonra, Chris yalnız kendisini düşünen bir kadın da değil. Onunla oldum mu, yıllar geçtikçe daha mutlu olurum."

– "Yaşlandıkça, ha!.. Mahkemedeki kızın genç oluşu hoşuma gittiydi benim dün... Yoksa, bugün müydü? Adı neydi, bakayım? Virginia bilmem ne... Ne tuhaf! Gözümün önüne hiç getiremiyorum..."

* * *

Cass, Minnesota Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde okurken, şu Minneapolis'li tanınmış büyük hukukçu Hugo Lebanon'un bir konferansında bulunmuş, sonra da, heyecanla, yanına gidip onunla konuşmuştu. Üstat onu Adalar Gölü kıyısındaki mermer Lebanon Köşkü'ne yemeğe çağırmıştı. Yemekte uzun boylu, saz benizli kızı Blanche da vardı.

Uzatmayalım, Cass bu kızı aldı.

Blanche, ikide-bir, halis Anglo-Sakson olduğunu söyler, seceresinin ta Warwick'teki kurşuni taş eve kadar gitmesiyle övünürdü ama, onun bu kadar uzağa gitmesi Warwick'lilerin kılını bile kıpırdatmazdı, o da başka mesele.

Damarlarında Yahudi kanı var diye bir söylenti çıkmıştı da onun için Blanche bunun üzerinde boyuna dururdu. Mobilya ticaretiyle uğraşan Timberlane'lerin kanlarının karışık olmasını bir türlü hoş karşılayamıyordu.

Hele bir gün Cass: "Babam tarafından ben sekizde-üç İngiliz kanındanım, onaltıda-bir Fransız Kanadalısı, onaltıda-bir Kızılderili; boynumun uzun, elmacık kemiklerimin çıkık olması bence bundan. Annem tarafından da sekiz-iki İsveçli, sekizde-bir Alman, sekizde-bir de Norveçli" deyince ifrit oldu.

Minneapolis'teki ihtişama, salon hayatına alışmıştı. Grand Republic'ten pek hoşlanmadı. 1928'de oraya gelin geldiği zaman Renoir'ler daha gelmemişlerdi; onun için, konuşulacak kimse yoktu.

Milletvekilliğine adaylığını koymasını için Cass'ı Blanche zorladı; Belediye Meclisi üyelerine, İl Meclisi üyelerine kendi elçeğiyle çavdar viskileri ikram etti. Sonunda, Cass'la birlikte Washington'a ulaştılar.

Blanche oraya bayıldı. Fransız diplomatlarıyla, Massachusetts'li Senato üyeleriyle, Roosevelt'lerle tanışmak – değilse bile, hiç olmazsa kalabalık bir yerde onlarla birlikte bulunmak – pek hoşuna gidiyordu.

Derken Cass'ın içi sıkıldı. Dört yüz şu kadar milletvekili linden ancak biriydi, bu durum onu sıkıyordu; sonra yaban ördeği avını, yazıhanesini, Roy Drover'in gürül-gürül konuşmasını özlemişti. Bir dahaki seçimlerde adaylığını koymadı. Bunun üzerine, Blanche isyan bayrağını çekti; bangır-bangır bağırmaya başladı: Grand Republic'e dönüp gene o Quenle Havock'un, aşk hayatına dair, cırlak sesiyle anlattıklarını dinleyemezmiş...

Cass: "Orada dinleyebileceğin daha başka şeyler de var," dedi ama, gene de karısını pek haksız bulmadı.

Fox Boneyard diye, hoş, kafalı bir İngiliz vardı; kumaş ithalatçısı. Yeri New York'taydı ama, sık sık Washington'a gelirdi. Kimi İngilizler Amerikan kadınlarını birşey sanırlar, bu adamda da böyle bir fikir vardı; aynı zamanda, sayın Cass Timberlane'den çok da parası.

Blanche ona kaçtı.

Boşanma davasında, Cass akıllı davrandı, kendisinden daha zengin bir kocaya kaçan, sonra, çocuk doğurmaya da birtürlü razı olmayan bir kadına nafaka vermemekte ayak diretti.

Gene de seviyordu onu. Seviyordu ki onun adını ağzına almak istemiyordu; seviyordu ki Blanche'ın giderken evde bıraktığı cekete baktıkça, geniş omuzlarından ileri gelmiş katları gördükçe yılan görmüş gibi oluyordu. Duyulan bir yakınlıktan, sevgiden düşmanlığa birdenbire bir sıçrayış vardır, onun da başından geçti bu; "Aldatıldım!" diye baygınlıklar geçiriyordu.

Meclis'teki son günlerini üzgün bir halde tamamladı, sonra da bitti, perişan oldu. İçli bir adamdı.

Trinidad'da, Cartagena'da, rıhtım boyu kahvelerinde ahali ona merakla bakıyordu: Saçı sakalına karışmıştı, nefesi kokuyordu. O katı yürekli kar parçası sevgilisinin şerefine ayak yollarında kusuyor, kendisi gibi mübarek aptallara nasıl mahvolduğunu anlatıyordu.

Ne var ki, Cass Timberlane'i bu şairane halde Blanche'ın aşkı bile iki aydan fazla tutamadı. Altı ay sonra -ki bu altı ayın çoğunu Londra'da Hukuk Fakültesi'nin içinde, ya da çevresinde geçirdi- dönüp geldi gene Grand Republic'in

kolları arasına atıldı, üç yıl daha avukatlık etti, sonra da yargıç seçildi.

Yargıç seçilmesi kolay olmadı. Politikacılar onu sevmezlerdi, çünkü Meclis'i geri tepmişti, emirle hareket etmezdi, siyasî nutuklardaki basma-kalıp sözlerin hepsini de alaya almıştı. Papazlar, hele Radisson bölgesine egemen olan Lüther'ciler, karısından boşanmış diye tutmazlardı onu. Cumhuriyetçiler'in de onu gözü kesmiyordu, çünkü Çiftçi-İşçi Partisi'nin ileri gelenlerine yakınlık göstermişti: Çiftçi-İşçi Partisi'nin de güvenini kazanamamıştı, çünkü büyük bir evde oturuyordu. Doğrusu aranırsa yargıç seçilmesi için hiçbir neden yoktu; yalnız, dürüst, cesur, bilgili bir adam olarak tanınmıştı; sonra, bir de iyilik bilir, çalışkan bir Norveçli çiftçiye vaktiyle beş dolar ödünç vermişti.

Herneyse, artık yargıç olmuştu ya, bütün o bölge ona alışmıştı. Bir de şöyle Christabel Grau gibi, dini bütün, hanım-hanımcık bir kadın alırsa, ayrıca Ticaret Odası'na, briç oyununa biraz daha değer verirse, ilelebet böyle aklı başında, halinden memnun, ileri gelen bir yurttaş olarak kalır giderdi.

EVİN o upuzun taşlığından içeri girerken Chris Grau'yu düşünüyordu. Antika taklidi oymalı piring bir lamba vardı, onu yaktı. O zaman, Kleo, o zifirî karanlık kedi yavrusu, koşa koşa geldi ayak bileklerini oğup ısıttı; baygınlıklar geçirir, kendinden geçer gibi de mırılanıyordu.

Onun bu baygın baygın mırıldanışı üzerine, Cass'ın aklına Jinny Marshland geldi, hayalinden silinen yüzü yeniden gözünün önünde canlandı: Şaşılacak kadar ufacık yüzü, o acayip gaga burnu, omuzlarına dökülen gösterişli saçları, gözlerindeki o açıktan açığa meraklı bakış; gençliğinin verdiği hamleyle, şahlanır gibi yürüyüşü...

Kleo'yu eline aldı. İçinden: "Kimbilir Jinny de ne hafifçektir!" diyordu.

Yatmadan önce gecenin keyfini çıkarmak üzere bir satranç meselesini çözmeye oturunca da kedi geldi kucağına oturdu.

Cass biraz da flüt çaldı, o zaman Kleo ters ters söylendi. Sonra, efendisi onu mutfaktaki maltızın arkasına, Bn. Higbee'nin kâğıt kırpıntıları döşeyerek hazırladığı sandığa götürüp bırakınca, öyle bir kıvrılıp uykuya daldı ki, "Burası benim yerim, ben buradan çok hoşlandım," der gibiydi.

Cass, bayağı yüksek sesle: "Çok esrarlı kedi," dedi.

Sonra gitti rahat rahat yattı. "Yarın sabah kalkınca bakacağım kedi gene burada; sonra bu hafta içinde Jinny'yi nasıl olsa görürüm..." düşüncesi hoşuna gidiyordu.

Birdenbire uyanıp dimdik oturdu. Üzerine gene o alışık olduğu hal gelmişti; anlaşılmaz düşmanın ona yılda oniki kez verdiği eziyetti bu; kendi benliğini çok yakından duymanın verdiği azap...

Cass Timberlane'in o kaçınılmaz, değişmez yüzü, sesi bu kadar yakında olunca soğuk bir boşluk içine düşer gibi oluyordu. Sayardı bu adamı, arada biraz tuhaf bulduğu da olurdu ama, bıkmıştı artık onun sızlanmalarından, kafasında boyuna evirip çevirerek, kurup durduğu tasarlardan, hep kendisiyle ilgilenilmesini istemesinden, aynada gördüğü biçimsiz suratından, boğuk sesinden, başının etrafında dolaşan kara buluttan... Öyle bıkmıştı ki, patlayacaktı artık.

Bu adamdan hiç kurtulamayacak mıydı? Hep böyle uyanıp da yorganın üzerinde onun şu kocaman rençber elini mi görecek, hep onun şu vakitli-vakitsiz düşlere dalarak söylediği saçmaları mı dinleyecekti.

– "Eşimi bulacağım... Başımı alıp uzak yerlere gideceğim, onu bulacağım. Grand Republic'i anlatacağım ona, güzel bir yuva kuracağız; karşılıklı güvene dayanan, huzur içinde bir yuva. O zaman, ben böyle bir yargıç olacağım ki ahali: "Onun mahkemesi dürüstlüğün, merhametin örneği!" diyecek. Buna karım da sevinecek... Karım..."

Ya, demek bu sümsük herif şimdi de birine âşık olmak üzereydi ha! Hem de: "Bana bakın, bana! Ne yaman adamım ben!" der gibi hallerle.

Şu Cass Timberlane'in adını-sanını bir unutabilse de huzura kavuşup, öyle rengârenk ışıklar içinde yüzen öbür dünyalara değil, öteki adamın cana yakın benliğine dabilseydi ne iyi olurdu!

Derken, kendini çok düşünmekten bıkmasına da kızdı. Jinny'nin karanlıklara nur saçan hayaline dalarak kendini gene düşüncelere kapıp koyuverdi.

Jinny diye biri vardı, yok değildi ki. Gözleriyle görmüştü. İnsan onda herşeyi hoşgören bir dostluk bulabilir, tazecik yanaklarında, körpecik göğsünde bir ateşle yanıp tutuşarak selâmete erebilirdi. O olunca, kafa dinçliği denen sığınağa ulaşır, o yapayalnız Cass'tan da, şu dağdağalı, gürültülü dünyadan da uzaklaşırdı.

Jinny ona gelmeyecek kadar küçük müydü? Ne demek! Daha topu-topu kırkbir yaşındaydı, şu caz delisi delikanlıları cebinden çıkaracak kadar da dinçti. Sonra, Jinny onu daha da gençleştirirdi.

Jinny'yi düşününe düşününe gene uykuya daldı. Oysa, bu Jinny denen kızla konuşmuşluğu: "Kendinize göre yorumlara kalkmadan, yalnız sorulara karşılık verseniz daha iyi edersiniz, Bayan Marshland," demekten ileri geçmemişti.

* * *

Ertesi sabah Cass'ta artık o, boyuna halinden dert yanıp duran dervişten eser yoktu.

Yataktan sıçrayarak indi, Kleo'nun hatırını sordu. Kleo da onun ayak parmaklarını pek tuhafına gitmiş gibi süzüyordu.

Ondan sonra, Bay Yargıç su dökündü, güzelce bir tıraş oldu. Her zamanki gibi gene, kendi kendine: "Şu elektrikli tıraş makinesi yeni icatların en güzellerinden biri!" diyordu. Sonra, Bn. Higbee'nin hatırını sordu; gözlemeleri, sucukları kıtlıktan çıkmış gibi yedi; o serin mayıs sabahına doğru sokağa atıldı, oradan da mahkemeye.

Zabıt kâtibi George Hame ondan üç yaş ancak küçüktü ama, gene de onu oğlun babasını selâmlayışı gibi selâmlardı; hokkasını, sürahisini doldururdu; mektuplarını açardı.

Mektuplar gene her zamankilerdendi: Kocası ölmüş onaltı kadın mirasçılarının oyununa geldiklerinden dert ya-nıyorlardı ki, yedisine mehel gibi görünüyordu. Onaltı kurum da biraz bağış istiyordu.

Bölgenin öteki iki yargıcı da ahbapça içeri girdiler. Yargıç Stephan Douglas Blackstaff'a "Romalı İhtiyar" derlerdi. Yargıç Conrad Flaaten de Luther mezhebindendi ama, pek şen bir adamdı. Blackstaff bir cıgara istemeye gel-mişti, öteki de akıl danışmaya.

Bunlar bir yandan, bir yandan o mektuplar, bir yandan da George Hame'in hayran hayran bakışı... Cass gene eski havasını buldu, tezgâhının başında azimle, şevkle çalışmaya koyuldu.

Mahkeme salonundan içeri girip de mübaşir alelâcele masasını derleyip toparlamaya başlayınca, jüri heyetinden, mahkeme mensuplarından başka orada bulunan dokuz kişi de ona ayağa kalkar gibi yapınca Cass'ın benliğini aşırı düşünmek korkusu falan kalmadı; bu korkuyla birlikte Jinny Marshland adında ne-idüğü-belirsiz bir kadının ver-diği heyecan da kayboldu. O şimdi gene meşin tahtına aşiret reisi gibi kurulmuştur.

Bn. Tilda Hatter'in Grand Republic Belediyesi aleyhine açtığı dâva karara bağlanmıştı. Eşi-dostu haber alınca muhakkak çok sevineceklerdi. Jürinin tartışması onaltı da-kikacık sürmüştü. Tazminat olarak, kadının istediği beş-yüz doların ikiyüzünü kabul etmişlerdi.

Yargıç Timberlane, içinden: "Şimdi Tilda Hatter mu-hakkak Jinny'ye de, evinde yatıp kalkanların hepsine de Bourbon şarâbıyla, gazozuyla, karaciğer ezmesiyle, zeytin dolmasıyla, çikolatalı pastasıyla, mükellef bir ziyafet verir," diyordu.

Öğle yemeğinde de, bankerler, avukatlar, tahıl tüccarları gibi yüksek tabakanın geldiği Şehir Klübü'ne değil, Yahudilere de, Unitarian mezhebinden olanlara da kapılarını açan Atlet Klübü'ne gitti... Jinny'nin çalıştığı yerin sahibi, mukavva oyuncak fabrikatörü Lucius Fliegend'i belki görürüm umuduyla.

Grand Republic bir bakıma büyük şehre benzerdi: Dükkânların koyu renk camlı, yeşil mermerli camekânları vardı; bir-örnek giyinmiş trafik polislerinin bellerinde kalın kayışlar, tabanca kılıfları; çiçekçi dükkânları, La Marquise diye de bir Fransız şekerlemecisi falan, herşey vardı.

Yalnız, bir bakıma da küçük bir yerdi: Cass Timberlane bir köşebaşından öbür köşebaşına gidinceye kadar en aşağı beş kişi selam veriyor, ona kimi Bay Yargıç kimi de Cass diyordu. Polisler de ellerini şapkalarına götürüyorlardı.

Grand Republic o kadar küçüktü ki Bn. George Hame gibi bir memur karısı kilisede Bn. Webb Wargate gibi zengin gelinlerinden hiç olmazsa biriyle karşılaşır, ona: "E, sizin oğlan okulda nasıl, bakalım?" diye sormaktan bile çekinmezdi. O kadar küçük bir yerdi ki Cass bütün şehrin nasıl çalıştığını bilirdi ama, gene o kadar küçüktü ki, şu, dükkânının kapısına çıkan Harley Bozard o gece Cass'ın Chris Grau'yu evine götürdüğünü de çoktan biliyordu. Göz kırptı:

– "Yeniden dünya evine giriyormuşsun, öyle diyorlar, doğru mu, kuzum, Cass?"

Bunların hepsi pek candan şeylerdi; Cass'ın ruhu düzeldi. Bu şehre o kadar alıştı ki ne şu hantal kapılı, tül perdeleri yırtık-pırtık kapkara eski taş otelin çirkinliğini görüyordu, ne de caddelerin orasında-burasında, yara gibi duran otomobil bırakma yerlerini; şehrin yüzünü değiştiren

yapılarda hep paranın gözetildiğini de hiç aklına getirmiyordu.

Ne çıkar! Değil mi ki akar sahibi Frank Brithwing onu hep: "Nas'sın, azizim?" diye selâmlıyor. Frank Brightwing her cumartesi akşamı adam-akıllı sarhoş olur, her pazar sabahı da kilisede melekler kadar içten, inançlı dua ederdi. Yüz bakımından da meleğe benzerdi ya.

Cass Atlet Klübü'nün istasyonu andıran gürültüsüne dalar dalmaz Lucius Fliegend'i aradı buldu. B. Fliegend sivri sakallı, kibar yapılı bir adamdı, gören eski diller profesörü derdi.

Cass Timberlane açık konuştu:

– "Son günlerde satranç oynamaya hiç gelmedim, ayıptım, biliyorum, Lucius."

Lucius Fliegend: "Siz gençler, siz siyaset adamları satrançtan ne anlarsınız ki!" dedi. "Eskiden keresteciler, demir madenlerinde çalışan kumarbazlar dışarı giderler, bir milyon dolar çalarlar, yarım kadeh bir şey içerler, satrancın başına çöküp altı saat kalkmazlardı. Şimdi çala çala bir dolar çalışıyorlar, briç oynuyorlar, cin içiyorlar... Hanım içkisi. Taşını seçer misin?"

Oyundan sonra (oyunu Lucius kazanmıştı), Cass damdan düşer gibi işi açtı, çünkü karşısındaki açık konuşmayı sever, anlayışlı bir adamdı.

– "Dün mahkemede bir kız gördüm, sizde çalışıyormuş. Soyadı Marshland. Tanışmak isterim."

Lucius: "Jinny iyi kızdır" dedi. "Erica da, ben de çok severiz. Gözü yükseklerdedir ama, çalışan birçok kızlar gibi öyle her şeyi göze alarak, birdenbire yükselmek isteyenlerden değil o. Çok iyi bir ressamdır. Çok ince bir zevki var. Pek hoş mukavva bebekler yaptı bana. Sonra, güzel de;

yalnız, çok içli, çok hayalperest bir kız. Ya eriyip gidecek, ya da bir çapkına gönül verecek, sonra yüreği yanacak. O zamana kadar şöyle akıllı-uslu biri onu yakalarsa o başka."

– "Peki ama, öyle birinden hoşlanır mı dersin?"

– "Pek sanmıyorum. Sonra, o adamı böyle bir şey çekse bile, koynunda bir kara pars yavrusunu beslemekten ne zamana kadar haz eder!"

– "Belki de kız nişanlıdır bile."

– "Sanmıyorum. Yalnız, delikanlılardan bir alay ahabası var. Bununla birlikte, ateşli bir kızdır ama, evcildir. Babası Pioneer Falls'ta eczacı; hoş adamdır. Jinny'ye daha on yaşındayken Latince öğretmiş. Kız onikisinde hepsini unutmuş, elbet. İyi kızdır, sonra..."

– "İkimizi birlikte ne zaman yemeğe çağıracaksın?"

– "Yakında bir akşam çağırırım."

– "Yo, daha yakında olsun!"

– "Peki. Önümüzdeki cumartesiye. Elverir ki Jinny o akşam yakışıklı bir delikanlıyla kayık sporuna çıkmasın."

– "Oldu!"

Cass şimdi o "yakışıklı delikanlı"yı düşünüyor, içinde bir kıskançlık duymasına da şaşıyordu. Hem, öyle belli-belirsiz değil, açıktan açığa, yakıcı, kavurucu bir kıskançlıktı bu. Kıskançlıktan da, kötü sonuçlarından da tiksiniirdi, çünkü mahkemede bunları çok görmüştü. Aşkın içinde mayalanan bu ekşi kuşku kadar çirkin birşey yoktu onun için.

Öyleyken, işte şimdi, topu-topu bir kez konuşup kendisine ancak onüç kelime söylediği bir kızın uğruna, kafasında kurduğu delikanlıyı öldürmeye kalkacak gibi oluyordu.

Ta içinden gelerek: "Ben âşık oluyorum sanırım!" dedi.

BN. FLIEGEND, telefon edip de: "Yemeğe gelirken smokin giymeyin." deyince Cass bayağı üzüldü. İsterse ne kadar gösterişli olabileceğini Jinny'ye göstermek isterdi.

Yalnız Bn. Fliegend başka bir haber daha verdi:

– "Jinny sizinle tanışmayı heyecanla bekliyor." diyordu. "Kürsüde pek harikulâde bir haliniz varmış... Pek bilgin, bilge... öyle diyor; Lucius da, ben de bilirim ya, öylesinizdir."

Cass, Kleo'yu okşadı, Jinny'yi okşuyormuş gibi geldi.

Ondan önceki akşamları şöyle bir hatırlıktan geçirdikten sonra, kararını verdi: Bahar hayli ilerlemişti, beyaz flanel takım elbisesini giyebilirdi. Marshall Field'den aldığı boyunbağını da takardı.

Bir mahkeme kararını gözden geçirir gibi, ağır ağır giyinirken bir yandan da: "Jinny'yi bakalım ne dereceye kadar beğeneceğim!" diye düşünüyordu. Şimdiki halde sadece seviyordu.

Şu "asrî kızlardan" biri miydi acaba? Ağzında çiklet, bir de bu çiklet çiğnemeye yakışan bir ağızla yayvan yayvan konuşmalar: "Yapma bel!", "Tıraşı bırak!", "Ya, öyle mi sanıyorsun?"

Cass Timberlane, yüksek sesle: "Aman! bırak!" dedi.

O akşam o kadar şıktı ki Fliegend'lere, yürüye yürüye gideceği yerde otomobille gitti. Fliegend'lerin evi güney Beltrami'de, Chris Grau'nun evinden bir sokak ilerideydi; kahvrenge, eski, döşekli bir yapıydı.

Cass, "Chris'in üzerine Jinny'yi seviyorum" diye, kendini kabahatli görüyordu ama, Fliegend'lerden üç sokak aşırı bir evde dünyaya geldiği halde, çocukluğundan beri onlara hiç gitmemiş olmaktan dolayı kendine daha çok kabahat buluyordu; odalarını bile hatırlamıyordu. Belki Chris de, Bradd Criley'le Boone Havock da bu evden içeri ayak atmamışlardı. "Dostlar şehri" dediğimiz bu şehirde Yahudileri, Katolikleri kurşuna dizmeyiz biz; evlerine gitmeyiz, işte o kadar.

Bir de baktı Bn. Fliegend kapıdan onu güler yüzle karşıyor. Cass ise onu kendisini şöyle karşılayacağını tahmin etmişti: "Seni ikiyüzlü politikacı, seni! Tenezzül edip bir kez olsun kapımızı çalmazsın, bizi kendine çöpçatanlık ettirmek isteyince gelirsin. Sözde büyük bir Anglo-Sakson yargıçsın, efendiden bir adamsın! Seni Kızılderili soysuz, seni! Defol buradan!"

Bn. Fliegend onu böyle tatlı bir gülümseyişle karşılayışına Cass Timberlane'in niçin bu kadar memnun olduğunu bir türlü anlayamadı.

Cass Timberlane, ev sahiplerinin önünden geçerek, birinci katın yarısını kaplayan dörköşe oturma odasına girdi. Baktı ortada Jinny falan yok. Kızın bulunacağını umduğu yerde büyük bir boşluktan başka birşey yoktu. İçinden: "Yoksa, gelmeyecek mi? Beni atlattı da o delikanlıyla mı gitti?" diyordu.

Bn. Fliegend onun yüreğine su serpti:

– "Jinny gelecek, gelecek, Bay Yargıç."

Cass Timbarlane: "Benim bu genç işi aşk maceram bu kadar mı herkesçe duyulmuş?" diye düşündü.

Evin içini çocukluğundan kalma bir anıyla belli-belirsiz hatırlıyordu; onun için Şarkvâri döşenmiş, ihtişam içinde yüzen bir odayla karşılaşacağını sanmıştı ama, seten kaplı

duvarlar, Tudor tarzı ocaklar ancak daha eski Alman ailelerinin, Amerika'ya ilk yerleşenlerin evinde bulunurdu. Burada duvarlara beyaz tahta kaplanmış, üzerlerine Minnesota'nın eski haritaları, eski kahramanlarının resimleri asılmıştı.

– "Minnesota'ya ait eski şeylere bu kadar meraklı olduğunuzu bilmiyordum ben sizin." dedi. İçinden de: "Pek ukalâca kaçtı, sanki onları küçük görüyormuşum gibi oldu. Hiç de bunu demek istemedim..." diyordu.

Lucius Fliegend anlattı:

– "Minnesota'da Long Prairie'de doğmuşum ben. Babam da Marine Mills'te doğmuş, dedem orada yerleşmiş çünkü. İç Savaş'ta, Üçüncü Minnesota'da çarpışmış. Çok eski bir aileyiz biz."

Cass: "Demek bilmediğim şeyler de varmış, ne iyi" diye düşünüyordu, içeri Jinny Marshland girdi.

Artık yabancı bir şahin yavrusu falan değildi, bir baycık olmuştu. Saçlarını pek düzgün tarayıp sıkı sıkı yukarı toplamıştı; arkasına siyah bir elbise giymiş, pilili siyah girdandının üzerine gümüşten bir gül takmıştı.

Hızlı hızlı yürüyerek, pek ahbapça bir tavırla geldi, biraz aşırı kaçan bir halle selâm verdi:

– "Sizinle tanışmaktan öyle korkuyorum ki, Bay Yargıç... Mahkemede gördüm çünkü sizi. Mahkemeye hakaretten dolayı beni Stillwater'e yollayacaksınız sandımdı. Artık yollamazsınız, değil mi?"

Cass Timberlane yanıp tutuşacağını sanmıştı belki ama, kızıdan ona hiç kıvılcım falan sıçramadı. Bu da binlerce güzel kızıdan biriydi, dünyanın her yanında esen güney rüzgârları önünde eğilen bir saz.

Öteki misafirler -sıkıla sıkıla birtakım haller takınarak içeri giren karı-koca- da Cass Timberlane'e gene o, kabahat işlemiş olmak izlenimini verdi: Fliegend'ler gibi bunları da ihmal etmişti.

Dr. Silbersee ile karısıydı bunlar. Dr. Silbersee Viyana'dan gelme bir Yahudi göçmendi; göz-kulak-boğaz uzmanıydı, Grand Republic'in çalgı alanında gösterdiği tek mucize olan amatör çifte dörtlüsünde de çello çalardı. Karısı Helma da piyanoya, Freud-sonrası ruh tahlili inançlarına aynı ciddiyetle kendini vermişti.

Cass, Chris Grau ile son görüştüğünden beri, bir haftadır, "Havadan-sudan konuşmak ne cansıkıcı oluyor!" diye sinirlenip durmuştu. Kendi kendine gelin-güvey olarak kanatları altına aldığı şu Jinny'nin hatırı için, Fliegend'lerde, kendisinin tambir Avrupalı sohbeti dediği cinsten, Ren şarabıyla, Seltzer maden suyuyla falan, herşeyiyle tamam, bir sohbet havası yaratmak istemişti.

O akşam, bu istediğini elde etti de. Yalnız, pek de memnun olmadı. Washington'dayken de, Trinidad deniz hamamlarındayken de kaç kez gördüğü gibi, her türlü konuşma cansıkıcıydı. Alışveriş konuşmaları bir yana -sevişenlerin fısıldaşmaları da bu türe girer- bütün konuşmalar öyledir; yazılı herhangi bir şey, vapur, tren tarifi, domates salçası kutusunun üzerindeki o, ağdalı bir dille yazılmış tarifname bile, her türlü konuşmadan, altı iktisatçının bir arada bağırışmalarından, kafalı bir kadın artistin yaygarasından daha bile heyecan vericidir.

Yemekte, Fliegend'ler, Silbersee'ler epey şeyden söz ettiler: Şu Hitler denen herif bir işe yaramazmış; o gün hava çok sıcakmış, ertesi gün belki daha sıcak olacaktı; Toscanini iyi bir orkestra şefiymiş; Grand Republic'te kiralar pek yükselmeye başlamış; Milwaukee'de küçük bir Ermeni lokantası varmış.

Tıpkı New York'taymış gibiydiler; yalnız, korna sesi yoktu. Öyleyken, Cass gene de memnun değildi; anladığına göre, Jinny de öyle.

Başlangıçta, konuşma tam hararetlendiği sırada, Jinny'nin söyleyebileceği bir şey yoktu ki söylesin. O ufacık, yamyassı elceğizlerini kavuşturmuş, hiç sesini çıkarmadan, öyle oturuyordu. Debussy konuşulurken falan hiçbirşey söylemedi. Cass yargısını vermişti: Pek kafasız bir kızdı bu. Yalnız, kendi neydi sanki?

Sonradan, Cass baktı: Jinny'nin o kapkara gözleri çabuk çabuk ondan ona gidiyor, kim konuşuyorsa onun üzerinde duruyordu. Bu, kendinden büyük, kafalı insanları nasıl da tartıyordu, hem de pek öyle umursamadan!

Bunun üzerine, Cass yavaş yavaş kıza yeniden tutuldu. Onun ne kadar kendi-başına-buyruk olduğunu, birşeyler yapmak için ne kadar sabırsızlandığını anlıyordu. Kendisinin de bu orta yaşlı mırıldanması arasında içi içine sığmıyor, kızıdan yana olmak istiyordu. Ondan korkuyordu da...

Yalnız, âşıkdaşlık etmede epey ilerledi. Ona söylemek üzere hazırladığı ondört kelimelik söyleve sonradan altmışyedi kelime daha ekledi.

– "Yo, yo! Siz geç kalmış değilsiniz. Ben erken geldim sanırım. Saatim ileri galiba."

Bunları öyle de birtakım hallerle söylüyordu ki, en afili çapkınlar bile onun yanında yaya kalırdı.

Fliegend'ler çok hoşgörür ev sahibiydiler, doğrusu. Yemekten sonra (yemek de Grand Republic'e pek seyrek nasip olacak kadar harikulâdeydi: Kaz kızartması, patates köftesi), evet, yemekten sonra Silbersee'leri piyanonun başına oturttular, Cass'la da Jinny'yi "bahçeyi görmeye" yolladılar.

* * *

Grand Republic'e ilk yerleşenler, bahçelerine beş dönüm daha toprak alacaklarına, birbirlerinin burnunun dibine girmişlerdi, bütün evler birbirinin içine bakıyordu. Fli-egend'lerin evi de öyleydi. Yalnız, bahçeye çit gibi mavi selvi dikmişlerdi.

Bir de havuz vardı ki, çevresine hasır koltuklar dizilmişti. Bunlar oturulsun diye konulmuş olacaktı oraya, değil mi ya! Cass'la Jinny de bunların birine oturdular. Cass'a hiç de pespembe bir bulutun üzerine oturuyorum falan gibi gelmedi. Gene hep, herkesten üstün, büyük bir adam gibi davranıyordu ama, bir yandan da "Acaba Jinny beni pek cansıkıcı, köhne biri gibi mi buluyor?" diyede merak ediyordu.

– "Güzel bir ziyafet oldu."

– "Değil mi?"

– "Şu... şey... Roy Harris'ten söz edildi ya, hani? Bilir misiniz onun parçalarını?"

– "Pek az."

– "Ya?"

– "Birkaçını çalarlarken dinledimdi."

– "A, evet... Bence... bence Dr. Silbersee iyi viyolonsel çalıyor."

– "Ya, değil mi?"

– "Evet."

– "Hiç dinlediniz mi, Bay Yargıç?"

– "A, evet, evet... dinledim. Çok iyi çalıyor."

– "Valla, ben çalgıdan pek anlamam; onun için, bir şey diyemem ama, iyi çalar besbelli. Sonra..."

Cass burada atıldı:

– "Jinny! Canın sıkıldı mı bu akşam senin?"

– "Neden?"

- "Bizim, o ciddî, ağır konuşmalarımızdan?"
 - "A! benim pek hoşuma gitti konuştuklarınız. Hele orkestra şefleri üzerine anlattıklarınızı pek merakla dinledim: Mitropoulos, Bruno Walter falan."
 - "O! bakıyorum sen çalgıcıları seviyorsun?"
 - "Severim... Ah! bir tanışsam onlardan biriyle! Yalnız bir şeye üzüldüm."
 - "Neye?"
 - "Bence asıl sizin canınız sıkılıyordu. Gözüm hep sizdeydi, Bay Yargıç."
 - "Benim de gözüm sendeydi."
 - "Deseniz'e, büyükler arasında iki ufak çocuk!"
- İkisi de buna öyle güldüler ki! Cass Timberlane, ayrıca, Jinny'nin onu da genç sayıp kendisinin suç ortağı gibi göstermesine bitmişti.
- O ağzı-var-dili-yok Jinny şimdi epey konuşuyordu:
- "Baktım: hepsi çok iyi insanlar... Ne de bilgili insanlar, yahu! Viyanalılar hep öyle galiba. Yalnız, ben asıl sizin konuşmanızı istiyordum."
- Cass: "Niçin?" diye sordu ama, kör-kör parmağım gözüne idi...
- "Suç işleyenler niye işliyorlar bu suçları... Siz onlara nasıl yardım edebilirsiniz... Bunları öğrenmek istiyordum. Pek korkarlar sizden besbelli!"
 - "Pek o kadar değil."
 - "Ben olsam korkarım. Yalnız, mahkeme salonunu görünce kendi kendime: "A! mahkeme, mahkeme dedikleri yer bu muymuş!" dedim. Ben sanıyordum ki, büyük bir kalabalık olacak; herkes soluk almaktan korkarak durmuş öyle dinliyor; onaltı zabıt kâtabi harıl-harıl yazıyor. Birkaç kişi vardı, vardı ama, otobüs bekler gibi duruyorlardı. Yal-

nız, başımı kaldırıp size bakınca... bakın, yeminle söylüyorum, korktum sizden, Bay Yargıç!"

– "Olur şey değil!"

– "Vallahi korktum!"

– "Nasıl korkuturum ben insanı! Yargıç Blackstaff olsa anlarım ama, ne de olsa kasaba avukatıyım ben."

Jinny: "Kasaba avukatı değilsiniz siz!" dedi. Onunla göğsü kabarıyormuş gibi bir hali vardı. Pek heyecanlı konuşuyordu. "Kürsüde öyle bir oturduğunuz vardı ki, sanki herşeyi biliyordunuz: Aggie Halamı öldürüp de dikiş makinesi yağdanlığını çalsam, bana acırdınız ama, toplumun hayrı için gene de bana on yıl hapis verirdiniz. Öyle değil mi?"

– "Hayır, istifamı verirdim, Jinny."

Jinny bir "Hııı..." yaptı. Bu söz pek hoşuna gitmiş gibiydi.

Cass az kalsın onun elini yakalayacaktı. Kendini zor tuttu. Yalnız, kaderde yazılmıştı; bir adım daha atmanın artık sırası gelmişti...

– "Otobüsle geldiniz değil mi? Evinize kadar ben sizi arabamla götürebilir miyim?"

Götürebilirmiş.

Fliegend'lere, Silbersee'lere: "İyi geceler!" dedi. Onlardan ayrılırken içinde Grand Republic üzerine bilgisi artmış gibi bir duygu uyandı.

Sonra, Jinny'yi, arabasında, yanibaşında bulunca hayatındaki en büyük emeli gerçekleşmiş gibi geldi. Son zaferini belirtmek isterken sadece: "Çok iyi bir akşam geçirdik, değil mi?" diyebildi ama, olsun.

TILDA HATTER'İN pansiyonu Grand Republic'in derbeler yuvasıydı. Şehrin demiryolu makaslarının, ufak yapı mevlerinin bulunduğu bölgede, Paul Bunyan Caddesi'ne yakın bir yerde eski bir tuğla binanın üst iki katındaydı. Yerkatında, kapısında "Leylak Hanım Yemek Salonu-Sahibi: T. Hatter" yazılı bir oda vardı. Bu odanın tezgâhında, çuha örtülü dört masasında o ezeli şair gençlik kahve içer, karadutlu pasta yedi. Pastanın üzerindeki dondurma eriyip de dutların mor suyuna karışarak pek hoş olmayan bir manzara çizerken, onlar Minneapolis'e gidip radyoda şarkı söylemek, Chicago'ya gidip iç süsleme sanatı okumak olasılıklarından dem vururlardı.

Lokantanın üstünde oniki yatak odası, bir banyo, bir de oturma odası vardı. Bu odanın manzarası pek hoştu: Kayakçıların kayakları, buzda kayanların ayakkapları, bollaşmış tenis racketleri, stenografların defterleri, havalandırma düzenlerinin, türbinli motorların nasıl yapılacağını gösterir el kitapları, lambaları yanmış ufak radyolar, boş pudra kutuları, boş cin şişeleri, John.Donne'un kapakları eksik "Şiir Külliyyatı" geliş-güzel oraya-buraya atılmıştı. Bu kata dışarıdan, üstü kapalı, tahta bir merdivenden çıkılıyordu.

Bu bina vaktiyle tahıl ambarı olarak kullanılmış, sonra bir çiftçi kooperatifi sigorta şirketinin merkezi olmuştu. Sonra alt katını bir kasap tutmuş, üst katında da bir "ev"

varmış ki orada iki genç kadın kasabı öldürmüşler. Şimdi ise, Dindar Kadınlar Derneği kadar rabitalı biryerdi; gene orası gibi burada da aşırı derecede cıgara içilirdi.

Cass'la Jinny, otomobilde, eve doğru gelirken kız: "Bir dak'ka yukarı çıkın da Tilda Hatter'e bir merhaba deyin," diye tutturdu. "Ona sorarsanız jüriye siz söylemişsiniz de tazminatı onun için vermişler, yoksa dünyada vermezlermiş. Size tapan biri varsa o da o..."

Cass: "Yani, başka tapan yokmu bana?" diye sordu.

Sesi, dalgınlıkla başını ona doğru çevirip otomobili kaldırıma çıkarışı herhangi bir genç âşığın yapabileceği büyük sersemliklerden zerre kadar farklı değildi.

Jinny sadece: "Çok hoşunuza gidecek! Gelin, gelin yukarı!" dedi. "Çok değil, bir merdiven çıkacağız."

Cass Timberlane içinden: "Bu cana yakın, bu güler yüzlü, körpe göğüslü kız inşallah sahiden beni kürsüden ihtişam saçan bir yargıç halinde görmüştür!" diye dua ediyordu. Biliyordu ki kendisi hiç de öyle biri değildi; o sadece tozlu bir salonda icrayı sanat eden bir iş adamıydı. Yalnız, kız sahiden onu gözünde büyütüyorsa, onu kafasındaki yüksekliğe pekâlâ çıkarabilirdi.

Cass, pek azametli bir halle, kalbi de sevgiyle dolup taşarak, kızın arkasından, kof ses çıkaran basamaklardan, yukarı çıktı, pansiyonun oturma odasına girdi.

Tilda Hatter, kırık-dökük bir masanın başında durmuş, cin, gazoz, gülyağı, çay karıştırarak, hemen başa vuracak bir içki hazırlıyordu. Yanıbaşında da, iki delikanlıyla iki kız yere oturmuşlardı... İskemle olmadığı için değil; insanın yaşça da, kafaca da öyle şeyleri hoşgörür bir çağı vardır ki yere oturu-oturuverir, işte onlar da bu çağdaydılar da ondan.

Tilda Hatter: "O! Bay Yargıç!" diye haykırdı. İçeri bir piskopos, ya da sinema yıldızı girmişti sanki. "Jinny dedi-di bana, kandırırsam beş-on dak'ka için buraya getiririm, diye, ama, ben kandırabileceğini aklımdan bile geçirmiyordum!"

Cass, içinden: "Demek bu kız beni evine getirmeyi çok-tan aklına koymuş!" diyordu. "Bu benim için bir şeref mi, yoksa düşüklük mü? Herneyse... Arkasındaki siyah el-bisesiyle, göğsündeki gümüş gülüyle, şu odadaki der-bederlik içinde öyle hoş, öyle kibar bir hali var ki!"

Tilda Hatter devam ediyordu:

– "Bakın, çocuklar, Yargıç Timberlane. Aman ne şeref bu bizim için! Valla', ne şeref!"

Jinny tanıştırdı. Bunun üzerine, yerdekilerin dördü de, suratlarını asarak, dizlerini silkerek kalktılar. Bunlar onun sanat arkadaşlarıymış. Pek o kadar genç değillerdi: Yir-midörtle otuz arası; yalnız, Grand Republic'in onları bir türlü umursamayışı yüzünden genç kalmışlardı, kavgacı hallerini kaybetmişlerdi.

Kızlardan biri Lyra Coggs'tu: Şehir Kitaplığı'nda yar-dımcı; ikincisi Wilma Gunton: Tarr's Emporium ma-ğazası'nda itiriyat kısmı baştezgâhtarı; delikanlılardan da biri Tracy Oleson'du: Şehrin kodamanlarından Webb War-gate'in kâtibiymiş, Cass ona o kadar önem verdi ki biraz kuşkuyla baktı; öteki de, Eino Roskinen: Kuzey Süt Ko-operatifi'nde tereyağı yaparmış ama, Jinny'nin dediğine göre, doğuştan tiyatro yönetmeniymiş.

Eino Finlandiyalıydı; yirmidört yaşında, durgun denecek kadar ağırbaşlı bir delikanlıydı. Jinny'ye öyle hayran hay-ran bir bakışı vardı ki, bunu görünce Cass sinirlendi; ken-disine de düşman gibi baktığını fark etti. Boş bir çuval gibi

oracığa çöküverecek gibi oldu. Daha pek konuşmamışlardı da; sadece selâmlaşmışlardı, o kadar...

Kendi kendine: "Jinny uğruna çarpışma daha şimdiden başladı!" diyordu. "Merak etme, sana bile vermem onu, şair dostum!"

Eino denen bu delikanlının şeytanın ta kendisi olduğuna emindi. Jinny'ye hayır gelmezdi böyle insanlardan. Gitti, Tilda Hatter'in yanındaki sandalyeye oturdu. Orada kendisiyle yaşıt bir onu bulmuştu.

Ötkiler -bu sefer beşi birden- gene yere oturdular, başladılar konuşmaya; hele Jinny, Fliegend'lerde hiç ağzını açmayan Jinny şimdi öyle konuşuyordu ki!

– "Biliyor musunuz, Bay Yargıç, bizim burası kafalı insanların ocağı. A! biz çok müthiş kimseleriz. Wilma biraz para biriktirir biriktirmez New York'a gidecek, bir dudak boyası şirketi kuracak... yeşil dudak boyası yapmak için. Ama, içimizde en yamanı Eino. Öyle görüşleri var ki! Diyor ki, yeni Amerika İngilizlerden, İrlandalılardan, İs-koçlardan değil, İtalyanlardan, Lehlerden, İslandalılardan, Finlerden, Macarlardan, Slovaklardan meydana gelmiştir, diyor. Sizin, benim gibi kimseler memleketin Kızılderilile-riymişik. Ya kökümüz kuruyup gidecekmişik, ya da bizi bir kenara süreceklermiş, orada istediğimiz gibi Amerikan ka-bile danslarımızı oynar, yerli akşam kıyafetlerimizi gi-yermişik. Öyle değil mi, Eino?"

– "Pek öyle değil, Jinx. Amerikan yerlilerinden kimisine yurttaşlık hakkı tanıyabiliriz, bizim kurallarımıza uyarlarsa. Ama, yargıçları bilmem."

Tilda Hatter: "Yargıç Timberlane'e laf yok!" diye ba-ğırıldı.

Hepsinin kahkahalarla güldüğünü görünce de şaşırdı. Yalnız, Cass Timberlane de, oyun bozanlık etmemek için, gülmüştü ama, onunki pek sönük cinstendi.

O şimdi, gerçeği daha yakından görüp ürpertiler geçirerek yargısını vermiş bulunuyordu: Şu Eino dedikleri delikanlıya öyle dış biliyordu ki!

İçinden: "Seni zıpçıktı, seni!" diyordu. "Ne hakla kıza Jinx diyorsun bakayım? Jinny demene bile gelemem. Bayan Virginia demen gerekir senin ona, dostum. Sen de, senin gibiler de yok musunuz! Bize bir dokunun hele! Hem sonra, azizim, biliyor musun ki ben pek Amerikan da değilim. Yarı yarıya İskandinav ile Kızılderiliyim. Bilmiyosun elbette, ner'den bileceksin! Şaka bir yana, şu Eino dedikleri acaba Jinny'ye sarılmaya, dudaklarından öpmeye kaltı mı diye düşündükçe tüylerim diken diken oluyor. Aman!"

Kendi kendine böyle söyleniyordu ama, bir yandan da asıl düşüncelerinin bunlar olmadığını da biliyordu. Ona göre, Eino mükemmel bir delikanlıydı.

Gene içinden: "Tuhaf şey!" diyordu. "Blanche'ı hiç böyle kıskanmamıştım. Şimdi nerede o acaba? Kocası olacak o zavallı İngilizin kendisine kontlar bulması için başının etini yeyip duruyordur besbelli!"

Tilda Hatter, boyuna "Sayın Bay Yargıç" diyerek, o iki yüz dolarıyla neler yapacağını anlatıp duruyordu. Minnesota'da, Beloochistan'da yaşlı bir kadın akrabası varmış, kardeş çocukları olurlarmış, ona da takma diş yaptıracmış.

Tracy Olson Crane Gölü'nde kayıkla yaptığı gezintileri anlattı.

Jinny: "Dr. Silbersee bir gün yanlışlıkla viyolonselini çocuk sanmış, bademciklerini almaya kalkmış!" diye nükte yaptı.

Elino, suratını asmış, hiç konuşmuyordu.

Cass Timberlane insan-canlı bir köylüydü. Onun hapse mahkûm ettiği kalpazan bile içinden: "Hakkı var ya." derdi. İşte bu Cass Timberlane şimdi Elino denen şu delikanlıya ta içinden bir düşmanlık duyduğunu gördükçe korkuyordu.

Derken, birdenbire içinde derin bir istek uyandı: Oradan kaçıp gitmek, evindeki terliklerinin, Kleo'nun, bir satranç meselesinin güvenliği içine kendini atmak istiyordu. Öyleyken, gene de şaşılacak derecede sinirli bir halde, tiyatro yönetmeni bir tereyağı dövücüsünün karşısında kah alçakgönüllü azamet, kah azametli alçakgönüllülük takınarak, tam bir saat, dalgalara göre dümeni sağa, sola kırarak gemisini yürüten kaptan gibi dayandı. E, bunun karşılığını da gördü.

– "Ben gideyim artık." dediği zaman, Jinny onunla ta dışarıya kadar geldi.

Merdivenin alt başındaki basamak hiç de şairane bir yer değildi; basınca gıcırdayan, aşınmış, delik-deşik bir tahtaydı. O küçük avluda yaşlı bir tavuk parça parça kısa otların arasında bir yer bulup tünemişti. Avlunun paslı, köhne demir parmaklığı da paslı köhne demir kokuyordu. Sokağın öbür yanında bir evin üst katında ışık yanıyordu, bir adam pencerenin önünde durmuş, kaşınıyordu.

Yarı karanlıkta Jinny'yle Cass başbaşıydılar. Cass onun yumuşak siyah elbisesinin üzerinde yükselen boyununu görüyor, saçının kokusunu duyuyordu; bu koku besbelli ki dünyadaki bütün kokulardan bambaşkaydı.

Jinny'nin kendisi de herkesten bambaşkaydı; kusursuz bir insandı; gözü pek, gönlü şendi; öyleyken gene de o kadar dokunsan-kırılacak bir hali vardı ki insan hemen korumak istiyordu.

Cass kendi kendine yargısını vermişti. Artık lamı-cimi yoktu, bu kızı müthiş seviyordu; onu şimdi böyle yanında, belli-belirsiz görüyordu ya, sanki ışık içinde yüzen geniş bir tapınaktaydı. Yapayalnız geçen hayatında aklından geçirdiği şeylerden biri de Jinny'ydi... Hayattı o, hayatın ta kendisi...

– "Bana bak, Jinny..." diye kekeledi. "Sen hiç Unstable'da yemek yedin mi?"

– "Bir kez."

– "Hoşuna gitti mi?"

– "Güzel yer."

– "Salıya, çarşambaya yemek yer misin benimle orada?"

– "Hayhay. Diyelim salıya."

Kızın böyle en yakın günü seçmesi Cass'ın "Mandalay" şarkısını söyleye söyleye eve dönmesine yetti de arttı bile, hem de şarkının makamını pek tutturamıyordu ama, içinden duya duya söylüyordu.

Saat biri geçiyordu. Cass kendisine hukukça bir şey sordu: Kızı baştan çıkarmaya mı kalkıyordu?

Yapabilirse son derece hoş bir şey olurdu; çocuk hastanelerini bile ateşe verenler vardı, bu da hiç de ondan daha büyük bir suç sayılmazdı. Ne kelli-felli adamlar yapmıştı bunu!

Evet, açıkça görülüyordu: Jinny onun dengi değildi; hem çok gençti, hem de ateşli; ona varmayı kabul etse

bile, bu kızı kendisinin alışkanlıkla dadandığı çevrelere, Grand Republic'in en cansıkıcı çevrelerine sokmak ona kötülük olmaz mıydı? Ne canlı, pervâsız kızlar görmüştü ki, Ottawa Tepeleri'ne gelin gitmişler, onyıl sonra da boyunlarında kırıksıklıklar başlamış o cadaloz haminneleri gibi sert bir tavırla: "Hizmetçilerin hepsi çok nankör, çok kaba şeyler!" diye söylenir olmuşlardı.

Sonra, Jinny onu ne dereceye kadar anlıyordu? Cass onu kanadının altına almak için takındığı ciddî bir yargıç halini bırakıp da, onaltıda-biri Kızılderili, onaltıda-biri şair bir Don Kişot olarak ortaya çıkıverince kızcağz buna dayanabilir miydi acaba?

* * *

– "Benim yapmak istediğim şeyden hoşlanan birini almalıyım," diyordu. "Yalnız, daha önce, kendim de ne yapmak istediğimi bilmeliyim ya, o da başka mesele!"

Bu düşüncelerini öyle bir çığlıkla sona bağladı ki, Kleo havaya sıçradı:

– "Bu kızı öyle seviyorum ki!"

UNSTABLE LOKANTASI şehirden onbeş kilometre kadar uzakta, Koca Kartal Irmağı'nın bir yamacındaydı. İçi açık yeşildi, sandalyeleri parlak çelikten, masaları da kırmızı plastikten. Alüminyum çiçeklerle süslü olan bu masalar at nalı biçimi köşeler halinde dizilmişti. Lokantada piyano, saksofon, keman, davuldan meydana gelmiş bir de orkestra vardı.

Yemekleri basma-kalıp pirzola, tavuk gibi şeylerdi ama, viskisi enfesti. Lokantanın hayata en büyük yardımı da suydı: Bu memlekette çoğunlukla sonbahar ilkbaharın hemen ardı-sıra gelirdi; onun için, kır yemekleri bir yana, herkes daha çok dört duvar arasında yemek yerd; burada ise dışarıda da masalar vardı, hem bunlar öyle plastik falan değil, bira lekesi içinde, eski usul, adam-akıllı masalardı.

O akşam, Cass'la Jinny işte bu masalardan birinde bir asma çardağının altında, önlerindeki nar gibi kızarmış pilıçten, körpe turplardan çok, birbirlerine baka baka yemek yemişlerdi.

Bu arada çocukluklarını da anlatmışlardı. Cass'ın çocukken, Pioneer Falls köyünün arkasındaki geniş buğday tarlalarında bildircin avlamış olduğundan dolayı şimdi onlar birbirleriyle ezelden bağlanmış gibi görünüyordardı.

Cass heyecanla: "Biliyor musun ben ne istiyorum?" diyordu. "Biraz hukuk öğreneyim istiyorum, o başka; belki Sorshay Vâdisi'ne bakan tepelerde bir de çiftliğim olsun is-

terim, o da bir yana; bunların dışında, kayıkla bir yolculuk yapmak istiyorum... Daha olmazsa, bir kayığı yarı ben, yarı başkası kullanarak, New York'tan kalkayım, Hudson Irmağı'ndan, Büyük Göller'den, Grand Portage'deki o eski kürk kapancılarının yolundan geçerek, buraya, Yukarı Göl'e geleyim. Orada-burada mola vere vere, altı ay sürer belki ama, ne heyecanlı bir şey olur, değil mi?"

– "Ya!"

– "Sen de gelmek ister misin?"

– "Bilmem ki... Benim aklımdan hiç böyle bir şey geçmemiştir şimdiye kadar."

– "Hayalden gelebilirsin, değil mi?"

– "A, belki... Yalnız, New Orleans'a gidecek olursak -o da hayalden ya- orada biraz dinleniriz, Fransız Mahallesi'nde, demir balkonlu bir apartman katında kalırız, ebeğümeci yeriz. Olur mu?"

– "Niye olmasın?"

Bakıyorlardı ki, bütün ömürlerini mahkemelerde, fabrikalarda, şehir caddelerinde geçirecek yerde çok hoş, çok heyecanlı şeyler yapabilirlerdi, hayatlarını çizecek olurlarsa.

Cass Timberlane: "Yargıtayca onaylanmıştır!" diye haykırdı. "Bak, bak!"

Ortası kapkara, uçları alev alev yanan bir bulutun altından ay çıkmış, ırmağın karşı yakasındaki yamaçlara vuruyor, oradaki arpa tarlalarını aydınlatıyordu. Uzakta bir çiftlik evinin penceresinde sarı bir ışık görünüyordu, Koca Kartal Irmağı'nın söğüt dizili, kıvrım kıvrım uzanan kıyıları da seçiliyordu. Yaban gülleri tozlu kokularını saçıyorlar, kırık-dökük yol kulübesinde de Jerome Kern'in bir parçası çalınıyordu.

Herşey o kadar kartpostal-vâri, öyle basma-kalıptı ki! Haziran, ay aydınlığı, güller, şarkı, bir erkekle bir kız. Doğum gibi, ölüm gibi, savaş gibi basbayağı bir şey; bas-bayağı, ezeli. Bir kimsenin ömründe topu-topu yirmikez rastladığı unutulmaz anlardan biri.

Rabitalı bir yurttaştan beklenen düşünceler: "Acaba evlensek mi, evlenince de akçaağaçtan karyolayı gene kurşuni odaya kursak mı?" gibi düşünceler Cass Timberlane'in zihninden uzaklaşmıştı; o şimdi bu kızı masallardaki savaşçılar gibi yanıp tutuşarak seviyordu; kısacası, seviyordu işte... Cass Timberlane olmaktan çıkmış, bir melekliği koruyan alev kanatlı peri oluvermişti. İki birliktelik içinde yüzüyorlardı. Birbirlerinin elini tutmak falan gibi bayağı şeyler yaptıkları yoktu; onların ruhları yükseltilere uçmuş, birbirine sarılmıştı.

Ay somaki mermer gibi bir bulutun altında kaybolup da çalgı kesilince, ortalığı bir sessizlik, gizliden gizliye bir ürperti kaplayınca, Jinny: "Korktum!" diye fısıldadı. "Öyle güzeldi ki... "Böyle güzel bir gecede..." dedikleri gibi. Ah! Cass!"

Bunları öyle alçak sesle söylemişti ki, acaba sahiden söyledi mi, söylemedi mi, Cass pek emin değildi.

Sonradan Jinny yine başladı uzun uzun konuşmaya; şimdi bayağı işitilecek gibi konuşuyordu. "Bay Yargıç" demeye de yine dikkat ediyordu ama, Cass biliyordu ki artık senli-benli olmuşlardı.

Otomobille eve gelirken Jinny pek edalı, makamlı bir sesle: "Size verilecek bir haberim var, Bay Yargıç" dedi. "Tilda Hatter pansiyonda sizin şerefimize bir toplantı yapmak istiyor.. kendi aramızda yani."

– "Elino yok ya? O hiçbirşeyi beğenmiyor çünkü..."

Jinny kıkır-kıkır bir güldü:

– "Ama, söyledikleri de insanın göğsünü kabartacak bir şey, öyle değil mi? Ben onun şimdiye kadar bir Henry James'i beğenmediğini gördüm, bir Almanya'yı, bir de pul toplamayı... Geleceğiniz, değil mi? Bakın görün Lyra Cogg nasıl hoşunuza gidecek!"

– "Hoşuma gider elbette. Yaman kız... Ne gülüyorsun öyle kıs-kıs?"

– "Yargıç gibi davranmak için kendinizi ne de zorluyorsunuz yani! Bizim gibi kafa ağrıtan yumurcıkları hoş görüyorsunuz."

– "Valla', değil. Beni anlamışsındır artık, canım. Şuşum, buyum belki ama, hepsinden çok ben, hâlâ, herşeyi öğrenmek isteyen bir okul çocuğum. Senin de, bana öyle çok öğreteceğin şey var ki! Kendimi pek yaşlı saymıyorum elbette, topu-tapu kırkbir yaşıdayım ama, sen... daha dünkü çocuksun... Gözünü açtın, uçağı gördün, radyoyu gördün. Bunları sen ne gözle görüyorsun ben de öyle görmek istiyorum."

– "Ya benim öğrenmek istediklerim! Canlı varlıklar nasıl yaşarlar? Hokey nedir? Sonra, İsveççe de öğrenmek istiyorum."

– "Peki, eski insanlar nasıl yaşarlarmış, onu öğrenmek istemez misin?"

– "Olur. Sonra, kılıç oyununu, çiçek düzenlemesini, cinle rom karıştırıp içki yapmasını, Buda dinini öğrenmek isterim."

– "Tilda Hatter'in evindeki çocukların hepsi bir şeyler öğrenmek istiyor mu? Bana pek züppe geldi onlar."

– "Değildirler! Bir bilseniz biz neler konuşuruz tek başımıza kaldığımız zamanlar! Yalnız, belki biraz aşırı kül-

hanbey ağzı konuşuruz, küfür ederiz, kadın-erkek meselelerini konuşuruz."

Cass gözlerini yumdu. Eino Roskinen'in şu biçare Jinny'yle kadın-erkek meseleleri konuşmalarını gözünün önüne getirmek niyetinde değildi... Jinny biçareymiş sanki.

Jinny anlatıyordu:

– "Ama, siz yaşlıların, boyuna, ağdalı bir dille, Avrupa'daki siyasi durumu falan konuşmanızdan bıktık da ondan. Sonra, bizim çok içki içtiğimizi de dilinize dolamışsınız. Onu içitmekten de bıktık."

– "E, çok içmiyor musunuz yani?"

– "Belki ama, içtikten sonra kendimizi kollamasını biliriz biz."

– "Pek sanmıyorum."

Jinny: "Ben de sanmıyorum!" diye bir kahkaha attı.

Cass: "Gençler ne de kendini-beğenmiş oluyorlar!" diye düşünerek, beş saniye için Jinny'den soğumuştı; bunun üzerine, ona yeniden tutuldu.

Kızın sesi ıslık gibi çıkıyordu:

– "Ama, çok dürüst insanlarız, bakın bunu söyleyebilirim."

– "Dürüstlükten hiç hoşlanmayan politikacılar vardır ya, ben onlardan değil miyim acaba, ne dersin?"

Jinny "A! siz başkasınız!"ı bastı.

Bizim ahbap da, akıllılık etti sustu da onun, öyle, ya-nıbaşında, rahat rahat oturduğunu düşünmenin verdiği büyüleyici zevki duydu.

Jinny, pürüzsüz kollarını toplamış, ellerini kucağına koymuştu; arkasında ekin sarısı bir elbise vardı, incecik belini ışıltı-ışıl yanan kara kehribar işlemeli bir kemer kuşatıyordu.

Cass bu kemerin soğukluğunu eliyle okşamak istiyordu. Jinny –Havva'dan beri gelmiş–geçmiş bütün kadınlardan bambaşka olan şu kız– oracıkta, onunla baş başıydı. Cass için bu ne büyük nimetti! Ama, Jinny şimdi o peri kızı ellerini birbirinden çözmüş, o akşamki yedinci cıgarasını içiyormuş, ne çıkardı! Şu nâmus-u mücessem Chris de fosur-fosur cıgara içmiyor muydu?

Bu işin içine Chris'in burnunu sokması Cass'ın canını sıktı. Bu kadının onun üzerinde hiçbir hakkı yoktu ama, e... şu kızı otomobiline almış giderken görse hır çıkardı.

Cass bunları düşünürken içinden: "Niye hır çıksın?" diyordu. "Ben kendi-başıma-buyruk bir insanım, ne ona bağılıyım, ne başkasına... valla', belki Jinny'ye de bağıl değilim."

– "Fliegend'lerin fabrikasındaki resim işlerin nasıl gidiyor?" diye sordu. "Bence sen Paris'e gidip okumak, ünlü bir ressam olmak istersin."

– "Yo, öyle bir düşüncem yok. Çok çok iyi bir işçiyim ben, o kadar. Ressamlığı meslek edinecek falan değilim."

Cass da kadınların çalışmasından yana değildi pek; onun bu sözlerine sevindi.

Tilda Hatter'in evine yaklaşırken, Cass Timberlane zihninin bütün ışıltılarını toplayıp bir tek parlak top yaptı, tuttu kıza attı: "Muhakkak ki bu akşam çok eğlendim!"

Jinny de tıpkı öyle şiir dolu bir sözle karşılık verdi:

– "Ben de."

Cass çekine çekine onun eline bir öpücük kondurdu. Kız bunu fark etmemiş olacak ki sadece: "Toplantımıza geleceğiniz, değil mi?" dedi. "Haftaya perşembeye."

– "Geleceğim, şekerim. Hadi, iyi geceler!"

GRAND REPUBLIC'TEKİ yerinizi-yurdunuzu bırakıp da başka yerleri gezmeye çıktığınız zaman gördükleriniz -pembe yılanlar, kutup ayıları- hiçbir yere gitmeyip de yeni kız arkadaşınızla kalır, onun ahablarıyla tanışırsanız bunların arasında görecekleinizin yanında hiç kalır. Hele: "Demek dünyada böyle insanlar da varmış! O da bunlardan hoşlanıyor!" diye sizin duyduğunuz şaşkınlığın yanında da onun bundan dolayı size karşı duyduğu öfke de hiç gibidir.

Tilda Hatter'in toplantısında Cass Timberlane tek kelli-felli adamdı, gençler de sanki o arada yokmuş gibi davranmakla onu hiç umursamadıklarını gösteriyorlardı.

Cass'ı ilk önce bu rahatsız etti. Sonra, toplum hayatı denen şu işkenceleri çekip çeviren Tanrılar bunun tam tersi bir işkenceye geçtiler. Cass kendisini başka bir tanınmış kimsenin rakibi olarak buldu. O zeki gençler de sırf hınzırlık olsun diye ötekini göklere çıkardıkça çıkardılar.

Orada yatıp kalkanların dışında -Jinny'den, Elino'dan, Tracy Oleson'dan, işgüzar birer kız olan Wilma Gunton'la Lyra Cogg's'tan başka- karı-koca iki öğretmen, oranın tarım memuru, bir de vaktiyle milletvekilliği için adaylığını koymuş genç bir yarı Norveçli yarı Amerikalı tahıl uzmanı vardı. Hepsi yere serilmişler, oturuyorlardı; hepsinin de elinde koca koca bardaklarla içki vardı. Jinny'nin de! Cass bunu gördükçe öyle üzülyordu ki!

Konuşmaları fırtına gibiydi. Almanya'ya karşı savaşta Amerika'nın da İngiltere'nin yanında yer alması gerekirmiş ama, Ottawa Tepeleri'ndeki zengin beylerin çoğu karışmamaktan yanaymışlar. Gene onlara göre, bir erkekle bir kadın nikâhsız olarak "bal gibi" -bu onların lakırdısıydı- bir arada yaşayabilirmiş.

Bir ara, daha ağzı süt kokan şu toy kız Jinny de: "Bugünkü yaşlılar tıpkı dedeleri gibi kadın-erkek lakırdısı etmekten korkuyorlar," diye ötmeyi mi?

Bunu işitince Cass şaşırarak kaldı. Ötekilerin de hepsi dönmüş ona bakıyordu ama, gene inadına: "Siz ne dersiniz?" falan diye hiç sormadılar.

Eino, Jinny'nin yanbaşıyla kıvrılmış oturuyordu. Onu tutup kendine doğru çekti; Jinny de sırtını onun omzuna dayadı. Cass, kaşlarını çatarak, görmemezlikten geldi.

Onların aralarındaki deyimleri, şakaları anlamıyordu. İçlerinden biri: "Selâm sana, ey Suaygırı!" demeye-görsün, bütün güruh kahkahadan kırılıyordu. Cass onlarla ah-baplık edemeyecek kadar yaşlı değildi. Wilma'dan, Tracy'den belki sekiz yaş ancak büyüktü ama, onların arasında kendini pek sorumlu, pek sinek-kaydı tıraş olmuş, pek yalnız buluyordu.

Böyle "fi'len" sınır dışı edilmiş olmasına artık alışmıştı ki Lucius Fliegend'le karısı Erica, arkalarından da Sweeney Fishberg içeri girdiler.

Sweeney Fishberg belki de Grand Republic göklerinde, orasını kuşatan topraklarda en göze çarpan adamdı. Avukattı. Pek acayip huyları vardı. İşçi birliklerinin davalarını hiç denecek bir paraya alır, sonra da bu parayı derneklere dağıtırdı. Karısı Amerikalıydı, buna ifrit olurdu.

Sweeney Fishberg hem melek gibi bir adamdı, hem düzenbazın biri. Biraz Yahudi, biraz İrlandalı, biraz da Al-

mandı. Bir ara yazları çalışan gezici bir tiyatro kumpanyasında oyunculuk etmiş, bir ara da West Virginia okullarından birinde Grekçe okutmuştu. Mezhep bakımından katolikti ama, gizemciydi de; papaza öyle şeyler sorardı ki bıktırırdı.

Doğduğu yer olan Massachusetts'ten ayrılıp otuz yaşında Grand Republic' geldiğinden beri, yirmi yıldır, şehirde zengin işi, yüksek, şatafatlı ne varsa hepsine karşı savaş açmıştı. O güne kadar bu savaşlardan birini bile kazanmamıştı ama, hiçbirinde de neşesini kaybetmemişti.

Kızıl saçlıydı, komedi oyuncularına benzerdi. Cass'tan dokuz yaş büyüktü. Mahkemeye onun kadar zayıf dâva getiren avukat yoktu; hiçbirisi de yargıca karşı onun kadar kibar davranmaz, yargıca yardımcı olmazdı. Cass'a sorsanız, kendisinin Meclis'e, yargıçlığa, Kuzey Ağartısı Bira Klübü'ne, Edebiyatçılar Birliğine seçilmesinde Sweeney'nin parmağı vardı; sözü geçebilecek kimselere söylemiş, ona oy verdirmişti. İşte o akşam toplantının en tanınmış kişisi olarak Cass'ın karşısına çıkan, onu karartacak sisi sürükleyip getiren bu Sweeney Fishberg'di.

En sonunda, Cass, içinden dua ederek, azimle karar vererek bu sisin arasından sıyrılıp kalktı. Ötekilerin hepsi ona, pek hoşlanıyorlarmış gibi, pek ahbapca bakmaya başladılar... Bir, Eino dönüp bakmadı. Yo, o dünyada bakmazdı.

Cass, içkileri hazırlamakta Jinny'ye yardım etmek bahanesiyle onun arkasından mutfağa gitti. Mutlak dedikleri de, kirli tabaklarıyla insana ürpertiler veren avuç içi kadar bir yerdi.

Cass orada kıza bir çıkıştı!

– "Bütün bu Robespierre güruhunu benim üzerime saldırtmak niyetinde misin sen?"

– "Yo. Onlar sık sık bana da saldırırlar... toyluğumdan ötürü. Sözde pek toymuşum, beni öyle sanırlar onlar."

– "Sen şu Eino Roskinen denene tutkun musun yoksa? Yo, yo, kalabalık etmek istemem; yalnız, bilmeliyim. Nişanlı falan mısınız yani?"

– "Yok öyle bir şey."

– "Başka birine falan sözlü müsün?"

Bunu sorarken kolunu kızın boynuna doladı.

– "Yok şimdilik öyle bir şey. Yapma, Cass. Boğacaksın beni."

– "Asıl demin boğacağım geldi seni, o Eino Roskinen'e hiç sesini çıkarmadığını görünce. Yo, bence rabitalı bir çocuk o ama, seni tartaklamasına, elini göğsüne atmasına senin ses çıkarmadığını gördükçe deli oluyorum."

Jinny, ondan tiksiniyormuş gibi, yüzüne doğru burun büktü.

– "Aman! içiniz ne fesat!"

Cass suratına tokat yemiş beş yaşında bir çocuk gibi geriye doğru sıçrayınca Jinny yumuşadı:

– "Valla, şekerim, bunların hiçbiri üzerinde durulmaya değer şeyler değil, çünkü Eino daha ağzı süt kokan bir delikanlı. Ama, dersen ki bana, hanımefendiler gibi davran, öyle davranmaya çalışırım... Yalnız, bunu düşünmek bile bana ürpertiler veriyor."

Cass sarılıp onu uzun uzun adam-akıllı bir öptü. Dudaklarının yumuşaklığına şaştı; yumuşacık, et gibiydi.

Jinny, utanmış gibi bir "Aşkolsun!" diyerek, onun kollarından sıyrıldı, kaçtı, yıkamak için getirdiği bardakları yıkamadan alıp oturma odasına döndü.

Cass o karma-karışık musluk taşına dayanmış, pek ne-rişan bir halde duruyordu. Kendini kabahat işlemiş gibi gö-

rüyordu ama, bir yandan da: "Benim öpüşümü karşılıksız bırakmadı" diye de kendini avutmaya çalışıyordu, Eino içeri girdi. Gözleri şimşek çakıyordu.

Cass'ın suratı asıldı. İçinden: "İşte şimdi çingar çıkacak!" diyordu.

Eino açık düşünceli gençlerin resmi kıyafetiyledi: koyu renk ceket, spor gömlek, ufak bir siyah kelebek boyunbağ. Pek de horozlanır gibi bir hali vardı.

– "Size bir şey sormak istiyorum, efendim."

– "Bu kadar resmi konuşmaya gerek var mı ya?"

– "Belki var. Bakın. Virginia'yı ben çok severim. Ağabey'si gibiyimdir. Bakıyorum peşinden hiç ayrılmıyorsunuz. Oysa bu süfli yerler sizin yeriniz değil."

– "Süfli yerler mi?"

– "Bence siz buralarını öyle görüyorsunuzdur. Yüksek yerlerin adamısınız siz. Düşüncenizi öğrenmek istiyorum. Biliyorum, yargıç oluştunuz bir yana, bir vuruşta beni iki şak edersiniz... Sporcu bir kimseye benziyorsunuz çünkü. Ama, anlarsam ki Jinny'ylen sırf gönül eğlendirmek niyetindesiniz, öldürmeye kalkarım sizi."

– "A! ne tuhaf, Eino?"

– "Nedir tuhaf olan?"

– "Ben de senin için böyle düşünüyordum da! Jinny'yi seviyorum ben. Alabilirsem, alacağım. Onu sen de mi seviyorsun yoksa?"

– "Hem de nasıl! Yalnız, kooperatif dağıtımının esaslarını anlatmaya başladığım zaman alaya almıyor mu, işte o zaman hiç sevmiyorum." Eino burada içini çekti. "Ama, daha yıllarca evlenemem ki."

– "Öyleyse..."

– "A, evet, siz kazandınız sanıyorum. Siz kazanacaktınız elbette!"

– "Eino!" Cass bunu öyle ateşli bir halle söyledi ki delikanlı şaşırıldı. "Bak bunu bir sana söyleyebilirim. Tapıyorum ben bu kıza. Sonra, onun arkadaşı olduğun gibi benim de arkadaşım olabilirsiniz sanırım."

Eino, acıklı bir halle : "Hayhay!" dedi.

Cass, birbuçukta, bütün o gizli örgütün karşısında Jinny'ye "İyi geceler" dedi.

Eve gelince de, yatmadan önce, Kleo'yu okşayarak, Jinny'ye telefon etmek isteğiyle yanarak, yarım saat geçirdi. Önce, duruşmayı ertesi akşama bıraktı. Sonra dayanamadı, telefon etti.

– "Yarın akşam benimle yürüyüşe çıkar mısın?" diye sordu.

A! evet çıkarmış.

– "Umarım çete arkamdan pek çekiştirmemiştir beni aranızdan sıvıştıktan sonra?"

– "Sıvışmak kelimesi size yakışır mı, Bay Yargıç!"

– "Cass diyeceksin bana!"

– "Cass."

– "Yarın akşam sekizde? Sonra da sinemaya gideriz ha?"

– "Sinemaya da gideriz. Bir de krem-karamel isterim."

Hayatın, aşkın daha derin dâvalarına değinen bu telefon konuşmasından sonra Cass rahatladı. Bn. Highbee (Kleo'nun yardımıyla) bir kadeh hafif gece içkisi getirip de ona, anlamış gibi, tuhaf tuhaf bakınca Cass sinirlendi ama, temkinli davrandı, hiçbirşey söylemedi.

Yalnız, içinden: "Ben bu koca evi tek başıma nasıl çekip çeviririm!" diye söyleniyordu.

Evi o güne kadar kendisi hiç çekip çevirmemişti ya, neyse.

BERGHEIM KONAĞI -Cass'ın evi- daha eskiden Eisenherz'in köşkü, yarların üzerinden doğru ta uzaklara kadar görürdü. Ne bir şehir evi görünüşü vardı, ne de kır evi; ama, rahat bir köşk işlenimi verirdi. Arkada, otların, bakımlı çimden çok, eski bir otlağı andırdığı yerde, yeşil boyalı tahta bir kuyu vardı. Beyaz boyalı ahır da insanın aklına 1880'den kalma taş baskısı bir resmi getirirdi: Yanaklarında yan sakallar, ellerinde eldivenler sırik gibi beyler, dantel elbiseli, şemsiyeli tanımlar, serin rüzgârda kuyrukları havaya kalkmış benekli arabacı köpekleri. Yalnız Cass'ın Bergheim'de Avrupa zarafetinin en son izi olarak eskiden beri gördüğü bir şey vardı ki o da, ceviz rengi boyalı Venedik pancurlarıydı.

Cass'ın evinin karşısında Zago'lar otururdu. Scott Zago'yla karısı Juliet yıllardır mutlu bir karı-koca olarak tanınmışlardı. Yarı ahşap taklidi, damı da o sözde samanla örtülüymüş gibi oluklu tahta kaplı evlerine kâh "Tiyatro", kâh da "Bebeğin Evi" derlerdi; bebek de, sizin anlayacağınız, Juliet. Scott elli yaşındaydı, Juliet de otuzbeş ama, aradaki fark on yıl daha çokmuş gibi gösterirdi.

Çocuksu kadınlar vardır, bu hal artık onlarda yillanmış kalmıştır; Juliet de işte onlardandı. Çocuk ağzıyla konuşur, ezilir büzülür, sırttır, onu-bunu parmağıyla gösterirdi. İki küçük kızı vardı, çoğu vakit kendisini onların ablası göstermeye kalkardı.

Scott sigorta işleriyle uğraşırđı, şaka ederdi, kelime oyunu yapardı. Juliet de Çin üzerine, Tibet üzerine yazılmış ne kadar kitap bulursa okur, size onların kısıltılmışını anlatırdı... pek de kısaltılmış değil ya, ona sorarsanız. Bunları anlatırken de, Çinli adlarını kendine göre bir söyleyiş vardı.

Cass kelime oyununu hiç sevmezdi, hele çocuksu konuşmaya ifrit olurdu ama, Zago'ları sevmez değildi; Kleo da mahallede bir onların evine giderdi; dünyanın en iyi komşularıydı bunlar çünkü, pek de sevecen insanlardı.

Cass'ın evinin bir yanında dört-başı-mâmur Prutt'lar otururdu. John William Prutt -babaları- bankerdi; bütün o ilin ikinci sınıf bankerlerinin en birincisi. İkinci Devlet Bankası'nın yönetim kurulu başkanıydı. Bu bankaya Birinci Devlet Bankası da denebilirdi bal gibi; çünkü eskiden o adı taşıyan banka ortadan kalkmıştı; yalnız B. Prutt'un bankası ille ikinci sınıf bir banka olacaktı: Ne birinci, ne de sonuncu.

John William Prutt elli yaşındaydı, eskiden beri de hep elli yaşındaydı. Dört başı mâmurdu; ikinci sınıf olarak ne varsa onlardan yana hiçbir eksiğı yoktu. Ermiş Anselm Kilisesi'nin yöneticilerindendi ama, en başta geleni değil. Şehir Klübü'nde ikinci başkanlık etmişti ama, hiç başkan olmamıştı. Uzun boylu bir adamdı, ağırbaşlı biçimde yakışıklıydı. Ömründe ne pot kırmıştı, ne şişe.

Karısı: Henrietta Prutt; oğlu: Jack Prutt; kızı: Margaret Prutt; köpeğı: Dick Prutt; Buick marka otomobili: Prutt'ların Buick'i, hepsi William John Prutt'un kendisi gibi dört başı mâmurdular, üzerlerinden Prutt'luk akardı.

Prutt'ların oturdukları ev sözde küçük, beyaz, sömürge tarzı bir köşktü ama, sonradan nasılsa büyüyüp koca bir, sömürge tarzı kışla haline gelmişti; öyleyken gene de orada eski günlerin saflığından bir hava kalmıştı.

Bu evin tam arkasında da, kapkara yerli taştan yapılmış bir heyûlâda gene bir banker: Norton Trock otururdu. Çini meraklısıydı, kadını andıran bir hali vardı.

Cass'ın evinin öbür yanında Gregory Marl'ın göz kamaştıracak kadar bembeyaz, yarı İspanyol, yarı tahta sandık tarzında alçı sıvalı evi vardı. Gregory Marl "Sancak", "Sınırboyu - Akşam Haberleri", bir de "Sancak -Sınırboyu Pazar Postası" gibi sözde "Bağımsız Cumhuriyetçi" gazetelerin sahibiydi; Grand Republic'te de İngilizce olarak bir bu gazeteler çıkardı.

George Marl, otuzbeş yaşında, iri-kıyım, az konuşur, sinsi sinsi çalışır bir adamdı. Gazeteler babasından kalmıştı ama, o bunların satışını artırmıştı. Gül yetiştirir, Bermuda'da yat gezintilerine çıkardı.

Evinin yıldızı, hem de parlak, korkutucu bir sonbahar yıldızı vardı ki o da, karısı. Diantha şehirde kaç kurum varsa hepsinde üyeydi; resim, tiyatro, bir de siyaset denilen bilmece üzerinde az-çok birşeyler bilir ama, bir hayli konuşurdu. Yalnız, en büyük ustalığı misafir ağırlamaktı. Çocukları da olmadığına göre, bir eğlenti hazırlarken haftalarını verebilirdi. Şehrin hayır sahipliği alanında da Madge Dedrick'in rakibiydi.

Madge Dadrick, Kereste Kralı Sylvanus Dedrick'in dul kalan karısı, Prutt'lardan biraz ötede, yüksek sütunlu, güzel bir evde otururdu. Bu ev çizgi bakımından Boone Havock'un evinin küçültülmüş ölçüde tıpkısıydı ama, zerre kadar ona benzemezdi. Yalnız, Madge'in yarım düzüne küçük küçük bahçesi vardı ki çiçek bahçesine benzerdi. B. Havock'unkiler ise, daha büyük ölçüde, kâğıt çiçekleri andırırdı; sanki dün gece alınmış, karanlıkta takarken kıvrılmış kâğıt çiçekler.

Bn. Dedrick yetmiş yaşında ufak-tefek bir kadındı. Yumuşacık bir sesi, pudralı yanakları, tombul tombul, ufacık

elleri, onu-bunu alaya almak, incitmek işinde de, ustaca dizgine vurduğu büyük yetenekleri vardı. Şimdi kızı onun yanında oturuyordu.

Kızı, Eve Dedrick Champeris uzun boylu, ceylan gözlü, azametli bir tazeydi. Grand Republic'te, Farmington'da, New York'ta, Cannes'de, Santa Barbara'da okumuştı. Kocasını B. Raymond Champeris'ten eğlencilerde su gibi para harcıyor, içip içip zil-zurna sarhoş oluyor, kendinden geçiyor gibi, haklı ama, modası geçmiş nedenlerden dolayı boşanmıştı.

– "Şampanyalara yazık oluyordu!" diye anlatırdı.

Diantha Marl kibar çevrelerdeki kafa kafa konuşmalarıyla, ayrıca bir de yaylı sazlar dördlüsüyle dinamik kokteylleriyle çekirdi; Madge Dedrick'le Eve Dedrick de gümüş takımlarla, billûr takımlarla, yastıklarla, nefis bacaklarla, türlü hınzırlıklarla dolu, aşağılık aydınlatılmış, duvarları saten kaplı bir odada ikram ettikleri soğuk Ren şarabıyla. Onun için, onlardan on kat zengin olan Margate'ler Diantha'nın da, Dedrick'lerin de davetlerini nazik bir teşekkürle kabul ederlerdi.

Cass: "Jinny acaba pansiyonundan alınıp Ottawa Tepeleri'nin boğucu şıklığına yükseltilmeyi ister mi, istemez mi?" diye kendini yerken Grand Republic'in bu elebaşlarını düşünürdü.

– "Eino Roskinen'le Sweeney Fishberg'den çok Bonne Havock'la Eve Champeris'ten hoşlanır, sağlam!" diye kendini kandırmaya çalışıyordu.

Jinny'yle evlenecek olursa, eskileri incitmeden yeni yeni ahbaplar edinip bu sefer onları yemeğe çağırarak zorunda kalacaktı. Kimbilir, belki de Jinny yenilikten hoşlanmazdı.

Mahkemenin bahar dönemi sona erince Cass bütün yaz serbestti. Yalnız, bölgenin dış şehirlerinde biriki olağanüstü oturumda bulunacaktı, o kadar.

ŞEHRİN kalbur-üstü golf, tenis oyuncularını Funda Klübü'nde toplanırlardı. Klüp Dead, Squaw Gölü'nün güney kıyısındaki bir yarımada, şehrin iş merkezinden beş kilometre kadar uzaktaydı.

Haziran sonlarına doğru bir akşam Cass Timberlane de klübün o ünlü cumartesi akşamları toplantısına gelmişti. Bir kadeh bir şey içtikten sonra zihni gene Jinny'yle birlikte dolaşmaya başladı.

İnsanın tezgâh başında bulduğu unutma haline tam ulaştığı sırada, bir de baktı arkada, Bayanlar Salonu'nda Chris Grau, Lillian Drover'le bir şey içiyor. Duraladı. Üzerine suç işlemiş gibi soğuk bir hal geldi. O sırada, bir hayalden ibaret olan Jinny de hemen uçuverdi.

Chris'i on gündür görmemişti. Şimdi onun o tatlı koyu elâ gözleriyle kendisine baktığını görünce de bir ürperti geçirdi. Öyleyken, gene de salona doğru kuzu gibi gitti.

Lillian Drover dudaklarının ucuyla gülerek kocasının üstünkörü taklidini yaptı:

– "İki genç sevgiliyi baş başa bırakalım daha iyi, yoksa benim için fena olur!"

Cass'ın gülümseyişi kadının çekilip gitmesinin iyi olacağını anlatıyordu.

Sonra, geçip Chris'in karşısına oturdu, iyicene basmakalıp bir şey söyler gibi: "Sana bir içki daha getireyim mi?" diye sordu.

– "Ben istemem. Buradakiler çok içiyorlar. Senin içmeyişine memnunum. Eskiden beri içkiyle pek başın hoş değildir. Şu gençlere bak! Bağırıp çağaşmalarıyla, yakışksız danslarıyla toplumun düzenini bozuyorlar."

– "Yo, yo, Chris! Bu gece buranın en sarhoşu Queenie Havock. Bu kadın ellisini çoktan aşmış. Bernice Claywheel'i de gördüm. O da kırkını aşkın; demin taraçada Jay Lavrick'le dans ediyordu sanki onu yiyecekmiş gibi baka baka."

– "Evet, biliyorum, ama... Doğrusu, sen genç, körpe şeylere bayılırsın, değil mi, Cassy... Cass?"

– "Hınğ"

– "İki hafta önce o senin dilberle Unstable'da harikulâde bir vakit geçirmişsinizdir, sağlam!"

– "A, ben... Evet, öyle!"

• – "Ay aydınlığında el ele tutuşmak zevkini de tattın mı?"

Cass işi alaya boğmak istedi:

– "Hem de nasıl! Hele, ne yazık ki böyle bir fırsatı bir daha ele geçiremeyeceğime göre..."

İçinden de: "Defol git desene Chris'e?" diyordu. "Senin başında bekçi değil ya o?"

– "Ya, demek bir daha görmeyeceksin onu ha, Cass, şekerim? Açık konuşalım, bak... apaçık. Bilirsin ki ben insanın başının etini yiyen kızlardan değilimdir. "Kimdi o?" falan diye soracak değilim. Hele, yaşını-başını almış bir adam..."

– "Sen neden..."

– "... Genç bir sokak kıızıyla düşüp kalkarak kendini el-âleme maskara ediyor diye, gezdiğim, yürüdüğüm yerde ona-buna fiskos edeceklerden hiç değilim. Bu kızdan dolayı sana takılıyordum sadece. Yo, biliyorum elbette, o değil ya; kim olursa olsun, sen kimseye dünyada âşık

falan olmazsın. Onun için, kapatalım artık bu konuyu, şekerim."

– "Ben birşey söylemedimdi ki!"

– "Söyledin demedim ki ben de. Valla, sırf şaka ediyordum. Şimdi söyle bakayım bana:Önümüzdeki sonbahara Fleeber-Biskness davasını alacak mısın, yoksa aralarında uyuşacaklar mı?"

Bu Fleeber-Biskness meselesi Yargıç Timberlane için çok çekici bir anlaşmazlıktı ama, halk tabakası için hiç de öyle değildi. Dokuz metre ondokuz santim onbeş milim eninde, yirmi metre otuzüç santim otuzüç milim boyunda bir deponun izalei şüyu davasıydı bu. Cass şimdi, "Chris'in ne de hoş işleyen bir kafası var!" diye yeniden sevinirken, bacaklarına baktı, ayrıca, "Ne de ince yapılı bacakları var!" diye sevindi.

O sırada, Chris ayak ayak üstüne atınca, Cass baktı ayağında çorap yok. Evde kalmış kızların birtakım zararsız pervasızlıkları vardır, Chris de öyle yapmış, çorap giymeden gelmişti.

Bu dediğimiz, savaştan önceki o şıklık yılında, 1941'te oluyordu; evet, o yıl mayolar küçüle küçüle çıplaklığı daha belirli olarak göze çarptırır hale gelmişti; orası öyle ama, kendini bilen hanımefendiler gene de elâlem içine baldiriçiplak çıkmıyorlardı.

Bizim yargıç görünüşe, ağırbaşlılığa önem veren bir kimseydi ama, ilgisi uyanmıştı. İçinden: "Chris erkeğine sağlam bir sevgiyle bağlanır... besbelli, Jinny Marshland gibi bir hoppadan daha çok." diyordu.

Chris'in eflâtun bir eteklik giymiş olmasına içerlememiş değildi ama, keyfini kaçırmamayı bir kez kafasına koymuştu ya, "Bir şey içsek mi, ne dersin?" diye sordu.

Eflâtun elbiseli acayip kadın, gargara eder gibi boğazdan bir sesle: "Hayhay!" dedi.

ZEBRA KIZ KARDEŞLER

Quimber'lerin Grand Republic halkınca Zebra Kız Kardeşler diye bilinen kızları köklü bir ailedendiler. Bu aile de, kahkahalarla, "Hatırlar mısın hani birgün..." diye başlayan fıkralarla doluydu. Babaları Millard Quimber seksenbir yaşındaydı. 1895'ten 1928'e kadar şehrin Millî Eğitim Müdürü idi, basında adı "büyük kurucularımızdan" diye geçirdi; çünkü görevde bulunduğu yıllar içinde tam kırmızı tuğla okul binaları gibi görünen üç kırmızı tuğla okul binası yapılmıştı. Aynı zamanda "derin bir bilgin" olarak da tanınmıştı; çünkü İlias Destanı'nın ilk iki dizesini ezbere bilir, hemen hemen de Grekçesiyle söylerdi.

Üç kızının adları Zoe, Zora, Zeta idi. 1890'la 1900 arasında doğmuşlardı. Uzun boylu, iri yapılı kızlardı. Kış sporlarını pek severler, kocalarını sıkımazlar, ailelerine bağlıydılar. En sevdikleri kelimeler "aile", "bilibili", "candan", "pahalı", "kadınvari", "şen", bir de "dondurma" idi.

Kocaları Funda Klübü'nde Bacanaklar Anonim Şirketi diye anılırdı.

En küçük kız kardeşi Zoe'nun kocası Harold W. Whittick KİCH radyo istasyonunun, ayrıca bir de reklam ajansının sahibiydi. Bir Rotary Club yemeğinde, ilerleme konusunda nutuk vereceği zaman başkan kendisini nasıl tanıtmaması gerektiğini sorduğunda "Grand Republic'in en aerodinamik hemşerisi" diye yazmıştı.

Ortanca kardeş Zora, Wargate Şirketi'nin üretim işleriyle görevli ilk başkan yardımcısı Duncan Browler'le se-

vişerek evlenmişti. Duncan hiç de Harold'a benzemezdi: Nutuk çekmezdi.

En büyük abla Zeta'nın kocası Alfred T. Umbaugh pek kibar bir adamdı; bacanaklar arasında karısının "şen, sevecen ol" gibi buyruklarına uymaya en çok o yatkındı.

Harold, Duncan, Alfred yaradılış bakımından birbirlerinden pek farklıydılar ama, üçü de Zebra Kız Kardeşler'e bağlı kocalardı. Üçü de karılarına sinirlenirlerdi ama, hiçbiri de ayrılmayı düşünmezdi. Üçünün de oğulları, kızları vardı; golf oynamayı, balığa çıkmayı, motor gezintilerini, Florida'yı pek severlerdi. Üçünün de Kır Klübü Bölgesi'nde yeni evleri vardı, bunlarla müthiş böbürlenirlerdi, uğrunda adam bile öldürürlerdi. Hiçbiri acayiplikten hoşlanmazdı. Yalnız, Harold bir kez başkanlık seçimlerinde bir Demokrat'a, B. Franklin Delano Roosevelt'e oy verdiğini söyledi ki, bunu da, başkalarının dediğine göre, sırf gösteriş olsun diye, herkesten başka türlü görünmek için yapmıştı. Her üçü de, homurdana homurdana olsa da, Aile'ce yönetilmeye, eleştirilmeye razı olurlardı.

Her pazar günü öğle yemeğini Nine Quimber'le birlikte yerlerdi; her perşembe de üç kız kardeşten biri öbürlerine evsahiplik ederdi. O gün Aile'ye bir de torun çocuğu katılırdı; Umbaugh'ların torunu. Onu üst katta yatırıp uyu-turlardı. Bu yemeklerde Harold sık sık bir İrlandalı ile sigaracı kızın öyküsünü anlatırdı. B. Browler'in 1936'da bir gün içip içip sarhoş olduktan sonra nasıl kırmızı ufak bir it-faiye arabası aldığı anlatılırken de içten kahkahalar atılırdı.

Zebra toplantılarının yadırganacak yanlarından biri kız kardeşlerin kocalarının gittikçe cinsel güçten düştüklerine dair onbeşinci yüzyıl çekinmezliğiyle verdikleri haberlerdi. Sıkı, sağlam kızlardı onlar; bekledikleri çok şey vardı, elde edemiyorlardı. Gene de, -bunu iç çekerek söylüyorlardı-

kocalarının "evin dışında hiçbir kadına bir kez olsun bakmamış olması" bir şeydi.

Onlar öyle düşünüyorlardı.

Bacanaklar Anonim Şirketi Mineapolis'e ortak iş gezileri düzenlerler, o görkemli Swanson-Grand Oteli'nde, bir salonla birbirine geçme üç odası bulunan bir dairede kalırlardı. Bu odaların ne işe yaradığından Kız Kardeşlerin hiç haberi yoktu. Bacanaklar güvenilir kimselerdi; o sırada Minneapolis'te bulunmayı ayarlamış Grand Republic'li dostları da öyle.

Bacanaklar otele geldikten yarım saat sonra salon tam bir içki sofrasına dönerdi. Bir yarım saat daha sonra da kızlar gelirdi. Geleneksel sarışın kızlar değillerdi bunlar; bu gibi kızlar ışık saçarlardı ama, soğukturlar, can sıkırlar. Bizimkilerinki yazıhanelerde, bankalarda, mağazalarda çalışan, içkiden de, erkekten de anlayan, güvenilir genç kadınlardı.

Gecenin ikisinde, korkunç kahkahalar kopar, soyunma faslı başlardı. Belediye Başkanı Stopple, Harley Bozard, Jay Laverick, Boone Havock gibi, Grand Republic'li konuklar da bundan sinirli bir zevk duyarlardı.

Grand Republic'e New York'tan, Chicago'dan, Londra'dan gelenler, özellikle bunlar kurnaz kimseler olmakla ünlü gazetecilerse, Harold W.'nin de, Alfred T.'nin de, Duncan'ın da bizim bu mübarek kentin en kendi halinde, en örneklik, en kılıbık erkekleri olduğu yargısına varırlardı. Gerçekte ise Bacanaklar son Roma İmparatorları sınıfındandılar. Duncan Browler'i pamuklu donuyla, sağ eliyle bir telefoncu kıza sarılmış, sol elinde viski kadehiyle görmemiş olan bir kimse bizim Grand Republic kültürünün çeşitliliği hakkında hiçbir fikir edinememiş demektir. Bizim Grand Republic'e de herhangi bir kentin adını, Amerika Birleşik Devletleri adını bile verebilirsiniz.

YARGIÇ TIMBERLANE işitmişti: Orta yaşlı, yarı insan yarı hayvan kimseler varmış, iradesi' zayıf kızları "Sana çok, çok para veririm, toz pembe otomobiller alırım..." diye kandırır, elde ederlermiş ama, bu kızları kendi çevrelerindeki adam-akıllı ailelerin arasına dünyada sokmazlarmış. Ne yapalım ki, bizim yargıç civelek Jinny'sini bütün dünyasına tanıtmayı kendi istiyordu.

Bir gün Tilda Hatter'in pansiyonuna uğradı, Tracy Oleson'la odunözü ithalâtı üzerinde konuştu, sonra Jinny'yi bir yana çekti, kulağına fısıldadı:

– "Senin şerefine açık büfeli bir ziyafet vermek istiyorum, arkadaşlarımla tanışman için... Yo, onlardan hoşlanmak zorunda değilsin. Belki Tracy'yi de çağırmamı istersin, ha? Pek kafalı bir çocuk."

İstemeyerek, sanki bir lütufta bulunuyormuş gibi konuşmuş olacak ki, Jinny öfkelendi:

– "Alay edecek birini arayan bir sürü zenginle tanışmak niyetinde değilim ben!"

– "Ama, içlerinde pek azı zengin, hele hiçbiri züppe değil. Benim dediklerim "Sancak" gazetesinin işletme müdürü Abbot Hubbs gibi kimseler. Bahse girerim ki gazetenin sahibi Greg Marl ona doğru dürüst bir kahvaltı edecek kadar bile para vermez. Sonra, kız kardeşim Rose Pennloss. En eski arkadaşlarımdan Bradd Criley... İyi

avukattır, şehrin de en iyi dans edenidir. Tanıyınca hoşlanabileceğin kimseler."

Tam beş dakika sürdü Külkedisi'ni billûr terlikler hazır diye kandırıncaya kadar. Sonra da Jinny onu öyle şaşırtacak bir şey söyledi ki! Böyle bir toplantıya seve seve gelirmiş, istemiyormuş gibi davranması sevinçten ileri gelen şaşkınlıktanmış.

* * *

Jinny şerefine açık büfe ziyafeti Funda Klübü'nde verilecekti. Burası ancak cumartesi akşamları kalabalık olurdu.

Cass otomobiliyle onu almaya gelince, Jinny kendisi de Tracy Oleson'u yanlarına almayı falan artık aklından çıkarmıştı; aralarına böyle bir tampon koymanın ne anlamı vardı!

Cass: "Daha erken, bizim ev de yolumuzun üstünde zaten" (değildi ya!) "bir uğrayalım mı?" dediği zaman Jinny hiç nazlanmadı.

Bergheim'e gelince evin düğün pastalarındaki kapıları andıran dış kapısından içeri hayran kalmış gibi adım attı:

– "Aman, ne güzel!" diye haykırdı. "Tıpkı Walter Scott'un romanlarındaki gibi!"

Arkasında gene o, daracak dantel elbise vardı, gümüş gülünü de takmıştı.

Hiç konuşmadan, başını bir sağa, bir sola çevirerek, Cass'ın önünden, o iç-karartıcı taşlıktan geçti, oturma odasına girdi. Orası da pek ince-uzun, tavanı pek yüksekti. Bir köşede, hiç beklenmezken, birdenbire, cilâli bir çam kafesin altından, at nalı biçimi bir girintiye giriliyordu. Kulenin alt katıydı bu.

Oda pek loştu. Duvarlara Çinli köprüleriyle süslü kâğıt kaplanmıştı. Koltuklar aşırı oymalıydı, yerlerinden kaldıramayacak kadar ağırdı; kumaşları da Çin ejderhalarının Michigan'da yapılmış şekilleriyle süslü mor pelüştendi. Oda Çin işi vazolar, Aztek işi çanak-çömlekler, kabartma işlemeli pirinç sehpalara, Venedik camından lambalar, bir de Louise Gölü'nün renkli fotoğrafları bakımından pek zengindi. Öyle bir odaydı ki burası, ne yanından alınsa anlatılamayacak kadar kusurluydu ama, görkemli bir hali vardı, tam evdi.

Jinny, ortada durmuş, dört-bir yanına bakınıyordu, ne şaşkınlıkla, ne de alay eder gibi. Karşısına çıkacak her yeri nasıl benimserse burasının da öyle benimseyivermişti. (Cass bunu düşündükçe seviniyordu).

Derken, sırtını kabartarak, o incelikle azametli ayaklarının ucuna basa basa, Kleo içeri girdi. "Benim evime bu gelen de kim?" diye merak etmiş, bakmaya gelmişti.

Jinny pek içten, kısa, bozuk bir çığlık kopardı. Kedi miyavlamasına da benzemiyor değildi; onun gibi tatlı, yalvarır gibi. Sonra Kleo'nun önüne diz çöktü, başladı çenesinin yanını okşamaya.

Kedi onun da kendi soyundan olduğunu anlamıştı, kendi dilleriyle birşeyler söyledi. Bunun üzerine Jinny yere oturup ayak ayak üstüne atarak dizlerini dikti, Kleo da çıktı dizlerinden birinin üzerine; küçük bir heykel gibi kuruldu.

Jinny, kediciği rahatsız etmemek için hayli cambazlık göstererek, uzandı, biraz önce elinden yere düşürdüğü çantasını aldı, başını kaldırıp özür diler gibi Cass'a baktı, çantanın içinden Nil kıyılarında yaşayanların taptıkları kedi-tanrının billûrdan ufacık bir örneğini çıkardı.

– "Benim tılsımımdır bu. Yıllarca önce babam vermişti bana oyuncak olarak ama, canlı diye kendimi kandırırdım ben, en sonunda da buna ner'deyse inanır oldum. Şimdi de -biliyorum, çocukta bir şey ama, n'apayım- nereye gitsem hep yanımda taşıyım. Dünyayı görsün de, zavalılık, bilgisi artsın diye, yani."

– "Adı ne?"

– "Zaman zaman değişen birçok adı vardır. Hepsi de gülünç. Şimdiki halde adı yok."

– "Şey koysana adını... Benim kedi de Mısırlı, adı Kleopatra. Senin hayvancığına da niye İsis demiyorsun?"

– "İsis. Narin kıvrak Tanrıça İsis. Hayat Tanrıçası. Bakalım Kleo yüksek tabakadan bir Tanrıçayı tanıyıp ona tapacak kadar akıllı mı?"

Halının üzerine mendiliyle küçücük bir minder yapıp üstüne o billûr İsis'i koydu, Kleo'yu da tuttu bu tapınağın önüne getirdi. Durup ciddî ciddî seyrettiler. Cass elini Jinny'nin omzuna koymuştu.

Kleo, koklaya koklaya, Tanrıçanın çevresinde üç kez dolaştı; sonra, elini uzatıp usturuplu bir vuruşla devirdi, yaptığından pek memnun bir halde, başını kaldırıp onlara baktı.

Jinny: "Ne de olsa, gene arkadaş sayılırlar." dedi.

– "Bizim gibi."

– "Ah-ha!"

Cass sarılıp Jinny'yi hiç sıkılmadan, çekinmeden öpüverdi.

Sonra aldı onu mutfığa götürdü, haber verdi:

– "Bayan Higbee," dedi; "bu benim arkadaşım Jinny Marshland. Ev onun."

Jinny gülümsedi, Bn. Higbee gülümsedi; Kleo da, gene etrafta dolaşarak, sessizce, köşede-bucakta ne varsa hepsini meydana dökerken, bir ses çıkardı ki o da gülmenin karşılığıydı. Bunların hepsi iyiye alâmetti.

Sonra, Cass hatırladı ki Bn. Higbee Chris Grau'dan da hoşlanırdı. O geceki açık büfe ziyafetinde yüzde-yüz Chris de vardı.

* * *

Otomobille, Funda Kır Kulübü'ne doğru yola koyuldular.

Kulüp ünlü bir sinema yıldızının evine benziyordu. Jinny'nin halinden belliydi ki binanın sarı tuğla damına, kafesli pencerelerine, beyaz alçı badanalı duvarlarındaki mavi mavi levhalara bayılmıştı.

Bastıkça çın-çın öten taşlıktan geçtiler, arkadaki dış taraçaya çıktılar. O güzel haziran gecesi sofraya pek güzel bir şekilde bu taraçaya hazırlanmıştı. Kızarmış domuz suçuğu, balları akan koca gövdesinin üzerine de karanfiller saplanmış; istiridye salatası, tavuk eti salatası, soğuk som balığı; bir de, üzeri dövülmüş şekerle süslü muazzam bir dondurma kabı.

Bu hazineler, Yılbaşı ile 4 Temmuz Bayramı pek neşeli bir biçimde bir arada kutlanıyormuş gibi, uzun bir masanın üzerine dizilmişti. Masa, dış taraçanın damı saz kaplı içki bölümünde bir köşedeydi. İçki tezgâhının öbür ucunda vardı ne varsa: Bir sandık Bourbon şampanyası, yarım sandık İskoç viskisi, bir de havan topu çapında, havan topu korkunçluğunda bir kokteyl karıştırıcısı. Hepsinin başında bekçi gibi kulübün garsonu duruyordu. Üyelerin aşk bakımından da, para bakımından da bütün sırlarını bilirdi o. Şaraba gelince, zerresi yoktu; çünkü, Cass da içlerinde olmak üzere, Grand Republic ileri gelenleri şarabı ancak

uzun bir deniz yolculuğunda sinirlenip getirtilecek bir şey olarak bilirdi.

Yemekte yirmialtı kişi olacaklardı. Taraçada üzerlerine dantel örtüler yayılmış, gümüş takımlar dizilmiş altı masa vardı. Dead Squaw Gölü ayaklarının altındaydı. Karşı yakada çamdan kararmış tepelerle, kırmızı damlı yat kulübü de görünüyordu. Ama, bu parlak şeylerin hiçbiri Cass'ın gözüne çarpmamıştı. Onun gördüğü tek şey pek mutlu bir halle çiçekleri düzenleyen Chris Grau oldu; bu hali karşısında da ürpertiler geçirdi.

Bu ziyafeti Virginia Marshland'ı arkadaşlarına tanıtmak için verdiğini ne Chris'e söylemişti, ne de başka birine. Kulübün Cass gibi, Bradd Criley gibi, Jay Laverick gibi, evli olmayan, sözü-geçer üyeleri toplum içindeki görevlerinden gına getirdikleri zaman aras-sıra böyle meslek gereği ziyafetler verirlerdi, -onların kullandıkları terimle, "savuruverirlerdi"- ki bu da sözde onlardan biri sayılacaktı.

Chris ile "Yemekleri ben ısmarlayayım, ben evsahipliği edeyim" diye ayak diretmişti. İşte şimdi de, arkasında tiril-tiril samani keten elbisesi, en göz alıcı, gözbebeği giysisi, iri-iri şakayık demetlerini düzenlemekle uğraşıyordu. Cass'ın ayak sesini işitince, gülümseyerek başını kaldırıp baktı ama, yanında kendine birtakım haller veren, pek de aşırı derecede süslü, tanımadığı bir şıfırtı görünce gülümseyişi buz kesildi.

Cass: "Chris... Bayan Chris Grau! Bayan Marshland... O! Jinny Marshland!" diyerek onları birbirine tanıttı. Ama, ne halle! Baronun belâgat bakımından göğsünü kabartacak bir avukat bile ancak bu kadar yapabiliyordu.

İkisi de, şöyle-bir tam kadınlara özgü nefretle birbirlerine: "Memnun oldum!" dediler. Cass da biraz şaşıtı.

* * *

Cass Timberlane kimleri çağıracağını bir kâğıda yazarken, Roy Drover'le karısı Lillian'ı çağırmadan edememişti; oysa, Jinny'nin onlardan hoşlanacağını hiç sanmıyordu. Kız kardeşi Rose'den, Marl'lardan, Godd'lardan, Abbott Hubbs'lardan, Avondene'lerin kızlarından, o kıkırkıkır gülen Scott Zago'lardan bile Jinny hoşlanabilir diye düşünüyordu. Hele Bradd Criley'den çok haz edeceğine emindi.

Biriki gün önce, bir ara, "Jinny ile Chris, bal gibi, bozuntuya vermeden idare edebilirler" diye düşündüğü de olmuştu ama, bu umudunda "Böyle olursa benim için pek iyi olur" düşüncesinden başka sağlam bir şeye dayandığı yoktu.

Jinny'nin hoşlanacağını umarak çağırdıkları arasında Paris'li, Kaliforniya'lı, Grand Republic'li Eve Champeris de vardı. Şehrin en nefis, en çeneli kadınıydı bu. Cass kendisi onun yanında hiç rahat edemezdi ama, sırf Jinny'ye gösteriş yapmak için çağırmıştı.

Boone Havock'la karısı Queenie'yi çağırmamakla ne büyük cesaret göstermiş olduğunu Grand Republic'te temelli yaşamayan bilmez. Bu işte hem cesaret göstermişti, hem de akıllılık, çünkü Queenie'nin kukumav gibi bir haykırışı üzerine Jinny'nin hemen evin yolunu tutması beklenebilirdi.

Yalnız, Havock'ların filizine gelince, Cass çağırmıştı onu, bakın. Curtiss Havock iri-yarı, pek neşeli, bekâr, biraz da aptalca bir delikanlıydı. Sözde Mavi Öküz Bankası'nda çalışıyordu ama, bankacılıktan çok, hızlı otomobil sürmeye hevesliydi. Sonra, bir de, Cass bir türlü anlayamazdı neden, genç kadınlar ondan hoşlanıyormuş derlerdi.

Öte yandan, Cass, sırf Jinny için, Tracy Oleson'u, radyo spikeri Fred Nimbus'u, Lucius Fliegend'le karısını da ça-

ğırımıştı. Fliegend'ler Funda Kulübü'ne on yılda beş kez bile gelmiş değillerdi; onun için, belki üzerlerine ürpermeler gelir diye, Chippewa Caddesi'ndeki kuyumcuları Richard Wolke ile karısı Francia'yı da çağırmıştı. Çünkü onlar kulübe hiç gelmemişlerdi.

Chris çağrılacakların adları yazılı kâğıdı görmemişti; şimdi, gelenlere şöyle bir bakınca içi sevgiyle sızladı; Cass'ın kendine pek güvenerek yaptığı birçok şeyler vardı ki toplum hayatına birtürlü uyamayacağını bunlarla gösterirdi; Chris de onu bunun için sever, ona annelik etmek isterdi ama, Cass bu yeteneksizliğini hiç bu kadar harikulâde bir şekilde göstermemişti. Curtiss Havock o küstah, yakışıklık delikanlı Fred Nimbus'a hakaret edecek, Fred Nimbus Eve Champeris'in canını sıkacak, eve Champeris Drover'lerin ağırına giden şeyler söyleyecek, Drover'ler Hubbs'lara karşı kaba davranacaklardı; Hubbs'lar da ekmeğini yedikleri Gregory Marl'la karısı Diantha'dan hiç hoşlanmazlardı.

Chris'in kendisine gelince; o da Stella Avondene Wrenchard çağırılmamış olsaydı pek sevinirdi, çünkü fakir düşmüş kibar genç dul Cass'a öylesine kancayı takmıştı, öylesine sahip çıkıyordu ki gezdiği, yürüdüğü yerlerde hep: "Chris'e bayılıyorum... zavalıcık!" diyordu.

Derken, Chris bir de baktı ki Cass çağırdıklarının arasına, Virginia Marshland mıdır nedir, şu ne idiği-belirsiz gece böceğini de katmış, o zaman içinde sevgi kadar öfke duydu. Bakıyordu ki Cass kendini rezil etmek için elinden geleni yapıyordu.

Bu Jinny dedikleri kukla belliydi ki pek şaşkına dönmüş bir durumdaydı, onu kanadının altına alacak kimse de yoktu; onun için, Chris hemen "bir tatsızlık çıkmasını önlemek" dedikleri işe canla-başla girişti.

Cass bu kimsenin istemediği kızın tabağını bñfeden doldurup getirir, kendisi de, hiç utanmadan, sırita sırita onun yanına otururken Chris de misafirleri kendilerine uygun masalara dağıtıyordu. Bu arada, Curtiss Havock'u aşırı içki içmekten, Fliegend'leri az içmekten alıkoydu; bir rezalet çıkmasın, Cass'ın bir daldan bir dala konan hevesleri gene kararsızlıkta devam etsin diye, Jinny'yle Stella Avondene'in yerlerini değiştirdi; radyo dehası Fred Nimbus'a şarkı söyletti. Gene ona gülññ bir söylev verdirdi; hem de Jinny'yle. Jinny'yi boyuna Bradd Criley'le, Curtiss Havock'la, Dick Wolke ile, Greg Marl'la dans ettirmeye baktı. Cass'la ise ancak iki kez dansa kalkmasına fırsat verdi. Bunlardan maksadı da başlangıçta yabancılardan sıkılan Jinny'nin iyi bir akşam geğirmesi, bundan dolayı da -Chris'i değil- Cass'ı sevmesiydi. Chris bñtñn bu fedakârlıkları Cass için yapıyordu; yalnız, onu ÷zen bir şey vardı: Cass hiğbirinin farkında değildi.

O öyle sanıyordu ama, Cass bal gibi farkındaydı. Bir hırsızın Yargıç Cass Timberlane'in karşısında duyduğunu şimdi o da duyuyordu. Chris'in civan mertliğini, sevimli anaç hallerini takdir ediyordu. Felek niçin böyle yapıyor diye de şaşıyordu: Chris onu istiyor, o ise Chris'e karşı sadece bir arkadaş sevgisi duyuyordu; Jinny onu gene de geçici bir adam olarak görñyordu, oysa ki Cass ona yanıp tutuşuyordu, tapıyordu.

Birdenbire bir sarsıntıyla aylır gibi oldu: Jinny de onun "imkânı yok göremez" dediği şeyleri görñyormuř.

Saat onbiri epey geçiyordu, Cass daha Jinny'yle ikinci dansını etmişti. Gözñnden kaçmamıştı: şu, çöpçatan değil, oyun bozan Chris kıızı alıp hep Fred Nimbus gibi köpeklerin kucağına atıyordu.

Jinny, onun ağzından Cass'ın hiç işitmediği derecede sevgi taşan bir sesle: "Öyle hoş bir vakit geçiriyorum ki, Cass'çığım!" dedi. "Sana da, senin Bayan Chris Grau'ya da teşekkür ederim. Ne hoş kadın o! Bana düşman gibi bakmaya elinden geldiği kadar çalışıyor ama, yapamıyor. "Fabrikada çalışmaktan hoşlanıyor musunuz?" diye sorarak beni küçük görüyormuş gibi davranmaya çalıştı ama, onu da beceremedi. Ben onu öyle yaptım ki koltuğundan kalkıp heybetli, kahraman bir kimse tavrı takınarak, duvardaki bekçi saatine bir yumruk atmak zorunda kaldı. Ah! sen öyle iyi kalpli, ama öyle de şaşkın bir adamsın ki, Cass! Kleo gibi bir sokak kedisiyim ben. İstemem ki -seni severim çünkü- istemem ki şu kız arkadaşın Chris'le aranı açayım. Valla'."

Bunun üzerine, Cass uygun düşecek biriki şey söyledi.

Biliyordu ki, "Kır Kulübü Topluluğu"ndan biri olarak ele alınacak olursa, Jinny uğruna, "ünlü kişi"liğinden çok şey feda etmişti ama, gene de biliyordu ki Jinny de artık onun sevgisine karşılık sevgi göstermeye başlamıştı.

Sonra, kızın toplum hayatına attığı bu ilk adımda gösterdiği başarıdan dolayı da Cass'ın koltukları kabarıyordu. Misafirlerin en tersiyle, boyuna soru soran kız kardeşiyle, o gürültücü Roy Drover'le kolayca ahabap olmuştu.

Bu arada, Bradd Criley gelip Cass'a haber vermişti: Jinny güzel, zeki bir kızmış, iyi de dans ediyormuş.

E, sevinilecek bir haberdi doğrusu bu!

EĞLENTİ, dalgalana dalgalana gidip sessiz-sedasız sona erince eğlence delisi yaşlıca yurttaşlar evlerine yatmaya çekilip, geri kalanlar -içkiye daha dayanıklı olanlarda ayazdan kaçarak içeri girince Chris de artık evsahipliğinin gerektirdiği tarafsız kimliğini bıraktı; Cass'la, Jinny'le, Tracy Oleson'la, adam-akıllı olmuş Hubbs'larla, sızmak üzere olan Curtiss Havock'la bir masaya oturdu; Cass'a sevgiyle, ama biraz da cesareti kırılmış bir halle bakmaya başladı.

Cass telâşlandı. Hayalinde beslediği yavruları elinden alınan, hiç dünya evine girmemiş bir dişi aslanla, kocasının -hele daha kocası olmadan- yaptığı çapkınlıklara içerleyen baş belâsı bir kadınla karşı karşıya gelmeyi kimse nasıl istemezse Cass da istemezdi. Onun niyeti Jinny'yle sıvışıp kaçmaktı; belki gene öyle hiç yakışık almaz bir zamanda içeri çağırır, diye umuyordu.

Curtiss geçirdi.

Hubbs: "Kabul!" dedi.

Karısı: "Öyleyse seni eve götürüyüm." dedi.

Tracy ayağa kalktı.

– "Sizi zahmetten kurtarayım, Bay Yargıç." dedi. "Jinny'yi eve ben götürürüm. Benim otobüsçük burada."

Bütün sevgililer gibi Jinny de ne iki-yüzlüydü!

– "Ol sağıol, Tracy!" diye cıvıladı. "Çok iyi vakit geçirdim, Bay Yargıç. Beni hatırlayıp çağırmanıza teşekkür ederim. Hoşçakalın, Bayan... Ö... Bayan Grau."

Cass bir de baktı Chris'le baş başa kalıvermiş.

– "Hepsi çok güzel eğlendiler, değil mi, Chris?"

– "Evet."

– "Ama, daha çok senin sayende. Mükemmel evsahipliği ettin. Curtiss'i tezgâhın önünden uzaklaştırmak için yaptığın manevraları gördükçe öyle hoşuma gidiyordu ki!"

– "Ya?"

– "Sonra, nasıl ettin de başgarsonu bu kadar güzel bir sofraya hazırlamaya razı ettin anlayamıyorum. Hele..."

– "Cass!"

– "Buyur, yavrum?"

– "Yavrum, ha? Cass, o dişi çekirgeye şu Virginia Marshland denen kıza âşık mı oldun sen bu yaşta?"

– "Bu yaşta ne demek, yani?"

– "Senin yaşında demek istiyorum!"

– "Minnesota'nın genç yargıçları arasında ikinci geliyorum ben!"

– "Genç seksenlikler arasında da belki birinci gelirsin. Biliyorum, sen daha bal gibi beyzbol da oynayabilirsin, tango da oynayabilirsin ama, oynamıyorsun. Ocak başını, kitaplarını, satrancını daha çok seviyorsun."

– "Demek ben tam basma kalıp bir sayın yargıç örneğiyim! Ocağın başına terlik koy, kitaplar koy da tamam olsun bari... Eski kitaplar demek istiyorsun besbelli, meşin kokan kitaplar!"

– "Valla', senin kitaplarının çoğu meşin kokar, öyle değil mi? Elinde, yaldızlı, saten ciltli bir "Mademoiselle Fifi" romanıyla, ya da senin Virginia'nın okuduğu bir kitapla gözümün önüne getiremiyorum seni, n'apayım!"

– "Bak ben sana söyle'yim o ne okuyor. Santayana'nın, Willa Cather'in, Proust'un eserlerini okuyor! Böyle şeyler okuyor o ya!"

– "Öyle mi? Kitap okuyabileceğini bile pek sanmıyordum. Hiç öyle birine benzemiyor çünkü."

– "Ukalalar gibi böbürlenmiyor, gösterişi sevmiyor da ondan."

– "O! Cassy... yani, Cass demek istiyorum... Kusura bakma... sahi, özür dilerim. Seninle kavga çıkarmayı aklımdan bile geçirmedim."

Kulübün salonunda bir divanda oturuyorlardı. Salonda daha birkaç kişi vardı: Bir tezgâhtar; brice dalmış, vaktin geçtiğinin farkında olmayan dört kişi; bir de kumar makinesi tiryakisi iki kadın. Cass anlıyordu ki, bunlar olmasa Chris önünde diz çökerek uğradığı bu hakarete tûy diyecekti.

– "Ne var ki, biz seninle böyle hırlaşmaya ta yirmi yıl önce başladık. O zamanlar sen yirmi yaşında, görmüş geçirmiş biriydin; ben de sana hayran on... yo, onbir yaşında bir yumurcaktım; sana karşı duyduğum hayranlığı ancak ters davranmakla örtebilirdim. İşte bu yüzden boyuna sana hırlama huyunu edindim... Cass, sahi şu Virginia Marshland denen kızcağızı ciddiye alıyor musun? Yo, bak söyle'yim, çok şeker şey; belki oldukça zekidir de, belki namusludur bile. Gözü kör olasıca... yani, şey... Canı cehenneme demek istiyorum! Sahi, biraz tutkun falan mısın sen o kıza, ha?"

– "Hayli tutkunum diyebilirim. Seninle birlikte ben de "Gözü körolasica!" diyorum. Başıma bu derdi açmak istemezdim. Son derece haklısın, hayatım; sessizlikten hoşlanırım ben. Ama, gel gör ki ateş bacayı sardı bir kez!"

Bunun üzerine, Chris içini çekti... İçini çekti, sustu. En sonunda, kendi kendine konuşur gibi söylenmeğe başladı:

– "Biraz daha kaşarlanmış olsaydım, ayıp falan tanımasaydım, ben sana daha yıllarca önce varırdım, azizim. Blanche'ın hallerini sen bir bana adam-akıllı anlatırdın. Öyle değil mi?"

– "Öyle sanırım."

– "Ama, nasıl alay etti seninle, nasıl ağırına gidecek şeyler yaptı, değil mi? Belki de ağırına gidecek şeylerle karşılaşmaktan hoşlanıyorsundur, kimbilir. Bu sefer de gene öyle ağırına gidecek şeyler gelecek ki başına! Yo, yo! "Benim Virginia'm kimseyi incitmek istemez" demeye kalkma. Biliyorum, isteye isteye incitmez. Ne var ki, siz şu, muhayyilesi geniş erkekler hayalpereslikle dakikaları sayılı iş adamlığını birbiriyle bağdaştırmaya kalktınız mı, incinme alnınıza yazılmıştır; ha, iyi kalpli, sulu gözlü, erkeğine hayran bir kadın -doğuştan erkeğine bağlı bir kadın- mesela benim gibi birini alırsan, o başka! Herneyse, babamın dediği gibi "E, gidelim artık! Hadi, iyigeceler!"

Cass onun arkasından koşacak değildi ya. Arabasına binmek üzere dışarı çıktığında, baktı o, çabuk kaçan, karnarya sarısı otomobiline binip çoktan gitmiş. Birdenbire, olduğu yerde, donmuş gibi kalakaldı. Geçmişinden bütün bütün kurtulmuş olduğunu anlıyordu.

DROVER'LERLE HAVOCK'LAR

Roy Drover Grand Republic'in kıyıcığında bir çiftlikte dünyaya gelmişti. Babası da hem çiftçi, hem baytardı.

Roy, Minnesota Üniversitesi'nde tıp okurken, geceleri bira içip kükrer, gündüzleri parlak bir öğrenci olarak kendini gösterirken, Lillian Smith adında uzun boylu, endamlı bir kızla tanışmıştı. Lillian ince ruhlu, ince hastalıklı bir kızdı; varlıksız bir kırtasiyecinin kızıydı.

Roy baktı: Lillian öyle ince bir çiçektir ki tanınmış bir doktorun oturma odasını süslemek için ondan daha güzelini bulamazdı. Sonra, onun gibi çıt-kırıldım, hoş birşeyi -nikâh yolu ile bile olsa- elde etmek düşüncesi delikanlının o geniş düş yeteneğini gıdıklıyordu.

Lillian ona bitiyordu. Yalnız, Roy o basma-kalıp "sevişmek" lakırdısını edince, kız ilgiyi kesmekten de geri kalmadı. Roy da pek yerinde olarak belirtti ya: Kız ya bu sözün ne demek olduğunu bilmiyordu; öyleyse, neden utanıyordu? Ya da ne demek olduğunu biliyordu; öyleyse, bundan önce bir kez utanmıştı, geçmişti artık.

Bunun üzerine, Lillian teslim oluvermişti. Yalnız, ondan sonra yıllarca bu mantığa şaşıp kaldı ya, o da başka.

Evlenmelerinin üzerinden beş yıl geçmişti, Roy hekimliğe başlayalı da yedi yıl olmuştu. Lillian'ın babası iflâs etti, Roy da her gün şu sözleri söylemek zevkini tattı: Peder pek okumuş, pek kibar bir adammış ama, gene de

taştan ekmeğini çıkaran damadından ayda seksen papel aldıkça çok sevinirmiş.

Lillian'ın babası öldükten sonra da Roy'un bu zevk kaynağı yıllarca sürdü. Tıp toplantılarında, Batı Kıyısı Florida'da bir otelde Roy pek keyifli keyifli bağırdı:

– "Benim dedelerim Vermont dağlılarıydı ama, ayak bağım Massachusetts'in en iyi ailesinden gelir... Öyle iyi bir aile ki, süreğen kansızlığa uğradı da ben boyuna biriki altın iğnesi yapmak zorunda kaldım."

Lillian'a karşı ateşli sevgi duyması da sürdü gitti. Chicago'ya gidip gelirken yakaladığı çiklet-çiğner her aşifteye karşı da, kendisine muayeneye gelen geveze kadınlardan bir alayına karşı da öyle.

Bu sürekli canlılığı belki de karısının tir-tir titrediğini, istemeye istemeye teslim olduğunu seyretmekten haz duymasından ileri geliyordu. Lillian için cinsiyetle ilgili herşey karanlık yatak odalarıyla, hızlı hızlı solumalarla ortaya gelen korkunç bir şeydi.

Kimi vakit, öğleden sonra, Avodene'lerin kızları, papazın karısı gibi kendi-halinde kadınlara Lillian kahve verirken Roy küt! diye içeri dalar, karısına: "Sen benim malımsın!" der gibi bir bakar, misafirlere de öyle bir "Nasılsınız?" homurdanırdı ki, "Defolup gitseniz daha iyi olur!" demeye getirirdi. Onlar gider gitmez de tutar karısının elbisesinin fermuarını aşağıya doğru çekiverirdi.

Lillian kendini öldürmeyi sık sık aklından geçirirdi ama, pek kafasızdı. Yeni düşünce çığını açanların pembe ciltli kitaplarını okurdu boyuna... hani, saç sakalına karışmış, kalın sesli sözde peygamberler var ya, New York tiyatrolarında oyun gereğince ayın yaparlar, karşılarında tir-tir titreyen dişi cemaatlerine: "Kutsal istek gücünü, içten

gelme vergileri edinirseniz her istediğinizi yapabilirsiniz." derler? İşte onların kitaplarını. Kimi vakit Roy bu kitapları ocağa atardı.

Lillian onunla hiç zıt gitmezdi. Birlikte ava gittiklerinde Roy onun ölü yaban ördeklerinden, elbisesine sülün kanı bulaşmasından tiksinişle alay ettiği zaman bile hiç sesini çıkarmazdı. Bizim bu hikâyenin başlangıcında Drover'ler evleneli onüç yıl olmuştu. Biri onbir, biri dokuz yaşında iki oğulları vardı: William Mayo, John Erdmann. Lillian onlara pek düşküncü; çoğu vakit, sanki kötü bir akibete uğrayacaklarmış gibi, üzgün üzgün bakardı onlara. Kenneth Grahame'in kitabını, kızlığından kalma "Kuşların İlâhisi"ni yüksek sesle okurken: "Dinleyin!" diye onlara yalvarırdı ama, çocuklar istemezler: "Öf! bırak şu modası geçmiş hırdavatı, anne!" derlerdi. "Babam diyor ki pek hanım-ışı bir şeymiş. Sen bize gazetedeki tuhaflikları oku, anne."

Babaları gibi oğlanlar da öldürmekten zevk alırlardı: Yılan, kurbağa, ördek, sıçan, serçe, komşuların sıksa yaşlı kedileri... ne bulurlarsa öldürürlerdi.

Kocasıyla oğulları yokken, Lillian kepenkleri kapalı bir odada, nefretten paslanmış bir evde, bangır-bangır bağırarak bir sessizlik içinde, asık suratlı bir aşçıyla, yüksekte bakan bir hizmetçiyle tek başına otururdu.

Pek okumazdı ama, "bütün kadınların özgürlüğe kavuştuklarını", artık "Para bakımından kendi-başlarına-buyruk" olabileceklerini okumuştur. Bunu öğrendiği için de sevinliyordu:

Diantha Marl, Roy'la Lillian'ı sık sık "Grand Republic'te en mutlu çiftlerden, en iyi anlaşmış karıkocalardan biri" diye gösterirdi. "Tıpkı Zago'lar kadar sevişiyorlar ama,

bunu pek onlar kadar elaleme belli etmeye kalkmıyorlar." derdi.

Aynı yetkili makam, Diantha: "Boone ile Queenie Havock da, evleneli 1941'de otuzbeş yıl olduğu halde, gene de övünüyorlar mı acaba?" diye merak ederdi. Düzenledikleri zengin eğlentilerde, Queenie kendinden geçip de Boone'un "piliç avcısı, dul düşmanı kocamış bir şahin" olduğunu söyleyince kocası ona tokat atardı. Kadın da kocası kadar iriyarıydı; onun kadar yüksek sesle konuşurdu. Tokata canlı bir karşılık vererek ona tükürürdü.

Yalnız, özel hayatlarında, o koca koca kollarıyla birbirlerine sarılırlar, komşularıyla alay ederek geceyarılarına kadar otururlar, içerler, korsanlar gibi nara atarlardı. Boone Doğu Montana çayırlarından yüzbin dönüm çalmış olmakla az kalsın suçlanmak üzere olduğu vakit, Queenie neşeyle haykırmıştı:

– "Hapiste gelirim sana yemek pişiririm, seni haydut seni!"

Boone de buna karşılık: "Gelirsin belki ama, hey, dişi sırtlan, benim César Franck senfoni plaklarımda bir daha parmak izi bırakırsan kafanı yararım!" demişti.

Dr. Roy Drover de hep şöyle derdi:

– "Kendimden deneyerek öğrendim ki, oldum-olası, "Kadın-erkek arasında esasından zıtlık vardır; üstelik, bir de bugünkü yaşayışın giriftliği yüzünden, evlilik çok zor şey" derler ya, bence saçma. Evet, efendim! Pek kolaydır evlilik, erkek kadınları anlarsa, onların o saçma zayıf yanlarını bilirse. İnanın bana!"

CASS Jinny'nin aldığı pansiyona telefon ettikçe sinirleniyordu. Telefona ya Tracy çıkıyor, ya Wilma. "Kimi istiyorsunuz? Kimi? Ha! Kim arıyor? A!" deyip duruyordu. Arkasından kıkır-kıkır gülüşmeler, kısık bir sesle: "Gene o yargıç Olur şey değil" gibi alaylar. Onun için, temmuz başlarında, Cass kızı Svithiod'un Yaz Festivali'ne çağıracağı zaman, telefon etmedi, mektup yazdı.

Cass Timberlane bu festivalde söylev vermek üzere çağırılmıştı. İsveçli Amerikalılara dair bir alay heyecanlı sözler söyleyecekti ki bunlara edebiyat lakırdılarına pek meraklı olan bir kız bayılırdı.

Jinny mektuba karşılık yazdı. Cass de, böylelikle, onun elyazısını da görmüş oldu. Yazıdan anlayan biri görse bunu stenoğrafya dersi almış birinin düzgün, yumuşak çizgili yazısı olarak görür, geçerdi ama, Cass için bu, kuleye kapatılmış esir sultandan gelme gizli bir mektup gibi görünüyordu.

Zarfta "Sayın Cass Timberlane" diye yazılıydı. Cass'a adı hiç bu kadar heybetli görünmemişti. Sahiden, kızın gözünde bu kadar yüksek bir kimse miydi? Yoksa -aklına birdenbire başka bir şey geldi- Jinny onun unvanını pek mi şatafatlı buluyordu?

Mektuptan Jinny'nin ona yazdığı bu ilk mektuptan daha bir tek kelime okumamıştı. Çekiniyordu. Kız onu seviyor muydu, yoksa ona sırnaşık bir adam gözüyle mi ba-

kıyordu? Mektubu okursa bunu öğrenecekti. Sonra, derin derin bir solukalarak, bir daldı.

Mektup: "Azizim Cass" diye başlıyordu.

Cass içinden: "Bu iyi!" dedi. "Sayın yargıç, diye başlamamış; ne de olsa, beni ahbap sayıyor demek. Yalnız, "Sevgili Cass" diye yazsaydı daha iyi olurdu."

"Aksiliğe bak! O akşam Viking'lere sözüm var."

Cass: "Talihsizlik bu kadar olur!" diye söylendi. "Gerçekten, talihsizlik. Söylevimi dinleyemeyecek. Dinleyecek diye öyle ummuştum ki! Ama, gene de mektup içten... İçten de söz mü! Sevgi dolu. Kendine göre de bir yazışı var. Öyle, süslü cümlelere falan kaçmıyor."

Geri kalanını okudu:

"Onun için söylevini dinleyemeyeceğim. Ama, ne güzel şeyler söyleyeceğini biliyorum. Yakında telefon et bana.

Sevgilerimle.

Jinny.

Cass bundan da ahkâm çıkardı:

– "Demek ille telefon etmemi istiyor! Sonra, imzasını "Virginia", "Virginia Marshland" iye değil de "Jinny" diye atmış, hoşlanıyor benden!"

Elindeki şaheseri ilk beş okuyuşunda iki kez "Benden hoşlanıyor" yargısına vardı; bir keresinde: "Müthiş seviyor" sonucuna vardı; bir kez: "Usulden bir karşılık, başka bir şey değil" dedi; bir kez de: "Yanımda canı sıkılıyor ki söylevimi dinleyeceğine Eino Roskinen gibi iki-yüzlü domuzla dansa gidiyor" kanısına vardı.

Mektubu kalbine en yakın cebine koyup saklamak gibi çocukça birşey yapmadı. Üzerinde düşünüp durdu, o kadar.

Çelik bir çekmecesine vardı; bunu da oraya koyup kilitledi. Bu çekmecede vasiyetnamesi, pasaportu, annesinin bir resmi, çoktan öbür dünyayı boylamış olan Overture Gümüş Madeni Şirketi'nin yüz tane hisse senedi, eski karısının başında 1929 modeli bir şapka ile resmi dururdu.

Eski karısının böyle bir şapkası olduğunu hatırlamıyordu.

Kendi kendine: "Ne acayip şapka!" dedi. "Acaba bugünkü şapkalar da ileride bunun kadar şey mi görünecek! Aman yarabbi! Blanche'ın bu kadar güzel olduğunu unutmuştum. Yalnız, öyle hesaplı, öyle herşey kendisinin olsun ister bir hali var ki! Jinny ise şırlı-şırlı çağılayan bir dere gibi. Zavallı Blanche! Yeni İngiliz kaynanasıyla kaynatası onu adam ederler, sağlam! Hah-ha!"

* * *

Pazar akşamları, Jinny'yle sık sık yürüyüşe çıkmıştı. O zaman anladı ki, sözde bu şehrin ilerigelenlerinden ama, gerçekte orayı hiç tanıımıyormuş. Latalarla, kerpiçlerle yapılmış bir kulübe gördüler; şehrin zenginleri arasında ikinci gelen arkadaşı Henry Grannich'in malı bir evde savaş felâketzedeleri gibi yaşayan aç-biilaç kadınlarla çocuklar gördüler.

Jinny'nin ön-ayak olmasıyla Wargate Anıtı'ndaki müzeye iki yıldan beri ilk kez gitti. Oysa burası onun evinden üç dakika birde üç-çeyrek dakikalık bir yerdi. Orada Kızılderililerin savaş başlıklarını, kürk avcılarının kullandığı kayıkların örneklerini gördüler; milletlerin tarihleriyle göğüsleri, koltukları kabardı.

Bir yandan da konuşuyorlardı. O açık büfe ziyafetinden sonra biraz daha ortaklama bir konuşma alanı bulmuşlardı.

Tracy'yi konuştukları gibi Roy'u, Chris'i de konuştular. Onları böyle, küçük adlarıyla anıyorlardı. Çünkü doksansekiz yaşına kadar olan herkesi küçük adıyla anan gerçek Batı Bölgesi insanlarındandırlar.

Düşkünevlerinde iki eski ahbab gibi ikisinin de çenesi hiç durmuyordu. Bu arada, Cass boyuna Jinny'ye evlenme teklif etmeyi düşünüyordu ama, bir türlü de cesaret edemiyordu. Çünkü Jinny gençti, gençler de çok amansız olurlardı; onu geri çevirip kapıyı kıyamete kadar kapayabilirdi.

Jinny ne zaman kafa tutacak olsa Cass'ın hemen baş eğmesine belki de şaşıyor, umduğunu bulamamaktan dolayı üzülmüyordu. Sonra, kendisinin pek eskiye bağlı olarak gördüğü bu Yargıç Cass Timberlane'i komşuların, Yargıç Blackstaff gibi arkadaşlarının yenilikten yana tehlikeli bir delikanlı saymalarını da belki birtürlü anlayamıyordu.

Temmuzda Jinny memleketine, Pioneer Falls'a gitti. İki hafta izni vardı. Cass da üç gün için oraya gitmek istiyordu, çağırması için yalvardı. Karşılık Jinny'nin annesinden geldi: Seve seve çağırıyordu.

Marshland'ların evi beyaz boyalı, rahat, basit bir evdi. Tek bir kusuru vardı: Üst kattaki balkonun arkasında üç köşe bir pencere bulunuyordu.

Jinny'nin babası, eczacı Lester de basit, rahat bir adamdı; hele annesi, şeker! Bol elbiseler giyiyorlar, ahbablarını seviyorlar, hele Yargıç Timberlane'i pek yaman bir adam olarak görüyorlardı; "yavrucakları"da, "böyle bir kimse onunla sanatıyla ilgilendiğine göre, pek talihli bir kızmış." Onun Jinny'yi alması, ya da dostu olması olasılığı, anlaşılan, akıllarına hiç gelmiyordu.

Marshland'ların onu, bir öğretmen gibi, boyuna kızın yetenekleri üzerine konuşutmak istemeleri Cass'ın canını sıkıyordu... Hele boyuna "büyük şehirlerde çalışan bir karikatürist, ya da model ressamı olmak için ne yapması gerektiği konusunda onun değerli öğütlerini" istemekle Jinny'nin gösterdiği oyunbozanlık!

Cass'ın canını daha da sıkı birşey vardı: Karıkoca Marshland'lar olsa olsa elliüç, ellidört yaşlarındaydılar; yani kendisi, Jinny'den çok, onlarla yaşıt sayılabilirdi. "Ben onlardan çok senin kuşaktanım!" demeye getirecek biçimde konuşup duruyordu ama, ailecek sofraya oturmuş, yemek (piliç kızartması, kuşkonmaz, kendi bahçelerinin ürünü bezelye) yerlerken Jinny öyle bir laf etti ki, onu şaşırttı:

– "Üçünüz bana biraz bilgi verseniz... Şu Lehistan meselesi nedir?" diye sordu.

Her yeni yemeğe başlarken de annesi: "Eğlenme, yemeğini ye, Jinx!" diye, ana sevgisiyle biraz çıkışıyordu.

Cass'la Jinny, Bruin Gölü'ne bakan bir yarın üzerinde, seyrek ağaçlı, otları yenip kısa kısa kalmış eski bir otlakta kır yemeği de yediler. Masaları sarmaşıklar bürümüş kesik bir kütük, divanları da yeni bitmiş yosundu.

İkisine de başı-boşluk, bir gevşeklik çökmüştü; ikisi de âşıkı. Sonra, yemekle istedikleri gibi de "eğlendiler". Haşlanmış yumurtalarını, kuru köftelerini, balık mücverlerini elleriyle yediler; parmaklarını da, köylüler gibi, çiçeklerle yıldızlanmış yosunlarda temizlediler.

Cass'ın ayağında bağlı potin, avcı pantolonu, arkasında da kara, kızıl, sarı çiçekli bir gömlek vardı; oduncuları andırıyordu. Jinny de topuksuz iskarpinle pantolon giymişti ama, üzerine daracık bir saten gömlek geçirmekle biraz sıklaşmıştı.

Cass yosunların üzerine baygın bir halle yaslandı.

– "Koy başını omzuma!" dedi.

Jinny hiçbir şey söylemeden, somurtarak onun yüzüne baktı. Sonra yanağını omzuna hafifçe dayayarak, hiç kılmıdamadan, öyle, durdu.

Cass kolunu onun arkasından doladı... Kazara olacak, eli kızın gömleği içinde çıplak olan beline dokundu. Elini hemen geri çekti ama, parmaklarının ucunda o canlı satenden, kızın yumuşacık böğrünün tatlı sıcaklığından bir anı kaldı.

İçini bir telâş aldı: Kızdan korkmuştu; kendi haline de şaşmıştı. İçinden: "Bu kadar utangaç olma!" diye kendi kendini payladı. "Ona dokunmak bal gibi hoşuna gidiyor, yalan söyleme!.. İşte bu kadar!"

Öyle ama, kız ona güvenirken kalleşlik etmeye kalkmak şaşılacak kadar saçmalık gibi geliyordu. Eline gene Jinny'nin korsasız beline doğru götürdü. Kız bu elin orada, sıcacık, bir ara durmasına önce hiç sesini çıkarmadı. sonra, usulca, tuttu, çekti. Yalnız, bu davranışında hiç de kızmış gibi bir hal yoktu.

İşte, aralarında etle ilgili tek sevişme topu-topu bu oldu. Yalnız, artık, Jinny'nin başı Cass'ın omzunda, böylece, birleşmiş bulunuyorlardı.

Cass sadece: "Yavrum!" dedi, dudaklarından hafifçe öptü.

Jinny'nin başı, memnun, gene eski yerine yaslandı. Ondan sonra bir şair, hem de acemi bir şair, konuşmaya başladı:

– "Jinny'ciğim, seni ne kadar güzel buluyorum, biliyorsun, değil mi? Gözlerini seviyorum, saçlarını seviyorum... Saç-

ların bugün pek haşarı, yeni yıkanmış gibi de kokuyor... Sonra, senin şu çocuk parmağı gibi parmaklarını seviyorum... Şu çıkmaz-mürekkep lekesi çıkar mı acaba, ne dersin?.. Sonra, senin çabucacık baş kaldıran, kendi-başına buyruk bir yaratılışın var ki, pek hoş. Sonra, bizim Kleo gibi herşeyi merak edişin, dürüstlüğün, paraya-pula değer vermeyişin, tılsımın... Hani şu billur İsis heykelin... Buraya gelirken getirdin mi onu da?"

– "Elbette. Güzel bir geceliğe sardım da getirdim. İlle, benide götür, diye tutturdu. Erkeklerle, erkeklerin usullerine o da bayılır benim gibi."

– "Benim bu söylediklerimi usulden olduğu için söylüyorum sanmıyorsun ya?"

– "Yo! Bence sen pek şekersin, pek iyisin. Benden hoşlanıyorsun da sanıyorum..."

* * *

Nişanın falan lakırdısını etmediler ama, çocuklar gibi ilerisi için birtakım tasarılar kurdular.

Cass heyecanla: "İngiltere'yle Almanya arasındaki savaş biter bitmez ne yapalım diyorum ben, biliyor musun?" dedi. "Atlayalım bir gemiye, İsveç'e, Norveç'e gidelim... Buradaki hayatın büyük bir parçasının kaynağı oralarıdır. Sonra Finlandiya'dan geçeriz. Orta Avrupa'ya sarkarız. Sonra Moskova'ya çıkarız, oradan Çin'e, Hindistan'a gideriz... Hele Hindistan! Çocukken Kipling'i okuduğumdan beri Hindistan'ı görmek için deli olurum."

– "Har'kulâde!"

– "Sonra, döner gene buraya geliriz. Sonbaharı, kışı burada, Grand Republic'te geçiririz. Buranın pastırma yazı dünyanın hiçbir yerinde yoktur. Kışın da Beverly Hills'e, Havana'ya, Rio de Janeiro'ya gideriz."

– "Desene, avare bir hayat süreceğiz?"

– "Evet... Hayalimizde. Bana bak, arkadaş: Hayallerimizde de toplum içindeki mevkiimizi gözetmek zorunda mıyız yoksa?"

Jinny: "Bunu bir kurala bağlamalıyız bence." dedi. "Yalnız, şimdiki halde söyle bakayım: Bu hayalleri niçin kuruyorsun?"

– "Niçini var mı! Bir kez hayal kurmaya başladım mı kendimi iki milyonum varmış, bir yıllık da izin almışım gibi görmeye hakkım yok mu?"

– "Ne yamansın... hayallerimizde!"

Cass: "Tasarladıklarımı kabul ediyorsun, demek?" diye sordu.

Jinny: "Kabul!" dedi. "Valla!, Cass, bu düşündüklerini zengin olmadan da yapabiliriz gibi geliyor bana!"

– "Elbette!"

– "Peki ama, elinde imkân olanlar bunları niye yapmıyorlar?"

Tam bu sırada Cass'ı birdenbire bir korku aldı. Pek çocuklaştığının farkına varmıştı. Kızın elini tuttu, onu bir tehlikeden koruyormuş gibi sıktı.

Birer gölge haline gelmekte olan meşe ağaçlarının arasından yaz büyüüne tutulmuş göle baktılar: Karşı yaka bataklıktı, temmuz güneşinde üzeri altın yaldızlı bir yeşile bürünmüştü. Sazların üzerine de karatavuklar konmuş, suya doğru abanıyorlardı. Ortalık derin bir huzur içindeydi. Bu manzara karşısında ikisinin de korkusu silinip gitti.

Sonra Jinny birdenbire başladı otlaktaki o beyaz evde geçen çocukluğunu anlatmaya. İlk kez anlatıyordu:

– "Çok ağırbaşlı bir çocuktum... Hep bir işle uğraşırdım. Herşeyi kollardım. Defterlerim, bir alay defterlerim vardı. Hastanede yaptıkları gibi, her gün bebeklerimin ateşine bakar deftere yazardım. Sonra, gene bebeklerimin söylediği parlak sözleri de bir deftere geçirirdim. Bu bebekleri de ben kendim yapardım... Yalnız, başka çocuklardan, çaldığım da olurdu."

"Sonra, kuş yumurtası biriktirirdim. Bunlardan hangisini hangi ağaçta bulduğumu da deftere yazardım. Ağaçların planını çizer, oklarla gösterirdim. Bir gün olur bu yazdıklarım kuşlar üzerinde araştırma yapanların işine yarar diye umuyordum."

"Sonra, kilisedeki pazar derslerinde yeni bir ilâhi öğrenir öğrenmez onu da bir mukavvanın üzerine yazar, anlamını çıkaramadığım sözleri yanına işaret ederdim."

"Kardeşim yoktu. Onun için, tavan arasındaki katı olduğu gibi bana vermişlerdi. Orada ben artık uğraşır dururdum; Yelpaze dermemi düzeltirdim: İki kâğıt yelpazem vardı, bir de dantel. Sinema yıldızları galerimde de iyi vakit geçirirdim. Sonra, pirinç bir sap vardı, neyin sapı bilmiyorum, sokakta bulmuştum, onu parlatır dururdum. Sonra, yeni bir dil adı duyar duymaz onu da yazardım. Yetmişyedi dil yazmıştım... Sevahili, Luikiu dilleri de içinde olmak üzere, hepsini öğrenmek niyetindeydim."

"Hayvanlarım da vardı. Bir bizim eski kedi: Percival; ayrıca daha başka kediler, köpekler, tavşanlar, sincap... Bir de yılan. Bu hayvanlar için bir ilaç dolabım vardı. Bütün derterini şekerli suyla iyi etmeye kalkardım. Ama, iyi ederdim diyemem."

"Yaptıklarımın çoğu belki o ufacık mavi meyva tozu şisesini yetiştirmek içindi. Bunun yerini sonradan İsis al-

mıştır. Evet, o şişeyi gizlice alır getirir, yaptıklarını birer birer görsün isterdim. Ah! ben yok muyum! On yaşındayken de şimdiki kadar çılgınmışım! Sonra, mandolin dersi de alırdım."

"Sözün kısası, çok işim vardı. Çokda sinsiydim. Kimseye birşey sezdirmezdim. Kimi vakit de, dünyanın parası elime geçerdi: Bütün bir onluk! Babamın dükkanına girdim, o da sanki beni tanıımıyormuş gibi davrandı. Pek heyecanlı bir halle bana: "Şunu al!" diye salık verirdi. Bilemezsin o zamanlar bu onlukla neler alınırdı! Bir kırmızı, iki çizgili şeker, bir de nane şekeri! Ondan sonra ömrümde elime bu kadar büyük bir para geçmedi."

Cass: "Evet," dedi, "insan on yaşını geçtikten sonra o gibi onluklar kalmaz. Bakıyorum sen de benim kadar yaşılmışsın. Ben seni ağzı daha süt kokan bir kuzu sanıyordum. Şimdi bana öyle geliyor ki yaşıtız. Yalnız, sen benim kadar ihtiyatlı değilsin."

– "Ben de seni benim yaşımda görüyorum, Cass. Yalnız, sen benden daha akıllısın."

Jinny, "Bir düşüneyim bakayım!" der gibi kalktı gitti, kıyıda dolaşmaya başladı.

Cass, baygın baygın bakarak, onu seyrediyordu. Jinny'nin pek olgun, düşünceli bir hali vardı. Sonra, kollarını havaya kaldırarak, hopleya hopleya, şarkı söylemeye başladı. Söylediği, Celeste Ajda'nın caza çevrilmiş şekline benziyordu. Şimdi, yeniden on yaşında bir çocuk oluvermiş gibiydi.

Cass eline cebine attı: Çıkarıp bir onluk verecekti.

CASS'IN Jinny şerefine verdiği o açık büfe ziyafetinden sonra kız kardeşi Rose ile Gregory Marl: "Ne güzel kız! Sık sık görüşmek isteriz." dediler.

Yalnız, başkaları niçin Jinny'ye dair ona bir şey söylememişlerdi. Cass bunu merak ediyordu.

Merak etmemeliydi, çünkü söylemediler değil, söylediler.

Şehirde herkes -söylemeye gerek yok sanırım: "Şehirde herkes" demek seksenbeş bin kişiden üçyüz kişi falan demektir- telefonla, mektupla, yönetim kurulu masası başında, Paul Bunyan Birahanesi'nde, aralarında Jinny'yi konuştular. Ne var ki, bunu Cass'a açmadılar, çünkü Cass gıdıklanmaktan hoşlanan bir adam değildi.

Yalnız, Cass Pioneer Falls macerasına atıldıktan sonra, herkes koşup onu kurtarmaya karar verdi. Cass Timberlane o sırada Jinny'nin verdiği sarı kır çiçeğini yargıtay özetleri kitabının yaprakları arasına daha koymamıştı.

Boone Havock'un evinde briç oynamaya gitmişti. Dördüncü oyuncu Eve Champeris daha gelmeden Boone ile karısı, yavrularını yemeye kalkan bir domuz çiftinin iyilikseverliğiyle, bu kurtarma işine giriştiler. Jinny'yi daha görmemiş olmaları onları bu işte hiç de daha az yetkili kılmıyordu.

Boone başladı:

– "Bak, Cass, dinle beni. Kelli-felli bir adamsın, yar-gıçsın; ben ise senin kadar okumadım ama, buna gü-venerek lafımı kesmeye de kalkma. Dünyada benden, ka-rımdan daha iyi dostun yoktur senin."

Queenie Havock da: "Ona şüphe mi var!" edi. "Bir alay dalkavuk sana yaranmaya çalışıyor, Cass, çünkü siyaset hayatına girmiş bulunuyorsun. Ama, ben de, Boone da sana doğruyu açıkça söyleyecek kadar dostunuz. Bi-liyorsun, senin iyiliğin için."

Cass oraya iyilik görmeye değil, briç oynamaya git-mişti. Yalnız, komşuydular; onlara alışmıştı da.Bu uygarlık çağında da insanın komşusu başına taş atmadıktan sonra ne yapsa batmaz. Onun için, Cass da Boone'un söy-lediklerini yalnız hafif bir öfkeyle dinledi.

– "Beşinci derece bir daktiloya tutulmuşsun, diye işi-yoruz. Nedir bu, kuzum, Cass?"

Queenie de, ayıplar gibi: "Aşağılık bir şıfırtı!" dedi.

Doğrusu aranırsa, Queenie'nin aşağılık üzerine hayli bilgisi olması gerekir, çünkü babası vaktiyle Kuzey Min-nesota'daki en ünlü meyhaneleri işletmişti.

Cass: "Neden söz ediyorsunuz, anlamıyorum." dedi. "Yoksa, Marshland'ların kızını mı söylüyorsunuz? Çok ye-tenekli genç bir ressam, sanatıyla biraz ilgilendim, o kadar."

Queenie: "Biraz ha!" diye güldü.

Boone gürledi:

– "Onu alıp, haftada üç kez, Unstable denen o ser-seriler yatağına götüren sen değilsin!"

– "Değilim!"

– "Güney Greysolon Caddesi'nin or'daki kulübelerin çevresinde onunla dolaşan sen değilsin! Birbirinize: "Bu

kulübeler yüz karası! Bunların bir çaresine bakılmalı!" diyenler siz değilsiniz! Valla', o kulübeler benim. İstersen seve seve veririm sana, bakalım ne yapabileceksin!" Bir alay Finlandiya'lı, Leh'li İsveç'li oturuyor onlarda. Kiralarını da verdikleri yok. Üstelik, parmaklıkları kırıp odun diye yaşıyorlar. Neyse, geçelim onu. Şu insanlara iyilik etmeye kalkıp da teşekkür gibilerden bir tek söz duymamaya alıştım, birtakım baldırı-çıplaklara mı aldıracağım! Sonra, Havock Limanı için söylediklerine de metelik vermiyorum. Yalnız, eski bir dostumun, elinden bir şey koparabilir miyim diye, çevresinde dolaşan tırtıkçı bir kıza kapılıp da kendini maskara etmesine gelemem. O kız belki de sonra dostuna gidiyordur, babalıkla alay ederek kahkahadan kırılıyorlardır!"

Cass dayanamadı:

– "Söylediklerin doğru değil ya, doğru bile olsa bu biçim konuşmana müsâde edemem! Jinny Marshland muhakkak ki hanım-hanımcık bir kız... Yo, o kadarda değil; Melek!"

Queenie: "Gözleri kan içinde küçücük, altın saçlı, sevimli bir melek!" diye haykırdı.

Boone, homurdanır gibi: "Onunla yatıp kalkıyor musun?" diye sordu.

– "Hayır! Öyle bile olsa..."

– "Yo, horozlanmaya kalkma bize karşı, oğlum. Sana yardım etmek istiyoruz biz, o kadar. Bundan önce, o yapma bir Boston ağzıyla konuşan Minneapolis'li züppe kızı almakla az buçuk beygirlik ettin, aynı şeyi bir daha yapmanı istemiyoruz."

Cass anlaşılmaz, dokunaksız bir şey söylemiş olacak ki Boone zerre kadar yatışmadı:

– "Bu yeni kızla biraz aşırı oynaşlık falan etseydin azçok hoşgörölürdü ama, almaya kalkacak olursan... Senin yarı yaşımda..."

– "Değil."

– "... Senin yarı yaşımda olan bu kız, Yargıç Timberlane'in hanımı olmak için can atıyordur. Belki de sabahlara kadar oturacaksın, onunla dans edeceksin sanıyordur... Belki de sen bir köşede otururken, o, delikanlılarla dans edecek diye umuyordur... Böyle bir kıızı alacak olursan demek ki benim sandığımdan da aptalmışsın... Zaten, avukatlık edip yılda ellibin dolar kazanmak varken, bunu tepip yargıç kürsüsüne oturduğun zaman ben sana aptallıkta hayli yüksek numara vermiştim ya."

Burada Queenie söze karıştı:

– "Şimdi beni dinle. Kadın kadından anlar. Bu kızların hiçbiri kocalarına yardımcı falan olmayı akıllarından geçirmezler. Sırf işin heyecanı için evlenirler, bir şey ko-parmaya bakarlar... Sonra da, öyle edepsizdirler ki... Dizlerini falan gösterirler! Muhakkak evleneceksen... Onu da anlamıyorum ya, niçin evlenecekmişsin... Bilmem, senin kadın dosya memurların arasında bunun karşılığını bulacak biri var mı? Neyse, evlenecek bile olsan, niye şöyle, evde oturacak, sana bakacak, otuzbeş yaşlarında birini almıyorsun?"

Cass Timberlane o sırada da, birç azabı sona erinceye kadar da hep suratlarına birer tokat atıp dışarı fırlamak istedi ama, yapmadı... Yalnız, tam bir yıl Havock'larla ah-baplığı kesti.

Queenie Havock Eve Champeris'e onun için: "Şımarık!" dedi. "Gebe kadınlar gibi pek nazlı."

Eve Champeris bunu Chris'e söyledi. Chris de Cass'a. Cass da kendi kendine.

* * *

Cass şu Jinny işinde Roy Drover'i Havock'lardan daha büyük bir gürültü koparacak sanıyordu ama, öyle olmadı.

Roy, Şehir Klübü'nün o sessiz okuma odasında Cass'ı yakaladı. İşinin ehli, hatır-gönül tanımaz bir doktor gibi konuştu:

– "Kır Klübü'ne getirdiğin o dilber maymuncuğa tutulmuşsun diye işittim, oğlum. Benim neme gerek ama, böyle kansız bir çocuk yerine çirkin ama, hayli ateşli bir kadın bulsan daha iyi değil mi? Bunlar nankördürler. Hiç şüphe etmiyorum, bu pilici almaya falan kalkacak değildir. Yabancıнын biri; hiçbirimiz tanımıyoruz. Yapmazsın sen bunu!"

Cass, sonradan, Boone'a, Roy'a, daha başka iki-üç boşboğaza verdiği karşılıkların şöyle-bir heybetle: "Efendil!" diye başlayıp meydan okumaya varan cinsten olduğuna kendini inandırmaya çalıştı ama, pek sanmıyorum inandırabildiğini.

Cass'ı kurtarmak için gösterilen çabalar arasında Stella Avondene Wrenchard'ın ki pek kibarca oldu.

Avondene'ler tam bir aileydi: Sağlam, sarsılmaz. İki kızları da aynı çatı altında yaşardı. Stella bir mühendisle, Tam Wrenchard'la evlenmişti ama, daha evlendiği yıl bir kaza sonunda dul kalmış, babasının evine gelmişti. Evliliği öyle kısa sürmüştü ki, çok kişi ondan gene "Avondene'lerin kızı" diye söz ederdi. Alexander Hamilton Ortaokulu'nda ev idaresi öğretmeni idi.

Ablası Pandora evde-kalmış bir kızdı. Kibardı, sevecendi. Kendini çiçeklere, resme, piyanoya vermişti. Ayrıca, genel kitaplıkta çocuk bölümüne bakıyordu. Kızların ikisi de annelerini, babalarını kendi akranları gibi tutarlardı. Yayvan, beyaz tuğla bir yapı olan evlerinin içi de kediyle, yeni romanlarla, suluboya resimlerle, başkalarının çocuklarıyla doluydu.

Stella öteden beri Cass'a varmayı aklından geçirirdi ama, Chris Grau'ya karşı ayıp olur düşüncesiyle ava çıkmamıştı. Şimdi, güzel bir açıklama uydurmuştu: Anlaşılan, Chris, belki de söylenmesi doğru olmayacak nedenlerden dolayı, Cass'ı kırmıştı ki o da, yalnızlık canına tak deyince, pek o kadar namusluluk taslamayan herhangi bir kıza düşmüştü. Cass gibi mazbut bir adam, yalnızlıktan deli olmadıkça, seviyesinin dışında birini dünyada almazdı. Onun seviyesi de, Grand Republic'in, artık yetmişbeş yılı geçmiş olan bir geleneğe bağlı, eski kibar tabakasıydı.

Stella onu kurtarmak istiyordu.

Avondene'ler bir akşam Cass'ı yemeğe çağırdılar. Eve ancak at yarışında Verne Avondene'in talihi yaver gittiği zaman hizmetçi aldıkları için -en son 1939'da almışlardı- şimdi bütün ev işlerini kendileri görüyorlardı. Yemekten sonra da bulaşıkları yıkamaya Cass'ın yardım etmesine ses çıkarmadılar. Umulmadık derecede de iyi yıkıyordu, çünkü kamp hayatına alıştı. Bir yandan da hep bir ağızdan şarkı söylüyorlardı.

Sonra, Stella'cık Cass'ın ceketinin astarını dikti. Cass'ın ev işlerine bakan Bn. Higbee bu gibi şeylerde pek dikkatliydi, sökülük, yırtık ne varsa hemen görürdü, diktiği de kolay kolay sökülmezdi. Onun için, Cass, astardaki bu sö-

küğü Stella'nın kendisi mahsus yapmış olmasından kuş-
kulandı ama, hoşuna da gitti.

Stella'yı alabilirdi de. Belki de sahiden onu alacak,
"çifte kumrular" ölünceye kadar birlikte yaşayacaktı ama,
ne çare ki ya Tanrı, ya da Cass, Jinny Marshland'ı, gün
doğarken dalgaların üzerinde gümüş ayacıklarıyla yü-
rüyen dilber haline getirmişti.

* * *

Jinny üzerine şehirde dönüp dolaşan söylentilerden
Cass'ın kulağına gelenler oldu.

Bn. Webb Wargate demiş ki, Yargıç Timberlane'i sever,
sayarmış; karı olarak kimi alsa başının üstünde yeri varmış
ama, Jinny gibi babası ayyaş, kendisi vaktiyle Pineland'da
bir otelde garsonluk etmiş bir kızı alırsa üzülmüş doğ-
rusu.

Cass, Jinny'nin az-çok sinirli olduğunu bilmiyor değildi.
Kendi kendine: "Havack'ların, Wargat'lerin onun için ağız-
dan ağıza söylediklerini bilmiyor; bilse onlara da, bana da
lânet eder!" diyordu.

Bir yıl geçip aralarında ortaklama bir zemin ku-
rulmadıkça evlenmeden söz açmak niyetinde değildi ama,
şimdi dedikodular Jinny'nin kulağına geldiği şu sırada
onun kendisine bağlanmış, onun kanatları altına girmiş
bulunmasını istiyordu; yoksa, tehlikeli olurdu. Bunun üze-
rine, bir ağustos akşamı -sinemaya gidecekleri bir akşam-
pansiyonun yolunu, evlenme önerisinde bulunmak ni-
yetiyle, kararsız, sinirli bir halle tuttu.

Tilda Hatter'in oturma odasında kimse yoktu. Jinny, her
zamanki gibi gene on dakika sonra görününce, Cass,
1890'dan kalma köhne rugan koltuğa geçti oturdu.

Herşeyi göze alarak: "Sevişenler arasında gelenek olan ne varsa hepsini yaptık sanırım..." dedi. "Ay aydınlığında gezintiye bile çıktık, dere kıyısında yemek bile yedik..."

– "Ama, biz sevişmiyoruz ki, Cass."

– "Sevişebiliriz."

– "Hıňğ..."

– "Hadi gel kucağıma otur bakayım."

– "A, yo... Çoktan modası geçmiş bir şey bu, Bay Yargıç."

– "Gel otur diyorum kucağıma!"

Oturdu.

Cass kızın vücudunun yakınlığından dolayı zevk duydu ama, pek rahatsız olmuştu. Jinny görüldüğünden ağırdı. Sonra, koltuğun devrilme tehlikeside vardı. "Hadi artık git divana otur" demenin kibarcasını düşünüyor, bir türlü bulamıyordu.

Jinny memnun memnun içini çekti, biraz daha sokuldu, parmaklarını dizlerinin üzerine kenetledi. Cass yeniden baygınlıklar geçirdi. Sağ bacağının tutulduğundan da farındaydı.

Bu biçimsiz durumda: "Yavrum," dedi, "biliyorsun ne kadar istiyorum seninle evlenmeyi."

– "Hıňğ..."

– "Evlenelim, hem de yakında."

Ses yok.

– "Olmaz mı?"

Ses yok. Hiçbir kıpırdama yok.

– "Jinny, söyle, n'olur!"

Jinny de onun gibi sakın bir halle konuştu. Sesinde en ufak bir utangaçlık yoktu.

– "Hayır, Cass. Olmaz."

– "Neden?"

– "Geçinemeyiz. Müthiş bağlandım sana, belki de biraz tutkunum ama, evlenirsek, ikimiz için de zor olur."

– "Yaş farkından dolayı mı?"

– "Yo, yaşlı değilsin ki sen. Senden daha yaşlı ne erkekler var ki az kalsın âşık oluyordum... Biri ellilik bir pin-pondu. Pioneer Falls'ta çocukken... Hayır, doğrusunu istersen Tracy'den de, Eino'dan da, Curtiss Havock denen kütükten de gençsin sen. Korkunç derecede genç, zorlu bir şey var sende. Yalnız, senin çevrenle geçinemem ben... Kız kardeşinle bile... Öyle iyi bir kadın olduğu halde. Hepsi konuk severlikten dem vuruyor ama, hiçbirisi Fli-egend'leri evine çağırıyor. Yapamam, valla yapamam. Ama..."

Gerçekte, o da sözlerini: "Ama, gene arkadaş kalabiliriz" diye bağlayacak kadar geleneğe bağlıydı.

Cass, öfkeyle kızın çenesini geriye itti, öfkeli öfkeli bir öptü. Jinny de kendini bıraktı. Uzun, herşeyi açıkça söyleyen bir öpüş oldu bu.

Sonra Jinny onu şaşırtacak, koltuktan yuvarlanacak bir atılışla, kucağından fırladı, ayağa kalkıp saçını düzeltmeye başladı. Alçak sesle: "Biri..." diyordu. Bir ayak sesi vardı.

Elini Roskinen içeri girinceye kadar, Jinny çoktan tek başına divana uzanmıştı. Cass da yazlık mavi kelebek boyunbağını düzeltmişti. Jinny şakıdı:

– "O! Elino, Bay Yargıç yeni süthane tüzüğünü öğrenmek istiyor. Demin bana soruyordu."

Eino'nun bu konuda müthiş bilgisi varmış. Sayıları ortaya dökerek öyle bir ver-yansın etti ki, en sonunda, Cass istemeye istemeye ilgilenmeye başladı. Yalnız, içinde bir eziklik vardı. Jinny'yi bir ömür boyunca o hiç hoşlanmadığı insanların arasında yaşamaya nasıl razı edebilirdi ki?

Yiğitlik gösterdi, onu kafasından temelli olarak çıkarıp attı. Temelli olarak... Sinemada yan yana oturup da Jinny'nin eli, kendiliğinden, onun avucuna kayıncaya kadar.

O zaman bizim âşık gene günlük mahvolma görevine başladı.

BİR AKŞAM DA, Cass evinde Jinny'nin şerefine ufak tertip bir ziyafet verdi. Kız kardeşi Rose ile kocası Donald Pennloss, bir de Abbott Hubbs ile karısı Hortense vardı. Kleo da herbirinin gönlünü almak için deli oldu.

Yemekten sonra Rose ağabey'sine haber verdi:

– "Jinny Marshland'dan hoşlanıyorum ben. Senin bütün öteki kızlar arasında en akıllısı."

– "Hangi kızlar?"

– "Aman, biliyorsun, canım! Ben ne bileyim! Sonra, Cass, pek de güzel!"

Bunun üzerine, Cass kız kardeşini birdenbire seviverdi. Oysa onu sık sık pek can sıkıcı bulurdu.

Jinny'yi Fliegend Oyuncak Fabrikası için yaptığı oyuncak resimlerini de bir dosyaya koyup getirmesi için en sonunda kandırmıştı. Jinny Marshland'ın yalnız dünyanın en güzel kızı değil, üstelik dünyanın en marifetli kızı olduğunu görsünler istiyordu. Aldı resimleri Hubbs'ların burnuna soktu.

Abbott Hubbs, Jinny'nin yaptığı resimlere baktı, hepsinin üzerine cıgarasının küllerini dökerek: "Güzel! Çok güzel!" diye haykırdı. "Birkaçını verir misin bana, Jinny, bizim gazetede Greg Marl'a göstereyim?"

Cass, bir yandan Jinny'nin dehasının böylece keşfedilmesinden dolayı koltukları kabarıırken, bir yandan da

arkadaşlarından birinin Jinny'yi ilk defa olarak adıyla çağırışı gözünden kaçmadı.

Ertesi gün Gregory Marl, o heybetli, yumuşak vücudu, siyaset adamı haliyle, Şehir Klübü'nde Cass'a bundan söz etti:

– "Jinny Marshland'ın resimleri üzerinde duruyoruz, Cass. Yakında bizim karikatürist gidiyor... Orduya yazılacak. Ona göre Amerika belki 1942 ortalarında savaşa girecekmiş."

Cass: "Sen bu görüşte değilsin, Greg, öyle değil mi?" diye sordu.

– "Yo, yo, imkân yok! İngiltere'ye malzeme vermekte devam ederiz ama, savaşa dünyada girmeyiz!"

– "Belki de girmemiz gerekir."

– "Belki ama, girmeyeceğiz. Yalnız, bizim o karikatürist gibi deli gençleri buna inandıramazsın. Onun için, Jinny Marshland'la görüşmek isterim. Klişe işlerinden anlar mı?"

– "Anlar besbelli. Fliegend'in fabrikasında çalışıyor."

– "Laf aramızda: Orada ne veriyorlar ona, biliyor musun?"

– "Şey... haftada otuzbeş dolar."

– "O! bizim gazete kırkbeş verir sanırım."

Jinny'nin böyle bir paraya kavuşması Cass'ı sevindirmişti.

Birkaç gün sonra Jinny, "Sancak" gazetesinden aldığı öneriyi söylemek üzere Lucius Fliegend'in yanına sıkıla sıkıla girdiği zaman, Lucius bu çok daha şerefli işi kabul etmesi için üsteledi.

* * *

"Yargıç Timberlane bir eksik-eteğe tutulmuş, yakında kapana giriyormuş" söylentisi Ottawa Tepeleri'nden ta otomobille beş dakika uzaktaki ücra yerlere, Grand Republic nüfusunun onda-dokuzu demek olan memurların, işçilerin, tamircilerin, kadınların, çocukların arasına kadar yayıldı.

İnsanların iyiliği için başkalarının da iyilik etmelerini, bunu da hemen yapmalarını isteyen kim varsa hepsine aynı düşünce geldi: Yargıç Timberlane yeniden evlenecek olursa -hele, bu seferki gibi, onu boyuna oyalayacak çekici bir yaratığa düşerse- eskisi kadar başkalarına yardım edemeyecek, söylev veremeyecek, dernek toplantılarına katılamayacak, tutanak imzalayamayacaktı. Onun için, hemen gidip konuşmaları gerekiyordu. George Hame koridorda atik davranıp yargıcın kapısını tutmasaydı konuşacaklardı da.

– "Biliyoruz, çok işiniz var ama, üç dakikanızı rica ediyoruz..." deyip üç saat kalmak isterlerdi ama, ancak bir mektup yazmakla yetinmek zorunda kaldılar.

Cass Timberlane Amerika'yı kimi savaşa sokmamak, kimi de sokmak için çalışan kurumlardan, dernekleri korumak için çalışan kurumlardan, Dickens Derneği'nden, Amerikan kadınlarını yükseltmek, ya da çok konuşmaktan alıkoymak için girişimlerin başında bulunanlardan her gün bir alay mektup alırdı.

Bunların hepsine karşı kendini sorumlu duyardı ama, bu seferkine karşılık yazacak yerde, Jinny'yle birlikte öğle yemeğine gitti... Ondan sonraki günlerde de gene sık sık birlikte yürüyüşe çıktılar. Tilda Hatter'in evinde poker oynadılar. Bir kez de, şehirde panayır kurulunca, oraya gittiler; alçıdan ördeklere nişan aldılar, kol kola resim çıkarttılar.

Jinny'nin Elini ile, Tracy ile top oynamak gibi biraz gürültülü-patırtılı oyunlardan haz ettiğini düşünmeyi Cass kendine görev bildi, onunla birlikte atlıkarıncaya bindi. Uzanıp pirinç halkalardan birine yapışmıştı. Radisson ili seçmenleri, halka olmuş: "Hayda, Bay Yargıç! Yaşa, Bay Yargıç, aferin!" diye bağırıyorlardı.

Cass Timberlane, pek böbürlenir bir halle, Jinny'ye baktı. Kızın yüzü asıktı, hoşuna gitmemiş gibi görünüyordu.

Cass atlıkarıncadan fırsatını bulur bulmaz indi.

– "Ben sandım ki sen benimle böyle cümbüş yapmaktan hoşlanırsın?" diye şaşkın şaşkın sordu.

Jinny: "Yakışmaz!" dedi. "Yargıca böyle şeyler yakışmaz."

– "Ama, ben sanıyordum ki pek ağırbaşlı davranmam senin hoşuna gitmiyor!"

– "Gitmiyor ama... Olsun. Ahalinin seni tanıyıp alaya alması daha mı iyi? Seni yargıç olarak seçmiş kimseler!"

– "A, Jinny, ben atlıkarıncada her dönüşümde gelecek seçim için beş oy aldım onlardan, ayol!"

– "Evet... Belki ama... Olsun."

Cass sanırdı ki kadın mantıksızlığı diye ne varsa hepsini Blanche'ta görmüştü. Daha da varmış!

İlk kez, birlikte çağrılı olarak birine yemeğe Penioss'lara gittiler. Cass'ın kız kardeşi şakacı Zago'ları, ışık saçan yarı-bekâr Jay Laverick'i, bir de, Cass'ı çatlatmak için, Chris Grau'yu çağırmıştı.

Cass Timberlane şölenleri ikiye ayırırdı: Kimi cehennem azabıdır, kimi de cansıkıcı. Kız kardeşinin evindeki şölen cehennem azabı oldu.

Yalnız, Chris Grau şimdi Jinny ile Cass'ı ilk kez bir çift olarak kabul ediyordu ya, pek yakınlık gösterdi. Cass'a

Kleo'nun hatırını sordu, Jinny'ye de: "Hergün sizin karikatürlere bakıyorum." dedi. "Pek güzel!"

Cass bunu işitince hemen anladı: Jinny'nin karikatürleri hiç de güzel değilmiş demek.

Jinny pek konuşmuyordu amâ, gözleri şıldır-şıldır ya-nıyordu. Herkesi sanki sahiden dinliyormuş gibi dinliyordu. Juliet Zago: "Yaşasın! Tatlı olarak "alaska" varmış!" diye haykırdığı zaman gülümsedi bile.

Rose, Jinny'ye hiç de kötü numara vermemişti. Şimdi ona nazik bir tavırla bakıyordu ama, onun din inançları, namus görüşü üzerine esaslı şeyler öğrenmek, ucuz giysi almakta usta olup olmadığını anlamak istiyordu.

Yemekten kalktıkları sırada Rose'un kızı Valerie geldi. Onbeş yaşında, körpecik, içi içine sığmayan bir kızdı. Sinemadan geliyordu. O günlerdeki erkek arkadaşlarıyla, meslek gereğince, bir filmi görüp yargıya varmak için gitmişlerdi.

Valerie bu paslanmış insanlar arasında tek parıldayanı olarak Jinny'yi bulmuştu, ona dört elle sarıldı. Biri yirmidördünde, biri onbeşinde iki kız bir ara odadan sıvışverdiler. Dışarıdan kahkahaları geliyordu.

Jinny ikinci bir briç masası kurabilmek için zorla tutup getirdikleri için Cass'a pek somurtkan bir halle baktı. Cass o sırada kendini kötü kalpli bir ihtiyar gibi gördü.

ROSE İLE DON PENNLOSS

Cass Timberlane kız kardeşi Rose ile Don Pennlos için hep: "Üç aya kalmaz, boşanırlar" derdi. Üzölürdü de. İkisini de severdi çünkü. Sonra, resmıyetten uzak, herkesin benimseyebileceği bir evleri vardı ki Cass oraya her gidişinde pek rahat ederdi.

Gelgelelim, Rose'un birtakım emelleri vardı. Daha zengin bir hayat istermiş. Bu da, onun için, çalıp söyleme, gezip birçok yerleri görme, yeni yeni elbiseler giyme, Diantha Marl gibi konferans vermeye gelenleri evinde ağır-lama, Webb'in yengesi Astra Wargate gibi de New York'ta iki katlı bir apartman dairesinde yaşama demektir.

Don Pennloss kırkıındaydı, tahıl alım-satımıyla uğ-raşırdı, Aldpen Asansör Ortaklığı'nın da yönetim kurulu başkanıydı. Yılda dokuzbin dolar kazanırdı. Marangozluk işlerinden zevk alırdı. "Bugün hava ne sıcak, değilmi?" diye sorarsanız, "Evet, çok sıcak" derdi.

Rose: "Şimdi haykıracağım!" diye korkuturdu ama, o, hiç şaşmaz, yazıhaneden geldiğinde kırmızı meşin di-vanda bir şekerleme yapardı. Gene hiç şaşmaz, bu ni-yetini de hep: "Şöyle birazcık kestireyim..." diye haber ve-rirdi. Hiç uzun-boylu bir şekerleme değil, hep kısacık. Horlardı da.

Akşamları, evde baş başa kaldıklarında, Don radyoyu açar, öyle bırakır, çalgı, hava raporu, kereste borsası ra-poru, Güney Amerika gümrük tarifeleri, tanınmış radyo sa-

natkârlarının -gerçekte pek sevgili ahbabları olan- rakiplerini kötüledikleri gülünç konuşmalar... ne varsa hepsi boşanırdı. Don bunları pek duymazdı bile; elindeki "Tahıl Gazetesi"ne dalmıştı çünkü o. Ama, Rose radyoyu kapatmak isteyince de kızardı, söylenirdi:

– "Artık insan evinde de istediğini yapamaz mı? Gecelerimi sokaklarda karı peşinde koşturmakla geçirmiyorum ben; biraz saygı istemek hakkım sanırım!"

Rose sık sık Cass'a: "Don geceleri başını alıp gitse de ben de kafamı dinlesem!" derdi.

Onaltı yıl önce evlendiklerinde -Don yirmidört, Rose da yirmi yaşındaydı- Rose gelip ağabey'sine şöyle demişti:

– "Don pek donuk görünüyor ama, gerçekten çok cana yakın bir çocuk. Onu bir ben anlıyorum. Kalbimin tellerini tımbırdatmasını biliyor."

Şimdi de Don'dan pek yüksünlük getiriyordu. Daha çok Cass'a dert yanıyordu ama, Funda Klübü'nde yakın ahbablarla kurulan kadınlar sofrasında anlattığı da az değildi. Yalnız, kızı Valerie'ye hiç dert yanmazdı. Rose kızına tiyatro oyunculuğu, gazetecilik gibi kendisinin kursağında kalan bir meslek düşünürdü.

Bu konuda Cass'a şöyle diyordu:

– "New York'ta oturmak, bütün kafa adamlarını tanımak istiyorum. Yalnız, otuzaltısında hâlâ yüzüne bakılan, ama, güzel denecek kadar da güzel olmayan bir kadın neye yarar? Öyle bir kadın ki hiçbir işte zekâ gösteremeyeceğini bilecek kadar zeki; okuma yoluyla, hayatın bütün şaşaaasını, debdebesini biliyor ama, bunları yapmaya ne parası var, ne de öldürülecek zengin hısım akrabası; öyle bir kadın ki canlı, içi içine sığmıyor ama,

yardım derneklerine, sanat ıvır-zıvırlarına, şurasını-burasını elaleme göstermeye yarayan sporlara dudak büküyor; piyasada haftalığı onbeş dolar getirecek hiçbir iş öğrenmemiş; yıllardan beri evliyken gene ne adam-akıllı ah-çılık bilir, ne de hastabakıcılık; artık kocasına olan tutkunluğu da kalmamış, adam ne yaparsa batıyor -kocas da boyuna bir şey yapar!- öyleyken gene de ondan öğ almak, bile bile incitmek heyecanını duymaya da yanaşmıyor; başka erkeklerden hoşlanmasına hoşlanıyor ama, ne öyle şehvete düşkün bir kadın, ne de tehlikeye atılmaktan hoşlanır; sonra, çok becerikli bir kızı var, ona öyle düşkün ki yüzüstü bırakıp gidemez... Bu tam örneklik ortasınıf-üstü Amerikan kadını neye yarar söyler misin?"

Cass ona: "O şen-şakrak, çalışkan kocandan üstün olduğunu gösterecek ne yaptın ki şimdiye kadar? Belki o da senden bıkmıştır." diye çıkışınca da Rose öyle melek gibi bir halle: "Doğru!" dedi ki Cass'ın eli-ayağı bağlandı.

Rose Pennloss üzerine bütün bu söylediklerimiz doğrudur ama, hiçbiri de iyicene doğru değildir, çünkü Rose'un bütün o içi-içine-sığmazlığının -yaptığı hiçbir işin önemli olmadığı düşüncesinden ileri gelen bu halinin- yanı-sıra birtakım iyi yanları da vardır: İyi kalpliydi, çekici bir kadındı, kızını kıskanmayan bir anaydı, daha güçlü, kuvvetli bir kocaya düşse iyi bir çiftçi karısı olacak yaradılıştaydı.

Sonra, Cass'ı sevdiği için de, Jinny Marshland'da büyümlü bir ışık olduğuna, onun iyiyi, kötüyü bildiğine ağabey'si kadar inanmayı canla-başla istiyordu.

EKİMİN o haftasında Cass Timberlane mahkemede bir alay boşanma davasıyla uğraştı. Bu arada adam-akıllı bir haydutlukla bir de ateşli bir aşk cinayeti davasına baktı. Dairede, evde geç vakitlere kadar çalıştı; koskoca bir hafta içinde Jinny'yi bir kez olsun göremedi. Cumartesi günü de istemeye istemeye Dr. Roy Drover'in Vermilion Gölü yakınındaki av kulübesine, sözde pek eğlenceli bir yaban ördeği avına gitti.

"Roy'un ini" kütüklerden yapılmıştı ama, kütükler cilalıydı; içinde kesme taştan bir ocak vardı ki bunların parasını çıkarmak için doktor bir hayli körbağırsak ameliyatı yapmıştı; gene kulübedeki Navajo battaniyeleri, Meksika çanakları, İngiliz av tüfekleri, otel boyu buzdolabı için de birçok bademcik kendini feda etmişti.

Avcıların altısı da geldiklerinin ertesi günü daha sabahın dördünde ördek geçidindeydiler. Yalancı ördekleri dizdiler, yağmur altında titreye titreye büzülüp beklediler.

Dr. Drover'in yanında iki şişe konyak vardı. Saat dokuzda, kahvaltı etmek üzere kulübeye döndüler. Sonra, Roy arada-sırada gidip, sanki onları korkutan bir-iki yaban ördeğini vururken, ötekiler oturdular, konyaklarını içip poker oynadılar, kadınlardan laf açtılar. Konuştukları mutfaktaki, oy kulübesindeki kadınlar değildi.

Cass, bütün bu konuşma sırasında, Jinny'sinin söylediği parlak sözleri söylemekten başka bir şey düşünmüyordu.

Yalnız, Greg Marl'a Jinny'nin karikatür alanında attığı ileri adımları sormayı göze alamıyordu. Bu kendi-başına buyruk taze bunu duyar da işine burnunu soktuğu için ona kızarsa diye korkuyordu.

En iyi arkadaşları arasında bulunuyordu, konyak içip poker oynamaktan da müthiş zevk alıyordu ama, dışarı çıkıp göle gittikleri zaman, tasarladığından bir gün önce, onlara bir mektup bıraktı, kızıl-altın bir ekim günü öğleden sonra, Grand Republic'e Jinny'sine döndü.

Yolda, bir dükkândan, ona telefon etti:

– "Yoldayım, geliyorum!" dedi. "Bu akşam birlikte yemek yer miyiz?"

Jinny "Sancak" gazetesindeydi. Orada oldu mu müthiş ağırbaşlı bir tavır takınırdı ama, bu sefer hafif davrandı:

– "Ben seni yarından önce beklemiyordum, şekerim! Öyle sevindim ki!"

– "Çocuklarla avda çok güzel vakit geçirdim."

– "Çocuklar, ha!"

– "Bir daha dönemeyeceğim sandım."

– "Ben de öyle. Korkuyordum."

– "Dönmesem sahi üzülür müydün?"

– "Ölürdüm sanırım. Yo, yo. Ölmezdim ama..."

– "Sevgilim, öyle... şeyim ki... Yemeği birlikte yiyoruz bu akşam, değil mi?"

– "Elbette! Niçin yemeyelim?"

– "Valla'... biliyorsun... Elino'ya, Tracy'ye, Abbott Hubbs'a sözün vardır belki diye düşündüm de."

– "Sözüm olsa bile... N'olur yani?"

– "Benim için vazgeçer miydin?"

Jinny'nin birdenbire şaşırarak açığa vurduğu heyecan artık geçmişti. Şimdi daha çekingen konuşuyordu ama, gene ahbapça karşılık verdi:

– "Şöyle-bir düşünürdüm."

– "Öyleyse, yedide Tilda'nın evindeyim."

– "Hazırlanır beklerim. Tam yedide."

Jinny'nin tarifesinde "tam yedi" demek, yediye on geçecek demektir ama, ilk kez bu sefer öyle olmadı. Cass arabasını evin önünde durdurduğu vakit Jinny balkondaydı. Hazır olduğu belliydi.

El sallayarak: "Şimdi geliyorum!" diye, tüyler ürpertici biçimde bir bağırdı.

Ondan sonra Cass, otomobilinde, yedi dakika bekledi. Bu yedi dakikanın dördünde içindeki ateşin sönmekte olduğunu üzüle üzüle gördü, üçünde de: "Yoksa yanında bir sevdalısı mı var da benim görmemi istemiyor?" diye düşünüp durdu.

Jinny üstü kapalı dış merdivenden aşağı inerken Cass'ın ateşi yeniden tepti ama, bu kez de Jinny hiç yoktan soğuklaşmıştı.

Kibar bir tavırla: "Merhaba!" dedi.

Başka bir laf yok. Sonra, Cass'ın elini uzatmasına vakit kalmadan, arabanın çevresinden süzüldü içeri girdi.

Bizim âşık, otomobili sürerken: "Seni öyle göreceğim geldi ki, Jinny!" diyordu. "Ördek avında zevk yok. Senin de beni göreceğin geldi mi?"

– "Geldi sanırım. Evet, geldi elbette. Yalnız, benim öyle işim vardı ki!"

Unstable Lokantası'na doğru giderlerken, Cass akıllılık etti, uslu durdu. Yalnız ördeklerden laf açtı ki bu, kendisiyle Jinny arasında, heyecan uyandıracak bir konu değildi. Bir de Greg Marl'ın Jinny için: "İyi bir ressam. Gazetede çok da kibar davranıyor" dediğini söyledi.

Jinny'nin ağzı kulaklarına vardı:

– "Ya, öyle mi dedi?"

Sonra, lokantanın enfes balığıyla, kızarmış elmalarıyla karşı karşıya kaldıkları zaman gene somurttu. O zaman, bizim zavallı ahbap artık akıllılık gösteremedi:

– "Ne derdin var, kuzum?" diye çıkıştı.

– "Derdim mi? Anlamıyorum ne demek istiyorsun dert derken."

– "Valla', hiç konuşmuyorsun."

– "Hoppala! Bir saniye konuşmadan durursam mahsus terslik mi ediyorum sayılır!"

– "Terslik ediyorsun demedim ki ben! Aklımdan bile geçmedi böyle bir..."

– "Geçmediyse bile geçiyormuş gibi göründün..."

– "O! Jinny! Jinny'ciğim! Ne kavga ediyorsun?"

– "Ben mi? Ben mi kavga ediyorum? A! işte bu iyi! Öyle sinirleniyorum ki beni üzme, göz hapsine almana, şöyle yaptın, böyle yapmadın diye bana kabahat bulup kendinin ne yüksek bir insan olduğunu göstermeye kalkmana! Valla sinirleniyorum!"

Cass ona yalnız öyle, kapı yoldaşı kedinin horozlanmasına şaşırıp kalmış bir köpeğin üzgün haliyle bakıyor, elinden başka bir şey gelmiyordu.

Jinny yelkenleri suya indirdi. Önce kahkahayla güldü, sonra bir saniye ağladı, o kusursuz burnundan aşağı, hiç beklenmedik bir damla gözyaşı yuvarlandı.

– "Eski huyumdur" diyordu. "Beni döveceksin."

– "Hınğ?"

– "Çocukken, can attığım bir şeyi elde edince – yılbaşı hediyesi, doğumgünü hediyesi falan gelince, ya da annem bana deli olduğum giysiyi alınca – öyle heyecanlanırdım, minnettar kalırdım ki ne kadar sevindiğimi belli etmekten korkardım... Belki de üzerine çok düşersem, ne kadar istediğimi açığa vurursam elimden uçar gider diye korkardım. Onun için, başlardım müthiş hırçınlık etmeye. Ne kadar sevindimse o kadar kötü davranırdım.

"Bu halim uzun sürmezdi. Annem, babam görmemezlikten gelebilirse hemen değişirdim. Yalnız, hemen hemen her seferinde şaşırırlar, üzürlüldü. Şimdi, artık pek o kadar hırçın eğilim ama, sana da buna benzer bir şey yapmak istiyorum. Sen de öyle şekersin ki! Bu akşam hırçırlığım tuttu, çünkü çabuk geldiğin için sevinmişim! Hoş görebilecek misin acaba? Biliyorum ki bir daha yapacağım. Sana karşı bile yapmaktan kendimi alıkoyamayacağım. Böyle korkunç, çocukça bir deliliğe katlanabilir misin?"

A, elbette katlanabilirmiş! Hiç aldırmazmış. Kızcağızın canlılığından ileri gelirmiş bu sinirlilik, hırçınlık...

– "Sen bildiğin gibi davranmana bak."

Hele, Jinny sonunda hep böyle pişmanlık getirip kuzu gibi bir hal alacaksa Cass onun bu hırçınlıklarını sevinçle karşılamış. Birbirlerini sevenle arasında, böyle ufak-tefek anlaşmazlıklar değil, basbayağı kavgalar bile çıkarmış, öyle değil mi? Ama, onlar bambaşkaymışlar.

GRAND REPUBLIC'İN sonbahar şenliği olan o kıpkırmızı akçağaç yaprakları, çamlar arasındaki altın renkli söğütler, tertemiz mavi gökler kalmamıştı artık.

Kuzey Minnesota'da bahar pek sert, pek çabuk geçerdi; onun için, oralılar, ta doğu illerinin yorgun şehir halkına kadar herkes içleri ezilerek o renkli yapraklar cüm-büşünü, pastırma yazının o hoş durgunluğunu anarlardı.

Kasım gelmiş, ilk karlar kızak kayan çocuklara avaz avaz neşe, Ottawa Tepeleri'ne çıkan kaygan yollara arabalarını sürmeye çalışan arabacılara da bol bol küfür getirmişti.

Şehir şimdi kış fırtınalarına karşı, omuzlarını kasıp sinmiş duruyordu. Uzun caddelere bir köy sevimliliği veren ağaçlar incecikti, tir-tir titriyordu; evler seyrelmiş, alçalmış, eski sınır şehri kadar tek başlarına kalmışlardı.

İnsanı canlandırıcı kokteyl toplantıları çok neşeli geçiyordu; Wargate'lerde, Havock'larda, Bozard'larda, Madge Dedrick'in evinde sık sık toplantılar oluyordu ama Cass pek bulunmuyordu. Dengi olmayan bir kızla ilgilenmesinin doğurduğu dedikodu artık alışılan bir şey haline gelmişti ama, arkadaşları onun kendilerini yüz-üstü bırakmasına içerliyorlardı. Onlarda hep pek yükseklere çıkardıkları, kaybetmekten korktukları birtakım toplum şerefleri vardı ki Cass'ın bu davranışı bunları hafife almak gibi geliyordu onlara.

Cass, Jinny'yle her gün görüşüyordu. Yalnız, gerçek aşkın pek dolambaçlı yollardan geçtiğini görünce, avutulamayacak kadar üzölmüştü. O sanmıştı ki kendisi gibi, Jinny gibi akıllı-uslu kimseler tanışmaktan anlaşımaya, anlaşmaktan evlenme dairesine, oradanda güzel bir yuvaya, güzel güzel altı yavruya usulca, doğrudan doğruya geçiverirler.

Blanche'la bu iş oldukça düzgün gitmişti. Blanche onun ilgilenmesinden böbürlenmişti; ona giysilerini de, siyasî düşüncelerini de nasıl giyeceğini öğretmişti; sonra daha zengin birini bulmuş, onu bırakıp gitmişti. Bundan daha usule uygun ne olabilirdi?

Jinny'yle ise, Cass'ın gösterdiği kıskançlıklar bile körtopal yürüyordu.

* * *

Bir akşam Bodur'un Pınar Gazinosu'nda paravana ile ayrılmış bir köşede Cass, Jinny, Eino Roskinen, üçü birlikte, yemek yiyorlardı. Karşılarındaki manzara cascavlak bir ağacın üzerinde bir şapka, palto ormanı, korkunç bir dalgırlı kışlık pantolon giymiş bir kadın, bir de aşağı-yukarı çırılçıplak yıkanın bir kızı gösteren gazoz ilânından ibaretti.

"Mavi Tabak Akşam Yemeği" adı verilen tertipten yiyorlardı: Elma salçalı, Fransız usulü kızarmış patatesli, odun-özünden yapılmış taze fasulyeli domuz pirzolası. Üstüne bir "pie à la mode" -üzerine sert bir dondurma kondurulmuş meyvalı bir pasta- yemekten de kendilerini almadılar. Çok korkunç bir yemektir bu; üyesi bulundukları uygarlık adına ayıptı ama, ihtiyatlı yargıç gibi, meşale taşıran Eino da bunun hiç farkına varmadı.

Cass pansiyondaki sofradan her akşam yarı aç kalkan bu zavallılara güzel bir şölen çekmek istemişti ama, ötekiler onun kanadı altına girmeye razı olmamışlardı. O da, onlardan biri olmak için öyle çırpınıyordu ki! Eino onu artık "Cass" diye çağırıyordu. Cass da her seferinde şaşırır gibi oluyordu; oysa bunu kendisi önermişti.

Genç görünmek, onların dengi bir arkadaş görünmek için, futboldan laf açtı, canları sıkıldı. Din bağınazlığından söz açtı, ona da kulak bile asmadılar, çünkü onların ileri görüşleri karşısında bu pek geri bir şey olarak kalıyordu.

Neyse, Cass ödevini yapmıştı ya, uzandı, hayallere daldı. Jinny adında, insandan da ileri, elle tutulmaz kızı düşünüyordu. Kız şimdi çok uzak bir yerdeydi, kendisi de onun yanında olabilmek için çırpınıyor, alkım renkli cam toparlaklar gibi nükteler savuruyor, kızın biçimli parmaklarını saygıyla öpüyordu. Bir yandan da Grand Republic'te çıkan "Sancak" gazetesinden Bn. Jinny Marshland'ın ufacık pençelerinden birindeki mürekkep lekesine dalgın dalgın bakıyordu.

Daldığı düştten uyandı baktı: Küçücük tiyatroyu, Maskeliler'i konuşuyorlardı.

Eino buyuruyordu:

– "Bu kış sen bunun için ne yapıp yapıp vakit bulmalısın, Jinx. Ben, kendi hesabıma, rol yapamam; çünkü pek kafasıyla iş gören kimselerdenimdir ben. Sende ise yaman bir göz boyama yeteneği var, müthiş bir oyuncu olursun."

Cass'ın tepesi attı: Jinny oğlanın bu sözlerine kızmamıştı.

– "Eino! Sahi ben rol yapabilir miyim diyorsun?"

– "Valla', ben seni yetiştiririm."

Cass içinden: "Yetiştirmiş, ha? Hah-ha!" diye güldü. Sonra: "Yoksa, Jinny gene Eino'ya mı dönüyor?" diye dü-

şünmeye başladı. "Ben aralarına daha ilk girdiğim sırada kuşkulandıyım ya, kız bu oğlana pek bağlı diye. Sonra bana döndü, çünkü ben onun için bir yeniliktim! Kızı olabilecek yaşta bir kıza deli divane olarak kendini elaleme maskara eden kelli-felli bir hukukçu... E, kızım olur yani, olmaz değil: Züriyet vermeye onaltı yaşında başlasaydım... Bal gibi olurdu. Hay gözü kör olmayasica! "Hayranlığımıyla birlikte, şanımlı-şerefimi onun ayaklarının dibine seriyorum, o kalkıyor, yüzüne gülen kız delisi birine gidiyor!" "Yo, benimki de insafsızlık ya. Onu benden önce tanıyordu. Sadece dürüst bir arkadaşı. Sonra, oğlan da çok iyi, çalışkan bir çocuk..." "Peki ama, o, karga gibi parmağını masaya vurarak şu çirkin sesi çıkarmasa olmaz mı sanki?"

* * *

Çocuklar sayın arkadaşlarının orada olduğunu hatırlayıp da bu zavallı moruğu neşelendirmek için "Bugün hava soğuktu" diye haber verdikleri zaman, Cass sağ olduğuna onları inandırmak için: "Evet, çok soğuktu" diye homurdandı. "Kasıma göre çok soğuk... Bunun ben de farkındayım."

Doğrusunu isterseniz, o gün hava hiç de pek soğuk değildi.

Doksanlık ihtiyara karşı ödevlerini böylece yerine getirdikten, sahneye de yeni bir yetenekli oyuncu kazandırdıktan sonra, mutlu genç çift daha mahrem şeyler konuşmaya başladılar: Tracy Oleson da bu gidişle Webb Wargate kadar şişko olacakmış... Ama, onlara ne! Köşelere saklanır, kahkahalarla gülerlermiş. Nasıl geleceklerini de birer kahkaha atarak resimlediler.

Bir ara, Jinny sütyeninin bağlarını düzeltiyordu, Eino'ya sanki suç ortağıymış gibi gülümsedi. Belki de Cass Tim-

berlane'e öyle geldi. Yalnız, "Jinny kalles değildir, iki-yüzlü değildir; onda kabahat yok. Kabahat Eino denen şu kurt-ta!" diye düşünmekte ayak diretiyordu.

A! valla bu kızı koruyacaktı! Ona karşı kendisine sat-rañ öğretmekten başka hiçbir emel beslemiyordu. Eino onu kuşkulanmadı sanıyorsa...

Bu sırada, Eino ayağa kalkmış, hoş bir tavırla, kısaca teşekkür ediyor, esenkalın diyordu:

– "Çok memnun olduk,.. Şimdi ikinizi yalnız bırakayım da sinemaya koşun. Esenkalın!"

O gider gitmez Jinny, öfkelenmiş Kleo gibi, Cass'ın koluna pençesini attı.

– "Ah! Cass, benim kafasız çocuğum! Ben ömrümde bu kadar çocukça kıskançlık görmedim!"

– "Ben mi?"

– "Sen, Sayın Timberlane, sen!"

– "Ben hiç taraftar değilimdir... hiç sevmem kıskançlığı!"

– "Öyleyse kendini hiç sevmiyorsun. Neydi o, Eino'ya bakışın, her dediğin tersini söyleyişin! Hem, sözle, mertçe değil; o korkunç, burun büker gibi susmanla! Hele, ben askımı düzeltirken, gözlerini devire devire önce bana, sonra Eino'ya öyle bir baktın ki zavalıcılık yıldırım çarpmış gibi oldu. Ben böyle delice kıskançlıklara gelemem!"

– "A, Jinny! Kıskanç davrandığımın farkında değilim! Belki hakkın var. Ben son derece..."

Jinny: "Hem de Eino'yu kıskanıyorsun!" diye onun sözünü kesti. "Bizim gazetenin yazı işleri müdürünü kıskansan hadi gene neyse..."

Cass: "Hubbs mı?" diye haykırdı. "O da mı?"

– "Hem de ne! Gazetede biz ona Tatlı-Bela diyoruz."

Jinny bu sözleri üzerine Cass'ın parlamasını bekliyordu ama, öyle olmadı. Yargıç Cass Timberlane şimdi büyük bir korkuya kapılmıştı: Mahkemesine bir hayli zehir akıtan o kıskanç âşıklardan biri olmaktan korkuyordu.

– "Demek kıskanıyor gibi göründüm, ha?" diye mırıldandı.

Jinny: "Hem de nasıl!" dedi. "Hele Eino ile artık hemen hemen hiç görüşmediğimi düşünürsen. Annesi gelmiş, bir kulübe tuttular. Eino şimdi bizim pansiyona ancak ara-sıra geliyor... o da, Tracy'yi, Lyra'yı görmeye beni değil! İşin doğrusunu istersen..."

Jinny bunları söylerken yüzü yeni bir üzüntüyle buruştu.

– "Ne onu eskisi kadar gördüğüm var, ne de bizimkilerin hiçbirini... Lyra'yı bile. Gazetede öyle işim var ki! Akşamları da hemen hemen hep seninle birlikteyim. Şimdi bir de sen o çocukları kıskanıyorsun! Aralarından sıvıştım çıktım, onlara karşı pek ayıp oldu. Bütün vaktimi sana veriyorum. Sonra sen de kalkıyorsun, şu kıskançlığınla bana hakaret ediyorsun! Yo, Cass, böyle yapacaksan ben dayanmam buna!"

Cass: "Bütün kalbimle özür dilerim, yavrum" dedi. "Farkında değilim. Basma-kalıp bir bahane vardır; ben de onu söyleyim bari: Kıskanışım seni sevdiğimin kanıtıdır. Bir de seni kaybetmek korkusundan ileri geliyordur. Sahiden nişanlı olsak, seni uğrunda herşeyi yapabileceğim bir kimsem olarak görebilsem, belki ileriye korkuyla bakmam, kıskanmam."

– "Peki ama, gene de anlayamıyorum nasıl olur da o kadar alingan olabilirsin, benden "kötü bir şey" umabilirsin... buysa demek istediğin!"

Cass da: "Ben de birtürlü anlayamıyorum nasıl olur da beni bu kadar düpedüz deli yerine koyabilirsin, maskara edersin!" dedi. "Neyse, zarar yok. Böyle yapsan bile, kıskanmayacağım. Sonra bir daha söyleme bana kıskanmakla sana hakaret ettiğimi. Biliyorum ki hakarettir bu! İşte, böylece, hastalığım geçti artık!"

– "Geçti mi?"

– "Öyle sanıyorum... belki."

Artık neşeyle kahkahalar atabilirlerdi. Herşey düzelmişti. Cass, gerçekten hiç farkında olmadığı bir kıskançlıkla, şu yeni tehlike, şu utanmaz Abbot Hubbs üzerine Jinny'yi konuşturdu.

Anlaşıldığına göre, Hubbs'ın aşırı içki içmesine Jinny pek üzülmüyormuş... Karısı adamcağıza karşı pek iyi davranmıyormuş besbelli. Sonra, Washington'un ileri gelenlerinden biri "B. Hubbs o kadar mesleğinin ehlidir ki Chicago'da, New York'ta çıkan gazetelerden herhangi birinin başına bal gibi geçebilir." demiş. İşin daha kötüsü, Hubbs -çok alaycı bir adammış çünkü- değiş-tokuş olarak gönderilen gazeteleri kesip kesip onlardan kâğıt bebekler yapıyor, Jinny'ye hediye ediyormuş. Bu bebeklerden biri şimdi Jinny'nin çantasında, Isis'le birlikte duruyormuş.

Cass baktı: Hiç beğenmedi. Mankafa bir köpek yavrusunun çiğneye çiğneye didiklediği bir gazete parçasına benziyordu. Yalnız, bütün bunlara karşılık: "Abbot Hubbs mükemmel bir adamdır, pek de kafalıdır" dedi. Kâğıt bebeği de güzellikte eşsiz bulduğunu söyledi.

Bunun üzerine, bütün gerçek aşkların deli edici yanı olan "birbirinde mükemmeliyet aramak" işini, hayırlısıyla, bıraktılar, kibrit çöplerinden hoş bir oyuna başladılar: Sekiz kibritle altı üçgen yaparsınız ama, birtürlü de yapamazsınız.

Sonra, Cass, kızın kırmızı lastik kaplı masanın üzerinde tatlı bir güneş yanığı rengiyle duran elini okşadı, kol kola girip sinemaya gittiler.

* * *

O gece Cass, pek ağırbaşlı bir tavırla Kleo'nun sırtını okşarken kendi kendine: "Kıskançlık en pis hastalık, en iğrenç gururdur" diyordu.

Kendisinin karşısında öyle bir söylev verdi ki herhangi bir baro şöleninde böyle bir söylev çekse toplantıyı ihya ederdi. Sonra, bu kimsesiz yargıca acıdı: Gençti daha; bir melek gibi kendini feda edercesine sevebilecek yaradılıştaydı; öyleyken, utanmadan parmaklarını pembeye boyayan inatçı bir taze onu uşak gibi bekletiyordu.

Derken, düşünceleri başdöndürücü bir hızla değişirken, farkına varmadan Kleo'nun tüyünü çekmiş olacak ki kedi bir çığlık kopararak fırladı kaçtı.

Hayır, Jinny tek tapınılacak Tanrıçaydı: Mucize yasası gereğince yüzü güzel olan bir kadının derisi de, eli, ayağı da, sesi, yürüyüşü de güzel olmalıdır. Bütün bu bakımlardan Jinny kusursuzdu. Öyle akıllıca şeyler söylemesini bilen, insanı heyecana getiren bir kadın olması bir yana, sarsılmaz bir Tanrıçaydı. Kimi vakit de üzülmüş, ürkmüş bir kadıncağzı oluveriyor, şu kötü dünya karşısındaki biçareliğiyle Cass'ın yüreğini sızlatıyordu.

Sonra farkına varılamayacak kadar büyük bir hızla cehenneme iniş başladı:

– "Evet, bunların hepsi var onda ama... Her önüne gelene gönlünü kaptırırvermese olmaz mı sanki? Derme ya-pıyor mübarek! Önce şu Küçük Tiyatro'nun köpeği, sonra şu istatistik meraklısı Tracy Oleson, şimdi de üçüncü derece deli Abbott Hubbs..."

– "Öf! Dönüp dolaşıp gene aynı şeye gelme, yeter artık! Başka hiçbir yandan kötülüğü olmasa, ona karşı duyduğun sevgiye karşı bir cinayettir bu! O sevgi ki senin şu makine gibi, yasalar içinde boğulmuş hayatında bir ni-mettir."

– "Peki ama, Eino ile ikisi bir olup, arkamdan benimle alay ediyorlar mı acaba? Çayırkuşu olmaya kalkan baykuşa mı benzetiyorlar beni yoksa? Kimbilir neler konuşuyorlar, nasıl gülüyorlardır!"

– "Jinny'ciğim, sevgilim benim! Seni sevebileceğimden daha çok sevdiğim için bağışla beni!"

* * *

Ertesi sabah, ta öğleye kadar, mahkemede, çocuğunu öldüren kadının canavarlığını dinlerken, hıncırca bir tasarıya karşı savaşıp durdu: "Sancak" gazetesine şöyle-bir uğrayarak, Jinny'siyle Abbott'un baş başa kaldıkları zaman ne yaptıklarına bakacaktı.

Korkuya kapılmış olan kadının yalvarışı bu pek bayağı tasarıyı yakıp kül etti. Nasıl olmuştu da pek saydığı benliği böyle sinsî bir şey düşünebilmişti!

Öğle yemeğine giderken yolda Abbott Hubbs'ı gördü. Uzun boylu, kansız bir adamdı; zıplaya zıplaya gidiyordu. Cass onun halini düşündü: Şu Gregory Marl denen adamın arkadaşça güvensizliği altında, yaşayabilmek için çok çalışıyor, çok içiyordu.

Bunun üzerine, kıskançlık hastalığı olduğu gibi silinip gitti... bir süre için.

KASIM KARLARI otomobil gezmelerini durdurunca onlar da akşamlarını uslu uslu evde geçirmeyi âdet edindiler. Kimi vakit Jinny o İsis heykelciliğini de getiriyor, kolayca görebileceği bir yere koyuyordu.

Kızın bu ufacık cam kediye karşı gösterdiği sevgi Cass'a hiç de eki Mısırlılar'ın din inanışlarından daha saçma görünmüyordu. Jinny, bal gibi Nil'in göz kamaştırıcı güneşi altında kedilerin anlaşılmaz güçlerinden medet umarak, narin ellerini havaya kaldırmış dua eden genç bir rahibe olabilirdi.

Bn. Higbee de Jinny'yi hemen benimseyivermişti. Cass bir akşam baktı: Birlikte yukarıları geziyorlar, "Şu adamın iyiliği için ne yapmak gerektiğini" konuşuyorlardı.

Jinny: "Sabah kahvaltısında kızarmış ekmek veriyor musunuz?" diye sordu.

– "A! elbette! Sonra, tatlı şeyleri pek sever. Çok bir şey yemez, bakın onu söyle'yim; yalnız, helva gibi şeylere nasıl kaşık atar bir görseniz!"

– "Sağlığıyla daha yakından ilgilenmeliyiz. Ava, tenise, yüzmeye meraklı ama, kışın burnunu kitaptan kaldırmıyor, hiç dışarı çıkmıyor."

– "Bilmez miyim, Bayan Jinny! Hey, Kleo, çekil ayağımın altından! Ne istiyorsun? Beni havaya mı fırlatacaksın?.. Ha, ne diyordum? Evet: Kahvaltıda, diyorum ki: "Bay Yargıç" diyorum, "ayıp değil mi sizin gibi genç,

güçlü kuvvetli bir kimseye burada böyle oturup boyuna koca koca kitapları okumak? Yalnız yazın idman yapıyorsunuz... Olur mu hiç!" diyorum. Ama, ben baş çıkamam onlan valla! Evin içinde kendisine bakarım, temiz giydirir kuşatırım, iyi yedirip içiririm ama, dört duvar arasından çıkarmak size düşer."

– "Yaparım ben bunu. Amanın! Yatak odası ne iç sıkıcı! Ben olsam beyaz tahtadan eşya, mavi perde koydururum."

– "Kendisi böyle seviyor sanırım. Bence yargıçlar parlak şeylerden hoşlanmıyorlar sizin, benim gibi."

– "Ben onu yola getiririm."

Aşağıdan Cass bunları duydukça deli oluyordu.

Başlangıçta ya Jinny'nin gelişi bütün şu hukuk kitaplarını, telefonla konuşurken yan yan bakan şu dul kadın resimlerini tedirgin ederse diye korkmuştu ama, şimdi pipo tütününü kokan küçücük kitaplıkta, oturmuş, kitap okurlarken öyle doğal, sakın, babayani bir halle duruyorlardı ki o gibi tehlikeleri unuttu gitti.

– "Bir yere gidip dans edelim, içelim falan mı isterdin sen yoksa?" diye sordu.

Bunun üzerine Jinny ona ders vermek zorunda kaldı:

– "Ben hiç de boyuna sürtmekten yana değilimdir. O delikanlı çocuklarla gezmeye gitmek isteseydim, giderdim. Burada şu kitapların bulunduğunu görmek az zevk mi! "Altın Dal", sonra, August Derleth... Yo, beni halimden memnun değilmiş gibi görmekten vazgeç artık. Ben bunu tek başıma da kolayca yapabilirdim, benim şeker meleğim! Kuruntuyu bırakacaksın, değil mi?"

Cass: "Evet, evet... O! afedersin... evet!" dedi ama, içinden de: "Kendisini halinden memnun etmeye çalışıyorum"

diyordu. "Eskiden duyduğum kıskançlıkların yerini şimdi bu aldı. Çok şükür, kıskançlığım geçti artık!"

Düşünceler birbiri arkasından sıralandı:

– "Âşık olmak da bir yetenek. İnsan bunun önüne geçebilir mi hiç! Tanrı'nın insanlara büyük bir cilvesi. Yalnız, ne var: İnsan bir kadını mutlu etmek istedikçe, ne yapacağını büsbütün şaşıyor, onun canını daha da sıkıyor."

– "... Yargıç Cass Timberlane mahkemede evlilik hayatı üzerine ne derin düşünceler ileri sürerdi, hatırlıyor musun? Evde kalmış kızlar da, bekâr papazlar da bu konuda türlü öğüt verirler. Evlenme bir, soğuk alma iki; insanlığın birtürlü çare bulunamayn dertleri!"

– "Şeker Jinny! Oraya, öyle, oturmuş, dilinin ucunu dudaklarının kenarından çıkarmış, "Başpiskoposa Azrail Geliyor!" kitabını okurken pek uslu bir çocuk halin var ama, gene de savaştan daha yıkıcı, daha korkunçsun."

– "... Bir yanını çok iyi anlıyorum: Şu kısacık ömrümüzde, kimi insan vardır, bir köşeye çekilip ölümü beklemek, iskambil oynayarak, esneyerek, dedikodu yaparak iyicene "vakitlerini öldürmek" istemezler... İşte Jinny de bunlardan... Ne kadar ömrü varsa hepsini yaşamakla geçirecek o."

Jinny, kendisi üzerindeki bu konferanstan habersiz, elindeki kitabı usulca kapadı, ocağın önündeki halının üzerine kayıverdi. Kleo'nun yanına başına kıvrıldı.

Cass'ın düşünceleri devam ediyordu:

– "... Bebek! Sen de Kleo'dan pek büyük değilsin ya. Öyleyken gene de ben seni ölümsüzlük kadar büyük görüyorum... Sevgilim, işitiyor musun acaba söylediklerimi?"

– "Cass, ne tatlı tatlı gülüyorsun! Hoş bir şey mi düşünüyordun?"

- "Valla', hoş değilse de önemli bir şey."
- "Çabuk şeker gibi bir şey mi? Yoksa, yüksekten denize atlamak falan mı?"
- "Evet! Yalnız, alevden kanatlarla."
- "Güzel bir şeye benziyor. Of! yoruldum! Eve gidip yatacağım, şekerim."
- "Güzel sözler ev, yatak. Ama, bunların alevden kanatlılarına pek seyrek rastlanır."
- "Biz sahiden, böyle, göründüğümüz kadar anlaşılmaz insanlar mıyız?"

– "Dünyanın en anlaşılmaz, en korkunç şeyleriyiz biz, Jinny. Bir erkekle bir kadın ki hiç olmazsa biri ötekini seviyor... Ölüm sözünü işitmek seni hiç korkutur mu, Jin?"

– "Hiç! Ölmeyeceğim ben... En aşağı daha altmış yıl."

Yavru kedi ikisinin ayakları dibinde acı acı miyavladı.

Cass Timberlane kızı otomobiliyle evine kadar götürüp bıraktıktan sonra gene kitaplığın geldiği zaman baktı: İsis'ini unutmuştu. Heykelcik, kitap raflarından birinin üzerinde, ocağın ışığı vurdukça, kâh elmas gibi, kâh yakut gibi ışıldıyordu.

En sonunda, Cass, arkasında o köylü işi deri ceketi, başında fok derisi şapkasıyla orada, öyle ayakta dururken büyüye tutulur gibi oldu, karşısında billûr bir mağara gördü. Mağaranın parıldayan buzları arasında, yarı-çıplak küçük bir şey büzülüp oturmuş, karanlıktan, ölümden korkarak, hıçkıra hıçkıra ağlıyordu.

CASS'IN eski arkadaşı Bradd Criley çocuk tavırlı, temiz yüzlü, şarışın, kıvrıkcık saçlı bir adamdı. İçkide ölçülüydü; temkinli olmakla birlikte, kafası çabuk işleyen bir avukattı; şehrin en iyi ziyafet misafiri, briç oyuncusu olduğu gibi hoş bir arkadaştı da. Bekârdı. Kırkından yukarı bir kadınla, onsekizinden aşağı bir kızla gönül eğlendirmezdi... Açığa vurulmayacağına emin olursa, o başka. Erkeklerle: "Kusura bakmayın, çok işim vardı da..." derdi; kadınlara da: "Bu gece ne kadar güzelsiniz!" Cass için de: "Minnesota'nın en güvenilir yargıcıdır" derdi ki belki de sahiden bu kadaydı.

Bir akşam, Cass Jinny'ye satranç dersi verirken, Bradd Criley kar içinde geldi.

– "Benim için oyununuzu yarıda bırakmayın, kuzum!" diye yalvardı, oyun bitinceye kadar oturdu, gazete okudu.

Sonra da, konuşmaya başladılar, üçü birlikte bir sa-cayak oldular.

Bradd insanın ağzından lakırdı almakta ustaydı. Jinny'nin ölmezlik üzerine, Gregory Marl üzerine neler düşündüğünü öğrendi. İkisi de olumlu değildi. Sonra da War-gate'ler üzerine anlattıklarıyla onları kahkahalarla güldürdü.

Jinny onlara mısır patlattı. Ocağın önünde diz çökmüş, bu işle uğraşırken, yanakları kızarmış, pek güzelleşmişti. Sonra gitti mutfaktan elma şarabı getirdi, alçak sesle bir de ninni söyledi.

Bradd, giderken, Cass'ın elini sıktı; serbest, canlı bir sesle: "Radisson ilinin en iyi çifti olduğunuzu belirtmek isterim, Bay Yargıç!" dedi.

Ertesi gün de, klüpte, sözünün arkasını getirdi:

– "Ne zaman alıyorsun o kızı, Cass?Bak sana haber vereyim: Sen almazsan ben alacağım!"

Cass: "Evlenmek için deli oluyorum ama," dedi, "o beni geri çevirdi."

– "Zararı yok, bir daha iste. Bana sorarsan, o da sana deli oluyor. Senin yanında bulunmaktan çok memnun. Yalnız -daha çocuk çünkü- biraz kendi-başına-buyruk görünmek istiyor."

Cass: "Bana göre küçük bulmuyorsun ya?" diye sordu.

Bradd: "Yo!" dedi. "O güzel omuzlarının üzerinde çok akıllı bir kafası var. Al onu, oğlum. Ama, elini çabuk tutmazsan, karışmam ha! Bak sana üç ay müsâde. O zamana kadar bir daha istemezsen, sırada ben varım. Şimdi bile isterdim ama, bana varacağına hiç ihtimal vermiyorum, çünkü o seni sürekli bir gelir olarak görüyor; ben ise onun gözünde sadece gözkaşırtıcı bir altın parçası. Nasıl da bilmiş valla!"

Bradd'ın kışkırtması Cass'ı şahlandırdı.

* * *

Cass Timberlane'in evinde bir kış gecesi. Poyraz Dakota'dan, Saskatchewan'dan kar mızrakları yağıdırıyor.

Kitaplıkta Cass'la Jinny kadeh tokuşturuyorlar; pek rahat, pek sakin halleri var.

Cass elinden "Lord Birkenhead'in Hayatı"nı bıraktı, açıkça söyledi:

- "Akşamdan beri altıncı cıgara bu, Jin."
 - "A! Sahi mi?"
 - "Günde kaç tane içiyorsun?"
 - "Bilmem. Bir paket belki!"
 - "Ne zamandan beri içiyorsun?"
 - "Yedi yaşımdan beri."
 - "Hınğ?"
 - "Bizim evin ambarında."
 - "Valla', ayıplayacak değilim. Onu-bunu düzeltmeye kalkanlardan değilimdir ben. Yalnız, şunu söyle'yim ki pek körpe dudakların var senin, Jinny!"
 - "Higgins'in Sans Merci dudak boyası."
 - "Ne demek o! Denizden çıktığımız zaman, dudakların daha ıslakken, boyasızken de öptüm ben seni. Böyle duygulu dudakların, pürüzsüz bir boğazın, sağlam ciğerlerin varken... Bunların bozulmasına gönlüm razı olmaz, Jinny. Sırf modaya uymak için bunları bozmana razı olmam!"
 - "Bırakırım belki... hemen şimdi."
 - "Gel kucağıma otur bakayım."
- Jinny gidip onun kucağına eskiden yaptığı gibi otu-ruvermedi, yanına gelip hafifçe yaslandı, bir eliyle de ce-ketinin yeninden tuttu.
- Öteki pek heyecanlıydı:
- "Şimdi bak, bir dâvadayız..." diyordu. "Sen yargıçsın, ben de hem suçlu, hem de avukatı. Bay Yargıç, size Cass Timberlane'i tanıtayım... kabadır, mankafadır ama, yanıp tutuşuyor size."
 - "Yargıca mı? İlâhi, Cass!"

– "Yapma, oyun bozanlık etme."

– "Hayhay, Bay Avukat. Karşımdaki, sanık mı? Bu kadar yakında durmasa olmaz mı? Durun, bir bakayım. Yo, pek öyle uyuşuk bir adama benzemiyor. Yalnız, yanıp tutuştuğunu pek sanmıyorum. Kürsüdeki bunca tecrübemle söyleyebilirim ki, o kendini birine tutkun olarak görmüş, sonra da kendisinin bu haline tutulmuş."

– "Hayır. Arkadaşımız şair yaradılışlı falan değildir. Yârinin ne istediğini çok iyi biliyor."

– "Nesi, nesi?.."

– "Peki, peki, şeytan! Sevgilisi. Kuzucuğu... Uçan emeli... El değmemiş meleği... Zindanda kapalı sultan... Dudakları akşam çıkan fırtınalar gibi, bedbaht gemilerin üzerine akşam güneş batarken kopan fırtınalar gibi... Saz renkli ölümsüz elleri var, bunlarla ölümlü ne varsa hepsini topluyor. Onu seven adamın Vye Irmağı gibi coşkun, acı kaderi... yo, Jinny. Şaka bir yana, seni ne kadar seviyorum biliyorsun."

Kızın kolları Cass'ın koynuna dolandı. Bir ara, kendinden uzak,böyle durdu. Sonra, çıktı kucağına oturdu, ellerini omuzlarına koydu. Yeniden alaycı, hırçın bir hal almıştı:

– "Senin ne istediğini bildiğine hâlâ emin değilim, Cass."

– "Ne mi istiyorum? Seni sabah kahvaltısında, bürüm-cük entarinle körpecik görmek istiyorum."

– "Şimdi kimse bürümcek giymiyor artık. Sonra, kahvaltıda, kahvemi içerken, ben sahiden bedbaht gemilerin üzerine kopan fırtına gibiyimdir. Kahvaltıda benim ortalığı nasıl alt-üst ettiğimi görünce gemiler kapağı Port Arthur'a atarlar. Bu da böylece kapandı. Başka?"

– "Akşamları mahkemeden çıkıp eve gelmek, "Bugün öyle yamandım ki!" diye sana anlatmak istiyorum."

Maddeci ülkelerinin, devrimci çağlarının çocuklarıydılar; herşeyi açıkça, sade bir dille, arada-bir de sinirli sinirli gülererek konuşurlardı ama, gene de sevenlerin o ulu gelenegine uyuyorlardı. Cass'ın bu evlenme önerisinde, züppe bir soytarıdan çok, zavallı bir şehzade hali vardı.

Jinny'nin: "Eh, bu biraz birşeye benziyor" deyişinde de çalılıklar arasında bir gelincik hali görülüyordu.

Bunun üzerine Cass bütün bütün ciddileşti:

– "Çocuk da istiyorum" dedi.

Blanche birtürlü çocuk doğurmak istememiş, "Daha vakti değil, biraz daha geçsin..." diye savsaklamıştı.

Cass, ner'deyse acıklı bir halle: "Çocuk sever misin, Jin?" diye sordu.

– "Evet, severim."

– "Buna sevindim. Sonra, seninle gezilere de çıkmak istiyorum."

– "Anlıyorum. Ama, beni hiç öpmek istemiyorsun."

Cass bunun karşılığını verdi.

Jinny : "Biliyordum ama, daha emin olmak istiyordum" dedi.

Cass: "Peki ama," dedi, "sen neler istiyorsun, onu sormadım, Jinny. Bakalım ben senin istediklerini yerine getirebilecek miyim?"

Jinny önce birşey söylemedi. Sonra: "Bilmiyorsun sanırım," dedi, "ama, öğreneceksin... Herşeyi kendilerinden bekleyen, başkasından hiçbir şey istemeyen deli fişekler-

denim ben. Sana yakınlık duyuyorum, benden hoşlandığın için de sağol; ama, başımı alıp kendi kendime bir dolaşmaya çıkmadıkça edemem, hiç olmazsa bir ara. Belki gene bir gün dönüp sana gelirim. Kendi kendine dolaşan kedi gibi. Geceleyin karanlık ormanlarda yalnızlık duymasına duyar ama, elinde değildir: Her gölgeyi teker teker kendi görecektir; başkalarının ona: "Bu bir ağacın gölgesi, şu ayı gölgesi, öteki bir avcının gölgesi, şu da hayaletten başka bir şey değil" demesini dinlemez. Ben de öyle, ille kendim gidip göreceğim."

Cass'ın ağzından bu kez: "Yavrum!" sözü pek biçare bir hava ile çıktı.

Sonra, Jinny öyle birdenbire bir söz söyledi ki bu Cass'a sevinç yerine sanki acı verdi:

– "Yalnız, bu demek değildir ki, senlen evlenemem. Bal gibi evlenebilirim ama, ara-sıra da gene başımı alır giderim, ormanlarda korkmaya başladım mı döner gene sana gelirim..."

Kolunu boynuna atıp candan bir öptü.

Tam bu sırada, John William Prutt'la karısı Henrietta, arkalarından da para yatırdıkları sağlam kaynaklar -oğulları Jack ile kızları Margret- içeri girmezler mi!

B. Prutt: "A!" yaptı.

Bn. Prutt: "Hizmetçiniz söylemediydi..." dedi.

B. Jack Prutt ıslık çaldı.

Cass sezmişti: Jinny'nin vücudu gerginleşmiş, kucağından fırlamaya hazırlanmıştı ama, Prutt'lar lakırdıya başlar başlamaz, yeniden gevşemiş, baygın, arsızca bir halle bir kahkaha atıp, olduğu yerde kalmıştı.

Prutt'lar gergin bir yay gibi odadan fırladılar.

Cass, Jinny'yi usulca yere indirdi, onların arkasından dışarı fırladı. Öksüre öksüre: "Nişanlıyız da... anlıyor musunuz?" diyordu. "Nişanlandık da, yani..."

Bn. Prutt, saygıyı da elden bırakmaz gibi bir halle: "Ama, tek başınıza, sizin evde... geceleyin..." dedi. "Tuhaf şey, doğrusu, Bay Yargıç..."

B. Prutt da: "Bence de çok tuhaf" dedi.

Gittiler.

Bn. Higbee sızlanıyordu:

– "Bey içer'de kız arkadaşınlan..." diyecektim, dememe kalmadı, sanki pis bir şey görmüşler gibi, yanımdan sıyrıp geçtiler..."

Cass hemen: "Zararı yok" dedi, gene kitaplığına döndü.

Jinn, içeride, öfkeyle yumruklarını sıkmış, ayakta duruyordu.

– "Ben biliyordum ya! Evine hiç gelmeyecektim ben senin! Bir daha senlen hiç baş başa kalmayacağım... Yo, sana kabahat bulduğum yok, Cass. Yalnız, bir daha gelmeyeceğim, işte o kadar!"

– "Peki ama evleneceğimize göre..."

– "Senlen evlenecek de değilim! Bir daha lafını etme bana bunun!"

Müthiş telaşa kapılmıştı; hiç yoktan ama, ne yapsa bundan kurtulamıyordu. Prutt'ların haylaz bir çocuğu korutmaları bu ilk değildi ki...

– "Gel kucağıma otur gene, biraz yatış, sonra ben seni otomobille götürürüm."

– "Yo, yo! İstemem, sen götürme beni. Otobüslen giderim."

Cass, mahkemelerde kullanılan yatıştırma usullerinin hepsine başvurdu, Jinny'nin anlayamayacağı birtakım meslek sırlarını biliyormuş gibi: "Yapma! Etme!" dedi de ancak öyle onu otomobile binmeye razı edebildi.

Yolda da hep aşk için verilecek idam kararını bekledi durdu.

Jinny, kapının eşiğinde durup: "Burada vedalaşıyoruz artık." dedi. "Bir daha görüşeceğimizi hiç sanmıyorum."

– "Jinny!"

– "Sahi söylüyorum."

– "Kabul etmiyorum. Sana veda etmek hayata veda etmektir benim için."

Jinny kesin, biraz da alaylı bir halle: "Sen büyük bir hukuk yıldızısın." dedi. "Bal gibi katlanırsın, şimdiye kadar yaptığın gibi."

– "Hukuk yıldızı John William Pratt'un müsadesiyle parlayacaksa, yıldız olmaktan da vazgeçerim, herşeyden vazgeçerim; tek seni kaybetmeyeyim."

– "Yani zora gelersen benim uğruma yargıçlığı bile mi feda edersin?"

– "Elbette."

Jinny: "Yo, bunu istemem. Esen kal!" dedi, gitti.

Cass biliyordu ki Jinny'nin ki hiç de seven bir kimsenin sert davranmak illeti falan değildi. Bu kızı bal gibi kaybedebilirdi. Blanche'ın hakkı vardı: Pratt'ların, Roy Drover'in ayıplamalarına, Chris'in, Avondene'lerin cömert hırsına kendini kaptırmayacaktı. Jinny'yle arkadaşlığın bahar günleri geçmişti; belki de Jinny onun karanlık, köhne evine nisan aydınlığını getirmeye bir daha hiç gelmeyecekti.

GILLIANBROWN - VIOLET CRENNWAY

Gillian Brown bir iş kadınıydı; meslek kadını. Yalnız, in-sandı da. Kendisi gibi vakitsiz bir garip olay için ancak beş çeşit evlenme seçeneği olduğu sonucuna varmıştı: Ya kendisinden yüksek olan, onu aldatmayacak, yüzüstü bırakmayacak bir adamla evlenecekti; ya istediği gibi bir okşayıp bir horlayacağı, kendisinden aşağı biriyle; ya kendisine eşit biriyle ki bu ancak bir mucize olurdu; ya hiç evlenmeyip kuruyup gidecekti; ya da bir arkadaş bulacaktı. Bunların hepsini de denemişti. Sonuncusu, şu 1940'larda en akıllıcası gibi görünüyordu. Gillian şimdi Harley Boz-zard'ın kadın giysileri mağazasında yönetici yardımcısıydı.

Yanında çalışan yarım düzine erkeğe karşı iyi davranırdı. Sarhoşları bir dereceye kadar hoşgörürdü ama, bu dereceyi geçtiler mi de bilim kesinliğiyle anlardı. Adam-larına kahve yapar, en iyi cinsinden elektrikli tıraş ma-kinesi kiralardı.

Gözü yükseklerdeydi. En büyük emeli de Chicago ya-kınlarında bir at çiftliği alacak kadar para yapmaktı. Orada, İngiliz albaylarına benzer kibar bir çiftçi komşusu olacak, bu adam ona tutulacaktı. Gillian o zaman "evcilleşecekti."

İki kez evlenip boşandığını kabul ederdi. Üç yıl New York'ta, üç hafta da Paris'te yaşamış olduğunu söyleyerek övünürdü. Gerçekte, evlenme yolundan üç kez geçmişti. İlk kocası yaşlı bir çiftçiydi; Gillian da, o sırada, onyediyayşındaydı.

Kaçıp kurtulmak istediği son kocası Brooklyn'de kadın

giysileri satan George Brown'dı. Gillian hâlâ dayanıyordu ona. Üç kocasına da iyi dayanmıştı, doğrusu. Bunların üçü de bir soydandı: Hepsi zayıf iradeli erkeklerdi; hepsi içkiye düşkünlüler; hepsi de başlarını yana eğik tutarlardı.

Kadınların iki şeyini ayıplardı: Nafaka almalarını askerinin aldığı bir şehri yağma etmesine benzetirdi; bir de, kadınları bir erkeği zahmetsizce memnun edebileceklerini ileri sürmeleri.

Grand Republic'te iki kadın vardı ki Gillian onlarla birlikte her, çene çalarsa da gerçekte hiç sevmezdi. Bunlardan biri Boone Havock'un kocadan boşanmış yeğeni Sabine Grossenwahn'dı, biri de Viloet Grenway.

Violet adı gibi tatlı, hoş kokulu bir kadındı; bakışları gözükten, çildi pamuk gibi apak. Derneklere bağış toplamakla ünlüydü. Ellerinde beyaz eldivenler, yakasında bir gardenya, çevresine keskin bakışlarla bakarak, biraz da soluk soluğa, erkeklerin yazıhanelerine girerdi. Erkekler stenograflarını dışarı çıkarırlar, Violet'e sandalye verirler, kendileri ayakta dururlardı. Violet, eldivenleriyle, gardenyasıyla, aldığı bağışlarla, lekelenmemiş namusuyla çıkar giderdi; arkasından da erkekler şaşkın şaşkın bakarlardı, küfürü de savururlardı.

Violet, kendi dediğine göre, erkeklere şu zavallı acayip şeylere bayılırmış. Ama, onların kendini-beğenmişlikleri de ne şaşılacak şeymiş, öyle değil mi? Sanırlarmış ki kendilerine gülümseyen her kız öpmelerini bekliyor!

Gillian Brown Violet Grenway ile arkadaşlık etmekten hoşlandığını söylerdi. Çünkü Violet şehrin en şeytan kadınıymış; hoş gördüğü erkekler arasında kocası da varmış. Bu da, Thomas Grenway'nin hiç hoşuna gitmezmiş.

Gillian haklıydı: Tom'un duygularını o bilmeyecek de kim bilecekti!

PRUTT ORDUSU karaya ayak basıp kıyıları yakıp yıktıktan iki gün sonra, Yargıç Stephen Douglas Blackstaff, mahkemeden çıkarken, Cass'ın odasına geldi.

– "Cass," dedi, "demin bana şu bizim banker arkadaş Pruitt telefon etti, utancından dolayı yanaklarının kızarmasından da yüzü güneşten yanmış gibi acı çektiği telefonda bile belliydi. Delinin biri ama, ne de olsa bizim için bir işarettir: Şimdi, senin hakkında bir sürü dedikodu çıkacak.

"Bak, oğlum, sen de, ben de herkes gibi bu dünyanın insanlarındanız ama, hukukçuyuz da: ikimiz de biliriz ki, adalet yapısının üzerine hiçbir dedikodu gölgesi düşmemelidir. Senin yanında gördüğüm o kıza sahi çok mu değer veriyorsun? İstifa edersin de ondan vazgeçmez misin?"

– "Evet, Steve, istifa ederim de ondan vazgeçmem."

– "Saçmalamayı bırak oğlum. Zırvalama. Peki, neden almıyorsun o kıızı?"

– "Neden mi? Neden ha? Beni istemiyor da ondan. İki kez geri çevirdi.

– "Benim sayın Rhoda'm tam iki yıl beni boyuna geri çevirmiştir. Bir kez, Rye plajında; bir kez Yale Üniversitesi'nin kitaplığında; bir kez de, kiliseye dua için gitmiştik, orada... hem de ne sert!.. Ama, sonunda gene ben üstün geldim; daha doğrusu, öyle kabul edilir.

"Sen iyi bir gençsin, Cass. Gelip-geçici bir sevda yüzünden kendini de, şerefini de tehlikeye atma! Halk kimi vakit herşeyi kötüye çeker; "İstese bu kızı haydi-haydi alır." diye düşünürler, başka türlüüne akılları ermez. Sahiden, ne yapsan o kız sana varmayacaksa, canı cehenneme deyip başından atıvermen kadar kolay şey yok, çünkü bunun benzerleri çok geçmiştir."

Yargıç Blackstaff o uzun, dimdik sırtını dönerek söylevini tamamladı. Cass da oturdu, düşünmeye başladı. Yelpaze üzerinde pek oynak dans eden bir kız resmini andıran şu Jinny uğruna sahiden meslek şerefini feda eder miydi dersiniz?

Evet, ederdi, daha yüksek bir şerefi korumak zorunda kalırsa. Bu "daha yüksek şeref" de sadece insanlıktı. Evlensin, evlenmesin, bu kızdı ayrılmamak istemek onun en büyük hakkıydı, bunun uğrunda, zora gelirse, elbette istifa ederdi.

Bu acı karara varmıştı ki, Jinny, kapıyı falan vurmada rüzgâr gibi içeri girdi.

Cass, ne söyleyeceğini daha tasarlamadan, çoktan yerinden fırlamış, elini öpmüştü; Jinny de hıçkıra hıçkıra ağlamaya başlamıştı:

- "Cass!" diyordu. "İşimi kaybettim!"
- "Yok, canım?"
- "Hiç aklıma gelmezdi. Öyle de koltuklarım kabarıyordu ki! Kadın karikatürcü!"
- "Peki, ne..."
- "Greg Marl kovdu beni! Beceremiyordum. Keşke sarhoş diye kovulsaydım, kocasının üstüne kocaya varmış diye kovulsaydım da bundan dolayı kovulmasaydım. Kendi başıma buyruk yaşamak öyle hoşuma gidiyordu ki!

Kendimi de öyle birşey sandımdı ki! Ne bileyim ben, herkes karikatürlerimi pek beğeniyordu. Öyle söylüyorlardı; ben de sanıyordum ki, gazetede sahiden benim karikatürlere bakıyorlar. Harıl-harıl çalışıyordum, çalışmaktan da çok haz ediyordum.

"Derken, Greg Marl beni yanına çağırdı, önce dedi ki, o da, karısı da bir akşam beni yemeğe bekliyorlarmış, tek başıma... Aman ne hoşuma gitti! Koltuklarım kabardı. Sonra, nasıl oldu da dün-değil önceki-gün karikatür hazırlamamışım? Onu sordu. Aklıma iyi bir şey gelmemişti, iki kâğıdı berbat etmişim. Öyle söyledim; o da bunun üzerine dedi ki: Minneapolis'ten birini getirtmiş, tutmuş bile; üzülüyormuş, çok üzülüyormuş ama, bana yol görünmüş.

"Uzatmayalım, şimdi yeniden fabrikaya döneceğim, tüküdüğüümü yalayacağım. Pek böbürleniyordum. Aptallığıma doyma'yım. İşte şimdi sepetlendim."

Cass'ın omzuna dayanmış,için-için ağlıyordu.

Tutanak kâtibi George Hame içeri girerken Cass Timberlane, Jinny'ye: "Benimle evleneceksin artık." diyordu.

Jinny: "Evlenecek miyim?" dedi. "Belki."

* * *

Evet,tam dönem ortasında Yargıç Timberlane'in mahkemenen, balayı için bile olsa, uzaklaşması pek yerinde olmayacaktı, Blackstaff öyle diyordu:

– "Yalnız, böylesine can kurban!" Yaşlı yargıç bunu söyledikten sonra, Cass'ın omzunu okşadı. "Benim verdiğim öğüt üzerine düşündün, dediğimi yaptın, buna çok sevindim, oğlum. Eskisi gibi yaman bir çapkın değilim artık belki ama, görüyorsun ki kadınlardan anlıyorum."

– "A! o muhakkak, Stephen."

– "Ha, aklıma gelmişken söyle'yim, azizim: Balayına giderken yanına İncil almayı unutma. Sen belki pek uzun uzun okumazsın ama, karının körpe kafasına hayli düşünce aşılayabilir. Emin ol, İncil'de, tutumlu, çalışkan, namuslu olmak, hele az konuşmak bakımlarından kadınlara çok güzel öğütler vardır. Kocalara en yararlı kitaplardan biridir."

Cass Jinny kendi aralarında bir düşün ister sanmıştı; nikâh memuru, Eino'yla Tracy, sonra da bira, çalgı falan...

Öyle olmadı: Jinny tam bir düşün istedi: Kilisede tören, kuyruklu giysi, beyaz çiçekler, uzak, yakın bütün hısımlara, şampanya. Demek ki, Ottawa Tepeleri'ndeki o dillere destan azametinin içine arka kapıdan girmek niyetinde değildi. Bunu düşünmüş olması Cass'ın pek hoşuna gitti: Kızcağız pek ufak-tefek, pek kimsesizdi; Prutt'lar ise öyle iri-yarı, yerleşmiş, kalabalık bir aileydi ki!

Peki öyleyse, Cass güzel sultanını elinden geldiği kadar muazzam, muhteşem bir tantanayla gelin alacaktı. Yalnız, içinde şöyle bir duygu vardı: "Ben bunların hepsini tek başıma beceremem. Biri bana yardım etmeli."

Kız kardeşi Rose'la Bn. Higbee'ye başvurdu. Kleo'dan yana hiç tasa etmiyordu: Şu kasvetli eve neşe, kurdele, fare kapını gibi şeyler getirene kedinin dört elle sarılacağını biliyordu.

Cass mutfaktaki muşamba örtülü masanın başına Bn. Higbee'nin karşısına geçti, pek ciddi bir halle oturdu.

– "Bayan Jinny'yle umarım pek iyi geçinirsiniz." dedi.

– "İsterseniz ben gideyim de ona engel olma'yım, Bay Yargıç."

– "Ne demek! Sizi seviyor o. Mesele, siz onunla otur-maktan memnun olacak mısınız, olmayacak mısınız."

– "Çok memnun olurum. Çok kimse bilmez ama, ev demek hizmetçinin yurdu demektir. Ben de buradan başka yerde yaşayabileceğimi aklımdan, hayalimden ge-çiremem. Bu evin çok yapayalnız kaldığı oldu. Bayan Jinny'yi buradan görmekten çok memnun olurum. Onun o, koşar gibi, çabuk çabuk yürüyüşülen evin içinde do-laşması ne hoş olur! Haddim olmayarak söyle'yim: Sizi evin içinde böyle kukumav gibi gördükçe içim sızlıyordu. Kilisede hep dua ederdim." Higbee burada bir güldü. "Tanrı duamı yerine getirmek için Bayan Jinny'yi yol-lamadan umarım ki size de danışmıştır!"

– "Evet, danıştı. Jinny hesabına teşekkür ederim."

– "Valla', aşağı-yukarı en iyisi oydu bu şehirdekilerin... Yalnız, şehir de çok büyük ya."

– "Evet, öyle."

* * *

Bir yandan Jinny giysi yaptıрма hovardallığında War-gate'lerden biri kadar ileri giderken, öte yandan Cass da "evi yeni bir biçime sokmak" işini Rose'la konuşuyordu.

Rose: "Sen bunu Jinny'ye bırak." dedi.

– "Peki, yalnız bir mesele var: Şeyi bir türlü soramıyorum ona, Rose, oda... odaları..."

Rose bunun karşılığını ancak gerçekten iyi yürekli evli bir kadının yapabileceği kadar açıkça verdi:

– "Yani, her gece seninle bir yatakta yatmak nimetine mi mazhar olmak ister, yoksa ayrı odası mı olsun ister? Ayrı oda ister elbet; 1890'dan bu yana doğmuş kadınların

hepsi öyle yapar... Bilsen Don gece sabaha kadar nasıl gargara yapıyor! Sonra da, bir dönüşü var: Önce kalkıp dimdik oturuyor, müthiş korkmuş gibi homurdanıp ıs-lanmış köpek gibi de bir silkiniyor; sonra da, doğru-dürüst yatsa ya, yo! Denize dalar gibi atıyor kendini yastığın üstüne... Karın-üstü dalar gibi. Sen ona kuzeydoğuya bakan odayı ver, Cassy, kızken benim odamdı ya, o odayı. Senin o ölü odası gibi kapkaranlık, salon gibi geniş odan-dan ufaktır ama, güneş alır."

* * *

O bilgin Sayın Yargıç: "Tamam!" dedi. İçinde: "Ben ne kurnazım, ne becerikliyim!" der gibi bir duygu uyandı.

O bilgin Sayın Yargıç ki, cinsel sapık kâtiplerin anlattıklarını en ince ayrıntılarına kadar dinlemiş, sonra da bunların üzerinde ruh uzmanlarıyla uzun uzun konuşmuştu, o meseleyi Jinny'ye toy bir delikanlı gibi açtı:

– "Biliyor musun... Başlangıçta, şey... ö... belki çocuk istemeyiz. Onun için, benim bildiğime göre... şey... önlem alınabilirmiş... Acaba... o... babanın eczanesinde bir kadın tezgâhtar mı... şey... bunu seninle konuşmaya utaniyorum ama..."

– "Ah! zavallı kuzucuğum! Bugünkü kızlar aralarında bundan başka ne konuşuyorlar sanıyorsun?"

– "Sahi mi? Biliyordum."

– "Aferin, aferin! Bu kadar temiz kalışına anneciğin pek memnun oldu."

* * *

Siyaset hayatına atılmış bir adam olduğu için, Cass'ın giyecek bakımından hiçbir eksiği yoktu ama, iş gelip si-

lindir şapkaya dayanınca bunalım başgösterdi. Kibar bir adamı sıradan birinden ayırmakta armadan, dolar işa-
retinden bile daha çok payı olan şu, haham kılığından
bozma, kaba taç yok mu, işte o!

Grand Republic'te de insanı şatafatıyla ölçerlerdi.
Cass'ın silindir şapkası vardı, yok değildi ama, en son
Plattdeutsch'lardan birinin cenazesinde giymişti, o günden
beri tavanarasında kalmış, sıçanlara yuva olmuştu.

* Cass Jinny'ye yalvardı:

– "Başıma, öyle, soba borusu gibi bir şapka giymemi
istemezsin, değil mi?"

Jinny: "Yo! isterim!" dedi. "Sinemadan başka yerde ben
hiç görmedim o şapkaları. Bir kez olsun fiyaka satalım,
canım! Bir daha gelin olacak değilim ya, topu-topu bu
işte."

– "Güzel!"

Picadilly Baylar Giyim Mağazası'ndan bir tane o şap-
kalardan getirtti. Arkasına o savaştı zırhını, beyaz çelik
gömleği giyip, keten yakalığı taktı, üzerine zambak biçimi
koyu kurşuni ceketini giyip, başına da bu upuzun ipek miğ-
feri geçirdi, banyonun kapısının arkasındaki boy ay-
nasında kendisine şöyle bir baktı. Ağzı kulaklarına vardı.

* * *

Sağdıçı Dr. Drover de, Boone Havock, Bradd Criley,
Yargıç Flatten, Frank Brightwing de, daha başka kapı yol-
daşları da hep, ille son bir kez daha şöyle bekârlar ara-
sında bir akşam yemeği yiyelim diye tutturdular ama,
Cass'ın hiç de onların ağır şakalarını dinleyecek hali
yoktu. Jinny'yi düşünmek ona bir sonbahar akşamı gün

batarken uzaktan uzağa duyulan yanık kaval sesi gibi geliyordu.

Evleneceği günden önceki son akşamı dörtte-bir aydınlanan kitaplığında Kleo'yla baş başa geçirdi.

Jinny de ona azıcık olsun âşık mıydı acaba? Cass, neyse, nesi varsa hepsini ona vermek istiyordu; Jinny acaba buna katlanacak kadar seviyor muydu onu?

İnsanın birine bir şeyi seve seve vermesi kolaydır da kendisine verilen şeyi hoş karşılayarak alması daha zordur. Jinny'nin annesine, ninesine böyle bir şey sorulmazdı ama, ona da, çağdaşı olan herhangi bir kıza da bal gibi sorulabilirdi: Hastalıkta, sağlıkta, varlıkta, yoklukta, kocasına, kocasının kaderine bağlanacak mıydı? Cümbüşlü bir gürültüyü mü isterdi, yoksa sakın bir kafayı mı?

Cass korkuyordu, doğrusu.

Kleo, sönmüş ocağın yanı-başında uyuyordu; birdenbire ürkmüş gibi, tüylerini dikerek, uyandı, yere atladı. Cass şimdi işitiyordu: Kedi gitmiş, kapkaranlık evin içinde, söylene söylene, bir aşağı, bir yukarı dolaşıyordu. Ne arıyordu, bunu Cass birtürlü anlayamıyordu. İçinde bir tedirginlik, öyle, oturuyordu.

Telefon kulaklarına saldırınca, haykırdı.

Jinny'ymiş.

– "Nasılsın, şekerim? Seni de bir korku aldı mı benim gibi?"

– "Hay yaşayasın! Ne iyi ettin de telefon ettin! Öyle bir korku aldı ki taş kesildim."

– "E, böyle olması da gerekirdi ya, Cass. İkimizi de böyle bir korku alacaktı, o muhakkak. İkimiz de o kö-

rolasınca içli insanlardanız çünkü. Hep: "Ah! bir şey olsa da ağırımıza gitse!" diye fırsat kollarız; ağırımıza gidecek bir şey olmayınca üzülürüz; çünkü kimsenin bizi kıracak kadar sevmediğini gösterir bu. Peki ama, niye karanlıkta oturuyorsunuz?"

– "Ne bildin benim karanlıkta..."

– "Ben de karanlıkta oturuyorum da ondan! Hadi, iyi geceler. Ah! Cass; evlenince öyle hoş vakit geçireceğiz ki! Ben valla satranç bile öğreneceğim. Satranç giysisi bile ısmarladım: Satrançlı kumaştan bir giysi, bir çift de içi tavşan kürkü astarlı potin. İyi geceler, sevgilim!"

Cass'ın içine bir kani gelmişti: Bu, ateşle sis karışık hayal kadın bir gün olup etiyse, kemiğiyle bir kadın gibi sevebilirdi onu.

Gelgelelim, Kleo evin içinde gene öyle hep söylene söylene dolaşıp duruyordu...

Jinny şatafatı hiç sevmezdi. Onların şerefine Rose Pennloss'un hazırladığı eğlentiye bundan dolayı hiç de can atmıyordu. Cass'ın dediğine o da uydu. Tören biter bitmez hemen trene atlayacaklardı; en iyisi buydu.

Ama, tören de pek şahane olmuştu ya!

Delta Lent'in düğününde beri -hem de, Wargate'lerden o- Grand Republic'te Bayan Jinny Marshland'la Yargıç Cass Timberlane'in evlenmelerindeki kadar görkemli, kibar, namuslu, geliri beş sayı ile yazılır kimselerin bir araya toplandığı görülmemişti.

Nikâhı kıyan sayın Dr. Gadd'ın da arkasında yepyeni bir Cenevre cüppesi, yanında da Luther mezhebinden bir

papazla bir de piskoposluk papazı vardı; bu ikinci pek gençti ama, en yüksek kiliseden gelmişti. Bunların da yar-dımıyla bir tuzak kuruldu, o ufacık yabani şahin hanım-hanımcık bir ev kadını yapıldı.

Törende Prutt'lar bile vardı. Gelmemektense gelip de kuşkulu kuşkulu bakmayı daha eğlenceli bulmuşlardı.

Cass baktı: Samur kürkleri, astraganlar ormanının arasından Jinny babasıyla geliyor. Bir jüriyi gözden geçirir gibi, şöyle gelişi-güzel farkına vardı. Bu yumuşacık, parlak kürklerin yanında B. Marshland pek utangaç, çekingen, pek kılıksız kalıyordu; Jinny ise, bir bulut aklığı içinde, tam bir Tanrıça kadar güzel, onun kadar dokunulmaz olmuştu.

Cass içinden: "Tanrı onu hep böyle neşeli, böyle kendine güvenli kılsın!" diye dua etti.

Derken, Jinny onun karısı oldu. Dönmüş, ona güvenle, bakıyordu. Cass'ın da ona kocası olarak ilk sözü güvenle, hayranlıkla dolu bir fısıltı oldu:

– "Gel arka kapıdan sıvışmaya bakalım. Trene topu-topu bir saat bir çeyreğimiz var."

Jinny'nin buna karşılık söylediği baygın sözler de öyle:

– "Hayhay, şekerim... kocacığım."

GENE istasyonda buluştular. İkisinin de arkasında pek yeni birer yol kıyafeti vardı. İstasyonda, mukavva bardaklarla şampanya verilerek yapılan kaçamak eğlente maskaralık görevini, Cass'ın sağdıçı Roy Drover değil, Bradd Criley üzerine aldı. Nara attı, onun-bunun sırtına vurdu. Jinny'yi öptü. Lyra Coggs'u öptü. Chris Grau'yu öptü. Jinny'nin annesini öptü; kadın şaşkına döndü.

Tren kalkıyordu artık. Cass Jinny'nin kulağına fısıldadı:

– "Bizi seven bu dostlardan ayrılmak ne hoş!"

Açılınca yatak olacak koltuklarda oturmuş giderlerken, Jinny, gören varmış falan diye hiç aldırmadan, açıkça Cass'ın elini tuttu, acayip bir çılgınca halle: "Gidiyoruz... inanılmaz derecede heyecanlıyım, sevinçliyim..." dedi. "Kimbilir nereye kadar varacak bu yolculuk... belki Çin'e. Çin tapınaklarının çanlarını işitiriz."

Evet ama, ömründe Orta Winconsin'den daha ileri, biraz doğuya, biraz güneye bile gitmemişti; onun için, Saint Paul'dan çıkıp Chicago'ya doğru yola koyulunca, o pervasız, Çin yolcusu kız kendine güvenini biraz kaybetti.

Cass da 'aynı şehirden komşu' payesinden "yolculuktan çok iyi anlayan biri" payesine yükseldi. Enlem çizgilerini geçtikleri yerlerde yaşayanların törelerini, 10-kanta vagonundaki garsonlara karşı nasıl davranılacağını, hepsini, hepsini biliyordu.

Jinny de ona 1880 gelinleri gibi saygıyla bakıyor, karşısındaki sanki yerbilim uzmanıymış gibi, gördükleri manzaralar üzerine birçok şeyler soruyordu.

Florida'ya gitmek üzere gece saat birde kalkan Liveoak Ekspresi tren değil, kıvracık, yumuşacık yılan gibi bir şeydi. Baştan aşağı gümüşüydü, üzerine de yer yer fes rengi çizgiler çekilmişti. Yumuşaklığını bozacak taşlık falan gibi yerler yoktu.

Amerika'nın hızlılıkta dördüncü gelen treniydi. Bir kitaplık vagonu, bir içki vagonu, bir dans vagonu vardı, dört de banyo dairesi. Trende iki stenograf, bir de "hostes" vardı ki eskiden bir Rus prensiyle evliymiş. Rus prensi de eskiden Hollywood'lu bir dişiyle evliymiş, o da vaktiyle hemen hemen herkesle evliymiş.

Jinny trendeki bu kolaylıklara, rahatlıklara öyle bakıyordu ki köylü olan dedelerinin dedeleri de Kenilworth Şatosu'na muhakkak öyle bakmışlardır. Bu treni ona Cass'çığı vermişti. İşte koca dediğin böyle olurdu!

Bilmiyordu ki o sırada Cass, bunları nasıl kullanacağım, diye sıkıntıdan terler döküyordu.

Bugünkü birçok gençler gibi Jinny de otomobille öğür olmuştu ama, tren konusunda pek bilgisi yoktu. Annesiyle, babasıyla Yellowstone Park'a giderken otomobil kullanmış, günde altıyüz kilometre yol almıştı ama, yataklı vagonda bir gece olsun geçirmemişti; onun için, kuşet nedir, bölme nedir, odacık nedir, yatak nedir, kompartıman nedir, oturma odası nedir bilmezdi... Kendisiyle daha yakından ilgili olan şu gerdek gecesi törelerini de bilmediği gibi.

Savaş yüzünden Avrupa yolu kapanınca şimdi herkes Florida'ya üşüşüyordu; onun için, Liveoak Ekspresi'ndeki

bütün ayrı odalar Cass'ın başvurduğu günden daha onbeş gün önce satılmış bitmişti. Cass hiç sıkılmadan, mahkemenin, belediye başkanının, siyasette ileri gelenlerin, büyük bir mağaza sahibinin sözü geçerliliğini kullanmaya kalkmış, gene de ancak üst üste yataklardan, biribirinin karşısında iki alt yatak bulabilmişti.

Çoktan uykuya dalmış, yeşil perdeleri çekilmiş yataklı vagonun bir başından girip öbür başına doğru gittiler. Cass ayrı ayrı iki mağarayı gösterince, Jinny hiç şaşkırmamış gibi göründü. Yalnız, lafını da esirgemedi:

– "Giysilerimi çıkarıp altına alacağım, öyle mi?" dedi. "Sağol! İyi geceler, şekerim. Ne güzel bir gün geçirdik, ne güzel bir yolculuk ettik! Bayan Timberlane olmak çok hoş şeymiş doğrusu!" dedi, perdelerin arkasına çekilip gözden kayboldu.

Cass da, yatağın üzerinde oturdu, ayakkaplarını çıkardı, dalgın dalgın parmaklarını sıvazladı. Pijamasını giymiş (pijaması da çok güzeldi: lacivert üzerine gümüşü çizgili) battaniyeleri üzerine çekmişti, ancak ondan sonra düşünebildi: Daha iyi yapabiliirdi. Evliydiler artık, değil mi ya?

Kalktı, Jinny'nin perdesine el attı. Perde içer'den düğmeliydi.

– "Aç düğmeyi!" diye homurdandı. "Aç şunu! Çabuk!"

İçeri girmişti.

Jinny pijamaylandı; açık sarı ipekliden, bedenini sıkı sıkı saran bir pijama. Oturmuş, ona öyle bakıyordu. Cass yaptığı bu çılğınca saldırıya karşı onun sesini çıkarmasını bekliyordu ama, Jinny sadece: "Şu küçücük lambalar ne hoş, değil mi?" dedi. "İnsan yatıp kitap okuyabilir."

– "Öp beni, Jinny... hem çabuk!"

– "Neden?"

– "Kondüktör gelir de beni burada bulursa... Evli olduğumuzu bilmez, elaleme rezil olmak istemem. Öp beni!"

Jinny öptü, ileri doğru uzanıp. Şimdi onun kolları arasındaydı, aralarında da yalnız iki kat incecik ipekli vardı.

Sonra, Cass, hiç de zorlu değil, titreye titreye, Jinny'nin pijamasının üstünün en yukarıdan ilk düğmesini çözdü, göğsünden usulcacık öptü.

Bunun üzerine, Jinny arkasındaki kalın yastıklar el-verdiği kadar geri geri çekildi.

– "Korkuyorum..." diye fısıldadı. "Birdenbire atılıyorsun buraya... Seni sevmesine seviyorum ama, şimdi korkuyor gibiyim... Yapayalnız burada... Şu koca tren bizi almış karanlıkta uçuyor... Elindesin, bir yere kaçamazsın. İyi davran bana karşı; Cass. Öyle şımarık bir çocuğum ki ben!"

Cass: "Olur, umarım hep iyi davranırım sana karşı." dedi. "Çok seviyorum seni. Hadi şimdi iyi geceler, karıcığım... Oturup kitap okuma sakın ha!"

Pamuklu yeşil perdesinden içeri yatağına girdi; gözetleyen kondüktörlerin farkında değildi. Uyumadan, öyle oturuyordu. Bir "Göğsü ne de ipek gibiydi!" diye hatırlayarak heyecanlar geçiriyor, bir "Ya ateşli aşka glemeyecek kadar kansız çıkarsa?" diye tasa ediyordu. Bu, yazıp çizen, yarı-aydın kızlar öyledir diye işitmişti.

Başucundaki lamba yanıyordu; bunun aydınlığında gördü, şaşırdı: Pürüzsüz bir el, perdelerin arasından sokulmuş, düğmeleri çözüyor.

Derken, pattadak, Jinny çıkıverdi karşısına. Tatlı tatlı gülümsüyordu; onun biraz önceki misafirliğine karşılık işte o da gelmişti.

Yalnız, kadınların akli, gerçekçiliği, pek hoş kaçan ba-yağılıkları onda da vardı: Kocası gibi kaçamak âşıkdaşlık etmeye kalkmadı. Perdeleri ardına kadar açtı, öyle bıraktı. Üzerine sadece pijamasını biraz daha güzelleştiren belli belirsiz incecik bir gömlek almıştı. Geldi Cass'ın yatağının üzerine bağdaş kurup oturdu. Bir de cıgara içiyordu.

O bizim bilgin Bay Yargıç: "Bu da nesil!" dedi.

Jinny: "Sen bana misafir geldin, ben sana gelmezsem doştluğa sığmaz gibi geldi bana." diyordu. Kleo'nun iyiliği üzerinde olduğu zamanlardaki halini andırıyordu. "Sonra, sana bir şey de söylemek istiyordum... Ne zamandan beri söyleyecektim, sıkılıyordum... Ama, sen de merak etmiş-sindir elbet... Şaşıyorum nasıl kendini tuttun da sor-madın... Yo, çok efendiydin, soramazdın elbet..."

Tam Jinny'nin omzunun üzerinde kondüktörün sesi du-yuldu... Pek kızmış gibi değildi ama, daha çok, resmi bir edası vardı:

– "Afedersiniz, bayan, yataklarda cıgara içilmesine mü-sâde etmiyoruz."

Jinny başını çevirip baktı; Cass onun tatlı tatlı gü-lümsediğini görür gibi oldu.

– "A! afedersiniz. Şu cıgarayı alıp benim yerime siz bi-tirir misiniz, lütfen? Müthiş bir cıgara... düğün hediyesi... bugün geldi!"

Cass şaşıra-kalmıştı: Kondüktörün, kolunu uzatıp, cı-garayı aldığını gördü.

Jinny döndü, konuşmasını yarım kalan yerinden ye-niden aldı:

– "Sen en ufak bir dokundurmada bile bulanmazsın el-bette ama, öğrenmek de istersin sanırım. Onun için, artık söyleyebilirim sana... Valla, övünmek gibi mi olur bu,

yoksa suçunu açıkça anlatmak gibi mi, bilmiyorum... Yalnız, bilmek istersen söyle'yim bak: ben kızıoğlan kızım."

Cass birdenbire biraz büyüdü, toyluğu üzerinden attı.

– "Evet, bilmek isterim." derken pek sakın konuşuyordu. "Sevindim doğrusu... Ama, öyle olmasaydın da ayıp mı olurdu benim için, hiç sanmıyorum. Öyle çılgınca seviyorum ki seni, hadi çabuk git yatağına, yoksa paralarım seni."

Jinny: "Bur'da elalemin içinde mi? Pijamaylan? Hele bir dene!" dedi, sarılıp öptü, gitti.

* * *

Ertesi sabah karı arkalarında bırakmışlar, ovada gümüşü otları, gümüşü yılankavi çitleri buzdan pırıl pırıl yanan dümdüz tarlaların arasından gidiyorlardı.

Illinois'te miydiler, Indiana'da mı, yoksa Kentucky'de mi, Cass bilmiyordu; onun için, Jinny sorunca sonuncusunu söyledi... dünyanın -Grand Republic'in- göbeğinden en uzağı o olduğu için.

Jinny pencereden dışarı bir göz attı, sevinçle: "Bak neler getirdin başıma!" dedi. "İlk kez yabancı bir ülkeye geliyorum. Çin'e yaklaştık mı?"

Cass anlatmıştı: Palm Plajı, Miami gibi yerlerin şatafatından kaçınmış, onun yerine Florida'nın batı kıyılarında gösterişsiz bir otelde oda tutmuştu. Orada baş başa kalabilirler, heyecanlı balık avına çıkarlar, göz alabildiğine uzayan ıssız kumsallarda denize girerler, kavkı toplarlarmış. Cass orasını hiç görmemişti ama, Harley Bazard söylemişti: Enfes yemekleri, harikulâde balıkları varmış.

– "Tarpon tutmak hoşuna gider besbelli?"

Al! evet, Jinny ne zamandan beri istemiş şey... neydi onun adı? İşte o balıktan tutmayı. Al! elbette, bir alay yakışıklı tenisçilerle dans etmektense böylesi daha iyiymiş. Evet, Cass'ın sözünü dinlemiş, yanına eski giysilerini almış; onları giyecekmiş... arkasına bir şey giyecekse.

Orası daha da ucuza gelecekti ama, Cass bunu ne Jinny'ye söyledi, ne de pek açıkça kendi kendine. Onun için, 5 aralık sabahı, Florida'nın Charlotte ilinde Baggs City'ye gelip derli-toplu, temiz, bembeyaz bir hana: Körfez Diken Hanı'na indikleri vakit, Jinny pek de umduğunu bulamamış gibi olmadı.

Otelin küçücük taşlığı yaşlı kadınlarla, sardunyalarla doluydu; kadınlar, durmuş, çevreyi dinliyorlardı; sardunyalar da, öyle, bakıyorlardı.

Yatak odaları da iki kişilik karyolayla bir dolabı, iki de sandalyeyi dara-dar alacak büyüklükteydi: süs olarak duvara yol kıyısında yaşamak isteyen bir adamı anlatan bir şiirin elle yazılmış kopyası asılmıştı, bir de içinde unutmabeni bulunan pembe bir çömlekle, üç renkli bir resim: bombardıman uçağı kullanan aşk meleği.

Jinny: "Burada ben sana kendimi öptürmem bile!" diye dayattı.

Cass: "Peki." dedi. "Aşağılarda güzel manzaralı yerler çok."

Hanın yakınlarını dolaştılar. Grand Republic'in o kış hengâmesinden anca iki günlük uzakta, böyle temiz mis gibi kokan bir hava içinde dolaşmak inanılacak şey değildi, doğrusu. Jinny mersinlere, güllere, gelişmeye başlamış muazzam bir altın topa bir göz attı, sonra ona bu mucizeyi yaratan Cass'a baktı.

– "Şahinim benim!" dedi.

* * *

O gün öğleden sonra ta akşama kadar, bir bataklığın loşluğuyla, yabani orman aydınlığıyla çevrili derin bir tuzlu su koyunda, ağır ağır giden, iyi huylu bir tekneden, balık tuttular. Palmiyelere hayran hayran baktılar: Ekin çayırlarından, çam ormanlarından gelmiş olan bu iç Amerikalılara bunlar Hindistan demekti, Kongo demekti.

Uzanıp dinlendiler; sonra da, balayına çıkanlarda az görülürse de, pek neşeli olarak, hana akşam yemeğine döndüler. Yalnız, oranın korkunç özentiliği onların hemen keyfini kaçırdı. Boğazlarına pembe gecelik gömleği dolanmış da boğuluyorlarmış gibi oluyorlardı.

Balıkla bir de parmakları yıkamak için kâseler içindeki sudan ibaret olan yemeklerini yerlerken, dul kadınlar onları seyretti durdu. Yemekten sonra çok kişiden brice çağrı aldılar ama, oyuna oturdukları vakit karşlarına pek az rakip çıktı. Üç hatun kişi "minnacık gelin"i alaya aldılar.

Cass'la Jinny su üzerinde bir gün geçirdikten sonra ne kadar geç yatmak elden gelirse o kadar geç yatmaya baktılar; en sonunda, yukarı yatmaya çıkarlarken Jinny'nin ateşli bakışlarından hava öyle koyulaşmıştı ki merdiven yerine buna basa basa çıkabilirlerdi.

Herşeye burnunu sokan dostlar dünyasına kapılarını kapadılar. Birbirlerinin karşısına geçip durdular. Cass Jinny'nin sıkıldığını anladı. "Onun pansiyonundaki avanesi olsa şimdi nasıl konuşurdu?" diye düşünerek öyle konuşmaya çalıştı:

– "E, şekerim, işte bu kadar. Geldik çattık ona, diyebilirim. Yalnız, müsâde et şunu söyle'yim. Seni yalnız müt-hiş sevmekle kalmıyorum; üstelik, senden son derece hoşlanıyorum da."

Jinny titriyordu ama, neşeli görünmeye çalıştı:

– "Kızıoğlan kızlık gibi şu tesadüfe bağlı erdemi öyle büyütüyorlar ki insan korkmaya başlıyor, düğün geceleri de -bizim asıl düğün gecemiz bu gece sanırım- sarhoş olmayla piyangoda bir milyon dolar kazanmanın, bir de asılmayı beklemenin bir araya toplanmış gibi bir şey oluyor. Hayvanlar çok daha akıllı."

Pek eli yatkın bir halle, kemerini çözmeye başlamıştı: Cass, eli titreye titreye, ceketini arkasından çıkarınca da, onun karşısında sütyenle, donla öyle bir duruşu vardı ki sanki pek alışık olduğu bir şeydi.

Cass kendini tutamadı, kızın omzunu öptü; hafif bir güneş, deniz tadı vardı.

Jinny, anayurdundan gelmiş olduğu belli, insanın içini sızlatacak kadar cici kısacık pembe geceliğini giyip de, sessiz-sedasız, yatağa onun yanı-başına giriverince Cass usulca sarıldı.

İçinden: "Umarım kendini güvenlikte görür." diyordu.

Handaki sürçmeli, gümbürtülü sessizliğin farkındaydı: Kapının önünden, çekine çekine, terlikli ayak sesleri geçiyor, yandaki odalardan fısıltılar geliyordu. Odaları birbirinden ayıran tahta bölmelerin arasından binlerce meraklı insan onlara bakıyordu sanki.

Cass, baştan aşağı gerilmiş, dinliyordu. Kollarının arasında tuttuğu Jinny sanki bir yastıktı. Bir şeyin farkına vardı, içini korku bürüdü: Bir yastıkla nasıl ateşli bir şekilde sevişemezse, Jinny'yle de öyle sevişemeyecekti.

Öylesine sevdiği bu kızın karşısında erkek olarak fos mu çıkacaktı?

Jinny, yalvarır gibi bir can atışla: "Banyo sağdan üçüncü kapı mıydı, yoksa ikinci mi?" diye sordu. "Evde kalmış

bir kızın odasından içeri küt diye girmeyi dünyada istemem!"

Bunun üzerine, Cass güldü, korkusu geçti ama, sarılıp öpünce baktı ki bu sefer de, Jinny'yi bir korku almış, kendini bırakıvermiyor, -Jinny'nin hesabına yazık oldu- Cass'ın ateşi sönmüverdi, yanağını usulca okşamakla kaldı.

Sonradan, Jinny biraz gevşer gibi oldu, bekler gibi durdu ama, Cass içindeki ateşten öyle bitkin bir hale gelmişti ki kıza hafifçe sarılmaktan başka bir şey yapamıyordu. Bir yandan da içini o korku yeniden bürümeye başlamıştı.

– "Böyle şeyler olurmuş, işittim ama," diye kekeledi, "hiç ummazdım... Bence, seni öyle seviyorum ki... belki de senden öyle korkuyorum ki şu sırada yaklaşamayacağım sana."

Jinny öyle tatlı, öyle canlı bir karşılık verdi ki, sanki kıra yemeğe gidiyorlardı da sepete ne koyalım diye konuşuyorlardı:

– "Ya, ben de işittim. Gelip geçici bir şey... Üzerinde durmaya değmez. Lyra'ylan, Wilma'ylan neler konuşurduk, bil-sen şaşıırırsın! Üzülme. Yanağım omzunda yatarım, yeter bana... Omuz kemiklerinin sarp tepeleri arasında onlara göre düzlük sayılabilecek yer buldum ya şimdi. Sevgiliciğim!"

Hemen hemen dak'kada uykuya daldılar.

Cass gün ağarırken kendine geldi, doğrulup oturarak baktı: Jinny, yatağın kendi yanında, kedi gibi kıvrılmış, yatakları al al, uyuyordu... Tapındığı, el değmemiş karıcığı.

ERTESİ GÜN DE o tuzlu koyda balık tuttular. Bir ara, tekirbalığı türünden, "barrakuda" dedikleri zehirli bir balık vardır, ondan gördüklerini sandılar, sevindiler ama, değilmiş.

Gezginler kendilerini pek yiğit gibi görürler ya, onlar da öyle görüyorlardı. "Kendin-kullan" otomobillerden bir tane kiralayıp içine mayolarını koydular, bir de, n'olur-n'olmaz diye, bir şişe de konyak koydular, kumluk yollardan aşağı ağır ağır inmeye başladılar.

İkinci üzeri bir koya geldiler ki burada bir hayli ıslak kumla bir dizi beyaz badanalı kulübe vardı: Züğürt gezginler için geceyi geçirmeye yarayan yerler, bir de lokanta.

Cass: "Bak!" dedi. "O suratlarını boyalı briç haydutlarından burada kurtuluruz işte! Bir yerde barınamayan ser-serilerin tam yeri burası!"

Jinny anladı: Çin'e gitmek üzere çıktıkları yolculukta Tahiti'ye kadar gelmişlerdi.

Lokantanın duvarları dikine konulmuş bambu kamışlarından, aralarından da palmiye yaprakları geçirilmişti. İçerisi serindi, loştu. Yer çimentoydu, üzerine derme-çatma görünümlü masalar, siyah-beyaz hasır sandalyeler konulmuştu. Çam tahtasından yapılmış olan tezgâh gösteriş olsun diye bardakları dizmek için değildi, içki içmek içindi. Tezgâhtaki adam kaytan bıyıklı bir Minorka'lıydı, masalara bakan kadın da Meksikalı.

Karanlıklara gömülmüş olan ta dipte de, arkasına tulum giymiş yalınayak, yüzü şakaklarından sarkan saçlarla örtülü yaşlı bir adam oturmuş, gitarını tımbırdatıp duruyordu.

Çalgıcı hasır şapkasını çıkarıp salladı, tezgâhtar da onları: "Merhaba, ahbabları!" diye selamladı. Buz gibi, ipek gibi iki balık tutmuşlardı ama, yemekte taze kızıl sazan yediler, üstüne de Küba işi hindistancevizli dondurma.

Oraya gelmeden, çıplak çam ağacından köy evlerini şöyle-bir gözden geçirmişlerdi: hepsinde iki kişilik yatak vardı, bir sandalye, bir musluk ama, odalar bankadaki hücrelerden genişti. Sonra, pek de insanı gıcıklayıcı biçimde döşenmişti: Her odanın kapısının önünde kıvrım kıvrım kumlar, dalga dalga Meksika Körfezi vardı.

Jinny içini çekerek: "O sünepe yerde kalacağımıza keşke burada kalsaydık!" dedi.

Yemekten sonra bu yarı-meyhane, yarı-lokanta İtalyan balıkçılarla, Meksikalı kamyon şoförleriyle doldu; bir de, külüstür bir otomobilin arkasına takılı eklenti arabayı görünce pek hoşlarına gidip ağzı bir karış açık kalan gezginler vardır ya, kafalarını geliştirmek, güneşten yanmış derilerini daha yakmak, ya da toplum içindeki düzeylerini yükseltmek için değil de sırf gördüklerine hayran kalmak için yer yer gezerler, işte onlardan da vardı.

Cass ancak ölüm ayıracak kadar candan altı-yedi ahbaba içki ısmarladı. Herkes ona da, Jinny'ye de gülümsüyordu; hem de handaki gibi alaylı alaylı değil, sevişenlerin bu dünya malı sevgileriyle. Çalgıcı da onlara "La Paloma"yı çaldı.

Cass'ın ağzından kaçtı:

– "Bu gece bur'da kalalım, kulübelerden birinde" deyiverdi, sonra bunu dediği için kendi de şaştı.

– "Eşyasız falan?"

– "Biz varız ya."

– "Hayhay."

Cass kulübenin parasını peşin verince, tezgâhtaki adam, içinden: "Bunlar karı-koca değiller, sağlam!" dedi, buna pek de sevindi.

Cass'la Jinny de seviniyorlardı. Sanki evden kaçmış gi-biydiler; bavul açma zahmeti falan da yoktu. İlk yuvalarına asıl şimdi giriyorlardı.

Yanlarındaki kulübelerin hepsi boştu; fıs-fıs konuşan kadınlar falan yoktu; yalnız, kayıp giden bir deniz. Ge-cenin karanlığına kapıyı aralık bırakarak yattılar.

Birdenbire, Cass, sevgisi kabından taşarak, çılgına döndü. Jinny de onun kadar ateşliydi, o küçücük dişlerini sıkarak kulağını ısıırıyordu...

Sonra, sevişmenin verdiği beklenmedik sevinçle, derin bir uykuya daldılar.

* * *

Gün doğarken Cass Jinny'yi uyandırdı. Koşa koşa kı-yıya indiler, denize girdiler; çırıl-çıplak, kahkahalarla gü-lerek, yüzdüler. Sonra dönüp geldiler, yeniden kendilerini birbirlerinin kollarında unuttular.

Jinny şaşıırıyordu:

– "İkimizin de maşallahı var. Başlangıçta korkunç bir sarsıntı olmuştu ikimiz için de ama, şimdi sana öyle bağ-landım ki, tek-vücut olduk."

– "Kıyamete kadar?"

– "Kıyamete kadar. sevgilim!"

Uyandılar, uyudular; uyudular, uyandılar. Açık duran kapıları dalga dalga gelen verimli su kabarışını kucaklıyor,

kolların, bacakların, göğüslerin birbirine karşı böylesine merak duyuşuna şaşırıyordu.

Uygarlıktan kurtulmuşlardı; altı üstüne gelen yatakta öğleye kadar yattılar. Sonra, giyindiler, kızarmış ekmekle kahvaltı ettiler. Hizmetlerine bakan kadın garson da, sinsi sinsi gülümsüyordu.

Sevişenler tarihinde bambaşka bir durumları vardı; buna lâayık olduklarını göstermek için ağırbaşlı durmak istiyorlardı ama, çılgınca gülmek de istiyorlardı.

Jinny: "Düşün," dedi, "Diken Hanı'ndaki o yaşlı kadınlar... yüzleri bir parmak boyalı kocakarılar; kimbilir şimdi ne diyorlardır bizim için!"

Sahiden tek-vücut olmuşlardı; hayat dolup taşıyor, coşkunluktan baygınlıklar geçiriyorlardı.

Jinny: "Kocam!" diye alay etti. "Eskiden düşünürdüm de bu söz çok tuhafıma giderdi; şimdi eskiden beri alışık olduğum bir söz gibi geliyor. Peşinden sürükleniyorum. Walter Scott'tan geçip ta Kral Arthur'a kadar, ta Anglo-Saksonlara, o eski Wissex ormanlarına kadar sürükleniyorum, sanki ağaç kabuğundan bir kulübe içindeymişiz de eski Tanrılara tapınıyormuşuz gibi geliyor: Druid'im benim! Kocam benim!"

– "Karım! Evet, öyle sözler var ki anlamını radyo bile bozamıyor."

– "Bana bak! Druid'ler Anglo-Sakson muydular, Kelt miydiler, neydiler?"

Cass bilgisizliklerini aralarında seve seve paylaşır gibi bir halle; "Bilmem valla!" dedi.

* * *

O günlük-güneşlik pazar günü gezginlerin mola yerinde onlardan başka misafir yoktu, o gece de pek adamakıllı uyuyamamışlardı; o perişan kulübelerinin önündeki gl-geliğe, pek mutlu bir perişanlık içinde, uzandılar; uzun deniz imlerinin üzerinde, tatlı bir deniz melteminin altında öğleden sonra ta akşama kadar uyudular.

Diken Hanı'na o gece -7 aralık gecesi- de gitmeseler gitmezlerdi ama, Prutt'luktan çamaşır değiştirmeden durabilecek kadar kurtulmuş değillerdi daha. Biriki gün sonra yine gelirlerdi. Gelirlerdi elbette.

Cass arabayı sürerken, doğru değildi ama, Jinny onun koluna girmişti; böyle, akşam karanlığı çökerken, hana geldiler.

Daha kapıdan, bir kadın, meseleden haberi olmayan iki zavallı bulduğu için sevinerek, sevinçli bir telâşla, onlara doğru haykırdı:

- "Burada yoktunuz, değil mi? Öyleyse, haberiniz yoktur: Savaşa girdik! Japonlar bugün bizim Pearl Harbor'daki gemilerimize saldırmışlar!"

Cass'la Jinny odalarına girinceye kadar birbirlerine hiçbir şey söylemediler. Orada, Jinny, sanki onun iki-yüzlülüğünü yakalamış gibi, durup Cass'ın yüzüne öyle bakarak, sert sert: "f! talihe bak!" diye söylendi. "Birkaç hafta önce haberim olsaydı! Bu sefer kadınları da askere alacaklar. Ben de asker olur giderdim. Hawai Adalarını görürdüm. Fransa'yı görürdüm. Rusya'yı görürdüm! Bizim delikanlıların hepsi gidecek: Eino da gidecek, Tracy de gidecek, Abbott Hubbs da, hepsi! Ben kocakarılarla kalacağım!"

Cass: "Ben de varım, yavrum." dedi.

Jinny acı acı güldü:

– "Evet, senlen baş başa kalacağım!"

Heyheyleri yine ayağa kalkmıştı. Ara-sıra gelen o çılgın hallerine en sonunda bu adı vermişlerdi.

– "Kadınlar şimdi yüzbaşı oluyormuş, binbaşı oluyormuş, herşey oluyormuş." diye homurdana homurdana söyleniyordu. "Subay kıyafeti giyeceklermiş, askerler selâm verecekmiş... Sonra, bu kadın subayları genç, yiğit, yakışıklı uçmanlarla bir yerde barındıracaklarmış!"

Cass içinden: "Umduğu boşa çıktı; bunun için kızmıyorum ona" diyordu. "Kadınların karşısına hiç böylesine büyük macera fırsatı çıkmamıştır. Yalnız... sanki ben yaşlıymışım gibi konuşması elbette ağırımaya gidiyor. Neyse, dikkat etmeli, sert davranmalı."

– "Jinny," dedi, "evli de olsan, gene gidebilirsin savaşa... istersen."

– "Yo, olmaz. Seni o köhne evinde tek başına bıraktım da gittim diye benden dert yanarsın sonra."

– "Biz de, burada yapabileceğimiz bir savaş işi alırız üzerimize."

– "A! Prutt'un karısının oturacağım da sargı bezi saracağım ha! Sen de bu deve karının emrinde çalışacaksın ha!"

Cass: "Jinny!" diye haykırdı. "Uzatma! İstersen gidersin askere. Yalnız, dün geceyi unutmama müşâde edemem!"

Bunun üzerine, Jinny uçar gibi gitti onun boyuna sarıldı, öptü.

– "Bu işi pek uzattım, biliyorum" dedi. "Kusura bakma. Benim demek istediğim şuydu... Neyse, bırakalım. Sen çok şekersin, Cass... ben de seni öyle seviyorumki! Ben

seni ateşli bir aşkla bile seviyorum artık. Ömrümde hiçbir erkeği böyle sevmedim."

– "Subay kıyafetindeki Abbott Hubbs'tan da mı çok seviyorsun?"

– "Öf! şimdi sen can sıkıyorsun! Jitterst'ten de çok seviyorum. Benim o yaman Eino'dan bile çok. Yalnız, şunu sen de bilmelisin ki ne olsa gene de rap-rap! yürüyen koca bir ordu kadar heybetli olamazsın."

* – "Bunu biliyorum elbet... Jinny, ben de bir deneyeyim mi orduya girmeyi... diyelim, askerî yargıç sınıfına?"

– "Yo almazlar sanırım... Olduğun yerde daha yararlı olursun, derler. Hoş, ben de olduğum yerde daha yararlı olurum ya. Evet, evet!"

Cass kendi kendine: "Artık hiçbir şey söyleme, sus, Cass!" diyordu. "Birşey söylemeyecek olursan üzüntüsünü unutup gider."

Sustu. Sustu ama, kendini hiçbir işe yaramaz bir insan gibi görmeye başladı. Ona öyle geliyordu ki Jinny ona bir hukukçu olarak, bir demokrasi koruyucusu olarak pek o kadar değer vermiyordu.

Samurttuğunun farkındaydı; somurttuğunu Jinny de görüyordu elbet. Kendisince pekhoş bir tavır takınarak: "E, yarın gene balığa gidiyor muyuz? Sen o tarponu daha yakalayamadın!" deyip de Jinny'nin "Balığa mı?" diye haykırıldığını görünce hemen parladı: "Peki, peki, gitmeyiz! Öyle ya, hep senin dediğin olacak elbet, Jinny'ciğim!"

– "Ama, gitmeyeceğiz de bu pis yerde n'apacağız?"

Bütün kavgaları bu kadarla kaldı.

Ertesi gün balığa gitmesine gittiler; durgun renkli bir koyda balık tuttular, birbirlerinden öyle hoşlanıyorlardı ki

bütün kusurlarını hoşgördüler; yalnız, ne de olsa kavga etmişlerdi; hem de, kavgayı Jinny çıkardıysa bile, uzatmakla Cass daha büyük bir suç işlemiştir.

Daha önce de aralarında anlaşmazlık çıktığı olmuştu ya, bu ilk kavgalarıydı; ilk içkileri, ilk cinayetleri... Bir kez başlamıştı, artık önüne geçilemezdi: Bunun arkasından ötekiler gelecekti; arada heyecanlı barış önerileri sonra gene kavga. O ufacık billûr İsis heykelciği de, soğuk soğuk durup onları öyle dinleyecekti.

* * *

İkinci kavgaları gene Jinny'nin babaları tutmasından ileri geldi. Öfkelenmekte belki haklıydı ama, hiç umulmadık bir sırada oldu.

Diken Hanı'nda küçük çapta, derme-çatma bir balo verilmeye kalkılmıştı. Yaşlı hanımefendiler yemek salonunda birbirleriyle dans edip duruyorlardı.

Jinny: "Burada, şu kocakarıların arasında mı oturacağız hep?" diye söylenmeye başladı. "Palm Beach'te şimdi âlem kimbilir ne eğleniyordur! Biz de oraya gidemez miyiz sanki?"

Cass: "Ne zaman istersen gideriz, yavrucuğum" dedi. "Yarım gideriz. Bir araba tutar, gideriz."

Bu kadarla kaldı. Bir daha dans ettiler, sonra Jinny özür diledi:

– "Kusura bakma, birdenbire parladım. Buradaki şu ihtiyarcıklar iyi insanlar, sağlam. Yalnız, bilmem neden, sinirime dokunuyorlar."

– "Hadi hemen yukarı çıkalım, eşyamızı toplayalım."

– "Ne şeker şeysin sen, Cass! Hiç yoktan hır çıkardım, hırçınlık ettim, hoşgör. Hadi gel, gidelim! Geliyoruz, Palm Beach!"

Cass içinden: "Sevişenler hep böyle birbirlerini hır-palarlar, tırmalarlar, üzerler mi?" diyordu. "Öyle yap-masalar olmaz mı?"

* * *

Diken Hanı'nda kim varsa hepsi kapıya fırlayıp: "İki-nizle de tanıştığımız için çok memnunuz. Sizi çok sevdik. Bay Yargıç, karıcığınızı da" dedikleri vakit Cass'la Jinny kendilerini suçlu gibi gördüler.

Everglades'le Palm Beach arası yüzaltmış kilometreydi. Bu yüzaltmış kilometreyi arabada sessiz zenci şoförün ar-kasında el ele tutuşup türkü söyleye söyleye gittiler.

Jinny'nin ağzı kulaklarına varıyordu; başına kırmızı bir örtü dolamış, tam bir şen-şakrak köylü kızı olmuştu. Palm Beach'e gelince sevinçli bir şaşkınlık içinde kaldı.

Fransa'nın Cannes'i neyse Amerika'nın Palm Beach'i de odur. Orada herkes güzeldir, evler hep altın oymalıdır, her gün de Riviera'dan uçakla su getirilir.

Mevsim daha pek başlamamıştı. Kral Tacı Oteli'nde bir daire bulabildiler. Beyaz posttan halılarla, cam masalarla, hani insan kendini kova içinde oturuyormuş sanır, yeni koltuklar var ya, işte onlarla döşenmiş iki oda.

Jinny, artık, şatafata tapan bir kimsenin hayranlığıyla haykırıp duruyordu. Cass da bir şişe Johannisberger Ca-binet şarabı getirtti, sindire sindire içerken herşeyin tadını aldılar; bir, o şarabın tadını alamadılar.

Grand Republic'in en zenginleri Eisenherz'lerdi; bu ailenin başı olan Bethold'un Palm Beach'te köşkü vardı, her kış oraya gelirdi. Cass ona telefon etti. Anayurtlarından uzak düşmüş Grand Republic'liler aynı durumdaki hemşerilerine pek öyle candan davranmazlar ama, Berthold Eisenherz çok yakınlık gösterdi, ille "Bu akşam yemeğe, dansa gelin!" diye zorladı.

Böylece, Timberlane'ler tam beş saat bir Hollywood filminin içinde yaşadılar: Yıldız içinde yüzen okyanusa karşı mermer bir taraça, Kübalı çalgıcılar, gümüş çizgili taşınabilir tezgâhtan şampanya, aralık gecesinden güller, Jinny'yle dans eden genç deniz subayları. Savaş yapmacık gibi geliyordu.

Jinny artık bitmişti.

– "Cass," diyordu, "ben şimdiye dek hep bu gece için yaşamışım... bir bu gece, bir de o Çingene kulübesindeki gecemiz. Olmayacak derecede mutluyum! Sana kızdığım olduysa bağışla beni! Çünkü seni öyle çok seviyorum ki!"

– "Şu teğmenden de mi çok?"

– "Şu teğmenden de çok!"

Uşak: "Şampanya, hanımefendi?" dedi.

Jinny'nin kocası öyle gevşemişti ki o bulunmaz beş saat boyunca karısını kendi keyfine bıraktı. Jinny'nin siyah çantasından da İsis ortalığı gözetliyordu; bakışında öyle bir kalenderlik vardı ki ne iyilik tanıyordu, ne kötülük.

* * *

Sayın Bay Hudbury, Amerikan Senato üyesi Hudbury o sırada Washington'da olmalıydı, savaşta görev almış bulunmalıydı ama, pek tıkız, yusuvarlacık, ahmak bir adam-

dı; bunun yerine bir hafta izin alıp, kollarını, bacaklarını dinlendirmeye Palm Beach'e gelebilirdi, bal gibi. Şimdi kumların üzerine serilmiş olan kolları, bacakları da, kocaman bir kirli beyaz eldivenin dört parmağını andırıyordu.

Cass eskiden sayıslavlık ettiği için bu Senato üyesini hiç akla gelmedik kıyafetiyle bile tanıdı. B. Hudbury'nin arkasında su içip şişmiş eflâtun bir mayo vardı, bir de dünyayı kuşatan Amerikan bayrağını temsil eden pek yurtsevercesine bir kemer, dünya da onun kendisi.

Doğrusu aranırsa, Cass B. Hudbury'yi ahbap olarak pek sevmezdi. Bu adam her lakırdıya: "Bana sorarsanız..." diye başlardı, hafta tatillerini de hep dışarıdan siyasete karışanlarla birlikte geçirirdi. Sonra, sayın B. Hudbury'ye değil ya, kime olursa olsun, Cass ancak Jinny'ye hediye etmek için el atardı.

Yalnız, o gün, sabahın onundan beri Jinny'ye hiçbir hediye vermediği için, -o zaman verdiği hediye de Jinny'ye pek yakışan mercan bir gerdanlıktı- şimdi, Senato üyesinin başının çevresindeki aylayı aldı, Jinny'ye verdi.

İyi ki Hudbury Cass'ı hatırladı; gene iyi ki vaktiyle parti topluluğundaki bir tartışmada ona kızmış olduğunu hatırlamadı.

O sıcak kumlar üzerinde tam operet kahramanlarına benziyorlardı: Senato üyesi, fıçı gibi, yarı-çıplak; yargıç, pehlivan yapılı, dörtte-üç çıplak; Jinny, o sırada oradaki bütün namuslu kadınlar gibi aşağı-yukarı çırılçıplak, ama, hoş bir çıplaklık; o beyaz bel çizgisi yavaş yavaş kahverengine dönmeye başlamış. Ne bu kadar çıplak üç kişi bulabilirdiniz, ne de sofuluk taslayıp çıplaklığın bu kadar aleyhinde bulunan üç kişi.

- "Bilmem beni tanıdınız mı, Bay Hudbury... Ben, Cass Timberlane. Eskiden Minnesota sayıslavı olarak Meclis'te bulunmuştum."

– "A! evet, evet. Nasıl tanımam, yahu, partimize bunca yararlığı dokunmuş bir dolap beygirini! Elbette tanıdım. H. Caddesinde eviniz vardı, İsveç rakısından kokteyl yapardınız. Tamam!"

– "Karım."

– "A, evet... Sizi de tanıyorum elbet. Adınız... Yo, yo, durun, söylemeyin... hatırladım: Blanche!"

B. Hudbury şaşırmış görünüyordu ama, şaşırmaya alıştı. Yıllarca hep şuna-buna şaşırmış kalmıştı.

Jinny önce sinirlenir gibi oldu. Sonra Cass'a göz kırptı. Öyleyken gene de Hudbury'ye biraz da saygıyla bakıyordu. Ne de olsa, bir Amerikan Senato üyesi, baykuşa bile benzese, gene de Amerikan Senato üyesiydi. Jinny hâlâ bu temiz düşüncedeydi. Hiç Washington'da bulunmamıştı çünkü.

Hudbury gene boş bir fıçı gibi sesler çıkarıyordu.

– "Hanımın gibi hoş bir şeyi nasıl unutabilirim, Cass! Sizi gördüğüme çok sevindim, Bayan Blanche."

– "Yo, hiç sevinmeyin, efendim."

– "Sevinmedim! sevindim! sevinmemek elde mi! Bakın, dostlar, şimdi ben kibar bir insan kılığına gireceğim. Ne dersiniz, yarım saate kadar Choiseul'e gelseniz de birlikte kokteyl içsek!"

Cass karısına baktı, izin aldı.

– "Hayhay!" dedi.

Doğrusunu isterseniz, Jinny bir yandan kokteylleri yuvarlarken -kaç tane, kimbilir!- bu babacan ihtiyarla ahbablığı ilerlettiği için koltukları kabarıyordu. Bu arada Hudbury de Blanche'ın adının şimdi Virginia olduğunu keşfedince duyduğu şaşkınlığı da belli etti.

Artık ona: "Jinny, Jinny..." diye yılışarak boyuna anlatıyordu. Önce, küçükken gazete sattığını anlattı. İster Senato'da olsun, ister bakkal dükkânında, ister bir salonda, söze başlarken böyle bir giriş yapmaktan kendini alamazdı. Sonra Pearl Harbor baskınının ertesi günü Beyaz Konak'ta her iki parti ileri gelenleriyle yapılan toplantıya kendisinin de çağrıldığını anlattı. Kokteyllerini içtikten sonra onları aldı rulet klübüne götürdü. Orada Jinny kırk dolar kaybetti.

Bütün bu pohpohlanmalardan Cass da Jinny kadar sevinmişti. Ayrılırken: "Bize çok iyi bir vakit geçirttiniz, Bay Hudbury, sağolun!" dedi.

Akşam yemeğinde otelde ikisi baş başa kalınca Jinny: "Bugün iyi vakit geçirdin mi, Cass?" diye sordu.

– "Harikulâde! Hudbury'yi nasıl buldun?"

– "Delinin biri."

– "Evet, öyle tanınır. Yalnız, işe yarar hısım-akraba bulmakta pek ustadır."

– "Bu moruğun pohpohlaması senin niçin bu kadar hoşuna gidiyor?"

– "Hınğ?"

– "Siyasetten bile anlamıyor, yalnız siyaset adamlarını tanıyor, o kadar. Tracy Oleson kadar, Hubbs kadar bile bilgisi yok." Jinny burada, aklına sonradan gelmiş gibi, sesini yükseltti. "Senin kadar bile bilgisi yok. Bu sersemLEN niye konuştun, kuzum?"

– "Senin hoşuna gider diye..."

– "Aptal insanlardan hoşlanmam ben."

Cass: "Sana şu mercan gerdanlığı nasıl bulup getirdimse bunu da öyle bulup getirdim" dedi. "Ben kendi he-

sabıma mercana da yüzümü silmem. Çocukluğu bırak, herşeye kusur bulmaya kalkma. Hudbury'yi dermene katmak istemiyorsan, söylersin, ben de onu vurup, içini samanla doldurup sana hediye etmekten vazgeçerim... Jinny! Yavrum!"

– "Biliyorum, şekerim! Herşeye kusur bulmak huyumdur. Çocuk yanımda vardır. Sonra, herkesten üstün görünmek de isterim. Kusura bakma. Bir gün gelecek, olgunlaşacağım."

Bu kavga da bu kadarla kaldı. Yalnız, Cass sinirli sinirli düşünüyordu:

– "Daha yıllarca taşkınlıklar yapacak, beni yanlış anlayacak, bütün çağdaşları gibi kendi-başına-buyruk olmak isteyecek, bundan dolayı da herkesi kıracak. Bütün o kızlar gibi bu da dilediği gibi yaşamak istiyor; kabahat mı? Ayrıca, ben onun için ne öğüt verecek bir papazım, ne kılavuz, ne de koruyucu; sadece kocayım. Benim kocası olarak kalmama müsâde etsin, üst yanı pek umurumda değil!"

* * *

Hudbury'de Jinny vaktiyle anayurduundayken dermesini yaptığı örneklerden farklı bir şey bulamamıştı. Doğrusunu ararsanız, onu otomobil çağından önceki yıllardan kalma bir seyise, üstü-başı saman tozu içinde, boş ambarın önünde oturmuş, şu otomobil çılgınlığının geçmesini bekleyen bir seyise benzetmişti.

Yalnız, öğle yemeğine Berthold Eisenherz'in köşküne gittikleri zaman pek şaşırdı. Cass da öyle. Köşkteki dans-ta Berthold'u sadece başgarson haliyle görmüşlerdi. Şimdi onun kişiliğiyle karşılaşıyorlardı.

Berthold hep Jinny'yle konuşuyor, ona boyuna birşeyler soruyordu. Soruşunda da öyle bir hal vardı ki

Jinny'ye güven geliyor, kendini kimseye benzemez bir kimse gibi görmeye başlıyordu. Sonradan Cass'a açıldı:

– "Çok hoşuma gitti. O bilmem-ne kontesi pek zıpır bir şeydi ama, senin şu Berthold denen arkadaşın pek yaman bir adam. Adını çok işitmişim ama, kendisini hiç görmemişim. Baharda Grand Republic'e dönünce gene görüşecek misin?"

– "İstersek görüşürüz."

– "Görüşülmesi zor değil mi?"

– "Görüşülmesi zor mu? Neden? Zengin diye mi? Grand Republic'te biz Palm Beach'teki kadar sünepe değiliz ki. Sonra, onun nereden para yaptığını da biliyoruz."

– "Yo, zengin olduğu için değil, onu demek istemiyorum; kurnaz, hoş bir adam da onun için. Benim gibi acemi çaylağa karşı sanki şeymişim... şey, yani... ben de kontesmişim gibi davranıyor. Hele o Fransızca konuşuşu! Sonra, Basarabya üzerine bilmediği yok! Elimi de öptü! Elim hâlâ ürperiyor. Amanın!"

– "Sayın Bethold Eisenherz'le uluslararası topluluğa karışacak olursan, diline dikkat etmek zorundasın, böyle "Amanın!" falan diye konuşamazsın."

– "Olur. Peki ama, sen sevmiyor musun Berthold'u?"

– "Bir şey söylesem şaşar mısın? Hudbury'den de numaracıdır o."

– "Şaşarım elbette. Gene kıskançlığa başladın, derim."

Cass küçük dilini yutar gibi oldu. Yalan da değildi: Kıskanıyordu; Berthold'u kıskanıyordu. Hem de, saray gibi konağı var diye değil, bununla Jinny'yi kendine hayran bıraktı diye; Deauville ağzı konuşmasını biliyor diye değil,

böyle konuşmakla Jinny'nin ağzını açık bıraktı diye. Bereket versin, hemen hoşgörölüğe sarıldı; onun için, buna kavga diyemeyiz.

Sıcak, ıslak bir akşam bastı, bizim çiftte kumrular da gittikleri yoldan biraz ayrıldılar: İki gündür, boğazlarına kadar güneşe gömölüp, aylak aylak oturmuşlar, birbirlerinden hiç çekinmeden sevişmişlerdi. Bu hoşgörölür bir haylazlıktı ama, onlar gibi boyuna didişmeye alışık iki kişi için bu kadarı aşırıydı.

Pek güzel, çıldırtıcı bir film görmeye Batı Palm Beach'e gittiler, pek kederlendiler, sinirlendiler. Cass karısının elini tutmaya kalktı, Jinny elini çekti.

– "Bugün hava çok ıslak" dedi.

Cass ona tasalı tasalı bir baktı; bunun üzerine, Jinny de onu kızmış gibi süzdü.

Böyle bir adam-akıllı, sıkı, soğuk gerginliği tam atlatmışlardı. Cass'a öksürük geldi. Ama, baktı ki karısı da "Böyle, kalabalık bir yerde öksürmek, tıksırmak, tükrük saçmak gibi bir şey yapsa da çıkışsam!" diye bekliyor, öksüremedi. Öksüremeyince de büsbütün öksüreceği geldi. Derken, bütün Güneş Dizgesi zorla tutulan bir öksürük oldu çıktı, Cass da artık tutamadı, dev gırtlğından çıkar gibi, gırtlaktan gelme bir böğürtü kopardı. Jinny de, onun yanı başında öfkeden şimşekler saçtı. Sonra, Cass, pek gösterişli bir ilgisizlikle, bacak bacak üstüne attı. Bu yüzden de, çorap lastiğı açıldı, elalem içinde eğilip bağlamak zorunda kaldı.

Sinemadan çıktıktan sonra, ille dondurma yiyelim diye tutturdu. Her zaman pek temiz bir adam olduğu için de bu sefer bembeyaz gömleğine çukolata döktü.

Jinny: "Ne ayıp!" diye söylendi.

Mendilini çıkarıp, lekeyi siler gibi yaparak, inadına büyülttü yaydı.

Otele derin bir kızgın sessizlik içinde döndüler. öyle ki Cass dişlerini fırçalarken terliğinin üzerine bir damla beyaz diş macunu döktü.

Jinny bunu gördü, gene: "Ne ayıp!" dedi.

Sonra, hanım-hanımcık bir kadın haliyle, hemen atılıp çaresine baktı, karşısındaki sanki ninelerinin bile öldürmeye karar verdikleri yedi yaşında bir yumurcakmış gibi, onu payladı:

– "Elbiseni birazıcık olsun gözetsen olmaz mı, Cass?"

– "N-n-n-n-ne?"

– "Biliyorum, yıllarca tek başına yaşamışsın ama, ne de olsa akıllı bir adam sayılıyorsun. Hödük gibi davrandığın oluyor, bunun niçin hiç farkında olmuyorsun? Sofrada yakışık almayacak şeyler yapıyorsun, ahalinin gözü önünde çorap lastiğini düzeltiyorsun. Niçin hep gidip ille iki takışta gevşeyerek çorap lastiklerinden alıyorsun? Yeleğine, hırkana, ceketinin yakasına hep yemek döküyorsun..."

– "Bunların hepsi yalan!"

– "Döküyorsun. Hem de boyuna!"

– "Dökmüyorum. Ta bir ay oluyor ceketimin yakasında bir leke gördün... daha evlenmeden önce. Ama, dediğin doğru bile olsa, aptallar gibi döke-saça yemek yesem bile, senin gene ses çıkarmamanı beklerdim. Ben ne moruk bir karıyım, ne de ağu-bebek. Beni sevmeni istiyorum ama, dış görünüşüm için değil. Beni hep böyle göz hapsine alacak, bayağı bir adam gibi davranmamı bekleyecek olur-

san... E, valla', ben neysem oyum. Sana olan bağılılığımdan başka olağanüstü bir özelliğim yok. Bundan yararlanmaya bakacak olursan, pek biçare bir duruma düşerim. Ama, sevgilim, sevgilim benim... beni aşığılattınca kendin de düşmüyor musun?"

Jinny koşup onun kollarına atıldı. Ağlıyordu. Bu pişmanlık hali de ona pek yakışıyordu.

– "Seni incittiğimin farkında değilim" diyordu. "Yalnız, Eino'nun dediği gibi, o koca ağzımı açtım, o kadar. Lyra'ylan, Tracy'ylen birbirimize hep böyle deli-dolu takıldık, sana da öyle yaptım. Bu kadar alingan olduğunu unutmuştum."

– "Pek mi alinganım?"

– "Henı de ne! Ama, ben seni bunun için seviyorum ya. Ah! şekerim, ben seni ne siyasete sokarım, ne yargıç olmaya bırakırım, ne bir şey. İnce kâğıt kalınlığında bir derin var senin. Öp bakayım beni!"

Öpüştüler. Jinny'nin öpüşü arkadaşını incittiğini anlayınca şaşırıp kalan yaramaz bir kız çocuğunun öpüşü gibiydi.

– "Sen sahi dünyanın en büyük adamısın!" diyordu. "Hudbury konusunda ben sana işte bunun için kızdım ya! Ondan ne kadar üstün olduğunun farkında değilsin. Nankör değilimdir ben yani. Biliyorsun, ne kadar talihim varmış ki..."

– "Sus, sevgilim. Senin söylediklerine karşılık bir şey söylediğim zaman bile pek kaba davranmışım gibi geliyor bana... Öyle seviyorum ki seni!"

Jinny: "Ne demezsin, yahu!" diye işi alaya boğmak istedi ama, şaklabanlık etmeye çalışması acıklı kaçıyordu; pek zavallı bir hali vardı.

Çok tatlı bir sevgi içinde geçen yarım saatten sonra Cass: "Bundan sonra bir daha hiç kavga etmeyiz, buna eminim" dedi.

– "Hiç!"

– "Peki, aşırı şatafatlı giyiniyorsun diye seni ayıplamaya kalkacak olursam bu benim hayatıma mı mal olur?"

– "Hınğ?"

– "Berthold'un evindeki yemekte o mendebur kontesin nasıl bir milyoner sadeliğiyle giyinmiş olduğunu görmedin mi? Sen ise yakana çiçek, boynuna gerdanlık, kollarına birer bilezik, göğsüne iğne, şapkana yalancı elmaslar takmıştın. Aşırı."

– "Pek taşralı-vari, ha?"

– "Ama, niye takmayasın, değil mi ya?"

– "Çoktan yargıtay kürsüsünde olması gereken bir yargıcın karısıyım da ondan; sahi söylüyorum!"

Cass banyodayken, üstünlüğünü gösterdiği için göğsü kabarır, böylesine biçare bir suçluyu öylesine insafsızca hırpaladığı için de utanırken Jinny salona kaçırılmış olacak ki işte şimdi karşısına gelmiş, elinde "Güney Rüzgârı"nın Bugünün Kitaplığı baskısı küçük bir kitap, sıkıla sıkıla duruyor, yalvarır gibi: "Pişmanlık hediyesi!" diyordu.

Bunun üzerine Cass az kalsın ağlayacaktı. İsis de, dolabın üzerinde, yıllardan kalma bir üzüntüyle, geriniyordu.

Artık bunların arasında ne kavga olabilirdi, ne kıskançlık. İmkânı yok!

Plajda, bir alay erkek, Jinny'nin dümdüz, pürüzsüz bacaklarının hoş manzarası gözlerine çarpıp da köpeklerini,

kızlarını, cıgara yakmayı bahane ederek onunla konuştukları zaman, ya da Jinny onların karakalemle hemencecik resimlerini çiziverirken, Cass'ın "artık kıskanmıyorum" diye koltukları kabarıyordu.

– "Gitgide alışacağım sanırım..." diyordu. "Şehre dönünce belki de, bütün arkadaşlarım – Roy, Bradd, Jay, Harley, Frank, Greg- hepsi onu elde etmeye çalışacaklar ama, avucunuzu yalayın, baylar! Benim Jinny'de ne yaramazlık vardır, ne iki-yüzlülük, ne de kaşkariko. Onunla bununla yatıp kalkan, başına türlü dert açan o "asrî, medeniî, kibar" kadınlardan biri yok bizim evde!"

* * *

Birlikte ilk Noel yemeklerini Eisenherz'in köşkünde yediler.

Grand Republic'e özgü şölenlerden biriydi, çifte sevinçle doluydu: bir, doğup büyüdüğü şehri sevmek, bir de kışın oradan uzaklaşabilmek sevinci.

Webb Wargate'le karısı Louise de oradaydılar, yeni gelmişlerdi. Madge Dedrick de vardı. Ortaya korkulu bir hava yayılmıştı, savaşı konuşuyorlardı.

Wargate'ler de çabucak evlerine dönmeye bakıyorlardı ama, burada sıcak rom puncu vardı, tango dansı vardı çobanpüskülü vardı, 1908'deki kadar kardeş kardeş öpüşmeler vardı... artık pek o kadar kardeşçe değildi ama, neyse.

Berthold da, Madge de diyorlardı ki her yıl olduğu gibi gene 20 martta Grand Republic'e kuş uçuşuyla döndükleri günden sonra Jinny kıyamete kadar en aziz ahbabları olacakmış.

Asıl Noel o gece daha sonra kutlandı: Cass'la Jinny, oteldeki dairelerinin balkonunda, ayakta durmuşlar, Worth Gölü'nün durgun pırıltılarını seyrediyorlardı, Jinny içini çekti:

– "Bugünü hiç unutmayacağım. Hele şimdi ikimizin şurada duruşumuzu, hiç! Öyle de seviniyorum ki eve dönüyoruz diye... İkimiz! Doğrusunu istersen şu Palm Beach kibarlar âlemi beni hiç de sarmadı. Biliyorum ki kalp parlayan kumar oynamaktan başka bir şey değil."

– "Bu sözlerine sevindim. O kadar kibarlık taslamama karşılık acaba pek mi yabaniyim, diye korkuyordum."

– "Yo, sen pek kendi-başına-buyruksun. Çok mutluyum, Cass. Senlen hep mutlu olacağım."

Grand Republic istasyonuna tipiyle geldiler.

GEORGE HAME'LE ARKADAŞLARI

Yargıç Timberlane, dönüşünde, mahkemeden içeri girince, mübaşir Humbrey Bellile'in soğuk bir "Hoşgeldiniz, Bay Yargıç"ıyla, mahkeme kâtibinin el sıkmasıyla, zabıt kâtibi George Hame'in de: "Nasıl, yolculuğunuz iyi geçti mi, Bay Başkan"ıyla karşılandı.

Bu hayattan bıkmışlardı ama, işlerinin ehli, sessiz kimselerdi; mahkeme çarkını çevirişlerinden de belliydi ki hayatlarında ne yılan gibi gördükleri, ya da güvendikleri karıları vardı, ne tasa veren kızları, ne de güttükleri emelleri; onlar için, ormanları bile bile yakanların davalarından daha girift hiçbir sorun yoktu.

Hame'le Bellile, mahkemeden çıktıktan sonra, Cock-robin Meyhanesi'ne gittiler, berber Ed Oleson'la, elektrikçi Leo Jensing'le konuştular, içleri açıldı.

Oleson: "Sizin başkan balayından dönmüş, değil mi, George?" dedi.

– "Tığ gibi görünüşü var. Doğrusunu istersen, bizim buların en iyi yargıcı. Bu iş için yaradılmış."

– "Ne biçim bir kız o aldığı?"

– "Pek cici bir şey, pek göz kamaştırıyor. Umarım kocasının kıymetini bilir."

Leo Jesting esneye esneye: "En kıyak karıları Şehir Klübü'nden dışarı çıkmayan o zengin herifler alır elbette!" dedi. "Valla, alsınlar-varsınlar. Bence başbelâsıdır o ka-

dınlar. Bizim hatunları ben –ben ona hep: "Yemiş de etmemiş pilice benziyorsun!" derim, o da bana: "Sen de çalı süpürgesine benziyorsun!" der– mankafanın biridir, mezheleriniz de ayıdır ama, bal gibi geçinip gidiyoruz.

"Yumurcakları kışına bir tokat vurup yatağa dehlıyorum, bir şişe bira alıyorum, oturuyoruz karımları, komşular üzerine yalan-yanlış konuşuyoruz, keyfimize bakıyoruz. Yargıcın nâzenini onun olsun!"

Ed: "Benim oğlan, Tracy, Wargate'lerin fabrikasında çalışıyor ya," dedi, "Yargıç Timberlane'in karısını tanıyormuş. Kibar kızmış... Madem laf karılardan açıldı, ben de söyle'yim: "Leo gibi ben de karımları çok iyi geçinip gidiyoruz... hele şimdi, çocuklar büyüdü ya. Birlikte ava gidiyoruz, kayıkları gezmeye çıkıyoruz, tıpkı Kızılderililer gibi. İşte benim karım da, böyle. Ben de, böylesini severim."

Ed Oleson iki ailelik evin üst yarısına gürültüyle çıktı. Gittikçe yaşlanmakta olan karısı çığlığı bastı:

– "Evin beyi geldi işte! Arkadaşlarıyla iyi vakit geçirdin mi bari?"

– "Ne demezsin! Sen de olsaydın isterdim."

– "Niye çağırmadın?"

– "Gəlir miydin?"

– "Dene de bir gör. Gelmez miyim hiç! Güzel bir koku alıyor musun?"

– "Hem de nasıl! Nedir bu?"

– "Taskebabı."

Ed: "Yapma!" dedi, karısını öptü.

– "Mağazada ne var ne yok?"

– "Rochester'den bir arkadaş gelmişti, o söyledi: Bizim gizli bir silahımız varmış, Japonları silip süpürürmüştüz. Bak, bahse girerim ki Tracy orduya yazılacak, binbaşı da olacak."

– "Ciğerleri iyi olursa.Valla', Ed, bu oğlanın koltukların kabarmıyor mu senin?"

– "Bak, benim söylediğimi kimseye söyleme, gazeteciler parmaklarına dolamasınlar. Ama, deli oluyorum ben ona. Çapkın -unutma, bak- bir gün olacak, Wargate Şirketi'nin başına geçecek!"

– "Ben de sana söyle'yim, bak,Bay Ed Oleson, ne mutlu şirkete!"

– "Benden de al o kadar. E, şu taskebabına kemendi atsak mı artık?"

– "İyi dedin, bayım. Hadi gel!"

George Hame'le karısı Ethel arasında, o yük arabasına benzeyen evlerinde, çekilmez birsessizlik değil, çekilmez de çekilmezi bir sessizlik kol gezerdi. George da, bundan pek hoşlanırdı; çünkü karısının "ruhsuz", "baş edilmez" dırdırı, para konusundaki vırvırı ona zehirli bir bıkkınlık verirdi.

Elinden hiç düşürmediği Dumas'yı okurken kitabın üzerinden ona baktı. Ethel kırmızı pazenden bir tencere tutacağı kenar geçiriyordu.

George: "Kendisine yakışmayacak kadar parlak bir renk" diye mırıldandı.

– "Ne?"

– "Hiç. Deli edeceğin beni valla'."

– "Ne dedin?"

– "Hiç."

Derken, bir çocuk daha yaygarayı bastı. Bu çocuklardan onlarda beş tane vardı. Hepsi de istenmeden olmuştu. Yalnız, bir de onbeş yaşında bir kızları vardı ki George onu pek severdi.

Sakin sakin: "Benim bütün işim-gücüm sana yumurcakla süt sağlamak" dedi.

– "Kabahat kimin?"

– "Senin. Biraz dikkat etsen... Montaigne'in dediği gibi, burası hep birbiri ardı-sıra damlayan çocuk kokuyor... hem de ne koku!"

Ethel öğrenmişti artık: Karşılık vermeyecekti. Kocası Montaigne'den söz açtı mı, onun suratına mühür yüzüğünü fırlatmış gibi olurdu.

Betty geldi... tenis topu gibi yuvarlacık, zıplayarak. Merdivenden yukarı fırlarken: "Merhaba, baba!" dedi.

Babası da, onun arkasından, başını kaldırıp yeni naylon çoraplarıyla eski ayakkaplarına bakarak: "Merhaba, canım!" diye karşılık verdi.

Karısı konuşmaktan korkmadı artık.

– "George! Betty'ye böyle baktığını bir daha görmeyeceğim!"

George: "Bir daha görmeyecekmiş! N'olurmuş?"

Dedi, gene Dumas'sına döndü.

Aklından da şöyle geçiriyordu: Bir gün Betty'yle birlikte, baba-kız, Fransa'ya kaçacaklar, Dumas'ın tapınağına sığınacaklar. Betty onbeşinden çok daha büyük gösteriyor, değil mi ya?

Hep bunu düşünürdü ama, yapamayacağını da bilirdi. Bilirdi ki karısından kopamazdı. Karısı onu sinirlendiriyordu; orası öyle ama, Ethel hasta akrabalarını yoklamaya gittiği, Betty'nin de komşu oğlanlardan -George'un hiç de sevmediği oğlanlardan- biriyle çıktığı akşamlar büyük bir yalnızlık duyardı.

Ölüme can atar gibi, Betty'nin aşağı inip gene salondan geçmesini bekliyordu. Öbür çocuklar soluk soluğa girip çıkıyorlardı ama, onların gürültüleri öyle buğulanıyordu ki derin bir sessizlik gibi geliyordu ona.

Karısı: "Yemek istemiyor musun?" diye cızırdadı.

– "Ne? İsterim sanırım. Hiç aklıma bile gelmedi... A! Betty, sokağa mı çıkıyorsun? Erken gel, cancağızım. Oturup bekleyeceğim seni."

Kız: "Oldu, baba!" demek lütfunda bulundu.

Bunun üzerine, George keyiflendi, karısına tatlı tatlı baktı. Onun yüzünün aldığı biçimi görünce de, buz kesti gene Dumas'sına döndü.

EVLERİNE ocak ayı başında bir gün tipiden sonra güneş görünürken dönmeleri, Bn. Higbee'nin evin genç hanımını karşılamak üzere kapıya kadar çıkışı, Diantha Marl'dan, Bradd Criley'den çiçek gelişi, Queenie Havock'un karıştırılmış hazır kokteyllle dolu bir kokteyl karıştırıcı yollamış olması, Jinny'nin: "Bu Bergheim Konağı müthiş heybetli eski bir yer, öyle değil mi?" diye şakıması Cass'ın kafasındaki kalıba öylesine uyuyordu ki rahatsız oldu. Ortada hiç üzülmeye değer birşey kalmıyordu ki!

Kleo -artık geh-geh geyiren genç bir kedi olmuştu- seslerini iştirir iştirmez, deli gibi koşa koşa geldi. Sonra, mahsus onları hiç tanıımıyormuş da oradan geçerken karşılaşmış gibi yaptı. Onların orada olduklarının nasıl hiç farkında değilmiş gibi davrandığını iyice görsünler diye de, tam bir saat kaldı.

Hallerinden memnundular ama, şehri savaş içinde buldular.

Daha bir-buçuk ay önce: "Biz kendi işimize bakacağız, savaşa girmeyeceğiz" diyenler bile şimdi: "İngiltere'nin yardımına bundan daha iki yıl önce koşmalıydık ama, neyse şimdi savaşa girdik ya, Hitler'de Hirohito ortadan kalkıncaya kadar çekilmeyeceğiz!" diyorlardı.

Eino Roskinen, Curtiss Havock, Jack Prutt, sonra Webb Wargate'in ortanca oğlu Jamie hep er olarak askere alınmışlardı; Tom Crenway de başbelâsı Violet'inden kaçarak

binbaşı olmuştu. Violet de, kendi hesabına, Kızılhaç, Sivil Savunma, bağış toplama gibi, kadınlara düşen savaş işlerinde başa geçmek için Diantha Marl'la, Della Lent'le çalışıyordu.

Bacanaklar Anonim Şirketi'nden -Zebra Kız Kardeşler'in kocalarından- Alfred Umbaugh donatım albayı olmuştu. Zeta'cığı Button Bright Mağazalarını bal gibi çekip çeviriyordu. Harold W. Whittick -İlân işleriyle uğraşanı- da Grand Republic'in, eskiden ilerisini nasıl üzerine aldıysa, şimdi de yurtseverliğini öylece üstlenmiş bulunuyordu.

Bütün bunları Timberlane'ler artık iyice yerine oturmuş, hali-vakti yerinde bir genç karı-koca olarak yeni hayatlarına başlarken öğrendiler.

* * *

Cass'la Jenny'nin balaylarından dönüp geldiklerinden iki gün sonra soğuk dalgası bastırdı, ısıölçer 10'a, 15'e, 20'ye kadar düştü. Bütün o ayrı ayrı çimenlikler bir tek karlı tarla oluvermişti. Sanki o soğuk çayır bütün şehri kaplamıştı; üzerinde de kar cinleri oynuyordu. Ne kadar kürke, yüne bürünürseniz bürünün, alnınızı soğuğun acı-tıcı iğnelerin karşı koruyamıyordunuz.

Yalnız, Jinny'nin Florida sıcağındaki rahatlığı, özgürlüğü anarak söylenmesine kalmadan, Cass onun ayaklarının altına birer kayak takmış, kapmış koyu vermişti. Ottawa Tepesi'nden aşağı uçuyorlardı. Pek yaman bir halleri vardı, pek canlıydılar.

* * *

Cass Jinny'nin Bergheim Konağı'nı bir dergi ekine çevireceğini umuyordu, bunun için de para bakımından ha-

zırlıklıydı. Yargıçlıktan aldığı parayla geçiniyor, babasından kalma mülklerden gelen yılda üç-dörtbin doları da bir yana koyuyordu.

– "Hiç çekinme," diyordu, "hoşuna gitmeyen ne varsa hepsini at."

Jinny: "Yo, hemen hemen hiçbir yere dokunmayacağım!" dedi. Bambaşka bir sesle, üzerine düşen sorumu bilen anaç bir kadın haliyle konuşuyordu. "Yalnız, kendi odamı yeni baştan döşeyeceğim. Sırası gelmişken onu da söyle'yim: Ben odamı çok seviyorum; pek aydınlık; vâdi de, olduğu-gibi ayağının altında. Ama, evin geri kalan yanları, eski şeyler hep evin malı."

Cass ona hayran kaldı, şaşıtı.

– "Sonra, şu da var: Senin bütün arkadaşların çocuk gelinin o bir ev dolusu puta tapan Kabil'i yola getirmesini bekliyor. Şunlara oyun oynamak bize düşer."

Cass ona şaşıtı, hayran kaldı.

– "Sonra, boşuna para harcamanın ne anlamı var? Yakında kendimizin güzel, yeni bugüne uygun bir evimiz olacak. Eisenherz'lerden kalma kürklerin, lahana turşularının kokusu olmayan bir ev."

Cass hayran kaldı, tasalandı. Jinny'nin "güzel, yeni ev"i hayli paraya patlayacaktı. Yalnız, olmaz demek gene de aklına bile gelmedi.

Jinny çamaşır sabunu gibiydi, yapacağını çabucak yapıverirdi. Yeni döşediği odasında oymalarla süslü bir tuvalet masası vardı, üzerinde de tam yirmiiki tane küçük, gerekli-gereksiz allık, düzgün, sürme kavanozu, şişesi; pahalı asri şeyler; iyi ama duvarlardaki deste deste resimler, yadigârlar onun taşralı olduğunu o saat açığa vuruyordu: Jinny Marshland altı yaşındayken, kedisiyle bir-

likte; şimdi Gopher Prairie'de sigortacılık eden kuzeni Joe Marshland; bir filmde haydut kılığında Douglas Fairbanks; başlarında o acayip hasır şapkalarla Eino'yla Tracy; bir de eflâtun üzerine gümüşü yaldızla "Pioneer Falls Ortaokul açılış gösterileri, nisan 1934, sınıfın yasası; "sert yoldan yıldızlara", açılış söylevini verecek olan: Bn. Virginia Marshland" yazılı bir kâğıt.

Jinny'nin odası yeniden döşenip dayanırken Cass, eksik olmasın, onu kendi odasına buyur etti.

Jinny, çıplak ayaklarında beyaz tavşanları andıran kürklü terlikleriyle, usulca Cass'ın odasına gelip onun o muazzam karyolasına girince, sanki bir şeyden korkuyorlarmış, bir kötülük edeceklermiş gibi birbirlerine sarılıp ateşlenmeye çalışırlardı.

Bir keresinde, Jinny, bir bacağını hiç sıkılmadan havaya kaldırıp bükmüş, parmaklarını oynatıp dururken: "Ben Yargıç Timberlane'in küçücük kapatmasıym!" dedi.

– "Jinny!"

– "Hem de Çerkez odalıklar arasında koltukları en çok kabanı. Blackstaff'taki yedi hükümdarın odalıkları benim akik gerdanlığımı, Habeş tülünden şalvarımı öyle kısıkanıyorlar ki!"

– "A! Jinny!"

– "Ben senin kapatmanım demem gücüne mi gidiyor?"

– "Evet, öyle."

Jinny kıkır-kıkır bir güldü.

Sonradan, Jinny kendisinin o pek namuslu görünüşlü daracık yatağında böbürlenerek yatmaya başlayınca Cass pek üzüldü. Onun odasına çağrılmadan gitmeye korkuyor gibiydi; Jinny ise onun odasına hiç çekinmeden girirdi.

Cass karısının kız odasına benzeyen odasına bir hediye verdi: beyaz bir post. Jinny çıplak ayaklarıyla bağdaş kurup bu postun uzun tüyleri arasına sıcacık gömülür, ölmezlik üzerine konuşurdu.

* * *

Cass bir yerde duymuştu ama, nerede duyduğunu hatırlamıyordu: Hayvanlara düşkün olanlar, hele kadınlar, insanlara karşı insafsız olurlarmış. Halk arasına yayılmış saçma bir inanış mıydı bu, denenmiş bir şey mi, birinin kadınlarından öç almak için uydurması mı; yoksa üçü de mi?

Cass bunu hatırlayınca, koca olmak dolayısıyla, biraz tasalandı; çünkü Jinny, atlı polislerin beygirlerinden Wargate Korusu Hayvanat Bahçesi'ndeki file, Ne Alırsan Yirmibeşe'den pek sersemce alıp getirdiği, kavanoz içindeki tek kırmızı balığa kadar, bütün hayvanlara bayılırdı.

Kleo'ya öyle yakınlık gösteriyordu ki, bu yumuşakbaşlı, kendini-beğenmiş hayvan ona kul-köle oluyordu. Jinny'nin zoruyla karaciğerin en iyisi, Bn. Higbee'nin Bey için hazırladığı hamur tatlıları hep ona verilirdi.

Ayrıca Jinny ona harıl-harıl yün eldivenler örüyordu: kedinin karda yürümesi için, uçları sarı, kırmızı eldivenler. Bitip de denemesi yapılıncaya Kleo'ü ayaklarından fırlatıp attı, dördüncüsünü de homurdanarak parçaladı, çiğneyip didik-didik etti.

Jinny en büyük başarısını Yılbaşı'nda hediye gelmiş eski bir paketin sırmalı sicimiyle kazandı. Kleo'nun özel sicimi oldu bu. Her gün de ya odun sandığından bulup çıkarırlardı, ya banyodan. Sonra gene yumak yapıp sobanın yanındaki pembe sepetin yanı başına koyarlardı. Kleo havaya sıçrayıp sicimi yakalamaya çalışır, orasına-burasına dolanınca öfkelenirdi. En sonunda, bir sandalyenin arkalığına astılar. Kedi perdelerin arkasına sak-

lanıp saatlerce bekliyor, kalçasını sallaya sallaya hız alıp atlıyor, ağzını açıp yakalamaya çalışıyordu.

Üç ay geçti geçmedi, Jinny bir de köpek edildi. Alfred adında, baygın gözlü bir köpek yavrusuydu bu. Kleo'dan ödü kopuyordu.

Jinny bir de kanarya aldı. Bu kanarya da her gece Kleo'ya yem olma tehlikesi atlatıyordu. Derken, Jinny bir de insana alıştırmış kertenkele aldı, arkasından iki de kuzu.

Jinny bu hayvanların hepsini seviyordu, hepsinin de birbirini sevmesine çalışıyordu ama, insanlara birbirlerine sevmeyi peygamberler ne kadar öğretebildilerse o da bunda o kadar başarı sağlayabiliyordu.

Cass'ın içinden: "Jinny, bana karşı gösterdiği neşeli sevgilisinin yanı-sıra, Kleo'ya, şu sırnaşık köpeğe duyduğu içten gelme sevgiyi duysa!" dediği oluyordu.

Bey'e hazırlanan yemeğin Kleo'ya verilmesi için Jinny'nin ayak dirediği zamanlar aralarında baş gösteren görüş ayrılığı bir yana, Bn. Hibgee de o yakınlarda ne kadar sokak kedisi, köpeği varsa hepsini şımartmakta Jinny'yle birlik olmuştu. Ayrıca Cass'a öyle geliyordu ki bu iki kadın konağın bodrum katındaki dehlizlerde, ortadan kaybolmuş pek değerli birtakım güvercinleri, parsları, suaygırlarını saklıyorlardı.

Bir akşam, yatak odasından, Jinny'yin mağarasında onların gene bir şeyler çevirmekte olduklarını duydu.

– "Şimdi senin yeni bir masa saatin var, Bayan Jinny, şu kırmızı bağa saati bana versene mutfağa koyayım? Mutfaktaki saat hiç doğru gitmiyor."

– "Yo, veremem, Bayan Higbee, inan olsun veremem! Bu kırmızı saatçiğim dört yıldır benlen bir arada. Pioneer

Falls'tan benlen geldi, fabrikada çalışırken her sabah beni uyandırdı. Mutfağa atarsam gücüne gider."

– "Bir çaresine bakmalı. Bey'e yeni bir saat aldıralım bari."

Cass, bu iki büyücü karıya bakmaya, saklandığı yerden çıktı:

– "Bahse girerim ki siz ikiniz de el falına, yıldız falına falan inanıyorsunuzdur."

Jinny ona zıt gitti:

– "Hangi kadın inanmaz?"

Bn. Higbee düşünceli bir tavır aldı:

– "Ben böyle şeylere inanmam ama, bir insanın avucunda neler çıkıyor, tuhaf değil mi?"

İki büyücü kadının pek yaban, pek yaman bir halleri vardı. Birbirlerine kötü kötü baktılar. Bunca kitap okumuş, akıllıym diye övünen şu adamın böylesine çocukça, böylesine yavan bir şey sormasını ayıplıyor gibiydiler.

* * *

Bahar başında köpek Alfred, tarihte yer aldıktan bir iki hafta sonra, kedi tüyü yutmaktan dolayı birdenbire öldü.

Cass karısı deliye dönecek sanmıştı, fener alayıyla falan bir cenaze töreni yaptırmayı tasarlıyordu; Jinny sadece dalgın dalgın şunları söyledi:

– "İyi köpekti. Yazık oldu. Bir süre hiç köpek almayalım, şekerim. Kleo'cuk pek terbiyeli, belli etmek istemiyor ama, bana kalırsa köpeklerden pek başı hoş değil. Biraz şaka edeyim diyor, köpekler hemen yaygarayı basıyorlar."

CASS TIMBERLANE taslaklar çizmekte, birtakım notlar alıp çizelgeler düzmekte ustaydı; bu arada, Jinny'nin hoşlanabileceği genç kimseler üzerinde de çok düşünmüştü.

Havock'ların kızı Ellen Olliford Massachusetts'ten gelince pek sevindi. Ellen tam Jinny'nin yaşındaydı; herkes de onun için "pek hoştur" diyordu.

Cass şu yargıya vardı: Jinny'yle Ellen çok iyi ahbap olacaktı.

Ellen Havock Smith College'de okumuş, sonra Springfield (Massachusetts) te oturan bir mühendisle: B. Olliford'la evlenmişti. Olliford şimdi, yüzbaşı olmuş, askere gitmişti. Ellen de, çocuğunu almış, annesinin, babasının yanına gelmişti.

Annesini, babasını hem severdi, hem kınardı; Grand Republic'i hem severdi, hem sıkıcı bulurdu. Yedi mahalleye yaymıştı: Springfield cennet gibi bir yermiş; orada çalgı varmış, Fransız yemekleri varmış; gümüşten golf sopaları, altından briç kâğıtları varmış.

En sonunda, babası dayanamadı da -öyleyken gene de pek sevecen bir halle- "Öyleyse ne halt etmeye bu mendebur yerde oturuyorsun da kalkıp senin o tuba ağacına gitmiyorsun?" dedi.

Jinny, Ellen'in çaçaron anasından çok Ellen'in kendisinden ürktü. Ellen, yle yapma narin, öyle soğuk, öyle serbest tavırlı, öyle meraklı bir kadındı ki!

Hiçbir şey söylemeden, Jinny'ye açıktan açığa: "Nasıl oluyor da senin gibi bir taşralı kız, rütbesi ne kadar aşığı olursa olsun, gene de bizden olan biriyle evlenebiliyor?" diyordu.

Savaşta dul kalan tazelerden daha beş-altı kişi istemeye istemeye anayurtlarının geri hayatına dönüp geldiler. Bunlar vaktiyle evlenip Peoria, Bridgeport, Scranton gibi, Doğu Amerika'nın varsa-yoksa-kendisi kültür merkezlerine gitmişlerdi. At sergilerini konuşuyorlardı, "Vogue" modalarını konuşuyorlardı. Jinny onların arasında tedirgin oluyordu, tıpkı basbayağı bir av köpeğinin biralay kibirli tazı arasında tedirgin olacağı gibi.

Cass bunların hibirinin farkında değildi. Ona sorsanız, Ellen de, benzerleri de, "belki biraz aşırıca zppeydiler ama, iyi insanlardı". Jinny gibi açık-sözlü, kendini-bilir biriyle tanışmaktan dolayı minnettar kalırlardı.

Jinny: "İstemem, ben onlar için evimde toplantı falan yapmam!" deyince Cass pek rahat bir "Hakkın da var ya. Bir el iskambil oynar mısın?"la onları zihninden silip attı.

Ona yle geliyordu ki, Jinny, pek zoraki sayılamayacak bir biçimde, birkaç kişiyle ahbap olmuştu, artık başkasını aramıyordu. Bunlar Lyra Coggs, Francia Wolke, Cerise Osprey, Hortense Hubbs, görümcesi Rose Pennloss'tu; bir de, belki hepsinden çok, grmcesinin kızı Valerie. Bu kız, daha onbeş yaşındaydı ama, Jinny'ye, Cass'la Eino bir yana, o güne-kadar tanıdıkları arasında en candanı, en drst gibi geliyordu.

* * *

Webb Wargate'le karısı Louise, savaş yüzünden o yıl Florida'dan erken dönmüşlerdi, bir akşam Timberlane'ler şerefine balo verdiler.

Yalnız, Jinny bu balodan topu-topu bir, beyaz gömlek önlerini, tüllerin savruluşunu hatırlıyordu, bir de Wargate Konağı'ndaki o Büyük Oda dedikleri şatafatlı, acayip yeri: ortasında portakal ağacı bulunan kocaman bir yuvarlak fes rengi sedir, İtalya'dan getirilme mermer bir havuz.

Onlara "Evlilik hayatına hoşgeldiniz" demek için verilen asıl şölen Dr. Drover'le karısının oniki kişilik akşam yemeği oldu.

Jinny Cass'ı zorla kandırmıştı: Kibarlık olsun diye on dakika geç gideceklerdi. İçeri girdiklerinde -on dakikadan iki dakika önce gelmişlerdi- ahali çoktan oradaydı.

Cass Dr. Roy Drover'le Bn. Queenie Havock'un, biri bırakıp ötekini alarak, pek ahbapça bir konuşmaya daldıklarını görüyordu. şimdi kimsenin hizmetçisi yokmuş; olanlar da çok para veriyorlarmış.

Jinny soyunmaya gitmişti, Cass onu beklerken bunları dinliyordu. En sonunda sessizce patladı. İçinden şöyle diyordu:

– "Seni kandırıp almakla çok kötölük ettim sana, Jinny'ciğim. Buna karşılık ne yapıyorum ben sana? Bütün bir akşam Roy Drover'in geğirtisini dinletiyorum. Sevmiyormuşum, diş biliyormuşum sana ki getirdim ölüler arasına kapadım. Neyse, alır gene dışarı çıkarırım. İkimiz de çıkar gideriz. şahin gibi alıp seni götürüyüm, yoksa sen bensiz kağar gidersin!"

İçinden başka bir ses karşılık veriyordu:

– "Bu ne biçim lakırdı! Jinny akıllı çocuktur, bilir ki bunlar yeryüzünün tuzu, biberidir; dünyanın en arkadaşı, en güvenilir insanlarıdır. Daha neler! Elbette böyle konuşacaklar; oyuncular, profesörler gibi konuşacak değiller ya!"

Kendi kendine çıkışmasının burasındaydı, Chris Grau içeri girdi. Ona şöyle-bir baktı: Paylar gibi değil, acır gibi değil, sevgiyle de değil; sadece dosdoğru bir baktı. "Daha geçenlere kadar benimle oynaslık etmede hayli ileri gitmiştin, sana gösterdiğim yakınlığı bol bol içtin; n'apalım, elimden bir şey gelmez ama, hesabı da temizlemek isterim!" der gibiydi.

Yargıç düşünceyi bıraktı, iş adamı gibi davranmaya baktı. Jinny'yi Rose Pennloss'la, bir kadeh kokteyllle baş başa, yani oldukça güvenlikte bırakarak, evsahibi hanım Lillian Drover'in yanına gitti.

Lillian ona, gene her zamanki gibi, tatlı tatlı gülümsedi.

Cass: "Lill," dedi, "sofrada Jinny'yi Bradd Criley'in yanına oturtabilir misin? Bence Jinny'yi en iyi o eğlendirebilir. Beni de Chris'in yanına oturt, olur mu? Çok yüz üstü bıraktım ben onu!"

Lillian kızardı, başını salladı.

Cass hemen Bradd'ın yanına koştu. Ne yaman adamdı şu Bradd! Otuzdokuz yaşındaydı ama, hiç göstermezdi; gören, çok-çok yirmidokuzunca derdi. Saçlar dalgalı; hiç çekinmeyecek kadar şık;koşucular kadar yakışıklı, tenisçiler kadar sırim gibi; mahkeme salonlarının, poker masalarının, salon hayatının bütün düzenbazlıklarında usta; Roy -Drover'den daha güler-yüzlü bir arkadaş, Frank Brightwing'den daha akıllı bir adam... Boşuna değil, şehrin en sevilen bekârı unvanını kimseye kaptırmıyordu!

Cass, heyecanla: "Bradd," dedi, "Jinn'le bu gece biraz yakından ilgileniver. Bu moruklar arasında üzerine bir sıkılganlık geliyor. Ben de Chris'i yatıştırmak zorundayım."

Bradd, yanaklarında gamzeyle, çabucak bir gülümseyerek, gür bir erkek sesiyle, söz verdi:

– "Bu benim için zor bir şey mi sanıyorsun? Senden başka burada görmek istediğim tek insan Jinny'dir. İkinizin pek mutlu olduğunuzu gördükçe öyle seviniyorum ki! Sonra, maşallah elinde tutabiliyorsun da. Yoksa, benim gibi bir adamın kollarına on dakikada atılırdı. Bak gör ona nasıl kavalyselikledeceğim!"

Cass içinden: "Yaman adam şu Bradd!" diyordu.

Chris'in yanına otururken, önce şöyle-bir denedi:

– "E, konuşalım bakalım."

– "Neyi?"

– "Kendimizi."

– "Yani, bana sanki beni seviyormuşsun gibi görünüp de, sonra bu kızla kaçivermenimi konuşalım diyorsun?"

– "Kaçma yok."

– "Kaçtın! Neyse, üzölmekle birlikte, şunu söylemeliyim ki hakkın varmış."

– "Hııı?"

– "Ah! Cass, biliyorum! Sana verecek gençlik sevgim kalmamıştı. Hepsi babama gitti; sonra da, yıllarca, aneme... Şu Jinny'ye düşman gibi bakayım istedim, ne yazık ki onu da sevdim. Ben ondan topu-topu altı-yedi yaş ancak büyüğüm ama, kızım gibi görüyorum onu. Aslında utangaç birşey, öyle değil mi? İşte bak şimdi, Roy'un pis şakalarına nasıl gülüyor!"

– "Neyse, Bradd onu yola getirmesini bilir. Bradd öyle..."
– "Cass! Sen şu Jinny gibi güzel, alımlı bir kıza geçince koca olabilecek misin acaba?"

– "Bilmem. Umarım ki olurum."

– "Olmalısın! Benim iyiliğin için de. O benim öğrencim, Cass! Yo, o benim kendim. Benim yerime geçiyor... Hayatımın tek aşk macerasında benim yerimi tutuyor. Ona karşı gereği kadar kibar, hoşgörür, anlayışlı, yumuşak davranabiliyor musun?"

– "Sen ne dersin?"

– "Hiç de emin değilim. Sen pek katı kurallara bağlısındır çünkü."

İşte o zaman Cass kızdı:

– "Bugünkü insanlarda bir inanış var: Bir adam haftada bir tek akşamını bile evde geçirmekten hoşlansa, asrı bir kıza koca olamaz sanıyorlar. Neymiş, o kız bilim okumuş, toplumbilim okumuş, isterse radyoyu kendisi açıp-dinlemesini de bilirmiş! Bıktım artık bu sözlerden!

"Sonra, ben Jinny'yi çılgınca seviyorum. O da, iyi dans eden erkeklerden, "katı kurallara bağlanmayacak kadar yumuşak" delikanlılardan hoşlanmasına belki hoşlanır ama, sonunda gene de benim gibi, Bradd gibi sağlam birini seçer. Dişlerini fırçalayan, vergisini veren bir kimse olduğum için ondan hiç de özür dilemek niyetinde değilim."

Chris: "Seviyorsun onu demek, Cass!" dedi. "Bak buna sevindim. Sev onu. Bir dakika için bile olsa, beni, ya da benden bir şeyi sevmeyi düşündünse şimdi kendisinde beni bularak sev onu!"

Öyle coşmuş konuşuyordu ki, Cass korktu. Rahatlamak için, Jinny'nin sofrada sakın sakın oturuşuna baktı. Bradd'ın ona çok yardımı dokunduğunu görünce de pek sevindi.

Bradd, alçak sesle, çabuk çabuk bir şeyler anlatıyordu, gü-lümsüyordu da.

Cass içinden: "Çok şükür, Jinny'ye iyi vakit geçirecek, güvенеbileceğim bir arkadaşım var!" diyordu. "Bradd, Eino kadar genç, Steve Blackstaff kadar olgundur; ka-dınları birçok evli erkeklerden daha iyi tanırса hiç şaş-mam."

Jinny'nin talihi vardı ki yemekten sonra Bradd'la Penn-loss'ları brice sürükleyebilmişti. Pek hoş bir vakit geçiriyor gibiydi.

Onun için, Cass, sonradan, otomobille hayli yol aşış eve geldikleri vakit, taşlıkta, Jinny gümüş tilki ceketini içe-lemiş gibi duran Kleo'nun suratına fırlatırken: "İyi eğlendin, değil mi?" diye sorup da ondan karşılık alamayınca şa-şırdı.

– "Gel kucağıma otur bakayım." dedi.

Karısının böyle somurtuk hallerinde bu ona, nedense, yatıştırıcı bir çare gibi görünürdü.

Jinny onun dediğini yaptı ama, omzuna dayadığı başı alçıdanmış gibi kaskatı duruyordu.

– "Ne var, yavrum?"

– "Hiçbir şey yok! Daha neler! Bir dakika konuşmadan durursam sen ile... şey mi sanacaksın..."

– "Evet, yavrucuğum, öyle sanıyorum. Nedir bakayım bana kondurduğun suç?"

– "Bakıyordum eski dostunla, şu Grau denen kadınla pek tatlı bir vakit geçiriyordun!"

Jinny'nin kıskanışı Cass'ın hoşuna gidiyordu.

– "Sahi çok tatlı bir vakit geçirdim." dedi. "Ne konuştuk biliyor musun?"

– "Beni konuştunuz besbelli."

– "Pek o kadar kendini-beğenmiş olma. Ama, işin doğrusunu ararsan, seni konuştuk ya. Sana düşman kesilmek istiyormuş ama, o da alt olmuş, benim gibi. Seviyor seni. Senin için: "Şahindir o." dedim. "Bütün bu kargaların arasında tek çayırkuşudur o." dedi.

Jinny: "A! işte bu iyi!" dedi. Uzanıp alnından öptü. Bir daha öptü: "Bu da Chris için!" dedi. "Ben eskiden beri bütün kuşlar arasında en çok çayırkuşunu severim. Sabah sabah, ötüşü insanın içini öyle açar ki! Savaş biter bitmez İngiltere'ye gideceğim sırf çayırkuşlarını dinlemek için. Öyleyken, Chris gene de..."

Lakırdının arkasını getirmeden sustu. Cass'ın kolları arasında gene katılıp kalmıştı. Bu afacan küçük kızın söylenişinde hiç de insanın tuhafına gidecek bir şey yoktu:

– "Ama, vaktiyle pek içli-dışlıymışsınız." diyordu. "Ta eskiden beri tanıyorsun sen onu. İkinizin de bildiği öyle şeyler var ki ben daha adını bile işitmedim. Kendimi öyle biryana atıvermiş gibi görüyorum ki! Aranızda şakalaşıyorsunuz, eski anıları anıyorsunuz... Belki vaktiyle ona yaptığıın âşıktaşlıkları anıyorsunuzdur."

– "Pek yok, olsa bile ciddî değil. A! Jin, yoksa kıskanıyor musun?"

– "Evet, kıskanıyorum!"

– "Sen kıskançlığa karşı savaş açtındı hani?"

– "Ben hiçbir şeye karşı savaş açmış değilim! Seni kim benden almaya kalkarsa kıskanırım, işte o kadar! Bilmediğim, tanımadığım kadınlarla kimbilir ne maceraların vardır, diye düşündükçe kıskanıyorum... Düşünmeyeyim, aklımdan çıkarayım bunu, diye kendimi nasıl zorluyorum, onu da ancak Tanrı bilir!"

– "Senin hiç maceran yok mu?"

– "Pek var sayılmaz. Eino bir akşam beni şöyle hafifçe öpmüştü; madem sordun, bak onu söyle'yim. Ama, benim aklıma Chris gelince... hele Blanche gelince... şu cadaloz karı..."

– "Yo, hiç de öyle değildir."

– "... Hele onu düşündükçe çıldırıyorum. Blanche'çığınlan birlikte! Karı-koca olarak! Gözümün önünde görür, kulağımın dibinde işitir gibi oluyorum... Karanlık odalar, o da böyle senin kucağında..." Cass'ın kucağından fırlayıp kaçmaya kalktı; pek çabuk davranmadı, Cass onu tuttu.

– "... Sonra, ikiniz birlikte karanlıkta yatıyorsunuz. Sonra, sabahleyin pijamayla kahvaltıya oturuyorsunuz. Ah! Kimi vakit öyle oluyorum ki elime geçseniz ikinizi de öldürürüm. Kimi vakit de kendimden tiksiniyorum, kendimi pek zavallı buluyorum. Cass Timberlane, beni müthiş sevmelisin ki bunları unutabileyim."

– "Demek öyle sevmemi istiyorsun?"

– "Evet, istiyorum!"

– "Sen beni seviyor musun, Jinn?"

– "Evet, seviyorum! Valla' seviyorum!"

– "Ne kadar?"

– "Çok, pek çok."

Jinny üzüntüsünü unutuverdi.

Biraz sonra da, "Benim odada kurt var" bahanesiyle odasına gitmek istemeyip onun geniş yatağına uzanınca Cass baktığı cinayet dâvalarını hatırladı: Uzun uzun saklanan hınçlar sonradan öyle korkunç biçimlere girebilirdi ki!

KIZKARDEŞİ Rose'dan sık sık işitmişti ama, Cass buna pek akıl erdirememişti. Jinny, Bn. Higbee'ye emir vermekten başka hiçbir işi pek olmadığı için, gitgide tembel, boş, herşeyden canı sıkılan biri olup çıkacaktı.

Başlıca uğraştığı, savaşa yardım işleriydi. Ötekilerle birlikte o da Kızılhaç'ta oradan geçen askerleri eğlendirmede kendi payına düşen işleri yapıyordu ama, kendiliğinden yaptığı şeyler değildi ki bunlar. Başında Diantha Marl, Zeta Umbaugh gibi yüzbaşılar vardı; zarfların nasıl yazılacağını, asker karılarına nasıl kundak bezi hazırlanacağını hep bunlar gösteriyorlardı. Pek titiz çalışıyordu ama, bu işler vaktinin onda-birini, gücünün de binde-birini bile almıyordu.

Gençler Birliği'ne de seçilmişti. Orada dans vardı, ah-baplık vardı ama, "iyi kadınlar"ın kendi kendilerine kurdukları bu kibar çevrede Jinny kendini pek yadırgıyordu.

Epey de okuyordu ama, vaktiyle fabrika ressamıyken kaçamak zevk olan şey, şimdi bütün gününü alan bir oyalanma olunca, düpedüz cansıkıcı oluvermişti.

Bir ay sultanlar gibi yaşadı. Erkenden çalıp uyandıran saatlerden illâallah demiş bir işçi kız için saat onbirlere kadar uyumak, sonra Bn. Higbee'nin anlattığı dedikoduları dinleyerek, Kleo'nun sırmalı sicimle yaptığı maskaralıkları seyrederek kahvaltı etmek ne hoştu! Gelgelelim, yaza varmadan, bundan da öyle bıktı ki afakanlar basacak kadar canı sıkılmaya başladı.

"Çocuklarım olunca avunurum" diye umuyordu ama, çocukların geleceğini gösteren hiçbir belirti yoktu.

Bütün bunların Cass da farkındaydı: Hem de Jinny'nin bildiğinden daha çok farkındaydı; üzülüyordu da. Boşanma dâvalarından öğrenmişti: Cansıkıntısı Âdem'le Havva'yı cennetten kovdurmada eza-cefadan, ayyaşlıktan daha yapışkan bir yılan olabilirdi. İşte şimdi bu yılanın kırmıldamaya başladığını görüyordu.

Blanche neyle oyalanırdı? O niçin cansıkıntısından hiç yakınmamıştı? Yo, yo! Şimdi hatırlıyordu, yakınmıştı.

Hem de Blanche yaş bakımından Rose'a, Bozard'lara daha yakındı; sonra, daha da sokulgandı. Arkası açık elbiseler giyip bir hanımefendi gibi evsahipliği etmekle Grand Republic'e parmak ısırtmaktan da hoşlanırdı. Yalnız, gösteriş yapmaya olanak bulamayınca onun da canı sıkılırdı.

Cass merak ediyordu: Blanch'ı etkileyememişti; acaba Jinny'yi etkileyip onu kendi işinin girdi-çıkıtısıyla ilgilendirebilir miydi?

Hukuk üzerine yazılmış halk kitapları verdi. Eve gelince ona hikâyeler anlattı. Bunların ağzından pek heyecanlı çıkmadığını kendisi de biliyordu ya: Wargate'lerin hukuk danışmanı Oliver Beehouse pek inatçı bir şeymiş: Sweeney Fishberg'le Nestor Burdwin adalet için nasıl çarpışıyorlarmış; Yargıç Flaaten yeni ipek cüppeleri için "tulum" deyince Yargıç Blackstaff ne kızmış, ne kızmış!

Jinny'den birtek kıvılcım çıkaramadı... ta ırza tecavüzden dolayı mahkemeye getirilen askeri anlatıncaya kadar. O zaman Jinny canlandı, delikanlıyı pek ateşli bir biçimde savunmaya başladı. Dâvanın yalnız mahrem yanlarını dinlemişti.

Cass o gün anladı ki, Jinny, satrançta olduğu gibi, adalet düzeninde de kurallara boyun eğmeden yana değildi. Yargılarını insanlara acıyarak veriyor, hem de çabucak kestirip atıyordu.

Suçlu yakışıklı bir delikanlıysa, ona en aşağı cezayı veriyordunuz. Sonra da erteliyordunuz; üstelik, gitsin bir daha içsin diye eline de beş dolar tutuşturuyordunuz. Sulh hukuk dâvalarında yargıç jüri başkanıyla bir ara dışarı sıvışacak, bütün rençberleri, dul kadınları, yetmişini aşmış herkesi haklı, bütün malsahiplerini, işverenleri, ortaklıkları, bir de yaprak sigarası içen, kadınlara "hanım abla" diyen kabak kafalı adamları haksız çıkarması için, koridorda kulağını bükecekti.

Mart başlarındaydı, bir akşam eve geldi, baktı karşısında sevincinden uçan bir kız var.

– "Ne oldu, bil bakayım, şekerim! Bir dene! Dünyada bulamazsın! Greg Marl ne adam! Beni yeniden işe çağırıyor. Dünyada gitmem! Yo, belki de giderim. Beni kovdu ya... hayatında görebileceği en iyi karikatüristi! Valla, biraz da kötü yapıyordum ya. Belki şimdi daha iyi yaparım. Ama, o zaman da bal gibi iyi bir karikatüristtim."

– "Of! nedir bütün bu anlattıkların?"

– "Greg telefon etti. Muhabirlerinden ikisiyle bir de o yeni karikatürist askere gitmiş. Şirketlerin sattıkları sıra karikatürlerden kullanabilirmiş ama, buranın havası olsun istiyormuş. Sonra, diyor ki..."

– "Sen istiyor musun?"

– "Bir süre için, belki. Evet, istiyorum diyebilirim. Kızarmısın?"

Cass: "Yemekte konuşuruz. Önce bir düşüneyim." dedi.

Ellerini yıkarken gargara yaptı; yakalığı temiz mi, değil mi diye gözden geçirdi. Sonra, smokin ceketini giydi, savaş haberlerine bir göz attı; kömür için telefon etti; saat

kaç diye ısıölçere baktı; ısı kaç derece diye kol saatine baktı; çöpçüye çek yazdı; spor sayfalarına göz gezdirdi; o günlerde okumakta olduğu polis romanını kitaplığa götürme günü geldi mi diye baktı; ocağa baktı; terliklerini giydi.

Sonra, o akşam ağırbaşlı giyinmesi gerektiğini düşünerek, terliklerini çıkardı, yeniden ayakkaplarını giydi. Sonra gene ayakkaplarını çıkardı, terliklerini giydi.

Sofrada Jinny konuyu, kavga eder gibi değil, tatlılıkla açtı:

– "Diantha Marl gibi, kendini-beğenmiş, ukala dümbeleği değilim ben; kocamın eline bakmayayım düşüncesiyle değil benimkisi. Yalnız, dünyanın yarısına güven yok. Benim yaşımda her kız şimdiden hayatını kazanmalı, buna alışmalı. Ben de, para kazanmaya ressamlıkla başladım. Öyleyse, iyi bir ressam olmaya bakmalıyım."

– "Bence de öyle."

– "Hukuk işlerinde sana yardımcı olmak isterdim ama, yıllara bağlı o. Ben işe ressamlıkla başlamışım. İnan olsun, bundan dolayı; başka bir şey değil.E, biraz da, seni sevdiğim, senin beni saymanı, bana boğaz tokluğuna karılık eden biri gözüyle bakmamamı istediğim için. Anlıyorsun, değil mi? Yani, Tanrı mı, yoksa bu işlere bakan biri mi, o bize birkaç çocuk yollayınca kadar çalışacağım. Olmaz mı?"

– "Benden izin almak zorunda değilsin ki, yavrucuğum!"

– "Öyle ama, içim rahat etmez..."

– "Ben senin başında cellât değilim. Bu işi istiyorsan, al, karar verildi demektir. Bak, açıkça söyle'yim: "Akşamları ev gelince seni karşımda, çalışıp yorulmuş bir kadın olarak değil, taptaze, beni beklerken bulmak isterdim ama, biliyorum ki bunu istemeye hakkım yok. İşte bu kadar. Ne zaman başlıyorsun?"

– "Valla'... şey... Evet... yalnız, bir şey var: Yani, Greg beni istiyor, Hubsy de bana "üstesinden gelirsın" diyor. Sonra Greg bana eskisinden daha çok para verecek... Yalnız, muhabirlik de yapmamı istiyor. O demektir ki öğleden akşam sekize kadar çalışacağım. Belki daha da geç kaldığım olacak ama, pek seyrek. Ne dersin? Ben pek karar veremedim."

Cass pek perişan bir haldeydi ama, inceliği de elden bırakmak istemiyordu:

– "Bana bak, Jin." dedi. "Çok önemli bir savaş işi olsaydı, ya da sana parlak bir meslek hayatı açacak bir şey olsaydı, sevinirdim, sana yardım edebilmekten başka bir şey düşünmezdim. Biliyorum, bugün milyonlarca kadın hayatını kazanmak zorunda bulunuyor; ben de kadınlara bütün mesleklerin -hele hukukla tıbbın- açık olmasından yanayım.

"Yalnız, kadınlar para bakımından kendi-başlarına-buyruk olmalılar diye bir şey tutturmuşlar. Bunun kökü ta Eski Mısırlılar'daki rahibelere kadar varır. Kadınların da kendilerine göre işleri olmalıymış... sevdikleri erkekleri, değilse bile, onları seven erkekleri kahrından öldürseler bile. Seninki de o türlü mü?"

Jinny: "Bu kadar üzülme, canım!" dedi. "Gitmem! Zaten, saçmalık olur sen, Bayan Higbee, Kleo evde beklerken benim akşam geç vakitlere kadar yağmur altında sokaklarda dolaşmam. Kapat bu konuyu."

Cass: "Yo, kapatmak istemiyorum." dedi. "Pısrık, aptal, zavallı bir kadın olmak istememekte hakkın var. Ama, bak: Sen kendin diyorsun resimde daha çalışmaya ihtiyacım var, diye. Hani, Bezirque diye bir ihtiyarcık var ya, tanırırsın. Ortaokulda resim dersi veriyor? Çok iyiymiş diye işittim. Savaş yüzünden burada; başka türlü gelmez çünkü. Onlara çalışsana?"

Jinny: "Olur" dedi. "Hadi sen şimdi şu başına büyük bir felâket gelmiş gibi hali bırak bakayım. Valla, kadın hakları dâvasını ben halledecek değilim ya!"

Yerinden fırladı, masanın çevresini dolandı, geldi. Cass'ın saçlarından öptü. Yalnız ona değil, gözlerini dikmiş öyle bakan Kleo'ya da teşekkürdü bu. Ondan sonra da, o akşam hep kocasından, kendi halinden pek sevinç duydu.

Cass da, anlayışlı ama, gene de âmirane bir tavır takınmaya çalışıyordu. İçinden de üzülmüyordu. Demek ki, evleneli daha üç ay olmuşken, Jinny seve seve onu bırakıp kendi gençler dünyasına gidecekti; gitmekten de kocasına bağlılığından değil, akşam karanlık bastıktan sonralara kadar çalışmak zorunda kalacağı için vazgeçmişti.

Cass farkındaydı: Jinny'yi, tanık sandalyesinde ilk gördüğünden beri, elde etmek için çabalarken bir yandan da, gizliden gizliye, "Ya kaybediverirsem!" diye bir korku duymuştu.

Gene farkındaydı ki kendisinin resmen temsil ettiği şu uygarlık içinde insanların onda-dokuzu ara-sıra açlık, bo-yuna da güvensizlik çekiyorsa, geri kalanlar cansıkıntısı çekiyor, kendini bir işe yaramaz buluyordu .Onun dâvası uçarı bir kızla değil, kendisini şaşırtan, korkutan bir çağın bütün kadınlarıyla idi.

Jinny'ye gelince... Alexander Hamilton Ortaokulu'ndaki resim, Fransız edebiyatı derslerine heyecanla başladı; sonra daha büyük bir heyecanla bıraktı. Görüyordu ki, büyüklere özgü derslere gelenlerin çoğu genççe kadınlardı, bir şey öğrenmekten çok da öğretmene âşık olmak sevasındaydılar.

Yalnız, bu işin böyle yarım kalışı Jinny'yi pek üzmedi. Çünkü o sırada kendisinin ikinci bir Leonora Duse olduğunu keşfetmişti.

EINO ROSKINEN Güney Carolina'daki bir karargâhtan Jinny'ye yolladığı mektupta şöyle diyordu:

"Onbaşıyım; çavuş olacağım ama, astsubay falan olmayacağım, çünkü birçok ulu-orta şeyler soruyorum. Şimdi sen evlendin, bol-bol boş vakti olan bir kadın oldun; artık kendini Küçük Tiyatro'ya verebilirsin. Bilmem iç benliğin emir dinleyecek kadar derli-toplu mu; ama, güzelliğin, kafan buna elverişli. Bir denesene?..

Zehir-zemberek Fin"

Jinny mektubu Cass'a da okudu.

– "Ne dersin?" diye sordu.

Kocasının ne diyeceğinden hiç kuşkusu olmadığı senden belliydi.

Cass: "Fena olmaz." dedi. "Bence sen oyunculuğu bal gibi becerirsin, eğlenirsin de. Maskeliler iyi tanındılar, on yıldan beri. Ben, kendi hesabıma, oraya çıkıp da biralay ahalinin karşısında kralmışım, uşakmışım gibi davranamam."

– "Her gün yapıyorsun bunu. Kürsüde."

– "Belki. Herneyse, 'sevinç duyarım."

– "Bundan sonraki ilk deneme ne zaman acaba? Hangi oyunu oynayacaklar dersin?"

– "Samson Raphaelson'ın "Çayırkuşu"nu oynayacaklar. Mevsimi de bununla kapatıyorlar. Oyunun okunması önümüzdeki perşembe, sekiz-ellide, Della Lent'in evinde."

Jinny: "Herşeyi nasıl da biliyorsun!" diye şaşıtı.

Cass: "A! gazete okuyorum da ondan!" dedi.

* * *

Rice Helix'le Patty Helix ufak-tefek yapılı, arı gibi, yalnız biraz derbeder insanlardı. Maskeliler'in para alan, geçimlerini yarı yarıya bununla sağlayan yöneticileriydiler: Yönetmen onlardı, sahneleri çizip boyayanlar onlar, kapı kapı dolaşıp bilet satanlar, sahneye konacak eşyayı ödünç alanlarda onlar.

Birbirlerine pek düşkün karı-kocaydılar. Ya göründüklerinden yaşıydılar, ya da yüzleri yaşlarından beklenmeyecek kadar buruşmuştu. Çabuk çabuk, heyecanla, "Gene" O'Neill, ayaydınlığı mavisini ışıklar, baş belâları üzerine konuşurlardı; eski bir bisikletten rüzgâr makinesi, yulaf sandığından mermer bir Venüs yapmakta ustaydılar.

Eskiden, bayağı, para karşılığında oynamışlardı ama, ne zaman, nerede, kimse bilmiyordu. Onların söylediğine göre, ikisi bir tiyatrodaki iş bulmakta zorluk çekiyorlarmış da onun için bu işten vazgeçmişler; önce tavuk çiftliklerinde çalışmayı, falcılık etmeyi denemişler, Texas'ta konferans simsarlığı etmişler, sonra küçük tiyatrolarda iş bulmuşlar.

Şimdi de onları gece geç vakit, el ele tutuşmuş koşarlarken görüyorlardı. Boone Havock'lar onlara öğretmeninle içki tezgâhtarları arasında bir şey gözüyle bakıyorlardı. Doğrusu aranırsa, belki Della Wargate Lent'in yüksek rütbeden uşaklarıydılar. Maskeliler'i o destekliyordu çünkü.

Oyunların denemesi kimler oynuyorsa sırayla onların evinde yapılıyor, ensonunda ortaokulun tören salonunda oynanıyordu. Yalnız, yeni alınacakların denemeleri Della'nın

evinde yapıldı. Orası hiç de Grand Republic'teki en büyük ev değildi ama, en büyük oturma odası bu evdeydi; içi de baştan başa yaldızlı piyanolarla, çini tabaklarla doluydu.

Savaş sırasında Helix'ler oyuncularını seçerken istedikleri kadar kadın buluyorlardı ama, delikanlıları dükkanlardan, fabrikalardan, yazıhanelerden çekip almak zorundaydılar.

"Çayırkuşu"nın okunuşunda da topu-topu onbir erkek vardı, oyunun altı erkek kahramanı bunların arasından seçilecekti. Bunlardan biri şaşı ama, çok akıllı bir adamdı.

Oyunun dört kadın kahramanına karşılık yirmiyedi kadın vardı; ondördünde somurtuk kızlardan altmışüçüne gelmiş, gene de sanatkâr kalmış ihtiyarlara kadar. Bunların yirmiyedisini de Bn. Kenyon'u, baş kadın kahramanı kendisi oynamak istiyordu.

Cass içinden: "Hepsinin arasında Jinny hem en güzeli, hem de en yeteneklisi olarak hemen göze çarpıyor." diyordu.

Bu gece buradaki ne hayalperest Jinny'ydı, ne şakacı, ne de hoppa Jinny; şimdi onun yerinde, arkasına bütün rengi kostüm giymiş, boynuna incecik bir atkı bağlamış, başına ufacık kahverengi bir şapka geçirmiş, iş kafası olan bir genç kadın vardı.

Hepsi denendi, sonunda Bn. Kenyon'ı oynamak üzere ikinci okumaya iki kişi seçildi: Jinny'yle Letty Vogel.

Bn. Vogel İl Tarım Müdürü'nün karısıydı, Jinny'en üç-dört yaş büyüktü. Eskice bir siyah elbise içinde narin bir vücut; pek iri gözlü, zayıf, soluk, tasalı bir yüz.

Cass kendi kendine: "Zavallı tazecik!" diyordu. "Tiyatroya hevesli galiba ama, Jinny'nin karşısında binde-bir kazanma ihtimali yok... Jinny ateşle fildişi."

Bir daha denediler. Jinny'nin okuyuşu billûr gibi, sesi sıcağı; her hece pek berrak çıkıyordu, bütün heceler de birbirinin tıpkısıydı.

Letty Vogel yorulmuşa benziyordu, sesi de biraz titremeye başlamıştı ama, okurken Bn. Vogel olmaktan çıkıyor, oyundaki kahraman oluveriyordu. Şen-şakrak, biraz bayağı, son derece de kendine acındırıcı yaman bir kadın, zekâ fışkıran bir melek.

Cass içinden: "Hele, hele, hele!" diyordu. "Korkunç! Bu kadın pek yaman! Zavallı Jinny! hiç oynayamıyor! Okullu kızlar gibi okuyor."

Bunun üzerine, Cass, rolünü yapamıyor diye, Jinny'yi hırsıyla, korumak ister gibi sevmeye başladı.

Della Lent'le Helix'ler aralarında birşeyler fısıldaştılar, sonra Rice Helix açıkladı:

– "Ey ahali, bu son okumaların ikisi de, doğrusu, nefisti. Hepimiz biliyoruz ki Letty ne güçlü, ne gayretli bir oyuncu olduğunu şimdiye kadar birçok oyunlarda göstermiştir. Yalnız, bu oyundaki züppe kadın için bizce Bn. Timberlane on almakla kalmıyor, valla', on-yıldız alıyor.

"Tanrı biliyor ya, şuna da inanıyoruz ki, kendisine göstermek niyetinde olduğumuz titiz yönetmenlikle, Jinny Timberlane, oyunun ilk oynanışında Gertrude Lawrance'in Broadway'de yarattığının tıpkısını burada yaratacaktır. Hoşgeldin aramıza, Jinny! Muhakkak ki, şehrimizin sanatı için büyük bir kazançsın.

"Şimdi, ey ahali, dışarı boşalmadan önce sandalyeleri yerlerine koyalım. Bn. Lent, eksik olmasınlar, bu küçük denememiz için bize odalarını, sandalyelerini lütfettiler. Sizlerin hepinizin de bu akşam gösterdiğiniz başarıdan, inan olsun, gerçekten göğsüm kabarıyor.

"Adamın dediği gibi, yumurtaların hiçbirisi cılk çıkmadı. Sonra, sakın hiç cesaretiniz kırılmasın: Başlangıçta başaramadıysa bir daha deneyin, bir daha deneyin. Sandalyelerinizi yerlerine koymayı unutmayın. Sağolun!"

Hakgözetir Bay Yargıç, öyle, baka-kalmıştı. "Olmaz" demek istiyordu. Jinny "olmaz" desin istiyordu. Bir yandan da onu, ne kötü bir oyuncu olduğunun farkında değil, diye, hırsıyla seviyordu.

* * *

"Çayırkuşu"nın ilk denemesi Cass Timberlane'in Bergheim Konağı'ndaki o muazzam bodrumda yapıldı. Eşya olarak da odunları, kül tenekelerini, av saçması sandıklarını kullandılar.

Oyunun yarısını Cass göremedi; göremediğine de üzüldü, çünkü Jinny'nin sanat yeteneğinin ortaya konuluşunda hiç de görülecek bir şey olmadığını çoktan unutmuştu. Ne yapsın ki Ticaret Odası'nın şöleninde bulunmak zoundaydı, söylevi o verecekti çünkü. Şöyle düşünüyordu:

– "Altıda yemek. Yedi-çeyrekte ilham gelir, sekiz-bucukta da evdeyim. Onu-bunu bırak ama, bu sefer bana üstün bir değer vermişler: Sayın Cass Timberlane'in "şehirimizin bilim, ekin bakımlarından geleceği" konusunda bir konuşması!"

Yargıç diye herşeyi bilir sanıyorlardı; herşeyi bilen bir adam diye de ondan her bildiğini ortaya sermesini bekliyorlardı; dağarcığını ortaya sereceğine göre de onun tavuk köftesinden, kalıp kalıp dondurmadan sonra, lezzetli bir sindirim hapı olabileceğini umuyorlardı. Amerikan erkeğinin en değer verdiği servet söylevdir, Amerikan kadının da nafaka.

Cass Timberlane bakıyordu ki evli genç erkekler, geceleri tek başlarına pek seyrek kaldıkları için, karılarının yanına ellerinden geldiği kadar geç dönmek istiyorlardı. Bir konuşan köpek hikâyesini dinledikten sonra kalktı, denemenin hiç olmazsa sonunu görmek için acele eve döndü.

Yolda düşünüyordu:

– "Bakalım ne yapacak, muhakkak görmek istiyorum. Jinny elbette ki Letty Vogel'den daha iyi. O pek aşırı, pek yapmacıklı. Yalnız, Jinny sesini hep böyle berrak, makamlı tutabilse, heyecanlı görünmek için sesini çatlatmasa; o zaman harikulâde olur."

– "Yo, zaten iyi... Hiçbirinden aşağı kalır yeri yok."

– "Büyük bir oyuncu olabilir; herhangi alanda tanınmış biri olabilir, bir kez kafasına koymasın. Kafası öyle herşeye yatkın ki!"

– "Saçlarını aklıma getirmek hoşuma gidiyor... Arkadan bakınca, insan hiç saç demez... İncecik kumaş gibi bir şey... Üstü koyu renk, parlak; aşağı indikçe dalgalanıyor, elini o dalgaların üzerinde gezdirmek istiyorsun."

– "Hem de ne!"

* * *

"Çayırkuşu"nın yazarı belki yüksek bir oyun yazdığı düşüncesindeydi ama, Fred Nimbus'un bunu sıcak ülkelerdeki insanların tutkuları üzerine kurulmuş bir Hollywood filmine çevirdiğini bilse şaşardı.

Cass bodrum katının karanlık merdiveninden aşağı indi, durdu. Fred'in Jinny ile "iş tutmaya" çalışmasını seyre koyuldu. Bu iş ona pek sahici gibi geldi. Oyun usullerinin, geceyarısı stüdyo eğlentilerinin yabancısıydı; Jinny'nin tartaklanmasına gönlü razı olmadı.

Fred, Rice Helix'in yönetmenliği altında ama, görünüşe bakılırsa bu işten-anlar adamın cesaret vermesine hiç de ihtiyaç duymadan, Jinny'yi ağır ağır öpüyordu. Jinny'nin başı yana yatıp arkaya gitmiş, pek biçare bir halde duruyordu. Adam da onu uzun uzun, sıkı sıkı öpüyordu; sıkıca bastıran elini de onun omzundan göğsüne doğru kaydırıyordu.

Derken, Cass aydınlık bodruma birdenbire atıldı:

– "Nimbus!" dedi. "Bırak bakayım!"

Nimbus bıraktı.

Cass yönetmene döndü:

– "Kötü eve gelmiş bir hödük gibi davranmadan da bal gibi oyun denemesi yapabilir bu adam, Helix!"

– "Kafa mı tutuyorsunuz yani bana?"

– "Elbette! Yalnız, sanırım ki, bu kadar parladım ya, yetişir! Denemene devam et ama, Nimbus, uslu dur. Hoşçakalın, bayanlar, baylar. Şimdi ben yukarı çıkıyorum, Mormon kitabını okuyacağım. Tuhaf değil mi, şimdiye kadar Mormon kitabını hiç okumuş değilimdir. Hoşçakalın!"

Mormonların -birden çok eşle evlenmeyi hoşgören mezhebin- kitabını okudu. Karahummadan, hapse mahkûm edilmekten nasıl korkarsa Jinny'nin yukarı gelip söyleyeceklerindende öyle korkuyordu.

Jinny, denemeden sonra, yukarı gelip de kaçınılmaz "E, söyle bakalım..."la başlayınca, Cass atıldı:

– "Hiç konuşma, Jinny. Söylenecek beylik sözleri biliyorum. Gülünç kaçacak kadar kıskanç bir koca... Sana burnunu sokan hödük. Yalnız, sana bir şey soracağım, söyler misin: Ben gelmeden Fred seni bir hayli mincıkladı, değil mi? Ha? Değil mi?"

Jinny kıs-kıs güldü:

– "Araştırma yapar gibiydi."

– "Sürü sürü köpeklerle, tahtıran taşıyan yerlilerle araştırmaya çıkılan sahipsiz toprak değil benim karım! Fred'e tokat atsaydın -atmalıydın da- ben de bu gülünç duruma düşmekten kurtulurdum. Unutma: Bir daha sefere benim hatırım için cesur davran, olmaz mı?"

Jinny elinden geldiği kadar yumuşak davranmaya çalıştı:

– "Ama, sen de şunu kabul etmelisinki, biraz orta tabakadan biri, geri kafalı bir adam gibi davrandın ya. Bağdın, kafa tuttun, falan. Bugünün adamı olsaydın, bugünkü bir kadının kendini korumasını bal gibi bileceğini düşünseydin, yalnız Fred'in omzuna hafifçe şöyle bir vurur, gülümseyerek: "Devam et, dostum!" derdin. Bunun gibi bir şey, biraz... tatlı birşey söyledin."

Cass karısının yüzüne karşı kahkahayla güldü. Jinny kendi söylediğine kendi de inanmıyormuş gibi görünüyordu.

– "Jinny! Biliyorum pek gürültülü konuştum ama, ikiniz de hak ettiniz. Sana yağmurluk yaptırmak için ölçünü almıyordu ya, öyle değil mi? Yağmurluk bile vücuda bu kadar sıkı sıkı yapışmaz. Neyse! Öp bakayım beni!"

Jinny biraz söylendi. Sonra, şaşırtacak kadar derin bir bağlılıkla öptü.

Yalnız, bunun uzun sürmeyeceğini Cass çok iyi biliyordu. Sözünü dinletmek isteyen tam bir erkek gibi davranmayı, kendine acındıracak biçimde konuşmayı falan becermişti; Jinny Marshland gibi çekici, meraklı bir kıza almış yaşlı adamdan beklenen herşeyi yapmıştı ama, bu onun için hayli zor olmuştu.

ONDAN SONRAKİ denemelere Cass burnunu pek aşırı derecede sokmadı; yalnız, karısını çağırıp arabasına atarak eve götürebileceği anı beklemekle kaldı.

Jinny'nin büyük bir sabırla çalıştığını gördükçe hoşuna gidiyordu. İki hafta sonra Jinny rolünü adam-akıllı pişirmişti. Rice Helix'in söylediklerini harfi harfine yapıyordu; yalnız, yönetmen: "Tam bir hanımefendi duygularını bütün dişlerini göstererek, parmaklarını da sanki üzerlerinde bir böcek yürüyormuş gibi kımıldatarak belirtir." deyince kavgaya etti.

Cass şimdi Fred Nimbus'un haline de şaşıyordu. Delikanlı ne zaman görev gereği Jinny'ye sarılacak olsa, parmaklarının ucuyla, hafifçe tutuyordu.

Gene de Cass'ın aklına acı bir düşünce geliyordu.

Çocukların başvurdukları çok eski bir çare vardır ki pek de akıllıca bir şeydir: Reçel çalmak için en elverişli zamanın "Reçel çaldın!" diye boş yere bağırmış olmaktan dolayı evdekilerin utanmaya başladıkları an olduğunu bilirler. Sakın Fred de bu usulü deneyecek olmasın?

Ateşli koca, en sonunda, kendini payladı:

– "Of! bırak bu saçma kıskançlığı da kızcağıza bu işi zehir etme!"

O zaman farkına vardı: Jinny'nin köşede-bucakta birlikte kıs-kıs güldüğü, perde aralarında rumba oynadığı adam Fred Nimbus değil Jay Laverick'ti.

Jay Laverick şehrin ayyaşı, şehrin soytarısı, şehrin yüz karasıydı. Kırk yaşındaydı, karısı ölmüş bir bekârdı. Miras yoluyla Laverick un fabrikalarına konmuş bulunuyordu.

Sarhoşken pek nazikti ama, ne yazık ki nazik olduğu zamanlar da hep sarhoştı. Kır Klübü'ndeki dansların Jay Laverick'siz tadı çıkmazdı. Herkes -hem de sıklıkla- "Zavallı Jay çok içiyor, kendini mahvediyor" derken bunu öfkeyle değil, sevgiyle söylerdi.

Jay ile Jinny bu oyunun denemelerinden önce hep ancak kalabalıktı karşılaşmışlar, hiç baş başa kalmamışlardı. Adamın tiyatro-vari davranışları, ellerinin operatör, piyanist, üfürükçü eli gibi ustalıkla, hafif değişleri Jinny'nin pek hoşuna gidiyordu.

Cass yine pirenemeye başlamıştı. Bu halinden de bıkmıştı artık! Kendi kendine: "Zavallı kız, arkasında kazak, ayağında pantolon, hastabakıcılar gibi, kadınlıktan uzak bir halde, uğraşıp duruyor, şu karartmalı dünyada güzel bir şey ortaya çıkarmak için didiniyor" diyordu. "Yalnız, şu sınıksız kazakla ne de alımlı bir kadın olduğunu biliyor mu acaba?"

– "Elbette biliyordur! Bu gibi şeyleri bütün kadınlar bilir. Sermayeleri alçak-gönüllülüktür ama, bunu işletmesini nasıl da bilirler!"

– "Yok canım! Böyle birşey onun aklından bile geçmez! Sen seviyorsun onu, değil mi? Peki, öyleyse bu gibi kuşkuyla onu gözünde nasıl alçaltabiliyorsun?"

– "Saçmalama! Her iyi kadının biralay kötü kadın yanı olduğunu sana kimse söylemedi mi?"

– "Yo! "kötü kadın" sözünü beğenmedim. Birine kötülük kondurmak..."

– "Bana bak! "Kötüye çeken lanet uğrasın!" deyen hü kümdar pek de ahlâklı bir adam değilmiş. "Bir kız, güzel giyle, birtakım tepkilere -insan yaradılışından ileri gelen yadırganmayacak tepkilere- yol açtığını bal gibi bilir." diye düşünmek hiç de ayıp değildir. Yoksa, aptal denecek kadar melek olmasını mı bekliyorsun?"

– "Elbette! Ona şüphe mi var! Bana bak, arkadaş! Ben ona meleklerle yaraşır bir biçimde tapıyorum. Bu sevgimin Tanrısal bir yanı var. Benim için o her türlü zamanın, mekânın dışında, kadınlığın ta kendisi."

– "Evet, evet. Dediğin doğru. Keşke şu Fred Nimbus'la, Jay Lavirick'le pek sıkı-fıkı olmasaydı. Frank Brightwing gibi rabitalı biriyle konuşsa olmaz mı sanki?"

Cass o günlerde Frank'ı Roy Drover'den, Bradd Criley'den daha az görüyordu ama, Grand Republic'te onun kadar sevdiği kimse yoktu.

Frank Brightwing daha otuzsekiz yaşındaydı ama, mal-mülk sahibi olmuştu. Hanım-hanımcık bir karısı, üç de ortaokul öğrencisi çocuğu vardı. Yalnız, Maskeliler'e katılmaktan büyük bir heyecan duyuyordu. Bir oyun iki hafta sürecek olsa, oniki gece, baş erkek kahramanın dedikleri kadar cesur, baş kadın kahramanın dedikleri kadar ateşli, maskara hizmetçi kızın da dedikleri kadar gülünç olduğuna inanırdı.

Tiyatroda oynamak için deli olanların çoğu gibi, o da oyuncuların en kötüsüydü. Bu yüzden, bilet satma, sahne marangozluğu, elektrikçi yardımcılığı gibi işler verirlerdi ona; denemelerde defteri kendisine verirlerse artık dünyalar onun olurdu.

Eleştirmenlerin de en kötüsü olduğu için "talihimiz varmış ki Bn. Kenyon rolünü Letty Vogel yerine Jinny oynuyor." diye düşünüyordu, bunu Cass'a da söyledi.

Cass: "Letty Vogel epey yetenek gösterdi sanıyorum." dedi.

– "Hayır, Cass. Tiyatro işlerinden sizin gibiler anlayamaz. Letty bizim "farfaracı" dediklerimizden, Jinny'nin ise kendine güveni var. Tam oyuncu. Bu dünyadan değil o, Cass!"

* * *

Sabah kahvelerini içerlerken, Cass keyifli keyifli: "E, Jinny," dedi, "Freddy Nimbus dostumuz sana balta olmaktan vazgeçti sanırım."

– "A! Freddy'cik pek mağrur bir şey, belli; hiç ileri gitmiyor."

– "Hoşlanıyor gibiydin."

– "Elbette hoşlanıyordum. Sinsi adamları severim çünkü. Şaka yapmaktan onlar kadar kimse çıkmaz. Onların kendilerine göre açmazları vardır. İşleri budur onların."

Jinny'nin hep kullandığı Swing-çağı külhanbey ağzı Maskeliler gibi ateşli sanatkârlarla işbirliği ettiğinden beri daha da zenginleşmişti; şimdi de o dille konuşuyordu ama, Yargıç Timberlane onun ağzından epey anlıyordu. Kendisi de gittikçe daha çok o dili konuşuyordu.

– "Herneyse, ben seni Jay Laverick'ten kıskandığımın yarısı kadar bile kıskanmam Fred'den." dedi. "anladığıma göre, siz kadınlar Jay'i müthiş bitirim buluyorsunuz."

– "Sorar mısın! Hem de nasıl! Ya o bana ne tutuldu!"

– "Pek ciddiye alma. Jay erkeklere karşı dürüst bir adam ama, altısından doksanahtısına kadar bütün dişilere tutulması da hayli yaygındır."

– "Yoksa şimdi de eski arkadaşından mı kıskanıyorsun beni?"

– "Kıskanır mıyım hiç! Hah-ha!"

– "Ben bu kadar yalandan bir oyuncu gülüşü görmedim, şekerlemem benim! Kapat bu konuyu bakayım!"

Cass da içinden kendi kendine: "Ben sana demedim miydi!" diyordu. "Niye açtın bu konuyu sanki? Nereye kadar götürebileceğini biliyordun, değil mi ya?"

– "Elimde değildi."

* * *

Rice Helix'le Patty Helix'in herkesi kendi benliklerinden sıyrılıp hiç de hoş olmayan başka benliklere girmek için kandırmak gibi acayip bir meslekleri vardı ki ikisi de bunu çok iyi becerirlerdi.

Oyun ortaokulun tören salonunda oynanmaya başlayınca görüldü ki heveslilerin bir temsili değil, basbayağı bir oyun temsiliydi bu.

Cass'ın Jinny'yi seyrederken: "Bu benim o basit kızcağızım mı, yoksa bir cambazhane çığırtkanın karısı mı?" diye şaşırdığı oluyordu.

Temsilden sonra Della Lent'in evindeki açılış gecesi toplantısında, işten anlarların ağzından aşağıdaki oyun eleştirmelerini dinledi:

Avukat Bradd Criley: "Valla', azizim, Jinny pek yamandı. Onda bu kadar ateş olduğunu ben bile biliyordum."

Emlâk sahibi, tefeci Frank Brightwing: "Bu rolde Gertrude Lawrance'ten on kat iyiydi. Gertrude Lawrence'i ömrümde görmedim ama, biliyorum."

Karısını destekleyici B. Gerald Lent: "Jinny hiç kötü oynamadı, Cass. Ama, Fred Nimbus ne berbattı! Jay de öyle!"

Banka işlerine toplum bakımından, ev bakımından öğüt verici, nüktedan Bn. John William Prutt: "Bizim bey de, ben de Jinny'yi pek beğendik, Bay Yargıç, umarım bu oyunda oynayışı savaş işlerine, ev işlerine sekte vermez."

Doktor-operatör Roy Drover: "Kötü bir temsil değildi. Bence Jinny'nin de ötekilerden aşağı kaldığı yoktu."

Banker Norton Trock: "A! Cass, Jinny valla' pek, pek şahaneydi. Pek mükemmeldi."

Radyo sanatkârı Fred Nimbus: "Doğrusunu isterseniz, Bay Yargıç, bu işte eşiniz bizi lütfedip desteklememiş olsaydı ben bu kadarını beceremezdim."

* * *

Jay Laverick denemelerde de, Della'nın ilk gece eğlentisinde de, oyunun altı temsilinde de pek temkinli davrandı; ancak temsiller sona erip Madge Dedrick'in evinde pek bayağı bir eğlenti yapıldığı gece cıvıdı, asıl halini aldı.

Şampanya vardı. İthal malı değilmiş ama, olsun. O gece Jay naralar attı. Jinny'yi ellerinden yakaladı, dolu-dolu bir öptü.

Cass oldukça yakındaydı, işitti.

Jinny öyle bir çabucak: "Kendine gel!" diye çıkıştı ki Jay onu hemen bıraktı.

Jinny kocasına doğru geldi.

– "Bir daha benim bir erkeğe cesaret verir gibi davrandığımı görürsen, döv beni, şekerim!" diye söylendi.

– "Dövmek zorunda kalacağımı sanmıyorum."

Jinny meğer hiç kin tutmazmış: Eğlentinin sonuna kalmadı, bir de baktılar Jay'le dans ediyor; hemde, öyle, zoraki falan değil.

Bradd Criley, Cass'ın kulağına doğru eğildi:

– "Jay iyi, hoş arkadaşştır ama, böyle eşeklik ettiği de olur. Aşk olsun Jinny'ye, iyi idare ediyor. Ne yaman kız!"

Saat üçte eve geldiklerinde Jinny kocasını dolu dolu bir öptü. Cass sevinmişti: Öteki erkekler onu ne kadar pohpohlarsa pohpohlasınlar, Jinny sahici sevgiyi bulmak üzere dönüp gene ona geliyordu.

Gün doğmak üzereydi, Cass'ın kulağına Kleo'nun miyavlaması geldi. Mışıl-mışıl uyuyan Jinny'yi bırakıp aşağı indi, kediciğe bakmaya. Kleo tir-tir titriyordu. Geldi ona sokuldu. Korkuyor gibiydi.

* * *

"Sancak" gazetesinde "Çayırkuşu" üzerinde Pandora Avondene'in pek olumlu bir yazısı çıktı. Oynayanlardan herbiri, bu yazıya göre, ya "harikulâde"ydi, ya "sanatkârane", ya "parlak"; en aşağısı "memnuniyet verici."

Gene o gazetede pazar günü çıkan ikinci bir yazıda da oyun bir toplum olayı sayılıyordu; sonunda da, ya tesadüf eseri olarak, ya da Abbot Hubbs'ın hınzırlığından, herkesi şaşırtıcı bir haber veriliyordu:

"Çayırkuşu"nda bu kadar "yüksek yetenekler" göstermiş olan, öteden beri de radyoda Deniz Kuvvetleri üzerine bir sıra temsiller vermiş, böylece Donanma'ya birçok gönüllü kazandırmış bulunan B. Fred Nimbus askere çağrılmasını bekleyememiş, gönüllü olarak yazılmaya karar vermiş.

Şehir yerinden oynadı. Yalnız, B. Fred Nimbus yerinde dona kalmıştı. Haberi o da gazeteden öğrenmişti. Şehrin

daha birçok resmî kişileri arasında, Cass'a da telefon etti, dert yandı.

B. Nimbus'u erkekler pek sevmeydi. Yalnız radyoda onun, kendi kaleminden çıkma, 'şairane' sözleri erkekçe mırıldanışını dinleyerek ürpertiler geçiren biralay kız, yatıp kalktığı eve, serenat yapmaya geldiler. Fred'in balkonu yoktu ki Juliet gibi, Mussolini gibi balkona çıksın; kapının önünde açılır-kapanır bir iskemleye çıkıp onlara söyleyiverdi:

– "Sevgili kızlar; lafla anlatamayacağım kadar heyecan verdiniz bana. Sizin gibi kızların namusunu, mutluluğunu korumak içindir ki askere yazılmak istiyorum. Yazılıyorum da: yarın sabah, İl Mahkeme Konağı'nda, 307 numaralı odada. İçinizden, gelmek isteyen olursa, saat onda orada bulunsun. Benim nâçiz elyazıma niçin bu kadar değer veriyorsunuz bilmiyorum ama, defterciklerinizi getirirseniz elimden geleni seve seve yaparım. İşlerimi yoluna koydum, rahatım; savaşın en kızgın geçtiği yer neresiyse oraya koşabilirim artık."

Ertesi sabah, çoğu ondokuz yaşından aşağı, yüz onaltı dişi, mahkemenin koridorunu doldurmuştu. Fred 307 numaralı odanın kapısında görününce alkışladılar, ağladılar.

Fred'in pek ürkek bir hali vardı. Yanında da bir çavuş duruyor, ona biraz alaylı alaylı bakıyordu.

Jinny, kıkır-kıkır gülerek, geldi Cass'a haber verdi: Fred telefon etmiş, onunla başbaşa görüşüp vedalaşmak istemiş.

Cass: "Buraya gelirse, ben senin yanından hiç ayrılmam." dedi. "Senin canını sıkmasına müsâde edemem."

Jinny, pek çit-kırıldım bir halle: "Merak etme, şekerim," dedi, "gelmeyecek. Git kendini göle at, dedim ben ona."

AMERİKA'NIN Orta-Batı bölgesinde, savaş dolayısıyla benzin vesikaya bağlanmamıştı daha. Cass'la Jinny yaz tatillerini geçirmeye, otomobille, Ely'nin kuzeyine, Arrow-head'deki kuytu ormanlara gelmişlerdi. Grand Portage'e kadar da çıktılar.

1790 yıllarında oralarda İngiliz, Fransız kürk tüccarlarının şatosu varmış. Gün batarken, kayıklarını sayan, kaputlu, kasketli kürkçülerin hayaletlerini bugün bile görebilirsiniz.

Skyline Yolu'nda, otomobillerine oturmuşlar; aşağıya, uzaktaki Duluth şehrine, Superior Gölü'nün mavili-gümüşlü enginine, içeriye doğru girmiş Okyanus'un göz kamaştırıcı kalkanına bakıyorlardı.

Jinny dalgın dalgın konuşuyordu:

– "Ne hoş, ne güzel Duluth, tepelerle deniz arasında! Bütün bu gezmemizi pek sevdim... Riveria'daki şehirler de dağlara yaslanmış böyle duruyordu. Sen de beni öyle eğlendirdinki! Siz çok minnettarım, efendim!"

Cass: "Balayımızdan beri en iyi vakit geçirişimiz sanırım." dedi. "Karşıdaki şu gemiye bak!"

Yolcu gemisi gibi kocaman bir kömür gemisi, doğudaki süt-beyaz gözkeşiminde, suyla bir gidiyordu. Uzaklaşan güneşte bir titrediydi; derken, gözden kayboldu; yalnız, arkasındaki duman izi kalmıştı.

Cass dalgın dalgın konuştu:

– "Yarın Soo'dadır. Gemilerin geçişi bana öteden beri pek dokunur. Bu gemilere binip, kubbeli,kuleli, çarşılı liman şehirlerine gidebilir, Asya kuşlarını görebilirdik, diye düşünüyorum. Ama, şimdi şurada, Duluth'ta tek başıma olsaydım, bu gemi bana, gün batarken, seni almış götürüyormuş, ben içinde yokmuşum gibi gelirdi."

– "Bak! İşte ben buradayım. O gemide değilim!"

– "İyi ki değilsin."

Gölün üzerinde gümüş parıltılar titreşiyordu. Derken, başka bir kocaman kırmızı kömür gemisi daha görüldü. Bu seferki batıya doğru gidiyordu. O yüksek kaptan köprüsü hemen göze çarpıyordu; teknesi de Minneapolis, Dakota bacalarını tütürecek kömürle doluydu.

Cass: "Şu gemide kimbilir ne kömür vardır, bir adam küreleye küreleye bitiremez!" diye fikir yürüttü.

Jinny: "Bana bak, şekerim," dedi, "gel biz Duluth'a taşınalım. Grand Republic'ten daha eğlenceli bir yer."

– "Yo. Çok büyük şehir. Yüzbinden çok insan var. Korunç! Chicago, Londra gibi kötü bir yer ner'deyse. Grand Republic de çok büyük ya. İnsanın herkesi tanıyabileceği yerleri severim ben."

– "Ben de insanın ancak birkaç kişi tanıyabileceği yerleri severim!"

– "Hadi, hadi! Grand Republic'te biralay tanıdığın yok mu sanki! Var; bunu sen de domuz gibi biliyorsun ya! Yapma, kuzum!"

– "A! Evet; birkaç iyi insan var. Rose, Francia, Lyra, o güzel yeğenin Valerie, Nilly Sarouk, Fliegend'ler, Bradd,

Frank, Papaz Gadd, Tracy, Chris, Blackstaff'lar." Jinny burada biraz düşündü. Sonra alaylı alaylı: "Bir de, Jay Laverick." dedi.

– "Jay olmasa da olur, benim için."

– "Yo, haksızlık etme. Baş belâsı bir şey, evet ama, çok acayip, az bulunur bir insan. Yakınlık görmeye ihtiyacı var. Hem sonra, bana sorarsan, o benden çok sana hayran."

– "Bana hayransa, müthiş hayran demektir. Bırakalım, canım şu Jay'i"

– "Bırakalım... Zavallı Jay!"

Kömür gemisi iki kez düdüğü çaldı: Saint Louis Koyu'na girecekti, havadan köprüünün açılmasını istiyordu.

O gece de, Duluth'taki otellerinden, hep sis düdüğü duydu: Önce dana gibi böğürüyor, sonra dev yapısı eşyalarını oradan oraya çeken devler gibi gürültü çıkarıyordu.

Cass: "Sis, soluyan çatanalar..." diye düşünüyordu. "Enginlerde büyük gemiler! Bir gün gelecek, Jinny'yle biz bunları Sydney limanında, Portsmouth'ta, Rotterdam'da yakından tanıyacağız."

* * *

O sıcak yazın geri kalan günlerini geçirmek üzere, Dead Squaw Gölü'nün kuzey kıyılarında bir baraka tuttular. Bradd Criley'le Jay Laverick denen o meslekten bekârların birlikte oturdukları barakayla araları üçyüz metre kadardı.

Göl kıyısındaki bu ufacık yazlık obaya alay olsun diye Yayalar Şehri adını takmışlardı. Kimi sarı, kimi beyaz, on, oniki baraka vardı ki bunların çoğundan arkadaki sun-

durmaya, hamama, kayıkhaneye geçiliyordu. Ayrıca, yeri tahta döşemeli çadırlar da vardı ki bunlarda da "en küçük oğlan"la "ablası" yatarlardı.

İçki tezgâhı yalnız Laverick-Criley kurumunda vardı. Bu barakada dört yatak bulunuyordu; ayrıca da, ipek örtüsüyle süslü bir divan vardı ki kullanıldığını gören yoktu.

Obada Pennloss'lar vardı; Drover'ler, Brightwing'ler, Beecher Filligan'lar vardı; şu ileri görüşlü genç avukat Vincent Osprey'le geri görüşlü karısı Cerise vardı; Scott-Juliet Zago'lar da oradaydı. Bütün bunların arasında da yakındaki Yat Kulübü'nden akın akın misafir damlıyordu.

Hepsinin içinde çapkın diye adı çıkmış bir, Jay Laverick'ti. Arkadaşı Bradd Criley de onu korur, hep: "Jay'in içini kavuran tek ateş içkidir; biraz gönül eğlendiriyorsa, bunu kapatmak için." der dururdu.

Yat Kulübü'ndeydiler, Dr. Roy Drover, herkesin içinde, açıktan açığa: "Demek Jay zampara değil ha?" dedi."Sen de değilsin?"

– "Değilim elbet."

– "Gillian Brown'la Zengin avcısı Sabine'e ne dersin?"

– "E, ne olmuş onlara?"

– "Çarşamba sabahı, gün doğarken sizin kulübeden çıkarken görmemişler mi?"

– "Benimle değillerdi. Sen mi gördün?"

– "Yo, kendi gözümle görmedim."

– "Öyleyse, sus, kimseye söyleme, Roy. Baksana sır olarak söylüyorum: yalan!"

– "Bana göre hava hoş, Bradd. Ne üzerime gerek!"

Kulübün içki salonundaki Yaşlılar Kurulu Dr. Drover'in hakettiği karşılığı aldığına oy birliğiyle karar verdi. Daha ileri gittiler:

— "Jay birşey yaptıysa bile Bradd'a hiçbir leke kon-
durulamaz. Yo, Saint Paul'da, Chicago'da birkaç kadın
ahbabı var ama, müşterileri arasında kadınlara, dak-
tilolarına, arkadaşlarının karılarına, kızlarına karşı namus-
u mücessemidir; bundan da, sonunda gene kendisi ka-
zanır."

Yayalar Şehri bütün gün koşup koşup göle atılan ço-
cukların haykırışıyla çınılardı. Erkeklerin çoğu, cumartesi -
pazardan başka günler, Grand Republic'te işlerinin ba-
şındaydılar. Şimdi savaş vardı ya, kadınların birçoğu da
onlara katılıyordu.

Bu arada, Jinny ile Rose Pennloss çarşambalarla cu-
maları, askerlerin yemek yedikleri yerde onlara hizmet et-
meye, asker trenlerine kahve, ekmek-peynir götürmeye,
otomobille şehre iniyorlardı. Cass da, mahkemeler ka-
palıydı, ama haftada üç gün gene şehre iniyor, vesika da-
iresinde çalışıyor, kapı kapı dolaşıp savaş tahvilleri sa-
tıyordu. Kısacası, bütün Yayalar Şehri harıl-harıl çalışıyor-
du; oranın ahlâkını bozmak bakımından tehlikeli biri varsa
o da, Jay Laverick'ti.

Cass kendi kendine: "Jinny'nin en hoşlandığı adamın
Jay oluşu rahatsız ediyor beni." diyordu.

Yalnız, Jinny, Jay'den, dans edişinden, bıçkın hallerin-
den hoşlandığını öyle açıkça söylüyordu, onun lakırdısını
öyle serbestçe ediyordu ki kuşkulanan doğru olmazdı.
Cass bunu biliyordu.

Jinny ile Jay'in karşılaşmalarına pek olanak yoktu.
Yüzmede, teniste, kürekte hep bir aradaydılar. Jinny de-

nize iyi dalardı. Her gün öğleden sonra akşama kadar Yat Kulübü'nde briç oynarken de elleri ufacık kamalar gibi işlerdi. Yalnız, bütün bu eğlencelerde, ayık olduğu zamanlar, hep Jay şampiyonu.

Cass da içinden: "Bunların hepsi hoş şeyler, Jinny'yi neşelendirmeye yarıyor" diye kendini avutmaya çalışırdı.

Derken, Pasadena Filligan, Bayan Beecher Filligan, kendisinin de pek hoşlandığı Jay'in sabahları içtiği cinle karışık içkiye "Jin-Jay" adını verince, bu adı da herkes kullanmaya başlayınca Cass'ın tepesi attı.

Açıkça görüyordu ki, Jinny için, boş kalıp canının sıkılmasıyla daha boş kalıp işi aylıklığa vurması arasında, tutacağı en emin yol ana olmasıydı.

– "Artık tedbirleri bırakalım da ailemizi kurmaya başlayalım" diye ağız aradı.

Jinny: "Evet, başlayalım," dedi, o kadar.

* * *

Güzel bir cumartesi günü öğleden sonra yürüyüşe çıkmışlardı. Cass'la Roy Drover önden gidiyorlar, Jinny ile Jay de arkadan geliyorlardı.

Daha üç ay önceki Cass olsa başını arkaya ancak, sevdiği güzelyârını görüp gözlerini nurlandırmak için bakardı; şimdiyse, elinde değildi, sık sık başını çevirip acı bir kuşkuyla bakıyordu.

Jinny ile Jay'i kol kola gördü. Jay'in Jinny'nin elini kendi koluyla böğrü arasına sıkıştırdığını gördü. Jinny'nin, kahkahalı bir çekişmeden sonra, elini çektiyse de, pek hızlı çekmediğini gördü.

Şimdi Cass -Amerikalı kocaların en iyi cinsi- Roy'un yaban ördeği yemi olarak yabani pirinç üzerine anlattıklarını falan duymuyor, dönüp Jay'ın yanına gitmek, "Karımı kandırma, n'olur! O zaman daha dostça yaşarız... Sen de, Jinny, bunu söylediğim için hoşgör beni!" diye yalvarmak istiyordu.

Cass anlıyordu: Onlardan kuşkulandığının Jay farkındaydı. Kızı tek başına bırakıp, koş a koş a geldi, onlara katıldı.

Şimdi Jinny arkadan, ayaklarının topuğuna basıp ucuna kalkarak, iri adımlarla, usul usul geliyordu. Aklından geçenlerle de yüzünde sinsi bir gülümseyiş belirmişti. Pek keyifli görünüyordu.

Barakaya geldikleri zaman, Cass Jay'e yalvarır gibi baktı.

İçinden: "Umarım akıllılık eder de döner evine gider" diye dua ediyordu.

Karşısındaki Fred Nimbus olsa kafa tutardı. Jay kasa sapkınlarının ustalarındandı; bal gibi şöyle bir karşılık verebilirdi: "Ne söylüyorsun sen, kuzum! Ben senin karını ne kadar sayıyorsam, gözümde yüksek tutuyorsam sende c kadar sayarsın sanıyorum. Şimdi sen ona namussuzluk mu konduruyorsun? Yoksa, önüne gelene kapılıp sürüklenecek bir aptal yerine mi koyuyorsun?"

Evet, Jay Laverick'i öldürebilirdi ama, onu dünyada utandıramaz, korkutup sindiremezdi.

Jay sırtarak: "Ne dersiniz, birç oynayalım mı, dördümüz birlikte?" diyordu.

Cass: "Ben yoğun" dedi. "Canım istemiyor. Oturup Roy'la yarenlik etmek istiyorum!"

– "Mükemmel! Jinny, bak bana satranç öğretmen için güzel bir fırsat çıktı. Şimdiye kadar Cass'tan epey öğrenmiş, usta olmuştur. Balkona çıkarız, fareler gibi; ağabeyleri rahatsız etmeyiz."

Jinny sevinçle: "Aman ne güzel!" dedi.

Cass'la Roy, surat asıp, ağaçların altına oturdular.

Roy homurdandı:

– "Benim üzerime gerek değil ama, bilmiyor musun ki Jay küçük kızların eline verilecek cinsten bir oyuncak değildir?"

Cass: "Jay'in tuttuğu yol iyidir, Jinny'yi eğlendiriyor" dedi. "Hiçbir kötülük gelmez ondan."

– "Ya? Bence, dikkat etmelisin, pek eğlendirmesin. Yo, kızma. Başka bir şey söyleyecek değilim. Yalnız, Pas Filigan'a -daha iyisi, kocasına- sor bakalım Jay'den kötülük gelirmiymiş, gelmez miymiş? Neyse, ben eve gidiyorum, uzanıp biraz kestireceğim. Şimdilik hoşçakal... Hoşçakal, Jinny! Benim söylediğim bir şeyi hiç duymaz ki!"

Cass iliştiği bıçkı tezgâhının üzerinde oturmakta devam etti. Tezgâh ensizdi, rahat oturamıyordu ama, çevresinde çam yongalarının, talaş tozlarının insana dost gibi gelen kokuları vardı. Böyle ufak-tefek, kaba-saba şeylere karşı içinde bir istek duyuyordu, çünkü ortada tehlikeli birşeyler dönüyor gibi geliyordu ona.

Kendi kendine sayıyordu:

– "Tracy Oleson, Eino Roskinen, Abbott Hubbs, Berthold Eisenherz, Fred Nimbus, Jay Laverick. Hiçbirinden kötülük gelmez ama, isterdim ki Jinny bu biralay pestenkerani adamlarda birtakım erdemler görüp bu kadar heyecana kapılmasın."

Jay gidince, Cass'la Jinny suya girdiler, ta uzaktaki sala kadar yüzdüler. Cass'ın yandan-çarklı gemi gibi hep biteviye, makine gibi bir kurbağalama yüzüşü vardı; bu biçim yüzüş hem yormazdı, hem de görüldüğünden daha hızlıydı. Jinny de suyla yelkenli kayak gibi oynaşıyordu.

Sonra, daracık kumsala oturdular. Güneşlendiler. Jinny yanmış, tatlı bir kahverengi olmuştu; Cass da, dar paçalı, uzun mayosuyla, çıkıntılı, sert göğsüyle Kızılderililerin bakır rengini almıştı. Şimdi, böyle, uzanıp gevşemişti ya, işi açmak daha kolay geldi.

– "Jay'i kiskanıyorum sanma, yavrum" dedi. "Ama, buraya pek dadandı. Çok arsız bir adam bu. Biri çıkıp yere çalincaya kadar işi ileri götürüyor. Bu yere çalma işini benim yerime sen yapar mısın?"

– "A! üstüme iyilik, sağlık! Demek, birlikte tenis oynuyorum diye, konuşmasıyla beni eğlendiriyor diye..."

– "Vazgeç bundan!"

– "Neden vazgeçeyim?"

– "Onun özelliklerini senden iyi bilirim ben. Ne zamandan beri açıkça gösterdi. Sen de biliyorsun, ben de biliyorum ki maksadı kötü. İşin kötüsü, bildiğimizi o da biliyor. Onun için, burada dolaşmasına göz yumacak olursak, kendisinin ahlâk anlayışını biz de hoşgörüyormuşuz gibi olur. Bence, sıfır numara Don Juan'lık taslamaktan vazgeçmesini ona sen söylemelisin."

Jinny: "A! şekerim, değil mi ki sen öyle istiyorsun, elbette söylerim ama," dedi, "bana karşı zerre kadar kötü niyeti olduğunu valla' ben hiç sanmıyorum. Pas Filligan'a benden çok ilgi duyuyor." Jinny'nin burada gözleri birdenbire bir noktaya dikildi, öfkeli bir hal aldı. "Gözü kör olsun o kadının!"

– "A! Jinny, bu adama yoksa sen bu kadar mı tutkunsun? Pas'ı kıskanıyor musun yoksa?"

– "Ne? Nasıl? Pas'ı kıskanıyor muyum? Ne münasebet! Şey demek istedim, yani... hepsinden: Filligan'lardan da, Jay'den de, alayından da bıktım artık! Aman! ne şımarık insansın sen! Hakkın var. Çok açık kalpli, iyi bir insansın sen."

O gece Cass rahat, emin bir halde yattı. Issız gölün yanında kuzeye doğru uzanan tepelerdeki çamlar arasında uğuldayan rüzgârı dinliyordu.

* * *

Jinny o sümsük B. Laverick'i açıktan açığa, hem de adamakıllı yola getirdi.

Cumartesi günü, Yat Kulübü'nün dansındaydılar. Jay'in ona tam iyiden iyiye dil dökmeye başladığı sırada Jinny elalemin içinde bağırdı.

– "A! Bay Laverick, beni tavlamaya mı kalkıyorsun yoksa? Sen git gene o İrlandalı şıllıklarınla düşüp kalkmana bak, kara şeytan seni!"

Jinny pek iyi biliyordu ki Jay'i ifrit eden şey babasının halis-muhlis İrlandalı olduğundan hatırlatılmasıydı.

Jay hemen Jinny'yi bırakıp içki tezgâhına doğru gitti.

Babacan yargıç da karısının bu kabalığına pek sevindiği için kendi kendine şaştı. Sonra, işi Bradd Criley'e açtı:

– "Senin şu Jay denen arkadaşına bir şey söylesen-e, Jinny'nin peşinde pek dolaşıyor."

– "Söylerim elbette. Jay'i severim; sonra, yaptıklarına bakma, pek öyle kötü bir adam değildir ama, delinin biridir.

Bana bunu senin söylediğini söylemem, Cass. "Jinny'ye ben hayranım, rahat bırak onu, yoksa karışmam!" derim, o kadar."

– "Sağol, Bradd."

– "Yalan da değil. Ben öteden beri Jinny'yi amcası gibi severim; en az senin kadar ben de onu korumak isterim."

– "Ona eminim, bundan dolayı minnettarım sana."

Böylece, mütareke ilân edildi. Cass'la Jinny yeniden birbirlerinden hiç kuşkulananmayan birer sevgili oldular. Akşam karanlığında oturlurken, ağaçların arasından Kleo'nun hortlak gibi süzüldüğünü görüyorlardı.

Göl kıyısındaki köy huzuruna daldılar. Wargate'lerin, kendine özgü küçük bir gölü olan Berthold Eisenherz'in yazlık köşkleri yerine daha alçak-gönüllü yerlerle yetindiler.

Jinny, vaktini aylak aylak geçirmekten vazgeçince, yüz-meye kendini öylesine verdi ki kadın olimpiyat şampiyonları için tehlike olmaya başladı... Tam iki hafta.

Bütün sporlarda o Cass'tan daha eli yatkındı, daha kavrayışlıydı, daha kendini zorlamadan yapıyordu. Denize dalıyor, tenis oynuyor, golf oynuyor, ata biniyor, kürek çekiyordu... zevk alarak, zarif bir biçimde, içten gelen bir yetenekle.

Bu sporlara Cass'ın önce pek akli ermiyor, kolay kolay kavrayamıyordu. Pek zevk aldığını da gösteren bir davranışta bulunmuyordu ama, sonradan Jinny'yi bile geçiyordu. Jinny çoktan bıkıyor, o bir türlü bırakmak istemiyordu.

Yalnız, bütün bu boy ölçüşmeler karşılıklı servet ölçüşmesi üzerine ortadan kayboldu. Cass zengin olmuştu artık... kendi ölçüsünde.

CASS şehirden geldi, yazlık evlerinin önünde durup: "Jinny!" diye seslendi, onu, kucağında Kleo ile kıvrılıp uyuduğu yaşlı bir yaban elması ağacından palas-pandiras aşağı indirdi.

– "Jinny?" diye sordu, "yüzon bin doları epey para sayar mısın sen?"

– "Beş doların üstünde her parayı hayli para sayarım ben. Neden sordun?"

– "Şimdi bizim bu kadar muazzam bir servetimiz var da ondan."

Jinny: "Para! Elbiseler! Atkılar! Kleo'ya kırmızı tasma! Bir "Liebestodt" plâğı! Biri sana rüşvet mi verdi yoksa? Amanın!"

– "Yo, hiç öyle bir şey değil. Dünyada istemem birinin bana yüzbin dolar rüşvet vermek istemesini! Geri çevirmek zorunda kalırım."

– "Neden?"

– "Nedeni var mı, biliyorsun."

– "Yo, bilmiyorum. Neden?"

– "Neden olduğunu anlatamam sana ama, elbette geri çeviririm."

– "Peki, ikiyüz bin olursa?"

– "Yo, artırmayı bırak. Yüzbini daha demin geri çevirdim, değil mi ya?"

- "Peki ama, doğru söyle: Kaça kadar dayanırsın?"
 - "Jinny, yavrum, sen namusunu kaç'a satarsın?"
 - "Kime?"
 - "Herhangi birine diyelim."
 - "Evde mi, dışarıda mı?"
 - "Dışarıda diyelim."
 - "Ayaydınlığı bir yaz gecesi mi, karanlık bir kış gecesi mi? Ah! şekerim, sende bunları gülünç bir şey diye söylemiyorsun ya!"
 - "Neyse, şimdi beni dinle. Bizim bugünkü servetimiz olan şu yüzbin..."
 - "Yüz onbin!"
 - "Yüz onbin doları bana babam bıraktı. Ayrıca, şehrin güney ucundaki o bir sıra dükkânlarla katları da. Bunlar, son zamanlarda hemen hemen boştu, bana hiçbir şey getirmiyor gibiydi. Şimdi, Wargate'in fabrikasıyla öteki fabrikalar, savaş dolayısıyla, verimlerini iki kata çıkarınca ev sıkıntısı başlayacak. Bugün Frank Brightwing söyledi: Almışbine, hemde para peşin, derhal satabilirmiş. Bana sor-salar otuzbin etmez derdim. Bak hele şu işe!"
 - "Bakıyorum sevinmiyorsun. Satmak istemiyorsun, ha?"
 - "Sattım bile. Üçbini simsara verilmiş altmışbinlik bir çek var şimdi cebimde."
- Jinny: "O! bakayım, bakayım!" diye haykırdı. "Bakayım, kuzum, göster şu güzel şeyi!"

Üzerinde "Elliyedi bin (57.000)" yazılı ufacık kâğıt parçasına birlikte, pek cici bir tavırla baktılar.

Bön insanların yaşadığı şu çağın tılsımına bakın ki bu kâğıt parçasına karşı yabancılar tuğla ev verirlerdi, kül-

bastı verirlerdi, "Hamlet"e bilet verirlerdi, peşlerinden ölüm kovalaya kovalaya baskı altından kaçanlara emin bir yer verirlerdi.

Jinny, saygı duyar gibi bir tavırla: "Güzel şey, doğrusu!" dedi. "Şey, dur bakayım! Bizim paramızdan Frank Brighthwing üçbin dolar mı kazandı dedin? A! ben buna rezalet derim işte! Peki ama, bir dakika önce sen... Niçin "Bak hele şu işe!" diyordun? Böyle güzel bir kâğıda bütün melekler sevinir, Prutt Ana'nın bile az-buçuk hoşuna gider. Sen niye böyle solgun, bitkin görünüyorsun, genç zenginim benim?"

– "Bilmem ki... Evleri eski değerinin üstünde satmak savaştan yararlanmak gibi geliyor bana. Yalnız, çoğunu gene savaş tahvillerine yatırabilirim elbet..."

Jinny öyle bir parlayış parladı ki hiçbir suçlunun avukatı bu kadar ateşli konuşmamıştır. Cass yatıştı. Jinny onun otuzbeş bin dolarlık savaş tahvilini beşbine indirdi, az kalsın üçbine bile indirecekti.

Cass karısının yurtseverlikte pek cömert olmadığını görerek üzülmüyordu ama, sonra: "Hangimiz cömertiz ki!" diye düşündü. Gelmiş-geçmiş bütün yurttaşlar gibi o da düşünmenin dışında pek az şey yapıyordu.

Yarım saate kalmadı, daha çok kazanç getirecek tahvillere de bir beşbin yatırdılar, kırkbeş binini de yeni bir eve, bu yeni eve göre yeniden alınacak eşyaya ayırdılar.

Cass, bu konuşma ile, yeni evi muhakkak almaya, Bergheim Konağı'ndaki eski usul rahatlığı bırakmaya söz vermiş duruma girmiş olduğunu bilmiyordu; o hâlâ "Bakalım bir düşünelim" aşamasındaydı; bu düşünceyle de, o gece, yattı, uyudu.

Jinny ise, içeride, saatlerce oturdu düşündü. Kalem kullanmada, golf sopasını sallamada, eki atmada usta olan elleri, ocuk elleri gibi, sıkı sıkı dizlerinin üstüne kenetlenmişti. Gözlerini bir muma dikmiş, öyle bakıyordu, mum eridi eridi, kuleler, alemler oldu; açık deniz gemileri, süslü köprüler oldu; Paris'teki ressam atelyeleri, ortasında pek hoş ufacık bir insanla New York tiyatrolarından birinde bir sahne oldu.

Cass kapının ağızındaki hamakta uyurken bir ara uyan-
dı; içeriye Jinny'ye baktı sendeleye sendeleye içeri girdi;
karısının heyecanlı yanaklarından, kenetli ellerinden öptü.

Jinny kollarını onun boynuna doladı, mırıldandı:

– "Senden başkasına dünyada bakmam, şekerim. Bir alay saçma-sapan şeyler istiyorum, sen de bana hepsini alıyorsun; ama, ben gene istiyorum. Veren hep sen değil, birazda ben olsam, dediğim oluyor."

* * *

Yeni ev kavgası ertesi sabah yeniden başladı. Hep öyledir ya: "Artık iyice düzeldi" denilen karı-koca kavgaları zaman zaman yeniden başlar.

Cass derin derin öksürerek: "Öh-hö!" yaptı. "Yeni bir ev işini konuşmuştuk. Şimdi savaş var, herşey vesikaya bağlı; onun için, ev yaptıramayız. Başka birinin kendine göre yaptırdığı bir evi de almayı aklımızdan bile geçireceğimizi hiç sanmam, doğrusu. Anlatabildim mi?"

– "A, evet... Bence şu altıntop-portakal marmelatında hiç portakal tadı yok. Sen de, Kleo, çekil bakayım omasadan! İsis'i de yere devirme."

– "Bence senin bu billûr heykeli hep gözünün önünde bulundurman, çocukça değilse, pek bönce bir inanış, el-masım."

– "Değil mi! Frazer'in "Altın Dal"ını okumadın mı? Evet. Ne var biliyor musun? Nasıl bir ev alacak olursak olalım, sen gene kitaplarını sığdırmakta zorluk çekersin."

– "Ama, ben, ev alacağız, demedim ki... İşte onu ko-nuşmak istiyorum ya seninle."

– "Biliyordum, biliyordum... Ah! İki gözüm, çok iyi bi-liyordum. Bu sabah uyandığım vakit saka kuşuna öyle dedim. "Saka" dedim, "sana iki solucanına bahse girerim ki Bay Timberlane yeni bir ev almanın delilik olduğundan dem vuracak," dedim."

– "E, öyle ya."

– "Ne öyle, bay Yargıç?"

– "O düşüncedeyim."

– "Ne düşüncedesiniz?"

– "Bu işi iyice bir düşünüp taşınmalıyız, diyorum. Şim-diki halde çok güzel bir eski evimiz var. Yeni bir ev almak elimizdeki, avucumuzdaki parayı harcamak olur."

– "Eskisini satarsın, canım."

– "Kolay kolay satabileceğimizi pek sanmıyorum."

– "Peki ama, senin dediğin gibi büyük, güzel bir sa-raysa?"

Cass: "Evet, evet," dedi, "öyle... Elimizdeki parayı sak-lamalıyız. Gelecek seçimlerde yargıç seçilmeyebilirim. O zaman neyle geçineceğiz?"

– "Biraz da avukatlık edersen, bugünkü maaşından belki beşkat daha çok... şey... ne diyorlar onun adına... ücret-i vekâlet alırsın. Geçinir gideriz."

– "Olabilir."

Jinny: "Şekerim!" dedi. Artık alaylı alaylı konuşmayı bırakmıştı. Tarihin daha sabahında, erkeğiyle birlikte yamaçtaki ıslak mağarayı bırakıp tehlikeli ama aydınlık ovalara inmeye çalışmak zorunda olduklarına artık iyice aklı yatmış ilk mağara kadını gibi konuşuyordu. "Gençken gençliğimizden kâim alalım!"

Cass: "Orası öyle" dedi.

– "Kır Klübü'nün orlarda bir ev alalım... bulabilirsek, ucuz bir şey demek istiyorum. Yalnız, ferah, pırıl-pırıl aydınlık bir ev; bizim o mezar gibi eve benzeyen cinsten değil."

– "Bizim ev mezar gibi değildir."

– "Ölüler mezarda olduklarını bilmezler ki."

– "Orasını böyle gördüğünü hiç bilmiyordum."

– "Şimdiye dek ben de bilmiyordum. Sonra, biliyor musun, benim asıl düşündüğüm, Bayan Higbee. Şöyle, yeni tarz bir mutfak onun için ne rahat olur!"

– "Reddedildi!"

– "Valla', biraz onun için düşündüm, biraz da kendim için. İspanyol tarzı döşenmiş bir salonda, Windsor Düşesi gibi, misafir ağırlamak ne hoş olur!"

Cass: "Yavrucuğum," dedi, "sen ya Juliet Zago kadar çocuksun, ya da... Sen sahi yeni bir ev istiyor musun?"

– "İstiyorum."

– "Düşüneyim."

Bunun ne demek olduğunu ikisi de biliyordu.

* * *

Cass, otomobiliyle, şehrin içine daldı; yıllarca görmemiş gibi, doğru Bergheim Konağı'nın yolunu tuttu. Orası onun için çocukluğunda şato deyince aklına gelen yerdi; yetişkinliğinde, avukatlığında, yargıçlığında ilk yüce yer; ömrü boyunca da, düşlerinin sığınağı, Blanche'in anılarıyla Jinny'nin anıları gibi birbirinin karşıtı, kahredici anılarla dolu bir yer.

Evden içeri sarsak sarsak girdi. Bir şeyin farkına vardı: Kleo koltukların üzerine tütününü ne de çok dökmüştü!

Çevresine bakındı: Çok iyi biliyordu ki, şu kunt duvarları, şu düzgün odaları, dolambaçlı aralıkları, hiç beklenmedik yerde insanın karşısına çıkan dolapları özleyecekti.

Arka avluya geçti, o muazzam kuppeli arabalığa hayran hayran baktı. Çocukken orasını güzelliğin ta kendisi sayardı. Çardağa alınmış armutlara, büyümesi bir kuşak geçmesine bağlı o kalın, yumuşacık çimlere, yardan aşağı çifte vadilere bakarak düşlere daldı. İngiltere'de Leicester'li, Almanya'da Silezya'lı, Fransa'da da Touraine'li saraysoylu bir adamı sessiz, yerleşmiş, biraz da tehlikeli kılan geleneği burada anlayabiliyordu.

Jinny'nin can attığı o Kır Klübü Mahallesi'ne gelince; Dead Squaw Gölü'nün güney kıyısında denize doğru uzanan bir yarımada üzerinde, Funda golf alanının bir zıpçıktı mahallesiydi. Oradaki "yepyeni, son moda, sülün gibi eşyalarla ileri bir ev hayatı" Ottawa Tepeleri'ndekilerin oğulları, Beltrami Caddesi'ndeki muhteşem konaklarda oturanların torunları, bir de bu üç kuşaklık kibarlar arasına sokulmasını beceren yeni zenginler için düşünülmüştü. Evler pırıl-pırıl, pek düzenliydi; mutfakları çelikle camdandı, tuvalet kâğıtları renkliydi. Yalnız, evler pek küçüktü,

otel daireleri gibi bir şeydi; sonra, birbirlerine pek de yakındı.

Cass Timberlane, bunları düşünene düşünene, Yayalar Şehri'ne döndü. Jinny'ye yalvaracak, yeni ev almayıp Bergheim Konağı'nda öteyi-beriyi boyayarak hayli şatafatlı şeyler yapabileceklerini söyleyecek, kandırmaya çalışacaktı.

Jinny onu: "Cicim!" diye haykırarak karşıladı, "Pas Filigan diyor ki, Simmer'lerin evini beğenirsiniz, sağlam, diyor. Hani şu, tam Funda Klübü'nün arkasında, İspanyol tarzı çiftlik evi-vâri bir ev var ya, işte o. İçi harikulâdeymiş." Burada Jinny pek hayran bir hal aldı: "Arkasında da yüzme havuzu varmış! Dur ben de otomobile atla'yım, hemen şimdi gidip görelim. Klüpte anahtar varmış. Hadi gidelim!"

Gölün kıyısından dolanırlarken, Cass, nedense, yüzme havuzlu, İspanyol tarzı evi almaktan vazgeçip konaktaki mutfak boyamanın, büyük fare deliklerine teneke kaplamanın lafını bile etmedi.

Fena bir ev de değilmiş. Dışarıdan, bir sıra kırmızı, bir sıra sarı kiremit döşeli bir dam görünüyordu. Damdan aşağı tahta bir öküz boyunduruğuyla bir çift gemici feneri asılmıştı. Gene dışarıdan, beton bir merdivenle, aşağıya, bir hanımeli fidanına iniliyordu ki bu hanımeli hiç de kendisi için ayrıca merdiven yapılmaya değmezdi.

Cass içinden: "Bu merdiveni belki aşağıda biriken kar yığınlarına inmek için kullanıyorlardır" diyordu.

Evi gezerlerken, Cass put gibi duruyor, hiç konuşmuyordu; Jinny de, küçük bir kuş gibi, hiç ses çıkarmıyordu.

Odalar pek küçüktü; sonra, yerler tuğla döşeli, tavanlar eski zaman taklidi kalaslarla kaplı olduğu için de, ha-

pishane hücresi gibi kasvetliydi. Oturma odasındaki Meksika tarzı ocağın üstünde duvarda boydan boya bir çatlak vardı ki, yapıları daha on yıl olmuşken, evin çökmeye başladığını gösteriyordu.

Mutfağı gözden geçirdiler. Pembeli, yeşilli, lâcivertli, pırncılı pek cici bir yerdi. Oradan yüzme havuzuna gittiler. Havuz dedikleri de, yer yer çatlamış, çimento sıvalı bir hiçten başka bir şey değildi.

Bunun üzerine, Jinny pek tatlı bir hava ile dedi ki: "Tamam, tamam. Ben biliyordum ya bu işe girişmekle yarıldığımızı."

Yalnız, şimdi bir şey vardı: Bu çirkin evi almaktan Jinny kendiliğinden vazgeçtiğine göre, Cass ona: "Artık yeni bir ev almaktan vazgeçelim" diyemezdi. İkisi de, konuşmadan, bunda anlaşmış gibiydiler.

Ev arayanın arsız arsız oraya-buraya burnunu sokmaktan duyduğu zevki tattılar. Bir yana atılıp unutulmuş giysilerle dolu dolaplara, şaşırtıcı şeylerin de bulunduğu ilaç dolaplara, içinde topu-topu bir-buçuk şişe yulaf viskisiyle bir kutu da sardalyadan başka birşey bulunmayan görkemli içki dolaplarına baktılar. Taraçaları, tenis alanlarını, çamaşır dolaplarını, kendi kendine çalışan fırınları, "kahvaltı köşeleri"ni, bodrum katlarını inceden inceye gözden geçirdiler, uzun uzun konuştular.

Emlâk işlerinde danıştıkları Frank Brightwing sinirlendi; Cass bıktı usandı; Jinny hiç oralı değildi, durmadan ev ev dolaşıyordu. Arka arkaya seksen dolap görse sekseninciye de gene o ilk merakla bakıyordu; üç gün sonra da, dolaplardan herbirinin eni, boyu neydi, içinde kaç çengel vardı, kapısında boy aynası mı vardı, yoksa ufak bir ayna mı, hepsini birer birer hatırlıyordu. Öyleyken, gene

de onun kendilerinden de daha iyi bir emlakçı olabileceği ne Frank'ın aklından geçti, ne de Cass'ın.

Derken, birdenbire bir evde karar kıldılar.

Kır Kulübü Mahallesi'ndeydi; daha önce de iki kez görmüşler, ikisinde de "pek basit" diye beğenmemişlerdi. Şimdi evin bu basitliğinde bir ağır-başlılık buluyorlardı. Düz damlı, alçı sıvalı bir evdi: oturma odasının pencereleri ta yere kadar iniyordu.

* Frank Brightwing bu ev için "Fransız tarzı evlerin pek az bulunur örneklerinden biri" diyordu. İngiliz tarzı da deseniz olurdu. Lombardiya tarzı da, Salzkammergut tarzı da; alçı sıvalı bir evdi, işte o kadar. Hemen hemen Jinny'nin istediği kadar gömme dolabı vardı; gene hemen hemen Cass'ın istediği kadar da kaloriferi, yazı masası sokabileceği ufak bir girintisi vardı, gölü de iyice görüyordu.

Jinny diyordu ki, çimende eğlenti yaptıkları vakit bu alçak pencereler işe yararmış; herkes oradan girip çıkmış. Cass'a sorarsanız, ister kapıdan olsun, ister pencereden, ister bacadan, ahalinin içeri girip çıkması kötü bir şeydi. Yerden başlayan pencereler de Minnesota'nın kışlarına hiç gitmezdi, ne akla hizmet etmişler de yapmışlardı sanki! Ama, değil mi ki Jinny memnundu, o da memnundu.

Bn. Higbee, Bergheim Konağı'nda geçen yıllarına nankörlük etti; yeni eve, yeni mutfığa onu sessiz-sedasız deşişiverdi. Belli etmiyordu ama, İsis de belki öyle. Yalnız, Kleo'nun üzerine bir durgunluk gelmişti.

Jinny tutturdu ille: "Kleo'yu alalım da götürelim, yeni evini gösterelim!" diye.

Cass: "Olmaz, hükümet bizden benzini tutumlu kullanmamızı istiyor" deyince de Jinny akıl öğretti:

– "Sen sanıyor musun ki Başkan Savunma Bakanına: "Bana bak, Harry, şu başbelâsı Jinny Marshland bir kedi yüzünden benzin ziyan ediyor!" diyecek? Haberleri bile olmaz valla'."

Cass: "Kleo başkaldıran tarla farelerine işkence etmeye öylesine dalmış ki bir gün bal gibi bekleyebilir!" diye Jinny'yi bin bir zorlukla kandırabildi.

Kleo evi en sonunda görünce pek yadırgadı. Odaları birer birer gözden geçirirken onlar da arkasından gidiyorlardı. Kedicik, ikide-bir durup "Miyav?" diye soruyordu ki "Hepsi bu kadar mı?" demekti bu.

Kleo saymıştı: Burada konaktaki kadar oda yoktu. Karanlık dolap yoktu; tavanarasına çıkan karanlık merdiven yoktu; saçakların altında o enfes karanlık üç köşe yerler yoktu; tuzak kuracak yer yoktu; bodrumda toprak köşeler yoktu; kendini bilen bir kedinin pusu kurup fare, böcek bekleyeceği, şu insafsız, alaycı dünyadan kaçıp saklanabileceği bir yer yoktu.

Jinny içini çekti, üzüntülü, kısık bir sesle: "Yo, yo!" diye yalan attı. "O bizim eski barakaları belki bir süre arayacağız ama, burasını ben daha şimdiden pek sevmeye başladım, çünkü bakıyorum sen pek benimsedin, her bakımdan."

Bunun üzerine, Cleo bir hışımla çıktı gitti. O bomboş garajda, homurdanır buldular.

Yeni evde konaktaki eşyalardan pek azını kullanacaklardı; eski şatoyu olduğu gibi tutacaklar, satılincaya kadar kiraya vereceklerdi.

Grand Republic'ten, Saint Paul'dan, Minneapolis'ten harıl-harıl öte-beri aldılar. Sonra, ağustos ortasında, Cass haylidir kurduğu tasarımı açtı.

O Florida yolculukları bir yana, Jinny hiç Chicago'nun biraz doğusundan öteye gitmemişti.

Cass: "Yeni eşyaların gelmesini nasıl olsa bekleyeceğiz" dedi."Bu arada yeni bir balayına çıksak, ne dersin?"

– "Bilmem, çıkalım mı? Biralay para gider... Tutumlu davranmak zorundayız. A! bak, hep unutuyorum: Odadan çıkarken lambayı söndürmeliyim."

– "İyi ama, sonradan belki hiç fırsat bulamayız... Savaş sürdükçe yolculuk daha da zorlaşacak... Ya benim sana gidelim dediğim yer New York'sa?"

Jinny, hayran hayran: "New York!" diye haykırdı.

NESTOR'LA FANNY PURDWIN

Nestor Purdwin 1871'de Illinois'te bir ekim fırtınasında doğmuştu. 1890'da bir tipide Minnesota'ya geldi; 1891'de bir nisan selinde Fanny Clark'la evlendi. O gün yollar berbattı ama, ilerisi berrak görünüyordu.

Nestor Grand Republic'in cinayet davalarını alan baştan ikinci avukatıydı. Pek dürüsttü. Bir haydudun, ya da zalim bir adamın zararsız olduğunu hiç ileri sürmezdi; yalnız, onu suça iten nedenler olduğunu söyleyebilirdi, o başka. Birçok işçi birliklerini temsil ederdi ama, birçok şirketler de davalarında onu çağırırlardı; çünkü "Hayır" deyecek bir danışmana gerek duyarlardı.

Sol kanada yakın bir Demokrat'tı. Sweeny Fishberg'i Yahudi, İrlandalı, katolik, mistik, komünist olduğu için hiç sevmezdi. Vaktiyle, bir davada ortak olduğu Clarence Darrow'u da sosyalist, anarşist, sendikacı olduğu için hiç sevmemişti.

Boyuna bağıırır-çağıırırdı. Kiliselerin başpapazlarına bağıırır, ufak boy gazetelere, parlak kâğıtlı dergilere kızar, gazete, dergi okuyamayacak kadar aptal, tembel kadınlara ateş püskürürdü.

Yüksek öğrenim yapmamıştı ama, Plato'yu, Voltaire'i, Bernard Shaw'yu okurdu.

Fanny'yle elli yıldır evliydi. Karısını boyuna alaya alırdı. Karısı ise, kocasını alaya alanlara karşı onu savunurdu.

– "Biliyorum size karşı kimbilir nasıl bir densizlik etmiştir. Bu adam arı kovanına burnunu sokan ayıdan da beterdir. Gelgelelim, onu çekiştirmeyin bana. Seviyorum ben onu."

Yargıç Blackstaff: "Bay Purdwin hiç de kibar bir adam değil" dediği zaman da Fanny şöyle bir düşünmüş, "Ya öyle mi?" demişti. "Çok güzel! Ben de kibar bir kadın değilim."

Elli yıldır iki kişilik geniş bir yatakta yatarlardı. Sabahları işine giderken Nestor karısının dudaklarına dudaklarını şöyle üstünkörü bir dokundururdu ama, bunu unutacak olursa Fanny bir saat üzüldü; ancak bir saatçik. Bundan dolayı kocasına söylenmezdi de.

Nestor bu elli yıl içinde topu topu bir kez, bir otelin sekreteriyle, evlilik-dışı bir denemede bulunmuştu. Bundan ne zevk almıştı, ne bir daha denemişti, ne de karısına anlatmıştı.

Sabah kahvaltısında yulaf lapasını pek severdi; yılın üçyüz altmışbeş gününde her sabah yulaf lapası yerlerdi. Fanny otuziki yıl sonra, biraz da istemeye istemeye: "Bu berbat şeye yavaş yavaş alışıyorum sanırım..." demişti.

TIMBERLANE'LER büyük şehirlere gelen taşralıların, Tibet'e giden Tatar kervanlarının tuttukları eski yolu tutmuşlardı: Heyecanla, aval-aval bakarak, karşılaşmayı bekledikleri kalabalıklardan, aldatılmalardan korkarak doluyorlardı.

Petra'dan Kudüs'e ilk gelen kadın kadar eski olan sorun: "Acaba Jinny yeni giysilerini yola çıkmadan mı yaptırısın, yoksa büyük şehirlerden birinden daha güzelini mi alsın?" sorunu gene herzamanki gibi çözümlendi: Harley Bozard'ın "Çok cici bir şey" diye yemin ettiği kurşuni bir takım elbise aldı, kalanları da başkalarına bıraktı.

New York'a gitmek üzere Chicago'dan kalkan trenler ışıktan bir oktu. Bu sefer kendi başlarına bir kompartıman-daydılar, balaylarında çektikleri korkuyu çekmediler.

Tren pek hoş insanlarla doluydu: Güzel kızlar; mübarek halli yaşlı kadınlar; arkalarındaki giysiler, gözlerindeki boğa gözlükler, kollarındaki saatler hep dergilerdeki ilânlardan fırlamış kendi-halinde, ama, güçlü-kuvvetli adamlar.

Cass yayıldı, bu yolculuğun keyfini çıkarmaya çalıştı.

Meclisteyken New York'a bıkip usanacak kadar gidip gelmişti. Sonra, şimdi hiçbir işi yoktu, tatildeydi. Yalnız, yataklı vagon memuruyla konuşmakla kalmadı, onun için bu yeni bir şey değildi çünkü; bir papazla da konuştu; bir simsarla da konuştu.

Balıksırtı güzel bir kumaştan elbise giymiş bir adam da onu birlikte briç oynamaya davet etti. Bir yandan da kıkır-kıkır gülüyordu:

– "Ama, bakın, peşin söyle'yim: Karım da, ben de meslekten kumarbazıdır."

Cass şöyle bir karşılık verdi:

– "Ben değilim belki ama, karım muhakkak ki, kumarbaz: Bana varmasından belli."

Adam bunu pek hoş bir nükte olarak karşıladı. Karısına: "Bizim bu yeni arkadaş pek hoş bir nükte yaptı!" dedi.

Kadın: "Çabuk söyle, canım!" dedi. "Naz etme. Ne dedi?"

– "Dedi ki, karısı ona varmakla briçtekenden daha büyük bir tehlikeye atmış kendini."

– "Ya? E, bakalım kendisi nasıl bir tehlikeye atıldı bu güzel nüktelerini kullanma hakkını sana vermekle! Hadi başlayalım."

Ohio'nun onaltı ilinden kırkiki ilçesinden geçinceye kadar briç oynadılar; sonra, birer koca bardak İskoç viskisi içtiler, el sıktılar. Jinny altmışiki sentle bir de dudak boyası kazanmıştı, Cass bir dolar kaybetmişti... Kompartmanlarına doğru kıvrıla kıvrıla giderlerken, yaptığını beğenir gibi bir halle: "Ben biraz sarhoş oldum" diyordu.

Jinny de başını salladı:

– "Sen her gün biraz daha gençleşiyorsun" dedi. "Ben seni ilk gördüğümde altmış bir yaşındaydın. Şimdi otuz-dört yaşında bir delikanlısın."

* * *

Ertesi sabah erkenden ayaktaydılar. Grand Republic'liler hiç beklenmedik saatlerde, hiç beklenmedik yerlerde birdenbire uyanıverirler.

Hudson Irmağı boyunca giderlerken Jinny heyecandan heyecana sürüklendi. Derken, birdenbire bir de baktılar, karşılarında yirmi katlı bir apartman gördüler. Cass sevinçle haykırdı:

– "İşte geldik!"

Jinny hafifçe onun elini tuttu, mırıldandı:

– "Seni seviyorum!"

Yalnız, Büyük Merkez İstasyonu'na gelince üzerine fenalıklar bastı. Burası öyle bir yeraltı şehriydi ki, ahalisinin hepsi yangına koşuyordu. Jinny, güçlü-kuvvetli Cass'ına tutundu: Birbirini itip kakan bu delilerin üstesinden o gelebilirdi.

O pek değerli, özene-bezene bağlanmış eşyalarını kırmızı kasketli birine korka korka verdiler, bir yokuştan yukarı çıktılar, üçyüz metre boyunda inanılmaz bir odadan geçtiler, bir taksiye bindiler ama, tertemiz havada değil, tünelde.

Takside, Jinny gene Cass'a sarılmış, fısıldıyordu:

– "Çok hoş vakit geçireceğim ama, dur biraz soluk alayım."

Çok şükür aydınlığa çıktılar. Jinny o zaman fark etti: Taksinin tavanının bir bölümü camdı. Kendinden geçerek, sersem sersem, başını yukarı dikip seyre daldı.

– "Bak, bak! Yukarı bak!" diyordu. "Şu ya Empire State Building olacak, ya Wrigley Building, ya da onun gibi bir şey. Aman, ne yüksek! Çok yüksek! Ben hiç kendimi bu-

kadar küçük görmemişimdir. Burada kaldığımız sürece beni hiç yalnız bırakma sakın!"

Taksi süzülüp Melchester Otel'i'nin önünde durunca Jinny pek öyle heyecan duymadı. Bradd Criley New York'un kurduydı; bu oteli onlara o salık vermişti.

– "Küçüktür, ucuzdur ama," demişti, "şehrin en kibar otellerinden biridir. Gerçek New York'lular hep orada kalırlar... sonbaharda yazlıktan önüp evlerini temizletirken demek istiyorum."

İşin doğrusu aranırsa, New York'lulardan Melchester'de kalanlar ütücüler, berberler, postacıları.

Küçük bir oteldi, Grand Republic'teki Pineland'dan daha külüstürdü. Taşlığı bir karanlık külçesi kaplıyor, üzeri gezilerden, Gençler Birliği'nden haber veren dergilerle dolu meşe ağacından geniş bir masayı kuşatıyordu.

Kâtip kısa boylu, çapaklı, kötü bakışlı bir adamdı; saçları da öyle seyrelemişti ki, derisi görünüyordu; böylesi dazlak kafadan daha kötüdür. Başını kaldırıp onlara şöyle-bir baktı; yabancılarla karşılaşmaktan bıkmış-usanmış gibi bir hali vardı. Sonra, Cass'a döndü, hiç selâm-sabahsız: "Ne istiyorsunuz?" gibilerden bir şey sordu.

Cass: "Ben... şey... iki oda tutmuştuk" dedi.

– "Nedir adınız?"

– "Timberlane, Grand Republic, Minnesota'dan."

Kâtip, İ ile, E ile başlayan soyadlarının yazılı olduğu birer deste kartı dikkatle karıştırıldıktan sonra, içini çekti:

– "Neydi adınız, bir daha söyler misiniz?"

– "Timberlane."

– "Ha! anladım! T ile, Tamburlaine."

– "Yo, yo! Timberlane. Tamburlaine'ler Marlowe'ludurlar."

– "E, bizde Marlowe'dan da biralay insan var. Sizin gibi, Orta-Batı bölgesinden gelenler hep bizim otele inerler."

Kartları gene harıl harıl karıştırmaya koyuldu.

Jinny söylenmeye başladı:

– "Yargıç olduğunu, eskiden saylavlık ettiğini niye söylemiyorsun şuna? Haddini bildir. Hak ediyor."

Cass: "Yavrucuğum," dedi, "bu şehirde herkes eskiden saylavlık etmiştir. Seninle ben, alt yanı, köyden şehre inmiş bir karı-kocayız."

– "Hem de ne! Harley'in bana sattığı şu giysi yok mu... içinde patates böcekleri, yonca tohumları bulmaya başladım. Bence, New York'ta herşeyin en büyüğü var; en büyük hödükleri de burada. Dur şuna bir tokat aşk edeyim, cîcim, bir tokat."

Kâtip gene onlara döndü. Paylar gibi: "Timberlane!" dedi. "Bu mu?"

Cass başını salladı:

– "Evet."

Kâtip inanamıyormuş gibi bakarak: "Ön dairelerden biri" dedi.

Yaşlı hademe daldığı İç Savaş rüyalarından uyandı, onları aldı dairelerine götürdü, yarım dolar bahşisi de pek üzgün üzgün aldı.

Adam gider gitmez Jinny söylendi:

– "Yarım dolar mı verdin? Bu serseme? Ben bavulları yukarıya on sente çıkartırdım! İşte sen böylesin; kitaplarda,

gazetelerde okuduğın gezginlere benzemeye kalkıyorsun; bol bol bahşış veriyorsun, sağa-sola binlerce dolar savuruyorsun; senin şu cimri karın bunlarla sofrayı takımı alırdı. Peki, sen iflâs yolunu tutmuşsun, anlaşılan. Bak ben de artık aldıracağım mıyım!"

Otelin taşlığında kararan neşelerini yeniden bulmuşlardı. Kol kola, aşağıya indiler.

– "Bu gece için tiyatro biletlerini nereden alabiliriz?" diye kâtibe sordular.

Üç sokak aşağıda, Altıncı Cadde'nin oralarda tiyatro biletleri satan bir yer varmış galiba. O ne bilsinmiş! Onun işi varmış, bu onun işi değilmiş ki...

Hemen adamın yanından ayrıldılar, bilet satan yere gittiler. Para harcamak isteyen, böylelikle de bir lütufta bulunan insanların haliyle, tatlı bir tavırla sordular:

– "Babamla Geçen Hayatım" ya da "Arsenik" için bu geceye balkon bulabilir miyiz?"

Adam, aklına pek parlak bir şey gelmiş gibi, gözlerini açarak sordu:

– "Siz buralı değilsiniz sanırım?"

Jinny, suratını ekşiterek: "Ne bildiniz?" dedi.

Adam ona şöyle bir baktı, karşılık vermedi; Cass'a göz kırptı, sonra lütufta bulundu:

– "Her iki oyun için size kasım ayı ortalarına doğru bilet bulabilirim. Siz bu gece "Tekerlenmelerle Terlikler"i göreceksiniz.

Cass'ı bir tase aldı:

– "Ya?" dedi.

– "İsterseniz görmezsiniz, onu bilmem. Benim size söyleyeceğim şu: On yıldanberi New York böyle bir operet görmemiştir. Hem de elimde en iyi yerden iki bilet var; ama, istemezseniz..."

İstediler. Biletlerin herbiri onlara altı dolar altmış sente mal oldu.

Dışarı çıkınca Jinny yalvardı:

– "Yeleğinin cebinde yer var mı? Vardır, o kadar parayı verdikten sonra, ceplerin boşalmıştır."

– "Niye sordun?"

– "O mendebur adamsana göz kırpınca ben öyle küçüldüm ki şimdi benim yerim yeleğinin cebindeki saatin yanıbaşındır. Jinny bu şehre layık değil. Tramvay var, herşey var bur'da. Bu gece şu opereti görelim, sonra kalkıp Grand Republic'e dönelim, olmaz mı? "Tekerlenmelerle Terlikler". Altı-altmış! bana bak! Yoksa altmışaltı sent mi dedi?"

* * *

New York'a öğleye doğru varmışlardı. Akşama kadar, otobüsle, taksiyle şehri gezdiler. Görülecek, öğrenilecek öyle çok şey vardı ki dünyada görüp öğrenemeyeceklerini anlıyorlardı.

Sanki koca koca yapılardan bir ormandaydılar; insanlar da, ormanda deli gibi, ulu-orta gidip geliyorlardı. Şehrin temposu, herkesin başını hızla çevirmesi, sert sert bakışı, seslerin yüksek perdeden, burundan çıkışı onları sersem ediyordu.

Oteldeki dairelerine -beyaz kaplamalarıyla hayli düzgün, ama, soğuk bir hali olan odalarına- döndüler; pek feci bir halde uykuya daldılar. Öyle geç vakte kadar uydular ki, ner'deyse operete geç kalıyorlardı.

Jinny tutturdu, ille: "İsis, pencereden Manhattan cadelerine bakarak gene bilgisini artırmaya çalışıyordu da bizi o uyanırdı". diye...

Tiyatroya giderken yolda birer sandiviçe açıklıklarını giderip tiyatrodan çıktıktan sonra şatafatlı bir lokantada mükemmel bir yemek yemeyi daha akıl kârı buldular. Cass'ın Jinny'ye anlattığına göre, güvenilir bir kaynaktan öğrenmiş: Madrid'de akşam yemeğini ta on-buçukta yerlermiş. Belki de onbirde.

Jinny sıırttı. Ya, o da öyle işitmişti.

Bunları konuşmakla onlara daha şimdiden Avrupa'-daymışlar gibi geldi.

Broadway'de Grand Republic'tekiler büyüklüğünde bir lokanta buldular. Siyah-kırmızı güzel harflerle yazmışlardı: Orada tütsüden geçirilmiş hindi etiyle, havyarla, taze sarmısaklı domuz sucuğuyla, daha onaltı çeşit enfes şeylerle sandiviç yapıyorlarmış.

– "Bizde böyle şey ner'de!" diye, artık bayıldılar.

Lokantanın daha içerilerindeki yamaçlar setlerle, asma katlarla, balkonlarla, küpeştelerle doluydu; aşağıdaki düzlük ise yuvarlak içki tezgâhlarıyla, S biçiminde yemek masalarıyla, peykelerle, divanlarla, bölmelerle tikiş-tikişti. Kapıda da, yirmi kişi sıra olmuş, savaş sırasında yemek yemek istedikleri için özür diler gibi bekliyorlar, lokantanın yargıtayı da bu suçlulara azarlar gibi bakıyordu.

Bu kölelerle birlikte Yargıç Timberlane'le eşi de beklediler. Sığır etli konserve lahanası kokan bu boğucu hava içinde, öfkelenme yeteneğini kaybetmiş, insanlıktan çıkmış şu köle kuyruğu arasında yemek yemek istemekte ayıp kaçan bir şey varmış gibi geliyordu.

Cass birşey söylememişti.

Jinny: "Bir de, Grand Republic'i buradan çok seviyorum diyorsun bana, ha!" dedi.

En sonunda, sürüklene sürüklene, iki kişilik bir masaya çöktüler. Bir de baktılar ki herbiri birer kolunu, birer bacağı kesince, hiç de olmaz şey değilmiş: Altına bıçaklarla çatallar, kâğıt peçeteler sıkıştırılmış bir tabak ellerinde, ısmarlamadıkları, istemedikleri kıyılmış lahana dolu olan bu tabağın üzerinde sandiviç tabağı, onun üzerinde bir bardak su, hepsini, düşürmeden, bal gibi tutabiliyorlardı.

Yedikleri sandiviçe "Oaxaca işi özel sandiviç" deniyordu; içinde biralay değerli maden doluydu ki bunlar arasında domuz pastırması, fıstıktan yapılmış tereyağ, frenküzümü peltesi, tavuk budu da vardı. Bir dolardı. Tanesine bir dolar vermişlerdi!

Jinny söyleniyordu:

– "Gel de Grand Republic'i arama! Bir daha oradan dışarı ayağımı atmam. Ah! ner'de bizim o cânım haşlamalarımız! Uygarlık oydu!"

Lokantadan çıktılar. Jinny gene söylenip duruyordu:

– "Biletlerimizi şu kalem satanlardan birine versek de biz kendimizi birdenbire anayurdumuzda buluversek! Zago'lara gider, rom içeriz. Şimdi anlıyorum, meğerse Juliet Zago ne kafalı kadınmış! Ah, ne isterdim şu dakikada gidip onunla, Scott'la konuşmayı! Arkadaş, bundan sonra üzerime abanacak kadınla erkeği bir tekme vurup su yoluna atabilir miyim? Bence New York'ta yaşamak harikulâde olurdu ama, hepsi de bizimle aynı sırada aynı yere basmaya kalkan şu yedi milyon kişi olmasa."

Tiyatroya kendilerini durgun bir limana atar gibi attılar ama, bu da en son duydukları huzur oldu, ta otele dönünceye kadar... Jinny olup bitenleri İsis'e anlatmaya çalışıyordu çünkü.

Operet neyle ilgiliydi, bir türlü anlayamadılar. Cass çocukluğundan beri, Minneapolis'teki en sulu, en cıvık operetleri görmüştü, az-çok bir fikri vardı ama, Jinny şaşıra kaldı. Operetin konusunda, genç bir teğmen vardı. Tahiti'de bulunuyordu ama, bir yandan "Vassar" gemisinin tayfasına bağırıp çağırırken bir yandan da bir Türk harimine kâğıt bardak satıyordu; nasıl yapıyordu bu işi, anlamak kolay değildi doğrusu.

Cass'la Jinny, birbirlerinin ellerini sıkı sıkı tutarak, oturmuşlar, hiç gülümsemeden pek rahatsız bir halde, öyle bakıyorlar, "Bunun gülünecek yeri neresi?" diye merak ediyorlardı.

Perde arasında Jinny yalnız: "Altı dolar, altmış sent!" dedi.

Operet bitip de, cenaze alayı gibi yarı durgun, yarı neşeli kalabalığın arasından sarsak sarsak giderlerken Jinny: "Ben eski-kafayım ama, öyle olmak hoşuma da gidiyor" diyordu. "Bir uçağa atlasak, şekerim, çok hızlı giden bir uçağa, belki gün doğmadan Kleo'yu görebiliriz. Bilirsin, hep ilân edip dururlar: New York'a çok kısa zamanda gelinirmiş; New York'tan ne kadar çabuk, ne kadar uzağa gidebilir, onu ilân etseler, insana daha çok güven gelir. Ah! cicim, Jinny'ciğini artık ömrünün sonuna kadar bizim oradaki güneş kapanına kapadın demektir!"

* * *

Kibar çevrelere dair bir şirketin birçok gazetede birden yayınlanan dedikodu haberlerinde Marmoset Klübü'nün adını duymuşlardı.

Kadifeden gece giysili, kibar bir lokantaydı burası. Orada milyarder kızlarının havacılarla resimleri çekilir, film şirketlerinin basın temsilcileri çocuk düşürücülerle her hakkı mahfuz nükteler savururlar.

Cass'la Jinny, Broadway'deki o sandiviç mezbahasından sonra artık her yerde umduklarını bulamamayı göze almışlardı. Yalnız, öyle olmadı: Marmoset gazetecilerin yazdıklarından daha kibar, şatafatlı, asrî, zarif, lâtif, parıltılı, pırıltılı, ışıltılı, canlı, uluslararası, uygar, pahalı bir yerdi.

Küçücük salonu da mücevher kutusu gibiydi; içinde giysileri viski ilânlarındaki giysilerden, gözleri polis hafiyesi gözü, hali hafifçe küstah bir diplomat hali, konuşması da Bronx ağzı, efendiden bir adam duruyordu.

Cass: "E" yaptı, bir daha: "E bir masa bulabilir miyiz?"

– "Ayırttınız mı?"

– "Ha-hayır."

Jinny pek berrak, tatlı bir kadın sesiyle: "Gel gidelim bu berbat yerden!" dedi. "Adamı hiç beğenmedim."

Bunun üzerine, haremağası onun tanınmış bir sinema oyuncusu olduğunu anladı.

– "Bir bakayım" dedi. Ben size muhakkak bir masa bulurum sanıyorum, hanımefendi."

Hem de güzel bir masa buldu, "Que-Voulez-Vous" odasında. Marmoset'teki beş odanın burası en büyüğüydü. Oda yarı yarıya doluydu ama, gene de bir masa bu-

lunmuştı. Güzel bir odaydı; Cass da, Jinny de bunu inkâr edemezlerdi. Onların Pineland Oteli'ndeki Fiesole Odası'ndan da güzel... Duvarlar kurşuni ipekli kaplıydı; kumaş kat kat büzülmüş, pırıl-pırıl yanıyordu. Tavan fes-rengiydi, altında da billûrdan öbek öbek yıldızlar.

İçeride derinden derine hışırtılı bir sessizlik vardı... Yalnız, ortadaki masaların birinde bir kumaş ressamı oldukça yaşlı bir kadının kalbini parçalıyordu; bir köşede de bir kadın yazar sözleşmesi.

Lokantanın kuş uçurmaz gizli polisi hemen ortalığa yaymıştı; Şu beyaz kaplı güzel kız Hollywood'un göz-delerinden biriymiş; yanındaki adamda ya doktormuş, ya sivil giyinmiş bir binbaşı.

Bu haber Marmost'te hiç de heyecan yaratmadı. Cumhurbaşkanı yanında Kraliçe Nefertiti'yle gelirse bu yeni Monte Carlo ancak o zaman kıpırdanırdı. Haberin bir tek yararı oldu: Bu sayede garsonların bir yüzbaşı, onları bekletmek cezasına çarpmaksızın, geldi ne istediklerini sordu. Yalnız, onlara bir şişe Peru şampanyasıyla fânus altında fındıklı mantar yemeği satmakta hayli zorluk çekince anladı ki bunlar da adı-sanı belli değil, cansıkıcı çift-lerden başka bir şey değillermiş.

Bu haber de ortalığa yayıldı. Cass'da Jinny o saat gene buzdolabına atıldı. Kimsə bakmıyordu şimdi onlara; bir, o kumaş ressamı bakıyordu; o, da, resim çizer gibi.

Cass baktı ki Jinny'nin keyfi kaçıyor, hemen atıldı:

– "Valla', buranın en güzel kızı sensin. Senin canlılığın, senin şu berrak tenin hiçbirinde yok."

Jinny de: "Burada savaş açabilir, şehir kurabilir gibi görünen bir erkek varsa o da sensin" dedi.

Gene bir sessizlik çöktü. Bu sessizliğin içinden Jinny patladı:

– "Şurada bir masada Boone ile Queenie Havock'u görsem, gider ikisini de operim. İkişer kez. Sonra Boone'a derim ki, ama tatlılıkla, "Kalk ayağa şöyle bağır" derim: "Kim bu, biliyor musunuz? Bu, Yargıç Timberlane, ya-nındaki de karısı. Anladınız mı?"

– "Boone da, besbelli yapar bunu."

– "Boone muhakkak yapar bunu. Onun için hayranım ya ona... şimdi."

Pazartesi akşamı oluyordu bunlar; Jinny'nin New York'ta birtakım yeni yeni şeyler öğrenmekle geçen ilk gününün akşamı.

O gece, birbirini avutmak için sokularak, yatıp uydular. Karşılaştıkları bu uygarca ilgisizlikten kaçıp iki kişilik yatağa sığınmışlardı.

Öte yandan, o küçük billûr kedi, bütün gece, pencereden dışarı New York caddesinin hapishane duvarına baktı durdu. Pencerenin geniş beyaz kenarında pek ufacık görünüyordu.

New York'ta, İzmir'liler topluluğu, Benares'liler topluluğu, Reykjavik'liler topluluğu gibi bir de Grand Republic'liler topluluğu vardır. Anayurttan gelenler olduğunu gördükçe sevinmek, onları alıp candan davranmak işkencesinin en ucuza mal olacağı bir lokantaya götürmek bu toplulukların ödevidir. Buna karşılık, anayurttan gelenlerin de ödevi, gelir gelmez, onlara telefon etmek, candan karşılamalarına olanak vermektir. Birtakım durumlar da vardır ki bu toplum sözleşmesinin her iki yanı da birbirini sahiden görmek ister.

Cass, düşünceli davranmak, hiçbirine ayak bağı olmamak için, geleceğini New York'taki Grand Republic'lilerden hiçbirine yazmamıştı; Dennis Thane'e bile. Minnesota Üniversitesi'nin hukuk fakültesinde birlikte okuduğu arkadaşlarından biri onun New York'ta olduğunu biliyordu. Onun için, eski tanıdıklarını bulmak üzere yapacağı yoklama işine salı sabahı başladı. Jinny de, darmadağın yatağın içinde, çıplak ayaklarının parmaklarını havaya dikmiş, uslu uslu alay ediyordu:

Bn. Byron Grannick mi? Daha Stockbridge'den gelmemiş. Eczacı Dr. Cope Anderson mı? O da Cape Cod'daki laboratuvarındaymış daha. Bn. Kenny Wargate mi? Onlar da daha Easthampton'dalarmış. Cass artık kendini hiçbir işe yaramaz, kimsenin istemediği bir kimse gibi görmeye başlamıştı. Bula bula bir, Dennis Thane'i buldu. Dennis Thane şimdi Crossbow, Murphy, Thane hukuk işleri ortaklığındaydı. Onları ertesi gün öğle yemeğine çağırırdı.

Cass bir de Bradd Criley'in kızkardeşini, Bn. William Elderman'ı - Avis Criley Elderman'ı - buldu. Kadıncağız, rahat batmış gibi, Darien'deki yazlık evinden kalkmış, şehre inmişti. O da, geleneğe uydu, Timberlane'leri perşembe akşamına yemeğe çağırırdı.

Kimsesiz Yargıç Timberlane içini çekti:

– "Neyse, dünyada iki dostumuz varmış!" diyordu.

Bir eski Grand Republic'li daha vardı ki ona telefon etmeyi pek göze alamıyordu. Emekli libarel politikacı Salem Volk bir yana, Minnesota'da onların bölgesinden olup da dünyaca tanınmış bir o vardı: Radison'da bir çiftlikte dünyaya gelmiş olan oyuncu, yönetmen, yapımcı, oyun yazarı Berg Nord.

Doğrusu aranırsa, Nord öyle tanınmış bir adamdı ki orali herkes yabancılara: "A! biz Berg'i adam yerine koymayız. Biz ona gene "Buzdağı" deriz. Belki sizlere caka satıyordur ama, bize satamaz. Biz onu iyi tanırız" demek zorunda görürdü kendini.

Berg Nord'un hem yazdığı, hem başrolünü oynadığı son oyun "Akıl Şöleni" ikinci yılına yeni başlamıştı. Yola çıkmadan Cass bilet bulmak için Nord'a telefon etmeyi düşünmüştü... "Parasını veririm, olmaz!" diye ayak direyecekti, elbette. Yalnız, şimdi bebek kaplan, önüne oturduğu pencerden dışarı New York'a baka baka mır-mır yaparken, Cass hiç de Berg Nord'a telefon etmeyi göze alamıyordu.

Kahvaltıdan sonra, istemeye istemeye bir bilet satıcısına gitti. Ukalâ satıcı ona lütfen iki koltuk bileti verdi. Cass bunları cebine yerleştirirken göğsü kabarıyordu. Berg'i sahnede hiç görmemişti. Yalnız, üç yaşındayken, yirmiüç yaşındaki bu dayıoğlunun omuzlarına binip deh deh oynamıştı.

Herşeyi bilir adama sordu:

– "Berg Nord'u burada iyi bir oyuncu sayıyorlar, öyle mi?"

– "A! iyi de söz mü!Lunt'tan sonra o gelir!"

Cass, otele kapağı atıp Jinny'sine kavuştuğunda boyundan-bosundan bir parmak daha kaybetmiş bulunuyordu.

SALI SABAHININ geri kalan saatlerini nasıl geçirmeyi tasarlamışlardı, bir türlü hatırlayamıyorlardı. Yalnız, Cass biliyordu ki gazeteleri açık artırma ilânlarına kadar okuyacaklardı.

New York zevklerinden payını alma ödevini öğle yemeği saatine bıraktılar. Sonra, alışveriş gibi eğlenceli bir işe çıktılar. Bu işte New York'un üzerine yoktu, bunu kabul ediyorlardı. Jinny koruyucusunun kolunu bıraktı, ondan biraz ayrıldı; kendi başına söyleyecekleri vardı.

Tezgâhtarlarla -göğüslerindeki ceplerden çarşaf gibi mendiller sarkan kendini-beyinmiş tezgâhtarlarla- çekişti. Kürklere, İrlanda ketenlerine, ağızlarına tıpa yerine altın paralar kapanmış lavanta şişelerine, üzerinde oturulabilecek kadar sağlam açılır-kapanır oyun masalarına içi gitti. Bu masaların, üzerinde oturulacak kadar sağlam olduğunu göstermeye satıcı pek hevesliydi ama, bu yüzden de akşama kovuldu: masa bal gibi çökebilirdi. Yalnız, Jinny'nin laf dinlemez bir yanı vardı: "Benim olsa!" diye canını verebileceği şeylerin topu-topu yüzde birini aldı.

Cass halılara boğulmuş odalarda kadife bir koltuğa çöküp: "Cigara içebilir miyim acaba?" diye düşünürken, "Keşke yanıma baston alsaydım da oturan şu adamlar gibi ben de çenemi dayasaydım" derken, Jinny bir üzüne denemeden sonra bir ipekli giysi, bir lâcivert kostüm, bir de deri ceket aldı.

Sonra, gene bir telâşa kapıldı.

– "Cass! Vaz geçelim biz bundan! Bir alay mağaza, bir alay sırnaşık satıcı istemediğin şeyleri zorla aldırmaya kalkıyorlar. Nerede bizim Harley'in dükkânı, Tarr'ın dükkânı! Orada insan tezgâhtarların içiğini-ciciğini bilir. Seni öyle seviyorum ki beni New York'a getirdiğin için! Eskiden bir milyon doları teper gelirdim, bundan sonra da bir milyar dolar versler bir daha gelmem. Yo! artık, evimde hanım-hanımcık oturacağım. Bak söz veriyorum: Satranç kitabımı okuyacağım. Bu oyunda kolay kolay yenilmeyi bırakacağım. Söz!"

Büyük bir mağazanın üst katına çıkarlarken asansörde Cass onu öptü.

* * *

"Otelin yemek salonu pek boğucu bir yer ama, yemeği bu seferlik orada yiyelim ki sonradan, tiyatroya yetiştirmek için acele etmek zorunda kalmayalım" diye kendi kendilerini kandırmaya çalışıyorlardı.

Yemek salonunun havası, 1933'te otel açıldığından beri, lahana kokusuyla ıslak peçetelerin kokusu arasında, oraya kapanmış kalmıştı, iç pilavlı dana da hava gibi kokuyordu. Garson, birinin yerine bakıyordu, ev-bark sahibi bir adamdı, ayağına kara sular inmişti.

Cass'la Jinny yemekte boyuna Prutt'ları andılar, onların şaklabanlıklarını aradılar; sonra da tiyatroya ameliyata gider gibi gittiler.

Cass'ın hatırında Nord, arkasında bol bir siyah giysi, boynunda bir yana çarpılmış kelebek boyunbağı, babasının çiftliğinde oradan oraya dolaşan, tıknaz, çift kafalı biri olarak kalmıştı.

Jinny de adam-akıllı tiyatro oyunu hiç görmemişti, biralay bağırıŖma falan olacak sanıyordu.

O gece adam-akıllı tiyatronun gerçekten daha gerçek olduğunu öğrendiler, ŖaŖıra-kaldılar: Nord "ufak adam"dı: bir memur. Bir gűn anlıyor ki karısı da, kızları da, yanında çalıŖtıđı adam da hep yalancıymıŖ, dűnyasını yıkıp al-aŖađı ediyor, bu yenilmeden yenmiŖ çıkıyor.

Jinny: "Vay canına!" dedi, o kadar.

* Cass da: "Bence bu tiyatrolarda "arkaya gidilebilir", öyle diyorlar sanırım... oynayanları isteyen soyunma odalarında görebilir. Ben Berg'i pek az gördüm ömrűmde... Böyle olduđunu hiç sanmazdım. MelekmiŖ! Bunu seninle gördűđűme pek memnunum. E, gidelim mi arkaya?"

– "Ben çekiniyorum... Ama, sen dersen ki çekinilecek bir Ŗey yok... A! ben onun doğduğu yerden topu-topu on kilometre ötede dođmuŖum. Niye Florida'da herkese söylemedim ben bunu!"

– "Gel gidelim. Belki de bizimle gelir bir kadeh bir Ŗey içmeye."

– "Sakin çağırma! Belki Minnesota'dan, bűtűn o yakınlardan buraya her gelen onu rahatsız ediyordur. Gel hadi! bence gidip görmemiz pek iyi kaçmayacak ama, deđil mi ki sen istiyorsun, çabuk gel gidelim; yoksa, kaçırırız!"

* * *

Hepsi geleneđe uygundu, yerli yerindeydi: Tiyatronun yanibaŖından giden gizli aralık, sahneye çıkan eđri-bűđrű gizli kapı, insandan kaçır yaŖlı İrlandalı odacı.

Cass: "Şeyi... Bay Nord'u görmek istiyoruz" diye, dileğini sundu. "Bay-Bayan Timberlane."

Jinny: "Yargıç Timberlane" dedi.

Başoyuncunun odasına alındılar. O zaman gördüler ki burası karmakarışık bir tavuk kümesiymiş; yüzünden yağlı boyalarını silmekte olan başoyuncu da o eski "Buzdağı" Nord'un ta kendisi.

Cass'a biraz şaşkın şaşkın baktı.

– "Grand Republic'teki Timberlane'lerdensiniz, değil mi?"

– "Evet. Annem Marah Nord'du. Sizinle ikinci göbekten kardeş çocuğu oluyoruz. Ben hukukçuyum."

Berg Nord: "O! şimdi anladım" dedi. Alev alev yanan ipekli hırkasının içinde pek hantal, sönük kalmıştı. Yalnız bunları içten söylüyordu. "Cass... adınız Cass'tı, değil mi? Çok sevindim seni yeniden gördüğüme, Cass. Beğendin mi benim oyunu?"

Cass: "Harikulâde bulduk" dedi. Berg Nord'un buna pek sevindiği yüzünden belliydi. "Sana karımı tanıtayım, Berg. Geçen yıl evlendik."

– "Müşerref oldum, efendim. İlk defa mı geliyorsunuz New York'a?"

Jinny: "Evet, benim ilk gelişim" dedi.

– "Hoşlandınız mı?"

– "A! evet, çok! Şey... yani... Bilmem ama, bur'da yaşamak istemem sanırım. Biz Minnesota'yı pek severiz."

– "Ben de öyle, Bayan... ö... Timberlane."

Jinny kocasının, içinden geçeni olduğu gibi belli eden, şimdi de pek hoşlanmış gibi görünen yüzünde o yasak

"Gel gidelim bir şey içelim" sözünün belirlediğini fark etmiş olacak ki, hemen koluna girdi:

– "Sizi görmekle büyük bir şeref kazandık, biz gidelim artık" dedi. "Hoşçakalın!"

Çıktılar. Sokakta, durup birbirlerinin yüzüne sırıttılar. Cass'ın koltukları kabarıyordu.

– "Hoş adam, değil mi?"

– "Harikulâde!"

– "Yalnız, sahnenin dışında o da herkes gibi bir adam elbette."

– "A! yo! Hiç sanmam! Onda içten içe öyle müthiş bir güç var ki! A! ben ona adam-akıllı tutulabilirim!"

– "E-evet."

– "Gel bir yere girip bir şey içelim... Şöyle sakın bir yere... bu şehirde öyle bir yer varsa. Sonra gider yatarız. Ah! Cass, öyle yorgunum ki! Bugünkü o alışveriş falan... Ama, o mor giysi bir içim su, değil mi? Neyse, hiç olmazsa bir şeyle övünebiliriz: Berg'ciği bizimle gelmesi için kandırmaya çalışmadık."

– "Nezaket gereği bir kere teklif etseydik iyi olurdu."

– "A! yo... o gibi insanlara teklif edilmez."

Berg Nord da şöyle düşünüyordu:

– "Şunları birer kadeh bir şey içmeye davet etmeliydim... Ya da onlar beni davet etmeliydiler. Anayurt özlemini uyardırdılar bende. Grand Republic'te olup bitenleri öğrenmek isterdim. Ama, belki de burada işleri vardır. Bir de ben çıkmayayım."

Biraz sonra, o konuşkan, uykusuz Jinny, iki kişilik yatağında, kendi kendine konuşuyordu:

– "Kafadar arkadaşlarının yanında kimbilir ne parlak la-kırdılar ediyordur!"

O gece, Sardi'nin gazinosunda Berg Nord, en yakın üç arkadaşından biri olan simsarına: "Açgözlü davranmak istemem ama," diyordu, "Hollywood'dakilere söyle, ikiyüz binden aşağısına başımı çevirip bakmam bile. Biliyor musun ben ne yapacağım, ileride? Minnesota'ya dönüp yerleşeceğim. Siz New York'lular baş belasısınız. Hep para düşünürsünüz... Ben bir eski tarz İskoç viskisi daha içeceğim."

* * *

Çarşamba günü Dennis Thane'le birlikte yedikleri öğle yemeği hukuk fakültesindeki anılarla pek neşeli başladı. Bu anıların herbiri: "Şey... hani bir gün ben..." diye başlıyordu. Dennis Jinny'ye de pek yaltaklanıyordu:

– "New York'a ilk gelişiniz mi, Bayan Timberlane?"

– "Evet, ilk gelişim."

– "Hoşunuza gidiyor mu?"

– "A! evet, çok... Sağolun!"

Yalnız sonra sonra yemeğin heyecanı tavsadı.

Onlar da, yeniden alışverişe çıktılar, müzeleri gezdiler, belki onlarca müze... Yalnız haber gösteren bir sinemaya gittiler.

Giysi denemekle, müze, kilise denemekle, ayaklarında Grand'ın mezarına, Rockefeller Kilisesi'ne çıkacak hal kalmadığına karar vermekle geçti.

Yalnız, akşam harikulâde geçti. Bradd Criley'in New York'a göçmüş kızkardeşi Avis Elderman'la yemektedirler.

Cass'ı çok iyi hatırlıyordu. Göğsünde kara kehribardan, pırıl pırıl yanan bir iğne vardı. Onları aldı, Taşralılar Lokantası'nı götürdü.

Jinny'ye: "Ben sizi Grand Republic'te hiç görmedim sanırım" dedi.

– "Hayır, göremezdiniz, çocukken Pioneer Falls'taydım çünkü."

– "Ha!"

Avis Elderman fena bozulmuştu ama, sineye çekti, bir daha iğnelemeyi denedi:

– "New York'u ilk defa mı görüyorsunuz?"

– "Evet, ilk defa."

– "İyi vakit geçiriyorsunuz sanırım?"

– "Hıng."

– "Kocam da, ben de çok üzüldük bu kadar az kalmanıza... Sizi bizim evde misafir etmek isterdik, Darien'de, Connecticut'ta. Yalnız, hemen hemen biz hep New York'ta oturuyor gibiyiz... Kocamın işi bur'da. Harita basımevi var. Ben de en aşağı onbeş günde bir gelir, bir akşam kalırım. Öyleyken, her zaman deriz, burada hiç de Darien'dekinden daha canlı, daha hoş bir toplum hayatı yok."

Jinny: "Ona eminim" dedi.

O gece, yatarlarken, Jinny söyleniyordu:

– "Bir daha sefere, gene sorarsa: "Hayır. Sizin ilk gelişiniz mi?" diyeceğim." Biraz daha düşündükten sonra: "Ben Bradd'ı çok beğenirdim" dedi. "Şimdi, kızkardeşini gördüm ya, ondan da soğudum."

* * *

Cuma sabahı şakır-şakır bir yağmurla uyandıkları vakit Cass sevindi:

– "Çok şükür, dışarı çıkıp bütün gün New York harikalarını seyretmek zorunda değiliz bugün, dersem acaba pek mi yabaniilik etmiş olurum?"

– "Ben de öyle!"

Cass bir ara düşündü, aşağıya kapıya telefon etti. Sonra müjdeyi verdi:

– "Şimdi öğrendim: Dönmek için salı yerine pazartesiye yer ayırtabiliyoruz. Ne dersin?"

Jinny: "Ah! harikulâde, şekerim!" dedi. "Hemen ayırt, kaçırma! Yeni evimizi, Roy'u, hepsini görmek için öyle can atıyorum ki!"

Gene yattılar, birbirlerine sokulup, rahat rahat uyudular. O sabah güzel bir kahvaltı ettiler, çünkü Melchester Oteli'nin lokantası, hiç beklenmezken, İngiliz çörekleri, yaban çileği reçeli yapmıştı. Kahvaltı yıkıntılarını üzerlerinden attılar, hademe kadına da: "Öğleye kadar uğrama!" dediler. Şehri dolaşma ödevinden kurtulmuşlardı ya, çocuklar gibi vara-yoğa kahkahalarla gülüyorlardı.

Cass kendi kendine: "Valla', şu New York'a gelişimiz başka bir işe yaramadıysa bile, Jay Laverick'i başımızdan defetti, Jinny'yi gene bana kazandırdı" diyordu.

Eskiden beri, birbirlerine karşı biraz çekingen karı-kocaydılar ama, o gün banyo dairesinin bayağı soy-tarılıklarından haz duydular. Jinny banyonun içinde Cass'ın sırtını oğdu, kahkahayla güldü, ıslak, pürüzsüz omzundan öptü.

Cass da, birdenbire canı onu çekince, kollarını uzatıp sarıldı. Jinny'nin kıkır-kıkır gülüşü pek ateşli, çabuk çabuk bir soluyuşa çevrildi.

Çocukları işte bu neşeli, hoş, kötü havada ana rahmine düştü.

Jinny: "Senden daha yaman erkek olmaz" diye içini çekti.

Hademe kadını içeri almasına aldılar - kadın da, onlara kuşkulu kuşkulu bakıyordu - ama, ta akşam saat beşe kadar giyinmediler. O zaman hava iyiden iyiye açmıştı.

Beşinci Cadde'den yukarı biraz yürüdüler. Onlar dışarıdayken Berg Nord telefon etti, bulamadı. O otelde olduklarını Avis Elderman'dan öğrenmişti (Avis'i de hiç sevmezdi, hani.) Tiyatrodan sonra onlarla buluşmak istiyordu. Yalnız, bulamayınca, adını vermedi. Onlar da onun ne kadar yalnız bir adam olduğunu öğrenemediler.

Otele dönüp geldiler, gene başladılar kötü kötü düşünmeye: O akşam kendilerini hangi uygar eğlenceye verselerdi acaba?

Telefon! Cass aldı.

– "Evet? Ben Cass." Sonra haykırdı: "Jinny! Kim, biliyor musun? Bradd Criley! Şimdi inmiş, New York'a bizim otele gelmiş. Beş dak'kaya kadar bur'da!"

Jinny makamlı bir sesle: Ömrümde karşılaştığım en güzel şey!" dedi.

* * *

Bradd, Sorshay yaylalarından esen taze bir rüzgâr gibi, içeri girerken, Cass içinden: "Gerçekte, Berg Nord, o tıknaz vücuduyla, avukatlığa yakışır. Bradd da, şu dalgalı saçlarıyla, yuvarlak solgun yüzüyle, tam bir içli oyuncu olur" diyordu.

Yalnız, incelemesi uzun sürmedi. Pek heyecanlıydılar çünkü... üçü de: bir kadın, iki erkek... üçüzlü arkadaşlık... üçüzlü tehlike.

Cass: "Bizim oralardan ayrıldığımızdan beri şimdi seni gördük, gözlerimiz nurlandı" diyordu.

Bradd: "Ben sizin ikinizi de iyi gördüm" dedi. "Sen nasılsın, Jin? Senin şu babalık öyle görünmek istiyor ama, sen de sevindin mi beni gördüğüne?"

Jinny'nin ağzı kulaklarına varıyordu.

– "En sevdiğim ağabeyim, Bradd!" dedi, sarılıp öptü.

Derken, Bradd işin özetini çıkarıverdi:

– "Demek pazartesiye kadar buradasınız? Bu gece, yarın bütün gün, bir de pazar? Hep birlikte, gezeriz, ha? Ben buraya Wargate'lerin bir işi için geldim ama, pazartesiye kadar pek işim yok; bir-iki yere telefon edeceğim, o kadar."

Jinny: "Mükemmel!" dedi.

– "Valla', mahsus birkaç gün önce geldim, sizi yakala'yım diye."

Jinny: "O! Bradd, sahi mi?" diye fısıldadı.

– "Ne yapmak niyetindesiniz bu gece?"

– "Hiç."

– "Babamla Geçen Hayatım"ı görebildiniz mi bari?

– "Bilet bulmak mümkün değil!"

Bradd böbürlendi:

– "Bilet bulmak benim için mümkün! İşin püf tarafını bil-din mi şıpın-işi bulursun. Şu yaman şehirde de benim bilmediğim şey yoktur."

Jinny, pek baygın bir sesle: "O muhakkak!" dedi.

Bradd kalkmış, telefona sarılmıştı:

– "Berbetz? Ben Bradd, Grand Republic'ten... İyiyim. Yeni geldim. Şimdi bana bak, delikanlı! Bu gece için "Babamla Geçen Hayatım"a üç tane istiyorum. Ama, iyi bir yer olacak ha, anladın mı?.. Peki... Gişeden alırım. Görüşürüz."

Jinny ona hayran hayran bakıyordu.

Bradd sert bir tavırla emir verdi:

– "Şimdi ben aşağı iniyorum, hemen bir su dö-küneceğim, yarım saate kadar hazırım. Yemeğe erken oturalım ki bol bol konuşacak vakit bulalım. Yemeğe ya Algonquin'e gideriz, ya Plaza'ya. Tiyatrodan sonra da ben sizi ya Yirmibir'e götürürüm, ya Stork Club'a. Buralara hiç gittiniz mi?"

Cass içini çekti:

– "Marmoset'i bir denedik ama, kendimizi pek yadırgadık orada."

– "Benimle olunca yadırgamazsınız. Tanırlar beni! Şimdilik hoşçakalın!"

O gidince Jinny coştı:

– "İşte şimdi müthiş eğleneceğiz. Yalnız... Bradd'a hayranım, orası öyle, yalnız... biraz numaracıya benziyor, değil mi?"

– "Ne?"

– "Yok bu otel köhne bir yermiş, yok senin bulamayacağın biletleri o bulmuş. Gören de, karaborsadan, üç katına alıyormuş sanır. Sonra, bütün eğlence yerleriyle içli-dışlıymış gibi görünmesi. Oralara sık

sık gidermiş, bol bol bahşış verirmiş sanacağız, yok mu ya! Becerikli adam... Toplum adamı! A! sen ondan bin kat toplum adamısındır, gösterirsin de!"

– "Yo, Jinny, sahi yanılıyorsun. Numaracı falan değildir o."

– "Öyleyse, gösterişi pek seviyor."

– "Değil diyorum sana! Bak, anlatayım, Jinny. Mahkemede sık sık görürüm. Jüriden birini güldürmeye çalışır falan ama, bütün o bölgede ondan daha ağırbaşlı, daha esaslı bir avukat yoktur. Arkadaşlarına karşı da öyle. Kalbi çocuk gibidir. Sana bir yardımı dokunabileceği zaman öyle sevinir ki artık coşar. Bak, görürsün, seveceksin Bradd'ı!"

– "Yo, çok seviyorum... Yalnız, benim demek istediğim... Bütün vaktimizi New York'un eğlence yerlerinde geçiriyoruz diye bize hödük gözülle bakılmasına sinirleniyorum. Biz onun gibi Wargate'lerin hesabına para harcamıyoruz."

– "Bradd'ın bu şakalarına, şaklabanlığına aldırma, canım. Sonunda seveceksin."

Jinny: "Hatır için herşey yapılır" dedi. "Peki, severim, öyleyse."

Cass: "Mükemmel!" dedi.

* * *

Algonquin'de Bradd onlara utangaç bir oyun eleştirmenini, yabancı bir oyun yazarını, iki de içlerini sıkıntı basmış oyuncuyu gösterdi.

Ondan sonra Grand Republic haberlerinin başına oturdular. Harley Bozard'ı yanında Minneapolis'li bir kadınla,

Austin'de görmüşler. Binbaşı Umbaugh yarbay olmuş. Jamie Wargate havaya ayrılmış.

Derken, Bradd ağırbaşı bir konu açtı:

– "New York sizi birbirinize daha da yaklaştırmış gibi görünüyor. Şu Jay Laverick işini kafandan silip attığına sevindim doğrusu, Jin."

– "Hiçbir zaman öyle bir şey yoktu ki!"

– "A! vardı! Jay cana yakın çocuktur, benim iyi de arkadaşımıdır ama, yetmiş yaşında sağır bir kızı bile sokakta karşıdan karşıya geçirmek için ona emanet etmem. Şeytan tüyü vardır onda. Dinle, hanım kızım: Jay'den dolayı Cass sana açıktan açığa çıkmaz, çünkü nazik bir adamdır Cass; sonra, senden korkar da. Ben korkmam, onun için, söyle bakayım: Jay seni elde etmek istediğini belli etmede işi nereye kadar vardırdı?"

Cass bir yabancının, böyle, üzerine gerek olmayan bir işe burnunu sokmasına nasıl olmuş da kızmamıştı, buna kendi de şaşıyordu. Jinny de sadece, karşısındakinin yüzüne doğru tükürür gibi, sert bir karşılık verdi:

– "Hiç öyle bir şey belli etmeye çalışmadı! Ayrıca ben de müsaade etmezdimki!"

– "Önleyemezdin ki. Hiç lafını etmedi mi -pek usturuplu, kandırıcı bir biçimde elbette, cicim!- evet, hiç lafını etmedi mi birlikte şöyle, sanatkâr işi, bir çay salonu açmanın... o parasını koyacak, sen zevkini?"

– "E-evet, suluboyadaki ustalığından falan epey dem vurdu."

– "Tam onun üsülü. Bilirim, sen akıllısındır, ona dünyada tutulmazsın ama, işte bak, sana balta olmasının önüne geçememişsin. İyisi mi ondan kopar ipi; yargıç gibi, benim

gibi, sağlam direklere sarılı. Belki biraz cansıkıcı insanlarıdır ama, yüz-üstü bırakmayız seni. Şimdi istersen benim için, amma da kafa ütüledi! de."

– "Valla', doğrusunu istersen, öyle. Hem de ne! Ama, ben buna gelemem!"

– "Ne!"

– "Kimi istersem onu severim. Kendi-başıma-buyruk bir kadını ben!"

– "Sen öyle sanıyorsun."

Jinny: "Öf! bıktırıyorsun beni!" dedi.

Yalnız, bunu öyle bitkin bir sesle söylemişti ki Cass'la Bradd birbirlerine bakıp gülümsediler. Derken, onlarla birlikte Jinny de gülmeye başladı.

* * *

Cass bu işi pek yorucu bulduysa da, Bradd'ın onlara gösterdiği bambaşka New York'a Jinny bayıldı. Bradd onları üç bara götürdü. Buralarda onu yağlı inekler, kapıdan karşılamadıysa da, pek candan selâmladılar.

Sonra da, bunların üstüne üstelik, Bradd gecenin saat birinde onları bir hangar eğlencesine soktu. Bu eğlenceyi hazırlayan, Bradd'ın anlattığına göre, çok önemli, kodaman biriymiş: Washington'da hayli sözü geçenlerdenmiş. Batı Bölgesi'ndeki bir alay bankanının da temsilcisiymiş.

Jinny baktı ki meğerse o böyle hangar hayatı için yaratılmış: camdan bir içki tezgâhı, duvarlarda Dali'nin resimleri, sekiz kişinin bol bol oturabileceği uzunlukta bir divan, dışarıda bir bahçe, bahçenin dağlık göz kesimi olan o, göktirmalardaki sinirlendirici ışıklar. Ayrıca, pek kibar

bir şekilde sarhoş olan erkeklerin iltifatına mazhar olmak için yaratılmıştı. Binlerce erkek ona "güzelsin" diyordu. Binlerce, onbinlerce kadın - kaç yaşında oldukları belli olmayan kadınlar - "Bir tane daha iç, çabuk!" diye avaz avaz haykırıyorlardı.

En sonunda, içerideki kalabalığın kıvrımları cıgara dumanı kıvrımlarından daha katı, daha kara görünmeye başladı. Birdenbire, insan-canlı Jinny bile boru gibi çıkan seslere dayanamadı, sıvışıp taraçaya çıktı.

Şimdi karşısındaki yeni doğmuş, cennet gibi bir New York vardı. Şaşırmıştı: Benek benek ışıklı bir karanlıkta karşılaşacağını sanırken tanyerinin ağardığını görüyordu. Dört saat dört dakika gibi geçivermişti.

Hangar dedikleri yer, Merkez Parkı'nın batı yanında, bir apartmanın otuzuncu katındaydı, Beşinci Cadde ile parka bakıyordu. Kuzeydoğuya doğru, bir takım anlaşılmaz su yolları altın bir sis içinde, Long Island Boğazı'na kadar uzanıyordu; üzerlerinde de, köprüler kemer çiziyorlar, fabrikaların, havalanlarının kara dumanları o koca koca saraylar ancak, suyun üzerinde yüzen, altın pırıltılı daracık birer kara şerit gibi görünüyordu. Bir ara, o oturaklı şehir Venedik kadar zarif göründü.

Güneydoğuda, binlerce kule güneşe doğru uzanmıştı; daha aşağılarda, Merkez Parkı sabahın karma-karışık alacakaranlığındaydı daha; havuzu da onun kuzey göllerinden biri gibi görünüyordu.

Jinny'nin omzu dibinde Bradd'ın sesi fısıldadı:

– "New York'un güzel görüldüğü de olurmuş ha? Londra, Paris, San Francisco: üçü bir arada."

Jinny: "Evet" dedi. "Sen gösterdin de ancak o zaman anladım ne güzel şehir olduğunu, Bradd. Korkmuştum buradan; artık, sevebilirim sanıyorum."

Bradd sarılıp öptü; o da,bundan dolayı minnettar kalmış gibi, kendini bırakıverdi, onu pek ateşli ateşli öptü.

Bradd geri çekildi.

– "İsteyerek yapmadık bunu! Güneşi selâmlarken coştuk, bir kâza oldu. Sakın söyleme o Grand Republic'li kendini-beğenmiş hukukçuya."

– "Kendini-beğenmiş değildir Cass."

– "Onu demiyorum. Benim dediğim... neydi adı? Bradd Criley mi? Hani seni kardeş sayan biri var ya, işte ona sakın söyleme! Sahi kardeşi misin sen onun?"

– "Evet!"

Dirseklerini parmaklığa dayamışlar, alçak sesle konuşuyorlardı. Cass geldi. Onları arıyormuş. Yüzlerini sabah serinliğinde üşümüş, taptaze görünce sevindi:

– "Uyuyup uykusunu almış gibi görünen bir sizsiniz burada" diye, kıs-kıs güldü. "Yalnız, artık yarın olduğuna göre, eve dönsek mi, ne dersin?"

Bradd, pek bön bir halle: "Hayhay!" dedi.

* * *

Cumartesi-pazar, Bradd çok mükemmel bir eğlendirici arkadaş olduğunu gösterdi. Onları aldı tiyatroya götürdü, Merkez Parkı'nda arabayla gezdirdi. Altıncı Cadde'den geçerlerken oniki tane bademezmesi aldı. Bademezmesini Jinny şekerden çok severdi. Kesekâğdının içinden yiye yiye, caddeden aşağı, fiyakayla yürüdüler. Pazar günü de arabayla Jones Plajı'na gittiler, taraçasına masalar dizili bir lokantada oturdular. Artık Jinny New York'u Grand Republic kadar beğenmeye başlamıştı ama, Cass öyle değil.

Bütün masalarda Bradd kendi payına düşeni verdi ama, hepsini vermeye kalkarak gösteriş yapmaya kalkmadı. Bütün çekişmelerde ya Jinny'ye karşı Cass'tan yana çıkıyordu, ya da Cass'a karşı Jinny'en yana; yalnız, her iki halde de hep pek neşeli konuşuyordu. Jinny'ye ömründe gördüğü ilk orkideyi de o aldı.

Jinny Cass'a açıldı:

– "Bradd için söylediklerinde çok haklıymışsın" dedi. "New York'u ne kadar iyi tanıdığını göstermekle bize hiç de gösteriş yapmak istemiyordu. Dolaşmaktan kendisi de zevk alıyor, ahbabları da bundan yararlınsınlar istiyor."

Pazartesi günü, Bradd onları istasyonda uğurlarken Cass, karısına: "Bakıyorum Bradd'ı takdir etmeye başladın" dedi.

– "Evet... senin sayende."

Grand Republic'e döndüler; yeni evlerine taşındılar; mahkemenin güz dönemi açıldı; Cass'ın baktığı ilk dâva bir boşanma dâvası oldu: Beecher Filligan karısı Pasadena'dan boşanmak için dâva açmıştı, delilleri arasında B. Jay Laverick'in adı pek hararetle geçiyordu.

FİLLİGAN'LA LAVERİCK KARŞI KARŞIYA

Havock-Filigan müteahhitlik ortaklığında Beecher Filigan'ın payı pek azdı ama, mimarlıktan da anlardı; sonra, miras yoluyla ona bir tuğla harmanıyla bir de çimento fabrikası kalmıştı.

Grand Republic'in kibarları arasında kont gibi bir yeri vardı, tavlada da en yüksek mertebe ondaydı. Kırk yaşındaydı, Bradd Criley'in Jay Laverick'in de yakın arkadaşuydı.

Karısı Pasadena belki de güzeldi. Boticelli'nin fırçasından çıkmış bir geçkin Bahar Tanrıçasının kötü basılmış renkli bir kopyasını andırırdı. Herşeyde pek savructu; bir, süsünde değil. Süslenmede pek ustalık, özen, çaba gösterirdi.

Beecher bıkmıştı ondan; dilini hafifçe şaklata şaklata konuşmasından, savurganlığından, yataktaki o hep aynı hallerinden, herşeyinden bıkmıştı. Başından atmaya bakiyordu. Onun için, ortada hukuk bakımından elle tutulur bir şey olmadığına göre yaratmaya baktı.

Biliyordu ki, karısı, her istediğini elde edince inek gibi sırtırdı ama, tongaya bastığını sanırsa pek çaçaronlaşır, pek inatçı olurdu. Böylece de görünüşte o kabahatli çıkar, Beecher de ya onu bağışlardı, ya da öcünü alırdı.

Elde edilebilir gibi görünen her az-buçuk güzel kadın Jay Laverick'in gözüne çarpardı. Beecher de Pasadena'nın

son derece elde edilebilir bir kadın gibi görünmesine elinden geldiği kadar çalıştı.

Pasadena çeneli kadındı; her çeneli kadın gibi de çevresinde olup bitenleri fark edemeyecek kadar hep laf yetiştirmekle meşguldü. "Önümüzdeki perşembeye briç oynamaya geliyorum..." diye haber vermek için telefonu açtı mı, yarım saat konuşurdu. Mutfağa gidip de aşçıya çenece yardım etti mi, hangi aşçı olursa olsun onbeş günde çekip giderdi. Sonra olmamış bir olay üzerinde öyle hiç yoktan bir çekişme çıkarırdı ki, Beecher onu dinlemektense gider uyurdu.

Beecher'in karısına kurduğu tuzakta kabahat yalnız onun değildi. Bu iş bir akşam şöyle başladı:

Kocası onun savurganlığından, Kır Klübü danslarında sözde tesadüfen öpüşmek için fırsat kollamasından dalgın dalgın dert yanınca Pasadena burun büküp gülmüş: "Madem ben bu kadar berbat bir kadını, niye sade söylenip duruyorsun da bir çaresine bakmıyorsun?" demişti.

Ta iki yıl sonra, onu istemeye istemeye alan Jay Laverick'le çoktan evlendikten sonra, anladı ki Beecher bu işin bir çaresine bakmış.

Beecher oyunların en eskisine, en basitine başvurmuş, işe şöyle başlamıştı: Bir akşam Jay'i eve, üç kollu papazkaçtı oynamaya çağırdı, gece saat onda çimento fabrikasına gitmek zorunda kaldı, onbirde de: "Ben ikiden önce gelemeyeceğim" diye telefon etti. Ondan sonrasını da Venüs'la Freud'a bıraktı.

Onun böylesine özene-bezene emek verdiği iş, bir ara, az daha bozuluyordu: Jay daha güzel, daha canlı bir kadınla, Jinny adındaki tazeyle ilgilenmeye başlamıştı. Bunun üzerine Beecher, Winnemapaug Gölü kıyısındaki

yazlık kampına Jay'i uzun süre kalmaya çağırdı, sonra da kendisi "iki günlüğüne" oradan uzaklaşmak zorunda kaldı.

Gitti, o gece döndü geldi. Jay'i karısının yatağında uyur bulunca da: "Acemi Don Juan!" diye alay etti.

– "Ben şimdi seni öldürmeliyim!" diyordu. "Tasadüfe bak ki, hazır oldu tüfeğim de var. Ama, ikinizin beni sürüklediğiniz bu korkunç durumun bence en doğru, en uygar çıkar yolu şu: Ben boşarım, sen alırsın."

Jay: "A! elbette!" dedi.

Ne zamandan beri hep bu niyetteymiş.

Mahkemede, Yargıç Timberlane aralarını bulmaya çalışınca Pasadena hiç yanaşmadı.

Cass Timberlane: "Peki ama, Pas," diyordu, "her erkek karısının yoldan çıkmaya başladığını o saat sezer. Sonra, şunu anlamıyorum: Nasıl oldu da, sen de, kocan da Jay Laverick gibi kör-kör-parmağım gözüne bir çapkına kandınız."

Pasadena: "Jay'e laf istemem!" dedi. "Sarhoş da olsa gene efendi adam. Beni alacak."

Efendi adammış. Aldı da...

TIMBERLANE'LER evleneli artık bir yıl olmuştu. Yeni evlerine, kurşuni eşyaya, mor halılara, mor perdelere, sarı meşin mindere, Jinny'nin düzenlediği o şık oturma odasındaki aynalara, ocağın parıltılarına alıştılar. İsis'in de ufak bir cam rafta hintmeşesinden bir ayaklık üzerinde halinden pek memnun olduğu belliydi.

Duvarlardaki resimlerin çoğu adı bilinmeyen çiçeklerdi; izlenimci ressamların eserlerinden uzun uzun paftalar vardı; küçük yayvan bir masanın üzerinde de Jinny'nin o pek kıymetli, oymalı meşin pul kutusuyla, hiçbir işe yaramayan sarı kuştüyü kalem duruyordu.

Gazyağıyla ısınan fırınlarıyla, elektrikli çamaşır makineleriyle Cass'ın koltukları kabarıyordu ama, yeni çalışma odasından hiç memnun değildi. Kutu gibi bir odacıktı, duvarlarına gayet güzel tahta kaplanmıştı, bu çam kaplamaların arasına da zorla ufacık bir ocak sıkıştırılmıştı ama, kitaplarının ancak dörtte-birini alacak kadar yer vardı, geri kalanları taşlıktaki kapkaranlık kitap raflarına, daracık tavanarasına atıldı.

Cass, tavanarasına gidecekleri, ıkına-sıkına yukarı çıkarırken, içini çekerek: "Çoğuna ehyanede-bir bakıyorum ya" diyordu. Yalnız, bu kadarcık kitabı karanlık merdivenlerden yukarı çıkarırken bu kadar zahmet çekmesine şaşıyordu.

Jinny'nin keyfi yerindeydi, harıl-harıl çalışıyordu. Artık kendi evini kendi düzene koyabilirdi. Bn. Higbee, ondan

gizli, mağara gibi kuytu dolaplara baharat, Kanada suçuğu, mısır unu falan saklayamazdı artık.

Jinny şimdi örnek bir ev kadını olmuştu: Alışverişe çıkıyor, Kır Klübü Mahallesi'nin iş merkezi olan Bizans Et Pazarı'na, Kurtuba Bakkaliyesi'ne gidiyordu. Kantinde askerleri eğlendirmeye gene devam ediyordu; bir keresinde de Chippawa Caddesi'nde bir otomobilin çamurluğuna çıkıp, ahalinin savaş tahvilleri alması için söylev verdi.

Sonradan Cass: "Yo," diyordu, "yo, çok güzel konuştun... Keşke avukatlar da senin kadar açık, kısa konuşmasını bilseler! Herşeyde olduğu gibi konuşma sanatında da beni geçtin, sevgilim. Bir, satrançta geçemedin diyebilirim."

Jinny'nin kocasını muhakkak olarak geçtiği bir şey vardı: Gebe kalmıştı. Cass pek sevinmişti.

* * *

New York'u görüp geldikten, yeni evi de aldıktan sonra, artık biraz tutumlu davranmaları için ayak direyen Jenny oldu; çünkü, Owen mi, Emily mi, hangisiyle, yoldaydı.

Jinny doğacak çocuk için bu adları hiç çekişmeden seğivermişti. Cass'a da şöyle anlatıyordu:

– "Çocuğum olacağına öyle seviniyorum ki! Sana bakarken Dickens'in romanlarındaki kadın kahramanlardan biri gibi kendimden geçer gibi oluyorum. Asıl yaratıcılık bu işte. Bence bir kızın yapabileceği en ileri, en devrimci iş çocuktur. Mükemmel bir anne olacağım ben...

"Biliyorum, oğlan olacak. Senin gibi güçlü-kuvvetli, dürüst olacak... Baban da öyleydi besbelli. Onun için, adını Owen koymak istiyorum, babanın adı Owen'miş. Kız olursa... benim bir Emily Teyzem vardı, pek şeker bir kadındı ama, müthiş de akıllıydı...

"Yo, bak söyle'yim: Bundan altı ay önce, daha gençken, "Kızım olursa adını Çayırkuşu koyarım" derdim. Biliyordum, tuhaf bir addı ama, benim isteyip de bir türlü olmadığım gibi olmasını isterim kızımın: canlı, tertemiz, hep yükseklerde uçan, yere hiç değmemiş biri. Yo, yo, dur... "Çayırkuşu da, şarkısını söyledikten sonra, aşağı iner, yerde uyur" deme. Biliyorum. Ama, anne olacak bir kadının biraz hayal kurmak da hakkıdır sanırım, değil mi ya?.. Sonra düşündüm ki, okulda arkadaşları kızcağıza adından dolayı ne yapmazlar! Bunun üzerine, kızıma dedim ki: "Peki," dedim, "Emily gibi, hoş, sade bir adın olacak, beğeneceksin de!" dedim. "Cass, ben o çocuğa bayılacağım!"

* * *

Cass, Roy Drover'e: "Jinny pek yatıştı, pek duruldu artık" dedi.

Roy Drover, Cass'a: "Demek ki, yeni durumu dolayısıyla kafasındaki o saçmalıkların birkaçından kurtuldu" dedi.

Bradd Criley, Jinny'nin yanında, Cass'a: "Kızımız şimdi eskisinden daha güzelleşti. İkinize de nasıl gıpta ediyorum!" dedi.

Cass pek insancıl bir halle dinlerken, Chris Grau, Jinny'ye: "Sana nasıl gıpta ediyorum, şekerim!" dedi."Biliyor musun, bir vakitler senin sevgili kocacığına ben biraz tutulur gibi olmuşum? Ah! Jinny, kocana güzel bir çocuk yapmalısın!"

B. John William Prutt, arkasında kurşuni flanel takım elbise, yere oturmuş, ayaklarının o uzun uzun sarımtırak tırnaklarını kesiyordu. Bn. John William Prutt geldi:

– "Belki benim hüsnü kuruntum ama, elimde değil, bana öyle geliyor ki, eski komşuları olmak dolayısıyla, bizim etkimiz oldu; Timberlane'in karısı, adamakıllı sersemin biriyken, hem de hiç çekinmeden söyleyeceğim, pek oynak

bir kadinken, kendinibilir, Grand Republic'li genç bir anne oluyor" dedi.

Eskiden meyhanelerde istenilmeyenleri sokağa atmak-taki ustalığıyla tanınmış Boone Havock, Şehir Klübü'nde Yargıç Blackstaff'a: "Cass iyiden iyiye çıldırmış" dedi. "Belki de şu ateşli karıcığını sevmek için çırpınmasından çıldırmıştır. Kabahat kadının değil, elbet; n'apsın yav-rucak! Daha ben görür görmez dedim yanlış kapı çaldı diye ama, hanım-hanımcık bir kadın olmaya niyet etmiş gibi; savaşa yardım işinde de iyi çalışıyor. Gelelim Cass'a! Hani Vogel var ya, İl Tarım Memuru, Çiftçi-İşçi Partisi'nden, uğrunda ömrümüzü verdiğimiz doğru dürüst ne iş varsa hepsini yıkmak isteyenlerin gizli adamı? İşte onu evine ça-ğırılmış. Pek de ağırlamış. Hem de ner'de? O cânım yeni evinde!"

Yargıç Blanckstaff; "Yo, yo, Boone!" diye onu ya-tıştırmaya çalıştı. "Ben Yargıç Timberlane'i sağlam, dürüst bir meslektaş olarak bilirim. Bence, asıl, karısı... Ne de olsa, kadın genç; yeni yeni şeyler görmek hoşuna gidiyor besbelli. Bütün o zırtapozları, deli-bozukları, kızıkları, yo-bazları görüp tanımak istiyordur, sırf nasıl şeyler diye merak ettiğinden. Bir kez doğursun, durulur, senin, benim karım gibi olur çıkar."

Boone: "Dilerim" dedi.

* * *

Büyük Okyanus'ta bir yerde asker olarak bulunan Eino Roskinen'e Cass'la Jinny bir Noel paketi gönderdiler: ye-mişli pasta, şeker, cıgara, bir de "Silâhlara Veda" ro-manının ince kâğıda basılmıştı.

Cass: "Biz pek az şey yapıyoruz, o çok şey yapıyor. Bence şimdi biz de onun yanında olmalıydık" diye yanıp yakınıyordu. "Şimdi ben seni onun niyetine öpeceğim."

Pek acayip, pek cansız bir öpüş oldu bu; sanki sahiden bir hortlak öpüşü gibi.

Konu-komşu hepsi birden karar verdiler: Evliliklerinin ikinci Noel'i olan bu Noel'de Küçük Anne -Jinny ifrit oluyordu ama, hepsi şimdi ona bu adı takmıştı- evet, Küçük Anne bir yere çıkmayacak, evde oturacaktı. Başkaları ona gelecekler, boyuna onu sevip okşayacaklardı.

Öyle yaptılar: Drover'ler, Havock'lar, Blackstaff'lar, Flaten'ler, Gadd'lar, bir cırlak cırlak bağırıp, bir fıs-fıs konuşan yarım düzeni aile daha...

Bir alay yeşillikler, gümüş takımları arasındaki Noel sofrasında da Bradd vardı, Chris vardı, Kleo vardı; bir de , üç Pennloss'lar. George Hame, sıkıla sıkıla, bir çift yün eldiven getirdi verdi; kızı Betty, Jinny için kendi eliyle örmüş. Oğullarını hapisten Yargıç Timberlane kurtardı sanan bir aile de Four Mile Pine'dan bir kaz yollamıştı...

Jinny o akşam herkese ilân etti: Artık durulmuş, yakında başlayacağı yeni hayata seve seve hazırlanıyormuş.

* * *

Hindiyle şarabın ağırlığı çökünce, ötekiler gittikten sonra Cass, Jinny, Bradd koltuklarına gömüldüler. Herbiri beş dakikada bir: "Çıkıp, şöyle, hızlı hızlı yürümeliyiz" diyordu.

Jinny, sincap gibi, çabuk çabuk bir çukulata yedi, bir Benedictine içti, bir bardak su yuvarladı.

Bradd, esneye esneye: "Elbette susarsın, yavrucuğum, o kadar dolma içi yedikten sonra" dedi.

Cass da: "Bakalım radyoda Filarmonik'i bulabilir miyiz" dedi. "Sonra çıkar, hızlı hızlı bir dolaşırız."

KICH istasyonundan, önce, savaş haberleri geldi, bu haberleri onlar da savaş sırasında başıbozuklara gelen ilgisizlikle dinlediler. Sonra, haberin birinde doğruldular:

– "Size acı bir haber vermek zorundayım: Oğullarımızdan biri daha demokrasinin yaşaması için canını vermiştir. Yaman delikanlılarımızdan biri, sütçülük uzmanı Eino Roskinen dün, Büyük Okyanus'ta, bir uçak parçalanmasında ölmüştür."

Bradd pek keyifli keyifli: "Tanırdın, değil mi, Jin?" diye sordu.

Jinny içini çekti. Sonra, homurdanışını yarım-yamalak işittiler:

– "Beni öpmek istediymi de öptürmedimdi. Keşke öptürseydim."

Bradd, elektrikli bir ilgiyle, şöyle bir kımıldandı. Cass'ın yüreği parçalanmıştı. Gidip Jinny'nin saçını okşadı:

– "Yiğit delikanlıymış" diye mırıldandı.

Yalnız, bu düşünce pek üste çıkmadı; çünkü Jinny, yavaş yavaş kocasının koluna dayamış, ölenin yasını tutuyordu.

– "Ölümün bize de yaklaşabileceğini hiç aklımıza getirmiyoruz" diyordu. "Ama, şimdi bana sanki bu odanın içindeymiş gibi geliyor."

İçinin derinliklerinde, başkaldıran bir düşüncenin çırpındığını da duyuyordu: "Çarpışmak benim de görevin olsaydı, ne biliyorsun onun kadar yiğitlik göstermeyeceğimi?"

Ortaya çöken sessizlik içinde, pek rahatsız soluk almaya başladılar. Kedinin bir dolaptan ocağın üstündeki mermere doğru atlayışını duydular. Az daha düşüyordu, tırnaklarıyla tutundu, İsis'in bulunduğu rafı devirdi, heykelcik altındaki o ufak hintmeşesi ayaklığından tepe-taklak oldu, ocağın tuğlasına düştü, incecik bir kırılma sesi çıkardı. Jinny hemen koştu, billûr kedi-Tanrıçayı yerden aldı. Minnacık ayaklarından biri olduğu gibi kırılmıştı. Jinny onu Cass'a doğru uzatmış elinde tutuyor, şaşıra-kalmış bir çocuk gibi hüngür-hüngür ağlıyordu.

ORTA TABAKADAN rahatı-yerinde insanların hep biteviye yaşayışları vardır, Cass kendi hayatlarının bu duruma düşmesine meydan vermemek niyetindeydi, yoksa kız kardeşi Rose o hayattan nasıl bıktıysa Jinny de bıkartı.

Yalnız, şimdi içinde bir duygu vardı:

– "Kısa bir zaman için bir hayli hep biteviye hayat onu korumaya yarar" diyordu. Hayatlarındaki hep biteviyeliğin en azından bir hayli olduğunu hesaplarken de yanılmıyordu.

Gündüz mahkemede, ırgat gibi, ha-ha-ha didişmesi, akşama eve gelince "hoşgeldin" öpüşmesi, "bugün ne yaptın?"lar, radyodan haberlerin dinlenmesi, kimi vakit yüksek sesle olmak üzere, "Sancak"ın başyazılarının okunması, satranç, domino, papazkaçtı... hiç değişmiyordu.

Yatma saati gelince Cass'ın: "A! bu kadar geç olduğunu bilmiyordum... E, yatalım artık" demesi; sabahleyin de: "Saat sekize geliyor, kalkmalı artık" deyişi.

Yemekler de öyle: Hep pirzola, tavuk, dana külbastısı, sığır rostosu, domuz külbastısı, tavada kızarmış turnabalığı, pirzola. Çorba olsun mu, olmasın mı çekişmesi: Cass, olsun, derdi; Jinny, olmasın...

Her pazar öğle yemeğini Pennloss'larla yeme alışkanlığı.

Sevişme alışkanlığı; evet, "Tehlikeli olmaması için en çok ne kadar sürmelidir?" diye düşünmeye başladıklarından beri bu da artık sadece alışılmış olduğu için yapılan bir iş haline gelmişti.

Yalnız, Cass biliyordu ki, Jinny bu saat-gibilikten hoşlanmıyordu. Onun için, panzehir yerine geçecek eğlenceler yaratmak üzere kafa yormaya başladı.

Bunlar arasında en iyi sonuç verenleri de galiba Pennlos'lara, Bradd'a, Chris'e her ne zaman isterlerse gelebileceklerine dair cesaret vermesi oldu. O pek meşgul Bradd, nasılsa vakit buluyor, ötekilerden daha sık "uğruyor"du.

Öyle güvenilir, rahat, neşeli bir arkadaştı ki insana huzur veriyordu. Ne zaman isterseniz iskambil oynamaya, konuşmaya, dinlemeye, Kleo'yu sevmeye, Jinny'nin yün işini, Cass'ın hukuk üzerindeki düşüncelerini övmeye, kadehlere atılmak üzere gidip mutfaktaki buzdolabından buz getirmeye hazırdı; Jinny şımarıklık edince, Cass öfkele-nince onları ayıplardı.

Jay Laverick yeni karısını, Pasadena'yı gösterip caka satmaya geldiği akşam da işlerin idaresini Bradd üzerine aldı.

Jay hayli sarhoştı, "Son zamanlarda benimle düşüp kalkmak için can atan daha nice kadınlar vardı!" demeye getirecek lakırdılar etti.

Sözün kısası, Bradd, Timberlane'lerin evinde bir "üçüncü" olup çıkmıştı: Cass'ın arkadaşı, hayranı; Bn. Higbee'nin hayranı, dostu; Kleo'nun eğitimcisi; Jinny'nin de ağabey'si. Dedelik, oğulluk, malî danışmanlık, yardımcı yargıçlık, okullu hastabakıcılık, düşünceli efendilik hep on-daydı...

Ne kadar sık gelip gittiğinin Cass farkında değildi. Bradd'ın kendisi de muhakkak ki farkında olamazdı. Cass'a sorarsanız Chris Grau'nun da o kadar sık geldiğini söylerdi. Çünkü Chris'in geldiğini fark ederdiniz. Kırkbeş dakikada Cass'ın yüz-üstü bırakılmış sevgilisi olmaktan çıkar, Cass'a karşı Jinny'nin koruyucusu oluverirdi.

Cass'ın içi rahattı: Söylev vermeye, Masonlar Derneğine falan gittiği akşamlar Bradd ya onlara gelip Jinny'yi eğlendiriyordu, ya da onu alıp sinemaya götürüyordu. Arada-sırada, Cass mahkemede geç vakte kadar kalıyor, Bradd da Jinny'nin canı sıkılacağını anlarsa onu otomobiline alıp Unstable'a götürüyor, yemekten önce birer kadeh bir şey içiyorlardı. Yalnız bu Cass'a biraz da gereksiz gibi görünüyordu.

* * *

Cass'la Jinny baş başa güzel bir akşam geçirdiler. Owen-Emily'nin ilerisini konuştular.

Cass: "Düşündükçe hem heyecan duyuyorum, hem ürküyorum" diyordu. "Oğlumuz, kızımız Grand Republic'ten Londra'ya sekiz saatte gidecek, bütün dünyayı bir tek ülke gibi görecek."

Jinny hafifçe alay etti:

– "Valla', dünyayı düzene sokmaya kalkmadan önce isterim ki iyi bir yüzücü, iyi bir tenisçi olsun; nazik bir halle: "Sağol, anne" demesini bilsin. Ben ona bunları öğretmeye bakacağım."

Cass ona: "Gerikafalı!" diye takıldı.

Bunları konuşurlarken pek keyifliydiler ama, ertesi akşam, Cass eve gelince Jinny'yi kediden kaçan kuş gibi pek sinirli buldu.

Arı vınlar gibi: "A! nen var, yavrucuğum?" diye sordu.

– "Aman! Böyle herşeyi hoşgörmeye hazır bir baba hali takınma, pek soğuk kaçıyor!"

– "Peki, hiç bir şeyi hoşgörmez bir tavır takınırım. Anlat."

– "Şey, canım... Öğle yemeğine Unstable'a gittimdi, Gillian Brown'la. Beaux Arts'ta moda geçidi hazırlıyorlarmış, bana birkaç resim çizdirmeyi aklına koymuş... Çizerim belki. Sonra... hiç içki içmek niyetim yoktu ama, öyle üzüntü basıyor ki üzerime bütün gün burada kapalı kalınca..."

– "Ne diyorsun!"

– "Evet, öyle! Bilmem bir çaresi var mı, ama, üzüntü basıyor işte. Sonra, son zamanlarda bana bir susama arız oldu. Bu da gebelikten sanırım. Bugün de müthiş susamıştım. Onun için büyük bir bardak içtim... Biraz kendime geldim. Sonra, Bradd da tesadüfen uğramış, bizi görünce geldi bizim masaya oturdu. Derken, aklına esti: Öğleden sonra, çalışmayacakmış. Gillian'la, karar verdiler: Alimony Hall'a gidecekler, içip içip sarhoş olacaklardı. Bana da sordular: "Sen de gelir misin?" diye. "Gelirim elbet" dedim."

– "Biliyorsun ki..."

– "A! evet, evet, Alimony Hall'u, Sabine Grossenwahn'ı sen nasıl görürsün, çok iyi biliyorum. Yalnız, senin bütün düşüncelerini olduğu gibi benimseyeceğim diye de anayasada bir madde yok sanırım, öyle değil mi? Sabine çok hoş bir kadın. Şehirde düşüp kalkmadığı kimse yoksa -senden başka- bu da bizim üzerimize gerek değil sanırım, değil mi ya?"

– "Bana sorarsan..."

"Yo, John William Prutt gibi konuşma! Karısı gibi konuşma! Şu Prutt'lar gibi konuşma, kuzum! Onlar vaktiyle bizim için de öyle derlerdi. Kimi vakit sen de şu Prutt'lar gibi öyle kendini-beyenmiş oluyorsun ki! Herşeyi olduğu gibi kabul eden hödükler bence bin kat iyi... Boone Ha-

vock gibi.. Sabine gibi bile! Herneyse. Gitmek istiyordum ama, biliyordum ki sen de, Roy da sonra bana çıkıştınız. Bunun üzerine; "Hayır, gelemem" dedim. O zaman Bradd'la Gillian başladılar benlen "Sofu!" diye alay etmeye. Hakları da vardı. Gitsem keyfim yerine gelirdi. Roy delinin biri. Bütün kadın doktorları öyledir ya. Valla, genç, cana yakın bir kadın doktoru bulsam ona giderdim, hiç olmazsa o bana gürültü-patırdı salık verirdi... Hadi şimdi söylen bakalım! Telâşlan! İnsanın Milton'dan, Veblen'den şiir okuyan kocası olması çok hoş, çok kibar bir şey ama, dalgıç sandığında yaşamaktan bıktım, usandım artık! İşte şimdi istediğin kadar telâşlanabilirsin!"

– "Yo. Öyle bir niyetim yok. Owen dünyaya gelir gelmez..."

– "Owen değil, Emily!"

– "Peki, Emily olsun. O zaman Sabine'e seninle birlikte gideriz."

Cass telâşlandıysa yalnız, o güvendiği arkadaşı Bradd'ın şu gayri resmî kötü ev gibi bir yere Jinny'yi götürmesinden dolayı telâşlanmıştı.

Sonra, kendi kendine: "A, yo... anladım" dedi. "Götürmek istemeyi niştir de sırf onu yatıştırmak için, mahsus öyle görünmüştür. Yalnız, tam olarak ne söylediğini Bradd'ın kendisine sorarım gene."

Öyle diyordu ama, Jinny'nin durumuna daldı, savaş haberlerine daldı, bunu sormayı unuttu gitti.

* * *

Mart başlarında bir akşam Cass eve Jinny'den önce geldi, insanı tedirgin edecek kadar derli-toplu kurşuni

meşin koltuklardan birine oturdu, gazetesini açıp kendine doğru eğerek okumaya başladı.

Kapıda Jinny'nin ayak sesini duydu.

Jinny, kürkünü bile çıkarmadan, kapının iki yanına ellerini yapıştırmış, eşikte duruyordu. Yüzünü buruşturmuştu: Genç bir kadın yüzü değil, korkmuş bir kadının yüzüydü bu.

Cass yerinden sıçradı.

Jinny: "Cass!" dedi. "Fenalık geliyor bana! Sahi fenalık geliyor bana! Çocuktan değil. Öleceğim sanırım."

Cass kollarına yapıştı. Karlar erimiş, kolları sırsıklam olmuştu.

– "Roy'dan geliyorum... muayeneden. Şeker varmış bende, Cass!"

– "Yok, canım!"

– "Evet. Ölebilirmişim de."

– "Tehlikeli bir şey değildir, Jinny. Olamaz!"

– "Pek tehlikeli değilmiş. Roy öyle söylüyor. İnsülin bile istemezmiş bana, şimdilik. Yalnız, perhiz yapacağımı, kendime dikkat edecekmişim. Ama, düşün: Sakat bir insan gibi, boyuna kendine dikkat etmekten daha kötü ne olur!"

– "Ben üzerime alırım bu işi."

– "Alırsın ha! Doğrusu, ne de dikkat edersin bana! Böylesi ölümden beter! Gece-gündüz, pamuklara saracaksın, bir köşede oturtacaksın beni. Bir de, bundan dolayı sana minnettar olmamı bekleyeceksin!"

– "Hadi, hadi, bırak şimdi! Çıkar kürkünü. Gel ellerini ovayım. Aman! buz kesmiş ellerin! Gel, gel..."

Jinny: "Hadi, hadi! Gel, gel!" diye onun taklidini yaptı. "Gel, şekerim, cicim! Bütün gün pışpış yap! Sen bir yandan, Roy bir yandan, ayına kalmaz beni Juliet Zago gibi hebennekanın biri yapar çıkarsınız."

Cass akıllılık etti, Jinny'nin böyle köpürmesine aldırış etmedi. Ölüm korkusu karşısında böyle biraz hırçınlaşmak her kızın hakkıydı. Bn. Higbee'ye seslendi, yemeği bir çeyrek geri bıraktı; çabuk, iki martini istedi. Jinny'yi divana oturttu, Kleo da geldi aralarına kuruldu.

– "E, şimdi anlat bakalım nedir?"

– "Belki de korkulacak bir şey değil. Roy'un dediğine göre, şeker varmış; varmış ama, pek hafifmiş... Biraz makul olursam... "Beethoven kadar dâhiysen" demeklen bir bu... kendime dikkat edermişim; zerre kadar sıkıntısını çekmeden, doksan yaşına kadar yaşarmışım. Sonra, güzelliğim de hiç bozulmazmış... şey... çirkinleşmezmişim, demek istiyorum. Ama, lakırdısı bile insanı ürkütüyor. Şeker hastalığı! İdrarda şeker! Ha-ha! Öleceksem bari Kamelyalı Kadın gibi İskoç Kraliçesi Mary gibi şöyle şairâne bir hastalıktan ölsem olmaz mı sanki! Şekerden ölmüş!"

– "Öyleyse, şeker hastalığı deme de "diyabet" de. Daha şairâne kaçır."

– "Ya, öyle. Oh! sana anlattım ya, şimdi kendimi daha iyi buluyorum. Sonra, biliyorum ne harikulâde olacak senin beni koruman! Doğrusunu istersen ben hiç de nan-kör değilimdir. Ne var ki, benim şu körolasica Langerhans Adaları'nın(*) bozukluğundan dolayı kabahati sana yüklüyorum... Şimdi biraz sinirlerim yerine geldi. Doksan ya-

(*) Pankreasta bulunup insülin salgısıyla ilgili bir sıra hücreciğidir ki Alman tıp bilgini Langerhans bulduğu için bu adla anılır. – (Çeviren)

şına kadar elbette yaşayacağım. O zaman sen yüzdört yaşında olacaksın, gene bana daha az şeker yedirmeye çalışacaksın... Ben de boyuna öfkeleneneceğim, bundan dolayı da seni daha çok seveceğim!"

Jinny böyle diyordu ama, sahiden korkuyordu. Bütün şaklabanlıklarının arasından bu korku seziliyordu.

Cass da, "O ölürse ben de ölürüm!" diye kendisinin duyduğu sıfıraltı korkuyu aklına getirmemek için bütün dikkatini Jinny'nin korkusuna veriyordu.

Jinny, onun getirdiği kokteyli acele acele içerken, Cass: "Roy sana içkiyi de yasak etmişti sanırım!" diye takıldı.

– "Evet, son defa içiyorum. Bana bak: Şu Roy kadar donuk arkadaş, doktoru sen nereden buldun, kuzum? Hastaları onun sözünü dinlemeyip ölürlerse bile hoşuna gitmez. Başka doktor olsa "Oh olsun!" diye, sevinir. Ya, içki yok; şeker yok; pasta yok. Biraz et yiyebilirmişim. Niyeti beni bilim sayesinde yaşatmak. Onun görüşü şu: Ölüp de mutlu olmaktansa yaşayıp perişan almak daha iyidir. İnsanın içine güven veren, şöyle hafif bir kokteyl bile yok."

– "Peki, ben bu akşam sana şöyle koca bardak sıkı bir içki içireyim, yarından başlamak üzere ikimiz de sudan başka bir şey içmeyiz. İkimiz de. Anlıyor musun?"

– "A, evet! anlıyorum. Yargıç böyle sesini yükseltti mi, çocuklar koşup boyunlarını ilmiğe geçirirler."

Cass: "Göreceksin bak, yavrum," dedi, "hiç de fena olmayacak. Tatlı şeylerin de, şu zıkkımın da yerini tutacak bir alay başka şey buluruz."

– "Ne meselâ? Satranç mı?"

- "Yo. Birşeyler düşünür buluruz."
- "Sonunda da hep satrançta karar kılarız!"
- "Terslik etme, canım!"
- "Ölmek üzere olan bir kızın terslik etmek hakkıdır."
- "Belki ama, benim gibi, suratına bir tokat aşk edip ya-tağına yatırmak isteyip de elinden gelmeyen kocası olursa tehlikelidir; çünkü o zaman kocası ona açıktan açığa mey-dan okuyacak yerde dolambaçlı yollara sapar, onu sinsi sinsi kollamaya başlar. Artık ben seni gözetmeye baş-lıyorum ya, bundan sonra hep benim dediğim olacak. Saçmalık istemiyorum."

Jinny: "Vay canına!" dedi. "Bakıyorum karı kullanmasını umduğumdan daha iyi biliyormuşsun."

Cass: "Elbette!" dedi. "Bak, aklıma gelmişken onu da söyle'yim: Demin, "Senin bir emrinle insanların boynu ipe geçer" falan gibi bir şey söyledin. Biliyorsun, değil mi? Minnesota eyaletinde idam cezası yoktur. Ne gülüyorsun, yavrum? Pek aptalca bir şey mi söyledim?"

* * *

O akşam yemekte Jinny pek keyifliydi. Dr. Roy Dro-ver'in verdiği reçeteyi gene o eski hem candan, hem de alaylı sesiyle okudu:

– "Hiçbir şeye üzülmeceksin... "Nasıl üzülmeyeyim!" yok! Üzülmeceksin işte! Eski üzüntülerinden biri geldi mi aklına, tut kolundan at pencereden dışarı. Vay canına!

"Sonra, sıcak tutacak şeyler giyeceksin. Yarın bir aba-cıya uğra da bari bana şöyle bir kırmızı abadan bir takım al, olmaz mı? Erkekleri de benden uzaklaştırır; böylece, üzüntünün biri daha ortadan kalkar.

"Sıcak banyo. Hınğ... Ovma. Ovacak adama bakar. Ovmasını iyi bilen tanıdığın şöyle yakışıklı bir delikanlı var mı? Kör olursa daha iyi olur. Bana sorarsan ben gene derim ki Jay Laverick biçilmiş kaftandı, onun kadar aklını işine verecek çalışacak biri daha yoktur; ama, gel gör ki bu konuda seninle kafalarımız bir türlü anlaşılmadı.

"Perhiz... Ben perhiz yapacağım! Ben, hayatımın baharında, herkes türlü şey yiyip içerken, muzla paça yiyeceğim... Şeker yerine sakarın... Mercimek, bezelye gibi şeyler... Yapraklı sebzeler... Hiç sevmem yapraklı sebzeleri. Hep derim: Yaprığı ne kadar çok olursa o kadar kötüdür. Fasulye, lahana, hıyar, domates, havuç...

"Sorarım sana: Bundan daha kötü ne olabilir? İki ay beni bu perhize zorlamaya kalk, Boone Havock'a kaçarım, gider iki pirzola ile bir de koyun külbastısı yerim... Ah! şekerim, beni böyle bir şeye zorlamaya yüreğin nasıl dayanır!"

Cass: "Dayanır!" dedi.

YEMEĞİN SONUNDA Cass: "Hadi sen şimdi çekil git yatağına yat" diye yalvardı. "Ben de gelirim, konuşuruz, güzel-bir domino oynarız."

Jinny: "Sen bana bakıyor musun?" dedi. "Kötürümler gibi boyuna yatakta yatmak niyetinde değilim ben! Ölürüm daha iyi! Roy dedi ki..."

– "Yo, yo! Sırf bu gece için, diyorum. Pek bitkinsin. Ben de öyle ya, onu sorarsan. Roy'la konuşurum ben bunu. Bana kalırsa, akşamları on-buçuk, onbire kadar haydi haydi oturabilirsin. Hele çocuk doğduktan sonra, onikiye kadar oturabilirsin."

Jinny: "Yo, hele bu akşam hiç erken yatmam!" dedi. "Dinlenirsem gevşeyiveririm, büsbütün üzüntüye kapılırım."

Cass: "Biliyor musun ne yapalım?" dedi. "Şöyle, şen şakrak birini çağıralım, oturur dedikodu yaparız, ikimiz de neşeleniriz. Bradd'ı çağıracağım! Nasıl olsa, er-geç, öğrenecek."

– "A, evet... telefon et çağır. Ben de en açık geceliğimi giyerim, siz iki delikanlıyı yatak odama buyur ederim... kraliçeler gibi. Ah! Cass... ben sana iyi, sağlam bir karı olmak istiyordum; hasta, mızız bir çocuk oldum, seni üzüyorum."

Jinny, başını kocasının geniş omzuna dayayarak, uzun uzun, hıçkırığa hıçkırığa ağladı. İçini çeke çeke kalkıp yukarı

çıkarken, Cass arkasından baktı: Merdivenden yukarı azarlanmış yaramaz bir çocuk gibi çıkışı vardı.

Sonradan Jinny'ye söylemedi ama, Cass'ın Bradd'ı kandırması kolay olmadı.

Bradd poker oynuyormuş, kalktı telefona geldi. Hiç istekli görünmüyordu. Cass asıldı: Jinny hastaymış, onun gibi bir toplum adamının ustaca eğlendirmesine gerçekten ihtiyacı varmış.

Şaşkın şaşkın yukarıya Jinny'nin gümüşülü-pembeli yeni yatak odasına çıkınca, aklına geldi: Bradd Jinny'yi hiç bu odada görmemişti. Eski bir arkadaşı da olsa, bir erkeği bu tapınağa çağırdığı için pişman oldu.

Jinny'nin de o gece dişiliği pek üstündeydi. Çocuk besbelli pek çelimsiz bir şey olacak ki annesinin karnı hemen hemen hiç şişmemişti. Yatakta, pembe ipekli örtüye bürünmüş otururken gebe olduğu belli bile değildi. Geceliğinin insanı çileden çıkaran kurdelelerinin, şeritlerinin üzerinde boynu pek güzel bir biçimde hafifçe bükülmüştü. Yanakları da pembe-pembeydi; hem yaradılıştan, hem insan elinden.

Cass içinden: "Ya! yanlış yaptım..." diyordu. "Ama, işi ten geçti artık. Bradd yoldadır. Yalnız, sahiden de Jinny'nin bu gece onun gibi bir soytarıya ihtiyacı var. Benim güzel, sıcacık, ürkek kızım!"

– "Bradd gelmeden söyle'yim..." diye, kekeledi. "Biraz cansıkıcı bir şey var. Bilmem Roy bunu söyledi mi sana. Ama, ben merak ediyorum... Hem, sonra, herşeyden önce senin sağlığını düşünmeliyiz."

Jinny: "Ah! seni eski zaman kadını!" dedi. "Açıkça söylemeye utanıyorsun... Birlikte yatmamızdan söz etmek istiyorsun, değil mi?"

– "A! Jinny!"

– "Ne var bunda utanacak? İstersen daha açık söylerim."

– "Bırak benimle alayı, yavrucuğum. Elimde değil, senden utanıyorum... Sana karşı olan saygımdan ileri geliyor bu, diyebilirim. öyle sözler var ki, oniki yaşındayken Roy'la aramızda hiç çekinmeden söyler dururduk... gene de biliyorum; söylersem şaşarsın! Ama, senin yanında dünyada söylemem!"

– "Bradd da kullanır mıydı o lakırdıları?"

– "Pek değil. İçi çok temiz bir çocuktur... o zamanlar."

– "Ah! melek Bradd'cık!"

Cass: "Neyse, gelelim bizim işe" dedi. "Ne dedi Roy?"

– "Dedi ki, altı hafta kadar falan gene eskisi gibi davranabilirmişiz. Ondan sonra benim şu billûr kedi gibi uslu duracaktık."

Birbirlerine öyle candan baktılar ki!

* * *

Eski ahbabları Bradd hiç bu kadar hoş davranmamıştı.

İçeri pek serbest bir tavırla girdi. Cass'ın hafifçe omuzunu okşadı. Jinny'yi yanağından öptü... hemde, Cass farkındaydı, geceliğinin tülleri altından görünen göğsüne yukarıdan aşağı şöyle bir göz atmadan. Sonra, oturdu, onların dertleriyle uğraşmayı üzerine aldı.

– "Sen bana telefon edince çaktım ortada bir şey olduğunu, Cass." diyordu. "Onun için, hemen Roy'a telefon ettim sordum. O söyledi: Jin'de hafif bir şeker varmış. Merak edilecek bir şey değilmiş. Bana bak, Jinny, yavrum:

Bizim baş görevimiz seni ağustosböceği gibi şen-şakrak yapmak, ki bu da pek hoş bir görev. Şimdi bak: Elbette ki bütün bu hekimler, Roy gibi feleğin çemberinden geçmiş bile, içki içmeyeceksin, tatlı yemeyeceksin, naftalin topağı alırken duyulan heyecandan biraz daha çokça heyecan verici bir zihin kaynaşmasına kendini bırakmayacaksın, diye dır-dır söylenip dururlar, işi büyütürler, çünkü hasta onların söylediklerinin ancak yarısını yaparsa ne mutlu! diye düşünürler. Otomobil satıcıları yeni bir araba aldığı zaman: "Saatte elli kilometreden hızlı sürmeyin!" diye tembih ederler ya, işte bu da öyle. Hastaya: "İçkiyi bırakacaksın!" derlerken bilirler ki hasta içkiyi altı saatte-bir koca bir bardak içecektir. Bu gibi yerleşmiş kalmış hastalıkları iyi etmede en çok yararı görülen şey, kafanın dinç olmasıdır. Onun için, Cass'la sen, ben şurada oturup ikişer kadeh bir şey için de deliller gibi kahkahaları koyuverecek olursak insanın ağzını, burnunu birbirine katan bir ilâçtan daha yararlı iş görmüş oluruz. Ne dersiniz?"

Jinny sevinmişti:

– "A! bence yerden göğe kadar hakkın var. Bradd!" dedi. "Kendime dikkat edeceğim ama, somurtup, Prutt'lar gibi, dünyadan elimi-ayağımı çekecek değilim."

Cass: "Siz ikinizde bana baksanıza!" diye, sesini çıkaracak oldu, Jinny: "Diyelim ki söyledin, şekerim." dedi. "Adam-insan için, içki içmemek demek, hiçbir içki içmemek demektir, diyeceksin. Biz yeni kuşak bunlara aldırmıyoruz artık. Sonra, Cass, sen demedin miydi bana, yemekten sonra bir kadeh içebilirsin, diye?"

– "Öyle mi dedim? Valla', içki içmeden bal gibi yapabiliyorsun. Onun için, gel bu yoldan ayrılmayalım."

Bradd'la Jinny bu oyun bozucu kocaya alaylı bir öfkeyle baktılar ama, Cass'ın dediği dedikti.

* * *

Jinny: "Hastabakıcı istemem" de "istemem" dedi. Yalnız, kendine dikkat etmesine -bir iki kaçamakla- dikkat ediyordu. Kaçamakları da şaka olsun diye, Cass'la suç ortağı Dr. Roy Drover'e inat olsun diye yapıyordu.

Cass bu işin hiç de şakaya gelir yanını göremiyordu. Jinny'nin içinde bulunduğu tehlikeyi kavrayınca bir çimdiğin acısını sonradan duyar gibi olmuştu. Hastalığın asıl ne olduğunu da ancak ertesi gün kavrayabildi. Bunun üzerine, o gün akşama kadar, kürsüde kaskatı oturdu, içten içe titriyordu.

– "Ölebilir." diye düşünüyor, çıldıracak gibi oluyordu.

Mart karları altında buz kesmiş bir mezarlıktan geçerken, bir askerin daha öldüğü duyulunca gözünün önüne Jinny'nin kaskatı, tabutta yatışı geliyordu; bir daha kalkmayacak, onunla konuşmayacaktı.

Bergheim Konağı'nı kiraya vermemişti; şimdi isteyen vardı, gene vermedi. Kulağına kendi sesi geldi:

– "Ölürse, Kleo'yu alırım, Higbee'yi alırım, gene bizim o eski mekâna çekilirim."

En perişan çırpınışını perişan görünmemeye çalışmakta gösterdi.

* * *

Nisan birdenbire bastırmış, mayısın müjdesini veriyordu.

Jinny'nin evden dışarı pek çıktığı yoktu. Ara-sıra otomobile atlıyor, Cass'la, o akşama kadar mahkemedeysse

ya Rose ile, ya Walke'lerle kırlara uzanıyordu ama, daha çok, Cass'ın şimdi onu benzetmeye başladığı ürkek kedi gibi, eve kapanıyordu. Her gece, hiç ihmal etmiyor, ayaklarını uzatıyor, üzerine eğiliyor, en ufak kırıışığa, kabarcığa kadar ovuyordu. Cass da, öteden, onu acır gibi seyreliyordu.

Jinny bir umuda saplanmış, hep onu söyleyip duruyordu:

– "Roy diyor ki, Dr. Joslin adındaki büyük tıp bilgini diyormuş ki şeker hastalığına tutulmanın evinde muhakkak köpek olmalıymış; çünkü köpek insana hem perhizi bozmak hevesi vermezmiş, hem de yakın arkadaşların gibi sana öyle acırmış ki ne yapacağını bilemezmişsin. Roy'a dedim ki: "E, bu bakımdan bizim kedi de köpeğin yerini tutmuyor mu?" dedim. Pek sert bir tavırla: "Joslin kediden hiç söz etmiyor, köpekten söz ediyor." dedi.

"Sonra, Roy altıntopa pek önem veriyor. Ona göre altıntop şeker hastasının baş dostuymuş... Köpekten sonra, elbet! Altıntop yiyeceğim, n'apalım... hoşuma gitsin, gitmesin... şu pis, şişko, züppe, irin suratlı yumru yok mu? İşte ondan!

"Sonra, Roy diyor ki, şekere tutulma eğilimi benden Emily'ye -artık, Emily mi, Owen mi, hangisiyse- geçmezmiş, senin ailende böyle biri yoksa. Yokmuş, öyle diyor. Zavallı Emily'ciğim! dünyaya gözlerini açar açmaz öyle bir anneyle karşılaşacak ki ona vereceği sevgisinden başka hiçbir şeyi yok... ne gücü var, ne akide şekeri, ne de pek akıllı. İkimiz için de sen aklını kullanacaksın, Cass.

"Bak! Dr. Joslin şimdi şu odadan içeri giripde bu ayakları görse: "Valla, Jinny, ben ömrümde bu kadar kusursuz bir ayak temizliği görmedim. Çok mükemmel bir kızsın

sen, Jinny... hem de şeker hastalığı gibi felâkete uğradığın halde!" der."

– "Yo! şeker hastalığı gibi mutluluğa!"

– "A! evet. Roy diyor ki Joslin diyormuş ki Clemenceau'da da, Edison'da da şeker vardı, öyleyken gene de demir gibi dayandılar, diyormuş."

– "Sen de dayanacaksın."

– "Ama, ben onlar gibi geri kafalı olmam, değil mi? Ne dersin?"

– "Bence seni değiştiremez bu hastalık, gene Jinny kalırsın."

– "Bütün sözlük yazarlar artık Jinny kelimesini mükemmeliyetin bir örneği olarak gösterecekler öyle mi?"

Cass ağlayacak gibi oldu.

* * *

Jinny kimi vakit ufacıcık oluyor, şaşkın bir hal alıyor, Cass'a sarılıyor, Dr. Roy Drover'in sözünden dışarı çıkmak istemiyordu; kimi vakit de hastalığın verdiği mantıksızlıkla sinirleniyor, bu sefer Bradd'a dönüyordu.

Bradd da, kuş gibi cıvıdayarak: "Aldırma, yavrum!" diyordu. "Ben eminim ki senin davranışın sayın Yargıç'ın söylediklerinden bin kat iyidir."

Bradd ne yapıp yapıp Jinny'yi coşkun bir neşeye sürükledi mi Cass'ın hesapça sevinmesi gerekiyordu ama, içinden: "Bradd'ın böyle dostluk gösterip sık sık gelişine pek bel bağlamıyor muyuz acaba?" diye düşündüğü de oluyordu.

Derken, hasta odasında şaklabanlık etmek görevini, mayısta, donanmadan yeni terhis olmuş biri de paylaştı:

Vaktiyle savaşı katılma rolünü oynamak üzere giden radyo sanatkârı Fred Nimbus.

Künyesi pek mükemmeldi. Onbaşılığa yükselmiş, sonra, hafif bir mide ülserinden dolayı, şerefiyle terhis edilmişti. Büyük Okyanus'ta San Diego'dan daha güneye inmemişti ama, radyodaki yaratıcı işine yeniden koyulur koyulmaz, donanmada stenograf olarak edindiği tecrübelerle, sıcak adalardaki çarpışmaları, Çin'in, Hind'in iç siyasetini, Balkanlar'daki, Peru'daki ırk karışıklığını anlatmaya başladı. Gregory Marl'ın evinde de onu dinlemek fırsatını buldular. Herşeyi öyle coşkunlukla anlatıyordu ki Diantha Marl bile susmak zorunda kaldı.

Şehre dönüp gelen daha başka askerler de vardı ama, çoğu yara almıştı; nedense Diantha gibi insanı sorguya çekenlere bile gösteriş yapmak istemiyorlar, hiçbir şey anlatmıyorlardı. Onun için, Fred Nimbus bunların gönüllü hikâyecisi oldu.

Bn. Timberlane ile pek can-ciğer ahbab olduklarını hatırlardı, "Hasta olduğuna göre, şimdi onun can attığı tek şey benim erkekçe, şen arkadaşlığımdır." diye, bir düşünce yürüttü.

Şimdi Timberlane'lere o da sık sık geliyordu. Kendisine bağlı kalmamış olmasını Jinny'ye bağışlıyor, onu elinden aldığı için Cass'ı hoşgörmeye çalışıyordu. Hirohito'nun ev hayatının taklidini yaparak da hepsini keyiflendiriyordu.

Jinny'nin uzun hasır koltuğunun çevresini kuşatanlar arasında Pennloss'lar da vardı, Wolke'lar da, Tracy Oleson da.

Cass karısının neşelendiğini gördükçe tasalanıyordu. Hasta olduğunu ona hatırlatmayı hem istiyordu, hem istemiyordu.

Jinny ancak sabahları gönlü bulanınca, bir de boğaz kuruması, içten içe kaşınmalarla şeker hastalığı kendini belli edince, biraz olsun susmayı, insanlarla daha az kaynaşmayı düşünebiliyordu. Üzerine çıt-kırıldım bir güzellik gelmişti ki pek hoş olmuş denebilirdi, alçı taşından bir lamba gibi.

Cass biraz çıtlattı:

– "Niye yeniden resme başlamıyorsun? Sana bir oylanma olur, hem yormaz da."

Jinny: "Bütün hevesim geçti gibi." dedi. "Bence, nazik durumdaki bütün genç kadınlar böyle oluyor. Hasta olduğumdan falan değil. Mutluluktan baygınlıklar geçiriyorum. Owen'le öyle göğsüm kabarıyor ki!"

– "Emily değil miydi?"

– "Yo, Owen. Oynayışından belli oğlan olduğu. Karısına sıkı perhiz yaptıran kocalardan olacak o da. Ama, bu yüzden kadıncağız ölecekmiş, ona bile aldırmaz!"

Cass, Bradd'a kurduğu işbirliğinden memnundu. Oturma odası dolup herkes birbiriyle çene çalmaya başladı mı, Bradd onlara kötü kötü bakar, Jinny de: "Şu zevzeklere bakın, Cass Baba, Bradd Amca!" diye alay ederdi. "Siz çocuklar, konuşmayın daha iyi. Başımı kaldırıp bakmaya korkuyorum ama, kalkıp dans etmek, şöyle kocaman kalın bir soğuk sandviçle dört tane de beze yemek isterdim. Öyle acıktım ki!"

Bradd da, Cass gibi, gençleri ayıplıyorsa da, onların cümbüşlerine daha kolayca karışabiliyordu. Hele onun rahatça: "Hadi artık biz gidelim de Jinny dinlensin" deyişine bayılıyordu.

Cass bir gün Jinny'ye yana-yakına sordu:

– "Bradd'ı sık sık çağırmama kızıyor musun?"

Jinny kızmıyormuş.

– "A! yo," dedi. "Hemen hemen senin kadar ben de hoşlanıyorum Bradd'dan."

Cass, o çılgın hırsına kapılmaktan korkuyordu; onun için, Jinny'yi okşamaya bile çekiniyordu. Yeniden anlatmıştı: Dünyada heyecanların hiçbirine, ne savaşın şerefi, ne dinin tantanası, ne taç, ne taht, ne saray, ne sancak, hiçbir erkeklerle kadınlar arasındaki aşk kadar heyecanlı olamaz.

* * *

Jinny hasta olduğunu, sadece herkesin acımasıyla yaşayamayacağını anlamayı kendisine iş edinmeye başlamıştı.

Bir gün akşama doğru, öyle bir şey söyledi ki Cass'ın büsbütün göğsü kabardı.

– "Bugün biraz sokağa çıktım, Bayan Purdwin'e kadar gittim" diyordu. "Müthiş romatizması tutmuş, boyuna sancı çekiyor, kıvranıp duruyor. Geceleri sancıyla uyanıyormuş. Kamçıylan dövüyorlar gibi oluyormuş. O zaman insanlıktan çıkıyor, hayvan oluveriyormuş.

"Onun için, kendime üzülmeyi bıraktım artık. Sağlam insanlardan uzaklaştırılmış gibi görüyordum kendimi. Kurtuluş umudu kalmamış, ölüme mahkûm olmuş biriydim sanki. Bayan Prudwin'le konuştuktan sonra anladımki benden çok daha beterleri varmış: Şehirlerdeki işsiz insanlar, malları rehinde, ekinleri gene iyi gitmemiş, çocukları açta-
açıkta kalmış çiftçiler... bizim gibi hep birinci mevkide yolculuk edenlerin bilmediği daha ne acıklı şeyler!

"Onun için, karar verdim: artık yanında boyuna vır-vır eden kadından kurtulacaksın. Artık öyle iyi bir insan oldum ki içim burkuluyor. Ama, kazarâ yanılıp da gene vır-vıra başlarsam sesini çıkarmazsın, değil mi?"

YARGIÇ TIMBERLANE makul adamdı, trende giderken durumu açıkça görmeye çalışıyordu:

– "Çok-çok beş-altı gün için ayrılıyorsun... Roy burada, ne zaman olsa hazır. Rose ile Bradd da sık sık uğrarlar; hele hiçbir hastabakıcı Higbee kadar olamaz. Sonra, bir şey olmaz ya, olsa bile, sen başında bulunsan ne yapabilirsin sanki?"

"Yanında bulunup da boyuna onu düşünerek üzüntüye dalmaktansa böylesi daha iyi. Makul ol. Sonra, gittiğin yerlerden de dakikada bir telefon edeyim deme. Otele inince, daha şapkanı çıkarmadan telefona koşacağına, önce şöyle bir otursan olmaz mı yani?"

Anlaşılan, olmazmış.

Jinny: "Hayır." dedi. Aradan geçen üç saat içinde korulacak hiçbir şey olmamış.

Cass'ın oteli tam gölün üstündeydi. Akşamları, mahkeme üzeri, Duluth'a çağırmışlardı.

Nisandaydılar. Yazın şehri kucaklayan ağaçlar daha çiçek açmamıştı ama, Superior Gölü'nün buzları erimişti, o çelik güzelliğine de korku gibi bir şey sinmişti.

Cass'ın oteli tam gölün üstündeydi. Akşamları, mahkemedeki işi bitip de tek başına, aylak kalınca, Jinny'nin özlemi içini doldurunca, karşıda, gölün dar ucunda, Al-louez kömür iskelesinin "elmas gerdanlıkları"nı görüyordu.

Bunlar da, istimbotların düdükleri de onun içine anlaşılmaz, hoş bir tedirginlik veriyordu.

Kafasına koymuştu: Jinny'yi alıp Grand Republic denen o ücra taşra kasabasından uzaklaşacaktı.

İlk akşam yargıç arkadaşlarla yemek yedi; sonra otele döndü, ilâmları okudu. Jinny'ye telefon edebilmek için esaslı neden bulmaya çalıştı. Bu iki günlük bekâr hayatı ona pek acıklı geldi.

Otelin gazinosunda Bn. Gillian Brown'u görünce sevindi. Grand Republic'li bu girgin iş kadını Duluth'a "Mourir pour Amour" adındaki kokunun propagandasını yapmaya gelmişti. Cass'a yanına çağırır gibi bir işaret yaptı. Cass bu kadını severdi; o da işaret etti.

Gillian'ın üzerinde pek hoş kaçan sırnaşık bir hal vardı. Laf arasında, çok hoş bir yüzücü olduğunu da söyledi. O zamana kadar kimse bunun farkında olmamıştı galiba. Kalkıp bir sinemaya gittiler. Cass'a elini Gillian'ın o güzel kolunun yanına uzatıvermesini bekliyormuş gibi geldi.

Eh, uzattı ama, pek de uzatmadı.

Gillian, pek keyifli keyifli: "Oteldeki odamda harikulâde nefis bir Bourbon şarabım var." dedi. "Gelin, birer kadeh içelim."

Asansör kalabalıktı, Cass'la Gillian burun buruna duruyorlardı. Odaya girer girmez, Gillian mantosunu bir iskemlenin üzerine attı, dönüp Cass'ın yüzüne öyle baktı. "Ben senden eskiden beri, senin sandığından daha çok hoşlanırdım. Hem, sen pek zavallısın, bu kadar dürüst yaşıyor muyuz hiç!" der gibiydi.

Bütün davranışları çabuk, eli işe yatkındı. Bir damla dökmeden, koca koca iki bardağı doldurdu; hiç çarpmadan

divanın önündeki alçak masaya koydu. Sonra Cass'ı kolundan tuttu, divanın üzerine yanı başına oturttu. Cass anladı ki artık elinde değildi, Gillian'ı öpecekti. Yalnız, Gillian bir yanlışlık yaptı.

– "Önce biraz içelim." dedi.

Bir yudumda bardağın yarısını dikti. Bardağı masanın üzerine koyarken Cass'a pek şaşmış, pek kızmış gibi şöyle bir baktı. Çünkü Cass, korkmuş gibi, divandan fırlamış, şapkasına doğru süklüm-püklüm gidiyordu.

Gillian: "Ne..." diyebilirdi. "Nereye gidiyorsun?", "Ne oldu?" falan gibi bir şey söylemek istiyordu.

Cass: "Son derece çekicisin, Gill" dedi. "Hadi, hoşçakal!"

Odasına gidinceye kadar hep söylendi durdu:

– "Evet, eski-kafayım! Bence Gillian çok daha makul... Jinny!"

* * *

Jinny'nin kurtulmasına bir ay kala, Pioneer Falls'dan annesi ara-sıra gelmeye başladı. Yalnız, bulunmaz bir kaynanaydı. Cass'ın onunla değil, kızıyla evlendiğini kabul ederdi. İçeri girdi, herşeyi pek beğenmiş gibi baktı.

Cass'a: "Sen hoş bir adamsın, iyi bir kocasın." dedi, kalktı gitti.

Sol ayağındaki hafif tutukluk bir yana -Jinny'ye sorsanız, Dr. Roy Drover bunu yok yere büyüttmüştü- evet, bu bir yana, Jinny dokuz ayı sağ-salim doldurdu. Artık, günü yaklaşıyordu. Gene hastabakıcı istemiyordu.

– "Kadın ne yapacak? Sade ikimizin arasına burnunu sokacak." diyordu. "Bense her zamankinden çok aşıl şimdi

sana yakın olmak istiyorum, çünkü korkuyorum. Annemi, Rose'u, Bradd'ı bile istemiyorum yanımda. Benim koruyucu meleğim sensin, bu görevi başkasına devretmeye kalk da göreyim seni!"

– "Meleksem kanat takayım bari."

– "Fena olmaz! Sonra, "mahkeme var" diye her gün gitmek n'oluyor? İnsafa sığar mı bu? Gitmesen olmaz mı? İçlerinden geldiği gibi davrandılar diye insanları bedbaht etmeye daha ne kadar devam edeceksin? Kimi adam öldürmüş, kimi adam kaçırmış, kimi adam soymuş... hem de bunların hepsi öldürülmek, kaçırılmak, soyulmak isteyen kimselerdir. İş böylece ortaya koyunca senin o mahkemen gülünç kaçmıyor mu? Hayır, gitmeyeceksin, benimle evde oturacaksın."

Oturdu, oturabildiği kadar.

* * *

O güzel haziran akşamı, evin bir ucundaki tahta perdeyle ayrılmış küçük taraçada oturuyorlardı. Jinny ipek bir örtüye bürünmüştü.

– "Bir şey dediğim yok ama, bu iş hayli de uzadı yani." dedi.

Tek yüksünlüğü bu oldu, o kadar.

O gece, Cass, kendisi erkenden gidip yatarak onu da erken yatmaya razı etti. Onunla birlikte kendi de sancı duymaya başladı.

Uykusunda tuhaf bir rüya gördü: Kendisi iskelede duruyor, içinde Jinny'nin bulunduğu bir istimbot halat almış gidiyor. Araları peyce açılmıştır. Cass, deli gibi, istimbota atlamak için çırpınıyor.

Derken, Jinny'nin odasından gelen ılıa uyandı.

Gene de rüya görüyorum sanıyordu, bir de baktı, kendini Jinny'nin yatağının başucunda buldu. Oraya kadar nasıl geldiğini bilmiyordu.

Jinny gülümsedi ama, bu gülümseyişte acı bir kıvrantı vardı. Dura dura konuştu:

- "Sancı başladı. Roy'a telefon eder misin? Saat kaç?"
- "Bir saniye... Üçe yedi var."
- "Ne düşüncesiz çocukmuş bu Emily!"

Cass'a hepsi rüya gibi geliyordu. Herşey, gece ayazında, keskin elik rengine bir düştten ibaretti.

Jinny'yi daha çok sevebileceğini hiç sanmazdı; şimdi içini öyle bir sevgi kaplamıştı ki bir türlü belirtmiyordu. Eğilip kaçamak bir öptü, pek serbest bir halle: "Herşey yolunda." dedi. "Hadi sen uzan dinlen."

Roy Drover'in sesi telefonda pek kaygılı çıktı.

Cass, altı dakikada giyinmiş, gene Jinny'nin odasına gelmişti. Jinny, eline bir kemer almış, halsiz, oraya-buraya vurup duruyordu.

Cass: "İşte sana bu giysi yeter de artar bile." dedi.

Onu bir yorgana sarıp kucağına aldı, aşağı, arabaya indirdi.

Jinny içini çekti:

- "Bay Timberlane'in bana aldığı o canım yeni giysilerim ner'de?"

- "Higbee'ye söylerim, paket eder, alıp sonra getiririm."

Jinny sancıdan öyle bitmişti ki, Cass onu kaldırıp arabaya koyar koymaz ner'deyse uyuyacaktı. Kocasına da öyle sokuldu ki o eski yapmacığı falan kalmamıştı.

* * *

Grand Republic pırıl-pırıl yanan çinileriyle, cerrahlık biliminin bütün ince aletleriyle Chicago'dan aşağı kalmayan Saint Agatha Hastanesi'yle övünürdü. Yalnız, bu hastanede de Chicago'dakiler gibi kırtasiyecelik vardı.

Nöbetçi kâtime -savaş yüzünden ne yazık ki çiftliğinden ayrılıp gelmiş bir taze- ömründe ne Bn. Timberlane'in, ne de önceden oda tutmanın ne demek olduğunu biliyordu. Bilmesi gerekirdi ama, doğum biliminin ne olduğunu bildiği de su götürürdü.

Bekleme odasında, Jinny sarıp sarmalanmış ufacık bir çıkın sancı halinde otururken, Cass da kâtip kıza bağırırken, birdenbire Dr. Roy Drover, salınarak, içeri girdi.

– "Sen bana bırak!" diye homurdandı, Jinny'yi kaldırıp tekerlekli bir sedyeye koydu. Sedyeyi sanki cebinden çıkarıvermişti.

Cass onun sakin, güçlü-kuvvetli haline hayran hayran bakıyordu. Eski arkadaşı değildi bu artık; onların Tanrılarıydı.

O gece, bir doktorun uyumak, horlamak gibi Tanrılık yüceliğinden çok uzak bir şey yapabilmesi olanaksız görünüyordu. Doğumla, ölümle uğraşan, insanları sancıdan kurtaran bir makineydi o.

Sağlık kurallarına göre yapılmış, insana ürküntü veren bir odada, Jinny'yi yüksek bir yatağa çıkardı. Siska hastane yastığının üzerine Jinny'nin saçları korkunç bir fırtına gibi yayıldı; yalnız, yüzü incecik, ufacıktı; can çekişir gibi kıvranıyordu.

Cass, bir saatten fazla, odada, ayakta durup bir ürküntü ateşi içinde, şaşkın şaşkın bekledi.

Sabaha karşıydı, Roy hastabakıcıya buyurdu:

– "Al götür artık içeri!" dedi. Cass'a bakmadı bile.

Cass şimdi, Jinny'nin bağırmasını duymamak için, dışarı çıkmış, koridoru arşınlayıp duruyordu. Ne yine doğmuş çocuk yaygarası duydu, ne alaylı alaylı arkasına tokat indirildiğini, ne de doğumun gelenek olmuş sevincini.

Roy, beyaz gömleğiyle, maskesiyle pek âmirane bir halle hızla çıktı; arkasından, sedyeyi süre süre, bir emir eri.

Sedyede, örtülerin arasından Jinny'nin ufacık baygın yüzü yarım-yamalak görünüyordu. Daha arkadan da, hastabakıcı. Kucağında, ne olduğu belirsiz, sarıp sarmalanmış bir çıkın.

Cass çocuğu hayalinde sevgili annesinin yanı-başında yatar bir halde canlandırmıştı. Jinny kendine gelecek, yavrusunu sevecekti. Öyle olmadı; Hastabakıcı çıkını aldı, taşlığın ta öbür ucundaki bir odaya götürdü.

Roy: "Kız." dedi.

– "Jinny nasıl? Jinny nasıl? Jinny!"

– "A! Jinny iyi. Böyle sıska bir kızıdan beklenemeyecek kadar dayanıklı. Daha birkaç dakika baygın yatacak. Yalnız, çocuğu sorarsan... onda biraz sakatlık var. Soluk borusu mu tıkalı nedir; iyi bilmiyorum daha. Soluk alışını beyenmedim. Ameliyat edeceğiz belki!"

Jinny'nin yatağının biri bir yanında, biri öbür yanında duruyorlardı. Cass buğular içindeki hayalinde bu minnacık yüzü o şen-şakrak, gülüp söyleyen narin yüzle birleştirmeye çalışıyordu. Ona öyle geliyordu ki sanki hepsi rüyadaydılar, sis basmış bir koyakta görünmez şeyler yapıyorlardı.

Roy esniyordu:

– "Gideyim çocuğa bakayım. Ha, dün akşamki gazeteyi gördün mü?"

– "Gördüm."

– "Şu Japonlar bizi hayli uğraştırıyorlar. Ben ne yapardım, biliyor musun, Donanma benim elimde olsa? Çevredeki o adalarla hiç uğraşmaz, doğrudan doğruya Japonya'ya çıkardım. Askerlikten, donanmadan anladığımı iddia edecek değilim ama, valla' şu, mesleği askerlik olanların çoğundan hayli iyi işler becerirdim. Biz cerrahlar hangi noktaya neşter vurulacağını biliriz. Şu Roosevelt siyaseti engel oluyor elbette..."

Yataktan sızlanmanın en minnacığı duyuldu.

– "Siz böyle bütün gün konuşacak mısınız, çocuklar?"

Cass, gözlerini iri iri açıp devire devire bakarken, Jinny'nin o boncuk gibi gözlerinde biraz kötü bir bakış gördü.

Jinny bitkin bir sesle: "Çocuğum ner'de, Roy?" diye sordu.

– "Birazdan görürsün, cancağızım."

– "Kız mı?"

– "Nasıl da bildin!"

– "Emily, yavrum benim! İşte asıl şimdi yaşamaya başlıyorum demektir!"

Bu sırada, hastabakıcı kadın kapıdan içeri süzölmüştü. Roy hemen ona doğru gitti, fıs-fıs anlattıklarına kulak verdi.

Sonra, ötekilere döndü. O öküz suratında öyle sevecen bir anlam vardı ki Cass onda bunu otuz yıldır hiç görmemişti.

Roy: "Jin," dedi, "senin şu babalık da aşağı yukarı senin kadar bitti. şimdi ben onu alıp aşağı g t recek m, bir şey i irecek m. Gel, birader."

Dışarı çıkınca, kolunu boynuna attı.

– "Metin olmak zorundasın, oğlum." dedi. "Jinny'nin hatırı için.  ocuk  lm ş."

Dört saat, Jinny uyanıp uyanıp yeniden uykuya daldıkça, idare ettiler, sonunda ille " ocuğu g recek m!" diye d retince, Roy, Jinny'nin elini avucunda tutarak, ağırbaşlı bir acımayla anlattı.

Jinny hiç sesini çıkarmadı. Yatmış, onlara öyle bakıyordu. Pek zavallı bir hali vardı, yavaş yavaşda ağlamaya başlıyordu.

Doktor onları baş başa bırakıp gittikten sonra, Jinny yüzünü yastığa gömdü; korkmuş hasta bir kedi yavrusu gibi, inlemeye başladı.

O YIL, uzun süren bütün yaz boyunca, Cass'la Jinny gölgeli bir sevginin kucağında başbaşıydılar. Jinny ondan başka kimseyi görmek istemiyordu. Roy'un, Rose'un, Bradd'ın yanında bile üzerine sıkıntı basıyordu. Günün yarısını yatakta geçiriyordu. Şeker perhizini de öylesine sıkı tutuyordu ki en sonunda Roy çıkıştı:

– "Bana bak, kız! Benim sözüme mim koyup da bu kadar keşişlik, delilik etme! Açlıktan öleceksin. Mükemmel hasta numarası yaparak kendi kendine tiyatro oynuyorsun, eğleniyorsun ama, beni zerre kadar kandıramazsın, çünkü ben biliyorum senin ne kadar çabuk dönüverip bunun tersini de yapabileceğini!"

Cass da biliyordu ki Jinny "tiyatro oynuyordu"; ama, onun oynadığı oyun Tanrıların bir lütfuydu, olgunlaşmış şöyle akıllı başında bir anne olmak isterken onu ezip mahveden Tanrıların şimdi avutmak için bahsettikleri bir lütuf.

Cass'la Jinny yaz akşamlarını cibinlikle çevrili, üstü çuval kaplı bir kameriyede geçiriyorlardı. Bunu çimin üzerine, akça ağaçların altına Cass yapmıştı.

Orada öyle oturlurlarken Jinny'nin ne düşündüğünü Cass bilmiyordu.

Jinny: "Hiç birşey düşünmüyorum." diye inkâra sapıyordu.

O da, hiç üstelemiyordu. Aralarındaki sevgi, sözlerin sakarlığından uzak, bambaşka bir dildi.

Jinny'nin kendine göre hiçbir istediği yoktu. Cass, evde oturalım dese de peki diyordu, arabayla uzaktaki göllere gidelim dese de.

Cass eskiden: "Hırsla kapılır, meslek hayatına kapılır da benden uzaklaşırsa..." diye korkarken, şimdi, "keşke yapacak daha çok işi olsa, bunları yapmak için daha çok can atsa!" demeye başlamıştı.

Ona öyle geliyordu ki Jinny tanık sandalyesinde gördüğü ilk günden zerre kadar olgunlaşmamıştı. Bu onu korkutuyordu.

– "Jinny, sonbaharda, boş vakitlerinde yapmak üzere iş bulsan, ha?"

– "Hiç canım istemiyor. Neden sordun? Yoksa bütün gün evde oturmamdan bıktın mı?"

– "Yo, böyle oturup kuracağına oyalanırsın diye söyledim."

– "Kurduğum falan yok ki. Halimden memnunum ben... Ünlü olacağım diye didinip duran o çaçaron, haris kadınları hiç sevmem."

Cass içinden: "Bilmeyerek bunu ben mi yaptım ona?" diyordu. "Herşeyde bana bağlı bir hale mi getirdim? Korkunç şey!.. Daha çok insan görmesi için ne yapıp yapıp kandırmalıyım. Peki ama, ya sonra onlardan gene çok hoşlanır da sonunda benden uzaklaşırsa? Ne olursa olsun, göze alacağım."

Yürüyüşe çıktıkları vakit, birkaç kişiyle karşılaşırız diye, Jinny onunla Kır Klübü'ne kadar bile gitmek istemiyordu. Cass'ın o kalın bacakları kullanılmak isterdi. Onu bırakıp da bozguna uğramış bir ordunun yürüyüşü gibi bir yürüyüşe çıktı mı, Kleo ona arkadaşlık ediyordu.

Kleo artık olgun, ağırbaşlı, genç bir kedi olmuştu. Onun da kendine göre işleri vardı ama, Cass'ın yanında, alçak-gönüllülük gösteriyordu; gene küçük bir kedi, gene oyuncak oluveriyordu. Çok güzel güreşiyor, beyi onu fırıldak gibi sırt-üstü döndürüverince o da onun parmağını ısırır gibi yapıyordu.

Birlikte yürürlerken, kediden çok köpek oluyordu: Kendinden uzun otların arasına dalıp koşa koşa gidiyor, sonra bu kuşatıcı ormanın içinde, beyi acaba nereye gitti diye, müthiş sıçrayışlarla fırlayıp bakıyordu.

Cass göl kıyısındaki bir söğüdün altında mola verince o da, eskiden olduğu gibi gene, kuyruğunu sallaya sallaya, paytak paytak, onu eğlendirmeye yanına geliyordu. Oyunları sayılıydı ama, hepsini de her zaman tam bir sanatkâr titizliğiyle yapıyordu.

* * *

Jinny içinde bulunduğu o sinirli durgunluğu kendisi bozdu.

– "Biliyorsun, şekerim, rahatın kaçtı, bütün yaz evin içinde kapandın kaldın." diyordu.

Cass ne kir yemekleri tasarlamıştı! Çocuğu da alacaklar, termoslarla, halılarla, takım-taklavat, gideceklerdi. Yalnız, bunları Jinny'ye hiç açmamıştı.

Jinny: "Beni de hep sinir basıyor, Cass." dedi. "Elektrik süpürgesinin zırlıtısı, senin çin biçme makinenin sesi bile deli ediyor beni. Biliyorum, benim daha çok insan görmemi istiyorsun; ben de istiyorum ama, sinirime dokunuyor hepsi daha. Bırak biraz daha keşiş gibi yaşayayım, olmaz mı? Ah! yavrucuğumuz! Biliyorum ne kadar istiyordun onu!"

Akçamların, pelesenklerin arasına saklanmış, ufak bir su birikintisi gibi, kuytu bir göle gitmişlerdi. İkinciye doğruydı, hava kararmaya başlamıştı. Jinny de kara kara çam kütüklerinin arasında, donuk suların yanında, dokunsan kırılacakmış gibi görünüyordu.

Cass: "İstersen alayını birden dehle, bir daha yüzlerine bakma." dedi.

Jinny yerinden kımıldamadı, biraz daha sokuldu, ona alıştı. Sonra, birdenbire, hiç beklenmezken, bir kahkaha koyuverdi.

– "Bana niye golf öğretmiyorsun? Alana çıkarım, Boone'un o pis hikâyelerini dinlerim, üzerimden şu çıtkırıldımlığı, gam-kasaveti atarım, düzelirim belki."

Cass, istemeye istemeye; "Hayhay!" dedi.

* * *

Golf alanında iri adımlarla koşmak, ekin tarlalarından gelen rüzgârlara karşı haykırmak, sopalarını ustaca sallamak Cass'ın pek hoşuna gidiyordu, Jinny'nin bundan da canı sıkıldı, pek titizlendi. Kocasından çok daha iyi oynayabileceğini o saat gösterdi. Bir yıla kalmayacak, onu yenecek, bunun üzerine de Roy'la Bradd ona hayatı zehir edeceklerdi. Onun için, Jinny golfu bıraktığını söyleyince Cass içinde suçlu bir rahatlama duydu.

Yalnız, klüpte Jay'le, yeni karısı Pasadena Laverick'le karşılaştılar. Bu karı-kocanın içki içmeleri, gülüp söylemeleri, züppeleri elde etmekteki şaşmaz ustalıkları Jinny'yi yakaladı, onun üzerinden gamı-kasaveti, Rose'un, Bradd'ın, Chris'in "Safa geldin!"lerinden daha çok silip süpürdü.

Rose da, Bradd da, Chris de daha esaslı komşulardı ama, Grand Republic'lilerdeki arkadaş-canlılık onlarda da vardı. Jinny kendini kedere vermek istedikçe ona karışmaktan çekinmişlerdi. Jay'le Pas'ta böyle bir çekingenlik yoktu.

– "Gel birer cin içip yârenlik edelim, Jin." diye seslendiler.

Cass: "Tersle şunları!" diyecekti; Jinny onlara hemen: "Hayhay!" dedi.

– "Gelin, hep birlikte gidelim Sabin'le, öteki ayyaşlarla bir arada içelim!" diye, cırlak cırlak haykırdılar.

Jin, pek cana-yakın bir halle: "Sizin haberiniz yok." dedi. "Ben içmiyorum. Korkunç bir kötürüm oldum çıktım. Yalnız, gramofonda swing dinleyip bir-iki insan yüzü görmek isterim. Hadi, gidelim!"

Derken, çekingen sığınağından gürültülü el-âlem içine ne zaman geçtiği hiç belli olmadan, görünüşe bakılırsa ortada hiçbir neden yokken, hiçbir geçiş dönemi geçirmeden, eylülde, Jinny başladı her akşam eğlenti istemeye...

İster Prutt'vâri muhteşem bir şey olsun, ister Sabine-Gillian'vâri cümbüş. Ayrıca, pırzolaya, badem ezmesine son derece ihtiyacı olduğunu da gene ileri sürüp duruyor. Cass'ın yalvarıp yakarması para etmiyor, büyük bardak hafif bir viski içiyordu.

Jinny'yi Roy kurtaramadı, çünkü doktorun sözünü dinlememeyi kendine ödev biliyordu o; Bradd kurtardı; Kocasının yardımcısı Bradd.

Cass, memnun, dinlerken, o Jinny'nin yüzüne karşı haykırdı:

– "Eski-kafa değilim ben, cicim. Sen bir kadeh İskoç içinceye kadar ben altı tane içerim, gene de belli etmem.

Ama, tecrübeyle biliyorum bizim gibi sevimli kimselerin kendimizi ne gülünç hale getirdiğimizi. Onun için, bence iyi edersin hiç olmazsa yılda bir akşam kocanın sözünü dinlesen de evde otursan. Cass efendidir, seni paylayamaz ama, ben öyle değilim. Kendini ondan aşağı gördüğün için canın sıkılıyorsa -ki ben sık sık bu hissi duyuyorum- kibarca çağırılırsam seni biraz neşelendirmek için ara-sıra gelirim, üçümüz iskambil oynarız."

Jinny: "Peki öyleyse, işte seni kibarca çağırıyorum, 'hayvan!'" dedi.

Düş kurma ile telâşa kapılma arasında bir limana doğru yelken açtı.

Gene evin içinde üç kişi oluvermişlerdi. Teklifsizce konuşup kahkahalarla gülüyorlar, dedikodu yapıyorlardı. Cass pek memnundu.

Derken, baktı ki çekişmelerde Jinny daha çok ona karşı Bradd'dan yana çıkıyor. "Bradd gibi asrî düşünceli bir adamın fikirlerini sen ne cüretle beğenmezsin?" der gibi bir hali vardı ki, bunu gittikçe artırıyordu.

Bunun üzerine, Jinny'nin üzerine eskiden gelen o so-murtmalar, yabanilik, azametli sessizlik gibi birdenbire, başladılar kavgaya etmeye. Bu kavgalar karı-koca kavgalarıdır; tanktan, toptan daha saçmadır. Bu savaşlarda sevgi en kötü arkadan vurucudur, karşısındakini yenmek de en acı yenilme...

* * *

O ekim akşamı Madge Dedrick'e gidiyorlardı. Yemek sekizdeydi. Bñ. Dedrick de, herşey dakikası dakikasına olsun isterdi. Cass kadar ileri gitmez; "Sekiz demek yedili-elli-sekiz-buçuk demektir" demezdi ama, "Sekiz demek en

geç sekiz-on demektir" diye ayak direrdi ki, bununla ahbablarının canını pek sıkardı.

İşte, Cass bütün bunları Jinny'ye anlatmıştı. Aman! ne de güzel anlatmıştı ya!

Jinny artık iyileşmiş, Kızılhaç'taki işine yeniden başlamıştı. Gerçekten, ondaki şeker hastalığının tek kalan izi çevik oluşu, sık sık soluk alışığıydı, bir de ona pek hevesli bir olgunluk veren hafifçe süzölmüş bir yüz.

Cass giyinmeye başlamıştı. Madge Dedrick yüksek bir kimseydi; ahbabları arasında bir piskopos, bir de kadın romancı-konferansçı vardı; onun için, evinde yemeğe giderken, sormadan smokin giyilirdi.

Cass saatine bir daha baktı: Yediyi bir geçiyordu. İcini çekti, ceketini çıkardı. Yediyi iki geçe Kleo ile konuştu:

– "E, senin o güzel hanımın ner'de acaba?"

Yediyi dört geçe, konuşmasına devam etti:

– "Çok tuhaf, doğrusu; bu kadar makul, becerikli bir kız böyle sık sık geç kalsın"

Yeleğini çıkarmakla, dalgın dalgın kaşınmakla otuz saniye daha geçirdikten sonra, sordu:

– "Yoksa kendi-başına-buyruk olduğunu göstermek için mi böyle yapıyor, ha, ne dersin?"

Kleo: "Bilmem." dedi.

Yediyi yedi geçe, bir ayağında çorap, arkasında bor-noz, Kızılhaç merkezine telefon etti. Karısını hasta hasta bu vakitlere kadar orada tuttukları için kızmış, ateş püs-kürüyordu. Telefon çaldı, çaldı, açılmadı.

Yediyi yirmialtı geçe, yıkanmış, o gün ikinci kez tıraş olmuş, giyinmiş-kuşanmış, tasadan içi içini yiyordu. Jinny'nin geldiğini duydu!

"Yuvarla fıçıyı!" türküsünü söyleye söyleye, kapıyı güm! diye kapayıp içeri girmişti; pek keyifli keyifli sıçraya sıçraya yukarı çıkıyordu; gören onda hiç de şeker var demezdi.

Cass çıkıp sofaya baktı.

Jinny, neşeyle: "O! merhaba!" dedi.

Cass "Geç kaldın" falan demedi. İkisinin de bakışları bunu çoktan gereğince söylemişti.

Kleo, sanki: "Benim böyle bir kadınla işim yok!" der gibi, salına salına merdivenden aşağı indi.

Jinny: "Ne o! Yüzüme bakan yok!" dedi ama, hiç de üzgün bir hali yoktu.

Bunun üzerine, Cass ondan da, bu konudan da uzak durdu. En sonunda, duşun sesini duydu, arkasından bir sessizlik oldu ki bu da Jinny'nin süslenmeye başladığını gösteriyordu; o zaman, iri iri adımlarla, sinirli sinirli, onun odasına gitti, oturdu.

Jinny, tuvalet masasındaydı. Belinde pırıl-pırıl yanan bayağı bir saten kemer, omuzları çırılçıplak, biraz tuhaf bir hali vardı. Göz kapaklarını kalemle, hiç gereği yokken, belli-be'irsiz bir maviye boyuyordu; hem de, beş dakika değil de, beş saat vakti varmış gibi...

Cass: "O..." diye, bir şey söyleyecek oldu.

Jinny: "Biliyorum, geç kaldım." dedi. "Onun için, acele ediyorum."

– "Pek acele ediyorsun ya, yavrum! Davran biraz. Misafirlerin geç kalmasına Madge hiç gelemmez."

Jinny: "Yani..." dedi.

Sonra, son derece gevşek, rahat bir halle kirpiklerini gözden geçirdi, cımbızı sanki biçiminin tarih boyunca ge-

çirdiği değişiklikleri, ileride daha nerelerde kullanılabileceğini merak ediyormuş gibi uzun uzun evirip çevirdikten sonra onunla kirpiklerinden birini çekti:

– "Yani, o da mı herşeyin dakikası dakikasına olmasına delice bağlı, onu mu demek istiyorsun, şekerim?"

– "Valla', bilmem deli mi, değil mi ama, balığın piç olması pek hoşuna gitmez."

– "Onu alsaydın ya, tam sana göre bir kadınmış."

– "Jinny'ciğim, düşün ki o benden aşağı-yukarı otuz yaş büyük."

– "Peki, peki! Öyleyse, kızını alsaydın. Evet pek şeker bir dul. Hem sonra, çok da zengin. Hâlâ da saat gibi. Tam sana göre bir eş, oğlum.

– "Daha neler! Biliyorum, belki biraz titizim saat meselesinde..."

– "Nasıl bildin!"

– "Ama, sen de öbür yandan çok ileri gidiyorsun. Saatinde gelmeyenler başkalarının haklarına, duygularına saygıları olmadığını açığa vurmuş olurlar."

Jinny: "Saçma!" dedi. Artık neşesi biraz kaçmıştı. "Asıl ben hep saatinde gelip de beklemekten bıktım."

– "Ne zaman bekledin?"

– "Ne zaman mı?"

– "Evet, ne zaman? Sen ne zaman başkalarını bekledin?"

– "A! çok! Tam dakikasında bulunayım diye çırpınırım, bulunurum da; ama, bu tam saatinde gelme yok mu! Değmez valla! herkesin hayatını zehir etmeye."

- "Madge'in hayatını zehir etmek üzereyiz."
- "Bu gece değil, besbelli. Çünkü Bradd belki bizden de geç gelir."
- "Bradd mı? O da ner'den çıktı şimdi?"
- "O da geliyor oraya bu gece."
- "Peki ama, geç kalacağını ne biliyorsun?"
- "Demin beraberdik çünkü."
- "Ha!"
- "Bir yere telefon edecek, sonra gidip üstünü değiştirecek de Madge'e ondan sonra gelecek."
- "Sen, şey... Bradd'ı gördün demek... bugün de?"
- "Evet. Demin söyledim ya. Buraya kadar beni o getirdi."
- "Ben seni Kızılhaç'ta sanıyordum. Orası kapanalı iki saat..."
- "Oradaydım ama, müthiş bir baş ağrısı geldi, hava almak için onunla biraz çıktım."
- "Sen mi ona telefon ettin çağırdın, yoksa o mu sana uğramıştı?"
- "Hatırlamıyorum bile. Neden bu işi bu kadar büyütüyorsun, kuzum?"
- "Büyüttüğüm yok. Merak ettim de. Memnun oldum elbette gezmeye gittiğine. Nereye gittiniz?"
- "Unstable'a. Birer kadeh bir şey içtik."
- "Belki de ikişer kadeh, ha?"
- "Evet, belki ikişer tane! Nedir bu sorgu-sual?"

– "Yo, Bradd şimdiye kadar şaşılacak derecede dürüst bir arkadaş olduğunu gösterdi. Senin biraz dinlenmeni sağlamak için ben çırpınırken onun bu işte beni desteklemesi falan... Yalnız, bana öyle geliyor ki seni geç bırakan hep o. Seni alıp götürüyor, ya kokteyl, ya kremalı pasta yediriyor."

– "Cass! Bradd Criley'i beğenmemelik mi ediyorsun? En yakın, en fedakâr arkadaşını? Seni hem insan olarak, hem hukukçu olarak en beğenen tek adam."

– "Yo, yo! Valla' değil! Ben yalnız demek istiyorum ki..."

"Ben yalnız demek istiyorum ki..." ile başlayan savaşlarda imparatorluklar devrilmiştir.

Jinny artık acele etmek zorunda kalmıştı. Bn. Dedrick'e gidinceye kadar, yolda birbirlerine: "Hava bu akşam ılık bir ekim ayında bile rastlanmayacak kadar sıcak"tan başka bir şey söylemediler.

Onbeş dakika geç kalmışlardı. Bn. Dedrick'i pek so-murtuk buldular. Bradd'ı ise pek keyifli; sanki yıllardan beri oradaymış gibi bir hali vardı, sakın sakın gülümsüyordu.

Toplantının sonuna kadar Cass oldukça üzgün durdu ama, Jinny'nin keyfine diyecek yoktu. Bradd'la gülüp söylüyordu; yalnız -Cass farkındaydı- artık Harley Bozard'la, B. Avondene Baba ile pek konuşmuyor, şakalaşmıyordu.

Cass'ın içinde ufak bir sızı vardı ama, kıskançlık değil; kendini gene Jinny'nin vaktiyle kaldığı pansiyonda görür gibi olmuş, Eino Roskinen'i kıskanarak nasıl okul çocuğu durumuna düştüğünü hatırlamıştı da ondan.

Kendi kendine: "Kızcağızı işinden ettin, hevesini körlettin, belki hayatını da satarsın." diyordu. "Şimdi bu bir-iki

neşeli ahababı olmasını çok görüyorsun. Bradd da, o da bir arada bulunmaktan hoşlandıklarını o kadar açıkça gösteriyorlardı ki bu hoşlanmada kötü bir taraf olmadığını kim olsa anlar.

"Bu akşam az kalsın kavga ediyorduk. Dikkat et... Belki, dediğin gibi, kavgayı sen çıkarmıyorsun ama, bir kez de kavga çıktı mı, dişini geçiriyorsun, hiç bırakmıyorsun.

"Bradd'a güvenim var. Son derece..."

"Yeni evli kadınları tavlamakta kendine göre bir usulü varmış: Kocalarını överek kadınların vicdanını rahatlatmış... Bunu söylediğini ben keşke duymasaydım."

"Bunu bana yapmaz... Jinny'ye yapmaz. Kaldı ki, Jinny pek kurnazdır. Yo, Bradd ondan hoşlanıyor, bu besbelli. Kim hoşlanmaz ki? Belki elinde olmadan aşırı ölçüde hoşlanıyordur ama, isteyerek değil..."

"Sakın ona âşığım falan gibi bir düşünceye kapılma!" diye kulağını bükme*k* iyi olur sanırım."

"Öyle mi? Bay Criley gibi tecrübeli bir avukata böyle bir şeyi nasıl söylersiniz, Bay Yargıç!"

* * *

Jinny biraz hasta sayıldığı için, Cass onu hep saat onda eve getirirdi... Saat onda onu kaldırılabir*se*.

O gece, hem tatlılıkla, hem ayak direyerek bu işi başarmıştı. Arabada gelirken de dayanılmaz derecede tatlılığı üzerindeydi.

Jinny hassas kızdı ama, güzelliğe karşı güzellik göstermek huyu yoktu; hır çıkaracak, kavga edecek birşey arıyordu.

– "Bu gece pek derin düşüncelere daldındı sanırım!" diye çıkıştı. "Eve bize Riviera'yı anlatırken dinlemedin bile."

Cass: "Daha önce de dinlemiştim sanırım." dedi.

İçinden de kendi kendine: "Dikkat et!" diyordu. "Saat meselesine dair söylev geçtindi ya, ona içerledi. Dikkat et."

Evden içeri girerlerken kendi kendinin kulağını büktü:

– "Bradd'ı oraya gene de bizden önce gitmiş olmasından dolayı söylenme sakın ona!"

Bunun üzerine, kaloriferin anahtarına sevgiyle bakarak yüksek sesle konuştu:

– "E, Bradd oraya gene de bizden önce gitmişti! En geç kalan bizdik."

Jinny etol'unu, çıkarırken, kollarında katlanmış olarak tutup, yakıcı mızrağını fırlattı:

– "Evet, zahmet edip üzerine temiz bir smokin de giymişti ama."

– "Yani..."

– "Aynada hiç kendine bakmıyor musun sen? Kendine şöyle çeki-düzen vermeye hiç heves etmez misin?"

– "Ben mi?"

– "Bu akşam yakanda bir şey vardı, hep öyle durdu."

Cass smokinin yakasına yukarıdan aşağı şöyle bir baktı: Kepek gibi, beyaz bir şey vardı; hiç de kabahat sayılacak kadar büyüklükte, kötü renkte bir şey değil. Başparmağının tırnağıyla, kızgın kızgın kazırken hiç de özür diler gibi bir hali yoktu.

Jinny etol'ünü bir sandalyenin üzerine koydu, ona doğru döndü:

– "Yıllarca önce, Florida'da, ben sana rica etmiştim üzerine yemek dökme diye. Hele yakana!"

– "Evet, Jinny, ikimiz de başladığımız yerdeyiz. Sen de hiçbir şey öğrenmedin."

– "Ne demek ben birşey öğrenmedim? Biralay şey öğrendim... Öğrendim ki sen bana: "Serbest olmanı, kendi başına-buyruk olmanı istiyorum" dedikçe öte yandan da hep senin dediğini yapayım istiyorsun."

– "Vala', anlamıyorum, yavrum, niye beni yine parmağına doladın."

– "Anlamıyor musun? Biraz hava almak için Bradd'la gezmeye gittim diye sızlanan sen değil miydin! Somurtun, bağırdın!"

– "İnsan hem somurtup hem bağırılmaz, kızcağızım! Birbirine karşıt şeylerdir bunlar."

– "Aman! yargıç dili! Papaz dili gibi yapmacık! Ha, aklıma gelmişken söyle'yim: Eino'cuk bana bir gün sormuştu senin için, acaba çok zengin bir adamın, meselâ Wargate'lerden birinin aleyhine hüküm verir misin diye de, elbette verir, demiştim. Şimdi ben de merak etmeye başladım."

Cass bu iftira karşısında, bu inanılmaz derecede yersiz çıkışma karşısında ağzı bir karış açık, öyle, bakarken, Jinny o kurşunili, morlu kadın işi oturma odalarına doğru yürüdü.

Cass önce onun arkasından gitmek istemedi ama, sonra, kavga bir kez başladı mı, kolay kolay bırakmamak huyu olduğunu gene hatırladı. Bunun üzerine, karısının arkasından gitti. Adam-akıllı bir kavga etmek istiyordu.

Jinny bir cam kutudan pek çit-kırıldım bir halle cıgara alıyordu. Cakalı bir tavırla yaktı. Ayaklığının üzerinde duran kolsuz, bacaksız İsis'e bir göz atıp cesaret buldu. Sonra, soğuk, sessiz bir "Evet, siz kim oluyorsunuz?"la dönüp şöyle-bir baktı.

Yüksek sesle de: Wargate'lerden hangisi olursa olsun, mâzur gösterecek bir şey bulursun sanırım." dedi.

Cass başladı ufaktan ufağa bağırmaya, kavgayı körüklemeye:

– "Evet," dedi, "sahiden öğrenmek istiyorsan, söyle'yim. Mahkemede, kürsüde düzenbazın biriyim ben. E, daha başka kusurlarımı da gördün mü bari?"

Ev kedisi kapana kısılmış ambar faresinin kuyruğunu dişlemekten nasıl haz ederse, Jinny de bundan öyle bir zevk alıyordu:

– "Anlamıyorum neden bana böyle bağırıyorsun. Ben sana yalnız zararsız bir şey sordum. .Bunu ben Yargıç Blackstaff'la da konuştum."

– "Avukat Bradd Criley'le de konuşmuşsunuzdur, sağlam!"

– "Elbette!"

– "Neyse, Jinny, sağol... benim işimle bu kadarcık da olsa ilgilenmişsin. Pek seyrek görülür bu sende çünkü. Mahkemede ne gibi dâvalara baktığımı artık sormaz oldun."

– "Biliyorum. Zavalıcılık! Dünyada iki çeşit koca var bence: Bir, karım işime burnunu sokuyor diye dert yananlar; bir de, hiç karışmıyor, diye sızlananlar... senin gibi, o senin tuttuğunu koparır arkadaşın Vince Osprey gibi!"

Cass sanki biri gülünecek bir şey söylemiş gibi sırtı ama, Jinny boyuna söyleniyordu:

– "Öteki kusurlarını da sahi öğrenmek istiyorsan... Di-yelim, bu akşam Bay Avondene'e karşı niçin öyle kaba davrandın anlamıyorum."

– "Ben mi?"

– "Adam buranın ilk günlerini anlatıyordu. Yoksa, herkes hep senlen ilgilensin, hep Yargıç Timberlane olarak kalasın, herkes sana delidivane olsun istiyorsun da ondan mı?"

Bu sözlerde yüzde-beş doğrunun payı vardı ama, öy-leyen gene de Cass'ın içindeki sızı dinmedi.

Jinny'de, divanın köşesine uzanmış, birtakım çıt-kırıldım hallerle, karşısındakine yüksekte bakar gibi tavırlarla tatlı tatlı söylenip duruyordu:

– "Sen sanıyorsun ki her söylediğin herkes için pek önemli şeylerdir... sanki herkes benim gibi, sokakta bulup aldığı, okutup adam etmeye çalıştığın kimsesiz bir zavallı. Hem sonra, söylediğin atalarsözünü..."

– "Atasözlerini!"

– "... açıklamaya hiç çalışmıyorsun. Sonra, ağzın dolu dolu konuşuyorsun. Senin o hep "Ben... ben... ben..." diye konuşmandan bıkip da bakışlarını bir ara başka yana çevirecek olsalar müthiş kızılıyorsun... Ne büyük adam olduğunu herkese kabul ettiremediğin için öfkenden çıldırıyorsun!"

Jinny'nin bu kadar insafsız konuşmasından, daha demin şekerken birdenbire zehir kesilivermesinden Cass korkmuştu ama, durumun güçlüğünü gene de görebiliyordu: Jinny onun dediği saatte gelmemek, önüne gelen erkeklerle gezmeye gitmek gibi kendi kusurlarını çok iyi bilirken, kalkmış şimdi kocasına çullanıyordu!

Çekildiği yüksek yerden bir çıkış yaptı, pek nazik bir halle: "Valla', Jinny," dedi, "bu kavgayı niye çıkardın anlamıyorum."

– "Niye mi?"

– "Evet, niye?"

– "Ben ne diyorsam onu tekrarlama böyle, kuzum! Şey gibi... şey... Madem öğrenmek istiyorsun... Söylemek istemiyordum ama, bu gece benim öyle sinirime bastın ki..."

– "Basmadım!"

– "... öyle de bağırdın ki... İnsanları bekletmesini, men-debur balıklarını piç etmesini severmişim. Onun için, söyleyeceğim. Açıkçası, azizim, senlen yaşamaktan pek hoşlanmıyorum."

Jinny bunu sevişenler arasındaki kavgaların hem sinirli, hem neşeli haliyle değil, öyle ciddî bir halle söyledi ki Cass inandı. Pek zavallı bir halle, ağır ağır konuşarak üsteledi:

– "Jinny," dedi, "nem var, nem yok, hepsini sana verdim ben. Buna karşılık sen beni mahvetmeye bakıyorsun."

Jinny, sanki hiçbirşey olmamış gibi bir halle, kalkıp merdivene doğru giderken, anlatılamayacak kadar densiz bir tavırla karşılık verdi:

– "Poff!"

O gece barışmadan, konuşmadan yattılar.

ONLARIN BU SONBAHAR kavgaları Cass'a bora gibi yıkıcı, saçma gedi. Jinny hastaydı, kimi vakit pek de canı sıkılıyordu; kabul, ama, Cass'ın da çoğu vakit canının sıkıldığını, tasalandığını niçin akıl edemiyordu?

Nasıl oluyor da çoğu vakit pek neşeliyken, kocasına bir alay şaşırtıcı şeyler yaparken, onu sessiz-sedasız seviyor gibi görünürken, on saniyenin içinde kavganın büyüyle, birdenbire ona düşman kesiliveriyor, ocaktaki ateşi birdenbire kül ediveriyordu.

Ne istiyordu Jinny? Rahatlık, şatafat, her istediğini yapabilmek, biri Steinbeck'ten bir söz söyledi mi, bunun Steinbeck'in sözü olduğunu anlayabilmek, yakutlu, elmaslı bilezik, kendini çeki-düzene koyabilmek; elle tutulur bir Tanrıya karşı sevgi; sarı koltuklu kırmızı bir sandal; lekesiz bir deri; Cumberland salçalı av eti; biralay çocuk; New York işi yetmişbeş dolarlık şapka; yurt çapında bir radyo şebekesinde konuşmak; kocasının sevgisinden emin olmak İrlanda cinsi kurt köpeği... hangisi?..

Cass bilmiyordu, Jinny kendisi de pek iyi bilmiyordu. Sonra, Cass bu namus dairesinde isteklerden hangisinde karısıyla daha çok birlik olabilir? Birbirlerinin gelip geçici hallerini önceden kestirebilmek ikisi için de zordu. Bunu birbirlerine haber vermek için üzerlerine yafta asmalıydılar.

Cass'ın yaftaları: "Ters bir yargıdır... Dikkat edin!.." "Eğlence düşkünü.. Dans etmek ister."

Jinny'ye de: "Titiz kız," "Şirret... Tehlikeli", "Gizli gizli resim yapan, kocasının bunu anlayıp övecek kadar cingöz olmasını bekleyen içli ressam" yaftaları yapıştırılmıyordu.

O zaman, ikisi de akşamları lakırdıya nasıl başlayacaklarını bilirlerdi, ortada da kavga edecek birşey kalmazdı... Yalnız, her ikisinin arkadaşları kalırdı, o başka.

Bu, arkadaşlar, cennetteki melekler arasında bile baş belâsı bir konudur. Melekler birbirlerine: "Geçen çağ yanında çok gudubed bir harp çalıcıyla uçuyordun, kimdi o?" derler, sağlam.

Kavga için biralay atlama tahtası vardı. Cass pencerelerin açık durmasından hoşlanırdı, Jinny soğuktan zangır-zangır titrerdi; Cass domuz pırzolası severdi, Jinny balık ızgarası; Cass Diantha Marl'la aşırı şaka etmiş olurdu, Jinny de Yargıç Flaaten'e karşı pek soğuk davranmış; Cass evde oturmak isterdi, Jinny sinemaya gitmek... sinemaya giderlerdi.

Sinemada da Cass kendini film eleştirmeni gibi görmeye kalkar, Jinny'nin pek sevdiği swing çalgıcılarına "uydurma sanatçılar" diye burun bükerti. Yalnız, bütün bunlar arasında, kavga etmelerine asıl bir tek neden vardı: Ne istediklerini ikisi de bilmiyordu.

Anlaşmazlığa sürükleyen öyle çok şey vardı ki! Kavga sürükleyecek öyle çok anlamsızlık vardı ki! Aşağı-yukarı her karı-koca arasında olduğu gibi, diyelim Jinny: "Sofrada şamdan yakalım." diye tutturur, Cass: "Ne yediğimi görmeliyim ben!" diye homurdanırdı.

Jinny perdelerle artık helâk olurcasına uğraşırdı; Cass da: "Anlamıyorum insanlar neden hava almak, ışık almak için duvara pencere delerler de sonra, avuç dolusu para

verip pencereyi örterler, ne hava alırlar, ne ışık!" diye söylenirdi.

Cass, kendisi Jinny'den izin almadan Wolke'ları eve çağırılmazken, Jinny'nin aynı şey için: "Senden izin mi alacaktım!" diye somurttuğunu görünce ifrit olurdu.

Kavgaları hep bir yol üzerinden gider, sonunda da hep aynı suç kondurmalara gelip dayanırdı; kurşun gibi ağır, gizli zehir gibi sinsi suç kondurmalar.

Onlara yakıştırılamayacak şeyler söylerlerdi birbirlerine: "Cass, Jinny'ye "asalak" derdi, "baş belâsı" derdi; o da ona "kafasız", "cahil", "yalancı" diye haykırırdı.

Kavganın başlangıcında da hep şu acıklı nakarat vardı:
– "Rahat rahat yaşıyordum, geldin rahatımı bozdun!"

Aylardan beri unutulup gitmiş sözler yeniden canlanırdı:

– "Hani, geçenlerde, ocak'taydı sanırım, sen bana: "İnsanı incitmekten hoşlanıyorsun" demiştin, ne demek istemiştin yani?"

Sonra, biri: "Dayanacak halim kalmadı artık!" derdi; öteki de, sanki buna verilecek makul bir karşılıkmış gibi: "Ya, öyle mi?" derdi.

– "Sen bu inadı bırakmayacak olursan ben de sana ne inatçı olduğumu gösteririm"ın karşılığı da "göstermene gerek yok"tu.

– "Şimdi, söyle bakayım kabahat kimin?"ın karşılığı da hazırdı:

– "Benim değil elbette!"

Sonra: "Bradd'ın, Tracy'nin (ya da Chris'in, Stella'nın) yaptıkları mükemmel şeyler, benim yaptıklarım kusur!"

Bir keresinde de ikisi birden başladı:

– "Senin en büyük kusurun şu: Yalnız kendini düşünüyorsun!"

Kimi vakit de, ikisinden biri, deli gibi: "Of! sus! sus! sus!" diye haykırırdı.

Sakin sakın, karşısındakini kahredecek biçimde: "Bak ben ne yapacağım, söyle'yim mi? Şimdi bu evden çıkıp gideceğim... Dilerim bir daha da yüzünü görmem! Sahi söylüyorum, bu sefer yapacağım!" dedikleri de olurdu.

Bu söylenmelerin bir anlamı varsa o da şuydu: İkisi de ötekisi mutsuz diye mutsuzdu. Bunlar ağızdan çıkmış sözler değildi de, ormanda yeri eşeleleyen pençelerinin sesiydi sanki. Böylesi daha iyiydi ya. Kavga sırasında uzun, derin bir sessizliğe dalıp, hiç konuşmadan, öyle, oturmaları, ne düşünmeye çalıştıklarını düşünmeye çalışmakla çırpınmaları daha acıydı.

Barıştıkları zaman -her seferinde de barışıyorlardı- sızlanıp dururlardı:

– "Yo, öyle şey söylememişimdir ben sana. Olamaz, söylememişimdir, aklımdan bile geçmedi çünkü."

Öyle diyorlardı ama, bal gibi söylemişlerdi.

– "Nasıl da yaptık bunu!" diye, şaşarlardı.

Arkasından, yeminler.

– "Bir daha hiç kavga etmeyeceğiz! Ama, ne olursa olsun. Valla' şekerim, sen bana istersen üç kuyruklu canavar da, öpüp başıma koyacağım."

Jinny dert yanıyordu:

– "Sen benim söylediklerimi gereğinden çok ciddiye alıyorsun. Kantarın topuzunu kaçırıyorum. Sen hiç aldırma. Babalarım tutuyor, işte o kadar. Ben böyle çocukça davranınca sen bana: "Hey! bana bak, agu-bebek!" desen, a! Ben vazgeçerim."

Geçmezdi.

Cass'a sorarsanız, kavga etmemek için değişmeleri gerekiyorsa, en çok Jinny değişmeliydi; çünkü o Cass kadar hukukun, siyasetin kalıplarına girip katılaşmamıştı.

Jinny bunu, heyecanla: "A! güzel bir düşünce!" diye karşılırdı.

Tam iki gün bütün çabasını harcayarak, melek gibi davranır, sabır gösterirdi. Üçüncü gün, Cass bunun farkına varmadığı için, gene kavga ederdi.

Kimi vakit, kavganın en ateşli sırasında, Cass karısını o zamana kadar hiç bu derece sevmediğini sezerdi. Ona karşı sert, biraz da kaba davranırsa korktuğundandı.

Artık anlamaya başlamıştı: İkisinden en çok seven kendisiydi. Yalnız, şunu da biliyordu ki, aşta almaktan çok vermek insanı mutlu ederdi. Bundan dolayı da Jinny hesabına üzülyordu; çünkü o, görünüşe bakılırsa, biri için deli olmanın heyecanını tatmamıştı.

Her kavgadan sonra, hırsları yana yana tükenince, Cass, hastalıkta kendinden geçip sayıklamış bir adam gibi, şaşıırır kalırdı.

Kendi kendine: "Peki ama, nasıl kızabildim ben ona?" derdi. "Ne söyledim acaba? Buna karşılık o ne dedi acaba? Çok çirkin şeyler söylemiş o'acağım ama, hiç hatırlamıyorum." Gene kendi kendine: "Bir daha olmayacak" derdi. "İçinin dışı gibi olmadığını artık öğrendim ya, sabırlı davranacağım. O da öyle davranacağını söyledi en sonunda! Onun tek kusuru, pek açık-sözlü oluşu. Aklından geçeni ille açığa vuracak. Dünyada, birşey saklayamaz. Bir şeyden hoşlanmıyor mu, çılgınca mı hoşlanıyor, mutlu mu, mutsuz mu, söylemeden edemez. Ama, artık öğrendim ya bunu, aramızda bir daha anlaşmazlık çıkmaz... ölünceye kadar!"

O KASIM AKŞAMI, Jinny erkenden gidip yatmıştı. Giderken de: "Bir kez olsun şöyle adam-akıllı dinleneyim de, soran olursa, istediğim gibi dinleniyorum, diyebileyim..." diye de söylenmişti.

Cass: "Ben yukarı çıkınca, iyi geceler diye öpmeye geyim mi odana?" diye sormuştu.

Jinny: "Yo, o zamana kadar uyurum belki. Ama, şimdi öpebilirsin" demişti.

Çok sert söylemişti bunu. Pek büyük bir sevgiyle ama, olsun, gene de çok sert.

Saat daha on yoktu. Cass her zaman onikiye, bire kadar okurdu -kendi deyişiyle "okumaya daldı"- ama, o gece oturdu Jinny'yi düşünmeye koyuldu.

Onunla sevişmek istiyordu canı. Onun sıcaklığı olmayınca üşüyordu. Onun eli değmedikçe kendini yalnız buluyordu. Zaten akşamdan beri, onun yanında bile, birbirlerinden üç metre bile uzakta değillerken, ona karşı özlem duymuştu.

Sonbaharın bu son günlerinde havanın pek öfkesi üzerindeydi. Onların şu çelikten, kayadan, akşamdan, alçı taşından yapılmış kamaraları fırtınada zangır-zangır sallanıyordu.

Cass kendini doksan yıl önce, ta kuzeydeki kışların tehlikeleri arasında, oralara ilk yerleşmeye gidenlerden

biri gibi gördü. Pencerenin önüne gidip, odanın ışığını kesmek için, mor perdelere sarındı, dışarıya, eğri eğri yağan sulu-sepken karın arasından sokaktaki bir lambaya baktı. Avludaki mavi çam insana ürküntü veren ıslak bir soğukluğa bürünmüş, buz kesmişti.

Cass şimdi yukarıda, Jinny ile baş başa olabilseydi, bir mucize olabilir, bu mucize de Jinny'nin vaktiyle ona karşı duyduğu ateşli sevgiyi yeniden canlandırabilirdi.

Pencerenin önünden çekildi, odanın ortasına doğru yürüdü. Yıldızlı saate baktı, billûr İsis'e baktı ama, ikisini de görmeden bakıyordu. Kleo geldi, ayaklarının dibinde arsız arsız bir şeyler söyledi, Cass onu da duymadı.

İlk kez hiç çekinmeden kabul ediyordu: Birbirleriyle evleneli bir ay sonra iki yıl oluyordu, Jinny'ye karşı duyduğu çılgın sevgi de gittikçe artmıştı ama, bunu ona belli etmekte üzerine bir çekingenlik gelmişti; çünkü buna karşılık onun ne kadar bir sevgi göstereceğini artık iyice bilmiyordu... Biraz olsun sevgi göstereceğine bile emin değildi.

Jinny onun yatağına kendi isteğiyle artık hiç gelmiyordu; Cass da onun yatağına giderken, kollarını uzatıp kendisini istekle karşılayacağına hiç de emin bulunmuyordu.

Bunu da düşündü. Sonra, kendini avutmaya çalıştı:

– "Yo, hepsi düzelir. Nedeni var çünkü: Hasta. İyileşecek. Birtakım basit duygularını kavgalarımız büsbütün ağdalaştırdı; gene hep öyle, başka erkeklerle ilgileniyor... Jay, Bradd, Greg Marl, daha bilmem kim! Ama, bir iki yıla kadar büyüyüp daha olgunlaşır, iyileşir; o zaman bütün ateşini benim üzerimde toplar."

Evet, ama, Cass'ın canı onu "bir iki yıla kadar" değil, o gece çekiyordu.

Kleo'yu kızmış gibi mutfağa kovdu, aşağının ışıklarını söndürdü, parmaklarının ucuna basa basa yukarı çıktı. Suç işler gibi, Jinny'nin kapısının önünde durup içeriye kulak kabarttı. Hiçbir ses gelmiyordu. Uyuyordu besbelli. E, sevinilecek bir şeydi, değil mi ya? Jinny'nin kendine dikkat etmesine memnun olurdu, öyle değil mi?

Şimdi gidip odasında soyunacak, gecelik hırkasını giyip kitap okuyacaktı. Jinny de, e... evet, Jinny de belki uyanır da: "Yüksek sesle oku da ben de dinle'yim" derdi. Şimdiye kadar hiç böyle bir şey dememişti ama... Olsun, belki bu kez derdi... Onun için, odasının kapısını açık bırakacak, içeri kulak verecekti.

Tam soyunmuştu, Jinny'nin odasından bir ses duydu: ya bir krem kutusunun kapak sesi, ya da tuvalet masasının camı üzerinde tırnak makasının çıkardığı ses. Daha uyumamıştı demek? Yazık! Peki ama...

Jinny'nin kapısına gidip hafifçe bir "Hu!" demek için kolay kolay karar veremedi. Bir yerde okumuştı, onu hatırladıkça rahatsız oluyordu: Kocaları odalarına daliverince kadınlar onların yüzünde sümsük bir insan hali görürlermiş. Bak hele! İkisinde de kabahat vardı demek! Bunun üzerine, daldı içeri.

Jinny, pek şuh bir halle: "Merhaba!" dedi, tuvalet masasından neşeli bir tavırla başını kaldırıp baktı, son derece hoş bir halle de sordu: "Sen de erken yatıyorsun, ha?"

İşte işin kötüsü de buydu ya: Pek hoş, kendinden emin bir hali vardı; Cass'ın içeri girmesi üzerine kılı bile kıpırdamamıştı. Ne heyecanlanmıştı, ne kızmıştı, ne de korkmuştu. E, Cass da pek bir şey beklemiyordu ama, kariesinin şu ilgilenmeyişi yok muydu!

– "Geç olmadı mı artık, süslenip de ne yapacaksın, hatun? Klübe mi gideceksin, yoksa?"

– "Elbette. Dans da edeceğim! Yok, yok, uyku tutmadı da, kalktım, boya ile bir şey deniyorum."

Cass kollarını onun göğsüne doladı, başının tepesinden öptü. Jinny'nin vücudu gene öyle dimdik kaldı, hiçbir ürperti geçirmedi. Kocasının ellerinden birini pek aşırı bir sevgiyle okşadı, sonra başını gene aynadan yana çevirdi, onu unuttu bile.

Cass, üzgün üzgün: "İyi geceler!" dedi.

Jinny de son derece tatlı, kahredici bir ilgisizlikle karşılık verdi:

– "Sana da, şekerim."

Cass gitti o geniş koltuğuna oturdu ama, kitap okumadı. Bradd Criley'in adını unutmuş, onu hatırlamaya çalışıyordu.

* * *

Bradd'ın Jinny'ye karşı gösterdiği yakınlıktan bir ara kuşkulandı ama, o dedikoducu Madge Dedrick ona bir sırrı açınca, kabahat işlemiş gibi olmakla birlikte, içinde bir ferahlık duymuştu. Millî Eğitim Müdürü Perry Claywheel'in karısı Bernice'e Bradd fazla ilgi gösteriyormuş.

Bernice'in solgun bir güzelliği vardı; dış kapının ardında, iç kapının ardında, sinema locasında hep solgun dururdu; herkes: "Aman ne hoş!" diyecek diye umardı. Bn. Dedrick bile açıkça söylüyordu: Onda uçuk bir güzellik var.

Cass bu habere (şimdi hatırlıyordu) inanmamış, "Umarım yanlışınız vardır" demişti. "Umarım Bradd kimseyle

başına böyle bir dert açmamıştır." Bunları elinden geldiği kadar içten söylüyordu ama, pek de içten değildi. "Perry Claywheel pek kansız bir adam ama, iyi bir koca; çocuklara karşı da çok iyi davranıyor, istemem incinsin. Biliyorum, Bradd kadınları baştan çıkarmakta ustadır ama, işin bu kadar kolayına kaçacağını, Bernice gibi çantada keklik birine parmağını dolamak gibi şerefsiz bir işe gireceğini hiç sanmam."

Madge alay etmişti:

– "Bradd denen arkadaşınız çok işi olan bir adam. Ben de, kızım da, karınız da dahil, bütün kadınlara kancayı atmıyorsa, vakit bulamadığındandır, başka bir şeyden değil. Bernice onu eline alacak, başka hiçbir kadına bırakmayacak diye sakın düşünmeyin."

Cass şimdi bunları koltuğunda otururken hatırlıyordu.

Kendi kendine: "Acaba Bradd'ın son zamanlarda Jinny'ye karşı gösterdiği ilgi Bernice ile olan bir macerasını örtmek için mi?" diyordu. "Mahsus mu Jinny'ye tutkunmuş gibi yapıyor... ama, edebi dairesinde elbet."

– "Buna sen de inanmıyorsun ya, Cass!"

– "İnanmak zorundayım. Dünyada en yakınım olan bu iki insanın arkamdan beni vurmaya hazırlandıklarına inanmayayım da başka her şeye inanmaya razıyım."

* * *

Jinny artık hastalıktan, gebelikten dolayı eskisi gibi eve bağlanmış kalmış değildi ya, Bradd da pek o kadar sık uğramıyordu. Yalnız, eskisinden daha teklifsiz davranıyordu. Elektriğin sigortaları nerede, portakal likörü nerede, hepsini biliyordu. Bulaşık makinesinin nasıl işlediğini, Jinny'nin

ay sevdiğini -sevmezdi ya, yatmadan önce bir bardak içmek istediğini- bilirdi.

Jinny, Bn. Higbee'nin izinli olduğu akşam -perşembe akşamı- Bradd'ı yemeğe çağırdı, soğuk tarafından bir şeyler yiyeceklerdi.

Bradd, koruyucu bir hal takınarak, Timberlane Baba'ya: "Sen otur keyfine bak, biz Jinny'yle fırlar gideriz mutfağa, nevaleyi düzer getiririz" dedi.

Babalık kızmıştı. Sofrada da pek konuşmadı. En canlı düşünceleri şunlar oldu:

– "Soğuk pastırmayı, sucuğu, dili hiç sevmem. Soğuk enginar salatası da bence yiyecek yerini tutacak şeylerin en sonda gelenidir."

Bradd, sesini kalınlaştırarak: "Bay Yargıcı rahatsız etme!" dedi. "Quos Deus vult perdere prius dementat" diye bir söz vardır ya(*), o şimdi bunun üzerinde düşünüyor."

Jinny, hayran hayran sordu:

– "Hukuk Latincesi mi bu?"

– "E, bir bakıma öyle sayılabilir. Sonra, Bay Yargıç belki Yargıtay koltuğunu da düşünüyordur."

– "Belki de boynuzlarını düşünüyordur!" diye Jinny kıkır-kıkır güldü.

Cass, hoşgörür bir halle: "E, alay edin, edin benimle istediğiniz gibi, çocuklar!" dedi.

İçinden de: "Umarım, kızdığım sesimden belli olmamıştır" diyordu.

Jinny: "O! babalık yorulmuş!" diye alay etti.

(*) Latince: "Tanrı mahvetmek istediğinin önce aklını alır."-(Çeviren)

Bradd da: "Elbette!" dedi. "Mahkemeye hakaretten dolayı avukatlara ceza vere vere hal mi kalır!"

Cass'a anlaşılmaz bir durgunluk gelmişti, ne yapsa onlar kadar neşelenemiyordu. Kukumav gibi oturdu, "gençler'i seyretti.

Kendi kendine tembih ediyordu:

– "Jinny hoş vakit geçiriyor, keyfini kaçırmayayım."

Yalnız, onun yanındayken gene ona özlem duyuyordu. Kendini bir kenara atıvermiş gibi görüyordu. Fazladan olan, hoş görülen bir üçüncü asıl kendisiymiş gibi geliyordu.

Şu hevesli genç avukat Vincent Osprey'le karısına körü körüne bağlı oluşuyla alay ediyorlardı. Cass farkına vardı: Bradd'ın etkisi altında Jinny de gittikçe onu-bunu küçük görmeye başlıyor, briç bilmeyenleri, "Vogue" dergisinden, şarap cinslerinden haberi olmayanları ayıplıyordu. Ama, Bradd da, kendisi de bunları pek mi iyi biliyorlardı? Yo!

Bradd kıs-kıs güldü:

– "Vince diyor ki, Cerise'ciğini kandırabilse de mahkemeye getirip kendisinin konuşmasını dinletebilse, pek istermiş. Dediğine göre, karısı onun tenis oynayışına hayranmış, hele yüksekte denize dalışına bayılıyormuş; bir de onun ne güzel konuştuğunu görse, "dut yemiş bülbül" demezmiş artık ona evde."

Jinny alay etti:

– "Vince'in değerini hiç bilmiyorsun! Çok büyük adam o. Namusluluğun daima kötülükten daha az çekici olduğunu en sonunda ispat etmiş bulunuyor."

Cass dayanamadı patladı:

– "Bıktım sizin ukalâlığınızdan! Vincent Osprey elbette Rufus Choate değil ama, zavallılığın karısına hayran oluşunda da alay edilecek hiçbir şey yok. Öl dese ölür, karısı da karşısına geçip keyifli keyifli seyreder."

Jinny: "Demek sence Vince'in hesabına akıllılık bu öyle mi?" diye sordu.

– "Yo, bence sersemlik ama, bugünkü gel-geç sevgilerin yanında az-çok kahramanlık sayılır."

Jinny: "Tçkl!" yaptı. "Kahramanlıktan çok sersemlik. Bi-
fiyormusun, Cass, kimi vakit Vince Osprey'i ben senin o
yaman özelliklerinin gülünç bir taklidi gibi görüyorum."

– "Karı-kocadan birinin ötekisine bağlı kalmasında, ken-
dini olduğu-gibi ona vermesinde ben hiç de bir gülünçlük
görmüyorum!"

Jinny, soğuk bir halle: "E, bunu işittiğimize sevindim
doğrusu" dedi. "Gideyim pasta ile dondurmayı getireyim."

O gidince Bradd arkadaşına çıkıştı:

– "Jinny'ye bağırmmamalısn böyle, Cass. Şaka ederken
bile ne kadar içli, ne kadar alingan! Bilmem farkında mısın
bunun? Sinirlerine basma onun böyle. Neyse, ben gi-
deyim ona yardım edeyim."

Cass kıpkırmızı kesilmiş, heyecandan ner'deyse pat-
layacaktı. Bir yabancı ona: "Jinny ne kadar içli" desin! "Si-
nirine basma!" desin! Jinny sevginin ne kadar kutsal yanı
varsa hepsiyle alay ettikten sonra bu adam onu des-
teklesin!

Sonra, yatıştı, bütün bunları yeni baştan düşünmeye
koyuldu. Önce bir kızdı; sonra gene her zamanki gibi,
içine bir korku girdi.

– "Keyfini kaçırmayacağım."

Ama, kızsın, kızmasın, hep aynı yargıya varıyordu:

– "Bu kadarı da fazla! Misafir sevmiyorum... ama, kim olursa olsun. Gelip evimi alt-üst ediyorlar!"

Bir şeyin farkına vardı: Bradd'la Jinny'nin üç tabak dondurmayla revani getirmeleri beş dakika sürmüştü.

Sonra, Bradd ayrılınca kadar sert bir sessizlik içine gömüldü, zoraki bir nezaket gösterdi. Bradd giderken Jinny'yi yanağından öpünce de, sanki öptüğü şey Jinny'nin yanağı değil de bambaşka bir şeymiş gibi, mahsus hiç farkında olmadı.

Jinny yatmaya gidince, Cass iki gün önce mahkemede baktığı dâvayı düşündü. Bir kazâ dâvasıydı bu; Vincent Osprey yaralanan işçinin avukatıydı, Bradd Criley de War-gate Şirketi'nin, Bradd pek yumuşak davranıyordu... aşırı derecede yumuşak.

Cass odasında, Vince'in kulağını bükümüştü: "İşi yana yakına anlatan tanıklar yerine elle tutulur şeyler gösterecek tanıklar kullan" diye.

Gelgelelim, Vincent ağlamaklı hısım-akrabadan yakasını bir türlü kurtaramamıştı. Davayı da kurnaz B. Criley kazanmıştı.

* * *

Şehir Klübünde birlikte öğle yemeği yedikten sonra, Roy Drover, Cass'a, emir verir gibi: "Gel içki salonuna gelim, seninle konuşacağım" dedi.

Filin derisi gibi yol yol çatlamış kırmızı koltuklara oturunca Roy homurdandı:

– "Ben sizin doktorunuz olduğum kadar dostunuzum da sanırım. Bradd'ın da. Şimdi, bu işe burnumu sokmakla

bu dostluğu tehlikeye koyuyorum ama, ben o yalnızca ya-
tağın baş-ucunda nabız yoklayan doktorlardan değilim.
Siz kendinizi gülünç duruma düşürürken karşınıza geçip
seyredeceklerden değilim ben."

– "Ne..."

– "Sen şu Bradd'la karının bir çaresine bak, azizim.
Bütün şehir onları tefe koymaya başladı. İşi pek açığa vur-
dular artık."

– "Bana bak..."

– "Hey, dizginleri çek biraz, Cass! Celâllenme. Bu işin
çıkart yolunu görebilmeni istiyorum. Kızcağıza da kızma.
Daha pek genç; sonra, sen ona pek paye veriyorsun ama,
pek o kadar kafalı değil. Senden istediğim, bu iş daha ileri
varmadan önüne geçmen. Kızma sakın bana."

– "Kızmadım... sahi söylüyorum. Yalnız, ortada hiçbir
şey yok. Biliyorum, Jinny'yle Bradd iyi arkadaşlar, buna
seviniyorum da. Hem sonra, ne zaman görüşseler ben de
yanlarındayım."

– "Emin misin?"

– "E, ara-sıra bir kadeh bir şey içmeye arabayla Uns-
table'a kadar gittikleri oluyor ama, Jinny bunları bana hep
söylüyor. Beni de çağırıyorlar, gel birlikte gidelim, diye...
her zaman."

– "Peki, başka yerlerde de sık sık buluşuyorlar dersem
ne dersin?"

– "Derim ki..."

– "Dikkat et!"

– "Pek inanmam... şey, kimi vakit, tesadüfen, elbet...
böyle küçük bir şehirde... ama, hiçbir zaman mahsus de-
ęildir... Sonra... Nerede buluşuyorlarmış?"

– "Valla', Bradd'ın evinde buluşuyorlar diyemem ama, Jinny'yi, tek başına, arabayla oraya doğru giderken gördüm. Sen bütün gün mahkemedesin, benim gibi boyuna dolaşmıyorsun.

"Sonra, hani külüstür bir yer var, "tettaçini"mi ne diyorlar, ne karınağrısıysa... küçük bir İtalyan lokantası... Lorenzo'nun lokantası diyorlar sanırım... İşte orada da gözümle gördüm birlikte öğle yemeği yerken. İsanti Caddesi'nde, Güney Uç'ta. Bir hastam var orada da. Camın dışından gördümdü. İki saat kadar sonra hastanın evinden çıktım, geliyordum, baktım muhabbet kuşları hâlâ arada... Gülüp söylüyorlar, pek keyifliyidiler. Bunu sana hiç söyledi mi Jinny?"

– "Yo, şey... yo! Hatırlamıyorum... Önemli bir şey değil."

– "Evet, değil. Boğazında bir tek mikrop varsa önemli bir şey değildir ama, bir milyar olunca hastalanırsın. Herneyse, muhakkak ki birbirleriyle senin, benim bilmediğimden daha sık konuşuyorlar."

– "Kocakarılar gibi kuruntulu olma, Roy. İşin esasına bak. Yaradılışlarını göz önüne al."

– "Aldım."

– "Bradd senden sonra benim en eski, en yakın arkadaşımdır. Üçümüz birlikte ava giderken, çocukken..."

– "Çocuk değiliz artık. Daha doğrusu, ben değilim! Evet. Bradd iyi bir arkadaşır... yalnız, kendini kadınlara Tanrı'nın gönderdiği bir nimet saymasa. Senin cüzdanını çalmaz... İçinde bin dolardan çok para olursa o başka. Ama, karını çalarsa, ona iyilik ettiğini sandığındandır... Belki sana da iyilik ettiğini sanır."

– "Alçaklığın daniskası olur bu! Bradd şöyle Hafif tertip bile alçaklık edemez. Mahkemeden biliyorum. Hayattan

zevk alıyor, insanlardan zevk alıyor. Birinin iyiliği için herşeyi yapar."

– "Yahu, sizin bütün aile Bradd için reklam kampanyası mı açtı, kuzum? Öyledir, çapkın! Onun o çit-kırıldımlığa bakma, Minnesota eyaletinin en katı yürekli avukatı, en içinden pazarlıklı kadın avcısıdır. Sen de bilirsin bunu. Yaban ördeği avında tatlı bir arkadaşıştır, kimseye değişmem ama, melek değildir.

"Yo, yatıp kalkıyorlar sanmıyorum... daha; ama, Jinny de, çocuk doğurdu, hasta yattı falan. Sonra, artık toy bir çocuk sayılmayacak bir adamın karısı; onun için, utangaç bir taze değil artık. Sana yaldızlatıyor demiyorum; hem öyle bir şey yapacak olursa açıkça söyler sanırım; yalnız, artık korkmaz samanlıkta cilveleşmekten şey gibi... senin gibi!

"Bence onu sen bu işten vaz geçirebilirsin. Cass. Bana sorarsan, geçirmelisin de. Yalnız bunun için de, herşeyden önce, olup bitenleri iyice bilmen gerek... Bak, benim aklıma ne geldi: Lillian'a söylesem de şöyle bir kolaçan etse, peşlerine düşse, ne yaptıklarını öğrenirse, ha? Pek kurnaz bir şey değildir ama, ikisi de zerre kadar kuşkulanmaz."

Cass öyle şaşırmış kalmıştı ki kızamıyordu bile. Dünyadaki bütün kadınlar arasında ispiyonluğa en az uygunu Roy'un karısıydı.

Roy Drover: "E, ne dersin buna?" diye sordu.

– "Yo, dünyada yaptırmam böyle bir şey!"

– "Neler çevirdiklerini öğrenmek istemiyor musun yoksa?"

– "Yo, isterim elbet."

– "Değmez mi yani?"

– "Valla', Roy, akli başında sayılan bir adam için karısının, hem de tapınırcasına sevdiği, uğrunda herşeyi, herkesi gözden çıkardığı karısının kendisinin üzerine başkasını sevdiğine inanmak zihnini pek allak-bullak edici bir şeydir."

– "Pek modası geçmiş bir deyim kullanıyorsun!"

– "Duyduğum şaşkınlık da modası geçmiş bir şey. Ucu ta Havva'yla yılana kadar gider. Bana sorarsan, Cennet'teki kavgaya asıl elma yüzünden çıkmamıştır."

"Hay körolasica! Hangisi daha kötü bilmiyorum ki! "Bir kadının kocası üzerine başkalarıyla düşüp kalkması bağışlanmayacak tek suçtur, o kadını paralamalı!" diye düşünmek mi; yoksa "Hiç önemi yok, bu sadakatsizlik arkadaşlar arasında hoş bir eğlencedir" diye yeni icat düşünceyi mi benimsemeli? İkisi de beni deli ediyor. Hele Jinny üzerinde böyle şeyler düşünmek!"

– "Ben sana hep derim ya, sende hiç nükte anlayışı yok, diye Cass. Karına karşı da pek bağnazsın. Sizin gibi sıradan insanlar ruhbilimden anlamazsınız, biz doktorlar anlarız. Jinny'nin kabahati yok, bence; yalnız, sen onu şairlerin düşledikleri bir kadın olarak görüyorsun ki hiç de öyle değil. Bunu ne kadar çabuk anlar da ona: "Ya kendine gel, ya defol git!" dersen o kadar iyi olur senin için. Sırası gelmişken şunu da söyle'yim: Seni kocattı o."

– "Ne münasebet!"

– "Öyle mi? Kocatmak için bu bire-birdir. Civelek bir kadınla evlenip ona ayak uydurmaya kalkmak. Neyse. Bu işle benim ilgilenmemin tek nedeni kendi kabalığım. Grand Republic gittikçe züppe bir yer oluyor, ben burada

yadırganacak kadar açık sözlü, bilim kafalı bir adam olarak kalıyorum. Beni tek üzen şu: Senin alaya alınmanı gelemiyorum."

Daha arkası vardı, hem de ne kadar; ama, Cass dinlemedi.

* * *

O gün öğleden sonra mahkemede uyku basmadı. Bir kadının adıyla üç kilo çim tohumunun çalınması dâvasını dikkatle dinledi. Aralık ayının kasıp kavurduğu yollarda arabasını sürerken, köşeleri dönerken de, Kızılderili bir savaşçının kışın suratı asık halini andırıyordu.

Evden içeri girerken, Jinny'nin sesini işitti; telefonda konuşuyordu:

– "Bilmem ki... Hayır, hiçbir şey söyleyemem. Bir bakayım. Hinzırlık etme şimdi! Kandırmaya da çalışma... Gülegüle, şekerim."

Cass: "Kiminle konuşuyordun?" diye sormadı; biliyordu çünkü.

Sofrada gözü ondaydı. Sonra, ilk kez isteye isteye kavga çıkardı:

– "Otur, Jinny. Sakin ol. Seninle bir şey konuşacağım."

– "Yoksa..."

– "Evet, kavga çıkarmak niyetindeyim, hem de çok kötü bir kavga. Bana bak. Bradd Criley bu eve pek sık gelip gidiyor, dışarıda da onunla çok sık görüşüyorsun. Bu işin daha pek ileri gittiğini sanmıyorum... Yo! dinle. Ama, aklını başına toplamazsan çok ileri gider. Çok çekici yanları var, iyi yanları var, bunda seninle birliğim. Ne iyi bir arkadaşım olduğumu da söylemene gerek yok, onu da bi-

liyorum. Yalnız, hırsız o! Aşk hırsızı, rahatlık hırsızı... hem de ne yapacağını nasıl yapacağını iyiden iyiye tasarlayıp işe öyle girişen bir hırsız. İstedğini ne yapıp yapıp elde etmeye bakıyor... ama, bu uğurda nice hayatı mahvedecekmiş, umurunda değil. Bıkınca, bütün arkadaşlarını, bütün kadınları yüz-üstü bıraktığı gibi, seni de yüz-üstü bırakmasını istemiyorum. Söyleyeceğim bu. Ama, bak, dikkat et, ciddî söylüyorum."

– "Bitti mi?"

– "Öyle sanıyorum. Yalnız, bir de şu var: Kavgalarımızın çoğunda, görünmez neden olarak meğerse geride hep Bradd varmış, şimdi anlıyorum. Bu kadar."

– "Öyleyse, ben söyle'yim, müsâde et söyle'yim..."

– "Bırak şimdi..."

– "Neyi?"

– "Ağlayıp sızlamayı. İstedğin kadar hırçın davran ama, Lady Macbeth olmaya kalkma. Çocukça konuşma. Hırsız-polis oyunu oynamayalım, tereciye tere satılmaz, çünkü."

– "Of! şimdiye kadar senden hiç nefret etmedim ama, böyle, kendini-beğenmiş, herkesi küçük görür gibi, azametli bir tavır takınmıyor musun... Tereciye tere satılmazmış!"

– "Sevgilim, bilirsin ki ben kendini-beğenmiş falan değilimdir. Yalnız, beceriksizliğim vardır. Bu işte azimli davranmak, aşna-fişneye göz yumamayacağımı kafana sokmak istiyorum. Bradd dâvası kapandı."

Jinny: "Ya, öyle mi sanıyorsun?" diye karşılık verdi ama, pek şaşkın bir hali vardı, sesi zayıf çıktı. "Sen suçları savunmalarına hiç olanak vermeden mi yargıyorsun? Bradd burada olsaydı, sen de "alçaklık" dediğin şeyi onun yüzüne karşı çıtlatmaya bile kalkacak olsaydın bir yumrukta yere sererdi seni."

– "Ne yazık ki, seremezdî."

– "Peki, sen orada öyle ayağını onun göğsüne dayamış, pehlivan gibi dururken, ben sana hayran mı kalacaktım sanıyorsun?"

– "Bırak bunu şimdi, canım. Benim dediğimle bunun hiçbir ilintisi yok. Bradd'ın yaptıklarına artık katlanamam diyorum ben."

– "Öyleyse bunu niye bana söylüyorsun? Niye ona söylemiyorsun? Benliği yaralanmış, vakur bir koca gibi davranmak istiyorsan niye öyle davranmıyorsun? Kararını ver!"

Cass: "Peki" dedi.

Yalnız, kendini çabuk toparladı, bir yastığı yakaladığı gibi fırlattı. Sanki hiç birşey yokmuş gibi bir tavırla telefona doğru gitti. Bradd'ı buldu: Avondene'lerdeymiş.

– "Atla arabana, gel bize" dedi. "Çok önemli bir iş var. Geldiğinde anlatırım."

Bradd'ı beklerken, yarım saat, Cass da, Jinny de pek kibar davrandılar.

– "Savaş haberlerini işittin mi?" dediler.

– "Güneşli odadaki halı yanmış, delik açılmış" dediler.

– "Bence ocak gereği kadar sıcaklık vermiyor" dediler.

Bradd, kar içinde, gülümseyerek içeri girdi.

Cass onunla konuşurken sesinde eskisinden değişik bir hava yoktu.

– "Sana bir şey soracağım, Bradd, karşılığını verirken dikkatli davranmanı isterim. Sonra, pek de horozlanma; çünkü arkadaşlığını kaybetmek istemem. Yıllardan beri pek değer verdiğim bir nimet olmuştur bu arkadaşlık benim için."

– "Pek ciddî konuşuyorsunuz, Bay Yargıç."

– "Jinny'ye karşı aşırı bir ilgi gösteriyorsun, Bradd. Dedikodu yapıyorlar. Dedikoduya pek aldırمام ben ama, asıl benim aklıma da bir şeyler geliyor..."

– "Yani..."

– "Evet, Jinny'yle zararsız arkadaşlığın dışına çıktın. Yalnız, bence bundan vazgeçebilirsin; gülünç, kötü bir sacayağı olacağımız yerde, gene eskisi gibi arkadaş kalırız."

– "Nereden çıktı şimdi bu hiç yoktan?"

– "Eskiden beri biliyordum ama, en sonunda açığa vurmak zorunda kaldım."

– "Hani eski-kafaların "kötü gözle bakmak" dedikleri bir şey vardır, sen sahi benim Jinny'ye bu gözle baktığımı mı sanıyorsun?"

– "Evet."

– "Ne?"

– "Evet, dedim."

– "Sahi..."

– "Jinny'nin sana bu gözle baktığını sanmıyorum ama, sen ona o gözle bakıyorsun. Çok maceran var; artık Jinny'ye de, herhangi başka bir kadına da derin bir duyguyla bağlanamazsın, bunu da biliyorum ama, gene de ona o gözle bakıyorsun sanıyorum."

Bradd usulca ayağa kalktı:

– "Kuşkulanman neye dayanıyor?"

– "Şimdiye dek hiçbir şeye dayanmıyordu ama, şimdi değil mi ki savunmak için bunu sordun..."

– "Buna mı dayanıyorsun?"

– "Ağırına gitmesin, Bradd, işi soytarılığa dökme. Hayatta sevgi de az bulunur, arkadaşlık da."

Cass burada bir şey yaptı ki Bradd şaşır-kaldı, Jinny içinden: "Pes!" dedi, kendi de yaptığına hayli şaşıtı.

Cass, Brandd'ın koluna yapışarak, heyecanla: "Jinny'yi seviyorum ben!" dedi. "Seni de severim. Çıkışmaya seni buraya çağıracağıma gelir ben seni bulurdum ama, söylediklerimi kelimesi kelimesine Jinny de duysun istedim. Şimdi artık sen hiçbir şey söyleme. Benim yüzüme bakmayacak mısın artık, yoksa gene bakar mısın, ona sen karar ver. Yalnız, biz üçümüz bir arada doğru-dürüst davranamayacaksak, başka hiçbir kimse hiçbir yerde davranamaz demektir."

Bradd, soğuk bir tavırla: "İyi geceler!" dedi, çıktı.

Yirmi yıldan beri ilk kez ne yapacağını şaşırmış bir hali vardı.

O zaman Cass, bir acı duyuyormuş gibi ağır ağır, Jinny'ye döndü, ondan azar bekledi.

Jinny, utana utana, ona doğru geldi:

– "Sen bu adamdan çok üstünsün" dedi. "Eskiden beri de biliyordum ya. Yalnız, inatçılık ediyordum. Seni se-viyorum... O... alçağın biri!"

– "Yo, alçak diyemem. Sahi hoş adamdır."

– "Hoş ha! Senin bilmediğin neleri var! Anlatsam şaşarsın. Yalnız, mesele şu ki, iyi davrandın, çevremdeki bütün çapkınlardan olduğu gibi, beni bundan da kurtardın."

– "İyi!"

– "Sonra... şey... Cass, Bradd'lan aramızda pek bir şey olmadı. Gelişi-güzel bir öpüşme falan, o kadar."

– "Bak buna sevindim."

– "Sevindin mi?.. Valla' ben sevinemiyorum! Şekerim benim!"

BOONE HAVOCK, avukatı Bradd Criley'le birlikte, Yargıç Cass Timberlane'in mahkemedeki odasında; Sequoia and Hmatite Demiryolları aleyhine çıkarılacak bir ilâm için konuşmaya gelmişlerdi.

Cass Timberlane ile Bradd Criley, birbirlerini küçük adlarıyla çağırıyorlardı ama, öyle aşırı bir nezaket gösteriyorlardı ki, Havock dayanamadı:

– "Ne o, bugün birbirinize karşı pek kibar, pek mültefit davranıyorsunuz!" dedi. "Ne var? Kavga mı ettiniz yoksa?"

Bradd, Cass'a baktı: Bir şey söylemesini bekliyordu. Onun söyleyeceği bir söz bunca yıllık arkadaşlıklarının sonunun ne olacağını belli edecekti.

Cass, düşünceli bir tavrıla: "Brand benim arkadaşım." dedi. "İnsan arkadaşıyla kavga edemez. Arkadaşını öldürebilirsin ama, incitemezsin. Kusura varsa... yo, arkadaşın olan birinde kusur görmezsin. Ancak, bir takım umursamadığı şeyler olabilir ki onları da, sırası gelince, düzeltir. Öyle değil mi, Bradd?"

– "Öyledir umarım... Evet, bence de öyle."

Boone Havock; "Arkadaşlık üzerine bana iyi bir ders geçtiniz, valla', çocuklar!" dedi. "Talihiniz var ki birbirinize karşı mesleklerde değilsiniz. Yalnız, bakıyorum arkadaşlık konusunda pek ateşlisin ama, Cass, biz Havock'ları altı aydır hiç arayıp sormadın, buna şaşıyorum, doğrusu. Senin

şu karın yok mu... zarif taze ama, müthiş kendini beğenmiş. Sana da kancayı taktı mı, Bradd?"

Bradd Criley: "Biz pek resmîyiz sanırım." dedi. "Çok mükemmel kadın."

Boone Havock: "Sanırım bizim gibi hödöklere gelemeyecek kadar mükemmel" dedi. "İstediği gibi düşünmekte yerden göğe kadar hakkı var ama, Cass, seni bizden ayırmasına müsâde etme sakın. Seni aramızda görmeye ihtiyacımız var."

Bu katmerli yalan karşısında Cass öyle afallamıştı ki söyleyecek bir şey bulamadı, ilâma döndü.

Konuşmaları bitip de Boone gidince, Cass elini Bradd'ın omzuna attı, gelişi-güzel bir şey söyler gibi: "Noel akşamı seni yemeğe bekliyoruz." dedi. "Muhakkak geleceksin, öyle istiyoruz."

– "Sahi istiyor musunuz?"

– "Evet."

– "Ben de isterim. Seve seve gelirim. Sonra... Bana bak, Cass. Bunun bir daha lakırdısını etmeyeceğim ama, son bir defa söyleyim: Benim Jinny'ye karşı olan duygularımı sen pek büyüttün. Kusurum olduysa, demin dediğin o "umursamayış"lardan başka bir şey değil.

"Jinny'nin dürüstlüğüne öyle saygım var ki, o neşeli hallerine de o kadar hayranım ki bunu, şimdi anlıyorum, biraz yakışık almaz bir heyecan sayılabilecek biçimde açığa vurmuşum ama, onun sana ait bir şey olduğunu benim kadar kimse bilemez...

"Yo, yo! bir şey söyleme: ben içimi dökmek istedim ama, umarım artık üçümüz yine eskisi gibi arkadaş oluruz. Hoşçakal, dostum. Üçte, değil mi, yemek?"

* * *

Bu mutlu genç çiftin -Timberlane'lerin- bütün işleri artık pek yolunda, pek hoş gidiyordu; bu mutluluklarının sürüp gitmemesi için de görünürlerde hiçbir neden yoktu.

Jinny "kendine bakıyordu": Doktorun salık verdiği gibi sıkı sıkı örtünerek, günde dokuz saat uyuyor, hamur işi hiç yemiyor, haftada bir kadeh kokteylden fazlasına burun büküyordu. Cass yatağına gelince, güler-yüzle karşılıyor, titreyen omuzlarına kollarını doluyordu. Sevişmenin tadını gene öyle aldılar ki sanki göklerde uçuyorlardı.

Uygunsuz durumlar Cass kadar o çekingen Jinny'nin de canını sıkıyordu ama, öyleyken, gene de, o mahçup delikanlı Cass büyük bir umutla içeri girip de kendisine onun da, şairane ateşinin de karşısına ayın dönemlerinin dikildiği söylenince, ortaya çıkan durumu müthiş eğlenceli buluyordu.

Jinny onunla alay ediyordu ama, tatlılıkla. Sonra, işin inceliğini anlatıyor, "Bu kaçınılmaz durumu erkeğin kendiliğinden anlaması gerek; her kadın kocasından bunu bekler." diyordu. Cass, yanağı Jinny'nin çıplak omzuna değerek, onun yanbaşıda yatıyordu; kahkahalarla gülüyorlar, yüce bir memnuniyet içinde yüzüyorlardı.

Bütün dünyaya kapılarını kapamışlardı: Bradd Criley'lere, Boone Havock'lara, herkese; o tozlu mahkeme salonuna, Kuzey'in zehir gibi kışına, insan yirmibeşini geçtikten sonra koskoca güzel bir günü bir saatçikmiş gibi gösteren korkunç hıza, herşeye.

Öyle de insancıl oldular ki! Boone'un sözlerine alınmışlardı; şimdi Havock'ları, Drover'leri, Brightwing'leri, Gadd'ları, Prutt'ları hep yemeğe çağırıyorlardı. Pek de zahmetli olmuyordu yani; Cass karısının şeker hastalığını bahane ediyor, misafirleri saat onda kapı dışarı ediyordu.

Noel yemekleri de sanki hiç savaş falan yokmuş gibi pek candan oldu. Başka diyarlarda tehlikeyle karşı karşıya bulunan eşin-dostun şerefine uzun uzun içtiler ama, sonradan, ta Turova Savaşları'ndan beri bütün başı bozukların yaptığı gibi, savaşı falan unuttular, oynak şarkılar söylemeye başladılar.

Bradd'la Timberlane'ler arasında bir gerginlik izi kalıyrsa bile, ocak ayı başlarında o da silindi gitti. O gün Bradd onlara gelmişti, laf arasında söyledi: New York'a gidiyormuş, temelli yerleşmeye.

Wargate Ortaklığı New England'da, New Jersey'de birçok fabrikalar almıştı: tahta sandıklar, kışla duvarları için tahta kaplamalar, planör kasnağı, uçak pervanesi, kayık teknesi gibi şeyler yapan fabrikalar. New York'ta yazıhaneleri varmış, belki de bir gün merkezlerini bile oraya götüreceklermiş ki bu Grand Republic için felaket olurmuş New York'ta da hukuk danışmanı olarak Bradd'a ihtiyaçları varmış.

– "Böyle basit bir biçimde ayrılmak istemezdim sizden," diyordu, "çünkü bence siz benim en aziz iki arkadaşımsınız; ne yapayım ki bir dâva var, yarın sabahki trenle gitmek zorundayım. Eşyamı sonradan yollayacaklar, New York'ta apartman tutunca. şimdi de hemen gidip Webb Wargate'le konuşmak zorundayım. Görüşmemiz gecenin yarısını alır. Onun için, bana müsâde. Yakında New York'a beklerim sizi. Sizin için şehri baştan başa boyatırım. şunu da söyle'yim, Jinny: çok hoş bir kocan var!"

Cass'ın elini sıktı, Jinny'yi çabucak bir öptü, gitti.

CASS: "Jinny artık kendini ev kadınlığına, brice, zi-yafetlere, Kızılhaç'a verdi." derken kendi kendine yalan söylediğini şimdi kabul ediyordu.

Eğlenterden, toplantılardan eve döndükleri vakit biraz önce bir arada bulundukları kimselere dair aralarında pek candan konuşuyorlar, gülüşüyorlardı; tıpkı o anda ötekilerin de onlara dair konuşup görüştükleri gibi. O sırada Grand Republic Jinny'ye yetip de artıyor gibi görünüyordu.

Yalnız, acayip bir şekilde yaşlanmıştı. Ne boynunda, ne gözlerinde, ne ağzında, hiç bir yerinde yaşlılığın izine rastlanmıyordu ama, bahar geçmişti artık. Bundan yük-sünlük de getirmiyordu.

Cass bir kocaya düşen soruşturmalara girişerek: "Mutlu musun?" diye sorunca, hemen: "Elbette mutluyum. Niye mutlu olmayayım?" diyordu.

Hayatından memnun değilse bile, yoluna koyulmuş, kör-topal gidiyordu. Yalnız, evlilik hayatının o, temcit pilavı gibi, hep aynı düşünceleri pek parlak yeni düşüncelermiş gibi tekrar tekrar ortaya konulunca, Cass ona: "Sen sa-vaşa yardım işleriyle biraz daha uğraşsan, biraz daha çok resim yapsan." Demeye getirince hafakanlar basıyordu.

Cass: "Onun bir Jinny Timberlane'lik yanı vardı ki benim şu evcilliğim yüzünden öldürdüm." diye içini çekiyordu.

Hem de nasıl! Çünkü, ancak birazcık aşkla renklendirilmiş günde üç öğün yemek Jinny'yi memnun etmediği kadar Cass'ı da etmiyordu.

Dünyanın başka yerlerinde de herkes sonunda böyle pek acı gelmeyen bir durgunluğa mı sürükleniyordu acaba? Dünya böyle miydi yoksa?..

Cass: "Valla', böyleyse," diye öfkeyle söyleniyordu, "ben bu dünyayı değiştiririm... Jinny'yi, Higbee'yi, Kleo'yu, İsis'i, Dickens'in de Böylesi Yok baskılarını sarıp sarmalayıp çeker giderim."

Nereye mi?..

Onun böyle demesine bakmayın, gelip geçerdi. Çoğu vakit koca olarak da, yargıç olarak da keyfi yerindeydi. Yalnız, bu terslik onun üzerine gittikçe daha sık geliyordu.

* * *

Jinny şubatta Bradd'dan bir-iki mektup aldı. Hepsini Cass'a okudu. Hiçbir şey gizli kalmasın istiyordu, belliydi.

Bradd bu mektuplardan birinde şöyle diyordu:

"Gazinoların en başı-dönmüş müşterilerinden biriyim. Yemek listelerini tersinden okumasını biliyorum. "Boeuf de Dijon en Casserole' dedikleri şeyin İrlanda usulü haşlama olduğunu da öğrendim. Garsonlara falan da en iyi Grand Republic Fransızcasıyla karşılık veriyorum."

Cass: "Güzel mektup yazıyor." dedi.

Jinny burun büktü.

– "A! bence çok saçma."

Cass da o düşüncede idi, içi rahat etti.

– "Biraz satranç oynasak mı, Jin?" dedi.

– "Hayhay."

Bunun üzerine Cass'ı bir tasa aldı. Çünkü satrançta Kraliçe Elizabeth'ten beri kadınlardan hiç usta çıkmamıştı.

Onun için, Jinny "Hayhay!" dedi mi, belliydi ki bir şey saklıyordu.

Cass'ın kafasında iki yıldan beri bu düşünce içten içe dönüp duruyordu ama, bir gün jüri içeri çekildiği vakit, hiç ilintisi yokken, birdenbire aklına geldi:

– "Jinny'm ölecek, kurtarmaya çalışmazsam. Genç yaşta sararıp solacak, yaşlı bir kadın olup çıkacak, sonra da ölecek. Roy ne derse desin, ondaki bu yavaş yavaş çökme daha çok ruhi bir hal. Bir çaresine bakacağım."

Avukatları yalnız yargıç kafasının makine gibi işleyen tarafıyla dinliyordu. Mahkemeden sonra da eve telâşla koşuyordu. Paltosunu çıkarır çıkarmaz, Jinny'yi omuzlarından yakalıyor, yüzüne yalvarır gibi bakıyor, artık soruyor, soruyordu:

– "Bizim bu yaşayışımızla sen hayattan pek bir şey anlamıyorsun, değil mi? Doğrusunu söyle bana. Bence mükemmel bir yaşayış ama, belki başkasını açmaz. Kahramanlık taslama, kendini feda etme. Hemen hemen her istediğini yapabiliriz. İçinden ne geçiyorsa söyle."

Basmakalıp sorularla konuşmamıştı. Onun için, Jinny de açıkça söyledi:

– "Biraz bıkar gibi oluyorum."

– "Peki, ne yapalım istersin? Söyle, ne olursa olsun makbulüm. Grönland'da kalıp kalıp buz yapmak falan."

– "Valla', keşke Minneapolis'te avukatlık etseydin, ya da oradaki mahkemede yargıç olsaydın daha iyi olurdu, dediğim oluyor. Olmaz mı?"

– "Hiç değilse şimdilik olmaz. Yargıç seçilmem gerek, biliyorsun. Yalnız, yeniden avukatlığa başlamaya gelince..."

Cass burada içini çekti: "O olur, bak. Pek de heyecanlı bir şey bile olur. İnsan birbiriyle yarışa girer. Minneapolis bal gibi olur. Sen...şey... orasını buradan daha iyi mi bulursun?"

– "Burada pek çok anı var: Eino, Emily, hasta olmadan önceki o zavallı Jinny... Ne heyecanlı, ne delişmen kızdı!.. Sonra, burada yapacak pek bir şey de yok. Şöyle adamakıllı bir lokanta bile yok. Akşamları ya sinemaya gideceksin, ya evde oturacaksın. Ama, Minneapolis... Amarrın! Öyle büyük bir şehirde lokantalar var, üniversite var, türlü çeşit müzeler, herşey var! New York'tan ara-sıra gerçek operetler de geliyormuş. Yargıç olarak oraya akartamazsın kendini, öyle mi?"

– "Evet, başka bir adliye bölgesi çünkü. Buradan istifa edersem, orada seçilmem olasılığı da ancak yüzde-bir."

– "Sen bana açıkça söyle dedin, ben de söyledim. Şimdi sen bana açıkça söyle bakayım: Yargıçlığın şerefini seviyorsun, değil mi?"

– "Evet ama, seni daha çok severim."

– "Peki, yeniden avukatlığa başlaman zor mu olur?"

– "E, işin kazanç yanı, hele başkalarının elinden müşteriler kapmak hoş olmaz ama, seni kaybettikten sonra yargıç kalmışım, n'apayım ben onu!"

– "Yo, beni hiçbir zaman kaybedecek değilsin! Ben senden dünyada ayrılmam. Öyle bir korku yok. Peki, benim hatırım için sahi gider misin, ben istersem, Minneapolis'e?"

– "Giderim elbet. Yalnız, niye ille Minneapolis? Daha büyük bir şehre göz diktikse, niye Chicago'ya gitmeyelim. Ya da New York'a?"

– "New York ürküttü beni. Seni de öyle, sanırım."

Cass: "Bak, kuzum," dedi, "Bradd Criley orada tutun-duysa ben de tutunurum."

– "Evet..."

– "Arkadaşının hatırı kalmasın ama, ben de en aşağı onun kadar iyi bir avukatımdır... Belki de biraz daha iyi."

Cass, burada, koca şehri ele geçirmek cesaretini gösterdi diye Bradd'ı kışkırttığını belli ettiğinin farkına vardı, sözünün arkasını daha yumuşak getirdi:

– "Bize yol gösterdiği için Bradd'a teşekkür etmeliyiz. Canımız istemezse, bizi, elde kement, kovboyluk etmeye kim zorlayabilir! At sırtında mahkeme toplayacak değilim; sen de artık kerpiç kulübeden dışarı çıkabilirsin, New York'u tuttuğumuz gibi yerinden oynatırız."

– "Evet ama, neydi o Marmoset Klübü'ndeki baş garson! Gözleri eski bir bulaşık paçavrası gibi sulu sulu, insana bir bakışta anlıyor yıllık kazandı nedir, Astorlar'dan tanıdığı var mı, yok mu."

Cass: "İstesek biz de ikinci sınıf Astor'lardan birkaçıyla tanışabiliriz ama, bence, istemiyoruz." dedi.

Jinny: "Ben Astor'lardan birkaçıyla tanışabiliriz ama, bence, istemiyoruz." dedi.

Jinny: "Ben Astor'lardan biralayıyla tanışmak isterim." dedi. "İri-yarı, göbeklilerinden, sarı kürkler içinde elmas kokmalılardan."

Cass, içinden: "Haftalardan beri onu bu kadar keyifli görmemiştim. Düşüncem doğruymuş." diyordu.

– "İstediğin kadar Astor'la tanışacaksın, Jinny." dedi. "Dişbuğday yerken her kaşığına bir Astor gelecek."

– "Dişbuğdaya kaymak da isterim."

– "Hem de âlâ Ritz kaymağından. Tanrı bilir ya, Astor'ların, Vanderbilt'lerin, Morgan'ların en zengini, hisse senetlerine bürünmüş iki-yetmiş boyunda olanı bile, olsa olsa, bizim buradaki John William Prutt kadar soğuktur. Onların localarına şöyle bir göz atalım... Buradan istifa edecek miyim, iyice kararlaştırmadan New York'a gidelim de bir kolaçan edelim diyorum. Bakalım New York'ta evimiz olursa, orada oturmaktan hoşlanır mıyız, hoşlanmaz mıyız."

– "Kleo?"

– "Götüreceğiz elbet."

Jinny uzun uzun bir düşündü. Sonra pek ciddî bir tavırla: "Bayan Higbee'yi de götüreceğiz sanırım." dedi. "Gelirse. Yaptığı pastalardan bıktım ama, Kleo'yu yanına verip gezmeye yollayabileceğimiz bir o var."

Cass güldü:

– "Bakıyorum New York'u sahiden alacakmış gibi düşünmeye daha şimdiden başladın!"

– "Evet, ya. Hem sonra, bana sorarsan, sen bir kez şu kürsüden insen de orada oturan bir moruğa uzaktan bak-
san, muhakkak Minneapolis'ten çok uzaklara gitmek istersin."

– "Belki."

– "Yeniden er meydanında dövüşmeye alışacaksın, bak. Vur! Ser yere! Ne de olsa yargıçlar boksörler kadar zevk almaz. Ah! Cass, sahiden New York'a gitmeye çalışacak mıyız?"

– "Evet... Gidip bir bakacağız, bakalım ne gibi olanaklar var."

* * *

Cass kaçıncı defadır derin derin düşünüyordu: Yargıılığı, onunla birlikte, ne de olsa insan haklarını koruduğına dair olan inancını bırakmanın onun için ne demek olduğunu şu Jinny bir türlü anlayamıyordu. Hiç yüksünlük getirmemişti ama, avukatlık etse kazanacağı paranın yanında hiç kalan bir maaşla yargıılık etmeye razı olmasını akli pek almıyordu.

Cass hatırlıyordu: Jinny, mahkemedeki odasına geldiğı vakit, onun "Karar verilmiştir" gibi, kesin yargıyı bildiren sözlerinden çok Bradd'ın jüriye karşı söylediğı dokundurucu sözlerden heyecan duymuştu.

Cass kendi kendine: "Bugün kadınlar artık yavaş yavaş her mesleğe girebiliyorlar da acaba ondan dolayı mı kocalarının işine karşı pek bir ilgi duymuyorlar?" diye düşünüyordu. "Yoksa, gözleri yataktan uzaklara çevrildikçe kulakları da erkeklerin meslek konuşmalarından uzaklaşıyor mu?"

Yargıı Cass Timberlane'in, şubat başında, mahkemenin en yüklü olduğı günlerde, bir hafta için New York'a kaçamak yapmak istediğini öğrenince Blackstaff'la Flaaten'in canları sıkılı.

Roy Drover ise can sıkıyordu:

– "Eski dostunuz Bradd'ı görmeye mi gidiyorsunuz?" diye takıldı.

– "Elbette."

– "Karın da mı gidiyor?"

– "Niye gitmesin?"

– "Bilmem. Belki yanılıyorum; onun için, kusura bakma."

BRADD CRILEY onları New York'ta istasyondan karşıladı. Arkasında siyah bir deve derisi palto, başında siyah bir şapka vardı. Oysa, Grand Republic'de kürüklü perde-süleri, yeşil avcı şapkasını moda haline o getirmişti.

Cass gibi Jinny'nin de yalnız elini sıkı.

Cass'ın New York'ta bildiği tek otel Melchester'di. Gene orada bir daire ayırtmıştı.

Bradd: "A! ben size haber verecektim!" diye haykırdı. "Ben de eskiden Melchester'i iyi bir otel bilirdim ama, şimdi anladım ki orada yalnız Orta-Batılılar kalıyorlar. Sizi bizim evde misafir etmek isterdim ya... Ne yazık ki bir tek yatak odam var. Gayling Otel'i'nde size yer bulabilirim belki. Müdürü ahbabımdır."

Cass: "Zahmet etme." dedi. "Şurada topu-topu altı-yedi gün kalacağız."

Melchester'deki daireleri eskiden kaldıkları değilse bile onun tıpkısıydı; duvarları daha bile beyazdı, içeride daha temiz, daha manastır gibi bir hal bile vardı.

İsis'i gene pencerenin içine oturtular, New York'u görün' diye. Jinny de gene başladı bu cam oyuncağa tapınmaya. Sonra Cass'a döndü.

– "Deliyim ben, biliyorum." dedi.

Cass onu New York'ta kaldıkları sürece bir daha o an-daki kadar genç, canlı göremedi.

O akşam, Bradd'ın ön-ayak olmasıyla, gene onun de-yimiyle, "şehri pembeye boyadılar." Bir lokantaya, üç pav-yona gittiler. Hepsinde gene o masa, gene o garson, gene o içkiler; gene o hesap pusulasının gelmesini beklediler; pusula gelince de gene o kabarık toplam. Yalnız, taksiler de epey para tutuyordu ama, bereket versin ki üç sokak öteye yürüye yürüye gitmekten daha çok vakit almıyordu.

Girdikleri her ufak çaptaki cennette Bradd onları gene sanki hep bir adamla tanıştıyordu. Yalnız, bu adam kimi seferinde şişmandı, yanında da bir kadın vardı; kimi se-ferinde de zayıftı ama, yanında gene bir kadın vardı. Hep birlikte içiyorlardı. Cass kendinde somurtuk bir hal se-ziyordu. Belki de sahiden somurtuyordu.

Orada avukatlık etmek niyetinde olduğunu anlattı. Bradd bunu pek becerebileceğini ummuyormuş gibi ko-nuştu:

– "Elbetteki iyi bir avukatsındır, benden daha esas-lıdır ama, ben seni ne şatafatlı bir otomobilde gözümün önüne getirebiliyorum, ne de yeraltı treninde. Sen karda eve yürüye yürüye dönmeyi pek seversin. Ben bukalemun gibiyimdir. Şarkıcı gibi sesimi her makama ayar edebilirim. Beni Wargate'lerle Boone tuttu; yoksa, ben şimdi kimbilir ne olurdu!"

Jinny'ye baktı. Jinny'nin gözleri: "Pek alçak-gönüllü davranıyorsun." diyordu.

– "Onun için, ben Grand Republic'in ağır-aksak adı-mından New York'un koşar adımına geçerim, gene de kılım kıpırdamaz. Sen bir adamı uzun uzadıya incellersin de ancak ondan sonra arkadaş olarak benimsersin. Ben bir günde yüz kişiyle ahbap olabilirim, gene de o ça-buklukla bırakıveririm. Valla' ben kendi hesabıma seni bu-

rada görmeyi çok isterim ama, karar vermeden önce biraz düşünüp taşınırsan iyi edersin."

Hepsi az-çok sarhoş olmuşlardı, ayrılırlarken Bradd Jinny'yi öptü mü, öpmemi mi, Cass hatırlamıyordu.

Ertesi sabah Cass çoktan uyanmıştı, Jinny uyuyordu. Yataktaki hali Cass'a pek dokundu. Yüzü pespembeydi, hafifçe gülümsüyordu; sol elinin işaret parmağını sağ elinin içine almış, öyle uyuyordu.

Oteldeki dairelerinin salonunda Cass kahvesini tek başına içerken kendini avukat yazıhanesinde gözünün önüne getirdi: Pazarlık ediyor, çekişiyor, akıl veriyor, yeni yeni müşterileri ustaca karşılıyordu... Uzun bir masa vardı, üzerinde burnu kırmızı damarlı ters bir müşterinin dosyası, yanında da müşterinin kendisi...

Kapıya tık diye vuruldu, içeri Bradd girdi. Arkasında kurşuni bir pardesü, başında yepyeni kurşuni bir şapka, yakasında da kırmızı bir kasımpatı. Yalnız, acı çekiyor-muş gibi gözlerini kapıyordu:

– "Halimi sorma!" diye söylendi. "Ne akıllılık ettin de dün akşam benim içtiğimin ancak yarısı kadar içtin! Kusura bakma, habersiz geldim. Belki rahatsız ettim ama, dün gece iyiden iyiye olmuşum, bugün ne yapacaklarımızı tasarlayacak halde değildim."

Ne yapacaklarını Bradd'ın tasarlayacağını Cass bilmiyordu.

Bradd: "Hanımefendi daha kalkmadılar mı?" diye sordu.

Yatak odasında bir ses dalgalandı:

– "Hanımefendi kalktılar ama, sağ olduklarını pek sanmıyorum!"

Arkasından, salına salına Jinny içeri girdi. Üzerine aldığı sabahlığıyla pek hoştu. Birbirlerini çekemeyen iki esnaf haliyle Bradd'ın elini sıktı.

Bradd onlarla birlikte kahve içti. Sonra kibar bir New York'lu olmaktan çıktı. Onların hemşerisi bir delikanlı oluverdi:

– "Dün akşam pek sululuk ettim, övündüm durdum sanırım." diye söylendi. "Yo, burada, hemen hemen dediğim kadar çok insanla tanıştım ama, gene de yalnızlık duyuyorum. Onun için, sizi gördüğüme öyle sevindim ki! Burada bana sizin yüzde-biriniz kadar bile yakın kimse yok. Evlerine çağırılmadan damlayabileceğim kimse yok. Bir, kızkardeşimin evi var, o da ta Darien'de. Hafta sonlarında gidiyorum. Avis iyi-hoş kadınlar ama, kendine göre pek aptalca halleri var. Yo, ileride yararlı olacak bir alay ilişkiler kuruyorum: orası öyle ama, gezip tozacak kimsem yok; ne erkek, ne kadın.

"İşiniz yoksa ben bütün günümü size verebilirim. Günün yirmidört saatini manzara seyretmekle geçirmeyi bırakmaz mısın, Cass? Bir dene bakalım. Öğle yemeğini Plaza'da yeriz. Sonra, atlarız bir taksiye, Grant'ın Mezarı'na gideriz. Buraya gelenlerin hep gidip orasını gördüklerini söyler dururlar ama, ben şimdiye kadar böyle birine hiç rastlamadım. Belki de Grant orada değildir, kalkıp gitmiştir. Gidip bakalım, gazetelere haber veririz.

"Sonra, akşam yemeğini erken yeriz. Benim bildiğim bir Hint lokantası var, enfes yemekler yapıyorlar. Yemeği orada yeriz, operete gideriz. "Oklahoma"ya. Avis de gelecek, telefon ettim. Dört kişilik biletim var. Nasıl buldum, bilemezsin! Bu operet müthiş tuttu, bilet bulunmuyor ama, satan adam benim çok iyi ahbabımdır. "Bu biletleri Ame-

rikan Cumhurbaşkanı gelse vermezdim, sana veriyorum, Bay Criley." dedi. Hadi, Cass. Sen, ben, kız, üçümüz bugün tatil yapalım, aylıklık edelim. Yarın ciddî bir şekilde işe başlarız. Sen "Olur" de, ben hemen yazıhaneye telefon ederim."

Cass: "Çok iyi olurdu ama, Bradd," dedi, "kusura bakma, bir alay avukat yazıhanelerinden, görüşmek için, söz aldım, akşama kadar doluyum. Siz ikiniz gitseniz-e, ben de akşama yemeğe gelirim."

Bradd bu oyun bozanlığa pek sevinmişti:

– "Nasıl istersen, Başkan." dedi. "Hanımefendiyi gezdiririm, akşama erkenden de buraya getiririm. Avis'e haber bırakırım, o da saat yedide buraya gelsin. Yalnız, sakın geç kalma, opereti kaçırmayalım. Smokinini giyeceksin. Yanında mı? İyi. Şu savaş yıllarında birçok New York'lu böyle yerlerde smokin giymiyor, biliyorum ama, biz Grand Republic'lilerin ne kadar ileri insanlar olduğumuzu gösterelim onlara! Tam yedide hazır ol ki, yemeği rahat rahat yiyecek." Hindistancevizi çorbası pek hoşuna gidecek."

Jinny: "Bütün bu işlerde bana hiç sordunuz mu?" diye atıldı.

Bradd: "Sorduk." dedi. "Sormadık mı?"

Jinny: "Sordunuz." dedi.

Güldüler... İkisi güldü.

Cass: "Ben çıksam iyi olur." diyordu. "Keşke söz vermeseydim!"

O sırada saat tam ondu. Onu beş geç Cass asansörle aşağı indi. Kimseye söz falan vermiş değildi. Kuşkulandığı için utanıyordu ama, ne yapsın ki, elinde değildi. Taşlıktaki bir palmyenin arkasındaki girintide oturdu; "Bradd'la Jinny bakalım ne zaman inecekler..." diye beklemeye başladı.

Uslu durmaları için kulaklarını büktükten sonra da onun iç rahatına, dürüstlüğüne karşı karısıyla Bradd'ın dolap çevirmekten belki gene geri durmadıkları bu bön kocanın aklına o güne kadar hiç gelmemiştir. Biraz önce, karşısında açık bir sabahlıkla oturan Jinny'ye Bradd'ın nasıl baktığını, aralarında lakırdıya gerek bırakmayacak bakışmalar olduğunu görmüştü.

Onikiye on vardı, seke seke taşlıktan geçtiler, kapının önünden taksiye binip gittiler. Jinny'nin arkasında gümüşü bir kostüm vardı, içine de bayram havası gibi canlı bir sarı kazak giymişti.

Cass'ın zihni şimdi pek duyarlı olmuştu ya, karısı bu haliyle ona üç gün önce Grand Republic'ten çıktıklarından üç yaş daha gençleşmiş gibi geldi. Alı al, moru mordu; pek heyecanlı bir hali vardı. Hastalığından, Emily'nin ölümünden, orta halli hayatın verdiği can sıkıntısından ileri gelen kara gölgeler sanki üzerine vuran yepyeni bir ışıkla birdenbire silinivermişti.

Cass şöyle düşünüyordu:

– "Jinny'nin üzerinde bu adamın bu kadar büyük bir etkisi varsa, ben de onu sahiden dediğim kadar seviyorsam, kendisini Bradd'a bırakmalıyım... Bradd istemese bile... Jinny kendisi istemese bile!.."

– "Yo! Jinny'deki bu değişiklik sırf yoldan, buraya gelişimizden, Bradd olmasa da Greg Marl olsa, Lloyd Gadd olsa onlarla da gene böyle sevine sevine giderdi.

– "Ama, Bradd onlar gibi değil ki. Kötülük edebilir. Kötülük edebilecek pek az insan vardır. Bradd onlardan biri. Kendini aldatma, azizim, Bradd'ın tehlikeli oluşu işte burada. Kadınlar kurtları, tilkileri severler... dürüst erkeklerin ara-sıra ufak-tefek oyunlara sapmaktan hoşlanmaları gibi.

Sonra, kadınlar bu gibi erkeklerin döktükleri dile herşeylerini feda ederler... dil dökmelerine, sonra da sarılmalarına. Büyünün ta kendisidir bu.

– "Yalnız, düşünüyorum da, Jinny ki ormanda büyümüş bir ceylan gibi tertemizdir. Bradd'ın onu sürüklemek istediği çamura dalmamakta ayak direyebilir... Hayır! İkisi için de bu biçim düşünmemeliyim.

– "Jinny giyinirken Bradd nerede bekledi acaba?"

– "A! utan, Cass!"

* * *

Telefon etti, birçok avukat yazıhanelerinden görüşmek üzere söz aldı. Öğleden sonrası, eski tarz döşenmiş bekleme odalarında, pek sıkıntılı geçti. Sıkı sıkıya bilgiyle, ukalâlıkla dolu olan bu odalarda oymalı kitaplıkların üzerinden Cicero'nun, Judas Maccabeus'un, Roger Taney'in baş heykelleri ona yüksekte bakıyorlar. "Sen saylav bile olamazdın, yargıç bile olamazdın!" diyorlardı. Yazıhanelerin başı olan kimselerle görüştüğü vakit de gördü ki bunlar da o alçıdan baş heykellerinden daha az sert değildi. İş arkadaşı değil, yazıhane yamağı arıyorlarmış.

Öğle yemeğini para atınca yiyecek çıkan makinelerin bulunduğu bir yerde tek başına yedi. Hatırlıyordu: Birlikte geçirdikleri iyi günlerde Jinny kapısı açılınca içinden kıymalı börekler çıkan bu tılsımlı kutulara bayılırdı.

Saat beşte, gene tek başına, haber filmleri gösteren bir sinemaya gitti. Savaş sahnelerinde yalnız Bradd'la Jinny'nin yüzlerini gördü, yalnız "Bıraksan da kızcağız eğlense olmaz mı?" sözünü işitti.

Altıyı çeyrek geçe oteldeydi. Jinny daha gelmemişti.

Cass altı-buçuğu beş geçe giyinmiş, hazırđı. O kar-makarışık New York gazetelerinde Dick Tracy resimli roman çubuğunu aramaya dalmıştı. Bu gazetelerde hava raporunu bile yerinde bulamazdınız ki!

Yediye beş kala aşağıdan Bradd'ın kız kardeşi Avis – New York'lu, Darien'li kibar Bayan William Elderman– telefon etti. Sonra, yukarı geldi. Pek şık giyinmişti. Dört-beş oda büyüklüğündeki odaya çepeçevre bir göz gezdirdi, ıkışır gibi: "A! Bradd yok burada!" dedi.

Öyle konuşuyordu ki "Minnesota'dan gelen böyle iki para etmez kimseler için şehre çağrılmaya alışık değilimdir ben." demeye getiriyordu

İçlerinden birbirlerine diş biler gibi konuştular, ba-kıştılar. Bir yandan da Cass o kocaman cep saatine, Avis de bileğindeki ufacık saatine boyuna göz gezdiriyordu.

Vakit yedi-çeyrekten yedi-buçuğa, yedi-kırkbeşe zıp-ladıka gitgide biraz daha sinirleniyorlardı...

Avis: "Peki ama, ner'de kaldılar?" diyordu.

Sekizi on geçe Jinny ile Bradd göründüler. Pek neşeliydiler, "Bradd'ın evine uğramış olacaklardı, çünkü smo-kinini giymişti. Kokteyl de içmişlerdi, besbelli.

Jinny, makamlı bir sesle: "Ay! geç kaldık sanırım..." di-yordu. "Kusura bakmayın. Ben şimdi gider çabucak gi-yinirim... tazı gibi!"

Yatak odasında hazırlanırken sesi geliyordu: Hiç de acele etmediği belliydi.

Bradd pek masum bir halle özür diledi:

– "Kusura bakma. Avis... Cass, Biliyorum çok geç kal-dık ama, Prutt'ları, Queenie Havock'u konuşmaya baş-

ladık, öyle gülüyorduk ki vaktin bu kadar geç olduğunu farkına varamadık." Burada, çocukça, tatlı bir tavır takındı: "Bizim oraların dedikodularını özlemişim demek."

Lokmaları çiğnemededen yuta yuta, pek hararetli bir yemek yediler, operetin de başına yetişemediler. Yargıç Timberlane'in hem sanat, hem tutumluluk kurallarına pek dokundu bu.

Avis de, sonradan, Marmoset'te otururlarken, aşağı yu-
karı hep bunu konuştu: O "ta Darien'den kalkıp buraya
kadar gelmek zahmetine katlansın da!"

Cass'ın kafasında bir damar atıp duruyordu:

– "Dikkat et, yoksa kaybedeceksin Jinny'yi! Dikkat et...
kaybedeceksin. Dikkat et..."

Tiyatroda, Bradd seyircilerle alay ederken -oysa hepsi
onun gibi kimselerdi- Cass'ın kafasındaki damar gene bo-
yuna atıyordu:

– "Böyle, bir saat geç kaldıkları halde, içeri girerlerken,
hiç de bir şey saklıyor gibi halleri yoktu! Kıskançlıktan çılgına
dönmeyeceğime güveniyorlar. Ben de onlara gü-
vendiğimi göstereceğim!"

Birdenbire ağzından çıkıverdi:

– "Yarın da, akşama kadar, hep avukat yazıhanelerini
dolaşacağım. Jinny'yi gezdirir misin, Bradd, yoksa işin mi
var?"

Bradd: "Hanımefendiyle kaçış vermek benim için ne şeref
ama," dedi, "bütün gün öyle işim var ki!"

Jinny de: "Doğrusunu istersen, benim de müthiş işim
var!" dedi. "Vaktin çoğunu berberde geçireceğim."

Hiçbir şey yokmuş gibi konuşmaları Cass'ın o kadar ho-
şuna gitmişti ki Bradd'ın söylediklerini pek duymadı bile.

Bradd: "Yalnız, bir-iki dakika kaçamak yaparım sanırım, Jin. Öğleyin birer sandiviç yuvarlarız." diyordu.

Jinny aynı ilgisiz tavırla karşılık verdi:

– "E, bakalım. Berbere telefon et bana: Madame Lorraine'in berber salonu."

Fırtına geçmiş, hava açmış, kuşlar şakıyordu. Avis bile, iki kadeh yuvarladıktan sonra, ışık saçmaya başlamıştı, onlara ilk torununu anlatıyordu. Kırkbeş yaşında torun sahibi olduğu için koltukları kabarıyormuş... Sanki yaptığı görülmemiş, pek ustaca, biraz da nezaketsiz bir şeymiş gibi konuşuyordu.

Saat onikide Bradd onu bir taksiye koydu, yolladı: kendisi söylene söylene geldi.

Kovan'a geçtiler, saat üçe kadar da orada oturdular, dans ettiler. Cass hiç "Artık gidelim" falan demedi. Bradd kadar o da kendinden geçmişti. Çabuk çabuk içiyor, git-tikçe daha çok yarı insan, yarı hayvan bir yaratık haline geliyordu.

Jinny'nin de buna hiç aldırmadığı açıkça görülüyordu. Yanlarındaki o uslu ev köpeği, sadık fino, sanki büyü yapmışlar gibi, birdenbire, gözü dönmüş bir kurt kesiliverince de pek heyecanlandı.

1940'ta, can alıcı, şehir yıkıcı makineler bile Amerikan dilindeki yenilikler kadar ileri değildi. Eskiden "çapkın" sözüyle bol bol anlatılabilen bir erkek için şimdi türlü türlü deyimler kullanılıyordu ki aralarında bir anlam ayrıntısı vardı, ama, çoğu, o sıralarda pek gözde olan "kurt" sözüyle aşağı-yukarı birdi.

Cass bunların üzerinde inceden inceye düşündükten sonra, eski arkadaşı Bradd'ın kurt olduğunda karar kıldı.

Bradd, sarhoş olunca, alaycı, hınzır bir hal almıştı. Garsonla kuşdili konuşuyor, buna "yeni acemce" diyordu. Gümüş bir kaşığı çalmayı da marifet saydı. Bernice Claywheel'le olan aşk macerasını öyle bir biçimde anlattı ki cinsel güç bakımından onun üstüne artık kimse yoktu. Bir ara, içki tezgâhının başından tanımadıkları, pek bayağı güzellikte bir kadını aldı getirdi, kendi masalarına oturttu. Kendini ona Los Angeles'li tanınmış bir ruh doktoru diye tanıttı, kadının bir hastalığını iyi etmek için ona o kadar içki içirdi ki sonunda kadın sustu.

Jinny artık iyiden iyiye eğlenemez olunca Bradd'ın o yuvarlacık yüzüne ayık, çekici bir zindelik geldi; sonra da, açıkça söyledi:

– "Zavallıyla alay ettim, kusura bakmayım. Yalnız, unutmayın, ben taşralı hödüğün biriyim. Şu feleğin çemberinden geçmiş New York'lulara gösteriş yapmadan duramıyorum. İnanılmaz şey, değil mi, Cass? Şu mendebur kadınla bizim güzel Jinny'miz aynı cinsten sayılsın, ikisine de kadın denilsin!"

– "Evet... evet... inanılmaz şey ya. Artık gidelim, Jinny."

Takside, Cass: "Bradd da amma da delişmen bir delikanlı gibi davrandı ha!" diye söylenince, Jinny hemen atıldı:

– "A! bu kadar insafsız olma! Yargıç gibi davranacak değil ya, onu demek istiyorsan; eğlenceyi, macerayı seviyor."

Uzun uzun esnemelerden sonra yatak odalarına vardıkları vakit hiç konuşmadan soyundular. Cass, ertesi akşam yemeği Jinny'le baş başa yiyeceklerini düşünerek, avunabildiği kadar avundu.

CASS'ın okul arkadaşlarından Dennis Thane şimdi Crossbow, Murphy, Thane Ortaklığı'nda çalışıyordu. Ortaklardan B. Crossbow Güney Dakota'da doğmuştu. Orta-Batılılara, Minnesota adliyesine gözünde büyük değer verirdi.

– "Evet," diyordu, "bizim kuruma katılmanız için bir şekil bulabiliriz sanıyorum. Doğrusunu isterseniz, şeref duyarız."

Cass, Pine Caddesi'nden Broadway'e doğru bir-buçuk, iki kilometre kadar çıktı; yalnızlı diplomalar, vapur biletleri bölgesinden geçti. Sabaha kadar hayallerin dolaştığı, akşama kadar gürültünün eksik olmadığı bu yabancı ev kuracak yer olarak seçmesine şaşıyordu.

Bir yandan, Dead Squaw Gölü'nün durgunluğuna can atarken bir yandan da bir gün olup milyoner olabileceğini de düşünerek koltukları kabarıyordu. Milyoner olursa onu Long Island'daki konaklara çağırırlardı; oralarda da, her misafire üç banyo odası verilirmiş.

– "Dur bakalım..." diyordu. "Jinny şehir dışında oturmak istemez. Belki de Park Caddesi'nde bir daire tutarız... belki de ırmağa karşı. Gemileri seyretmek hoş olsa gerek."

Altı-buçukta otelde buluşacaklardı. Birlikte akşam yemeğini yiyeceklerdi. Berg Nord'un yeni oyunu için iyi yerden iki bilet almıştı; bayram edeceklerdi çünkü. İçeri nasıl dalıp müjdeyi vereceğini hayalinde canlandırıyordu.

Sabahleyin o büyü "şeker hastalığı" sözünü -çok değil- bir kez söylemişti; bunun üzerine Jinny hemen: "Beşte dönerim, biraz yatar uyurum." demişti.

Şimdi Cass, içinden: "Bu gece ölçüyü kaçırmayız, sahenin arkasına geçip Berg'i bile görmeyiz. Onbir-buçukta yatırırım" diyordu.

İçeri girdi, baktı Jinny yok. Oturdu bekledi.

Jinny yediyi yirmi geçe geldi. Pek yorgun bir hali vardı, rengi uçmuştu. Cass, bunu görünce, kendini tuttu, bir şey söylemedi ama, vereceği haberin heyecanı falan kalmamıştı artık.

Pek yavan bir şekilde: "E, biz New York'a yerleşebileceğiz sanırım." dedi. "İyi bir kurumda ortaklık verecekler. Şimdi, yargıçlıktan istifamı ne zaman vereceğimi kararlaştırmak kalıyor bize. Yazdan önce mi gelmek istersin buraya, yoksa sonbaharı mı beklersin, sonbaharda..."

Jinny: "Yo!" diye haykırarak onun sözünü kesti. Anlaşılmaz bir hali vardı; pek üzgün görünüyordu. "Yargıçlığı bırakmamı istemiyorum. Üstelik bir de bunu yapamam sana."

– "Ne demek o? Üstelik?"

– "A! Şey... seni hep üzüyorum da."

– "Hiç üzmedin. Üzemezsin ki!"

– "Ah, Cass! Yapma bunu. Eve götür beni... hemen yarın, kabilse. Bu işi kafandan olduğu gibi silip at. Burada avukatlık ederken halinden hiç de memnun olmayacaksın, biliyorum; o zaman, ben nasıl memnun olurum? Aptallık bende ki başlangıçta düşünemedim... Ama, sonradan gördüm nasıl kıvrandığını... Haklısın da. Pek kalabalık, düşük bir yer burası. Şu pavyon denen yerleri, uzayıp giden,

ağaçsız caddeleri bile hiç sevmediğini gördüm; bunun üzerine anladım ki bu iş senin için doğru olmayacak. Hemen gidelim! Olanla yetinmeye bakacağım, yetinirim de; çünkü artık biliyorum burası ne başdöndürücü, ne gürültülü bir yermiş!"

– "Evet ama, birçok New York'lular gibi biz de, şöyle, şirin bir apartman katında, sessiz-sedasız yaşayacak olursak..."

– "Yo, yo, yo! Güvenlik istiyorum... Evimizi istiyorum... Kleo'yu istiyorum. N'olur!"

– "Beni kandırmaya çalışmana gerek yok! Benim de istediğim bu, elbet. Ama, yarın gideriz, ha?"

– "Bu gece! Ah bir gidebilsek!"

* * *

O gece Cass, Chicago'ya giden ufak bir posta treninde, ikisi için bir tek üst kuşet bulabildi; o da, ertesi gün için.

O sözde yeni ortaklarına Crossbow'la Dennis Thane'e, evlerine telefon etti, kurumlarına katılamayacağını bildirdi. İkisi de "dönklik ettin" gibi bir şey söylediler. Eskiden olsa, Cass bu söz üzerine telâşa kapılırdı ama, şimdi duymamıştı sanki.

O kadar dalmıştı ki Jinny'ye: "Bugün akşama kadar ne yaptın?" diye sormadı bile.

Pek keyifli bir halle: "E, gene operetimize gideriz sanırım." diyordu. "Biraz eğlenmeliyiz, değil mi ya, son akşamımız. Bir daha da kimbilir ne zaman geleceğiz!"

Jinny, pek zayıf bir sesle: "Gidelim ya, Berg' de görürüz." diyordu.

Cass, mahsus, işitmemiş gibi, sözüne devam etti:

– "Yoksa, tiyatrodan vazgeçsek de vaktimizi Bradd'la mı geçirsek, ne dersin?"

– "Yo, bunun hiç gereği yok bence. Hayli görüştük onunla. Sadece telefon etsek olmaz mı?"

Cass'ın bu pek hoşuna gitti.

– "Olur. Hemen şimdi ara'yım bakayım."

Bradd'ı aradı ama, bulamadı. Kalktılar tiyatroya gittiler.

Oyuna pek dikkatini veremedi; zihni pek doluydu: Baharda gene eski yerlerinde olacağını düşünüyordu. Mavi çamların tepesi, ufacık bir Noel ağacı gibi, kırmızı kırmızı tomurcuklarla donacak, dağlar külrengi, yer yer, yıldız yıldız parlayacak; kuzeydeki derelerden tertemiz, keskin toprak kokuları gelecekti. Onun anayurdunun ne kadar ayrı, vakur bir yer olduğunu buradakiler anlayamazdı; onun Broadway'deki putatapar harikalarından hiçbir pişmanlık duymadan nasıl ayrılıp anayurduna can attığını anlayamazlardı.

Bradd'ı telefonla geceyarısı buldu. Özür diler gibi: "Valla," dedi, "Jinny'yi eğlendirmeye o kadar çalıştık; gene de dönmek istiyor. Ben de, hiç olmazsa bir süre için, burada iş bulamayacağım sanırım."

Brad: "Gitmeden önce göremeyecek miyim sizi?" dedi.

Üzülmüş gibi görünüyordu ama, kolayca da avunabileceği belliydi.

– "Göremeyeceksin sanırım... bir daha gelinceye kadar. Ama, sen yakında Grand Republic'e gelirsın umarım."

– "A, elbette, Cass. İlk fırsatta geleceğim."

– "Jinny de sana hoşçakal demek istiyor... Gel, Jin."

Jinny telefonda Bradd'la pek teklifsizce konuştu ama, herhangi biriyle konuşuyormuş gibiydi. Cass buna pek sevindi.

Jinny: "Hoşçakal, Bradd'cığım." dedi. "Eksik olma, bizi şehirdé dolaştırdın, görülecek yerleri gösterdin. Tam gezmen kılavuzusun valla! Seni görmeden gideceğiz, kusura bakma. Yalnız, öyle canım sıkkın, öyle hasta gibiyim ki... Biliyorsun: New York pek büyük bir yer... Daha doğrusu, öyle diyorlar! Bir gün sana mektup yazarım... baharda bahçe işlerinden vakit bulabilirsem. Hoşçakal!"

* * *

Ertesi sabah can sıkıcı bir şey oldu: Eşyayı toplarken bir de baktılar billûr İsis yok. İki odayı da alt-üst ettiler, yatağın altına baktılar; hizmetçiye, hademeye sordular; bulamadılar.

Jinny bunca zamandan beri öylesine çocukça sevdiği parlak küçücük tilsimini bir daha göremedi. Yüzünü incelik koluna dayayarak oturdu ağladı.

* * *

O gün öğleden sonra, akşam, Cass, trenin klüp vagonunda, ora dergilerinden Wisconsin peynirine, balıkyağına, Kayalık Dağlar'a dair bir alay acayip şeyler öğrendi. Jinny'nin öyle ürkek bir hali vardı ki Cass ona bir şey söylemeyi göze alamıyordu.

Jinny tüle bürünür gibi sessizliğe bürünmüş, elleri iki yanında, öyle, oturuyordu. Yalnız, gözleri, görmeden, dört-

bir yana fır dönüyordu. Ya tutulacak, ya öfkeyle tükürülecek bir şey hakkında karar vermeye çalıştığı belliydi.

Bir tek üst kuşette ikisi birlikte yatacaktı... Oysa onlar aylardan beri bir yatakta sabaha kadar hiç yatmamışlardı. Cass, sanki ilk kez bir yatakta yatacaklarmış gibi sıkılıyor, kendini suçlu görür gibi oluyordu; ayrıca, heyecan da duyuyordu. Jinny orada tek başına uyuyacak, o soyununcaya kadar Cass cıgara salonunda bekleyecekti. Sonra, o da yukarı tırmanacak, soyunmasını tamamlayacaktı.

Savaş yılları dünyasının insanları yolculukta her türlü akla gelmedik şeye artık alışmıştı. Yargıç Timberlane'i arkasında fanile, ayağında pantolon, yataklı vagonların o eldiven gibi terlikleri, koltuğunun altında da ceket, gömleği, ayakkapları, sallanan boyunbağı, oradan geçip geldiğini, sonra üst yatağa tırmandığını, en sonra havada pantolonlu iki bacağın sallandığını gördüler, aldırmadılar.

Cass Timberlane pantolonunu bacaklarından sıyırdı, pijamasını giydi, yatağın yarısına oturdu. Jinny de, kendi tarafına büzülmüş, üzerine battaniyesini çekmiş yatarken, ona ancak şöyle bir baktı. Sağ elinin parmaklarını yanağına dayamıştı, çıplak kolunun üzerinde incecik geceliğinin kolu bir sis gibi duruyordu.

Bu haliyle o, bir aşka davet yerine geçebilirdi ama, bakışında ne bir istek vardı, ne de mahremlikten ileri gelen bir neşe; sadece bir yorgunluk, korkuya yakın bir kuşku.

Cass balaylarının ilk gecesi hatırladı, Jinny'nin gizlice onun yatağına sokuluşunu hatırladı. Jinny'nin yanına, örtülerin altına sokuldu: "Hadi, iyi geceler!" demek üzere, çekine çekine kolunu onun yarısı açık omuzlarına doladı.

Jinny geri geri çekildi, kaçabileceği bir iki parmak yer vardı, oraya kadar kaçtı.

Cass kolunu geri çekti, elinden geldiği kadar ilgisiz bir halle: "İyi geceler!" dedi, uyur gibi yaptı.

Birdenbire şaşırdı: Gözleri yaşarmıştı.

Kendi kendine: "Jinny benden uzaklaşıyor." diyordu. "Tutamayacağım. O da, Bradd da bana karşı dürüst davrandılar ama, başka bir Bradd çıkar, onun kadar dürüst olmayan biri; o zaman Jinny'yi tutamam. Benden uzaklaşıyor."

Yolculuklarının son aktarmasını "Borup" dedikleri katar yaptılar. Saint Paul'la Minneapolis, Duluth arasında işleyen bu tanıdık eski katarı Cass ta okul günlerinden beri bilirdi. Mac adındaki ihtiyar hademeyi de yirmi yıldır tanırdı.

Diantha Marl'la Eve Champeris de, çok şükür, oradaymışlar. Pek neşeli, pek canlıydılar; siyah kostüm, tayyörler, ufacık çok şık şapkalar giymişlerdi, kendilerine pek üstün görür gibi bir halleri vardı.

Cass'ın onlarla koltukları kabarıyordu, çünkü bunlar onun anayurdunun hiç de aşağılık bir yer olmadığını gösteriyordu.

Yalnız, Jinny onları görmedi bile. Şimdi orada onun o narin vücudundan başka bir şey'si kalmamıştı.

Saat altıya doğru Grand Republic'e vardıklarında Jinny gene de uzaktan uzağa kibar bir tavır takındı.

BN. HIGBEE onlara anayurtlarının üstünlüğünü gösteren bir akşam yemeği hazırlamıştı: Yürek biçimi şehriyeden tavuk suyuna terbiyeli çorba, patates köftesi, üstü sert kabuklu pasta.

Jinny sofraya şöyle bir baktı, burun büktü:

– "Pastane sofrası!"

Kleo'yu sormamıştı bile. Oysa, karısına düşkün, alışkın koca inatçı kızı neşeli haline getirmeyi bu kediden bekliyordu. Bütün kocaların bu gibi yemekleri vardır, bu yemi ol-taya takıp da aşkın gümüş balığını yakalayamayınca da çocukça incinirler.

Bn. Higbee "şu mâhut Kleo'nun nerede olduğunu" bil-miyormuş vesselâm! Hayvan kış gezintilerine çıkıyormuş, ortadan kayboluyormuş; nereye gider, ne yapar, Bn. Hig-bee bir türlü akıl erdiremiyormuş.

Yemekten sonra, Jinny, canı pek sıkılır gibi bir halle "Akşam Postası"na bakarken, Cass, kediciği garajın bir köşesinde buldu. Eski bir kalas ın altına yarı yarıya girmiş, bir şey sorar gibi beyine bakıyordu.

Cass sıkı sıkı: "Birşey yok, Kleo. Hiçbir değişiklik ol-mayacak, ona eminiml." dedi.

Kleo getirilip de kucağına bırakılınca Jinny gülümsedi, hatırlırdı:

– "Uslu oturdun mu, kedicik? Farelerin hayatını inceledin mi? Erkek kedilerden uzak durdun mu?"

Cass biliyordu ki Jinny bunları sırf laf olsun diye söylüyordu; sahiden sevdiği kedisiyle, böyle, bir düşünce tülüne bürünmüş olarak konuşurken demek ki iyiden iyiye bir düşünceye dalmıştı. Kleo onun kucağından atlayıp da, kızmış gibi, Cass'a gelince Jinny bunun farkına bile varmadı.

Cass: "Yorgunsun?" diye, ağız aradı.

– "Ya, çok."

– "Rose'u, Wolke'ları, Jay'i, Pasadena'yı falan çağırayım istersen?"

– "Hayır, bu gece istemem."

– "Ha! Jinny... Bak aklıma ne... Atlayalım arabaya, gidelim bakalım Emily'nin mezarı..."

– "Rica ederim! Lakırdısını etme bir daha bunun! Bir gün ben kendi başıma giderim. Törenin gereği yok."

– "Ben hiç de..."

– "Keyfim hiç yerinde değil, kusura bakma. İçimde bir eziklik var." Jinny bunları söylerken gülümsüyordu ama, gülümseyişi de acıdan yüz buruşturma gibi bir şeydi. "Yukarı çıkıp soyunayım, yatağa kıvrılayım, kitap okuyayım. Şimdiden iyi geceler diyerek öpebilirsin beni."

Kuru yaprakların birbirine değşi gibi öpüştüler, Jinny de dışarı çıkarken dönüp arkasına bakmadı.

Cass kendi kendine: "Bradd'ı arıyor..." diyordu. "Müthiş akıllılık ettim de tam zamanında ondan ayırdım. Şimdi yepyeni bir hayata başlayabiliriz."

Birikmiş mektuplarının, gazetelerinin başına çöktü; bu yüzden de gene başladı "Demokrasi şu yazı makinesi, ilâncılık gibi icatlara dayanabilir mi acaba?" diye düşünmeye.

Evlilik hayatının acıklı-gülünçlü haline hiç de ilgi duymayan muazzam, gürültülü bir dünyanın kalıntıları arasına dalmıştı. Saatine bakınca, yerinden sıçradı: Jinny yukarı çıkmalı bir saat olmuştu! Uyandırmamak için, odasına, usulca girecekti.

Ayaklarının ucuna basa basa, yukarı çıktı, Jinny'nin kapısına kadar gitti. Kapıyı yavaşça açınca baktı Jinny, yatağının üzerinde, bacak bacak üstüne atmış, oturuyordu. Arkasında pijaması, saçları karmakarışık, pek hoş bir hali vardı. Öyle genç, öyle dişi görünüyordu ki!

Jinny onu görünce gülümseyerek yüzünü ona doğru döndürdü ama, gülümseyiş birdenbire kapanıverdi; sanki beklediği başka biriymiş gibi.

Cass eşikte duruyordu.

Jinny birdenbire pek tatlı bir halle: "Bu işin başka yolu yok, şekerim!" dedi. "Bradd'ı seviyorum ben... onu seviyorum! Bırakabilirim sandım ama, bırakamayacağım. Dönüp New York'a, ona gideceğim ben!"

Bu sözler topu-topu dokuz saniye sürdü ama, Cass'ın da Jinny'nin de hayatını olduğu gibi yakıp yıktı.

Cass geldi Jinny'nin sırtına ipekli bir şal örttü, ona bir Asya çadırındaymış gibi bir hal verdi. Sonra gitti Jinny'nin pencere kenarındaki pembe kaplı sedirine oturdu. Oda ona baştan başa pek kadın işi, pek anlaşılmaz görünüyordu. Çiçeklerin kokusuna karşı elinden nasıl bir şey gelmezse buna karşı da gelmezdi. Daha hiç birşey söylememişti.

Jinny: "Hemen şimdi gidiyorum ona." dedi.

– "Hayır. Gitmeyeceksin. Ben bırakmayacağım seni."
Cass bunları söylerken bir yandan da sözlerine kulak veriyor, kolluyordu. "Seni elde edebilmek için çarpışacağım. O kadar iyisin ki!"

– "İyi miyim?"

– "Ya! Olmak istediğinin yarısı kadar bile kötü değilsin."

– "Ukalâlık etme!"

– "Ukalâlık etmiyorum. Kızmiyorum da... Bradd'a bile kızmiyorum. Tiksindiriyor beni çünkü. Ama, bırakıvermeyeceğim. Senin iyiliğin için de. Hastasın sen. Bu deliliğe sen şimdiki halde dayanamazsın. Öldürür seni."

Jinny: "Bir, ölüm kurtarır beni artık." dedi. "Onlan yaşamazsam ölürüm. New York'tan daha yeni geldik, gene oraya dönmek delilik gibi görünür ama, ancak o zaman mutlu olabilirim... Ancak o zaman düzelebilirim."

Cass: "Sen o adamla dünyada mutlu olamazsın!" dedi. "Mutluluğun çok sürmez. Sen kendini büyük bir macera-sever, büyük bir serseri sanıyorsun..."

– "Öyle birşey sandığım falan yok!"

– "Gerçekteyse içli bir çocuktan başka bir şey değilsin. Seni o büyük yapıların arasında, karanlık caddelerde gözümün önüne getiriyorum: Bradd seni yüz-üstü bırakmış gitmiş; dayanacağın kimse yok; ürkek ürkek; bıçare bir halde dolaşıp duruyorsun..."

– "O beni hiç yüz-üstü bırakmaz."

– "Sen de biliyorsun ki bırakır."

– "Olsun."

– "Sonra, hastasın; bunu da hep unutuyorsun."

– "Unutmuyorum. İyileşmek istiyorum. Sevdiğim birinin yanımda bulunmasına bunun için ihtiyacım var."

Jinny'nin bu sözü üzerine, Cass artık birşey söylemedi.

Jinny hızlı hızlı devam etti:

– "Hepsini kararlaştırdık. Demin konuştum Bradd'lan, telefonda. Ah! bunu da mı yapacaktım! Senin evinden telefonla konuştum! Parasını veririm."

– "Bırak, kuzum!"

Jinny, Cass'ın haykırışına aldırmadı:

– "Darien'de, Avis'in yanında kalacağım. Arada-bir şehre inerim, Bradd'lan buluşur gezerim... Ne hoş olur! Perhizleri Avis çok iyi biliyor. Benim perhizime de dikkat eder. Sen beni boşayınca kadar kendime sahiden iyi bakarım."

Cass: "Ben seni boşamayacağım!" dedi.

– "Biliyorum bunu! O kadar eski kafasın ki! Karılarına eziyet eden kocaların artık kalmadığını biliyorsun sanırdım. Sahiden ellerime kelepçe mi vurmaya kalkacaksın? Öyleyse, bak sana söyle'yim..."

– "İstemez! Seni bağlayacak değilim... Yalnız şu kadar: Bu iş üzerinde üç ay düşünmeni isteyeceğim... ta ki, boşanma dâvası açmadan, şu Bradd'ın ne katı yürekli bir çapkın olduğunu anlayasın. Boşanma dâvasını burada açmak zorunda kalacaksın sanırım. Reno'da açarsan, o başka. Connecticut'lu değilsin çünkü, orada yerleşmiş sayılsan bile. New York eyaletinde boşanmaya ancak zıندان dolayı karar verilebilir. Sana ne kadar yardım etmek istersem isteyeyim, buna müsaade edemem. Üç ay sonra

gene de düşünceni değiştirmezsen, karşı gelmem, sanırım... Yalnız..."

Burada Cass'ın avukatvâri konuşması birdenbire kesildi:

— "Sevgilim, karıcığım," dedi, "bunu söyleyebileceğimi hiç ummazdım... Gururum buna elvermez sanırdım... Karırlarının önünde boyun eğen erkeklerden tiksiniyorum sanırdım... Öyleyken, bak söylüyorum: Boşanıp seni bütün bütün kaybetmektense gidip bir yıl Bradd'la yaşamana, sonra dönüp bana gelmene razıyım... Sensiz geçecek hayatın bence ne değeri olur ki!"

Jinny: "Beni görmeden önce ne değeri varsa gene o değeri olur." dedi. "Belki de daha çok. Sana karşı kötü davrandım ben. Buna çok üzülüyorum, çünkü seni çok sayarım, severim."

— "Sayarsın,seversin, ha! Aman! Ne sanıyorsun sen beni?"

— "Külhanilik taslamaya kalkma şimdi! Yakışmıyor sana... Sayılmayı, seilmeyi herşeyden üstün görürsün sen. Belki de senin değer verdiğin şeyler Bradd'lan benim sevdiğimiz uçarı, havaî şeylerden çok daha üstündür."

— "Bradd'la sen, ha! Şu herifin adını anma, rica ederim!"

— "Anmadan nasıl konuşabiliriz?"

— "Evet... Ama, gene de... Bana bak, Jinny. Seni görmeden önce hayatımın pek değeri yoktu. Birçok kimseler gibi, ben de hasta değilsem, bir şeye kızmamışsam, yorgunluk, yalnızlık duymuyorsam, hayatımdan memnundum, yaşayıp gidiyordum. Böylece de, sessiz-sedasız ölüp gidecektim. İnsanların hem kafa, hem vücut bakımından

neler yapabileceklerini hiç bilmiyordum. Şey, Jinny... Bilmek istiyorum... Hep zihnimi kurcalayıp duruyor, Bradd'la yattın mı hiç?"

Jinny onun kadar bile sıkılma göstermedi. Ellerine baktı, ağır ağır oğuşturarak karşılık verdi:

– "Yattım." Sonra başını kaldırdı. "Yalnız, önceleri değil, bak açıkça söylüyorum. İlk olarak geçen gün New York'ta, apartmanına gittiğim zaman. Ben sandım ki sade birer kadeh bir şey içeceğiz; o, tiyatroya gitmek üzere giyininceye kadar bekleyeceğim..."

Cass felâket haberini işitince ağır bir acı duymadı; içinde canlı bir tiksinti uyandı, zihni olabildiğine düşler kurdu. Kendisine karşı işlenen korkunç günahı gözlerinin önünde görüyordu:

Jinny sıkıla sıkıla soyunuyor; kutsal vücudunu o çapkının baygın gözlerine, utanmaz bakışlarına olduğu gibi seriyor; Jinny'nin göğsü bu hırsızın, dolandırıcının buz gibi kalbine değişiyor; bakışları eskiden kocasına gösterdiği kendini bırakışla ona dikiliyor.

Jinny'nin çıplaklığı, Bradd'ın küstahlığı karşısında Cass'ın duyduğu korkunç utanma yüzünden belliydi ki Jinny gülmeye başladı:

– "Artık beni boşarsın sanırım!"

– "Sokak kadını bile olsan gene boşamam seni! Hele o zaman hiç. Sen benim karımsın... nikâhla bana bağlanmış herhangi bir kadın değil. Sen beni istediğin yere çekip götürebilirsin, ben gene geri dönmem, dünyada!"

Jinny, şaşkın şaşkın bir "A!" yaptı. Ortaya uzun, bunaltıcı bir sessizlik çöktü. Sonra bu sessizliğin arasında Cass gene çabaladı:

– "Vücudunun başka bir erkeğin vücuduna değmiş olduğunu düşündükçe deli gibi oluyorum... Bilmem bas-bayağı bir kıskançlık mı bu, yoksa kendini beğenmişlikten mi ileri geliyor. Herneyse, aldırdığım bile yok! Deli gibi oluyorum! Bunu böyle bilmiş ol!.. Yalnız, unutabilirim sanıyorum... Benim üzerime sevdiğin adam en eski arkadaşım olduğu için bu bana daha mı ağır geliyor, bilmiyorum... Yoksa, bana yalan söylemiş olman mı asıl ağırımaya giden şey; onu da bilmiyorum."

– "Ben sana hiç yalan söylemedim."

– "Söyledin... açıkça değil ama, kapalı olarak. New York'taki son gecemizde telefonda Bradd'la konuşurken, "Hoşçakal!" diye numara yapman... Sanırım ki ondan bir gün önce olduğu gibi o gün de öğleden sonra apartmanına gittin, ha?"

Jinny buna karşılık vermedi.

Cass içinden: "Jinny demek şimdi Avis'in o muhteşem köşküne gidecek, Bradd Criley'in kendisini lütfen çağırmasını bekleyecek!" diyordu."Edep dairesinde günah işlemek ne yavan şey! Boşanmanın uygarlaşması! Bugünkü toplumun kadın-erkek ilişkilerindeki kanıksamış görüşü! Enfes çirkeflik! Kibar hayvanlık!... Aydınların kokteyl saatlerinde üç hayatı çamurla sıvayarak eğlenmeleri... Zavallı şen-şakrak, içi içine sağlamaz, kafasız Jinny... Gençliği elden gidince ne hale geleceğini hiç düşünmüyor. Tavan arasına kapanmak zorunda bile kalsam, onu korumalıyım."

Bunun üzerine, hemen atıldı:

– "Jinny! Gel bu işi açıkça gözden geçirelim. Sanıyorsun ki sen şu Avis Elderman denen hoş hayvanın yanında bir ay kaldıktan, ben de sensiz yaşamaya alıştıktan sonra..."

– "Alışırısın umarım."

– "Umarım ki alışmam! İnsan öldükten sonra bir alay şeyin yokluğuna alışır ama, o zaman da neye yarar ki! Ne diyordum: Ondan sonra Bradd'ın seni alacağını ne biliyorsun? Kendi başına buyruk kalmak için yapmayacağı yoktur onun."

– "Sen onu anlamıyorsun. Anlayamazsın da. Yaşlısın sen çünkü."

– "A! yaşlıymışım! Ben ondan topu-topu iki yaz büyüğüm ayol!"

– "Gerçekte öyle değil. Daha önce de söyledim ya ben sana: Onbeş yaş büyüksün sen ondan. O herşeyi zevki için yapıyor."

– "A! orası öyle. Ne büyücüdür o!"

– "Bir erkeğin karısını büyülemesi kadın için kötü bir şey mi sence?"

Cass içinden: "Bu çekişmede pek üstün gelemiyorum." diyordu. "Oysa, Jinny'yi elde tutabilmem için ölüm-kalım çekişmesi bu, bayağı bir kavga değil."

– "Evet, bence kötü," dedi, "Bradd denen çapkının yaptığı gibi mahsus üzerinde durulursa."

– "Çapkın derken "kurt" demek istiyorsun yani, değil mi? Biliyor musun, ona "kurt" derken erkek olarak söylüyorsun bunu; kadına birşey ifade etmez... Kadın yarı-erkekse, o başka... Hukuka, toplum kurallarına pek az kadın metelik verir. Bir erkek kadının yanında yalnız oturmaklan kalmıyor da onları tek varlık haline geliyor mu, birlikte duyup birlikte düşünüyor mu, bu izlenimi veriyor mu... İşte kadınların bir erkekte en hoşlandığı şey budur.

"Senin gibilerin apkın erkeklerde, ahlâksız dediklerinizde beğenmediğiniz şey şu: Kendi beceriksizliğinizi örtmek için koyduğunuz sersemce kurallara metelik vermezler onlar. Bu beceriksizliğiniz de kadınların dünyada bir tek varlık olmayışınızdan ileri geliyor.

"Hep biraz kenarda kalırsınız, iyi mi, kötü mü davrandığınıza bakarsınız. Sonra beklersiniz ki kadın bir şey yapsın da... Biliyor musun, ben tam dediğim saatte gelmeyip de biraz geç kalsam, Bradd yalnız gülüp geçiyor. Sen onun sözüne inanmazsın belki ama, bana hiç yalan söylemez!"

– "Daha başka kadınlar da böyle Bradd'dan yana çıkmamışlar mıdır acaba, hiç düşünmüyor musun?"

– "Canları sıkılan bir alay kadını neşelendirdiyse onun için bu bir kusur mu? Bırakalım bu çekişmeyi, şekerim. Bradd'ı tanıyorum ben! Onu sevmeyi hiç istemedim, hele seni incitmeyi dünyada istemezdim. Ondan bayağı kaçmaya baktım. Umarım, beni düşük bir kadın olarak anmazsın. Ne yaptımsa olmadı, elimde değildi. Bradd... bir kadının değer verdiği herşeyi anlıyor diyebilirim. Sakin bir hayat yaşamasını ben de istiyorum, istemiyor değilim ama, Bradd'lan yaşamam mukadder sanıyorum."

Jinny'nin ağzından bu sözler pek kesin çıkmıştı, karşı gelinmez gibi görünüyordu.

Cass birdenbire kestirip attı:

– "Sabaha kadar çekişsek gene bitiremeyiz. Bence sen artık uyusan iyi edersin, yarın yeniden yola çıkacaksın. Hadi, iyi geceler!"

Üstün-körü bir öptü, bırakıp çekildi.

Gitti odasına oturdu, başladı ayaklarını çorabın üzerinden oğuşturmaya. Aklından bir alay şey geçiyordu ama, eli-ayağı tutulmuştu, bir türlü harekete geçemiyordu.

Yatağına yattı. Uyuyamayacağına emin olduğu için, uyudu.

Birdenbire uyandı. Canı Jinny'yi çekiyordu. Üzerinde hiç düşünmeden, onun odasına gitti.

Oda kapkaranlıktı. El yordamıyla girdi yanına yattı. Çekişne çekine kolunu attı.

Jinny: "Ah! şekerim, seni de seviyorum... bambaşka bir sevgiyle!" diye fısıldadı.

Ağlıyordu. Cass da onu bıraktı omzunda ağlıyordu.

İkisini de uzaktan, kendi varlıklarının dışından gelir gibi görünen bir ateş dalgası kapladı. Jinny'nin eli, Cass'ın omzunda gevşek dururken, birdenbire kasıldı. Cass da ona doğru döndü.

O zaman anladı ki, Jinny ne kadar şeytana uymuş olursa olsun, aralarında gene dünyada bozulmaz bir şey vardı.

Gün doğarken uyandılar. Jinny doğrulup oturdu.

Tiksinir gibi bir halle: "Sen odana geçsen iyi edersin." dedi. "Bırak ben biraz uyuyayım. Uzun bir yola çıkacağım çünkü."

KAHVALTIDA Jinny: "Dün gece yaptığımız..." dedi, "bana sahiden pek ahlâksızca bir şey gibi geliyor."

Cass: "Yapma, Jin!" dedi. "İşin tatlı yanlarını olsun esirgeme benden. Âvâre biri var –ama ne âvâre! Akıl almayacak kadar!– onunla hoş bir biçimde vedâlaşmak istiyorum. Yapabileceğim tek şey de, bu. Yoksa, iş çok sersemce bir şey."

– "Yalnız, ikimiz de bu işte pek dürüst davrandık, bunu kabul etmem gerek."

– "Bir anne kendini kaybedip de çocuğunu döverken, çocuk da yaygarayı basarken, ikisi de dürüst davranıyorlardır sanırım... Al bak: Sen daha uyurken, ben kalktım, Harley'e gittim, biraz para çektim. Al, üçyüz dolar."

Jinny: "Sağol!" dedi ama, pek minnettar bir halle değil.

– "Sonra gene para gönderirim sana şeye... "Bayan William Elderman eliyle, Darien" diye yazsam gelir, değil mi? Bütün caz havalarının en kötüsü bu! Jinny! Biraz beklesen de düşünsen olmaz mı?"

– "Yapma, Cass. Ah! yapma, n'olursun! Bu işi konuşmaya yeniden mi başlayacağız yani? Ben artık hazırlanmak niyetindeyim."

Jinny'nin bu buz gibi hali sıra anahtarları Bn. Higbee'ye teslim etmeye gelinceye kadar sürdü. O zaman bir duruladı.

– "Oturma odasındaki perdelerin tozlarını da elektrik süpürgesiyle alabilirdiniz."

Bn. Higbee: "Ya?" dedi.

Jinny'nin ayrıldığını nereden biliyordu, anlayamamışlardı ama, bildiği halinde ki terslikten belliydi.

– "Çok güzel perdedir onlar."

Kadında ses yok.

– "Hepsini topladım kaldırdım."

Gene ses yok.

Cass, içinden: "Yarından tezi yok, şu kadını kovacağım!" diyordu.

Sonra, düşüncesini değiştirdi, hiç kovmamaya karar verdi.

Jinny bir daha denedi:

– "A, şey, Bayan Higbee?"

– "Efendim?"

– "Bay Yargıç'ın banyo dairesindeki paspasını sık sık değiştirmeyi unutma."

– "Hep değiştiriyorum, Hanımefendi. Başka bir şey var mı?"

– "Ha-hayır... Yok sanırım."

Bn. Higbee, sırtını soru işareti gibi kamburlaştırarak, kös-kös odadan dışarı çıktı.

Jinny, kendisinin döşeyip, dayadığı, gene kendisinin de, Cass'ın da, Kleo'nun da en sonunda sevdikleri bu odaya pek biçare, pek ürkek bir halle bakındı.

Artık gitme vakti gelmişti.

Jinny heyecandan titreye titreye: "Bayan Higbee'ye hoşçakal demenin gereği yok ama," diyordu, "Kleo'ya!"

Kedicik divanın altında ta gerilere kadar çekilmişti. Jinny'nin yalvarıp yakarmasına bile gelmedi.

– "Gel pisipisi, seni bir kez daha okşayayım. Gel, n'olur!"

Cass pek donuk bir sesle: "Kusura bakma ama, Jin," dedi, "geç kalacağız."

Otomobilde Jinny içini çekti.

– "Burada kimse bana metelik vermiyor. Öyle olsun! Canları cehenneme!"

– "Biri var ki seni seviyor."

– "Ben de onu seviyorum."

İstasyonda öpüşerek ayrıldılar. İkisi de dudaklarını sıkıyordu.

Cass, ezber okur gibi: "Seni hep bekleyeceğim." dedi.

– "Bekleme."

– "Elimde mi! Gülegüle, Jinny'ciğim."

Derken, bir de baktı ki Jinny trendeydi. İnanamıyordu.

Evlendiklerinden saati saatine iki yıl iki ay sonra gitmişti. Şimdi onu vagonun penceresinin ardında, pek ufak, pek biçare bir halle, yerini ararken görüyordu.

Tren kalktı, homurdana homurdana uzaklaştı.

Sonra, Cass'ın ilk kez aklına geldi: Jinny'nin nerede olduğunu hemen herkese anlatmak zorunda kalacaktı. Bütün Grand Republic'teki erkek seslerinin uğultusunu duyar gibi oluyordu:

– "Ben olsam bu deli kızı bir temiz döverdim, eve kitlerdim!"

Cass, şaşkın şaşkın, istasyonda, öyle duruyor, otomobile bir türlü dönemiyordu.

O sırada aklına geldi: İsterse boşamazdı; Jinny boşanmak için onun aleyhine birşey ileri süremezdi ki.

Sonra, kendi kendine: "Yo, yapamam!" dedi. "Bilmem ki bu da kahramanlık mı, yoksa korkaklık mı?"

Sonra: "Bu gece yalnızım." diye düşündü. "Yarın gece de, bundan sonra her gece. Onu, koltuğuna oturmuş kitap okurken göremeyeceğim, sesini işitemeyeceğim, yatarken ona "iyi geceler!" diyemeyeceğim. Karşımda sade yalnızlık, sessizlik bulunacak..."

HELIX'LERLE SILBERSEE'LER

Dr. Sebastian Silbersee uzun boylu, sıska bir İskoç askerini andırırdı, karısı Helma da ince yapılı bir Yahudi kadını. Gerçekte, Sebastian Yahudi'ydi; Helma ise doğuştan safkan bir Avusturya baronesiydi. Kadın bu iki gerçeği de saklardı; Grand Republic'te ancak kocasının karısı olarak tanınmak isterdi.

Silbersee'lerin en yakın tanıdıkları Maskeliler'in yönetmenleri olan Rice ile Patty Helix'ti. Doktora sorarsanız, bu iki aileyi birbirine çeken şey kendisinin çellosuyla Rice'in ateşli piyano çalışıydı, ya da ikisinin bezik sevgisi. Gerçekte ise, onları birbirlerine yaklaştıran, iki kadının da kocalarının annecikleri olmaları, oyunda koca bebeklerini mutlu kılmak için çabalamalarıydı ki bunu erkekler bilmezlerdi.

Dördü çabucak yemek yerler, sonra doktorla Rice beziklerine başlardı; bulaşıkları yıkamaya, bir yandan da turşu üzerine konuşmaya koyulan alçakgönüllü karılarından kendilerini üstün görerekten.

Steinehre Baronu vaktiyle şatoda doğmuş. I. Dünya Savaşı'ndan sonra yoksul düşmüş, dımdızlak kalmıştı. Viyana'da bir bankada çalışıyordu. Ara-sıra evinde, adam başına iki kurabiyeyi geçmeyen bir yiyeceklerle çay verirdi. Kızı Helma gönüllü hastabakıcı olarak çalıştığı hastanede ateşli ama çekingen genç doktor Silbersee'yle tanışınca hemen evlendi; çünkü Yahudiler'in, Avusturya'nın, bir de kulak cerrahliğinin ilerisini pek parlak görmüyordu.

Sebastian, karısının sinirli gücüne dayanınca, büyük bir araştırmacı oluyordu; onsuz ise ancak kahve siyasetçisi. Viyana'dan tam Naziler girerken kaçtılar; Londra'da, New York'ta ner'deyse açlıktan öldüler; en sonunda ta Grand Republic'e kadar geldiler. Doktor kulak cerrahlığına boş verdi, göz-kulak-burun-boğaz uzmanı kesildi.

Helma kocasının özel hayatını kendisi ayarlardı ama, Sebastian muayenehanesinde gene kraldı: Helma da orada gene öğrenci barones gibi onu göklerde tutardı.

Helix'lerde durum bunun tam tersiydi. Rice Helix dış hayatta, "sahne işleri"nde pek uzman değildi ama, özel hayatta pek becerikliydi. İskambilde hile yapar, faturalarını hiç ödemez, yıldız falı haritaları çizer satardı.

Karısı bu çapraşık hayatı olduğu gibi kabul ederdi, sadece ayarlamaya çalışırdı. "Oyunda hile yapmak, büyü yapmak heyecan veren, güzel şeyler ama, Wilmette'te yeşil kepenkli beyaz bir köşk gibi bulunmaz ödüle doğru insanı bir adım bile ilerletmez" der, kocasının bu gerçeği görmesini isterdi.

İlk tanıştıklarında, Patty gezici bir tiyatro kumpanyasında oyuncuydu; Rice de sahne âmiriydi; ufak tefek rollere de çıkar, pek de korkunç oynardı. Patty onunla evlenmişti, çünkü kendisini ilk o istemişti. Rice ise Patty'yi ayak bilekleri güzel diye, çoraplarını yıkıyor diye, bir de kendisine yirmiyedi-buçuk dolar borcu olduğu için almıştı; bu parayı başka türlü ödeyeceği yoktu çü ıkü.

Bu evlenme pek başarılı olmuştu. Yataktan da, kahvaltıdan da, tanıştıkları kimseler üzerine konuşmaktan da büyük zevk alıyorlardı.

Rice küçük bir tiyatro yönetmeni olarak hiç de fena değildi; çünkü karısı ona kimi hangi role vereceğini, de-

nemelerde kızlara sahnede sanki köşebaşındaki bakkala sardalya almaya gidiyormuş gibi yürümelerini öğretmesini söylerdi. Sonra, bütün ev işlerini kendisi görüyor, en basit sebzeleri yenebilecek hale getirecek biçimde pişiriyor, radyo oyunlarında da ufak-tefek rollere çıkıyor, böylece gelirlerini harcamalarına denk getiriyordu.

Silbersee'lerde de, Helix'lerde de karı-koca birbirlerini anlarlar, el ele çalışırlar, dünyaya meydan okurlardı. Birbirlerine şöyle kısaca bir bakmakla, yabancılar üzerine ne düşündüklerini, eve dönmek vaktinin geldiğini, yeni bir hasta ya da oyuncu görüldüğünü bildirirlerdi.

Herhangi bir toplantıda, Bn. Silbersee kocasının ne büyük bir doktor olduğunu, bir yolunu bulup, bilmeyenlere haber verirdi. Rice Helix de bir tüccarla konuşurken, oranın radyosunda Patty'ye rol verilse bu işlerle ilgili herkesin nasıl hemencecik akıl almaz servetler edinebileceğini söylerdi.

Her toplantıdan sonra, Minnesota kış gecelerinin ekşi yirmi derece soğukunda, kol kola, yürüye yürüye evlerine dönerlerken hep birlikte kahkahalarla gülerlerdi bu neşeli insanlar.

Rice'ın oyun yönetmediği gecelerde, dördü ya Silbersee'lerin evinde ya da Helix'lerin dükkân-üstü iki odasında toplanırlardı. Erkekler biraz çalgı çalıp biraz da bezik oynarlar, karıları da büyük bir güvensizlik içinde dedikodu yaparlardı.

Belki de bu böyle pek uzun sürmeyecekti. Çünkü Koca Dünya bırakmaz kuşkudan uzak bir aşkla pek para getirmeyen aylaklığın sürüp gitmesine.

CASS TIMBERLANE kendini bir adam öldürme dâvasına bakmakta olan bir yargıç olarak gözünün önüne getiriyordu. Ama, gerçekten de o sırada bir adam öldürme dâvasına bakıyordu.

Görülmekte olan dâva şuydu: Bir yapı şirketinde çalışan bir işçi, Finlandiya ile Rusya üzerindeki bir çekişme sonunda, ustabaşısını kurşunla öldürmüştü.

Yargıç Timberlane oldukça dikkatle dinliyordu ama, zihni boyuna, kendisi için daha önemli, daha öldürücü olan ikinci bir dâvaya kayı-kayıveriyordu. Bu görülmeyen, kafasından geçen dâvada sanık kendisiydi, Bradd Criley'i öldürmekten dolayı yargılanıyordu.

Kendi kendine: "Of! bırak şu hayal kurmayı!" diye söylendi. "Biliyorsunki sen uygar, ya da gevşek bir adamsın; onu dövemezsin bile. Bir gün Jinny'ye: "Onu döverim!" diye böbürlenmiştin ama, dövemezsin, yalancı kahraman!"

Sonra da şöyle düşünüyordu:

– "Hem sen onu pek de öldürmek istemiyorsun ki... "Öcü ben alırım" demiş Tanrı. "Cezayı ben veririm" demiş. Kim olursa olsun, sende öyle pek de öç almak isteği falan da yok. Sen Bradd'ı düşman olarak değil, kendi halinde kimselerin namuslarıyla kazandıkları ekmeğe giren bir kurt gibi, bir solucan gibi görüyorsun."

Birdenbire, bu kafasında kurduğu dâvada suçlu Bradd oldu; kendisi de, yargıç olarak, pek haşmetli, pek hoş bir duruş aldı. Yasa, jüri gibi cansıkıcı engeller ortadan kaldırıldı.

Bradd yargıcın -güzel karısını ayarttığı yargıcın- karşısında titriyordu. (Cass onun hiç titrediğini görmemişti ama, neyse.) Kadın kaçırmak, güveni kötüye kullanmak, büyük bir ihanette bulunmakla suçlandırılıyordu.

Yargıcın, tahtına kurulmuş eski bir kadı gibi, pek göz kamaştırıcı, pek ulu bir hali vardı; ağırbaşlı bir gazabın kararttığı yüzünde adalet parılıyordu. Derken, asaleti üstün geldi.

– "Ey sanık!" diye gürledi. "Seni utanç içinde geçecek geri kalan yıllarını hapiste geçirmeye mahkûm edebilirsem de, yasayı bana karşı işlenmiş suçun üstünde tutuyorum."

Kendi kendine: "Hadi or'dan!" diye söylendi.

– "Yo, aşağı-yukarı onun gibi bir şeyi bal gibi yapabilirim! Wargate'lere anlatırım dâva vekillerinin ne gibi bir adam olduğunu. Böylece, Bradd'ı, yükselmesine nasıl yıllarca yardım ettimse, şimdi de al-aşağı ederim."

– "Ya? Biliyor musun, Webb gibi bir insan adamlarından birine dokunmaya kalktığın vakit ne der?"

– "Valla', pek ciddî de söylemiyorum ya..."

– "Pek ciddî söylemesem iyi edersin!"

Cass'a sorarsanız, "Benim hayalim pek kuvvetli değildir" derdi ama, kafasında birtakım şeyler kurmasına da kuruyordu.

Şu Bradd denen katı yürekli, uçarı herif onun yârine neler edecekti acaba? Uzun zaman birlikte yaşayacak mıydı? Yaşasa bile, onu umursamayarak, alaya alarak canından bezdirmeyecek miydi?

Jinny de bunun üzerine ya kendini içkiye verecekti, ya da kanıksayıp işi vurdum duymazlığa dönecekti. Yoksa, Bradd onun arkasına bir tekme vurup atacak, Jinny de bu hakaret üzerine artık bütün gururunu, vakarını mı kaybedecekti?

Cass hiç de Jinny'nin başka birine kaçmasını gülüp geçilebilecek bir şey olarak karşılamıyordu ama, bunu bir kötülükle, kendisini üzmemekten zevk alarak yaptığını kabul etmemekte ayak diretiyordu. Ona göre, Jinny aslında iyi insandı, Bradd'ın aslında kötü insan oluşu gibi.

* * *

Cass, adam öldürme sanığının avukatı Osprey'i dinlerken, içinden: "Karısıyla bugün gene kavga etmiş sanırım!" diyordu. "Pek sinirli."

Sonra gene kendi halini düşünmeye başladı. Yalnız, o sabah Jinny'ye mektup yazmaya karar vermişti, şimdi bundan vazgeçti. Adalet makinesinin işleyişini dinlerken, kendi öfkesinin pek önemsiz, pek hoş bir şey olduğunu görüyordu.

Onun başına gelen, fırtına gibi, neden ileri geldiği bilinmekle birlikte önüne geçilemeyecek şeylerden biriydi. İnsanlar atomu parçalıyorlar, dünyanın bir ucundan öbür ucuyla konuşabiliyorlardı da, sapasağlam görünen bir aşkın birdenbire çöküvermesi karşısında gene eski zaman adamları gibi: "Neden... neden.... neden?" demekten başka bir şey yapamıyorlardı.

* * *

Oturum ertesi güne bırakıldı. Cass Timberlane, odasına gelince, yorgun bir halde arkasından cüppesini çıkarıp George Hame'e uzattı.

George, esneyerek: "Avukat pek yaman!" dedi. "Lehinde bir tek delil bulabilseydi adamı kurtarırdı."

– "Herif suçlu mu sence, George?"

– "Suçlu mu? Elbette suçlu."

Yargıç bunu sorarken karısının dostunu düşünüyordu.

– "Suç nedir, George?"

– "Tam tarifini mi istiyorsunuz, Bay Yargıç? Kitaplara geçecek bir tarif?"

– "Çok iyi olur."

– "İnsanı avukata koşturtan şey suçtur. Hoşçakalın!"

* * *

Cass arabasını kışın son aylarının kalıp kalıp olmuş, işlenmiş karları arasında pek ıssız bir hal alan sokaklardan sürerek eve geldi, ömrünün en acı işini bitirmeye koyuldu: Jinny'nin giysilerini paket ediyordu. Connecticut'a yollayacaktı.

Sevdiğimiz birinin cenazesini hazırlamak gibi bir şeydi bu.

Ufacık beyaz yün çorapları... "Sıkı çorap" derlerdi, güneşten yanmış gibi boyanan bacaklara giyilirdi. Cass'ın gözlerinin önüne Jinny'nin bacakları, üzerleri ufacık ufacık benekli parlak derisi geldi. İçini çekti, çorapları Jinny'nin bavulunun üst gözüne, başka şeylerin en altına soktu.

Bir yandan da: "Acaba bunları bir daha görebilecek miyim?" diye düşünüyordu.

İncecik elbiseler... Şimdi pek entipüften, pek hoş görünüyordu ama, gene de, Cass onları askılara geçirirken, Jinny'nin çevikliğini, kıvraklığını hatırlatıyorlardı. Bulûzlar, beyaz ipekli iç çamaşırları... Güzelce katlanıp konsolun içine yerleştirilmişti.

Erkek çocuklara yaraşır bir boyun atkısı... Kırılarda yemeğe giderken boynuna bunu takmasını Jinny pek se-verdi.

• Bir yün kazak... Hiç giyilmemiş gibi yepyeni, dümdüz; Jinny'nin göğüslerinin çıkıntısı kaybolmuş.

Yamuk-yamuk olmuş yürüyüş ayakkapları... Cass hatırlıyordu: Dead Squaw Gölü'nün yanındaki ormandan düşe-kalka geçerlerken Jinny bu ayakkaplardan birinin burnunu bir yere çarpmıştı.

Evde son gece giydiği gecelik... Omuz başlarında uykudan kalma buruşukluklar vardı. Cass'a hâlâ sıcacıkmiş gibi geldi.

Jinny'nin resim defteri... Hafifçe alaylı resimler: Boone Havock'un ablak yüzü, Roy Drover'in geniş çenesi... Sonra, Bradd Criley pek rahat, pek usta bir halle golf sopasına dayanmış duruyor. Cass da vardı: Kardinal kı-yafetiyle çizilmişti.

Yeats'ın şiir kitabı. Bunu ona Cass hediye etmişti. Jinny'nin de pek hoşuna gitmişti: üzeri dökülen yapraklarla, haç putla, acayip bir gülle süslü mavi kaplı eski bir baskı. Bir şiir vardı, Ojibway Tepesi'nde bunu Jinny'ye okumuştı; kitabı karıştırarak onu aradı buldu:

**Sıkıntılı günler geçti;
Bırak vücudun gururu
Kalsın otlar altında,
Yoncaların altında,
Ayaklarla yanyana.**

Jinny gözünün önüne geldi: Eğri-büğrü toprağın üzerine uzanmış, hiç kımıldamadan, öyle yatıyordu.

Kitabı kaparken gözüne ilişti: Yaprakların arasından bir kâğıdın ucu çıkmıştı. Çekti baktı: bir pusula.

"Bu akşam yüzmeye gelir misin? Gelirsen şu kimsesiz kalbi şenlendirirsin.

Bradd"

Cass pusulayı üzgün üzgün gene kitabın içine koydu, sardı sarmaladı, bavula kapadı.

Ertesi sabah, bavulu adamlar almış götürürlerken sanki evden Jinny'nin cenazesi çıkıyordu... Bu ev bir daha onun sesiyle, seğırtişiyle canlanamayacaktı; salına salına aştığı eşikler bir daha onun geçişini göremeyecekti.

VİNCENT'LE CERİSE OSPREY

Oberlin College'den de, Yale Hukuk Fakültesi'nden de belki Vincent Osprey kadar donuk, gene onun kadar titiz bir avukat çıkmamıştı. Onun kadar karısına kul-köle, beceriksiz koca görülmemişti. Hele, karısı Cerise kadar hep kendini düşünen bir kadına hiç rastlanmamıştır.

Güzel giysiler isterdi; kükler, mücevherler, otomobiller, kokular isterdi; kutu içinde İngiltere'den gelme bisküvi isterdi; her dediği olsun, herkes ona hayran kalsın isterdi. Bunları sağlamak için Vincent'in ne geliri elverirdi, ne de o kadar sözü-geçer bir adamdı.

Cerise, hiç dinlemez, kocasının yazıhanesine gider, defterlerini gözden geçirir, ne kadar para kazandığına bakardı. Böylece kocasının kazancını kuruşu kuruşuna bilirdi ama, gene de ona ödeyemeyeceği faturalar yollar, onun pek az olan saygınlığını, daha da az olan sağlığını yaralardı.

Vincent borçtan bir türlü kurtulamıyordu. Hayat sigortasına borcu vardı; kulübe borcu vardı; buzdolabının, otomobilin, radyonun, evin bile taksitleri duruyordu.

Bir çocukları vardı: ufak bir oğlan. Annesi ona "babasının kusurlarını hoşgörmesini" öğretirdi.

Bir gün, arabayla Minneapolis'e gidiyorlardı. Yolda, Vincent benzin almak için bir benzin istasyonuna uğradı. Bu arada Cerise başını aldı köy yolundan içeri daldı.

Dönüp gelince, Vincent bir diplomat tavrı takındı:

– "Bir daha yaparsan arabayı çeker giderim!" dedi.

Karısı başını dikip uzun uzun bir baktı.

– "Hani ya o günler!" dedi. "Bu köyde öyle adamlar var ki tam erkek."

Savaş çıktığı vakit, Vincent daha askerlik çağındaydı; bugün-yarın askere alınmasını bekliyordu. Cerise hemen kendine Wargate'lerin fabrikasında bir iş buldu. Kısa zamanda, yalnız stenografya öğrenmekle kalmadı, tam bir "iş kadını", masabaşı siyasetçisi oldu, işine göz diktiği kadınlar aleyhine dolaplar çevirmeye başladı. Bir yıla kalmadı, haftada yetmiş dolara geçti.

Çocuğa bakmak için bir kadın tutmuşlardı, bunun parasını sözde Cerise verecekti ama, Vincent vermek zorunda kaldı: Cerise aldığı parayı üstüne-başına, bileziklere harcıyordu.

Derken, Wargate'ler Cerise'e Racine'den açtıkları yeni fabrikada, doksan dolar haftalıkla, başka bir iş verdiler. Cerise kocasına haber verdi. Bir haftaya kadar gidiyormuş.

Vincent: "Nasıl gidersin bırakıp da beni... çocuğu!" diye sızlandı.

– "Valla', onun için iyi olacağına aklım yatarsa çocuğu da alır giderim ama, seni... umarım bir daha yüzünü görmem senin!"

O hafta içinde Vicnent karısını kaybetmek üzere olmasının acısını biriyle paylaşmak gereğini duyuyordu; yoksa deli olacaktı. Yalnız, hiç yakın arkadaşı yoktu; konuşabileceği bir, karısı vardı. O da, hiç yakınlık göstermedi.

Vincent: "Söyle, ne yapayım!" diye yalvarınca Cerise ona akıl verdi:

– "Kendini öldür."

Karısı gittikten sonra bu dürüst delikanlı -yıllardan beri sekiz saat uyumaya, her sabah açık pencere önünde on dakika idman yapmaya, haftada iki kez Gençler Birliği'nin havuzunda yüzmeye, "Gözü kör olasıca!"dan başka kötü söz kullanmamaya, üç yaşından beri de her gece yatağına "Yattım sağıma..." diye girmeye alışmış olan- bu örnek genç avukat bir hafta içinde, saçı sakalına karışmış, perişan, pejmürde bir adam oldu. İçip sokaklarda gürültü çıkarıyor, elaleme rezil oluyordu. Meyhanelerde sızıp kalıyor, kapı-dışarı ediliyordu.

Yargıç Cass Timberlane ondan topu-topu sekiz-dokuz yaş ancak büyüktü ama, Vincent onu pek sayardı. Cass bir gün Vincent'i görmeye gitti, onu kir içindeki yatağında kir-pas içinde yatar buldu.

– "Bir yerlere git, gez, unut!" diye çok zorladı ama, Vincent hıçkırığa hıçkırığa ağlıyor: "İş işten geçti artık... Mahvoldum!" diyordu.

Cass: "Bir vakitler ben de mahvolmuştum, hem de senden daha beter parça parça olmuştum" dedi.

Vincent biliyordu: Yargıcın karısı da kaçmıştı; söylediğine göre de, temelli gitmişti.

Genç avukat Yargıcın eline sarılıp ağladı.

– "Metin olacağım!" diye söz verdi.

Vaktiyle Oberlin'de bir odada yatıp kalktıkları bir arkadaşları vardı, beş yıldır görmemişti, ona telgraf çekti "Chicago'da buluşalım, eski günleri canlandıralım" diye.

Buluştular, bir otelde oda tuttular, otelin lokantasında "Hatırlar mısın..."la karışık pek sıkıcı bir yemek yediler. İlk hızdan sonra, akıllarına konuşacak hiçbir şey gelmedi.

Vincent: "Bana biraz müsâde" diyerek kalktı.

Sözde, Racine'e giden sevgili karıcığınan, telefon bekliyormuş.

– "On dak'kaya kadar gelirim" demişti.

Arkadaşı yarım saat bekledi, sonra kalktı yukarı odalarına çıktı. Pencere açıktı... Oniki kat aşağıda da, eklenti bir yapının damında, bir yığın giysi halinde, Vincent yatıyordu.

Cerise cenazeye geldi, ağladı falan ama, oğlunu kız kardeşine bırakıp, akşama yine Racine'e döndü.

Kardeşine: "Ben bugünün kadınıyım, erkek gibi düşünürüm" diyordu.

Doğrusunu isterseniz, Racine istasyonunda onu karşılaştıran adam hiç de Cerise kadar erkek kafalı değildi: odasının kirasını Cerise veriyordu.

CASS İÇİN en kötüsü neydi, biliyor musunuz? Kış akşamları mahkemeden o loş eve geline, kendisini: "Hoşgeldin!" diye karşılayacak bir Jinny yoktu.

Kuzey Amerika'nın o son kış günleri de uzadıkça uzardı. Cansıkıcı, soğuk, külrengi gökyüzü kaldıkça kalırdı; beyaz dünya artık benek benek kirlenmiş, karları kayaklar bozmuştu.

Evde Jinny'nin bulunmayışı bir yokluk değildi; sade orada olmasa iyi: Vardı, varlığıyla da korkutuyordu. Cass nereye gitse o da sürüne sürüne arkasından geliyordu. Sonra Cass dönüp arkasına bakıyordu: Yoktu.

Oturma odasında, karanlıkta durup: "Jinny?" diye hafifçe sesleniyordu; sanki işitecek de gelecekmiş gibi.

Kleo evin içinde hep onun yanından geliyor: "Mırnav?" diye boyuna soruyordu. Cass da Bn. Higbee'den çok onunla konuşuyordu.

Bir keresinde, gece geç vakit, Kleo ile, oturma odasında oturuyordu, baktı kedi hiç yoktan mırıldanmaya başlamış, odanın içinde görünmez birini seyrediyor. Gözleri o görünmez kimseyle birlikte piyanoya gitti, kitaplığa gitti, Jinny'nin koltuğuna gitti; orada biraz kaldı; sonra başını ağır ağır çevirdi, hayaletin arkasından kapıya doğru baktı.

Cass'ı bir ürküntü aldı: Kapının önünde bir karaltı görür gibi olmuştu.

Kendi kendine: "Kötü bu!" dedi. "Korkunç! Jinny'ye bir şey mi oldu acaba? Şu, uzaktan - sezi dedikleri şeye inanmam ben ama, Jinny'ye bir telefon etmeliyim."

– "Sersemliği bırak!"

Evden dışarı fırlayıp, bu tehlikeden kaçıp, komşulardan birine giderek briç falan oynasa iyi olurdu ama, orada da Jinny'nin neden kaçtığını anlatmak zorunda kalacaktı ki buna gelemezdi.

Jinny gideli haftalar olmuştu, biri onu yemeğe çağırdı mı seviniyor, "Demek hâlâ beni sevenler var!" diyordu ama,hiçbirine de gitmiyordu. Bir, resmî toplantılara gidiyordu; orada da, eskisinden daha resmî bir şekilde konuşuyordu; bunun dışında hep tek başına yemek yiyordu.

Sofrada hiç konuşmuyordu. Ona Bn. Higbee hizmet ediyor, bekçiliğini de o, baştan aşağı dikkat kesilmiş olan Kleo yapıyordu.Onun ağır ağır odaya girip çepeçevre doluşmasını, sonra kaybolup gidişini seyrediyordu.

Jinny'nin onu sahiden bırakıp gittiğine Cass ancak iki hafta sonra inanabilmişti. Yalnız, durum artık küçümsenemeyecek kadar aydınlanınca Cass'ın hali daha kötüleşti. Her akşam Dickens'in, Thackeray'in, Hardy'nin romanlarına kapağı atıyor, radyo dinliyor da Darien'e Jinny'ye telefon etmekten kendini ancak böyle alıkoyabiliyordu.

Gece yatıncaya kadar hep Grand Republic'le Darien arasındaki saat farkını hesaplıyor. "Şimdi acaba Jinny ne yapıyor?" diye düşünüp duruyordu.

Onu Elderman'larla, bir de komşulardan karısı ölmüş orta yaşlı bir adamla briç oynarken gözünün önüne getiriyordu. Bu komşu sırf kafasında yarattığı biriydi ama, Cass onun keçi sakalını gözünün önünde canlandırıyor, adama diş biliyordu. Sonra, Elderman'ların gece bir yere

gittikleri de oluyor, Jinny evde yalnız kalıyordu. O da radyoda Cass'ın dinlediği programı dinliyordu. Onun için, Cass bunu beğenmese bile, "Belki Jinny dinlemek istiyordur" diye, düğmeyi bir türlü çeviremiyordu.

"Umarım yalnızlık çekmiyordur" diyor, onunla konuşmak, onu avutmak, keyiflendirmek istiyordu. Muhakkak telefon etmesini gerektiren birçok şey geliyordu aklına: Kleo'nun hiç beklenmezken yavrulamak üzere oluşu falan gibi. Ama, telefon etmeyi de göze alamıyordu. Ya karşısına Avis Elderman çıkarsa, ya da o sersem kocası? Ya Jinny gayet sakın bir halle karşılık verirse?

– "Yalnızlık mı çekiyorum? Ne münasebet! Doğrusunu istersen, şu sırada pek eğleniyoruz... O da var."

Yo, yo... Jinny dünyada onun yüzüne böyle bir tokat indirmezdi.

– "Yo... İndirir indirir!"

O zaman Cass bir şey keşfetti, bu keşfini de gelecek kuşaklara miras bıraktı:

– "Aşk insanları tuhaf hallere sokar."

Hayalinde Jinny'nin arkasından köpek gibi gidişi birdenbire duruverdi. Koruyucu şeytanı kulağının dibinde vızıldayıp duruyordu:

– "Şimdi, oğlum, Jinny senin yerine geçen, senden daha iyi bir erkek olan o Bradd'la sevişiyor."

Derken, yavaş yavaş kendini çeki-düzen altına aldı, onların birbirleriyle sevişir hallerini gözünün önünden bütün bütün uzaklaştırabildi. Bunu düşünmemek için bir karar bile imzaladı. Yalnız: "Jinny'yle Bradd sadece dama oynuyorlardır. Bir gün Jinny gelecek, o güzel yüzünü bana doğru dikip tatlı tatlı çıkışacak: "Ben yalnız seni seviyorum, yok yere Bradd'dan kuşkulandın ama, o benim

yıllarca kaybolduktan sonra ortaya çıkan ağabeyimdir de-
yecek" diye kendini kandırmaya çalışıyordu ama, ol-
muyordu. Bir tek umudu vardı: Belki de Bradd daha şim-
diden ondan soğumaya başlamıştı. Bu düşünce hem
Jinny'nin hesabına onun ağırına gidiyordu, hem de ilerisi
için bir müjde gibi geliyordu.

Alt yanı, Bradd öteden beri Jinny'de öyle Tanrısal bir
hal falan görmüş değildi ki; onun için o sadece bir kör-
pelikten ibaretti. Çok geçmeden bıkar bıkartı, değil mi ya?

* * *

Radyo "Kentucky'deki Eski Yuvam", "Nelly Bir Ha-
nımefendi" gibi, köy anılarını canlandıran parçalar çal-
dıkça Cass en mutlu dakikalarını yaşıyordu. Kendini on-
sekiz yaşında bir delikanlı olarak görüyordu, yanında da
onaltı yaşında bir Jinny vardı; akşam gün batarken saman
arabasına binmişler, kırlarda dolaşıyorlardı; el ele tu-
tuşmuşlardı, birbirlerine güveniyorlardı. Sonra, birdenbire
ikisi de seksenlik oluyorlar, bir köy evinin kapısında gü-
neşte oturuyorlar. Gene el eleler; kanlarının çağıldayarak
akışı gibi, hiç değişmemişler, birbirlerine bağlı kalmışlar.

Radyo spikerlerinin o yivşik yavelerine, karşılıklı dua
okur gibi cigara, karaciğer hapi, fasulye çorbası ilânlarını
okumalarına öyle sinirleniyordu ki! Kendisine de kızıyordu:
Hani kimi üniversite öğrencisi vardır, kulaklarının dibinde
radyonun hiç kesilmeyen uyutucu sesi olmadıkça ça-
lışamazlar; o da şimdi bunlara dönmüştü.

Ne var ki, radyoyu kapatır kapatmaz ev o kış gecesinde
pek ıssız, pek sessiz kalıyor, Cass da oturup Jinny'ye kulak
kabartıyordu: Gelmeyeceğini biliyordu ama, gene de, ayak
seslerini bekliyor, böyle kulak kabartmış beklerken de kor-

kuyordu. Neden korktuğunu da bilmiyordu; yalnız, başını çevirip bakamıyor, kaskatı, öyle bekliyordu. Kleo da, bo-yuna, o görünmeden yanı-başından geçene mırıldanıp du-ruyordu.

En sonunda Cass hıçkırma hıçkırma ağlamaya başlıyor, can havliyle radyoya saldırıyor, yaban ormanlarından yeni gelmiş milyon dolarlık bir cazın bayağı güzelliğini din-lemeye başlıyordu. Gene de, hatırlamadan edemiyordu: Bir vakitler, seviştikten sonra, sevinmiş, memnun bir halle, kolları birbirlerinin boynunda radyo dinlerlerdi. Bunun üze-rine, cazın cırlak neşesi de o korkunç sessizlik kadar da-yanılmaz bir hal alıyordu.

Eskiden tarih okurdu; çünkü ıslah olmaz bir eski kafa olduğu için, tarih okumayı kendine bir ödev bilirdi. Şimdi, bunun yerine, polis romanı okumaya başladı. Yalnız, bu hiç de yatıştırıcı bir eğlence değildi. Bu romanları oku-duktan sonra, yatağa yattı mı, yukarıdan çatı katından, aşağıdan bodrumdan, evin dört-bir yanından bir takım sesler işitiyordu: kanlı katiller, uluslararası casuslar, onun 1867'de bir Tanrı heykelinden çaldığı gözü arayan racalar. Bunların seslerini de gerçekten işitiyordu.

* * *

Kendi yalnızlığı kadar Jinny'nin yalnızlığını da düşün-üyordu. Dünyadaki bütün yalnızlıkları düşünüyordu: Çeyrek yüzyıl kocalarına, gürültücü çocuklarına bağlı yaşayıp da şimdi saatin pek yüksek sesle tıkırdadığı köy evlerinde tek başına kalan dul kadınlar... Yıldızlı yazlık otellerin bal-konlarında yabancıların bitmez-tükenmez konuşmalarıyla çevrili biraz daha mutlu dullar... Yeni geldikleri bir şe-hirde, eşyasıyla birlikte tuttukları odalarda pek üzgün ya-sayan, tiyatroya gidecek paraları olmayan delikanlılar...

Sevebilme yeteneğiyle bol bol dolu olup da güzel olmayan, akşamları tek başlarına kalıp, birtürlü gelmeyecek bir telefon bekleyen genç kadınlar... Sis içinde upuzun görünen bir gemideki gözcü... Hep arka arkaya kaçan çayırlar ortasında sarsan arabalarda köyden köye yol tepen satıcılar... Gece geç vakit yolcular uyurken uyanık duran yataklı vagon memurları... Sırnaşık hısım-akrabadan korkacak kadar zengin, hastalıklı, bir ayağı çukurda zenginler... Yıpranmış koltuğunda oturan, derdinin ne olduğunu çok iyi bilen emekli yaşlı bir doktor... Karanlıkta tek başlarına bırakılmış krallar, bekçiler, çocuklar.

Bu acımaya dalmalar Cass'ın yalnızlığını gidermiyorsa da, hiç olmazsa, zihnini kendinden başka yana çevirmey yarıyordu. Hemencecik Jinny'nin tatlı varlığını hatırlatıveren odaya bakmaya artık dayanabiliyordu. Aldıkları zaman bayram ettikleri lamba; hâlâ Jinny'nin parmaklarının izleri duran dama tahtası. O zaman dayanabiliyordu buna, tıpkı bir hastanın -o seferlik- öldürmeyen kalp çarpıntısına dayanması gibi. Seslerin en yalnızı, en güzeli olan, uzaktan uzağa tren sesine bile dayanıyordu.

Yalnız, radyonun böğürmesi ne zaman kesilecek olsa, Cass gene Jinny'ye kulak kabartıyordu. Onun her çıkardığı sesi işitiyordu, onu bekliyor, onu dinliyordu; uzanıp onu dinliyor, dinleyip korkuyordu... Bir türlü geçmek bilmeyen, geçmesinde önüne geçilemeyecek olan son gece, hücresinde bekleyen mahkûm gibi.

* * *

Halkın gözünde -Grand Republic'te de halkın gözü pek büyüktür- Cass "iyi dayanıyordu" doğrusu. Mahkemede onu hiç bu kadar çabuk, kesin karar verir görmemişlerdi. Eve de incelemek için hiç bu kadar çok evrak getirdiği olmamıştı.

– "Jinny'nin yokluğu işim bakımından benim için belki de iyi oldu" diye acı acı düşünüyordu.

Yalnız, biliyordu ki, başkaları onun temelini sağlam görüyorlarsa da, o biçimini kaybetmişti; benzeri olmayan, sarsak bir şey haline gelmişti.

Bn. Higbee'yle, yiyecek üzerine resmen açılmamış bir savaşa tutuştu. Yüreği kan ağlayan, zayıf saz benizli bir âşık olmak dolayısıyla, herkesten yakınlık beklerdi; bu kadın onu tek ana sevgisi belirtisi olarak: "Bu akşam nefîs kuzu külbastısı var, Bay Yargıç. Dün geceki o cânım tavuğumuzu da yememiştiniz" gibi bir azarla karşılayınca hiç de memnun kalmıyordu.

Bn. Higbee ona yemekten sonra bir kadeh içki getirirken gene piring tepsiyi kullanıyordu; Jinny, maun tepsiyi eskitmemek için, hep bunun kullanılmasını isterdi. Cass, pek kederli bir mutfak karışıklığı içindeki mutfağa canı istemeye istemeye içki almaya kendisi gittiğinde artık zahmet edip tepsî falan gözetmiyor, kadehi bir gazetenin üzerine gelişi-güzel koyuveriyordu... Jinny olsa çıkışırdı.

Cass eve çiçek getirme alışkanlığını bıraktı. Kimi vakit de, tek başına yemek yerken, sofradaki davranışları gözüne çarpıyor, kendini ayıplıyordu: Çorba tabağının üzerine pek bitkin bir halle abanışı, dirseklerini masaya dayayışı, elindeki kızarmış ekmeği kahveye batırışı, sofranın üzerindeki ekmek ufaklarını toplayışı.

Yalnızlıktan patlayan bir kadının dolap rafları üzerinde mahsus kılı kırk yararcasına titizlik göstermesi gibi, o da yeni karıştırdığı kahve fincanındaki o fır-dolayı dönen kabarcık adacıklarını seyre dalmaya başladı. Kimisi ne de güzeldi! Ortasında bir tane büyük kabarcık dağı vardı; öteki daha küçük kabarcıklar akıntıda giderken o en büyük ada onları kendine çekiveriyordu; onlar da, bir bü-

yüye tutulmuş gibi, ona karışıp kayboluyorlardı. En sonunda, o büyük ada da, sarp porselen kayalara çarpıp ufak olunca evrenin en büyük faciası kopuyordu.

Cass kendi kendine bir noktayı belirtti:

– "Bence şu kabarcık coğrafyasının üzerinde pek aşırı bir dikkatle duruyorsun."

* * *

Herkese göre gene eskisi gibi temiz giyiniyordu ama, kendisi gittikçe acayıpleştiğini görüyordu. Bir ara işi pek harabatiliğe döktü:

– "Bu gömlek bir gün daha giyilir... Yakasında ufacık bir kir var, o kadar."

Kendini temiz-paklığa tapınırcasına vermiş olan bu adam resmî bir ziyafete giderken çenesindeki karartıyı ikinci bir defa tıraş olarak gidermek zahmetine katlanmadı; bir keresinde de dişlerini fırçalamadan yattı.

Ondan sonraki sapıtması keşişliğe doğru bir adım oldu. Cıgarasını günde onbeş taneye indirdi. Ona öyle geliyordu ki Tanrı onun cıgaralarını sayıyordu, bu özverisine karşı ödül almak üzere de, Jinny'nin sevgisini ona yeniden bahşedecekti.

Buzlar kepaze olup da Dead Squaw Gölü'nden dışarı uğrayınca Cass o buz gibi sular üzerinde kürek çekerken yalnızlıktan hiç de yüksünlük getirmeyeceğini düşündü. Bir akşam, alacakaranlıkta, kıyıdan giden bir adam kulaklarına inanamadı: Gölden doğru yanık bir kaval sesi geliyordu; kurşuni kırışıklar üzerinde bir kayık vardı, içinde de bir, insan karaltısı.

– "Bu adam ya arta-kalan bir Kızılderili'dir, ya da delinin biri."

* * *

Cass hem aylak, hem sinirli olduğu zamanlar -şimdi de mahkemeden çıkıp eve gelince sık sık bu halde bulunuyordu- zihnine bir nağme musallat oluyor, boyuna dönüp duruyordu. Elinde olmadan, "Ta uzakta rüzgârda uğuldayan ovalar..." diye tutturuyor, bir türlü kesemiyordu. Zihnine dadanan bu sırnaşık nağmelerin en kötüsü, hızı azaltılmış bir vantilatör gibi durmadan vınlayan şu "Darien'de bir tepe üstünde, sessiz..." şarkısıydı. Cass buna inadına bir kelime oyunu olsun diye başlamıştı ama, çok geçmeden başına belâ olup çıkıvermişti. Şimdi bu sözler ona sadece Darien'deki Jinny'yi, onun ölüm denen sessizlik içinde yatışını hatırlatıyordu.

* * *

Mayısın ilk günleri o yıl, bahardan çok, rengi uçmuş, cansızlaşmış bir kışı andırıyordu. Ocakları kapamak, palto-ları kaldırmak, bir çiçeğin bu hale dayanamayıp baş-kaldırmasından daha çok göze batıyordu.

Jinny gideli üç ay olmuştu.

Mektuplaşıyorlardı. Haftada bir. İkisi de birbirine pek kuru mektuplar yazıyordu. Cass bunları yazarken çektiği zahmeti hiçbir evrak hazırlarken çekmemişti. Hiçbir evrakı da bu kadar titiz yazmamıştı. Ne fazla sert davranacaktı, ne de sevgi dilenecekti; onu hem kendi havasına bıraka-caktı, hem de ustaca bir kurnazlıkta tuzağa düşürecekti. Kleo üzerine bol bol yazıyor, biraz mahkemeden söz ediyordu, biraz da Drover'lerden.

Jinny'nin kısacık mektupları da aynı ustalıktaydı; aynı yapmacık, aynı sızlanış, aynı acındırıcı hal. Boşanma dâvası açabilmek için Vermont'a yerleşmek niteyindeymiş ama, bu işi göze alabilecek gücü kendinde bulamıyormuş daha. Avis de: "Darien'de biraz daha kal ki Bradd'a var-

mayı sahiden istiyor musun, istemiyor musun, iyice kararını verebilesin" diyor, bunda ayak diriyormuş.

Cass "Bradd'a varmak" lakırdısını okurken: "Ne!" diye haykırdı. Jinny'nin "Avis'çik" deyişinde de bir öfke sezer gibi oluyordu. Lakırdıların altında gizli olanları sezmekte pek usta bir kimse haliyle, sevine sevine yargısını verdi: Demek ki Jinny Bradd'ı ancak bir nöbetçinin yanında görebiliyordu.

Cass bunları düşünürken: "Umarım çok canı sıkılıyor"dur" diyordu ama, tam bu kaniya vardıği sırada bir mektup aldı:

"Buraya yakın oturan birileri evlerinde müthiş bir eğlenti yaptılar, Berg Nord'un da, Bradd'ın da çok iyi ahbabları... Şık kadınları, hoş erkekler, içten gelme besteciler, oyun yazarları."

Bu son kelimeyi okurken Cass içinden: "Ah! yavrucuğum, sen hiç imlâ bilmezsın zaten!" dedi.

"Hani ben sana, biraz sabredersek New York'ta da, yakınlarında da hoş insanlarla tanışırız demiştım ya, işte bunlar onlardan."

Cass: "Amma da dedin ya!" diyordu. "Sen orasını hiç sevmediğini söylemiştin, yavrucuğum!"

"Bradd bütün bunlarla Berg'in yoluyla tanışmış. Bizim dayıoğlu Berg'i de onlara ben tanıttım."

Cass gene söylendi:

– "İşte küstahlık bu kadar olur! Benim dayımın oğlu Berg!"

"Bradd onları gittikçe o kadar iyi anlıyor ki onlar da onu kendileri kadar kafalı kabul ediyorlar. Ama, ne eğlendik! Bil-meceler, oyunlar; bahçede ocak yakıp yemek pişirmeler! Korkarım ki çok pasta yedim, çok içki içtim, geç vakte kadar da uykusuz kaldım. Sana bu mektubu şimdi yatakta

yazıyorum. Bir iki gün yatacağım. İyi bir şey değil ama, değerdi de."

Cass o kadar tasalandı ki derin derin düşüncelere daldı. Telgraf çekmek, telefon etmek istiyordu ama, ne söyleyebilirdi ki? Kendini bilen ana-babaların kız evlâtlarına verdikleri bir öğüt vardı ki o da ancak onu söyleyebilirdi:

– "Kendine dikkat et."

Hayır, bunu söylememeliydi. Onun için, Jinny'ye sadece şunları yazdı, uçakla yolladı:

"Sanırım ki sizin o harikulâde, ama biraz tehlikeli eğlentinizden sonra, kendine dikkat etmen gerektiğini, kimse'nin söylemesine kalmadan anlayacaksın."

Bunun üzerine Jinny'den gelen mektup Cass'ı daha da korkuttu. Pek titrek bir yazıyla şunları yazmıştı:

"Cass'çığım;"

"Şimdilik pek uzun yazamayacağım. Hayli iyileştim ama, daha yatıyorum. Doğru söylüyorum: Sakın merak etme, şekerim. Hem bu sefer akıllandım artık. Dr. Liskett diye burada iyi bir doktorum var. Roy'dan daha usta geliyor bana. İnsülin iğnesi yapmaya başladı. Biliyorsun, şimdiye kadar bana bu iğneden hiç yapılmıydı."

"Balık zıpkınlar gibi iğne batırmaları hiç hoşuma gitmiyor ama, doktor diyor ki çok sürmez kurtulursun, diyor. Merak etme, yavrum."

Senin kötü Jinny'n."

Cass bunun üzerine Darien'e telefon etti.

Buz gibi bir uşak karşılık verdi: Bn. Timberlane yataktan ancak şimdi kalkabilmiş, ufak bir yürüyüşe çıkmış.

– "Bir şey söyleyecek misiniz? Adınız, lütfen?"

Cass: "Bir şey söyleyecek değilim" dedi.

"İnsülin" sözü tehlike işaretiydi. .

JINNY bir kez gittikten sonra Grand Republic Cass'ı öyle candan aramış, öyle iyi karşılamıştı ki Cass şimdi acı acı anlıyordu: Demek Jinny onu şehriden ayırmıştı.

– "Umarım beni yeniden anlar da sever" diye umduğu kadar "Umarım Grand Republic'i iyicene anlar, sever" diye de dua ediyordu.

Jinny'nin ortadan kayboluşu üzerine çok lakırdı edilmişti ama, Cass'ın tanıdıkları bu konuda pek bir şey söylemiyorlardı. Söyleseler memnun olurdu, çünkü Jinny'yi pek çabuk unutmuşlardı. Jinny'nin Rose gibi, Valerie gibi teklifsiz ahabları, onunla çok iyi geçinen, uzun uzun konuşan ahabları acaba onu gerçekten sevmişler miydi? Cass bunu merak ediyordu ama, sormayı göze alamıyordu.

Onu pek mi zor beğenir, pek mi karamsar bulurlardı; yoksa onda bir üstünlük görürler de korkarlar mıydı? Yoksa ikisi de mi değil? Cass'a öyle geliyordu ki Jinny'nin sade, insanî komşu sevgisine, bu sevgiyle sevilme isteğine gereği kadar değer vermeyişi, genç oluşunun en belirli yanlarından biriydi; Jinny'nin daha canlı erdemlerin yanı sıra bu ağırbaşlı sevgiyi edineceği günü bekleyememiş olmak da bu komşuların kusurlarından biri gibi geliyordu ona.

Komşuları, yavaş yavaş, çekine çekine, ne düşündüklerini ona bildirmeye başladılar.

Yargıç Blackstaff söylemek istediklerinin hepsini Cass'ın elini kuvvetle sıkarak, pek resmî köhne bir "İyisin, oğul; bak buna sevindim"le anlattı.

Cass onların kendisine karşı pek iyi davrandıklarını görüyordu. Bütün ömrünce de onlarla gittikçe daha yakın ahbab olmak istemişti. Ne pek büyük bir şehir, ne köy, ne resmî bir yer, ne taşra olan şu Grand Republic onun anayurduydum çünkü.

Karısının kendisini bırakıp başkasına kaçmış olması üzerinde boyuna düşünüp duran bir kimseden beklenebileceği gibi, Cass, önceleri, "Kimse beni telefonla aramıyor" diye duyduğu içerlemeyi "Şimdi de ne diye telefon ediyorlar sanki?" diye duyduğu içerlemeyle birleştirdi. Şimdi de, boyuna telefon ediyorlardı.

Yemeğe çağırdıkları vakit sinirli sinirli: "Gelemeyeceğim. Bir yere sözüm var" diyordu.

Telefonu kapar kapamaz da kendi kendine söylenmeye başlıyordu:

– "Niye gelirim demedim sanki? Eğlenirdim."

En emin sığınağı satrançta bulmuştu. Oyunun insanı herşeyden çekip alması, eskiden ona işinin tasalarını unutturduğu gibi, şimdi de düşüncelerinden kurtarıyordu. Yalnız, şimdi satranç oynayabileceği pek az kişi vardı. Yeniden Lucius Fliegend'e, rahip Dr. Gadd'a dönmeye utanıyordu, çünkü onları çoktan beri hiç arayıp sormamıştı. Her akşam kendi kendine satranç meseleleri kurup çözmeye çalışıyordu.

Bir akşam, Bn. Higbee, odun getirmek için içeri girmişti. Cass aklına bir şey gelmiş gibi ona baktı.

– "Satranç öğrenmek ister misin, Bayan Higbee?" diye sordu.

– "Hayır, efendim! Pek karışık bir şey, bana göre değil."

Dedi, fırladı gitti. Bir ara, Cass bir şey düşünür gibi Kleo'ya baktı, baktı. Sonra, başını iki yana salladı.

* * *

Gittikçe düzeliyordu. Derken, onu, tıpkı Jinny Marsh-lad'la tanışmadan önceki o pek sevilen, yarı bekâr genç yargıç Cass Timberlane gibi şehirde sık sık görmeye baş-ladılar.

Cass'ın misafir gittiği kimselerden bir, Boone Havock'la karısı Queenie, müthiş taraf tuttuklarından, akıllarından geçeni açıkça söylediler. O akşam Dr. Roy Drover'le ka-rısı Lillian da vardı... Şalırıya hemen yemekten sonra geçtiler.

Havock'un o pek görkemli, pek bunaltıcı kitaplığında oturuyorlardı. Bu odanın yeri siyah-beyaz mermerdi, du-varları fesrengi saten kaplıydı; kitaplar arasında da Sir Ashley Ashelburton'un (kendi okudukları bir yana) bütün kitapları vardı. Kendi kendine çalan, fil gibi koca bir gra-mofonda da Mozart'ın bir konçertosu ölü gibi mırıldanı-yordu.

Queenie: "Bay Yargıç," dedi, "niçin içimizden geçenleri birbirimize söylemeyelim? Bence mutlusunuz siz. Bilmem karınız mı sizi bıraktı gitti, yoksa siz mi onu bir tekme vurup attınız... Yo, müsaade buyurun! Neyse, bence ikisi de bir. Her iki halde de şu muhakkak ki onda iş yok. Güzel kadın, dış güzelliğine değer verirsiniz; şık kadın... hoş, Boone'un yeni daktilosunun yarısı kadar bile şık değil ya! Boone bu kıza göz koymuş sanırım ama, çakar-almazdır

bizim babalık! Ama, Jinny ne sizi adam yerine koydu, ne de bizi. Onun tek hoşlandığı kimseler Bradd gibi, Jay gibi şilte cambazları; Nimbus denen şu korkunç zıpçıktı gibi insanlar...

"Artık bu kalp yarasını yenmeye başladınız. Jinny'nin maymun kadar sırnaşık, kendini beğenmiş, düzenbaz, arsız bir yaratık olduğunu artık anladınız belki. Biz onu sırf sizin karınız diye aramıza aldık. Sizin ne iyi bir insan olduğunuzu anlayabilecek kafa yoktu ki onda; Boone'la benim gibi öğür olmuş bir karı-kocanın New York'lu bir gece kuşundan en aşağı iki kat daha değeri olduğunu anlayacak kafa yoktu! Vaktiyle bir kitap okumuş ya, her şeyi bilir sanıyor kendini. E, hadi bakalım, kardeş. Ateş!"

Hepsi ona öyle bir sevecenlikle bakıyorlardı ki, Cass sadece: "Quennie" diyebildi, "ben seni öteden beri hiç sesini yükseltmeyen, boynu eğri hanım-hanımcık bir kadın bilirdim!"

Boone: "Bakın, bunun üzerinde düşünmeye değer" diye, ondan yana çıktı.

Cass ağır ağır konuşarak: "Hepiniz, beni seviyorsanız, onu da sevmek zorundasınız" dedi.

Lillian, pek seyrek konuşan bir kadındı, kendini tutamadı, haykırdı:

– "Bak, görüyor musun, Roy, dediğim gibi: Sevgiyi hiç şakaya almıyor!"

Roy Drover burnundan soludu:

– "Peki, Cass. Döner gelirse sözümüzü geri alırız. Senin hatırın için ben çok zor şeylere katlandım. Oturdum da senin "Siyaset adamları okuyup üfleyerek insanların inançlarını düzeltmeliler" diye nutuk çekmeni bile dinledim."

Hepsi kahkahalarla güldüler. Pek rahat bir halleri varmış gibi görünmeye çalışıyorlardı.

Roy Drover: "Yo, yanlış anlama bizi, Cass" diye sözünü bağladı. "Hiçbirimiz kendimizi ondan üstün buluyor değiliz. Hepimiz kabul ediyoruz; hayli yaman tenis oynuyor, bir hayli şey biliyor.. Hiçbir şey bilmeyen bir kadın için bu kadarı sahi aşırı. E, briç oynuyor muyuz, oynamıyor muyuz, söyleyin, kuzum. Bunu öğrenmek isterim, çünkü artık işler o hale geldi ki briç oynamaya gidiyorsun, oynayamadan dönüyorsun. Gene öyle olacaksa eve gideyim de bari güzel bir uyku çekeyim."

Bir adam vardı ki Cass az çok hayrandı... aptalca gösterdiği cesareten dolayı. John William Prutt'tu bu. O zamana kadar bütün dul kadınlara evlerinin haczini durduracağını söylerken hararetle ellerini sıkardı, Cass'la pek sinirli konuştu:

– "Belki üzerime gerek olmayan bir işe karışıyorum, küstahlık ediyorum ama, Bay Yargıç, kusura bakmazsın sanırım. Karımla konuştuk bu işi. Şunda karar kıldık ki, toplumumuzun kalbur-üstü tabakasının tamamıyla sizden yana olduğunu bilmelisiniz."

Cass içinden: "Biliyorum, iyi niyetle söylüyor bunları" diyordu. "Queenie'nin de niyeti iyi, Jinny'nin de niyeti iyi... Ah! n'olur etrafta bu kadar çok iyi niyetli insanlar olmasaydı! Çok şükür ki hiç olmazsa Bradd'ın niyeti iyi değil."

O günlerde biraz kendinden utanır gibi oluyordu: Eskiden Bradd'ı pek beğenirken, şimdi, bakıyordu onu çekıştirenlerin "pek dalgacıdır; hoş'a gitmesini pek iyi bilir ama, ahlâk arama" diye söz edişlerini can kulağıyla dinliyordu.

Yargıç Flaaten: "Fishberg gibi dürüst bir hilebaz bence senin o sinsi hilebaz dostun Bradd Criley'den bin kat iyidir" diyordu.

Cass, pek ilgisiz bir halle: "Evet..." demekle kaldı.

Cass'a o, kaynananların en iyisinden -Jinny'nin annesi Bn. Marshland'dan- topu-topu bir mektup gelmişti.

"Senin gibi biz de dua ediyoruz, oğlum" diyordu, "umarız ki külbastının yerini akide şekerinin tutmayacağını Jinny yakında anlar."

* * *

Cass yeğeni Valerie'yi hep küçük bir kız gibi görürdü. Bu çocuk onu görmeye, arkasında kadın askerlerin üniformasıyla gelince şaşırdı; hem kadın, hem asker olmuştu. Askere alınması için yaşını bir-iki yaş fazla söylemiş olsa gerekti ya.

Kız pek sevinçli bir halle saldırdı:

– "İzinden kıtaya dönüyorum, Yargıç Dayı, geçerken sana bir uğrayayım da söyleyeyim dedim: Ne olursa olsun, Jinny Yengemin bir daha buraya gelmesine müsâde etme."

– "Hınğ?"

– "Şimdi ben askerim ya, düşünmesini öğrendim. Bunda da şöyle düşündüm. Herkes: "Yeni bir dünya doğuyor, kadınların durumu baştan başa değişecek" deyip duruyor. Valla', bu dünya çoktan doğdu, kadınların durumunu da değiştirdi. Öyleyken, gene de Jinny Yenge gibi on milyon bebek var ki ne bir iş tutabilecek tıynetteler, ne okumaya sabırları var. Onlara sorarsanız, çağdaşlık kadınlar için sadece hoşlarına giden erkeklerle gezip tozmakta serbest olmak, istedikleri bütün mücevherleri, işlemeli yatak çarşafalarını elde etmek demektir.

"Hani Fransız kadınlarının kurdukları çeteler var ya, onların bir fotoğrafına bakıyordum. Öyle kendilerine güvenir bir halleri var ki! Mağaralarda yatıp kalkabilirler, fasulyeyle karınlarını doyurabilirler. O zaman Jinny geldi aklıma. E, vallahi, gönlüm bulandı!"

Cass: "Valerie Pennloss Onbaşı!" dedi. "Senin şu savaşçı kadınlarına hayranım ama, bunun hiç de "çağdaş" bir yanı yok... Eski Teuton kadınları da öyleymişler. Jinny Yenge'ne gelince... Hatırlar mısın, bundan birkaç yıl önce, herkes bizim üniversite gençliği sıfırı tüketmiş... hiçbir yere yürüye yürüye gitmiyor, derlerdi ya? Şimdi o gençler zehir gibi çarpışıyorlar. Jinny de, zora gelse, ayağına pantolon giyer, omzuna tüfeğini atar, onlardan hiç aşağı kalmaz, gece sabaha kadar yürür. Onları geçer bile! Ne istediğini bilmek cesaretini gösterdi; istediğini yaptı da; hem de açıkça!"

"A! Yargıç Dayı, sen onu seviyorsun, öyle değil mi? Ne mutlu ona! Aptalın da biri! Savaş olduğundan haberi yok... Kadınlar için her zaman savaş vardır ya!"

– "Bana bak, Onbaşı! Elli yaşına geldiğin zaman görmek isterim seni. Sen yaştakiler bize kabahat bulduğunuz gibi, senin çocukların da, senden sonraki savaşa yol açtığınız için, sizleri suçlu bulacaklar."

Valerie: "Yok, şekerim, sen o kadar yaşlı değilsin" dedi. "Aramızda bir kuşak falan yok. Askerden dönüşümde albay olursam beni alır mısın?"

– "Alır mıyım hiç! Pek dişlisin sen."

– "Hele dur, görürüz. Bugünlerde, hiçbir şeyi önceden kestiremezsin."

* * *

Jinny'ye bu kadar kabahat bulanlara karşılık, Cass'a kabahat bulan bir tek kişi vardı: Christabel Grau...

O da Cass'ı görmeye eve, Valerie gibi, pek ciddî bir halle geldi. Otuzbeş yaşındaydı ama, pek taze, pek gü-leryüzlü bir hali vardı; gözleri ışılt-ışıl yanıyor, ağzından bal akıyordu.

Damdan düşer gibi: "Nasılsın diye bakmaya geldim" dedi.

– "Aman ne iyi ettin, Chris! Dün akşam seni düşünüyordum. Bisikletle gezmeye çıktığımız zamanlar ne eğlenirdik! Benim söylediklerimi hep ciddiye alırdın. Kır çiçeklerine uydurma ad takardım, hepsini sahi sanırdın. Gel yukarı çıkıp benim çalışma odamda oturalım. Bu oturma odası pek... pek resmî."

Yukarı çıkarlarken Cass içinden: "Ne aptallık ettim de şu Chris'i almadım!" diyordu. "Tam kadın... kocasını seven, kocasına bağlı bir ev kadını olur."

Birbirlerinden serçeyle tavuskuşu kadar bambaşka görünüyorlardı ama Jinny de, Blanche da hep kendilerine yontucu, hep kibarca astığı-astık kestiği-kestik kadınlardı; Chris'in cömertliğiye öyle bir ırmaktı ki toprağı verimli yapmaktan başka bir istediğı yoktu. Cass acaba o uğursuz kalıptan dışarı çıkıp kendine ezâ etmekten kurtulmak cesaretini ne zaman gösterecek, kendini ne zaman bulacaktı?

Chris'i kendi koltuğunun karşısındaki kırmızı meşin koltuğa oturttu, bir cıgara verdi, bir kadeh de içki; teklifsiz olmaya hazırlandı. İşte o sırada Chris kobra yılanı gibi saldırdı:

– "İçimde bir ukde var, açmadan edemeyeceğim, Cass... Biliyorum, çok kişi, Jinny ne iyi etti de seni bıraktı gitti,

diye sana dostluk gösteriyorlar. Şunu bilmeni isterim ki, ben onlar gibi düşünmüyorum."

– "Hınğ?"

– "Onu ilk gördüğümde, kıskandım. Seni çok severdim çünkü... Doğrusunu istersen, âşık olabilirdim sana, sen ne istediğini adam-akıllı kararlaştırabilseydin."

– "Hınğ?"

– "Ama, sonradan sevdim Jinny'yi. Benden topu-topu birazcık daha genç."

Cass içinden: "Sekiz yaş küçük, bunu sen de bal gibi biliyorsun ya!" diyordu.

– "Öyleyken, gene de ufacık bir kız kardeşimmiş gibi görürdüm onu. İkinize de bağlanmıştım. Bu evlilik hayatını yürütmenizi istiyordum. Ama, Cass, ona karşı sen çok bencil, çok sert davrandın."

– "Hınğ?"

– "Bir-iki dakika geç kalmaya-görsün, ne çıkışıldın! Sonra, Roy gibi köhne insanların yanında neşelensin isterdin! Çekilir şey değil, doğrusu!"

Cass: "Chris!" dedi, "ben şimdiye kadar kendimi temize çıkarmaya pek çalışmamışım ama, şimdi çalışacağım. Başkalarına karşı bencil davrandığım oldu, olmadı değil; Blanche'a karşı, sana karşı. Hele, Jinny ile bir yere gidebilmek için yargıç arkadaşlara nasıl iş yüklediğimi düşündükçe ürpertiler geçiriyorum. Bende olmayan, elde edemeyeceğim bir şeyi nasıl verebilirimdi, bilmiyorum. Sonra, nasıl bir hanım-evlâdı adamla evlendiğini, onun gene kendisi gibi hanım-evlâdı olan arkadaşlarıyla tanışmak zorunda kalacağını biliyordu. Kimse aldatmadı ki onu.

"Madem bana kabahat buluyorsun, müsâde et söyleyeyim. Yalnız, ona olan sevgime dokunmaz bu, onu da bilmiş ol. Evlilik hayatımızın yürümesine o da yardım edebilirdi. Kendini karılık görevine biraz olsun verebilirdi. Benim arkadaşlarım canını sıkıyorsa yenilerini bulup getirmeye bakabilirdi. Seve seve karşılarımdım hepsini! Karı diye bir melek aldım, şimdi de onu çok arıyorum. Ama, onu tutabilmek için elimden geleni yaptım... bir, kanatlarını kesmedim; meleklerin de, kanadını kesemezsin ki!"

Chris cıgarasını ocaktaki ateşe atmış, gelip Cass'ın koltuğunun kenarına oturmuş, saçlarını okşuyordu:

– "Onu ne kadar arıyorsun, farkındayım, Cass. Belki de benim onda sevdiğim asıl sendin!"

Cass başını onun böğrüne doğru eğdi, Chris'in okşayan eli durdu. Artık ortada engel kalmamıştı, onu cömertçe sevebilirdi.

Cass birdenbire ayağa fırladı, bu ucuz tertip büyüyü yarım bıraktı:

– "Radyoyu açalım" dedi. "Cleveland Orkestrası'nın saati gelmiştir."

Aşk dediği hayal uğruna ne kadar huzuru, güvenliği tehlikeye attığını biliyordu.

* * *

O gece Chris'i pek ateşli düşündü durdu. Jinny'nin hayaline de yalvardı:

– "Çabuk gel bana! Chris'e dönmek istemiyorum ama, dönebilirim."

Kleo'nun Chris'e nasıl yaltaklandığını hatırladı; hem de ayıp kaçacak kadar bir yaltaklanış. Kleo öyle, büyüye falan tutulacak mart kedisi değildi de artık. İki kez anne ol-

muştı, ner'deyse nine olacaktı. En devamlı kocası olarak John William Prutt'ların siyahlı-beyazlı Tom'u bilinirdi; pek eski-kafa bir kediydi bu Tom... öyle bir kedi varsa.

Cass da Kleo'ya karşı gittikçe daha çok eski-kafalılık göstermiş, onu iki seferinde de en geleneğe uygun biçimde yavrulatmıştı: bir yazıhane gözünde. Chris de kedi olsaydı, muhakkak yazıhane gözünde yavrulamak isterdi, belki de içi sedir tahtası kaplı bir gözde...

Kleo o zamana kadar Chris'i de, başka herhangi akli başında bir misafiri de görmektense Jinny'nin hayaletini görmek istemişti, bu besbelliydi ama, artık değişmeye başlamıştı. Chris'in başını okşamasına bile sesini çıkarmamıştı.

Cass: "Kediler insanları unuturlar mı acaba?" diye düşünüyordu.

İKİ EVİ olması Cass'ı tasalandırıyordu; iki evi birden ne yapacaktı ki? Yeni evden vazgeçemiyordu; çünkü Jinny'nindi bu ev. Bahar da yavaş yavaş gelmeye başlamıştı. Cass uzun yürüyüşlere çıkıyordu; bu bakımdan da eski konağı onu pek çekiyordu. Bu kepenkli mağaraya girip otur-maktan, bu aşk tımarhanesi üzerinde düşünmekten pek hoşlanıyordu.

– "Öyle ilerledik ki," diyordu, "pis düşmanlarımızı -bir yaşındaki çocukları- yüz kilometre öteden öldürebiliyoruz ama, hemen hemen aşktan nasibi olmayan bir iki profesör bir yana, kimse aşkın ne olduğunu anlamaya başlamadı bile. Okullarımız sözde duygularımızı eğitecekmiş; ne gezer! Onların yanında en pestankerani iş bile, viski ilan-ları bile, bilgi bakımından, mükemmeliyet bakımından daha üstün...

"İleride erkekler acaba karılarının istedikleri kadar dostu olmasına ses çıkarmamak zorunda mı kalacaklar? Erkek-lerin hoşuna gitmez bu; ben ifrit olurum. Ama, yüzyıllardan beri kocalarının aşıftelerle düşüp kalkmaları da kadınların hoşlarına gitmemişken buna katlandılar. Şimdi sıra bizim mi acaba? Bu benim hiç de hoşuma gitmiyor ama, gitsin, gitmesin, ne çıkar?

"Dünya iyice ne uygarlaşabilecek mi acaba? Öyle diyoruz ama, sahiden olacak mı? Hangi mağara adamı şu, tek sev-diği kadını Bradd denen uçarı madrabaz avukata kaptıran Yargıç Timberlane'den daha büyük enayilik edebilirdi?

"Bir gün olup dünya erkeklerle kadınlara birbirlerini sevdiren şeyin ne olduğunu daha bilemediğini anlayacak belki ama, acaba sonsuz buzlu karanlık çökmeden biraz olsun mutluluğu tatabilecek mi?"

"Kuşku üzerine, yanlış inanışlar üzerine kurulmuş bütün bir uygarlığın dertlerini gidermedikçe bir tek karı-kocanın dertlerini gideremezsin. Bu biçim kurulmuş bir uygarlığın dertleri de ne yabanıl bir yaradılıştaki olduğunu kendisi anlamadıkça düzelemez; mertlik dediği şeyin kalpsizlik, kutsal saydığı şeyin saçma, başarı saydığı şeyin de aşağılık bir cambazhanenin tozları arasında bir fıstığı yakalayacağım diye yuvaklayan soytarının başındaki kâğıt miğferden başka bir şey olmadığını anlarsa ancak o zaman."

Evin korkunç büyüüne tutulmuş, böyle düşünüp duruyordu. Jinny'nin, arkasında incecik bir sabahlık, konağın iç karartıcı havası içinde salına salına gezişi gözünün önünde canlanıyor, mutfakta yağda yumurta ile falan hafif-tertip akşam yemeği yemeleri gibi ufak ama, hoş şeyleri hatırlıyordu. Giysi dolabının kapağının arkasına Jinny'nin sarı yaldızla, pembe boyayla çizdiği şen-şatır melekleri gördükçe içi burkuluyordu.

Mayıs sonlarındaydı, birdenbire baba katili oldu; konağı sattı... İskandinavyalı bir Luther kilise kurumuna sattı. "Düşkünler evi" yapacaklarmış.

Konağı son kez görmeye gitti. Bu işte duygularına pek kapıldığını bile bile, yanına Kleo'yu da aldı; şaşkına dönmüş zavallı farelerin bu Viking biçimi cennetini son kez o da gezsın istiyordu. Kleo bu sefer hoşlanmadı oradan. Yukarıda da, aşağıda da, bodrumda da Cass'ın yanından hiç ayrılmıyordu. Cass ev sahibi olduğu kadar şairdi de: Hayatında bir daha göremeyeceği kadar güzel bir gaz fırını vardı da bodruma onu bir kez daha görmeye inmişti.

Artık çıkıyorlardı. Cass kapıyı kitliyordu, kedicik fırladı çimenlere doğru gitti.

Bir havlama işitildi. Cass telâşla dönüp baktı: İki köpekle birkaç oğlan çocuk Kleo'yu çimenlerden doğru kovalıyorlar. Cass'ın bağırmasına kalmadı, köpekler Kleo'yu makasa aldılar. Biri yakaladı, o uzun uzun dişlerini kedicğin kaburgalarına geçirdi. Sonra fırlatıp havaya attı, öteki köpek sıçradı yakalamaya...

Cass deli gibi koştu, Kleo'yu yakalamış bırakmayan köpeği az daha boğuyordu. Parça parça olan kediyi ondan çekip aldı, bağrına bastı.

Kleo, ona bakmak ister gibi, başını biraz döndürdü. Sonra o ufacık yüzünü bir soğukluk kapladı; öldü.

Uzun boylu adam, bir Kızılderili başkanı gibi, kanlar içindeki kedi ölüsünü sıkı sıkı tutarak, otomobiline doğru geldi. Sağır olmuştu sanki: yana-yakına özür dileyen çocukları duymuyordu bile. Yürürken ağlıyordu.

* * *

Arabayı sürerken bir eli direksiyondaydı; bir eli de kedinin kuş gibi hafif ölüsünü tutuyor, üstünü-başını kan içinde bırakıyordu.

Eve geldiler; artık onun evim dediği o şatafatlı, sevimsiz yere. Yüzü taş gibi, otomobili arabalığa soktu. Sonra sivri bir kürek aldı, zorla kaldırdı, gitti bahçede bir gülün dibine kedinin artık ufacık kalmış, tanınmaz ölüsünü gömdü. İçeri girdi, yukarı çıktı. Üstünü değiştirdi, kanlı giysileri alıp aşağı indi. Bn. Higbee'ye verdi:

– "Temizlemeye götürür müsünüz şunları lütfen? Baştan aşağı kan içinde kaldı. Köpekler Kleo'yu öldürdüler. Kleo öldü. Köpekler öldürdü. Gömdüm."

– "Ah! Bay Yargıç, nemiz varsa Tanrı elimizden alıyor sanki!"

Cass dinlemedi bile. O şimdi bir düşünceye saplanmıştı. Bu düşünce pek saçmaydı, biliyordu ama, elinde değildi. Kleo'nun ölümü ile Jinny'yi birbirine bağlıyordu. Dayanamadı, telefona gitti. Darien'e, Jinny'ye şu telgrafı yazdırdı:

"Sevgili Jin, mektubun gecikti, merak ediyorum, iyi misin. Sevgiler."

Ertesi günden önce karşılık alacağını hiç ummuyordu ama, o gece de evden bir yere kımlıdayamadı.

Saat 10'u biraz geçiyordu, santraldan telefon ettiler:

– "Bay Yargıç, siz misiniz? Tel-mektup var, Jinny imzalı, Darien'den. Okuyayım mı? Dinliyor musunuz? Hayli uzun.

"Meleğim, bu bana fırsat oldu. Hastabakıcımlan Avis'in canlarını sıkmak için onlar evde olsalar yazdırmazlardı ama, yemeğe bir yere gittiler. İnsülin al, insülin al diye başımın etini yiyen bu hastabakıcılardan bıktım usandım. Sen de üstelerdin ama, bu senden daha beter, yavrum. Onun için, üç gün oluyor iğneyi bıraktım, çıtır-çıtır da şeker yiyorum. New York'tayken ne delilik ettim, yeniden yatağa düştüm, doktor kaygılanır gibi. Sen burada olsaydın da beni avutsaydın, senlen olduğum zamanlar böyle şeyler hiç olmadıydı ama, doğru söyle, dört köpük şekerlemesi bir araba dolusu arsenikle bir midir. Sevgiler."

Cass gülümsemedi. Bir dakika ancak düşündü. Yargıç Blackstaff'a telefon etti:

– "Kusura bakma, rahatsız ettim, Steve. New York'a gitmek zorundayım, hemen bu gece otomobille yola çıkacağım. Ölüm-kalım meselesi. George Hame'e telefon eder misin benim adıma işleri üzerine alsın? Sağol!"

İl Polis Müdürü Alex Snowflower'e telefon etti:

– "Bay Müdür? Ben Cass Timberlane. Yarın sabah Chicago'da olmam gerekiyor. Doğuya gidecek uçaklardan birine yetişmek üzere yasaya aykırı bir iş yapar mısınız? Yardımcılarınızdan biri mi olur, başkası mı, birini verseniz de beni oraya son hızla götürse?"

– "Hayhay, Bay Yargıç. Ben kendim kullanırım arabayı, sizi oraya kadar götürürüm."

– "Minnettar olurum. Yalnız, eminsiniz ya bizi yolda durdurmayacaklarına? Yarın muhakkak orada olmalıyım."

– "Yarın sabah muhakkak orada olursunuz. Wisconsin polislerinden kimin haddine düşmüş Yargıç Timberlane ile Radisson İl Polis Müdürünü durdurmak! Onbirde gelirim, bekleyin."

Cass Chicago'daki nöbetçi yargıca telefon etti. Yargıç söz verdi: Bir yolunu bulup, kitaba uygun olarak ona bir yer ayırtacaktı ertesi sabah New York'a kalkacak uçakta.

Cass bir yandan da hep Darien'e telefon etmeyi düşünüp duruyordu. Kendi sesini duyar gibi oluyordu: "O ters uşağı paylıyor, sonra Avis'e "Jinny nasıl?" diye soruyor. Dokunaklı bir kısa konuşma ile: "Yarın öğle üzeri oradayım" diyor. Avis şaşırıyor: "Hemen gelmenize gerek yok sanırım..."

Hayır. Onun asıl korktuğu şey başkaydı. Ya Avis "Jinny öldü" derse? Darien'e telefon etmedi.

Bn. Higbee mutfakta bir köşeye sinmiş duruyordu.

Cass: "Bir kutuya üç-dört sandiviche termosa da kaynar biraz kahve isterim" diye içeri dalınca kadın tasalandı.

– "Pek heyecanlı, pek ateşli görünüyorsunuz, Bay Yargıç" dedi. "Ona mı gidiyorsunuz?"

– "Evet."

Bn. Higbee başka bir şey sormadı.

* * *

Polis Müdürü Snowflower söz verdiği saatten on dakika önce geldi, kapıya dayandı. Cass pek sakin bir halle dışarı çıkıp onu karşıladı. Hiç konuşmadan el sıkıştılar.

Müdür caddelerden saatte seksen kilometreyle gitmeye başladı, geceleyin boş bir kurşuni deniz böceği kabuğu gibi görünen Chippewa Caddesi'nin sonuna gelir gelmez de tam yüz kilometreye çıktı. Bu hız ne eksiliyordu, ne artıyordu.

Koca Kartal Irmağı'nı geçtiler, yarın tepelerine doğru çıktılar, eski Kuzey Ordu Yolu'na gelince de güneydoğuya kıvrılıp Saint Croix Çağlıyanı'na doğru vurdular.

Herkese öyle gelir ya, Cass'a da öyle geliyordu: Geceleyin hayalleşen kırlar koşa koşa onların yanı-sıra geriye doğru gidiyor, ağaçlar onların üzerine saldırıyordu. Yukarı doğru çıkarlarken, on evlik bir köy alelacele dikiliveriyor, onların üzerine doğru atılıyor, dönemeçler onlardan kaçmak için hemen yana çekiliveriyordu. Onlar da, bu ufacık, karanlık gözetleme odasında, tehlikeden uzak, oturuyorlardı; sanki dünyanın merkezi onlardı.

Hızları arttıkça Polis Müdürü daha sessizleşiyor, daha heybetli bir hal alıyordu. Başlangıçta resmîydiler. Adliye Sarayı'nda komşuydular ama, birbirleriyle ancak il işleri dolayısıyla görüşürlerdi.

Önce: "Bayan Timberlane rahatsızlar galiba, Bay Yargıç? Merak etmeyin, sizi ona ulaştırırız." - "Sağol, Bay Müdür" diye başladılar ama, ikisi de aslında halis çiftçiydi, halis Orta-Batılıydı, senli-benli konuşmasını sevenlerdendi; ikiyüz kilometre kadar gittikten sonra başladılar teklifsiz konuşmaya:

– "Sana bir şey söyle'yim mi, Cass: "Biliyorum ki senin Jinny güzellikten yana da, kafadan yana da benim Mil-

dred'den bin kat üstündür ama, ben basit kadını daha çok severim; çocuk yetiştirir, çörek yapar."

– "Yo, bunu seninle tartışırım, Alex. Bir kadının kendisi için de bir istediği var mı diye düşünmeli."

İki kez mola verdiler. Cass da geceyarısı yemeği nasıl oluyormuş görünce şaştı. Karanlıkta herşey katılmış kalmıştı; artık, öyle onların yanından geçip gitmiyor, hiç kıpırdamadan duruyordu. Cass, otomobilden çıkarken ne kadar kaskatı kesildiğini görünce de şaşırttı. On dakika sonra orası da geçip gitmiş, arkalarında yoklara karışan kırlara yeniden karışmış oluyordu. O zaman Cass ne yediğini bile hatırlamıyordu.

Gözlerini hep kısıp ileriye diyor, yüzelli kilometre uzak-tayken bile Chicago'nun ışıklarını görür gibi oluyordu. Şehir dışındaki mahallelerin yeşil damlı küçük evleri, sonra fabrikalar, tahta yapılar, tramvaylar yanlarından akıp geçmeye başlayınca da, sanki havaya kaldırılmış da birdenbire yere konulmuş gibi oldu.

Uçağa yetişti, New York'a varıncaya kadar uyudu. Sonra, bindiği taksi Büyük Merkez İstasyonu'ndan içeri daldı. Saat tam bire gelmek üzereyken de, Darien'de, Avis Elderman'ın büyük sarı evinin kapısını çalıyordu.

Uşak ufak-tefek bir adamdı ama, kendini-beğenmişlikle pek kabarmıştı. Kapıyı açtı:

– "Evet?" dedi.

O zaman Cass'ın aklına geldi: Adam onu tanımamıştı, belki de dünyada böyle bir insan olduğunu bile bilmiyordu. Sonra, kendi de herhalde pek perişan bir haldeydi; üstü-başı toz içindeydi. Şu da var ki geleceğini evdekilerden hiçbir bilmiyordu. Yalnız, Jinny'nin oradan bir-iki adım ötede olduğu da aklına geldi.

Sabırsızlanarak: "Ben Cass Timberlane" dedi.

– "Evet?"

– "Yargıç Timberlane, be!"

O kattakilerin hepsi işitmiş olacak ki taşlığın sonundan doğru Avis göründü. Yüzündeki anlam da bir eve yabancıların öğle yemeği saatinden önce gelmelerinin hiç yaksık olmayacağını bildiriyordu.

Cass uşağı iterek: "Avis! Jinny?" diye öyle bir bağırış bağırdı ki, uşağı sanki eliyle değil de soluğuyla itti.

– "A, yo, Cass Jinny iyi... Şey... hayır... pek iyi değil."

– "Peki ama, ne..."

– "Koma halinde."

– "Demek..."

– "Yo, kurtulurmuş da, bizim doktor öyle söylüyor. İn-sülin olunca pek korkulmazmış ama, gene de tehlikeliymiş. Daha önce de komaya girdiydi, doktor kurtardıydı ama... Hem sonra, bu seferki, komadan çok, baygın yatma gibi. Ara-sıra kendine geliyor, sızlanıyor... Yo, tam sızlanma da değil belki ama, bütün ev halkına pek zor oluyor, bak onu söyle'yim, pek çok şey yaptık çünkü!"

– "Ben yukarı onun yanına gidiyorum."

– "Bilmem ki, nasıl olur..."

– "Yukarı gidiyorum diyorum size! Nerede?"

YUKARIKI salon pek kapanık bir yerdi: Meşe kaplı duvarlar, koyu kahverengi kadife perdeler. Ölü evi gibi pek sıkıcı bir ağırbaşlılığı vardı.

Cass kapıyı açınca, karşısına birdenbire Dr. Liskett dikildi, yolunu kesti. Asık suratlı, gözlüklü, tombul bir adamdı bu.

– "Ne var?" diye homurdandı.

– "Jinny'nin kocasıyım ben."

– "Kimin kocası? Buraya bakın! Aşağıda bekleseniz..."

Cass: "Çekil yolumdan!" dedi.

Doktor bu mauna boğulmuş odada sanki un-ufak olup ortadan kayboluverdi. Cass da pek kocaman bir yatakla karşı karşıya kaldı. Baktı bu yatakta Jinny yatıyor; gözlerine inanamadı. Jinny'nin yüzü, koca koca yastıkların arasında, Kleo'nun yüzü gibi ufacık kalmıştı.

Cass yaklaşırken, Jinny gözlerini ağır ağır açıyordu. Sonra, pek bitkin bir halle kollarını ona doğru uzattı; zayıf ama, heyecanlı bir sesle: "O! Cass, yavrum!" dedi.

Gözleri yeniden kapandı, incecik, kansız kolları düşüverdi; ölmüş gibiydi.

Cass: "Doktor!" diye, ağzının içinde haykırdı.

Adam hemen geldi; şimdi daha dikkatli bir hal almıştı.

– "Gene kendine gelir" dedi. "Gelip giden hafif bir sayıklama halinde bulunuyor; arada kendini iyicene bildiği

oluyor. Arada-bir zihni uzaklara gidiyor ama, kimi vakit de beni adamakıllı tanıyor. O zaman, ne yazık ki pek de terbiyeli davranmıyor. Sizi iyi karşılamadımsa özür dilerim. Kim olduğunuzu anlayamadım başlangıçta."

– "Kurtulma olasılığı var mı?"

– "Sanırım. Komadan onu insülinle kurtardım, şekeri de oldukça indirdim sanırım. Beş ay da yaşayabilir, beş yıl da, elli yıl da; benim dediklerimi dinleyip dinlememesine bakar."

Cass üzgün bir halle: "Bundan sonra hep benim dediğimi yapacak!" dedi.

– "Sonra, bir de kendisinin yaşamak isteyip istememesine bakar."

– "Artık ona yaşamak isteği vermeye bakacağım."

Doktor: "E, ben sizi artık baş başa bırakayım" dedi. "İki saate kadar gene gelirim. Hastabakıcısı aşağıya, yemeğe indi. Şimdi gelir. Verilecek ilaçları falan bilir o; kendisine güvenebilirsiniz, baldızımdır benim. Memnun kalırsınız umarım. Şimdilik esenkalın."

O kuşkucu doktor kalıp değiştirip şimdi güneş ışığı olmuştu ya, bu güneş ışığı odadan çekildi.

Hastabakıcı geldi ama, Cass onu görmedi bile. Taş gibi oturmuş, Jinny'ye, rahatsız uyuyuşuna bakıyor, öfkeli öfkeli düşünüyordu:

– "Roy gibi bir doktor olsa şimdi. Bu sünepe herif parayı benden alacağını anlayınca ilgilendi benimle. Jinny böyle bir madrabazın eline kalsın!"

Hastabakıcı Cass'a şöyle-bir baktı, sonra onun üzülmesine saygı duyar gibi, hiçbir şey söylemeden oturdu.

Jinny kımıldadı, sonra o sessiz sayıklamasından uyandı. Cass'a gülümsedi.

Cass, şaşkın şaşkın, yatağın ucuna oturmuş, kolunu yastık gibi sokup karısının başını kolunun çukuruna almıştı.

Jinny önce, iyice anlaşılır şekilde konuştu:

– "Beni buradan al götür, cancağızım. Evimizi görmek istiyorum... Kleo'yu, İsis'i görmek istiyorum... Rose'u, Valerie'yi, Roy'u görmek istiyorum... Chris'i de. Buradakileri sevmiyorum... Hiçbirini. Hiç... Hep seni düşünüyordum acaba ne zaman gelip beni alıp götürecektiydi."

Gene kendinden geçti. Sözde, Pioneer Falls'taydılar... Kır yemeğinde. Sisli bir dördüncü boyutta yüzüyordu; orada pembeden başka renk yoktu, gençlikten başka çağ yoktu.

– "Hindistancevizli pastaya bayılırım; onun üzerine yoktur, öyle değil mi? Paris'te de var mı? Belki ben de giderim oraya... Paris'e... Cass'la birlikte. Çok kafalı bir adam o. Bilmediği yok, hiçbir şeyden de korkmuyor. Paris'e gider, bir gazinoya oturur sabahtan akşama kadar artık konuşur konuşur. Şu Fransız'lardan ben korkacak olursam da... Paris'teki kedilerle köpekler Fransızca anlarlar mı?"

"Şu yoldan akçaağaçların altında gölgelik bir yere gidilir. Orada, yosunların üzerine, Cass'ın yanı-başına oturdum. Göz kamaştırıcı güneş altında baştan başa yonca dolu bir yer vardı. Bir çayır faresi gördük; ufacıktı ama, pek cingöz, pek çevik bir şeydi. Cass'la bir kez daha oraya gidip oturmadıkça, ufacık, cingöz bir tarla faresi görmedikçe ölmek istemem, ölüp karanlığa karışmak istemem.

"Bradd hastadan hoşlanmıyor. Vaktiyle ben de hoşlanmazdım... Canımı sıkardı hastalar... Tuhaf tuhaf ko-

karlardı. Canlı insanlardan, iş gören insanlardan hoşlanırım ben. Bradd da öyle. Ama, Cass yaralarının kanatlarını benim yanıma uğratmaz. O olmaz-olasıca kitaplarına vermiş kendini falan ama, beni korumasına korur. Nasıl yaşanacağını daha yeni öğrendim, nasıl ölebilirim ben?"

Bir mırıltı; sonra, gene kendine geldi, zayıf bir sesle sordu:

– "Sayıkladım mı? Kendi sesimi duyar gibi oldum. Öyle ayrı kaldıktan sonra birbirimize yeniden kavuştuk; öyleyken, gene saçmalık mı ediyorum? Benden umduğunu bulamadın, değil mi? Yalnız, biliyor musun, vakar içinde ölmek pek zor da"

– "Yapma!"

– "Yo, ölecek değilim. Gelmeseydin ölürdüm ya... Sahi, çok delilik ettim... Gençtim... Yo, pek o kadar da genç değildim ya! Artık biraz daha akıllandım. Bradd gibi uçarı insanlar insanın yanından sıyrılıp kaçiveriyorlar. Al beni buradan götür, Cass, n'olur?"

– "Götüreceğim."

– "Elinden geldiği kadar çabuk. O zaman mutlu oluruz... çok mutlu. Dişini sıkar da bir yıl daha dayanabilirsen bana, Cass... çok değil, bir yıl daha... iyice öğrenirim. Sıkı sıkı tut beni. İçeri girip bana bakıyorlar, daha ölmedi mi, daha çekeceğiz mi diye. Sar beni!"

Jinny gene tehlikeler içine dalıp gidince başı Cass'ın koluna bütün ağırlığıyla düştü. Öyle hiç kıvıldamadan yatıyordu ki Cass'a bu onun son yalvarışı gibi geldi.

Hastabakıcı nereden çıktıysa çıktı geldi, Jinny'nin nabzına baktı.

– "Merak edilecek bir şey'si yok, efendim" diye başını salladı.

Derken, Cass bir de baktı Bradd odada.

* * *

Şehirden yeni gelmiş birinin acelesiyle içeri girmişti. Girer girmez de: "Cass'ın burada olduğunu niye söylemediler bana?" der gibi, pek tedirgin bir hal aldı.

Cass ayağa kalktı. O anda üç şey için can atıyordu: Şerefli bir yargıç olmak; Jinny'ye kendini sevdirebilmek; Bradd'ı öldürmek.

Bereket versin, kendini çabucak toparladı. Bradd'ı yalnız dövmeye karar verdi. Hak-korur bir öğretmen gibi Bradd'a tokat atışını gözlerinin önünde görür gibi oluyor, o gülümser, iki-yüzlü yanağa parmaklarının değişimini hissediyordu. Kolu havaya kalktı ama, hukuk fakültesi dekanının sözleri kulaklarına çınladı:

– "Hukukun ruhu, insanların birbirlerinden tek başlarına öğ almalarına cevaz vermemektir."

Bradd'a: "Hey, çık dışarı!" dedi.

Bradd çıktı dışarı.

Ondan sonra Cass'ın öfkesini hoş bir düşünce mahvetti. Günlerden beri ilk kez aklına hoş bir düşünce gelmişti: Bradd'ı kız kardeşinin evinde odadan dışarı kovmak ne büyük küstahlıktı! Bu külhanbeyliğin beğenileceğini umarak yataktan yana döndü. Umduğunu da buldu!

Jinny, konuşmaya çalışarak, gülümsüyordu. Cass, üzerine eğilince, onun fısıltısını duydu:

– "Şu herifi bir güzel ıslatmalıydın! İşte senin bu yanını hiç beğenmiyorum. Pek sabırlısın. Dayağı hak ediyor. A! kurdun biri o, Cass!"

Bu büyük keşfinden dolayı kendi kendini kutlar gibi, hafifçe bir gülümsedi; sonra yüzü pek tatlı bir hal aldı:

– "İnsanı sinirlendirecek kadar kibar ama, şekerim, sen gelmeseydin ölürdüm. Şimdi sahiden seninim artık, Cass."

Uyuklayarak geçen bir dinlenmeden sonra:

– "Bradd beni yüz-üstü bıraktı diye senin gözünden düş-tüm mü ben, Cass? Şimdi benim Bradd'ı bile elinde tutamayacak kadar zavallı bir şey olduğumu artık öğrendin ya, benden gene hoşlanabilir misin acaba? Ben seni seviyorum şimdi. Geç mi kaldım yoksa? Bu bana ders oldu ama, niçin bu kadar pahalı bir hocadan öğrendim bu dersi? Ah! benim saf, içi-dışı bir Cass'çıgım."

Jinny'nin bin zorlukla söylediği bu muazzam nutuk tam iki dakika sürmüştü. Cass da boyuna onun elini okşuyor, arada-bir çekine çekine öpüyordu. Hastabakıcı kız, bir köşeye oturmuş, yün örüyor, pek hoşuna gidiyormuş gibi kıs-kıs gülüyordu.

Sonra Jinny ilk düzgün uykusuna daldı.

– "Evet" diyordu Dr. Liskett, "evet, hastanın en çok rahata, huzura ihtiyacı var."

Oysa, bu evde bir gerginlik seziyormuş. Görmüş-geçirmiş bir adamdı bu doktor. Evet, Bn. Timberlane için iyi olmuş başka yere götürülmek. Hasta arabasına koyarlar, deniz kıyısına, Hoş Hava Hanı'na götürürlermiş. Topu topu on kilometrelik yolmuş. Pek rahat bir yermiş, fiyatlar da insaflıymış.

– "A! hayhay!"

Cass hiç çekinmeden Jinny'yi pek içermiş olan Elderman'ların çarşaflarına, yorganına sardı-sarmaladı. Yalnız, "Karımın yatıp kalkma, yiyip içme hesabını lütfen bildirin" diye Avis'e bir pusula bırakmak istiyordu ama, bunu yapamadı. O da, Jinny de evden giderlerken Elderman'ları, Bradd'ı falan hiç görmediler.

* * *

Handa bir ay kaldılar. Jinny bir çıkışta on dakika yürüyebilecek hale geldi. O bir ay içinde Cass kaç kez Yargıç Blackstaff'a telefon etti, yüz-üstü bıraktığı görevinden resmen istifa etmek istediğini söyledi ama, her seferinde de şu karşılığı aldı:

– "Deli olma, oğul! Ne zaman gelebilirsen bize dön gel, anayurduna dön gel. Çok göreceğimiz geldi... seni de, o karını da. Bahtın açık olsun!"

Cass'ın giysileriyle birlikte satranç takımını da göndermişlerdi. Satranç arkadaşı olarak da bir papaz buldu, bir Lehli kunduracı, bir okullu delikanlı, bir de... Jinny vardı.

Jinny, yarı-şaşkın, yarı-şen bir halle: "Biliyor musun," diyordu, "bence Avis'in canını sıkın şey, benim Bradd'la olan ilişkimden çok, bana perhiz yemeği hazırlamak derdiydi: "Ahçı çeker giderse diye korkuyordu. Öyleyken, gene de "Ağabeyim neden bu yarı-sakat kadını... şeker hastası birini almak istiyor?" diye üzülüyordu, ona da emimim."

Cass'ın aklına geldi, içi bir tuhaf oldu: Bradd hiçbir zaman Jinny'yi almak istememişti; bu kadar uzun süren bir belaya çattığı için kız kardeşi kadar o da kızmıştı; şimdi de, kurtuldum diye, rahat bir soluk almıştı sağlam.

* * *

Onbeş gün içinde Jinny o kaçınılmaz barış antlaşmasını görüşebilecek kadar güçlenmiş bulunuyordu.

– "Bradd'dan sonra da beni hâlâ seviyor musun, doğru söyle?" diye, merakla sordu.

– "Seni sevmekle ne ilgisi var ki bunun? Olup bitenlerden tiksindim, utandım ama, bu yüzden burnumun biçimi değişmediği gibi kalbimin biçimi de değişmedi."

– "Sen beni ufacık bir ardıçkuşu sanırdın ama, değişmişim. Hayli dişi tilkiymişim, ha, ne dersin?"

– "Öyle."

– "A! öyle mi?"

– "Öyle."

– "Peki ama..."

– "Dedim sana: Seni sevmemle ne ilgisi var ki bunun?"

– "O!"

– "Şimdi üzerinde konuşacağımız bir tek şey var: Seni alıp Grand Republic'e dönmek isterim elbet."

– "Ben de gitmek istiyorum ya."

– "Yalnız, herkesle iyi geçineceksin. Sade Roy'la, Boone'la değil; Rose'la, Valerie'yle bile. Bn. Higbee'yle de. Kendini beğenmişlik etmeyeceksin, Bradd gibi. Bn. Higbee sana hayatını senin istediğin kadar verdi; sen de, hayli istedin yani. Bu saydıklarımı yeniden kazanmak için uğraşmaya katlanabilir misin? Başlangıçta sen bunlara pek değer vermezdin çünkü."

Jinny: "New York'un o bambaşka kalabalığında kaybolmanın ne olduğunu tattıktan sonra, sanırım ki," dedi, "insanı karşılık göremeyince düşman kesilecek kadar seven kimselerin bulunduğu bir yere gitmek isterim elbet. Bir denerim. Deneyeceğim... Ah! Cass, yaptıklarımın dolaylı af dilemeye dilim varmıyor. N'apayım! Elimde değildi. Ama, artık hepsi geçti gitti. Dize gelip pişmanlık getirmezsem de makbulün müyüm?"

– "Makbulümsün."

Bn. Higbee'nin öyle bir görmüş-geçirmişliği, çok-bilmişliği vardı ki Jinny onunla hiç başa çıkamazdı. Eve geldiklerinde bu uzağı-görür kadın onları o kadar neşeli, o kadar ilgisiz karşıladı ki sanki günübirliğine Pioneer Falls'a gitmişlerdi de oradan geliyorlardı.

Rose Pennloss, Frank Brightwing, Yargıç Flaaten onları istasyondan karşılamışlardı; ev de Havock'lardan, Drover'lerden, Blackstaff'lardan, Polis Müdürü Alex Snowflower'den gelen çiçeklerle doluydu. Grand Republic, kaçıp giden çocukları dönüp gelmeye-görsün, bütün kabahatlerini unutturur.

Jinny, Bn. Higbee'yi birdenbire sarılıp yanaklarından öptü, çiçekleri görünce sevincinden haykırdı. Bunlar bittikten sonra da pek neşeli bir halle: "E, şimdi gelelim Kleo'ya" dedi. "Nerede o maskara?"

Cass buz kesildi. Hoş Hava Hanı'ndalarken Kleo'ya dair boyuna yalan atmış durmuştu ama, şimdi, istemeye istemeye, doğrusunu söylemek zorunda kaldı.

Jinny hemen atıldı:

– "Ben öldürdüm onu! Ben onu bırakıp gittim ya, bu yüzden öldü."

Üzüleni oyalamak için nekadar boş söz varsa Cass bunların hepsini söyledi, Jinny'yi yatmak üzere odasına yolladı.

Ertesi sabah, B. - Bn. Timberlane'e gelmiş onbir davetiye vardı: Akşam yemeğine, kokteyle, alabalık avına, Dead Squaw Gölü'nde yelken açmaya çağırıyorlardı. Cass'ın pek nazik bir şekilde telefonla verdiği red cevaplarına onbir kişi şu karşılığı verdi:

– "Hâlâ mı hasta? Ah! zavallı kız! Selam söyle benden, Cass."

O YAZ Sorshay vadisinde görülmemiş bir sıcak vardı. Cass'la Jinny, birbirlerinden hiç ayrılmayarak, öyle öğür oldular ki karısının vaktiyle kaçtığını Cass'ın unuttuğu bile oluyordu. Sonra, Jinny'nin perhiz gibi, insülin iğnesi gibi dertleri, akşam saat onda yatma zorunda oluşu bir yana, onun hasta olduğunu çoğu zaman ikisi de unutuyordu. Belediye Başkanı Stopple'in siyasal amaçları, Superba pazarından alınan tavukların niçin pek sert olduğu, boş bir hayatın bunun gibi daha bir alay basmakalıp ıvır-zıvırı üzerindeki çekişmeleriyle birbirlerine bağlanıyorlardı.

Uzun, durgun bir pastırma yazı başladı ki baştan başa cümbüştü. Tepeler Kızılderili başlıkları gibi renk renk, Kızılderililer'in yaktıkları ateşler gibi duman dumandı. Gökte Kuzey Orta-Batının en acayip, saf maviliği vardı; havada da öyle bir canlılık ki Jinny'nin içi yeniden neşeyle doldu. Cass'a bir öneride bulundu:

– "Bir toplantı yapalım..." diyordu, "çok değil, bir tek... Geceyarısına kadar dans edelim."

Cass: "İçki de yok, geceyarısı güneşi de yok!" dedi. "Yalvarmaya kalkma. Saat 10'da yatakta olacaksın; daha olmazsa, seni tutar götürür, zorla yatırırım."

Jinny bu işe pek az üzölmekle kaldı; o ismi var cismi yok kendi başına buyrukluğunu ileri sürecektedir. O zaman Cass anladı ki ruh bakımından hayli ilerlemiş: Jinny'nin bu üzüölüşüne üzüölmemişti. Eskiden, Jinny: "Pek

eğlenemiyorum!" diye sızlanınca Cass kendini suçlu gibi görürdü; şimdi kendi kendine: "Hastalıklı kadınların da, kırkını geçmiş yargıçların da çoğu öyle pek çılgınca eğlenmeden de bal gibi yaşayıp gidiyorlar" diyordu.

Belki ikisi de zamanla olgunlaştırdı.

* * *

Göl kıyısında dolaştılar. Sonbahar güneşinin batışı buruşuk, kıvrım kıvrım suların üstüne orman yangını gibi vurmuştu. Suların üzerinde kayıklar kımıldıyor, fısıldıyordu.

Eve geldiklerinde, Jinny'yi telefona çağırdılar. Konuştuktan sonra yarı öfkeli, yarı keyifli geldi, Cass'ın yüzüne doğru bağırdı:

– "Şu erkekler ne şımarık şeyler!"

– "Hınğ?"

– "Fred Nimbus'tu telefon eden... hani şu bizim, rad-yoda ki arkadaş. Ah! bu Fred yok mu! İyi olduğumu duydu da hemen gene piyasaya çıktı. Bir gün gelsin miymiş, ister miymişim?"

Uzanıp elini tuttu, korkmuş gibi görünüyordu:

– "Neden telefon etti diye düşününce aklıma bir şey geliyor da tüylerim diken diken oluyor. Beni burada hoppa bir kadın olarak mı biliyorlar yoksa... sırf şey yaptım diye?... E, öyle biliyorlarsa hiç de şaşmam. Sahi, öyle mi?"

Cass elinden geldiği kadar yalan söyledi.

Duygularını başkalarına açmak Jinny'nin pek âdeti değildi ama, şimdi, korka korka, içini dökmeye başladı:

– "Sana anlatmaya çalışacağım... Bradd'a kaçtığımdan dolayı senden af dilememi ne zamandır bekliyorsun, değil mi?"

– "Valla, sen istiyorsan anlat."

– "Sonra, seni incittiğim için de üzülüyorum, müthiş üzülüyorum. Yalnız, Bradd'lan tanıştığıma pişmanım dersem yalan söylemiş olurum, çünkü o bana ders verdi... acı bir ders ama, pek mükemmel bir ders... Sen bu dersi ben daha senlen tanışmadan önce almışsın."

– "Anlamadım."

– "Çok eskiden de söylemiştim ya – ama, sen dinlemedin bile– senin Blanche'lan, Chris'len geçirdiğin tecrübeleri ben hep kıskanırdım."

– "A! Chris'i sayma!"

– "Öyle ya, kişilik sahibi bir kadın o. Seni gene de elde edebilir, hem senin için de belki daha iyi olur. Hele bir denemesine fırsat ver! Yalnız, senin asıl Blanche'lan geçen hayatın deli ediyordu beni. İlk aşkını ona vermişsin, ilk avareliğini, ilk evini, ilk heyecanını ona vermişsin. Sonunda ondan buz gibi soğudunsa bile, gene de onlan yaşamışsın ya.

"Ben ise senden başka erkek görmemiştim. Nasıl anlayabilirdim hayatı... seni bile? Dedim ki belki Bradd'lan yeñi bir dünya tanımış olurum... tanıdım da. Korkunç bir dünya ama, heyecan verici. Sonra, Bradd'lan yaşadığım için, senin değerini anladım.

"O pek sömürücü... ama, kendine göre canlı bir biçimde sömürüyor. İnsandan öyle çok şey alıyor ki en sonunda anladım: Meğerse ben boyuna senden hep almışım, hiç kendimden bir şey vermeye çalışmadan. Bundan sonra hep vereceğim. Vermeye çalışacağım. Artık manevi bakımdan pek yoksullaştım ama, nem varsa hepsini vereceğim. Değil mi ki bunu öğrendim, olanlardan nasıl pişmanlık getirebilirim?"

– "Manevi bakımdan hiç de yoksul değilsin. Öyle zenginsin ki..."

– "Gelelim öteki şeye... En büyük kusurun bu. Beni pek göklere çıkarıyorsun. Elaleme de, bana da ilan ediyorsun: Ben Leonardo da Vinci'den beri dünyanın en güzel kadını, en kafalı ressamı, en mükemmel tenisçisiymişim, lütfen ustalıklarımı gösterir miymişim! Dayanamam ben buna. Sen beni böyle ilân edince, ahlakım bozuluyor; kötü olmak istiyorum.

"Aman! bu kelimeler! Kelimeleri kullanmakta usta değildir ben. Demek istediğim şu: Kendimi anlamak zorundayım. Biliyorum, bu yüzden, sen incindiğin gibi, ben de az daha ölüyordum. Neyse, sen kurtardın beni, sen yaşıatıyorsun beni, hayatımsın sen benim."

Biraz ağladı; öpüşürlerken de sevgisi bütün bütün eski haline gelmiş gibiydi. Kardeş gibi yaşıyorlardı. Cass sevişmeyi dokundurmamıştı bile. "Haklarını" istememekle kibarlık mı ediyordu, yoksa enayilik mi, bilmiyordu. Yalnız, Jinny'nin yanında eskisi gibi kendisi için hakkın değil, ancak lütfun lakırdısı edilebilir gibi geliyordu ona.

O gece, biraz da iç çekmeyi andıran, sert ahenkli bir soluyuşla, Jinny'nin odasına gitti. Yatağın baş ucundaki lambanın aydınlığında Jinny pek ateşli bir "Canım, canım benim!"le, kollarını uzattı.

Cass gene de pek inanmıyordu ama, yanına uzanınca Jinny fısıldadı.

– "Birbirimizi yeniden bulduk, cancağızım! Nasıl oldu da kaçtım gittim, anlayamıyorum. Nasıl yaptım bu işi? İşte, şimdi pişmanım, nedamet getiriyorum... Seni seviyorum!"

Bütün çekinme bağları kopmuştu. Ne tatlıydı!

Tatlıydı ama, çok sürmedi. Cass anladı ki Jinny, cömertlik göstermek için ikiyüzlü davranmıştı; ona pek iyicene karşılık veremiyordu. Çalışıyordu ama, yapamıyordu.

Cass'ın bu bir ara ağırına gider gibi oldu. Sonra, içinde bir minnet duydu. Sevecen bir halle: "Çok mert, çok iyi kalpli davrandın" dedi. "Yalnız, bana gene de kendini tamamiyle veremiyorsun, öyle değil mi? Bradd'ı daha dünyadan bütün bütün silip atamadin. Korkma benden, açıkça söyle. Seni gene pençesinde tutuyor, değil mi?"

– "Korkarım ki öyle... ondan nefret ettiğim halde. Öyle insafsızdır ki o! Ama, belki de bunun için bana iyi bir ders verdi. Kendisinden hiçbir şey vermezken, bana kendimi olduğu gibi vermeyi öğretseydi tuhaf olmaz mıydı? Sonra, bu pis şey... şimdi anlıyorum öyleymiş... Ne de olsa bir ziyan sayılmaz. Değil mi?"

– "Sanırım, Jinny! Kendiliğinden kalkıp da, kendi isteğiyle, bana gelecek olursan, beklerim. Bu isteği duyunca gelir misin? Unutmazsın ya?"

– "Unutmam."

– "Sonra, ben seni artık göklere çıkarmayacağım."

– "A! bana bak! Bunda pek o kadar inat etmesen de olur!"

* * *

Ertesi akşam, sofrada pek keyifliyidiler. Jinny kendiliğinden söyledi: Hep böyle sebze yemeği yemeye kimi vakit hiç aldırırmıyormuş.

– "Dişini çektirmeye aldırmadığın gibi ha?"

– "Ondan pek farklı değil."

Tatlıdan sonra -tatlı da, ekmek tatlısıydı; Cass: "Bunun içinde bir hayli ustalık var" deyince, Jinny: "Evet, ustalıktan

başka bir şey yok" dedi- evet, tatlıdan sonra Bn. Higbee masanın üzerine getirdi bir çaydanlık yorganı koydu... Fincan falan yok, sırf o baklava baklava dikilmiş, içi pamuk dolu, pembe çaydanlık örtüsü.

Ağızları bir karış açık, dönüp kadına baktılar. O da buz gibi, öyle, duruyordu. Örtüye baktılar, kendi kendine kırmılıyordu. Jinny örtüyü kapıp kaldırdı, altından ufacık bir kara kedi yavrusu çıktı. Kapkara, kömür gibi kara bir kedi. Kafa tutar gibi, pek efe-vari bir halle, dikilmiş, mırıldanıyor, pençeleriyle yoğuruyordu.

Jinny: "Kleo... vallahi Kleo!" diye haykırdı.

Elini uzattı, kedi sürtündü; sonra, Kleo'nun hep yaptığı gibi, alkış bekleyerek Cass'a bir göz attı.

Bn. Higbee, Jinny'nin yanışını hoş görüyormuş gibi bir halle: "Kleo'nun torunu" dedi. "Prutt'ların ahçısından aldım. Yalnız, Kleo'nun kendisi gibi geliyor ban. Onun gibi hayvanları, ne yapsanız, öldüremezsiniz; temelli ölmezler."

Jinny kedi yavrusunu sıvazlıyordu. Cass da kendi kendine düşünüyordu: "Bizim Emily'nin de yeniden gelebileceğine, bizim de insanlara nasip olan en büyük yolculuğu yapıp, dönüp dolaşıp gene başladığımız masum hale döneceğimize bir işaret mi bu acaba?"

Jinny kediye yere bırakınca, hayvan pek bıçkın bir halle örtünün üzerine sıçradı.

Bn. Higbee: "İn bakayım masanın üstünden, Kleo! dedi.

* * *

Bir ocak akşamı Roy Drover telefon etti:

– "Bradd Criley yarın buraya geliyormuş, bir gün için: Wargate'leri görmeye. Bir saat boş vakti varmış, bana ge-

lecek, birer kadeh bir şey içeceğiz. Siz de gelin istiyorum. Katır inadını bırak şimdi, canım! Gelip geçmiş şeyler bunlar, üstünde durma. Herkes keyfine baksın, sen de keyfine bak..."

Cass sert bir halle: "Jinny ne derse öyle yaparım"la kesip attı.

Akşamın o huzuru, sükûnu içindeydiler. Jinny pek ağırbaşlı bir kitap okuyordu. Bir yandan da yavru Kleo'yu okuyordu. Artık şeker bakımından tam tövbekâr olmuştu ama, arada-sırada gizlice uzanıp ağzına bir şeker atıyor gibi geliyordu.

Cass onun havasını şöyle bir yokladı, sonra istemeye istemeye açtı:

– "Jinny, Bradd geliyormuş yarın birkaç saat için bizim şehre, Roy da bizi hep birlikte birer kadeh bir şey içmeye çağırıyor."

Jinny başını kaldırıp şöyle-bir baktı:

– "Yüzünü görmek istemem!" dedi.

Bu kadar sert konuşması ondan korktuğunu, onu görmek için can attığını, görmeden de edemeyeceğini açığa vuruyordu.

Cass dişini sıkarak: "Bence o öyle bir olay ki hiç korkmadan karşısına çıkacak olursak daha iyi ederiz" dedi.

* * *

Dr. Roy Drover'in bezelye yeşili kamış koltuklu gündüzlük odasında sekiz kişi vardı, sekizi de Bradd'ın ahbabları. Bradd da, bunların karşısında "büyük şehre gitmiş, ilerlemiş, öyleyken gene de eski arkadaşlarını unutmamış, hemşeri delikanlı" rolü oynuyordu.

Queenie'yi, Lillian'ı, Diantha'yı yanağından öptü. Rose'u da dudaklarından; Jinny'nin yalnız hararetle elini sıktı; onun pek soğuk duran kocasının elini nasıl sıktıysa tıpkı öyle.

Bu adama karşı sevgi de duyamaz, ondan nefret de edemez gibi geliyordu Cass'a. Pek canlı, pek kendini tabak gibi ortaya koyuveren, yadırganacak bir adam olmuştu. Bambaşka bir Bradd'dı bu. Başarı, büyük şehir onu kendilerine çekivermişlerdi.

Biralay gülünçlü şeyler anlatıyor, kendisince pek tanınmış saydığı kimselerin lafını ediyordu. Bir emlakçıyla, bir uçak fabrikatörüyle, bir kadın yazarla nasıl senli-benli olduğunu, ama, toplum içinde bu kadar yükselmişken, gene de böbürlenmediğini anlattı.

Boyuna da: "Park Caddesi bayanları arasında Queenie kadar güzeline hiç rastlamıyorsunuz...", "New York'a gelince beni ara, Rose, operada sana iyi yer bulurum" deyip duruyordu.

Yarım saat geçtikten sonra Jinny: "Bize müsaade artık" dedi.

Bradd'la, el altında bulunan daha başkalarıyla el sıkşırlar.

Sokağa çıkınca, Cass: E, söyle bakalım?" dedi.

Jinny: "Artık anladım" dedi. "Ah! yavrum, ne maymun herif o! Kukla! Ama, gördüğüme de memnunum. Şimdiye kadar sanki hiç görmemişim ben onu. Cass, ben... Ne söylemek istiyorum sana, anlamıyor musun?"

– "Anlıyorum."

Jinny o kadar ciddi duruyordu ki Bradd'ın lakırdısını bir daha ancak akşam yemeğinde açtı:

– "Boynundaki de öyle kötü bir kravattı ki bu kadar olur! Hani sebze çorbalarını gösteren renkli resimler var ya, tıpkı onlar gibi bir şey. Hem de bahse girerim ki en aşağı dokuz dolara almıştır. Sen hiç öyle çirkin kravat takmazsın!"

Gece geç vakit Cass uyandı baktı: Jinny gelmiş onun kapısının ağzında duruyor. Sofadan vuran ışıktaki pervaneyi andırıyordu.

Sızlanır gibi: "Beni görmeye gelirsin diye ummuştum da" dedi. "Çok üşüyorum. Senin yatağına büzülüp ısınayım mı biraz?"

Bunun üzerine Cass, onun uğruna, ona olan sevgisinin uğruna herşeyden vazgeçti -acıkl bir hal almak hakkından, gururundan, zafer kazanmış olma üstünlüğünden, için için işleyen hincından, herşeyden vazgeçti- ona bir çocuk saf-lığıyla gülümsedi.

– "Jinny'cik!" dedi.

Jinny de ona bir sırrını açtı:

– "Odamın pencerelerine fırtınaya karşı yeni çerçeve taktıracağım. Daha olmazsa kendim takarım. Bal gibi ta-karım da! Bu şehirde fırtınaya karşı en iyi çerçeve takan benim. Bak görürsün!"

SON

"Sinclair Lewis, Nobel Edebiyat Armağanı kazanan ilk Amerikan yazarıdır. İsveç Akademisi o yıl dünya çapında en çok belirtmeye değer yazar olarak onu seçerken biç de isabetsiz davranmamıştı, çünkü Sinclair Lewis Amerika'nın olduğu gibi dünyanın da "edebiyata yeni bir şey getirmiş" yazarlardan biriydi."

